

# The One God, the Father, One Man Messiah

New Testament with Commentary

Sir Anthony F. Buzzard, MA (Oxon.), MATH, Hon. PhD

SECOND EDITION

© 2020 Anthony F. Buzzard

First edition published 2015. Second edition 2020

## Jeden Bůh, Otec, jeden člověk Mesiáš

Nový zákon s komentářem

Přeložil: Adolf Točík, 2021, 2025

|                       |     |                       |     |
|-----------------------|-----|-----------------------|-----|
| Předmluva .....       | 2   | 2. Tesalonickým ..... | 271 |
| Matouš .....          | 23  | 1. Timoteovi .....    | 274 |
| Marek .....           | 61  | 2. Timoteovi .....    | 278 |
| Lukáš .....           | 84  | Titovi .....          | 281 |
| Jan .....             | 125 | Filemonovi .....      | 282 |
| Skutky apoštolů ..... | 164 | Hebreům .....         | 283 |
| Římanům .....         | 197 | Jakub .....           | 296 |
| 1. Korinským ...      | 216 | 1. Petrův .....       | 299 |
| 2. Korinským .....    | 235 | 2. Petrův .....       | 304 |
| Galatským .....       | 244 | 1. Janův .....        | 308 |
| Efezským .....        | 251 | 2. Janův .....        | 314 |
| Filipským .....       | 256 | 3. Janův .....        | 314 |
| Kolosským .....       | 261 | Juda .....            | 315 |
| 1. Tesalonickým ..... | 268 | Zjevení .....         | 317 |

## PŘEDMLUVA

"Ježíšovo božství je ze své podstaty nežidovské. Svědectvím židovských textů je neměnné přesvědčení, že druhá bytost v Bohu zahrnuje odklon od židovské komunity."<sup>1</sup>

"Podle svědectví Nového zákona v učení Ježíše a apoštolů, ve vztahu k monoteismu Starého zákona a judaismu, neexistoval vůbec žádný prvek změny. Marek 12:29 zaznamenává, že Ježíš sám bez výhrady potvrdil nejvyšší monoteistické vyznání víry izraelského náboženství v jeho úplné podobě."<sup>2</sup>

Narodil jsem se a byl vychováván jako člen anglikánské církve. Účastnil jsem se církve s rodinou a na internátní škole svědomitě každou neděli. Chvalozpěvy byly krásné, budovy byly staré mnoho staletí, seznam duchovních jdoucích zpět půl tisíciletí. Desetiminutová kázání v neděli zdaleka nestačila na to, aby nám poskytla biblické vzdělání. Když mi bylo 20 let, šel jsem do Oxfordu, abych získal vhodnou kvalifikaci v moderních jazycích (němčině a francouzštině). Právě v té době jsem byl pozván na evangelikální "spásu přinášející" shromáždění. Byl jsem zvědavý, co znamená "přijmout Ježíše do svého srdce". Tato událost mě přivedla k mému prvnímu vážnému zkoumání Písma, kde jsem v Ježíšově evangeliu Království našel nezkrotnou naději a slib, že Ježíš kromě toho, že zemřel za hříchy světa, přivodí při svém velkolepém návratu celosvětový mír, který tak zjevně nebyl způsoben současným politickým úsilím.

Asi 60 let po mém prvním zapojení do Bible, po získání akademického titulu v teologii a kariéře učitele Bible a jejích jazyků na malé biblické fakultě jsem získal silný dojem (stejně jako mnoho dalších), že v těchto dnech anglikánské církve nám Ježíš historie, a jeho vášnivé ohlašování evangelia Království, nebyl znám. Biblický příběh a zápletky byly drasticky zkreslené. Možná není divu, že chození do církve je nyní omezeno na malou hrstku mých krajanů Angli-

čanů. Zdá se, že to, co jsme dostali z „Bible“, bylo silně filtrováno masou cizáckých tradic. Bylo k nám připuštěno pouze přísně cenzurované znění Písma.

Když jsem dospěl k závěru, že Ježíš byl Žid a uchazeč o mesiášství, a uvěřil, že jeho nároky byly a budou zcela obhájeny, pokusil jsem se číst NZ ve velmi židovském, mesiášském kontextu. Brzy jsem si všiml, při obšírném čtení, že učenci všeho druhu plně uznávají, že Ježíš skutečné historie a Ježíš "církve" jsou často jako nebe a dudy. V některých případech nejsou tyto odborníci dostatečně přístupní nebo přímí, aby mohli podat jasnou stížnost, natož naléhavě volat po reformě a obnově. Jejich štěkot jako hlídacích psů je tragicky slabý. Důsledky toho, že se "vzepřete systému", mohou přijít draho.

Dr. J.A.T. Robinson z Cambridge byl směle přesný, když prohlásil, že "nebe se ve skutečnosti nikdy nepoužívá v Bibli jako cíl při smrti."<sup>3</sup> Tento silný postřeh by měl poukazovat na naléhavou potřebu pečlivého prozkoumání toho, co jsme se nekriticky naučili v církvi. Budoucnost naší pokažené země a příslib stavu mezinárodního míru, kdy se národy "už nikdy nebudou učit válčení" (Iz. 2:2-4), kdy se vojenské akademie typu Sandhurst a West Point dnešního systému stanou muzeem kuriozity, v době, kdy Mesiáš provede svůj velkolepý návrat na tuto Zemi jako vládnoucí davidovský král, který sám dokáže vytvořit mír – to je očividně přesvědčivý cíl biblického příběhu od Genesis po Zjevení. Je to také jádro křesťanského evangelia Království, které bylo kázáno předem Abrahamovi (Gal. 3:8), který ještě nikdy nezdědil zemi, která byla osobně slíbena jemu, jakož i jeho "semenu". (Skutky 7:5; Heb. 11:13, 39). Ale zdědí ji spolu se všemi věřícími.

Slib země, příslib Božího království, je téma, které pohánělo Ježíše a všechny pisatele Bible. Jakmile jsem byl vystaven působení Písma, našel jsem poutavě zajímavou vizi národů v míru. Nároky monoteistic-

<sup>1</sup> Maurice Casey, *From Jewish Prophet to Gentile God*, Westminster John Knox Press. 1992. s. 176.

<sup>2</sup> Dr. Martin Werner, *Formation of Christian Dogma*. Harper and Brothers, 1957, s. 241.

<sup>3</sup> J.A.T. Robinson. *In the End God*, Fontana Books, 1968. s. 104.

kého Žida Ježíše, že je Synem člověka, Božím Synem a dlouho slibovaným pánem Mesiášem (Lukáš 2:11), tím, kdo nakonec přinese řád do našeho chaotického světa, byly pro mne během uplynulých 60 let neodolatelné. Obávám se pouze toho, že otřesné komplikace, které vnucovali řeckou filozofií ovlivnění vůdci pohanských církví od druhého století do v podstatě jednoduchého učení Bible, téměř znemožňovaly inteligentní čtení Písma v jeho původním kontextu.

Tento překlad má tedy jako svou premisu přesvědčení, že církev vám dnes ve svém kázání, učení a tradici obecně předává verzi NZ silně ovlivněnou řeckou filozofií. Tento nešťastný odklon od původní víry Ježíše a apoštolů se datuje od druhého století n.l., tj. poté, co byl kánon NZ uzavřen knihou Zjevení. Při reformaci v 16. století pod Lutherem a Kalvínem nenastala plná reformace a návrat k víře církve NZ.

Tragické odchýlení od apoštolské pravdy vás odvádí od v podstatě jednoduchého popisu víry původní komunity NZ – "víry jednou provždy předané Božímu lidu" (Juda 3). Na podporu naší teze lze uvést hlasy protestu a zděšení:

Eberhard Griesebach napsal: "Při setkání s řeckou filozofií se z křesťanství stala teologie. To byl pád křesťanství."<sup>4</sup> Anglikán Canon Goudge: "Když v církvi začalo dominovat řecké a římské myšlení místo hebrejského, v nauce a praxi došlo ke katastrofě, z níž jsme se nikdy nezotavili."<sup>5</sup> Anglikánský děkan Farrar byl dost upřímný, aby připustil, že církev se stále zamotávala ve svém pokusu interpretovat Bibli. Všimá si, že "Písmo svaté obsahuje vše potřebné pro spásu" (6. článek anglikánské církve) a že "prostá Kristova učení jsou jediným neomylným průvodcem". Poté běduje nad zjevnou neschopností vykladačů dohodnout se na tom, co Bible říká. "Opravdu, pokud v celém rozsahu toho, čemu říkáme 'náboženství', mají lidé neomylného průvodce, považovali jej – a to nevyhnutelně

podle všeho zdání – za horšího než zbytečného díky omylným výkladům."<sup>6</sup>

Pak tento úžasný vhled od E. F. Scotta, D. D.: "Křesťanství se během mise mezi pohaný změnilo v jiné náboženství. Církev ... zapomněla nebo odmítla vědět, co Ježíš skutečně učil."<sup>7</sup>

William Winwood Reade, britský historik a filozof, náš názor posiluje:

Církev se v kázni a dogmatu stále více odkláněla od své starověké podoby, až ve druhém století byli křesťané z Judeje, kteří věrně dodržovali zvyky a zásady dvanácti apoštolů, informováni, že jsou kacíři. Během tohoto intervalu vzniklo nové náboženství. Křesťanství dobylo pohanství a pohanství poškodilo křesťanství. Legendy, které patřily Osirovi a Apollonovi, byly aplikovány na život Ježíšův. Jediné Božstvo Židů bylo vyměněno za Trojici, kterou vynalezli Egypťané a kterou Platón zidealizoval ve filosofický systém. Muž, který řekl: "Proč mě nazýváš dobrým? Neexistuje nikdo dobrý, ale jeden, to je Bůh", nyní sám byl učiněn bohem, nebo třetí částí boha.<sup>8</sup>

Pokud je Bible brána v nominální hodnotě v rámci svého skvělého, židovského apokalyptického prostředí, "dříve či později přijde čas, kdy bude jednoduché a přirozené rozpoznáno jako pravdivé".<sup>9</sup>

Dr. Martin Werner shrnul raný chaos, který zvítězil nad mesiášským Ježíšem a jeho učením; to si zasluhuje co nejširší slyšení:

Příčina trojičního kristologického problému, který tak zmátl post-apoštolské křesťanství, spočívala v přechodu od apokalyptického konceptu Mesiáše-Syna člověka původní křesťanské eschatologické víry, s jejím smyslem naléhavosti, k novému dogmatu božství Ježíše. Určitě nebyla potřeba ani ospravedlnění ... nahradit původní koncept Mesiáše, prostě helenistickou analogií, jako je například vykupující božská bytost ... Vskutku to bylo zcela neplatné. Byl to mýtus, za kterým historický Ježíš úplně zmizel.<sup>10</sup>

Christian Becker v *Paul's Apocalyptic Gospel* poukazuje na to, že posun od Ježíšova a Pavlova apokalyptického evangelia

<sup>4</sup> *Lecture on Christianity and Humanism*, 1938.

<sup>5</sup> "The Calling of the Jews," v sebraných esejích *Judaism and Christianity*, 1939.

<sup>6</sup> *The Bible, Its Meaning and Supremacy*, Longmans, Green, and Co., 1897, s. 142.

<sup>7</sup> *The Kingdom of God in the New Testament*, Macmillan Co. 1931, s. 156.

<sup>8</sup> *The Martyrdom of Man*, 1892, s. 230.

<sup>9</sup> Albert Schweitzer, *Geschichte der Leben-Jesu-Forschung*, citováno Wernerem, s. 17.

<sup>10</sup> *The Formation of Christian Dogma*, s. 298.

Království "představuje něco jako pád křesťanstva". Právem to nazývá "pád z apokalyptického světa raného křesťanství do plátónských kategorií myšlení". To mělo "obrovský dopad na dějiny křesťanského myšlení", což způsobilo "odcizení křesťanství od jeho původní židovské živné půdy".<sup>11</sup>

Překlady, zejména některé moderní, jako NIV (New International Version), "pomáhají" čtenáři vidět věci v Novém zákoně tak, že posilují jeho dojem, že pozdější "ortodoxie" je spolehlivě biblická. To však zahrnuje "tlačení" řeckého textu nad rámec toho, co ve skutečnosti říká. Tento neférový proces je pokusem ospravedlnit pozdější odklon od původní víry. To zlehčuje trapný rozdíl mezi původními spisy řeckého Písma původního společenství víry a tím, co se od 2. století vyvíjelo jako tragický odklon od biblické ortodoxie Ježíše a Pavla.

Nejmarkantnějším příkladem tohoto trapného rozdílu mezi Ježíšem a vírou těch, kteří tvrdí, že ho následují, je unitární vyznání potvrzené nanejvýš důrazně Ježíšem v diskusi s krajanem Židem (Marek 12:28 a násl.). K této kritické pasáži Písma si Církev osvojila alarmující postoj ticha! (Často právě toto neříkáme, což odhaluje vadu v našem myšlení.)

V této úžasné poučné pasáži Písma se židovský učenec ptal Ježíše, *co je nejdůležitějším příkazem ze všech*. Ježíš odpověděl tím, že schválil monumentálně významné vyznání izraelského dědictví, jádro veškerého pravého náboženství: "Pán, náš Bůh, je jeden Pán" (jak je čteno z řeckého NZ, citujícího LXX, řeckou verzi SZ). To je unitární monoteistické vyznání, rozhodně ne trojiční. "Jeden" je kvantifikátor, jednoduchý, matematicky číselný, a Bůh je zde definován, nesčetněkrát jak v hebrejské Bibli tak v NZ, jako jediný božský Pán, jedna Osoba, jedno božské Já, jeden Jahveh. Je tak popsán tisíci osobními zájmeny v jednotném čísle, která, jak všichni víme, označují jedinou osobu. Malachiáš 2:10 s nádhernou jednoduchostí zhušťuje celek biblického pohledu na Boha jako na jednu Osobu: "Nemáme všichni jednoho Otce? Ne-stvořil nás jeden Bůh?"

Důležitost tohoto bodu je třeba opakovat: Rozpor mezi původním Ježíšovým učním a tím, co se později vynořilo jako křesťanství, je nejzřetelněji prokázán tím, že čtenáři Bible nepřijali s nejvyšší vážností Ježíšovo vlastní unitářství, tj. unitární monoteistickou definici Boha v Markovi 12:29. V této klasické pasáži lze Ježíše vidět v naprostém souladu s přátelským židovským biblickým učencem. V Janovi 17:3 Ježíš předložil jako klíč k životu nastávajícího věku (v našich verzích je nedostatečně podán jako "věčný život"), že máme uznat a poznat Otce jako "jediného, který je pravým Bohem" (srov. Jan 5:44). V Janových spisech je Otec téměř 150krát ztotožňován s Bohem a v NZ je zřejmé, že "BŮH" (často "*ten* BŮH" v původní řečtině) znamená Otec, nikoli Ježíš. "Bůh" znamená Otec v našem NZ asi 1300krát.

Krédo Izraele nebylo nikdy trojiční. Skutečnost, že Ježíš potvrzuje a schvaluje unitární krédo judaismu (Marek 12:28 a dál), by tedy měla opatřit provokativní a život měnící stud dnešní Církvi, která přestala citovat Ježíšovo vyznání a věřit mu. Odchýlila se od Ježíše na nejdůležitější úrovni všeho teologického a duchovního úsilí. Křesťanství se tedy vyznačuje pozoruhodnou charakteristikou, že je jediným světovým náboženstvím, které začíná zavržením vyznání svého zakladatele. Marek 12:29 a Ježíš jako náš rabínský učitel, nejen ten, kdo nám poskytl odpuštění tím, že za nás zemřel, musí být znovu dosazen, má-li být studium Bible a kázání poctivé vůči křesťanským dokumentům.

Některé moderní překlady se na některých místech zjevně odchylují od řečtiny, aby vzbudily dojem, že pozdější "ortodoxie" je založena biblicky. Klasický příklad je ve Filipským 2:5, kde je Syn Boží popsán v NIV jako "byl ve své pravé přirozenosti Bůh". Je to však hrozné vnucení do textu, který neříká ani slovo o tom, že Ježíš je Bůh. Slovo "přirozenost" má zde za cíl povzbudit představu "Boha Syna", který má stejnou "podstatu" jako Otec. Ale "podstata" a "hypostáze" patří do teologické slovní zásoby pobiblických časů, když byla ztra-

<sup>11</sup> Christian Becker, *Paul's Apocalyptic Gospel*:

*The Coming Triumph of God*, Fortress Press, 1982. s. 107-8.



cena jednoduchost původní víry v Boha Otce jako "jediného pravého Boha" (Jan 17:3).

Všímáme si také, že NIV velmi maza-ným způsobem nechce, abyste viděli, že evangelium (Království) bylo kázáno stejně Ježíšem i Pavlem. Když uvádí Ježíšovu slu-žbu, ohlašuje ho jak káže "dobrou zprávu", zatímco o Pavlovi je řečeno, že kázal "evan-gelium".

Toto rozlišení však v původní řečtině chybí a podporuje nespojitost mezi Ježí-šem a Pavlem. Ježíš i Pavel, který věrně následoval Ježíše, kázali stejné spásné evangelium Království. Je zavádějící přek-ládat *evangelion* pro Ježíšovo kázání jako "dobrou zprávu" a to samé slovo pro Pav-lovo kázání jako "evangelium". To poukazu-je na nebezpečnou systematickou chybu – že Ježíšovo učení bylo vyřazeno ve pro-spěch špatně pochopeného "Pavlova evan-gelia". Selhali jsme v tom nazývat Ježíše "rabín a pán" (Jan 13:13), když na nás všude naléhal, abychom nikdy neselhali v uchopení a poslušnosti jeho spásných slov (Jan 3:36; 12:44 a dál; srv. Heb. 5:9).

Když se použijí standardní řecké ruko-pisy jako základ (tj. text editovaný Bruce Metzgerem), je mou nadějí, že jasně za-měří na velmi nekomplikovanou NZ definici Boha jako Ježíšova Otce, a rozhodně ne jako tři v jednon. Chceme neustále zdůraz-ňovat definici spásného evangelia jako evangelia **o Božím království**, jehož byl Ježíš původním a autoritativním kazatelem (Heb. 2:3; Lukáš 4:43). Nesmírně jsem ov-šem získal ze všech asi 60 moderních pře-kladů v různých jazycích dostupných na standardním softwaru používaném vědci. Tyto překlady většinou vyjadřují smysl pro řečtinu různými, ale zcela přijatelnými způ-soby. V některých klíčových pasážích však zkreslují řecký text ve snaze vykreslit Ježí-še jako Boha Syna, druhého člena věčné Trojice.

Tento druhý hlavní cíl, definovat spás-né evangelium, jak ho definoval Ježíš, zna-mená obnovení Ježíšova hlasu a mysli v našem čtení Bible. V současné době veřej-nost nikdy nedostává jasné pojetí toho, co Ježíš kázal jako spásné evangelium. Naše

pozorování je, že "evangelium o království", kterým Ježíš položil základy veškeré zdra-vé víry (Marek 1:14–15), prakticky chybí v současných traktátech, knihách a webech a blogách nabízejících "spasení". Ježíšův hlas na nejzákladnější úrovni vymezení evangelia byl umlčen.

Namísto evangelia, jak je Ježíš kázal veřejnosti, slyšíme nabízet velmi "vybled-lou" verzi evangelia, zaměřenou převážně na psychologické sebezdokonalování, ne-bo jak to nazývá Dallas Willard, "evangelia správy hříchu".<sup>12</sup> Populární evangelikalis-mus byl vyprázdněn ze své živé apokalypti-cké chuti, oznamující budoucnost lidské společnosti a varování před budoucím ná-vratem Ježíše v soudu, aby panoval nad zemí a obnovil ji. Evangelium oznamuje budoucí Boží revoluční vládu, která ukončí veškeré válčení!

Bez pochopení správného výchozího bodu, následovat samotného Ježíše, jsou čtenáři Bible ponecháni v mlhavém pojetí, pokud jde o definici a obsah spásného evangelia. Pavel je pak často překroucen výběrem několika veršů přijímaných bez ohledu na kontext. Římanům 10:9-10 je typické a Ježíšova verze evangelia je v tom-to procesu obcházena. Pavel neodporoval Ježíšovu naléhání na nutnost věřit evange-liu Království (Marek 1:14-15). Pavel uzaví-rá Římanům 10 (v. 17) tím, že říká, že víra přichází nasloucháním "Kristovu slovu [evangelium]" a vírou v něj, to znamená v toto evangelium **kázané Kristem samotným**. Pavel je nepochopen (v NIV, ne tak v přes-nějším NASU), když je mu vnuceno říci, že člověk potřebuje pouze "slyšet o" Ježíši, tj. o něm, když ve skutečnosti člověk musí "slyšet Ježíše", tj. slyšet i jeho vlastní posel-ství evangelia Království a inteligentně na ně reagovat.

V 1. Korintským 15:1-3 by Pavel neměl být postaven proti Ježíši! Pavel tam neřekl, že nanejvýš důležitá Ježíšova smrt a vzkří-šení zahrnují celé evangelium. Tato fakta byla částmi "mezi věcmi prvořadého význa-mu" (v. 3). Koneckonců Ježíš kázal evange-lium roky, aniž by se v této fázi jakkoli zmínil o své smrti a vzkříšení, což poprvé předsta-vil v Matouši 16:21.

<sup>12</sup> *The Divine Conspiracy*, Harper One, 1998,

Moje přesvědčení o nepřítomnosti centra spásného evangelia v populárním kázání, jakým je Království, je britce potvrzeno profesorem misiologie. Dr. Mortimer Arias pozoroval:

Zdá se, že čelíme **zatmění Božího království od apoštolského věku do současnosti**, zejména v naší teologii evangelizace. Boží království je Božím vlastním snem, jeho projektem pro svět a pro lidstvo. Dělá z nás snílky a chce, abychom byli přitahováni jeho snem. Nejsme my, kdo sní, ale Bůh, který v nás sní... **Když jsem opustil seminář, neměl jsem jasnou představu o Božím království a neměl jsem ve své teologii místo pro parousii (druhý příchod). Neměl jsem zájem o budoucnost.**

Tisíce knih jsou tištěny a distribuovány každý rok o evangelizaci. Většina z nich spadá do kategorie příručky "jak na to" pro církve (vymýšlení plánů, strategií, metodik, cílů) ... Naše tradiční miniteologie - "plán spásy", "čtyři duchovní zákony" - nevystihují celé evangelium. Ne všechna tato činnost nebo aktivismus je známkou zdraví nebo tvořivosti. Dobrá zpráva o Království není obvyklým způsobem, jak popisujeme evangelium a evangelizaci. Boží Království prakticky zmizelo z evangelikálního kázání a bylo ignorováno tradiční evangelizací.

Evangelikální poselství bylo zaměřeno na osobní spásu, individuální obrácení a začlenění do církve. Boží království jako parametr, perspektiva nebo obsah evangelia prakticky neexistovalo. Zájemci o evangelizaci se dosud nezajímali o Boží království. Proč nezkusit Ježíšovu vlastní definici jeho misie – a naši? Evangelizace pro Ježíše nebyla ničím jiným než oznamováním Božího království.<sup>13</sup>

Můj překlad se pokouší vrátit evangeliu Království ústřední význam, který vždy používá v celém NZ.

Je jasné, že Ježíš byl Žid jako Davidův potomek. Nejokázalejším z jeho učení – a všechna jeho učení budou naším soudcem (Jan 12:44 a dál; Skutky 17:31 atd.) – je je-

ho vášnivě potvrzení *Šema Izraele*, nalezené v Deuteronomiu 6:4. Tato víra v jediného a jen jediného Boha, Otce, je s nadšením potvrzena a odsouhlasena židovským učitelem Zákona v Markovi 12:28 a dál. V žádném případě by si žádný čtenář NZ ve vlastním kontextu neměl představovat, že Ježíš věřil v Trojici pobiblických koncílů! V tomto překladu se snažím připomenout čtenářům unitární monoteistickou víru NZ, definici Božího Syna jako pána Mesiáše, který se narodil (Lukáš 2:11), a ne druhou osobu trojjediného Božstva. Bůh se nemůže narodit a nesmrtelný Bůh nemůže zemřít.

Mnoho osvěžující jednoduchosti a klidu myslí vyplývá ze čtení spisů NZ komunity v jejich židovském kontextu prvního století. Dotýkáme se základny s původními kořeny víry a NZ ožívá skvělým způsobem. Neznalost Bible způsobuje katastrofální odcizení od Boha (Ef. 4:18). Je zřejmé, že mnoho mých krajanů opustilo Bibli úplně, protože ve Velké Británii chodí do církve pravidelně pouze asi 5%, a zbytek se pouze "vylíhnu, oženil či provdal a byl odeslán".

Zmatek způsobený pozdějším (od počátků druhého století) pádem od původní víry je ve svých důsledcích obrovský. Vyčistit ovzduší a zbavit mlhy naši mysl si vyžádá čas. Pili jsme toxickou teologii a církev musí být dekontaminována. Ale úsilí stojí za to, i když revoluce nikdy nejsou bez bolesti.

Náboženství od druhého století vyvinulo svou vlastní "vylepšenou verzi" biblického dramatu představeného v Písmu. Samotná Bible je poutavým dramatem, zobrazujícím velký Boží plán, který uděluje lidem nezničitelný život, nesmrtelnost. Na zemi nastane mír, kdy je od národů vyžadováno, aby vykovali z mečů pluhu a naučili se už nikdy nedovolit válčení. Nikomu nebude povoleno vzít zbraň a střílet na svého souseda. To pro mne zní jako zdravý rozum a dobrá zpráva!

<sup>13</sup> *Announcing the Reign of God*, Fortress Press, 1984. s. 55, xiii, xvii, 1, 9, 85, 87. Další citace předních autorit o téměř úplné nepřítomnosti Božího království v církevním učení evangelia viz moje *The Coming Kingdom of the Messiah*<sup>a</sup> (zdarma na naší webové stránce, [restorationfellowship.org](http://restorationfellowship.org)) a moje "Kingdom of God in the Twentieth-Century Discussion

and the Light of Scripture"<sup>b</sup> (*Evangelical Quarterly*, 64:2, 1992. s. 99-115). Vynikající zpracování NZ evangelia Království najdete v **The Gospel of the Kingdom** od Wiley Jonese. 1879, k dispozici zdarma na [archive.org](http://archive.org); k dispozici v češtině <sup>a</sup>*Mesiášovo nadcházející Království*. <sup>b</sup>*Boží království ve 20. století*

Od druhého století vytvořila vznikající katolická církev vlastní vyšperkovanou verzi původního biblického příběhu, a tak ztratila příběh pro sebe a pro miliardy svých následovníků. Současně "vylepšená verze" vytvořila mocnou a bohatou hierarchii navrženou tak, aby potlačila nevzdělané a zaručila obrovskou prestiž svým kněžským vůdcům. Nakonec toto úsilí završili tím, že prohlásili hlavního vůdce, papeže, za neomylného, když hovoří oficiálně.

Velkolepému dramatu o původu jediného Božího Syna, Ježíše Mesiáše (*genesis*, Matouš 1:18), poskytnutému ve vyprávěních o narození v Matouši a Lukáši, bylo dáno dodatečné bulvární překroucení, když bylo řečeno, že Marie, dospívající panna byla sama od sebe bez hříchu (doktrína "neposkrvněného početí") a trvale panna, bez sexuálního zážitku po celý svůj manželský život. Ježíšovým nevlastním bratrům pak musel být tento status odepřen a přeměněn v bratrance (nebo Josefovy děti z předchozího manželství). Marie byla prý převzata do nebe tělesně, aniž by zemřela.

Římskokatolická církev převzala moc nad světským státem jako Boží Království přicházející ještě před Ježíšem při jeho budoucím druhém příchodu. V Písmu nejsou národy tohoto současného světového systému nikdy Božím královstvím. Svátí v současnosti nevládnou (ačkoli budou), a Ježíš je jediný skutečně legitimní král a světový vládce. Systém víry podporovaný "novou vylepšenou verzí" biblického dramatu povýšil kněze jako jediné vzdělané, aby sloužili tajemstvím nové víry. Laikové byli dáni pod strážce.<sup>14</sup> Byla zajištěna kontrola miliónů myslí a teologické vzdělání bylo odepřeno všem kromě vedení. Tím byla zaručena stálost této masivně mocné tradice. Harnack, jako mistrovský historik křesťanské víry, zaznamenává udivující fakta o rané "historii potlačování"<sup>15</sup> historického Krista pre-existentním Kristem, Krista reality imaginárním Kristem v dogmatice, nakonec vítězný po-

kus nahradit tajemství Krista na samotnou osobu."

Protestantská reformace v 16. století byla vyprovokována zjevným zneužíváním zděděného systému, aby si vyžádala změnu, ale její reforma byla jen částečná. Stejný tajemný trojjediný Bůh dále nahrazoval jediného Boha Bible, Ježíšova Otce. Ježíšovo unitární dědictví a vymezení Boha, dlouho potlačované tradicí, se obecně nesmělo znovu vynořit zespod sutin tradice, která udržovala mysl mas pod svou vládou.

Nebe (nebo věčné peklo) při smrti pro "nesmrtelné duše" nadále nahrazovalo biblickou vizi vzkříšení do Božího království na obnovené zemi, která byla srdcem hebrejského snu o míru na Zemi, stejně jako srdcem spásného evangelia Království oznámeného Ježíšem a NZ komunitou.

Menší radikálnější křídlo reformace bylo krutě potlačeno, když kriticky rozebralo teologii hlavní reformace vedené Lutherem a Kalvínem. Angličan John Biddle, ředitel školy, který odhalil omyl Trojice, měl "čest" obdržet zákon britského parlamentu proti sobě a zemřel ve vězení. Jeho zločinem bylo pouze, že poukazoval na nepřikrášlenou jednoduchost Ježíšovy vlastní definice Boha v Šema, "Slyš, Izraeli" v Deuteronomiu 6:4 a v Markovi 12:29. Brilantní španělský učenec Michael Servetus byl na podnět protestanského reformátora Jeana Kalvína upálen na hranici aktem nesmyslné a nelítostné brutality. Servetův "zločin" byl, že ukázal, že Trojice není biblická doktrína. Ví veřejnost o této krutosti ve jménu náboženství?

Nově vzniklá Církev (*emerging Church*) dosáhla obrovského úspěchu přidáním několika populárně přitažlivých rysů do své verze biblického dramatu. Oběti v tomto nešťastném vývoji však bylo původní božské drama Písma ve dvou dějstvích, které nabízí trpícímu lidstvu naději na nesmrtelnost a odpovědné místo v budoucím Božím Království na zemi, když se Ježíš vrátí, aby zaujal své postavení na obnoveném Davidově

<sup>14</sup> Viz Harnack, *History of Dogma*, sv. 3, s. 10, přeložil Neil Buchanan, Dover Publications, 1961. V původní německé *Lehrbuch der Dogmengeschichte* se nalézají ve 4. vydání z roku 1883, Wissenschaftliche Buchgesellschaft, s. 704.

<sup>15</sup> Všimněte si, že standardní anglický překlad "zjemňuje" německý "Verdrängung" (potlačení) na "nahrazení" a německý "gedacht" (imaginární nebo předpokládaný) na vágní "zamýšlený".

trůnu. Původní děj a zápletky božského dramatu na stránkách Písma byly nahrazeny oslnivým, ale zvráceným příběhem, směsí pohanství a Písma. Jakmile ztratíme zápletku úžasného dramatu, Písmo se stává matoucím, převládá církevní tradice a je zabráněno inteligentnímu čtení Bible.

Profesor J. Harold Ellens potvrzuje, že máme pravdu na základě jasného svědectví o tom, co Církev udělala se svou ústřední postavou:

Je proto na čase, aby křesťanská Církev uznala, že má velmi zvláštní druh materiálu, který tvoří její tradici kréda. **Není náboženskou tradicí kréda biblické teologie.** Není jedinečné inspirovaným a autoritativním slovem od Boha. Jedná se spíše o zvláštní druh řecké nábožensko-filozofické mytologie ... Církev by tedy měla upřímně připustit, že její **kořeny nejsou v Ježíši Nazaretském** ... nejsou v ústřední tradici biblické teologie... Její kořeny jsou ve filónském helénistickém judaismu a v pokřesťanštěném **neoplatonismu** druhého až pátého století. Protože je tomu tak, Církev by měla uznat světu lidí, kteří hledají pravdu, a světu alternativních náboženství, že křesťanská Církev mluví pouze ze své vlastní historické a filozofické autority a působivosti a nikoli z božského či jedinečného zjevení od Ježíše Krista či od Boha.<sup>16</sup>

"Zkomplikování" Boha přidáním dalších dvou osob k Bohu známému Ježíši vedlo nevyhnutelně ke zkomplikování osobnosti Mesiáše Ježíše. Jakmile se stal Bohem, byl porušen pravý monoteismus. Výsledek:

Ježíš Kristus už nebyl člověkem z masa a krve jako my, ale [předem existující] nebeskou bytostí nadpřirozeného původu v lidské podobě. Pomocí metafyzického systému převzatého z řecké filosofie vzniklo kristologické dogma a byl učiněn pokus popsat osobu Ježíše Krista ve formě tak zvané "doktríny dvou přirozeností". "Ježíš Kristus, pravý člověk a pravý Bůh." Tak lidé řekli... Církev byla od samého začátku až do současnosti v pokušení zdůrazňovat Kristovo "božství" tak jednostranně, že jeho "lidství" hrozilo, že se stane pouhým zdáním. V tomto Ježíši Kristu se stala historická abnormalita ... Co se dělo s tímto Kristem, už nebyl osud člověka, ale osud pozoruhodné stínové pohádkové postavy, napůl člověka a napůl Boha ... Člověk

utkal zlatý závoj zbožného uctívání, lásky a pověry a rozestírá jej nad drsnými konturami Boží činnosti v historii.<sup>17</sup>

Teologové se ztratili v bludišti zmateného jazyka a rozhořčení nad tímto žalostným cvičením dobře vyjádřil harvardský profesor Andrews Norton v roce 1833 ve svém *Statement of Reasons for Not Believing the Doctrines of Trinitarians* (Prohlášení o důvodech, proč nevěřit doktríně trinitářů). Začíná kousavým útokem na složitý problém, jak může být Ježíš současně 100% Bůh a 100% člověk:

Nauka *Communicatio idiomatum* (přenášení vlastností), říká Le Clerc, "je stejně srozumitelná, jako by se dalo říci, že existuje kruh, který je tak spojen s trojúhelníkem, že kruh má vlastnosti trojúhelníku a trojúhelník vlastnosti kruhu." To je podrobně diskutováno Petaviem s jeho obvyklou nadbytečností učení. Obrovské folio tohoto spisovatele obsahující historii vtělení [a trojice] **je jednou z nejvýraznějších a nejmelancho-ličtějších památek lidské hlouposti, které musí být svět vystavován.** V historii jiných vědních oborů najdeme hojně se vyskytující omyly a extravagance; ale o ortodoxní teologii se zdá, že byla podivnou oblastí slov bez významu; doktrín nepopíratelně nepravdivých v jejich vlastním smyslu a vysvětlování ne jinak než nejnabubřelejšími absurditami předkládanými jako pravdy nejvyššího významu, jež nebyly vysvětleny; a protichůdných návrhů uvržených dohromady bez pokusu o jejich smíření. Hlavní chyba, která prochází celým systémem, stejně jako u jiných systémů falešné filosofie, spočívá v tom, že slova mají vnitřní význam, neodvozený od lidských zvylostí; že nejsou pouhými známkami lidských představ, nýbrž druhem reálných entit, schopných naznačit to, co přesahuje naše představy, a že když **vyjadřují pro lidský rozum pouze absurditu**, mohou být stále ještě významné pro vysoké tajemství nebo skryté pravdy, a je třeba jim věřit, aniž by byly pochopeny.

Z Cambridge v posledních letech přichází působivá analýza katastrofy, ke které došlo, když byl židovský Ježíš nahrazen předem existujícím věčným Synem. Důsledky procesu přehodnocení, kterým byl Boží Syn ztotožněn s "Bohem Synem",

<sup>16</sup> *The Ancient Library of Alexandria and Early Christian Theological Development.*

<sup>17</sup> Heinz Zahrnt, *The Historical Jesus*, Harper and Row, 1963. s. 29.

jsou opravdu dalekosáhlé. Profesor Lampe zdůrazňuje, že když byl Syn promítnut zpět do věčně existujícího předlidského Syna a když Svatý duch byl přeměněn na třetí "hypostasis":

Křesťanské pojetí Boha se pak stává nevyhnutelně **tritheistickým**. Je to proto, že tři "osoby" v něčem, jak je moderní smysl slova "osoba", ve skutečnosti znamenají **tři Bohy** ... Účinky, zejména v lidové zbožnosti, byly ještě dalekosáhlejší. Nikájské krédo mluví o "Ježíši Kristu" osobně, nikoliv o Logu jako o předem existujícím ... Je to tedy Ježíš evangelii, kterého představivost věřících zobrazuje jako předem v nebi existujícího a sestupujícího na Zemi.... [Existuje] nesmyslnost obrazu Ježíše zrcadlená v mnoha tradičních zbožnostech, což je v podstatě obraz supermana,<sup>18</sup> který dobrovolně sestupuje do světa obyčejných smrtelníků a díky úmyslnému aktu vůle se rozhodne narodit se jako člověk.... Bůh Syn je vnímán jako Ježíš, Syn Boží; poslušnost Ježíše, Božího služebníka a Syna Božího, pravého Adama přebývajícího a inspirovaného Božím duchem, je připsána Bohu Synovi; Bůh Syn se stává věčně předmětem Ježíšovy sebeoddanosti vůli svého Otce a věčně předmětem Otcovy lásky... To ve skutečnosti znamená **opuštění monoteismu**, protože takový vztah mezi Bohem Synem a Bohem Otcem není slučitelný s požadavkem monoteismu, kterým přisuzujeme Bohu jednu mysl, jednu vůli a jedno působení.

Profesor Lampe byl specialistou na pobiblický vývoj Trojice a pozoroval také, že "interpretace Ježíše jako předem existujícího Syna a Syna jako předem existujícího Ježíše způsobuje rozporuplnost a zmatek ... Doktrína, která vyplývá z identifikace Ježíše s předem existující osobní božskou bytostí je v konečném důsledku **neslučitelná s Boží jednotou**."

Stejně problematické pro skutečný monoteismus a opravdově lidského Mesiáše je trojiční koncept Syna jako "převzetí lidské přirozenosti". Profesor Lampe nám připomíná, že "člověk je tvořen svými vztahy s ostatními lidmi a zejména interakcí s rodiči a rodinou". Co se tedy stalo s galilejským Židem z prvního století? Byl ztracen a nahrazen filozofickou abstrakcí, jehož

identita jako syna Davida, a tedy pravého a jediného Mesiáše, se stala irelevantní.

Kristologický koncept předem existujícího božského Syna ... snižuje skutečnou, společensky a kulturně podmíněnou osobnost Ježíše na metafyzickou abstrakci "lidské přirozenosti". Je to tato univerzální lidskost, kterou si Syn osvojil a učinil ji svou vlastní ... Podle této kristologie, věčný Syn přebírá nadčasovou lidskou povahu, nebo ji činí nadčasovou tím, že ji činí svou vlastní; je to lidská povaha, která nedluží nic podstatného zeměpisným okolnostem; to neodpovídá ničemu ve skutečném konkrétním světě; Ježíš Kristus, konec konců "nepřišel v těle".<sup>19</sup>

Pozorný čtenář si všimne, že profesor zřetelně přiřazuje ortodoxní doktríně Ježíše nálepku antikrista. Právě apoštol Jan pozdě v novozákonním období varoval, že jakékoli snížení lidského jednotlivce Ježíše Krista na osobnost ne v podstatě lidskou je hrozbou pro pravou víru (1. Jan 4:2-3). Tento Ježíš, který má být vyznáván na rozdíl od jiných Ježíšů, je ten, kdo skutečně "přišel v těle" jako plně lidská osoba. Luther nastavil vzor pro vkládání do Janova "teologického testu" – postbiblickou definici Ježíše. Luther chybně překládá 1. Jan 4:2 jako "Ježíš Kristus přicházející *do* těla". Doktrína vtělení byla tedy nucena do Jana.

Křesťanství je definováno Božím záměrem. Boží plán se objevuje v záměrném prohlášení Ježíše v Lukášovi 4:43. Tam uvedl, že ho Jeden Bůh pověřil výslovným záměrem ohlašovat dobrou zprávu nebo evangelium o nadcházejícím království Božím. Záměr by mohl mít strašný negativní výsledek. Ježíš to vyjádřil v Matoušovi 8:11-12. Varoval své krajany, že jim hrozí kolosální selhání. "Když uvidíte, jak jsou Abraham, Izák, Jákob a všichni proroci v Království Božím a sebe zavržené, nastane pláč a skřípot zubů." Abychom se vyhnuli tomuto katastrofickému negativnímu výsledku, Ježíš nabádal lidi a nás všechny, aby věnovali co největší pozornost jeho učení, která poskytují jedinou cestu k záchraně a spáse – žít navždy.

Ježíšova první a poslední slova jsou kriticky důležitá. Začíná vydáním prvního a základního příkazu, že máme činit pokání

<sup>18</sup> Velmi podobně jako hinduistický avatar.

<sup>19</sup> Lampe, *God as Spirit*. Trinity Press International, 1983, s. 132, 136-138, 140-144.

a věřit evangeliu o Božím království (Marek 1:14-15). Ježíšova poslední slova shrnují a znovu zdůrazňují nanejvýš důležitou záležitost poslušnosti jeho učení. Ty se nacházejí například na závěr jeho veřejné služby v Janovi 12:44-50. Ta slova, Ježíšovo evangelium, jsou kritériem našeho budoucího rozsudku. Zanedbáváme je na naše vlastní nebezpečí, protože Ježíšova slova jsou Boží slova, který ho pověřil a inspiroval:

A Ježíš **volal** a **řekl**: "Kdo věří ve mne, nevěří ve mne, ale v toho, kdo mě poslal. A kdo vidí mne, vidí toho, kdo mě poslal. Přišel jsem do světa jako světlo, takže kdokoli, kdo věří ve mne, nemusí zůstat ve tmě. **Pokud někdo slyší moje slova a nezachovává je**, nesoudím ho; protože jsem nepřišel odsoudit svět, ale svět zachránit. Ten, kdo mě **odmítá a nepřijímá moje slova**, má soudce; slovo, které jsem mluvil, ho bude soudit v poslední den. Neboť jsem nemluvil ze své vlastní pravomoci, ale Otec, který mě poslal, mi dal příkázání – co říci a co mluvit. A vím, že jeho příkázání je věčný život. Co říkám, říkám tedy, jak mi řekl Otec" (Jan 12:44-50, ESV).

Křesťanství je založeno na našem výběru mezi dvěma různými způsoby. Princip je krásně zhuštěn Janem 3:36, kde víra v Ježíše je rovnocenná poslušnosti a nevěra je odmítnutí poslouchat. Tyto přísné alternativy jsou pro nás stanoveny v úvodním Žalmu 1. Jsou zde zobrazeny dva kontrastní životní styly, jeden vedoucí ke katastrofě, zániku života a druhý k nezničitelnému životu, k nesmrtelnosti v budoucím království Božím na obnovené zemi. Všichni si musíme vybrat. (V kalvinismu bylo slovo "vybrat" zbaveno srozumitelného obsahu.)

Již ve druhém století začali rádoby následovníci Ježíše ztrácet ústřední děj velkého rozvíjejícího se dramatu Božího, ztělesněného v evangeliu Království a v díle Ježíše Krista. Vliv cizácké řecké filosofie zmátl drama spásy. Osoba Ježíše Krista byla postupně nahrazena abstraktem "Bůh Syn", který už z definice nemohl být skutečnou lidskou bytostí, protože jeho původ byl datován zpětně před jeho skutečný původ Božího Syna v lůně své matky. (Lukáš 1:35). Jakmile byla tato nová forma víry ovlivňující ústřední krédo Bible vypracována po staletích, byla prosazována trestem smrti a exkomunikace. Dogma založené na této nové verzi víry ovládlo Církev, a laici byli

vloženi pod kontrolu duchovních, kteří tato dogmata učili a předpokládali, že odpovídají původním učení Ježíše a apoštolů. Na nikájském koncilu v roce 325 byla přisouzena klatba každému, kdo by snad zpochybnil ústřední dogma Církve.

Čtenáři anglických verzí Písma někdy vyjadřují své přání mít "doslovný překlad" originálu. Jaký skutečně potřebují, je takový, který věrně předává smysl původního (v tomto případě řečtiny) do cílového jazyka. Existují případy, kdy je překlad "doslovný", "slovo od slova" nejméně žádoucí. Ve skutečnosti to může vést k nesmyslům! Co když přeložím anglické "I am pulling your leg" (táhnu tvou nohu; *význam*: balamutím tě, tahám tě za nos) doslova, nebo "I have a frog in my throat" (mám v krku žabu; *význam*: mám sevřené hrdlo) slovo za slovem. Nedorozumění bude zřejmé. "I am mad about my flat" (jsem blázen do svého bytu) v britské angličtině může znamenat, že "jsem nadšený ze svého bytu." V USA zobrazuje člověka potíciho se při výměně splasklé pneumatiky. "Jane and John have broken up" (Jane a John se rozešli) ve Velké Británii znamená, že jejich školní období skončilo. V USA by se projevilo úplně jiný smysl. Seznam rčení by mohl být znásoben. "Bouncing off the wall" (Odrážení od zdi, *význam*: být vzrušený či jednat potrhle) nemusí být přeloženo doslova do jiného jazyka. Bude to zavádějící.

Vážněji, doslovný překlad slovo od slova v Jan 17:5 je zavádějící. Ježíšova slova překládaná slovo za slovem: "Oslav mě slávou, kterou jsem měl u tebe", což vede čtenáře k tomu, aby si myslel, že Ježíš byl u Otce dříve, než začal existovat, než se narodil! Hebrejský idiom "mít něco u někoho" znamená mít slíbenou odměnu a předem ji uloženou. Ježíš varoval, že okázalé provádění "dobrých skutků" bude znamenat, že "nemáme" (přítomný čas) "žádnou odměnu u Otce". (Mat. 6:1). To ovšem znamená, že pokud činíme dobře, máme nyní uloženou odměnu pro budoucnost, odměnu, která bude předána při návratu Ježíše. Ježíš v té samé rozmluvě v Janovi 17 hovořil o tom, že dal slávu křesťanům, kteří nebyli ani narozeni, když učinil tento slib! (v. 22). Byla to stejná sláva, která byla Ježíši slíbena Otcem. Je to sláva připravená a plánovaná

v nebi u Otce, připravená, aby byla udělena v budoucnosti. Ježíš v Jan 17:5 žádal, aby byl odměněn slávou slíbenou mu po dokončení jeho služby. Byla to sláva uložená a slíbená Bohem od začátku. Nebylo to sláva, která by mu byla "vrácena", protože ji ještě nikdy neměl.

Tento problém je přesně paralelní se zavádějící myšlenkou, kterou NIV na některých místech zprostředkovává. V Janovi se využívá nepřístojné zacházení s textem v zájmu zděděných dogmat. To vnucuje, aby Ježíš říkal, co neřekl. NIV tlumočí Jana 16: 28, 13:3 a 20:17 jako "jít zpět" nebo "vrátit se" k Otci. Ale historický Ježíš tam ještě nebyl! Existuje rozdíl mezi "jít", a právě to napsal Jan, a "vrátit se".

Další příklad zavádějícího překladu je uveden v mnoha verzích v Lukášovi 23:43. Je to záležitost interpunkce. Protože Ježíš ještě nebyl v neděli po svém vzkříšení u Otce (Jan 20:17), nemohl lupiči toho dne, v den své smrti, slíbit místo v přítomnosti Otce. Ježíš byl do neděle opuštěn v hrobě, ve světě mrtvých (Skutky 2:27, 31, 32). Lupič žádal Ježíše, aby si na něj vzpomněl, když se v budoucnu vrátí a zahájí své království. Ježíšův slib přesahuje žádost a ujišťuje ho, že právě v ten den bude skutečně s Ježíšem v tom budoucím Božím Království, v obnoveném ráji (Zjev. 2:7). "Říkám ti, dnes [nemusíš čekat na tuto jistotu do budoucnosti], že se mnou budeš v budoucím ráji Království." (srv. Skutky 20:26). Tím způsobem nebude podán jeden verš, aby byl v rozporu s Lukášem ve 14:14 a 20:35, kde odměny nejsou předány až do vzkříšení. Ani tento verš nebude podán, aby odporoval zbytku Písma a mátl ho.

Existují ovšem verše, které by ve své vznešené jednoduchosti a jasnosti měly být definitivní. Nejpozoruhodnější z nich je Lukáš 1:35, kde slova anděla přesně definují význam titulu "Boží Syn". Velmi málo veršů přichází se svou vlastní "vestavěnou" definicí, ale Lukáš 1:35 ano. Nejsou potřeba žádné poznámky pod čarou, žádný zvláštní glosář. Lukáš 1:35 obsahuje své vlastní jasné vysvětlení. Gabriel definoval, jak, proč a kde Ježíš má být Božím Synem. Božím Sy-

nem je "kvůli", "právě kvůli" [*dio kai*], zázraku, jež způsobil Bůh v lůně Marie. Je to "z tohoto důvodu" a pro nic jiného, že Ježíš je Boží Syn. Toto definiční prohlášení vylučuje okamžitě jakoukoli možnost "věčně plozeného" Syna. Lukáš a Gabriel nemohli být trinitáři, ani Ježíš ne. (Marek 12:29; Jan 17: 3).

Slavný komentář k Lukášovi od Godeta měl pravdu, když uvedl:

Slovem "proto" anděl naráží na svá předchozí slova: on se bude nazývat Synem Nejvyššího. Můžeme to parafrázovat: "A právě z tohoto důvodu jsem vám řekl ..." Máme tedy z úst samotného anděla autentické vysvětlení pojmu Boží Syn v dřívější části jeho zprávy. Po tomto vysvětlení mohla Marie pochopit titul pouze v tomto smyslu: lidská bytost, pro jejíž existenci je bezprostředním autorem Bůh sám. To nesděluje představu preexistence.<sup>20</sup>

Bohužel, církev ignorovala výslovnou teologii Gabrielovu. Bohužel také Godet nevyprovokoval, jak by měl, úplné přehodnocení křesťanství. Místo toho se objevilo množství zjevných rozporů s textem, aby se podpořila milovaná koncilní "ortodoxie". Pozoruhodným příkladem je prohlášení dr. Johna MacArthura: "Nevěřím, že samotné narození z panny dokazuje, že Ježíš je Božím synem. Jinými slovy, Ježíš není Božím synem proto, že se narodil z panny. Narodil se z panny, protože byl Božím synem. Ježíš existoval dlouho před Marií."<sup>21</sup> Všimněte si, že MacArthur je v přímé opozici vůči Písmu a Gabrielovi. J. P. Mackey právem kritizuje J. G. Daviese, jenž říká, že "tento tvůrčí akt nepřivedl k bytí novou osobu." Mackey říká: "Tímto druhem flikování by mohl být 'prokázán z Písma' jakýkoli teologický závěr."<sup>22</sup>

Tento alarmující rozpor s Písmem se datuje od upřímného přiznání raných církevních otců, architektů trojiční nauky, že církev odmítla židovské "kacířství", unitární krédo judaismu a Ježíše, a nahradila ho novým pojetím Boha jako trojjediného. Tvrdili, že to byla střední cesta mezi odmítnutým "židovským" unitárním krédem Ježíše a očividným polyteismem pohanů. Docela zjevným problémem je, že v tomto procesu byl

<sup>20</sup> *Commentary on Luke*, Funk and Co., 1881, s. 58.

<sup>21</sup> "Unleashing God's Word One Word at a Ti-

me," Issue 3.

<sup>22</sup> *The Christian Experience of God as Trinity*, SCM Press, 1983, s. 277.

Ježíš vyhoštěn a jeho definice Boha byla odmítnuta. Jednoduchost unitárního mono-teistického vyznání byla překryta, potlačena a ztracena strašně složitou teologií troj-jediného Boha. Tak mozek rozvracejícím způsobem komplikované a abstraktní byly podmínky toho, co se stalo oficiálním vyznáním, že unitářský učenec a básník John Milton byl pohnut, aby bědoval nad strašně zmateným jazykem, kterým to bylo prezentováno jako dogma:

Sám Kristus, Boží Syn, nás tedy v evangeliu neučí nic ohledně jednoho Boha než to, co Zákon dříve učil a všude ho jasně prosazuje jako svého Otce. Jan 17:3: "Toto je věčný život: aby poznali Tebe, jediného pravého Boha, a Ježíše Krista, kterého jsi poslal." 20:17: "Vystupuji ke svému Otci a k vašemu Otci; k mému Bohu a k vašemu Bohu." Pokud tedy Otec je Kristův Bůh a ten samý je náš Bůh, a pokud není Bůh kromě jednoho, nemůže být žádný Bůh vedle Otce... Ačkoli je to vše tak zřejmé samo sebou, že to nevyžaduje žádné vysvětlení – konkrétně, že samotný Otec je Bůh existující sám ze sebe, že bytost, která neexistuje sama ze sebe, nemůže být Bůh – je úžasné s jak nicotnými lstivostmi, nebo spíše s jak žongléřskými kousky se určití jednotlivci snažili uniknout před prostým významem těchto pasáží nebo je zakrýt; nenechajíce žádný kámen bez obrácení, utíkajíce se ke každému posunu, pokoušejíce se všemi prostředky, jako by jejich cílem nebylo kázat čistou a neřaděnou pravdu evangelia chudým a jednoduchým, ale spíše pomocí důraznosti a zatvrzelosti udržovat absurdní paradox před pádem, pomocí sofismů a slovních odlišností, vypůjčených z barbarské nevědomosti škol.<sup>23</sup>

Sir Isaac Newton nebyl méně sarkastický ohledně velmi nežidovské definice Boha jako Trojice:

Newton byl téměř posedlý touhou očistit křesťanství od jeho mýtických doktrín. Přesvědčil se, že iracionální dogmata trojice a vtělení jsou výsledkem spiknutí, falšování a šikany.. [Newton tvrdil], že falešné doktríny vtělení a trojice byly přidány do kréda bezohlednými teology ve čtvrtém století. Kniha Zjevení vskutku prorokovala vzestup trinitarství - "toto podivné náboženství na západě,

kult tří stejných bohů" - jako ohavnost zpuso-  
šení.<sup>24</sup>

Čtenáři Bible potřebují nové čtení NZ, s odstraněním některé zátěže pozdější "ortodoxie", která nyní blokuje jasné porozumění. Žádný překlad není ovšem konečný. Neexistuje žádný dokonalý překlad. Existuje celá řada různých způsobů, jak předat stejné záležitosti. Většina NZ je v mnoha různých verzích dokonale srozumitelná. Čtenáři Bible by měli využívat různé překlady. Žádný překlad nepřináší celou pravdu. Některé tak činí mnohem lépe než ostatní.

Navrhujeme jakýsi současný komentář k tradiční doktríně vtělení "Boha Syna", který by se měl stát člověkem, aby šokoval čtenáře v poznání, že se stalo něco strašně špatně.

Dr. Jim Packer je známý svými evangelikálními spisy. Ve svém široce čteném díle *Knowing God*, v kapitole "God Incarnate" říká o doktríně trojice a vtělení:

Zde jsou dvě tajemství za cenu jednoho – pluralita osob v rámci Boží jednoty a spojení božství a lidství v Ježíšově osobě. To, co se stalo při prvních Vánocích, tak právě zde leží nejhlubší a nejnepochopitelnější hloubky křesťanského zjevení. "Slovo se stalo tělem" (Jan 1:14); Bůh se stal člověkem; Boží Syn se stal Židem; Všemohoucí se objevil na Zemi jako bezmocné dítě, neschopný dělat víc než ležet, zírat a kroutit se a vydávat zvuky, dítě, které potřebuje být krmen, měnit se a učit se mluvit jako každé jiné dítě. A v tom nebyla žádná iluze ani klam: dětství Božího Syna bylo realitou. Čím více o tom přemýšlíte, tím více ohromující to je. *Nic v literatuře není tak fantastické, jako je tato pravda vtělení.* Toto je skutečný kámen klopýtání v křesťanství. Právě zde Židé, muslimové, unitáři, svědkové Jehovovi ... ztroskotali ... Pokud byl skutečně Bůh Syn, je mnohem překvapivější, že by měl zemřít, než že by měl znovu vstát. "To vše tajemstvím! Nesmrtelný umírá," napsal [Charles] Wesley ... a pokud nesmrtelný Boží Syn skutečně podstoupil chuť smrti, není podivné, že taková smrt by měla mít spásný význam pro odsouzený rod. Jakmile přiznáme, že Ježíš byl božský, je nerozumné najít v čemkoli z toho potíže; je to koherentní a naprosto drží

<sup>23</sup> John Milton, *On the Son of God and the Holy Spirit*, British and Foreign Unitarian Association, s. 15, 16, 20.

<sup>24</sup> Karen Armstrong, *The Battle for God*, Ballantine Books, s. 69.



spolu. Vtělení je samo o sobě nevyzpytatelné tajemství, ale dává smysl všemu ostatnímu, co Nový zákon obsahuje.<sup>25</sup>

Pokud by bylo lehce srozumitelnému jednoduchému popisu Božího Syna nabízeného Lukášem dovoleno, aby znamenal oficiální doktrínu Božího Syna, byl by směr křesťanské víry a církevních dějin naprosto odlišný: "svatá věc v tobě zplozená bude nazývána Syn Boží" (Lukáš 1:35) bylo dost snadné. Ale když evangelikálové přepíšou biblický příběh a vloží do něj představu věčného Božího Syna, má to tento výsledek. Charles Swindoll, kancléř Dallas Theological Seminary, píše:

25. prosince zavírají obchody své dveře, rodiny se shromažďují a lidé na celém světě si připomínají narození Ježíše Nazaretského ... Mnoho lidí předpokládá, že Ježíšova existence začala jako ta naše, v lůně jeho matky. Ale je to pravda? Začal pro něj život tím prvním nadechnutím judejského vzduchu? Může nějaký den v prosinci skutečně označit začátek Syna Božího? Na rozdíl od nás, Ježíš existoval před svým narozením, dlouho předtím, než existoval vzduch, který dýchal ... dlouho předtím, než se zrodil svět.

Swindoll dále vysvětluje:

Jan Křtitel vešel v existenci při svém narození – měl narozeniny. *Ježíš nikdy ne-vešel v existenci*; při svém pozemském narození jen převzal lidskou podobu ... Tady je úžasná myšlenka: dítě, které Marie držela v náručí, drželo vesmír na svém místě! Rty malého novorozeněte, které broukaly a plakaly, kdysi formovaly dynamická slova stvoření. Ty malinké svírající se pěstičky kdysi vrhaly hvězdy do vesmíru a planety na oběžné dráhy. Toto kojenecké tělo tak pěkné kdysi sídlilo u Všemohoucího Boha ... Jako obyčejné dítě přišel Bůh na Zemi... Vidíte dítě a slávu kojence-Boha? To, co vidíte, je vtělení – Bůh obvázaný do plenek ... Podívejte se na dítě, jak ho Jan popisuje "na začátku" "u Boha". Představte si ho v mlhavé minulosti před stvořením, přemýšlejícího o vás a plánujícího vaše vykoupení. Zviditelněte si toho samého Ježíše, který utkal složitými vzory vaše tělo, *pletoucího si lidský oděv pro sebe*... Syn Boží se před časem vrhl střemhlav do času a plul spolu s námi asi 33

let ... Představte si Boha-Stvořitele pevně zavinutého do plenek.<sup>26</sup>

Dr. Swindoll pak cituje Maxe Lucado, který říká o Ježíši: "Opustil svůj domov a vstoupil do lůna dospívající dívky ... Andělé sledovali, jak Marie měnila Boží plenky. Vesmír sledoval s údivem, jak se Všemohoucí učil chodit. Děti si s ním hrály na ulici."<sup>27</sup>

Nikdo, kdo by otevřel Nový zákon a četl nesrovnatelný příběh o Ježíšově původu, nebude uveden v omyl myšlenkou, že "se Bůh narodil," nebo že, jak řekl římskokatolický kněz v televizi, "Bůh přišel k Marii a řekl: Budeš prosím moje matka?"

Nabízíme tuto verzi NZ s cílem obnovit pravdu, že Bůh je jedna osoba, že Ježíš je Mesiáš, Syn Boží zázrakem a že spásné evangelium je o Božím království, jak je kázal Ježíš, a o všem, co Ježíš řekl a udělal, aby učil způsobem, který vede k nezničitelnému životu v budoucím Božím Království. Ježíš ovšem hovořil také v Pavlovi a v dalších pisatelích spisů Nového zákona. A žádný z těchto pisatelů nevyřadil vzácné spisy hebrejské bible, ale rozvinul pravdy Nové smlouvy, když pracoval na základně hebrejských písem, které Ježíš schválil jako inspirovaný kánon v Lukáš 24:44.

Pokud hledáme Kristovu mysl, zjevné místo, kde začít, je u Marka 1:14-15, Ježíšův první příkaz nám všem. (Všimněte si pozdějšího varování: "Proč mi říkáte 'pane' a neděláte to, co říkám?" Lukáš 6:46.) Ježíš přišel ohlašovat Boží evangelium. Říkal, "Předpovězený čas přišel. Království Boží brzy přijde. Čiňte pokání a věřte tomuto evangeliumu o království." Boží evangelium je evangelium spásy, která pochází od Boha. Boží spásné evangelium o **Království** bylo kázáno všemi pisateli NZ a ovšem nejprve samotným Ježíšem (Heb. 2:3). Bůh vydává konečné prohlášení o Království a jeho velký program nesmrtnosti je modelován v člověku Ježíši, jím vyučován jako spásné evangelium, navíc ovšem jeho zástupná smrt a vzkříšení. "Ježíšovo svědectví" ve Zjevení znamená Ježíšovo vlastní evangelium, které musí člověk slyšet, aby byl spasen (Římanům 10:14-17; Lukáš 8:12):

<sup>25</sup> J. I. Packer, *Knowing God*, Intervarsity Press, 1998, s. 46-47, přidáno zdůraznění.

<sup>26</sup> *Jesus: When God Became a Man*, W Publish-

ing Group, 1993, s. 1-8, přidáno zdůraznění.

<sup>27</sup> Ibid., s. 10, cituje Maxe Lucado, *God Came Near*, Thomas Nelson. 2004.

"Evangelium o nastávajícím věku" (Zj. 24:6); Království se chystá začít (Lukáš 21:31; Zjevení 11:15-18, srov. Lukáš 19:11 a dál).

Pokání znamená úplné přeorientování v myšlení, v porozumění a v životním stylu. **Prvním** Ježíšovým **příkazem** tedy je věřit evangeliu o Království Božím, které je říší Mesiáše, rozhodně ne jenom obrazným královstvím "v srdci". Některé překlady, jako například Ferrar Fentonův, správně vykreslují Daniela 2:44: "Ve dnech těchto králů vytvoří nebeský Bůh věčnou **říši**, která je nezničitelná, jejíž svrchovanost nebude přenesena na jiný lid." Tak také v Danielovi 7:17, 18, 22, 27:

Ty čtyři velké šelmy, které jsi viděl, jsou čtyři **velké říše**, které budou založeny na zemi. Svatí Nejvyššího poté převezmou **Říši** a budou ji vlastnit navždy, na věky věků ... Nastal čas pro svaté, aby vlastnili **říši** ... **Říše** a nadvláda a vznešenost **říše pod celým nebem** budou dány Svatému lidu Nejvyššího. Všechny národy jim budou sloužit a poslouchat je.

O odměně věřících v NZ se tedy nikde neříká o tom, "jít do nebe", ale o tom, "mít vládu nad deseti městy" nebo "pěti městy" (Lukáš 19:17, 19). Ježíš opakoval tento stejný slib evangelia, když řekl apoštolům: "Vy, kteří jste mne následovali, při novém zrození, když Syn člověka bude sedět na svém trůnu slávy, budete sedět na dvanácti trůnech panující nad dvanácti kmeny Izraele" (Mat. 19:28). Pavel byl překvapen, že jeho konvertité zapomněli na základní pravdu, že svatí "budou vládnout světu" (1 Kor. 6:2). Ježíš bude hlavou státu v nadcházejícím Království a svatí budou jeho pomocníky, přidruženými vládci, knížaty (viz Dan. 2:44; 7:14, 18, 22, 27; Iz. 32:1).

Ve Zjevení je věčné mesiášské Království umístěno na obnovené zemi, takže Kristus přichází ke svému lidu na Zemi a neshromažďuje je do nebeského příbytku.<sup>28</sup>

Při snaze začnout na správném místě startu pro čtení Bible, je podstatné, aby bylo pochopeno Ježíšovo spásné evangelium Království. Jaké je lepší místo pro definování Království než evangelium Matou-

še? Analýza Matoušova úsloví "Boží království",<sup>29</sup> kterou nabídl profesor W.C. Allen z Oxfordu, je lehce srozumitelně jasná. A protože Království je klíčovým termínem pro pochopení všeho NZ kázání, nabízíme následující vynikající prohlášení profesora. Nepochopit "Království" znamená nepochopit celé NZ učení o evangeliu, které nás spasí a povede k nesmrtelnosti.

Království – **ústřední předmět** Kristova učení ... Jím **začal** svou službu (4:17) a kamkoli šel, učil je jako dobrou zprávu [**evangelium**] (4:23). Království, jak učil, mělo přijít, ale **ne za jeho života**. Po svém nanebevzetí přijde jako Syn člověka na nebeských oblacích (16:27; 19:28; 24:30; 25:31) ... a posadí se na trůn své slávy ... Tehdy dvanáct apoštolů bude sedět na dvanácti trůnech, soudíce dvanáct kmenů Izraele (19:28). Mezitím musí sám trpět a zemřít a být vzkříšen z mrtvých. Jak jinak by mohl přijít na nebeských oblacích? A jeho učedníci měli **kázat dobrou zprávu [evangelium] o přicházejícím Království** (10:7; 24:14) mezi všemi národy, činit učedníky [vodním] **křtem** (28:18). Těleso takto získaných učedníků by přirozeně tvořilo společnost vázanou společnými cíli ... Proto učedníci Království vytvoří nový duchovní Izrael (21:43) [srv. Gal. 6:16; Fil. 3:3] ...

S ohledem na potřeby tohoto nového Izraele Kristových učedníků ... kteří měli čekat na jeho příchod na nebeských oblacích, je přirozené, že velká část učení zaznamenaného v evangeliu by se měla týkat **kvalifikace požadované u těch, kteří doufali vstoupit do Království, když by přišlo...** [Tak podobenství] předávají nějaké ponaučení o povaze Království a o **období přípravy na ně [rozsévání před sklizní]** ... [podobenství] učila lekce o Království nebes **ve smyslu, v jakém je tato věta používána všude jinde v jeho evangeliu, o Království, které má přijít, když Syn člověka přijde na nebeských oblacích.** (Podobenství o rozsévání tedy ilustruje různé **přijetí, s nímž se setkává dobrá zpráva [evangelium] Království, jak je kázáno mezi lidmi.** To o plevelu se nezabývá samotným Královstvím, ale **obdobím přípravy na ně.** Na konci věku přijde Syn člověka, aby slavnostně uvedl své Království ... V tomto evangeliu není nic, co by naznačovalo, že **scéna Království je jiná než současný svět obnovený, uzdravený**

<sup>28</sup> David Aune, *Word Biblical Commentary*, Rev. 17-22, Thomas Nelson, 1998, s. 1069.

<sup>29</sup> Nebo jeho přesné synonymum "Království nebes".

a očištěný.<sup>30</sup>

Poslední věta naší citace je vynikajícím bodem, že Matouš (a celý NZ, vlastně celá Bible) neočekává, že věřící "jdou do nebe", ale že se Ježíš **vrátí na Zemi**, aby s nimi vládl na obnovené Zemi (Zj. 5:9-10; Mat. 5:5; Dan. 7:14, 18, 22, 27). Vnímavý čtenář NZ si všimne pozoruhodného rozdílu mezi biblickým pohledem na Království, a tedy evangeliem spásy, a tím, čím bylo v postbiblických dobách nahrazeno: odchod věřících při smrti do říše vzdálené od země. (Biskup Tom Wright se pokouší mít oba systémy, když mluví o "Životě po životě po smrti". Lepší je zbavit se filozoficky založeného života už před **vzkříšením**, jež **vždy** znamená přijít ne ze života, ale ze smrti!) Nemůže nastat žádné vzkříšení z mrtvých, pokud člověk není opravdu mrtvý!

Populární představa, že Království je hlavně "duchovním" stavem mysli nebo životním stylem nyní: nebo sociální etika očekávající přivedení království nyní, je pro NZ nepravdivá. Křesťan Josef z Arimatie "čekal na Království" po Ježíšově službě (Marek 15:43). Lukáš 19:11-27 nás učí, abychom spojili příchod Království **s budoucím návratem Ježíše** (srov. výše: "Království, učil, přichází, ale ne za jeho života"). Tak říkají přední analytici evangelií záznamů.

Lukáš 21:31 představuje Boží Království jako událost, která **bude představena při druhém příchodu**. To je přesně Zjevení 11:15-18 – Boží království začíná v budoucnosti, sedmá trubka, trubka vzkříšení (= poslední trubka, 1 Kor. 15:23, 52-55).

Můžeme přidat další prohlášení od uznané autority na Lukáše:

Nelze skutečně zpochybnit, že Lukáš míní Královstvím **budoucí** entitu. Duchovní interpretace, podle níž je Království přítomno v Duchu a v Církvi, je zcela zavádějící. ... Je to poselství Království, které je přítomno, které je v Lukáši odlišeno od samotného Krá-

lovství. On nic neví o imanentním [tj. již přítomném] vývoji na základě kázání Království.<sup>31</sup>

*International Standard Bible Encyclopedia* klade důraz na budoucí pravdu, a tak objasňuje křesťanské evangelium a tím i křesťanskou víru:

Mělo-li "Boží království je nablízku" neoddělitelnou konotaci "rozsudek je nablízku", a v této souvislosti "čiňte pokání" v Mk 1:14-15 musí znamenat "abys nebyl odsouzen"<sup>32</sup>. Proto učení našeho Pána o spáse **mělo především budoucí obsah: kladné přijetí do [vstupu do] Božího království a negativně osvobození od předcházejícího rozsudku [ohně]**. Boží království je tedy nejvyšší dobro Kristova učení ... Lidská přirozenost má být dokonale přizpůsobena jeho duchovnímu prostředí a člověk musí být s Kristem (Lukáš 22:30) a s patriarchy (Mat. 8:11). . Ať je Království jakékoli [?!], rozhodně není vyčerpáno pouhou reformací současného řádu hmotných věcí.<sup>33</sup>

Stejně jasný je i Eduard Schweizer:

Marek 1:14-15: Marek podává stručné shrnutí Ježíšova kázání. Kázání a dobrá zpráva (evangelium) jsou Markovy oblíbené výrazy. **Evangelijní volání Ježíše je přesně shrnuto v 1:15**, kde sdružení pokání a víry odhaluje jazyk církve (Skutky 5:31; 11:18; 20:21). Markův zájem je objasnit, že Ježíš v tomto kázání pokračuje ve svém putování do světa, a proto je tato výzva určena i tomu, kdo toto evangelium čte dnes. Tato sekce tedy slouží jako popis celého evangelia (srov. epilóg).

**Království Boží**. Když Ježíš vyhláší, že Boží království je blízko, přijímá koncept, který byl vytvořen ve SZ. Ačkoli označuje Boží svrchovanost nad stvořením (Ž 103:19; 145:11 a další), **týká se to v první řadě Boží nesporné svrchovanosti v čase konce (Iz 52:7)**. Judaismus hovořil o Boží vládě, která přichází po zničení každého nepřítele [Iz. 24:6] a konec všech utrpení ... V NZ je **Boží království** chápáno **především jako něco v budoucnosti** (Marek 9:1, 47; 14:25; Mat. 13:41-43; 20:21; Lukáš 22:16, 18; 1

<sup>30</sup> W.C. Allen. MA, *The Dictionary of Christ and the Gospels*. Sv. II, s. 144-45, přidáno zdůraznění. Stejný pohled na Království vyjadřuje Allen ve svém komentáři k Matoušovi (*The International Critical Commentary, St. Matthew*, T & T Clark, 1907, str. lxxvii-lxxi).

<sup>31</sup> HansConzelmann, *The Theology of St. Luke*, Harper and Row, 1961, s. 122.

<sup>32</sup> Populární představa nekonečného, mučivého pekelného ohně pro zlé je naprosto nebiblická. Osud nenapravitelně zlých po úplném vystavení evangeliu je zničení, skončení existence. Viz Fudge, *The Fire That Consumes*, Providential Press, 1982 (předmluva F.F. Bruce).

<sup>33</sup> *International Standard Bible Encyclopedia*, Eerdmans, 1929, Sv. 4, s. 2667.

Kor. 15:50; Lukáš 21:31, atd), co po-chází od Boha (Marek 9:1; Mat. 6:10; Lukáš 17:20; 19:11). Proto je něčím, na co člověk může pouze čekat (Marek 15:43), co může hledat (Mat. 6:33), přijímat (Marek 10:15; srov. Lukáš 12:32) a zdědit (1 Kor. 6:9 a dál; Gal. 5:21; Jakub 2:5), ale nedokáže vytvořit sám ... V Ježíšových skutcích a slovech na něj již přicházelo budoucí Království. Právě v tu chvíli se rozhoduje, zda ano nebo ne vůbec bude někdy v Království ... **Pokání není nic jiného než závazek z celého srdce k dobré zprávě [o Království].**<sup>34</sup>

Ernest Scott, D. D., profesor Nového zákona na Union Theological Seminary, na druhé straně odhaluje beznadějný zmatek, do kterého církve upadla, pokud jde o Ježíšovo evangelium, a tak o křesťanskou víru. Vypadá nejistě ohledně evangelia, ale podává nám dobrý smysl, co znamenalo pro Ježíše a jeho následovníky:

Zdá se téměř nemožné definovat křesťanské "evangelium". Někdy je ztotožňováno s naším náboženstvím jako celkem, jindy s nějakým prvkem v něm, který je považován za ústřední. Přijmout evangelium znamená věřit v usmíření nebo v Boží lásku, nebo zjevení v Kristu nebo skutečnost lidského bratrství [!]. Přesto je dobře si pamatovat, že slovo, které se nyní používá tak **volně**, mělo na začátku význam, který byl **jasně chápán**. "Ježíš přišel do Galileje, kázal evangelium Božího království a říkal: 'Čas je naplněn a Boží království je nablízku.'" Evangelium podstoupilo podivuhodný vývoj ... ale dobrá zpráva byla vždy v podstatě tím, co bylo na prvním místě – **oznamování Království**. Ze způsobu, jakým Ježíš oznamoval, je zřejmé, že přijal představu, která byla již dobře známá. Nevysvětloval, co tím Královstvím myslel, **protože mohl předpokládat, že se na ně všichni jeho posluchači těšili**. Jejich naděje na to byla nově podněcována Janem Křtitelem ... Dlouho přemýšleli o Království a byli zvědaví, kdy přijde, a nyní se objevil prorok, který prohlásil, že je těsně na dosah ... **Bezprostřední původ Ježíšovy představy Království musíme hledat v náboženství Izraele...** Tato představa přetrvávala dlouho poté, co byl královský dům pevně ustanoven tak, že vládoucí král byl jen místodržícím neviditelného krále ... Izrael byl vybrán jedi-

nečným Bohem, jenž byl dosud známý pouze svým vlastním lidem, ale přece byl Králem celé země. **Přicházel den, kdy všechny národy budou přiznávat jeho svrchovanost...** Na vyšších úrovních proroctví je očištěný Izrael budoucnosti pojímán jako přitahující všechny národy svým vysokým příkladem ke službě Jedinému Bohu. Častěji se předpokládá, že Izrael, když bude plně ukázněn, bude navrácen do Boží přízně a bude Jím posunut na svrchované místo (Skutky 1:6). Jako Král tohoto vynikajícího lidu bude Bůh konečně vládnout světu ... Na jedné straně je Bůh již Králem. Na druhé straně se uznává, že Království leží v budoucnosti ... Pátrají po **nadcházejícím** dnu, kdy přemůže všechny uzurpující mocnosti a prosadí se jako Král. Proroci tedy před nimi udržují **vizi nového věku, kdy se Boží království plně projeví**. V té šťastné době bude vyvýšen Izrael, bude nastolena věc spravedlnosti, země plná Pánovy slávy. Příroda v ten den bude navrácena do své původní slávy a vlk si lehne s jehnětem a skot se bude krmit na velkých pastvinách. Světlo měsíce bude jako světlo slunce. On [a Jeho Mesiáš] bude vládnout z hory Sion a všechny národy mu budou sloužit. Král nad spravedlivým národem. Rozšíří svou vládu na celou Zemi.<sup>35</sup>

Přiznání dnešního předního evangeli-kálního učence N. T. Wrighta potvrzuje chaos, do kterého evangelium upadlo:

V jistém smyslu pracuji na této knize tu a tam po většinu svého života. Vážné uvažování však začalo, když jsem byl v roce 1978 pozván, abych v Cambridge přednesl pro-slov na téma "The Gospel in the Gospels (Evangelium v evangeliích)". Téma nebylo jen nemožně rozsáhlé; **Nerozuměl jsem mu. Neměl jsem tehdy žádnou skutečnou od-pověď** na otázku, jak celý Ježíšův život, nejen jeho smrt na kříži izolovaně, byl nějakým způsobem "evangelium". Patnáct následujících let výuky v Oxfordu, Montrealu a Cambridge mě přesvědčilo, že tato otázka ... stojí za zeptání.<sup>36</sup>

Otázka však zní stejně jako mystifikace milionů čtenářů Bible. To by tak nemělo být.

Další autority nás směřují správným směrem: "V knize Skutků bylo Boží království stále obecným vzorcem pro podstatu křesťanského učení."<sup>37</sup> Tento vzorec chybí

<sup>34</sup> *The Good News According to Mark*, John Knox Press, 1970, s. 45-47.

<sup>35</sup> *The Kingdom of God in the New Testament*, Macmillan Co., 1931, s. 11-21.

<sup>36</sup> *Jesus and the Victory of God*, Fortress Press, 1996. s. xiv.

<sup>37</sup> *Hastings Dictionary of the Bible*, Sv. II, s. 855

v evangelikálních traktátech podporujících spásu.

Na Ježíšových rtech pojem Království Boží nepochybně shrnul samotné srdce jeho poselství. "Boží Království je ústředním tématem Ježíšova učení a zahrnuje **celé jeho chápání jeho vlastní osoby a díla**."<sup>38</sup> Lukáš 4:43 je opakován Pavlem ve Skutcích 20:24-25, kde Pavel definuje svou vlastní službu jako evangelium Boží milosti = kázání evangelia Království.

"Království oznamované Mesiášem, který je Synem člověka, je možné pouze skrze jeho smrt a bude konečně a plně realizováno **na Zemi jen po jeho slavném návratu. Je vskutku srdcem evangelia**."<sup>39</sup>

Základní pochopení sdělené Ježíšovým učení je zachyceno těmito výroky o Mesiášovi: "Syn Boží přišel, aby nám dal **porozumění**, abychom mohli poznat Boha" (1 Jan 5:20). "Svým poznáním učiní můj služebníci mnohé spravedlivými." (Iz 53:11).

Nový zákon je založen na Starém. Ježíš přišel:

1) Vyhlásit **evangelium o Božím království** (Lukáš 4:43; Jan oznamoval stejné evangelium Království, Mat. 3:1). To je celý důvod křesťanství, včetně, ovšem, smrti a vzkříšení Ježíše. Ježíš přikazuje věřícím, aby pokračovali v oznamování stejného evangelia o Království (Mat. 28:19-20).

2) Potvrdit abrahamovské a davidovské sliby otcům (Řím. 15:8; Gal. 3:8).

3) Předat nám pochopení, abychom mohli znát Boha (1 Jan 5:20).

4) Učinit lidi spravedlivými, přímo před Bohem, ne pouze svou smrtí ale svým poznáním (Iz. 53:11; Dan. 12:3).

5) Pozvat kohokoli, kdo bude věřit v Boží plán pro sebe a pro svět, aby se připravil vládnout světu s Ježíšem, až se vrátí. "Nevíte, že svatí budou řídit svět?" (1 Kor. 6:2, Moffat; viz též Dan. 7:14, 18, 22,

27; Zjev 3:21; 2:26; 5:10; 20:1-6; Mat. 5:5; 19:28; Iz. 16:5; 32:1).

6) Rozsévat semenné poselství evangelia Království. V Lukášovi 8:12 a Markovi 4:11-12 je inteligentní přijetí evangelia Království nezbytnou podmínkou pokání a odpuštění. Jak může kdokoli činit pokání a věřit Ježíši bez jasného prohlášení o Království?

Původní víra v evangelium Království utrpěla v postbiblickém období masivní změnu, když proměnila evangelium v něco zcela jiného. Místo Židů se stali vůdci církve Řekové a do církevních učení importovali cizáckou řeckou filozofii. Galatským 3:8, které definuje křesťanské evangelium jako obsah **slibů Abrahamovi** ohledně země, potomstva a požehnání, v současných verzích "evangelia" chybí.

Billy Graham se také mýlil, když tvrdil, že "Ježíš přišel udělat třídní dílo, zemřít, být pohřben a vstát."<sup>40</sup> Tento výrok by učinil Ježíšovo kázání evangelia prakticky zbytečným. Osudný "dispenzacionalismus" je základem populárního kázání. 1. Timoteovi 6:3, 2 Jan 7-9, Hebreům 2:3 a Jan 3:36 jsou poctivým varováním.

Snad nejznepokojivějším Ježíšovým výrokem je ten z Matouše 7:21: "Ne každý, kdo mi říká 'pane, pane', vejde do Království nebes [Božího království], ale ti, kdo plní vůli mého Otce v nebesích. Bude mnoho těch, kteří mi v den soudu řeknou: 'Pane, pane, což jsme pro tebe nekázali a nevyháněli demony v tvém jménu a nedělali mnoho zázraků tvou mocí? Tehdy jim prohlásím: 'Nikdy jsem vás neuznal. Odejděte ode mne, vy, kteří pácháte zlo!'"

Tento výrok je v nejužší souvislosti s Matoušem 7:13-14, kde Ježíš varuje: "Vejděte [do Království] úzkým vchodem, protože široký je vchod a prostorná je cesta, která vede do záhuby, a mnozí tou cestou jdou. Ale malý je vchod a úzká je cesta, která vede k Životu [v Království], a jen málo jich ji nachází". A pak jedním dechem Ježíš řekl: "**Dejte si pozor na falešné pro-**

<sup>38</sup> Alan Richardson, *Theological Word Book of the Bible*. SCM Press, 1950, s. 119 „Golfový turnaj“ a „tenisový turnaj“ by neměly smysl, pokud by "golfu a" tenisu nebylo rozuměno.

<sup>39</sup> Donald Hagner, *Word Biblical Commentary, Matthew 1-13*, 1993, s. 214.

<sup>40</sup> "What is the Gospel?" Roy Gustafson, Billy Graham Association, 1980. Stejně nebiblická je předatava Billyho Grahama o vyhlídce věřících na "leštění duhy v nebi" a "přípravu nebeských pokrmů". (*Hope for the Troubled Heart*, Harper Collins, 1993, s. 214).

**roky**, kteří přicházejí v rouše beránčím, ale uvnitř jsou draví vlci. Poznáte je podle jejich ovoce" (7:15-16). (Srovnejte si podobenství o rozséváči, abyste viděli, jaké semeno je nutné, aby přineslo pravé ovoce: Mat 13:19: "slovo o království", Mk 4, Luk 8).

Nyní si to spojte s jinou Ježíšovou zmínkou o lidech, kteří říkají: "Pane, pane": "Proč mi říkáte 'pane, pane', a **odmítáte dělat, co říkám?** Dám vám příklad člověka, který ke mně přichází, slyší má slova a plní je. Je jako člověk, který staví dům..." (Lukáš 6:46-48). Ten, *kdo slyší Ježíšova slova/učení, ale neplní je*, staví svůj dům bez základů. Pouze ten, kdo slyší Ježíšova slova/učení a řídí se jimi, je pravým křesťanem.

Ježíšovo důrazné a výstražné varování tedy zní jednoduše takto. Oslovovat Ježíše "pane" je osudné, pokud zároveň nepoložíme základ víry v jeho evangelium-učení, evangelium o Království. Jinými slovy, Ježíš bez jeho slova a evangelia o Království je falešný, podvržený Ježíš. Nazývat Ježíše "pánem" a nevěřit jeho učení a slovům je osudová past, do které nesmíme spadnout. Falešní proroci jsou ti, kteří mluví o Ježíši, ale ne o jeho evangeliu - učení/slovech. Když chybí věta "evangelium o Království", dávejte si pozor! Buďte na pozoru!

Toto ústřední a dramatické varování bylo tak zásadní, že ho opakovali apoštolové Pavel i Jan. V 1. Timoteovi 6:3 Pavel říká: "Přijde-li k vám někdo a **nepřináší Ježíšovo učení**," měj se na pozoru a buď opatrný. Jsi podváděn!

Jan zopakoval přesně stejné apoštolské varování ve 2 Jana 7-9: "Do světa vyšlo mnoho svůdců, kteří nepřijímají, že Ježíš Mesiáš přišel jako plně lidská bytost. To je svůdce a antikrist... Každý, kdo ve jménu 'pokroku' **nezůstává v Mesiášově učení**, nemá Boha. Člověk, který zůstává v **jeho učení**, má Otce i Syna. Přichází-li k vám někdo, kdo **toto učení** nepřináší, nepřijímejte ho ve svém domě a nevítejte ho jako spoluvěřícího." Máme se distancovat od každého, kdo nezdůrazňuje, nevyzdvihuje a netrvá na **evangelijním učení a naukách Mesiáše Ježíše**.

Nyní si prosím poslechněte tato prohlášení z nedávné doby:

James Kennedy z Coral Ridge Ministries (zemřel v roce 2007):

**Mnoho lidí si dnes myslí, že podstatou křesťanství je Ježíšovo učení. Není tomu tak.** Ježíšovo učení je pro křesťanství poněkud druhotné. Pokud si přečtete listy apoštola Pavla, které tvoří asi polovinu Nového zákona, neuvidíte v nich téměř nic, co by se týkalo Ježíšova učení. Není zde zmíněno ani jedno z jeho podobenství. Vlastně v celém zbytku Nového zákona je o Ježíšově učení jen málo zmínek. V Apoštolském vyznání víry, nejrozšířenějším křesťanském vyznání víry, není žádná zmínka o Ježíšově učení nebo o Ježíšově příkladu. Ve skutečnosti při popisu Kristova pozemského života vyznání víry uvádí pouze to, že se "narodil z Panny Marie, trpěl pod Pontským Pilátem, byl ukřižován, zemřel a byl pohřben." Zmiňuje se pouze o dvou dnech Ježíšova života - o jeho narození a o jeho smrti. **Křesťanství se nesoustřeďuje na Ježíšovo učení, ale na Ježíšovu osobu jako vtěleného Boha, který přišel na svět, aby na sebe vzal naše viny a zemřel místo nás.**<sup>41</sup>

Rovněž od Kennedyho:

Ježíš však říká: "Já jsem cesta." **Není to Ježíšovo učení, není to Ježíšovo kázání**, není to Ježíšův příklad, není to Kázání na hoře, nejsou to blahoslavenství ani nic jiného, co učil nebo řekl, že je to cesta. Tou cestou je sám Kristus, božská druhá osoba Trojice, Stvořitel galaxií, který přišel na tento svět.<sup>42</sup>

To je obrovská a do očí bijící lež, protože Pavel ve Skutcích hlásal stejné evangelium o Království jako Ježíš, a to všem, Židům i pohanům (14:22; 19:8; 20:24-25; 28:23, 31).

A nyní toto neméně zarážející a alarmující tvrzení od dalšího špičkového evangelikálního učenice, Dr. Harolda O. J. Browna:

Křesťanství nese své jméno od svého zakladatele, respektive od toho, jak byl nazýván - Kristus. Buddhismus je také pojmenován po svém zakladateli. A nemuslimové často nazývají islám mohamedánstvím. Ale zatímco buddhismus a islám vycházejí především z *učení* Buddhya, respektive Mohameda,

<sup>41</sup> D. James Kennedy a Jerry Newcombe, *The Presence of a Hidden God*, 2008, kapitola "Jak vím, že Ježíš je Bůh", str. 82, zvýraznění dopl-

něno.

<sup>42</sup> "The Only Way", Daily Truth devotional, zvýraznění přidáno.

**křesťanství je založeno především na osobě Krista. Křesťanská víra není víra v jeho učení**, ale v to, co se o něm učí. Výzva protestantských liberálů "věřit tak, jak věřil Ježíš", a ne věřit v Ježíše, je dramatickou proměnou základní povahy křesťanství.<sup>43</sup>

To je obrovská lež. Není možné věřit v Ježíše a nevěřit jeho učení!

Pak také C. S. Lewis. Lewis popírá Ježíše, a přitom o sobě tvrdí, že ho následuje! Napsal: "Evangelia nejsou 'evangelium', vyjádřením křesťanské víry."<sup>44</sup> Ježíšova slova tedy nejsou evangelium! To musí být naprostá lež, naprostý podvod. Ježíš tedy musí být zachraňován před "církví"!

Dr. James Dunn:

Hurtado si nemyslí, že je **nutné, aby Ježíš o sobě smýšlel a mluvil stejnými slovy, jak o něm smýšleli a mluvili jeho následovníci** v desetiletích následujících po jeho ukřižování, aby přesvědčení těchto následovníků mohli dnešní křesťané považovat za platné; i když také poznamenává, že většina křesťanů si pravděpodobně myslí, že mezi tím, co o sobě smýšlel Ježíš, a pozdější Christologií "existovala určitá míra kontinuity".<sup>45</sup>

Četl vůbec Nový zákon?!

Profesor Richard Hiers učinil toto úžasné přiznání: "Vykladači křesťanského **přesvědčení se obvykle nijak zvlášť nezajímali o to, co Ježíš zamýšlel a co dělal ve své době**".<sup>46</sup>

Pozorně si všimněte tohoto výroku Dr. H. A. Wolfsona, přední autority v oblasti toho, co dělali post-bibličtí "církvní otcové":

Pojetí Trojice u církevních otců bylo kombinací židovského monoteismu a pohanického polyteismu, až na to, že pro ně tato kombinace byla dobrou kombinací. Ve skutečnosti pro ně byla **ideální kombinací toho nejlepšího v židovském monoteismu a toho nejlepšího v pohanickém polyteismu**, a proto ji oslavovali a poukazovali na ni jako na důkaz své víry. Máme o tom svědectví Řehoře z Nyssy, jedné z velkých postav v dějinách filosofické formulace učení o

Trojici. Jeho slova opakuje Jan z Damašku, poslední z církevních otců. Křesťanské pojetí Boha, tvrdí Řehoř z Nyssy, není ani polyteismus Řeků, ani monoteismus Židů, a proto musí být pravdivé. "Pravda se totiž pohybuje uprostřed mezi těmito dvěma koncepcemi, každou z nich ničí, a přesto od každé z nich přijímá to, co je pro ni užitečné. **Židovské dogma je zničeno** přijetím Slova a vírou v Ducha, zatímco polyteistický blud řecké školy zaniká tím, že jednota přirozenosti ruší tuto představu plurality" (*Oration Catechetica*, 13).<sup>47</sup>

Církevní otcové přiznávali, že odmítají židovské (a Ježíšovo) chápání Boha. Vypracovali pozdější strašně komplikované definice Boha a Ježíše ve vztahu k Bohu a ocitli se spoutáni v síti neskutečně složitých argumentů, když se snažili vysvětlit, jak může být Bůh jeden a zároveň tři.

Snadná pravda je však tato: "Nic nenasvědčuje tomu, že by Ježíš chápal 'Otce', od něhož se cítil být poslán a s nímž se pravděpodobně cítil být zvláštním způsobem spřízněn, jinak než monoteistického Boha judaismu."<sup>48</sup>

"Šema byla modlitba, kterou měli všichni zbožní Židé odříkávat třikrát denně... V pozdním judaismu zaujímala podobné zvláštní postavení jako Pánova modlitba v křesťanství." To je velmi pravdivé, ale pak Dr. Anderson mluví o "církvi, která již šema neodříkávala. Zde však Ježíš přinejmenším ve svém výroku prvního přikázání stojí solidně ve sféře vlivu židovské zbožnosti."<sup>49</sup>

Na základě jaké autority však bylo toto základní Ježíšovo učení definující jediného pravého Boha zavrženo? Církve se Pánovy modlitby nevzdala! Proč se vzdala jeho vyznání víry?

Proces obnovy pokračuje, když lidé upřímně **hledají původní význam Božího království, jak jej hlásal původní (lidský) Ježíš**. Samotné evangelium se týká Božího království, stejně jako Ježíšovy smrti a vzkříšení, a "evangelium" by se nikdy nemělo oddělovat od Království. Pohanická

<sup>43</sup> *Heresies*, 1984, str. 13, zvýraznění přidáno.

<sup>44</sup> Úvod k J.B. Phillips' *Letters to Young Churches*, str. 9-10, zvýraznění přidáno

<sup>45</sup> *Did the First Christians Worship Jesus?* s. 93, pozn. p.č.. 2.

<sup>46</sup> *Jesus and the Future*, 1981, s. 1, zvýraznění přidáno

<sup>47</sup> Wolfson, *The Philosophy of the Church Fathers*, s. 361 -363.

<sup>48</sup> Karl-Heinz Ohlig, *One or Three? From the Father of Jesus to the Trinity*, Lang, 2000, s. 31

<sup>49</sup> Hugh Anderson, *New Century Bible Commentary on Mark*, s. 280.

představa "nebe" pro "duše" po smrti nahradila naději na příchod Království na zemi. Má-li být Bible pochopena, musí být toto poňhanství z křesťanského slovníku vykázáno.

Tento nezbytný návrat k "víře jednou provždy odevzdané svatým" (Juda 3) může být usnadněn neustálým používáním tzv. "komplexních shrnujících veršů", které vystihují základní, neoddiskutovatelné pravdy Písma. Jednalo by se o nový soubor "Jan 3:16". Brilantní shrnutí poskytují například Jan 3:36; Heb 5:9; Sk 8:12; Lk 8:12; Mk 1:14-15; Mt 28:18-20 a mnoho dalších. Tyto verše, které v současných kázáních nápadně chybí, poskytnou rámec, v němž se čtenářům Bible vyjasní celý biblický příběh o údělu člověka.

*Harper Collins' Bible Dictionary* říká: "Evangelium je ohlašování Království oznámené Ježíšem (Marek 1:14-15) a nyní ohlašované církví." Ale je to tak? Kázání církve evangelium Božího království?

Gary Burge říká v *NIV Application Commentary*: "Stanley Grenz zhodnotil neúspěšné pokusy evangelikální teologie rozlišit představivost moderního světa. Tvrdí, že 'království Boží' je **novým organizačním centrem** toho, co říkat a dělat."<sup>50</sup> Mělo by být a musí být, pokud je Ježíš v Lukášovi 4:43 skutečně slyšen. A Pavel ve Skutcích 20:24-25; 19:8; 28:23, 31 (srov. Skutky 8:12).

Rozumějí semináře evangelium?

V průběhu uplynulého roku se fakulta každé ze tří Fullerových škol setkala, aby diskutovala o otázce: Co je evangelium? Před tuctem let položil zesnulý Robert Guelich tu otázku jako námět svého inauguračního projevu a všiml si, že roky profesionální práce ho znovu a znovu vracely k tomuto základnímu tématu. Guelich vyprávěl příběh o setkání se zakladatelem Charlesem Fullerem po fóru semináře, jehož tématem byla "inspiratione Písma". Fuller poznamenal, že touží po dni, kdy by **seminář hostil fórum na otázku: "Co je evangelium?"**<sup>51</sup>

To je úžasné a poučné přiznání. Skutečnost je taková, že si opravdu nejsou jisti, co je evangelium, a přesto říkají, že zachra-

ňují lidi kázáním "toho". Prostým faktem je, že evangelium Království, včetně ovšem Ježíšova schválení smlouvy a jeho usmiřující krve a vzkříšení, je evangelium. Dokud nebude upuštěno od učení "nebe" při smrti, které je Platónovo, ne Ježíšovo, jak může být dosaženo pokroku? A jak si můžeme být jisti, že někdo je spasen tím, že věří učení Platóna a nazývá ho učení Ježíše? Je Bůh tak nedbalý jako my v našem myšlení?! Je tak shovívavý, že se opravdu nestará, pokud jsme upřímní, i když nevědomí ohledně – povahy člověka, jeho údělu, identity Boha a Ježíše? A Ježíšovy vlastní definice evangelia?

Shailer Matthews, D.D., Profesor teologie, Chicago Seminary, viděl, jak důležitou roli hraje Ježíšovo učení o Království:

Je vážnou chybou tvrdit, že **Boží království** nehraje v apoštolském křesťanství žádnou důležitou roli. Takový pohled postrádá historickou perspektivu a je v rozporu se vším myšlením literatury apoštolského křesťanství. Samotný název nového hnutí, *křesťanství*, by naznačoval opačný názor. Natož eschatologické království Boží, které je vedlejším prvkem rané církve, **je jeho velkým podmiňujícím přesvědčením**. Kázání prvních evangelistů nebylo výzvou k etickým ideálům ani argumentem k určitým pravdám. Spíše bylo vyhlášením poselství [o Království] ... Pokud jde o osobu Mesiáše, není pochyb o tom, že raná církev věřila, že Ježíš byl Kristus, který odešel do nebe, odkud přijde zavést nový věk a nové Království. **To bylo samotné jádro celého křesťanského hnutí ... Myslet na Ježíše jak záměrné používá termín [Boží Království] s jiným významem, než jaký by byl pro ostatní, neznamená pouze vyvolávat otázku jeho morálky, ale zpochybnit jeho schopnosti učitele.**<sup>52</sup>

Jak *velice* odlišně od populární evangelizace zní NZ údaje o evangeliu Království!

Za opakování se omlouvám. Churchill řekl: "Pokud máte nějaký důležitý bod, nešajte se být jemný nebo chytrý. Použijte beranidlo. Udeřte do bodu jednou. Pak se

<sup>50</sup> Gary Burge, *Letters of John*, NIV Application Commentary, s. 62.

<sup>51</sup> *Theology, News and Notes*, Fuller Theologi-

cal Seminary, jaro 2004.

<sup>52</sup> *The Messianic Hope in the New Testament*, University of Chicago Press, 1905, s. 144, 155.



vraťte a znovu udeřte. Pak do toho udeřte potřetí – obrovskou ranou."

V tomto překladu jsem přijal, o čem přiznávám, je to poněkud šokující praktika, umisťovat malé písmeno "p" pro "pána", když jde o Ježíše. Jde o to připomenout čtenářům základní rozdíl mezi Pánem Bohem (JHVH) a pánem Mesiášem (Lukáš 2:11). Toto je založeno na biblickém zastřešujícím oblíbeném textu v Žalmu 110:1, kde JHVH, jediný Bůh, oslovuje proroka, předpovězeného Mesiáše, který je Davidovým synem a také jeho pánem (*adoni*, "můj pán", ne Pán). V 1. Korintským 8:4-6 Pavel opakuje unitární krédo Ježíše v Markovi 12:29. Definuje Boha jako Otce, od něhož pochází vše, a poté přidává svou definici Ježíše jako jediného "pána Mesiáše". Žalm 110:1 a jeho velmi snadné rozlišení mezi jediným Pánem JHVH a ne-božským pánem (*adoni*, "můj pán", všech 195 výskytů pro ne-božstvo!) leží za Pavlovým myšlením, stejně jako za veškerým Ježíšovým myšlením (Marek 12:28-37). V žádném případě by neměli být dva páni Žalmu 110:1 spleteni, což by mělo za následek dva, kteří jsou "Pán Bůh", což je zjevným porušením monoteismu. *Adoni*, můj pán, je záměrný a jednoznačný ne-božský titul pro Ježíše, člověka Mesiáše (1 Tim. 2:5, atd).

Někdy text NZ nedává najevo, zda je zamýšlen Pán Bůh nebo pán Mesiáš. To neovlivňuje nic ze zásadního významu, protože Ježíš a Bůh pracují v harmonii (Jan 10:30), neboť Ježíš je vrcholným zmocněncem Boha, svého Otce, který je také Ježíšovým Bohem (Heb. 1:9). Účelem použití malého písmene pro pána Ježíše je připomenout čtenářům znovu a znovu ústřední pravdu, kterou poskytuje věštba od JHVH v Žalmu 110:1. Vztah mezi Bohem a Ježíšem je pevně založen na kontrastu mezi JHVH, jediným Bohem Bible a ne-božskou postavou, nyní ustanovenou, aby seděla po pravici JHVH, až do svého návratu na

Zemi, aby vládla v budoucím Království. Ježíš je *adoni*, "můj pán" ze Žalmu 110:1 a jeho vztah k Otci se neustále opakuje v NZ, shrnuto podle Pavlova nesložitěho vyznání v 1. Timoteovi 2:4-5: Bůh "chce, aby každý poznal pravdu, konkrétně, že existuje jeden Bůh a jeden prostředník mezi Bohem a člověkem, Mesiáš Ježíš, sám **člověk**." To je úkol Církve, která touží být věrná Ježíši a Písmu.

Pro ty čtenáře tohoto překladu, kteří by mohli být skeptičtí k tomu, že by se dlouhodobě udržované, drahocenné tradice křesťanství mohly radikálně mýlit, jsou slova vůdčího kristologa, dr. Jamese Dunna, suggestivní:

Samozřejmě vždy existuje možnost, že se "lidová pohanská pověra" stala populární *křesťanskou* pověrou, a to postupnou asimilací a šířením víry na úrovni lidové zbožnosti (musíme si dát pozor na to, že veškerý vývoj křesťanského myšlení pramení od Pavla a Janů křesťanství).<sup>53</sup>

Je dost dobře možné, že masivní závislost „ortodoxie“ na Janovi a Pavlovi by měla vzbudit naše podezření, že Bible je používána výběrově a tak klamavě, aby podpořila současný stav. Čtenář je zván, aby posoudil tento problém s postojem be-rojských (Skutky 17:11). Lukáš v tomto verši chválí zvědavý, ušlechtilý přístup vhodný pro všechny, kdo byli pozváni, aby vládli světu s Ježíšem v nadcházejícím Království na Zemi.

*Jedinečná hodnota tohoto překladu spočívá v jeho úvodu a doprovodných poznámkách, které mají napravit rozšířená nedorozumění způsobená post-biblickou, nepro- věřenou tradicí. Některé moderní překlady používají jako základní text jiné překlady. Já jsem některé novozákonní knihy přeložil přímo z řeckého textu. U jiných knih jsem použil a značně upravil veřejně dostupné překlady Bible, včetně Wikipedie Bible (alias Free Bible Version).*

<sup>53</sup> *Christology in the Making*, SCM Press, druhé

vydání, 1989, s. 251.

## **PŘEDMLUVA**

### **Další publikace**

*The Amazing Aims and Claims of Jesus*  
(2006) (v češtině *Úžasné Ježíšovy záměry a nároky*)

*The Coming Kingdom of the Messiah*  
(2002) (v češtině *Mesiášovo nadcházející království*)

*The God of Jesus in Light of Christian Dogma* by Kegan Chandler (2016)

*Jesus Was Not a Trinitarian* (2007)

*The Law, the Sabbath and New Testament Christianity* (2005) (v češtině *Zákon, sabat a novozákonní křesťanství*)

*Our Fathers Who Aren't in Heaven: The Forgotten Christianity of Jesus, the Jew* (1999)

*They Never Told Me This in Church!* Greg Deuble (2010)

*What Happens When We Die?* (brožura)  
(v češtině *Co se děje, když zemřeme?*)

*Who Is Jesus?* (brožura) (v češtině *Kdo je Ježíš?*)

*Focus on the Kingdom* (bezplatný měsíčník)

Také *The Doctrine of the Trinity:*

*Christianity's Self-Inflicted Wound*

Anthony Buzzard and Charles Hunting  
(1998)

(v češtině *Doktrína o trojici Sebezranění křesťanství*)

[www.restorationfellowship.org](http://www.restorationfellowship.org)

[www.thehumanjesus.org](http://www.thehumanjesus.org)

[One God Translation](http://OneGodTranslation.com)

[//onegodtranslation.com](http://onegodtranslation.com) zde je dostupný originální text

# MATOUŠ

**1** <sup>1</sup>Toto je genealogický záznam o narození<sup>1</sup> Ježíše, Mesiáše, syna Davidova a syna Abrahamova: <sup>2</sup>Abraham byl otcem<sup>2</sup> Izáka; a Izák otcem Jáкова; a Jákob, otcem Judy a jeho bratří; <sup>3</sup>a Juda otcem Perese a Zeracha (jejich matkou byla Támar); a Peres otcem Checrona; a Checron otcem Rama; <sup>4</sup>a Ram otcem Aminadaba; a Aminadab otcem Nachšona; a Nachšon otcem Salmona; <sup>5</sup>a Salmon otcem Boáze (jeho matkou byla Rachab); a Boáz otcem Obéda (jeho

matkou byla Rúť); a Obéd otcem Jišaje; <sup>6</sup>Jiša j otcem krále Davida.

David se stal otcem Šalomouna (jeho matkou byla žena Uriáše); <sup>7</sup>a Šalomoun otcem Rechoboáma; a Rechoboám otcem Abijáše; a Abijáš otcem Asy; <sup>8</sup>a Asa otcem Jóšafata; a Jóšafat otcem Jehorama; a Jehoram otcem Uziáše; <sup>9</sup>a Uziáš otcem Jotama; a Jotam otcem Achaze; a Achaz otcem Ezeekiáše; <sup>10</sup>a Ezeekiáš otcem Menašeho; a Menaše otcem Amona; a Amon otcem Jo-

<sup>1</sup> Matouš záměrně použil mocné řecké slovo *genesis*, původ, aby zajistil, že čtenáři pochopí, že Boží Syn, slíbený Mesiáš, kterého představuje, je skutečnou lidskou bytostí, i když nadpřirozeně "zplozenou v Marii". (1:20). Jeho slova jsou přímou narážkou na Gen. 5:1, která hovoří o "genesis, záznam o původu a narození Adama". V žádném případě nemůžeme mluvit mnohem pozdější, postbiblický koncept "věčně plozeného" Syna, který neměl počátek v čase, kterému řecky filozoficky smýšlející církevní otcové připisovali nesmyslnou frázi "nezačínající začátek". CEB překládá: "Záznam o předcích Ježíše Krista." Holman: "Historický záznam o Ježíši Kristu. Matouš zamýšlel vyloučit a znemožnit velmi matoucí a komplikovanou představu, že Syn byl starší než jeho předkové! Všimněte si správného překladu Jana 1:15, 30: Můj následovník měl přednost přede mnou, protože vždy byl přede mnou, můj nadřízený." "Někteří považují jako 'první' ne 'první v čase', ale 'první v důležitosti'." (*Gospel According to John*, Leon Morris, s. 109). Žádný text v Janovi nemluví o tom, že Ježíš šel zpátky k Otci. V Janovi 1:1 bylo vloženo na "slovo" nepravdivé velké písmeno S vyvolávající dojem, že existoval Bůh Syn. Jan tudíž neodporoval Matoušovi a nedal Ježíšovi předčasovou, předlidskou, tj. nehumánní existenci, což by z něj v podstatě učinilo ne člověka, tedy nikoli potomka Davida, a tak diskvalifikovalo jako Mesiáše. Toto vynikající prohlášení podporuje tézi naší i Matoušovu velmi dobře: "Nejenže bylo evangelium Matouše mezi řecky mluvícími Židy označováno jako Genesis, ale také jeho fráze 'kniha geneze Ježíše Krista' silně připomíná řeckou verzi Gen. 5:1. 'kniha geneze lidských bytostí' a Gen. 2:4. 'kniha geneze nebe a Země' [popis Boha pracujícího s již existujícím materiálem, aby vytvořil svět pro Adama] V Ježíši Kristu Bůh učinil nový začátek. Vypůjčením z jazyka Hollywoodu by bylo možné první evangelium propagovat 'Genesis, II. Pokračování'." (*Matthew*, Douglas R.A. Hare) Hlavním významem Mat. 1:1 je to, že definuje, kdo je Ježíš. Jan a Pavel by neměli být překrou-

cení, aby odporovali této prvotní "zastřešující" definici Ježíše míněné tak, že identifikuje pravého Božího Syna, Mesiáše. Ježíš je viditelným obrazem neviditelného Boha. V Ježíši spatřujeme viditelnou Boží slávu (Jan 1:18) a Ježíš je viditelnou pečetí nebo otiskem svého Otce, který sám je Bůh (Heb. 1:2). Muž je "obrazem a slávou Boží" (1 Kor. 11:7) a v Ježíši je obnoven ideální obraz. Koná to, v čem Adam selhal. Ježíš je "člověk Mesiáš" z 1 Tim. 2:5, rozhodně ne "Bůh", což by učinilo dva, kteří jsou BŮH – a tím se ruší první příkaz a vyznání Ježíše a Izraele (Mk. 12:29; Jan 17:3).

<sup>2</sup> "zplodil" = způsobit přivedení k existenci, plodit potomky, být otcem. Stejně tak je tomu u Božího Syna, který byl zplozen zázračně Bohem 1:18, 20. V Iz. 9:6 bylo předpovězeno zplození Mesiáše Bohem: "Dítě/Syn bude zplozen [Bohem, božské pasivum]." Iz. 7:14: "Panna otěhotní", což zahrnuje božské otcovství. Viz 2 Sam. 7:14 a 1 Paral. 17:6, kde se Bůh stane Otcem mesiášského Davidova syna (Heb. 1:5). Také Ž. 2:7 a Ž. 110:3 (LXX). Lukáš 1:35 a Mat. 1:18, 20 přijímají proroctví o božském zplození a ukazují, jak byla naplněna v dějinách. Jan 1:13 (viz Jeruzalémská Bible) hovoří o panenském zplození v případě Božího Syna, Ježíše. Heb. 1:5 a 5:5 viz naplnění Ž. 2:7 při Ježíšově narození, stejně jako Skutky 13:33 (ne KJV, a všechny české překlady kromě Pavlíkova, které zde špatně překládají), kde je "vyzvednutí" splněno, když je Ježíš *zplozen*. Skutky 13:34 mluví protikladně o pozdějším vzkříšení Ježíše z *mrtvých*. 1 Jan 5:1 mluví o Bohu jako o ploditeli a 1 Jan 5:18 (ne KJV, porušení v tomto verši) o příchodu v existenci, zplození Syna, který nyní ochraňuje věřící. Zplození Syna v 1 Jan 5:18 definuje čas, kdy k tomu došlo. Rozpustit do věčnosti snadné slovo "zplodit" zničí jak unitární mono-teismus (Bůh je jediná božská Osoba), tak lidského Mesiáše, který, aby byl člověk, musí začít v lůně své matky (srov. Iz 49:1, 5). Ježíš je druhým Adamem a každý ví, že Adam byl lidská osoba! Vyznávané trinitářství vedlo k nemožnému tvrzení, že Ježíš je "lidský ale ne člověk."

šiasše; <sup>11a</sup> Jošiasš otcem Jekoniáš<sup>3</sup> a jeho bratrů, v čase vyhnanství v Babylonu.

<sup>11b</sup> Po vyhnanství v Babylonu byl Jekoniáš<sup>4</sup> otcem Šealtiel, a Šealtiel, otcem<sup>5</sup> Zerubabela; <sup>13a</sup> Zerubabel otcem Abihuda; a Abihud otcem Eliakima; a Eliakim, otcem Azora; <sup>14</sup> Azor otcem Sádoka; a Sádok, otcem Achima; a Achim otcem Eliuda; <sup>15</sup> Eliud otcem Eleazara; a Eleazar otcem Matana;<sup>6</sup> Matan otcem Jáкова; <sup>16a</sup> Jákob byl otcem Josefa, manžela Marie, z níž se narodil<sup>7</sup> Ježíš, ten, kterému se říká Mesiáš.

<sup>17</sup> Všech generací od Abrahama po Davida se tedy počítalo čtrnáct; od Davida k

babylonskému vyhnanství čtrnáct; a od babylonského exilu k Mesiášovi, čtrnáct.

<sup>18</sup> Tak tedy toto je původ<sup>8</sup> Ježíše Mesiáše: Jeho matka, Marie, byla zasnoubena s Josefem, ale než se vzali, otěhotněla z moci svatého ducha. <sup>19</sup> Josef, její snoubenec, byl čestný muž a nechtěl ji vystavit veřejné hanbě. Proto se rozhodl zasnoubení zrušit soukromě. <sup>20</sup> Když o tom všem přemýšlel, zjevil se mu ve snu Pánův anděl a řekl mu: "Josefe, synu Davidův, neboj se oženit se s Marií, protože to, co v ní bylo zplozeno a vyvoláno k životu<sup>9</sup> je odvozeno z Božího tvůrčího svatého ducha. <sup>21</sup> Porodí syna a

<sup>3</sup> Známy také jako Jehojákin. Je důležité vědět, že královská linie Šalamounova vymřela Jehojákinem, viz Jer. 22: 28-30. Královský nástupce byl "vypůjčen" z linie Nátanovy nalezené v Lukáš 3:27. Šealtiel (Šalatiel) se nachází v obou seznamech. Jekoniáš (Jojakin) byl považován za zákonného otce Šealtiel (Šalatiela). Pokrevní linie procházela skrze Nátana, když linie v seznamu od Šalamouna vymřela. Šealtiel byl strýc Zerubabela. Josef i Marie by pak byli z Davidova semene. Marie samozřejmě musela být, protože Ježíš, aby se kvalifikoval jako Mesiáš (Mat. 1:1), musí být s Davidem spojen krví (Skutky 2:30; Ž. 132:11). Ježíš je Boží Syn závažným zásahem od Boha, vytvářejícím druhého Adama, hlavu nového stvoření a syna Marie a Davida, jakož i slíbené semeno Evy.

<sup>4</sup> T.zn., právně, aby poskytl následovníka Jekoniášovi, kterému nebylo dovoleno mít syna na Davidově trůnu.

<sup>5</sup> Ve skutečnosti strýc Zerubabela.

<sup>6</sup> Pravděpodobně dědeček Marie a Josefa, Matat v Lukášovi 3:24. Marie a Josef by byli bratranec a sestřenice, oba potomci královského domu Davidova. Viz skvělá práce Lorda Herveye *Genealogies of Jesus Christ*, také *Smith's Bible Dictionary*.

<sup>7</sup> Pečlivý čtenář Písma si všimne řady veršů, které hovoří o "zplození" = začátku existence Božího Syna. Tak v Iz. 7:14 je předpovězeno panenské zplození Mesiáše. V Iz. 9:6 se říká, že dítě/syn (souběžně) je "zplozen", což znamená Bohem, božské pasivum. Zde je v rodokmenu Božího Syna "zplozen" v Marii a z ní: nevysloveným Otcem je Bůh. V předcházejícím seznamu otcové zplodili své syny, ale v případě Marie, zplození bylo autorizováno BOHEM. 1 Jan 5:18 hovoří o Božím Synu, Ježíši, jako o tom, kdo byl zplozen (aorist ukazující na okamžik v čase). Nemožná představa "věčného plození", fráze bez srozumitelného významu, je Bibli zcela cizí.

<sup>8</sup> Slovo je *genesis* = původ (jako v 1:1), nejen narození, ale okamžik, ve kterém Boží Syn začal existovat. Varianta *gennesis* byla pokusem některých rukopisů, protože "původ" pro Ježíše byl velmi nepříjemný, jak by také měl být, pro mnohem pozdější představu, že Syn *nebyl zplozen v čase*, ale ve věčnosti! Pozdější pojem "věčné plození" je pro Bibli cizí a nemá srozumitelný význam. Každý čtenář, který není ve spárech pozdější tradice, nebude mít vůbec žádné potíže s Matoušovým Božím synem, Ježíšem, který začal existovat asi před 2000 lety. Lukášův popis počátku existence Syna je neméně pádně výslovný (Lk. 1:35). Ježíš je nazýván Syn Otce, a Bůh nazýván Otcem Ježíše mnohokrát. Tento text může vytvořit revoluci nezbytnou pro návrat k Písmu, aby se určilo, kdo Ježíš, Boží Syn, je. Tímto způsobem lze obnovit čistý monoteismus Ježíše, o kterém prohlásil, že je nejdůležitějším ze všech učení. (Mk. 12:29; 10:18; Jn. 17:3; 5:44).

<sup>9</sup> Sloveso je *gennao*, což znamená "způsobit začátek existence", "zplodit", protože toto je aktivita v Marii, nikoli pozdější narození Syna, a popisuje aktivitu Otce (tj. Boha, pracujícího prostřednictvím své tvůrčí operační síly, svatého ducha, aby uskutečnil zázrak). *Původ* Božího Syna, Mesiáše je tak pevně zakotven v dějinách a Boží Syn je skutečná lidská bytost nadpřirozeně počatá a zplozená, která má svůj původ v Marii. V pozdější pobiblické teologii pod vlivem pohanských představ byl Mesiášův původ datován zpětně do doby před Genesis a později do věčnosti. To způsobilo, že Ježíš byl v podstatě nehumánní, protože byl prý před-lidský. Vyprávění Matouše a Lukáše o narození, původu, byla tedy překroucena a základní pravda o Ježíši byla ztracena. Matoušovy a Lukášovy popisy Ježíšova původu byly napsány výslovně tak, aby potlačily a blokovaly představu o před-lidském Božím Synu. Ale tradice a dogma později tyto zprávy převládaly. Janovo evange-

pojmenujete ho Ježíš, protože zachrání svůj lid před hříchy.“<sup>22</sup> Tak tedy toto vše se stalo, aby naplnilo to, co řekl Pán skrze proroka [Izaiáše]<sup>23</sup> "Panna otěhotní a porodí syna. Budou ho nazývat Immanuel," což znamená "S námi je Bůh."<sup>10</sup> <sup>24</sup>Josef se probudil a učinil tak, jak mu řekl Pánův anděl.<sup>25</sup> Josef se oženil s Marií, ale neměl s ní žádné manželské vztahy, dokud neporodila svého syna.<sup>11</sup> Pojmenoval ho Ježíš.

**2** Když se Ježíš narodil v Betlémě v Judsku za vlády krále Heroda, přišli od východu do Jeruzaléma mudrci.<sup>2</sup> Zeptali se: "Kde je ten narozený, aby byl králem Židů? Viděli jsme, jak jeho hvězda stoupá na východě, a přišli jsme, abychom před ním na počest poklekli."<sup>12</sup> <sup>3</sup>Když o tom král Herodes uslyšel, byl hluboce rozrušený a celý Jeruzalém s ním.<sup>4</sup> Herodes svolal všechny hlavní kněze a biblické učence z lidu a zeptal

se jich, kde se má údajně narodit Mesiáš.<sup>5</sup> Řekli: "V Betlémě v Judsku. Právě to napsal prorok [Micheáš]: <sup>6</sup>'Betléme v judské zemi, rozhodně nejsi nejméně významný z vůdčích měst Judska, protože z tebe přijde ten, kdo bude pastýřem-králem mého lidu Izraele.'" <sup>7</sup>Potom Herodes tajně svolal mudrce, aby se od nich dozvěděl přesně, kdy se hvězda objevila.<sup>8</sup> Potom je poslal do Betléma s těmito pokyny: "Až se tam dostanete, hledejte dítě. Jakmile ho najdete, dejte mi vědět, abych i já mohl přijít a pokleknout před ním na počest."

<sup>9</sup>Poté, co vyslechli krále, šli svou cestou a hvězda, kterou viděli na východě, je vedla, dokud se nezastavila přímo nad místem, kde bylo malé dítě.<sup>10</sup> Když uviděli hvězdu, byli přemoženi radostí!<sup>11</sup> Vešli do domu a uviděli malé dítě<sup>13</sup> s Marií, jeho matkou. Sklonili se k zemi a poklekli na počest

---

lium bylo později použito nebo zneužito k tomu, aby odporovalo velmi přímočarým popisům původu Božího Syna. Čtenáři Písma by udělali dobře, kdyby se opírali o historické vyprávění o původu Božího Syna (hlavu nového stvoření), druhého Adama. Celá historie dogmatu se ukázala jako odmítnutí Písma už na základní úrovni. Je velmi důležité a poučné vědět, že lidé držící se "ortodoxní" definice Božího Syna, jsou učeni věřit, že Ježíš byl "lidský, ale ne člověk". To je nepochopitelné a maří biblické naléhání, že Boží Syn je "člověk Mesiáš Ježíš" (1 Tim. 2:5 a velmi často jinde).

<sup>10</sup> Tento titul samozřejmě neznamená, že Boží Syn je Bůh, což vytváří dva BOHY! Popisuje funkci Ježíše jako jedinečného Božího zmocněnce a zjevovatele Boží vůle pro lidstvo. "Bůh v Kristu smířil svět se sebou" (2. Kor. 5:19). "Bůh byl v Kristu", ne "Bůh byl Kristus". Dáma v Přísloví 30:1 pojmenovala svého syna Ithiel, což je hebrejsky "se mnou je BŮH". Nikdo si nepředstavoval, že dítě je ve skutečnosti BŮH! Byl to popis matčina přesvědčení, že Bůh jí dal syna. Nikdo si v NZ časech nepředstavoval, že by se Bůh mohl narodit, mnohem méně, že by mohl zemřít!

<sup>11</sup> Po narození Ježíše měli Josef a Marie normální sexuální vztah přinášející nevlastní bratry a sestry Ježíše vyjmenované v Markovi 6:3. Římsko-katolická představa, že Marie nikdy neměla sexuální vztah s Josefem, doktrína, že byla *trvale* panna, je zcela nepravdivá. Stejně nepravdivá je myšlenka, že Marie byla bez hříchu (nazývá se doktrínou neposkvrněného po-

četí, neměla by být zaměňována s panenským zrozením) a že byla při smrti přijata do nebe tělesně. Marie je v současné době mrtvá, spí spánek smrti (Ž 13:3; Kaz 9:5, 10; Jan 11:11, 14). Bude pozvednuta k životu při budoucím vzkříšení. Marie byla proměněna v pohanskou bohyni spolu se "svatými", kteří jsou ve skutečnosti nyní mrtví. Modlitba k mrtvým je v Bibli přísně zakázána a povzbuzuje kontakt s démonickým světem. Od druhého století do církve vstoupilo maskované pohanství, a to si v naší době vyžaduje reformu. Justin Mučedník, otec církve druhého století, byl oklamán do té míry, že si myslel, že svatý duch, který zastínil Marii, byl ve skutečnosti již existující Syn, který uskutečnil své vlastní počety! (viz Fitzmyer, *Anchor Bible*, o Lukáši 1:35).

<sup>12</sup> Přeložit to v naší době jako "uctívat" je nevyhnutelně matoucí, protože uctívání v současné angličtině se má konat pouze vůči Bohu. Mudrci si nepředstavovali o Mesiáši, že je BŮH! Možná se spoléhali na dřívější studia a Daniellovo zjevení (zejména kap. 9:24-27), který jako Žid pracoval v Babylonu. Planetární důkaz této jedinečné historické události byl poskytnut konjunkcí královské hvězdy Jupitera spolu s Regulem ve spojení s Pannou (srov. Zj. 12). Zastavení hvězdy nad místem, kde se Ježíš narodil, mohlo odkazovat na zpětný pohyb Jupitera, který mění směr.

<sup>13</sup> Tou dobou to nebylo malinké nemluvně, ale malé dítě, batole, mladší než 2 roky. Místem byl dům, ne příbytek s jeslíčkami. Populární tradice zaměňují zprávy Matouše a Lukáše.

před<sup>14</sup> ním. Potom otevřeli svá zavazadla s pokladem a obdarovali ho zlatem, kadidlem a myrhou. <sup>12</sup>Varování Bohem ve snu, aby se nevraceli k Herodovi, odešli do své vlastní země jinou cestou.

<sup>13</sup>Poté, co odešli, se ve snu Josefovi zjevil Pánův anděl a řekl mu: "Vstaň, vezmi dítě a jeho matku a utečte do Egypta. Zůstaňte tam, dokud vám neřeknu, protože Herodes se chystá hledat dítě, aby se ho pokusil zabít." <sup>14</sup>Tak Josef vstal, vzal chlapce a jeho matku a během noci odešel do Egypta. <sup>15</sup>Zůstali tam až do Herodovy smrti. Tím se splnilo, co řekl Pán skrze proroka: "Svého syna jsem povolal z Egypta."<sup>15</sup>

<sup>16</sup>Když si Herodes uvědomil, že ho mudrci oklamali, rozzuřil se.<sup>16</sup> Dal rozkazy zabít všechny mladé chlapce v Betlémě a okolí, kterým byly dva roky a méně. Bylo to založeno na časovém rámci, který se dozvěděl od mudrců. <sup>17</sup>Tímto způsobem bylo naplněno Jeremiášovo proroctví: <sup>18</sup>"V Rámě byl slyšet zvuk hrozného pláče a truchlení, Ráchel pláče pro své děti. Všechny jsou mrtvé a nemůže být utěšena."

<sup>219</sup>Po smrti Heroda se Pánův anděl zjevil ve snu Josefovi v Egyptě a dal mu pokyn, <sup>20</sup>"Vezmi dítě a jeho matku a vraťte se do země Izraele, protože ti, kteří se snažili dítě zabít, jsou nyní mrtví." <sup>21</sup>Josef pak vzal chlapce a jeho matku a vrátil se do země Izraelské. <sup>22</sup>Josef se však bál tam jít, když zjistil, že Archelaus nahradil svého otce Heroda jako judský král. Varován Bohem ve snu, Josef šel do oblasti Galileje <sup>23a</sup>usadil se v Nazaretu. Tím se naplnilo to, co proroci řekli o Mesiášovi: "Bude se jmenovat Nazareem."<sup>17</sup>

**3** <sup>1</sup>O nějaký čas později se na scéně objevil Jan Křtitel a hlásal v Judské poušti evangelium spásy, <sup>2</sup>"Čiňte pokání, neboť nebeské království je blízko."<sup>18</sup> <sup>3</sup>Izaiáš mluvil o Janovi, když řekl: "V poušti je slyšet hlas: 'Připravte cestu Pána. Napřimte cestu pro Něj.'"<sup>19</sup> <sup>4</sup>Jan měl oblečení vyrobené z velbloudí srsti a kolem pasu měl kožený opasek. Jeho jídlem byly kobylinky a divoký med. <sup>5</sup>Přicházeli k němu lidé z Jeruzaléma a celého Judska a z celé oblasti Jordánu. <sup>6</sup>Byli křtěni<sup>20</sup> v řece Jordánu a veřejně přiz-

<sup>14</sup> Slovo "uctívat" se v Písmu se používá pro úctu k Bohu a pokleknutí na počest před významnými osobami. Je velmi zavádějící si myslet, že "uctívat", jak se používá v Bibli, je nabízeno výhradně Bohu. Slova pro uctívání jsou "pružné" termíny a popisují úctu k Bohu a k nadřazeným lidským osobám, klekání na počest před nimi (viz například 2 Paral. 29:20; Zjev. 3:9; 1 Král. 1:16, 23; 1 Sam. 25:23).

<sup>15</sup> Původní odkaz v Ozeáš 11:1 byl pro Izrael, ale protože Ježíš představuje "ideální Izrael", toto proroctví platí i pro něj, a to v celé plnosti jeho smyslu. Ježíš je tím, čím měl být Izrael, ale ten selhal. Ježíš jako Boží Syn dokonale zrcadlil Jednoho Boha a Jeho vůli, a tak byl Ježíš nazýván jménem, které popisovalo jedinečné dílo Jednoho Boha v Ježíši, tj. Immanuela: "S námi je Bůh." Ježíš byl ideální Syn, poslušný vždy Otce, učící se Otcovu "živnost" a zastupující Otce jako dokonalý zmocněnec.

<sup>16</sup> Odpor proti Bohu v jakékoli formě pravděpodobně vyvolá iracionální reakci. Démonický svět v čele se Satanem vzdoruje pravdě v každém bodě. Dábel byl od počátku mistrovským lhářem a v tomto ohledu se nezměnil. Jeho lži jsou vražedné, protože zbavují lidi životodárné Boží moci, předávané Božími slovy, sdělenými Ježíšem, apoštoly a Písmem. Veškerý klam a falešná víra jsou tedy jedem, kterému je třeba

se za každou cenu vyhnout. Dábel využívá kolosální lži, že na "doktríně" nezáleží! Veškeré učení je doktrína a my potřebujeme věrné učení, ne falešné. Evangelium Království (Lk. 4:43) skutečně vyučované a víra v ně dodávají energii a nakonec nesmrtelnost (1 Tes. 2:13). Ti, kteří "milují pravdu", budou spaseni (2 Tes. 2:10) a ti, kteří jí pohrdají nebo s ní zacházejí neváženě, nebudou.

<sup>17</sup> Možná hra na slova, hebrejsky "*nezer*" větev, tj. Davidova, což je mesiášský titul.

<sup>18</sup> To neznamena, že Království přišlo! Celé představení Matouše je, že Boží království se blížilo, ale ještě nebylo zjeveno v pravém mesiášském smyslu. To se má očekávat až při budoucím návratu Ježíše při jeho parousii (druhém příchodu).

<sup>19</sup> Ježíš jako jedinečný zmocněnec Jehovy, Boha Izraele, zastupuje Pána Boha. Ježíš ovšem není Pán BŮH (což by vytvořilo dva BOHY!), ale zvláštní a jedinečný zmocněnec (*šaliach* v hebrejštině) Jednoho Boha monoteismu. Ježíš byl unitář v biblickém smyslu, souhlasící s kompletním přesvědčením o vyznání svého židovského, biblického dědictví (Mk. 12:29 a dál; Jn. 17:3; Mal. 2:10).

<sup>20</sup> Křest ve vodě je pro křesťanskou víru zásadní a popírat ho nebo odmítat staví člověka do nebezpečného postavení vzdoru proti Ježíši a

návali své hříchy.

7Když Jan viděl, jak přicházejí mnozí farizejové a saducejové, aby byli pokřtěni, řekl jim: "Vy jedovatí hadi! Kdo vás varoval, abyste utekli před blížící se Boží spravedlivou zuřivostí? 8Ukažte tím, co děláte, že jste skutečně činili pokání, 9a netroufejte si arogantně říkat: 'Abraham je náš otec.' Říkám vám, že Bůh může, pokud chce, stvořit Abrahamovy děti z těchto kamenů. 10Ve skutečnosti je sekera připravena porážet stromy. Každý strom, který nepřináší dobré ovoce,<sup>21</sup> bude pokácen a uvržen do ohně.

11Ano, vskutku. Křtím vás ve vodě, abyste ukázali pokání, ale po mně přichází ten, kdo je mnohem větší než já. Nejsem hoden ani mu sundat sandály. Bude vás křtít svatým duchem<sup>22</sup> a ohněm. 12V ruce má nástroj k provívání obilí. Vyčistí mlat a shromáždí

pšenici do sýpky, ale plevy spálí<sup>23</sup> ohněm, který nelze uhasit."<sup>24</sup>

13Potom přišel Ježíš z Galileje k řece Jordán, aby byl Janem pokřtěn. 14Ale Jan se ho pokusil odradit. Řekl Ježíšovi: "Já musím být pokřtěn *tebou* a ty přicházíš ke mně, abys byl pokřtěn?" 15Ježíš odpověděl: "Učiň, jak říkám, protože je pro nás dobré dělat to, co Bůh říká, že je správné."<sup>25</sup> Tak Jan souhlasil, že ho pokřtí. 16Ihned poté, co byl pokřtěn, vyšel Ježíš z vody. Nebesa byla otevřena a viděl Božího ducha jako holubici sestupující a usazující se na sobě. 17Hlas z nebes řekl: "Toto je můj vlastní Syn."<sup>26</sup> Mám z něj velkou radost."

**4** 1Potom byl Ježíš veden duchem do pouště, aby byl pokoušen Dáblem.<sup>27</sup> 2Po půstu čtyřiceti dní a nocí měl hlad. 3Po-

apoštolům. Je to neposlušnost (viz Jan 3:36; Heb. 5:9; 1 Tim. 6:3).

<sup>21</sup> Připomíná slavný Ž. 1, který zobrazuje dva možné způsoby života pro všechny lidské bytosti. Ovoce v NZ je založeno na semenu evangelia Božího království (Mt. 13; Mk. 4; Lk. 8).

<sup>22</sup> Nikoli ovšem, aby vyloučil křest ve vodě, který je přikázán všude a ve velkém pověření až do konce věku, do návratu Ježíše (28:19-20).

<sup>23</sup> Pojem znamená stravující a ničivý oheň, nikoli oheň způsobující věčná muka. Pojetí nekonečného trestání při vědomí je pro Písmo cizí. Juda 7 se odkazuje na "věčný oheň", který strávil Sodomu a Gomoru. To je "oheň nadcházejícího věku".

<sup>24</sup> Představa je taková, že neuhasne, dokud nedokončí své dílo strávením svých obětí. Neexistuje zde ani náznak "věčného trápení".

<sup>25</sup> Křest ve vodě je základní křesťanské učení, založené na Ježíšově rozkazu a praxi a obsažené ve velkém pověření, které je pochodovým řádem Církve do konce věku (28:19-20; pro "konec věku" viz 13:39, 40, 49; 24:3). Odstranit křest vodou z křesťanského schématu znamená konfrontovat Ježíše čelem! Je to fatální neposlušnost vůči Mesiášovi.

<sup>26</sup> Ježíš byl samozřejmě Božím synem od chvíle, kdy byl počat, začal existovat v Marii (Mt. 1:18, 20; Lk. 1:35). Při křtu nezačal být Božím synem. Řím. 1:1-3 ho uznává stejným způsobem jako Božího Syna, protože je z mesiášské linie Davida, a prohlášen za Božího Syna, s *mocí*, jeho vzkříšením a nanebevzetím. Skutky 13:33 použily událost zplodění "Ty jsi můj Synu, dnes jsem tě zplodil" (Ž 2:7) jako začátek Ježíšova života, jeho příchod na scénu dějin (nesprávně

přeloženo v KJV, jež klamně přidává "znovu") a v. 34 se týká vzkříšení, pozvednutí *opět*. (V českých verzích v. 33 klamně vzkříšení, kromě Pavlíka). 2 Sam. 7:14 podobně platí slib, že Bůh bude Otcem Mesiáše, pro počátek života Syna, a Iz. 9:6 předpověděl stejnou událost: "Pro nás bude dítě zplozeno [Bohem, božské pasivum]; nám bude dán Syn." Typický paralelismus těchto dvou prohlášení vede k tomu, že obě prohlášení o Mesiáši platí pro stejný okamžik. Pravda z Iz. 9:6 byla rozvinuta Lukášem v 1:32-35. A stejné zplození, počátek Syna, je popsáno v Heb. 1. NZ mluví jednotným hlasem o čase vzniku Božího Syna. Později "teologie" proměnila toto vše v komplikovanou noční můru a Syn už neměl dovoleno mít začátek, jaký každá lidská bytost mít musí, v historii a v čase.

<sup>27</sup> Dábel nebo Satan rozhodně není jen "satan, protivník", mnohem méně je jen názvem hříšného sklonu v člověku! "Satan" je vnější, nadpřirozený nepřítel Boha a člověka, lhář a vrah od začátku, jak řekl Ježíš. Dábel se přiblížil k Ježíši ve 4:3, což dokazuje, že nevznikl v Ježíšově mysli! Dábel "upadl pod odsouzení" (1 Tim. 3:6) za svou vzpouru proti Bohu. Nebyl vytvořen zlý! Démoni jsou pod jeho ovládnutím a ve výpravných zprávách jsou démoni samostatnými inteligentními osobnostmi, nikdy nezaměněné se svými lidskými oběťmi, které jsou nazývány "demonizovaní" nebo "démonem posedlí". Změnit význam "démona" na démonem posedlého znamená tragický útok na integritu a pravdu Pisma svatého. Boží zjevení nesmí být nikdy tlačeno, aby odpovídalo nějaké imaginární "vědecké" teorii. Všichni víme o nebezpečí změny smyslu jednoduchých slov – jako je manželství.

kušitel k němu přistoupil a řekl mu: "Jestli jsi skutečně Boží Syn, naříd' těmto kame-  
nům, aby se proměnily v chléb." <sup>4</sup>Ježíš od-  
pověděl: "Jak říká Písmo: 'Lidé nežijí pouze  
chlebem, ale každým slovem, které vychází  
z Božích úst.'" <sup>5</sup>Potom ho Ďábel vzal do  
svatého města a postavil na vrchol chrámu.  
<sup>6</sup>Řekl Ježíšovi: "Jestli jsi Boží Syn, tak proč  
se nevrhneš z chrámu? Jak říká Písmo:  
'Bůh přikáže svým andělům, aby tě zachrá-  
nili před újmou. Zachytí tě, abys neupadl  
zakopnutím o kámen.'" <sup>7</sup>Ježíš odpověděl:  
"Jak také říká Písmo: 'Nikdy nemáš podro-  
bit Pána, tvého Boha, zkoušce.'" <sup>8</sup>Potom  
Ďábel vzal Ježíše na velmi vysokou horu a  
ukázal mu všechna království světa v celé  
jejich slávě. <sup>9</sup>Řekl Ježíšovi: "Dám ti všechna  
tato království, když padneš na kolena a bu-  
deš mě uctívat." <sup>10</sup>Ježíš mu řekl: "Jdi pryč,  
Satane! Jak Písmo<sup>28</sup> říká, 'Musíš uctívat  
Pána, svého Boha, a sloužit Mu, Jemu<sup>29</sup>  
samotnému.'" <sup>11</sup>Potom ho ďábel opustil a  
andělé se přiblížili,<sup>30</sup> aby se o něj starali.

<sup>12</sup>Když Ježíš uslyšel, že byl Jan zatčen,  
vrátil se do Galileje. <sup>13</sup>Když odešel z Naza-  
retu, začal žít v Kafarnaum na břehu moře,  
v oblastech Zebulon a Naftali. <sup>14</sup>Tím se na-  
plnilo to, co řekl prorok Izaiáš: <sup>15</sup>"V zemi Ze-  
bulon a v zemi Naftali, na cestě k moři, přes  
Jordán, v Galileji, kde žijí cizinci: <sup>16</sup>Lidé žijící

ve tmě viděli velké světlo; světlo úsvitu svítí-  
cí na lidi žijící v zemi stínu smrti." <sup>17</sup>Od té  
doby začal Ježíš vyhlášovat spásnou zprá-  
vu evangelia, říká: "Čiňte pokání, nebeské  
Království<sup>31</sup> je blízko."

<sup>18</sup>Když procházel kolem Galilejského  
moře, uviděl Ježíš dva bratry. Šimon, také  
nazývaný Petr, a jeho bratr Ondřej, vrhali  
do moře síť. Živili se jako rybáři. <sup>19</sup>Řekl jim:  
"Poďte a následujte mě, a naučím vás, jak  
chytat lidi." <sup>20</sup>Okamžitě opustili své síťe a  
následovali ho. <sup>21</sup>Šel dál a uviděl dva další  
bratry, Jakuba a Jana. Byli na lodi se svým  
otcem Zebedeem a opravovali své síťe.  
Pozval je, aby ho následovali. <sup>22</sup>Okamžitě  
opustili loď a svého otce a následovali ho.

<sup>23</sup>Ježíš cestoval po Galileji, učil v syna-  
gogách, hlásal evangelium o Království,<sup>32</sup>  
a uzdravoval lidi od chorob a nemocí všeho  
druhu. <sup>24</sup>Zprávy o něm se rozšířily po celé  
Sýrii a přiváděli k němu všechny nemocné,  
trpící různými nemocemi a bolestmi, posed-  
lé demony, epileptiky, ochrnuté, a on je  
uzdravoval. <sup>25</sup>Velké davy lidí z Galileje, De-  
kapole, Jeruzaléma, Judeje a oblasti za Jor-  
dánem ho následovaly.

**5** <sup>1</sup>Když Ježíš viděl zástupy, které ho ná-  
sledovaly, vyšel na horu.<sup>33</sup> Tam se po-  
sádl ve společnosti svých učedníků. <sup>2</sup>Začal

Trojiční představa BOHA také zahrnovala změ-  
nu významu biblických slov pro BOHA. Bůh v  
Bibli v 11 000 případech (JHVH, *Elohim*, *Ado-  
nai*, *Theos*) nikdy neznamená trojjediného Bo-  
ha.

<sup>28</sup> Na rozdíl od mnoha dnešních lidí byl Ježíš  
přesvědčeným věřícím v důvěryhodnost a auto-  
ritu Písma svatého. Bůh mluvil k člověku v Pís-  
mu a je naší moudrostí dbát na tuto základní  
skutečnost (viz Lk. 24:44).

<sup>29</sup> Toto je jeden z tisíců veršů v Bibli, který doka-  
zuje, že Bůh je jediná Osoba, jediné Já. Pozděj-  
ší post-biblická definice Boha jako trojjediného  
je vůči Písmu nepravdivá a vytváří překážku  
mezi námi a ryzím učením Ježíše, našeho rabí-  
na a mistra. Jeden jediný Pán Bůh vesmíru je  
Jediným Bohem centrálního unitárního vyznání  
Izraele v Deut. 6:4, plně schváleném jako "nej-  
důležitější příkaz ze všech", po dohodě s židov-  
ským profesionálním učitelem náboženství,  
v Mar. 12:28 a dál. Ježíš tvrdil, že je pánem Me-  
siášem ze Ž. 110:1, kde můj pán, *adoni*, odka-  
zuje, jako vždy ve všech 195 případech, na  
nadízenou postavu, která není Božstvem.

<sup>30</sup> Přesně stejné slovo, jaké se používá dříve ve  
verši 3 o Ďáblu blížícím se k Ježíšovi (zvenčí  
rozhodně ne vnitřní pokušení).

<sup>31</sup> Nebeské království je ovšem přesným syno-  
nymem pro Boží království a je založeno na  
Dan. 2:44 a 7:14, 18, 22, 27 a na celém vidění  
proroků o míru na zemi, kdy Mesiáš vládne na  
zemi po svém návratu.

<sup>32</sup> Ústřední neoddiskutovatelné srdce a jádro  
křesťanské víry oznámené Ježíšem a celým  
NZ. Pokání není jen "být odpuštěno", ale vyža-  
duje pevné a jasné pochopení evangelia Krá-  
lovství, které je semenem (Lk. 8:11) nesmrtel-  
nosti. Ďábel, který to ví, soustředí své úsilí na  
potlačování, skrývání a odstraňování evangelia  
o Božím království. Pro definování Království  
doporučujeme toto vynikající prohlášení: Je to  
především a neobyčejně nový řád a vláda, kte-  
rá bude zavedena na Zemi, když se Ježíš vrátí,  
ve které je pro křesťany předurčeno řídit svět s  
Ježíšem (Dan 2:44; 7:14, 18, 22, 27; Lk 19:11  
a dál; 21:31; Zjev. 11:15-18 atd.).

<sup>33</sup> Jako nový Mojžíš dostal Ježíš stejně jako Moj-  
žíš poučení na hoře.



je učit těmito slovy: 3" Blažení jsou ti, kteří uznávají, že jsou duchovně chudí, neboť jim patří Království nebeské. 4Blažení, kteří truchlí, protože budou utěšeni. 5Blažení jsou ti, kteří jsou mírní, protože zdědí celou zemi a budou ji vlastnit.<sup>34</sup> 6Blažení jsou ti, jejichž největší touhou je dělat to, co je správné, protože budou uspokojeni. 7Blažení jsou ti, kdo jsou milosrdní, neboť jim bude prokázán soucit. 8Blažení jsou ti, kteří mají čisté<sup>35</sup> srdce, protože uvidí Boha. 9Blažení jsou ti, kteří se snaží přinést pokoj, protože budou nazváni Božími dětmi. 10Blažení jsou ti, kdo jsou pronásledováni za to, co je správné, protože jim patří Nebeské království. 11Blažení jste, když vás lidé urážejí a pronásledují, a obviňují vás nepravdivě ze všech druhů zlých věcí kvůli mně. 12Bud'te rádi, bud'te plni radosti; vaše budoucí odměna uložena nyní u Boha v nebi<sup>36</sup> je velmi velká. Neboť kvůli tomu pronásledovali proroky, kteří přišli před vámi.

13Vy jste sůl země, ale pokud sůl ztratí chuť, jak ji můžete učinit opět slanou? Není dobrá k ničemu, takže je vyhozena a pošlapána pod nohama. 14Vy jste světlo světa. Město postavené na kopci nemůže být

skryto. 15Nikdo nerozsvítí lampu a pak ji umístí pod vědro. Ne, je umístěna na stojanu pro lampy a poté poskytuje světlo každému v domě. 16Stejným způsobem byste měli nechat své světlo svítit před každým, takže může vidět dobré věci, které děláte, a chválit vašeho nebeského Otce.

17Nepředstavujte si, že jsem přišel zrušit Zákon nebo spisy proroků. Nepřišel jsem je zrušit, ale dát jim jejich plný význam.<sup>37</sup> 18Ujišťuji vás, dokud nebe a země neskončí, ani jedno písmeno, ani jediná tečka ze Zákona neskončí dříve, než všechno dostane svůj konečný význam. 19Každý, kdo zruší platnost toho nejmenšího přikázání a učí lidi, aby tak učinili, bude v Království nebes nazýván nejmenším; ale kdokoli je praktikuje a učí je, bude v Království nebes zván velkým. 20Říkám vám, že pokud vaše bezúhonnost nepřesáhne úroveň učitelů náboženství a farizejů, nebudete nikdy schopni vstoupit do Království nebes.<sup>38</sup>

521 Slyšeli jste, že Zákon řekl dávným lidem: Kdo se dopustí vraždy, bude odsouzen jako viník. 22Ale já vám říkám, že každý, kdo se zlobí na svého bratra, bude odsouzen jako viník. Kdo nazve svého bratra

<sup>34</sup> Toto je konečné naplnění velkého pozemského příslibu, který byl dán Abrahamovi a Izraeli, a tedy Mesiášovi, jenž nabízí stejný úděl svým věrným následovníkům. Odměna se velmi liší od toho, co se stalo tradicí církve, že věřící jdou do nebe, když zemřou! Ve skutečnosti zdědí zemi/planetu, když se Ježíš vrátí (Ž. 37: 9, 11, 18, 22, 29, 34). Srv. Ž. 25:13; Ž. 115:16; Iz. 65:9; 62:4; 57:13; 49:8; Řím. 4:13.

<sup>35</sup> K očistění dochází, když lidé poslouchají slova evangelia, jak je kázal Ježíš (Jn. 15:3).

<sup>36</sup> Odměny v Bibli jsou uloženy jako poklad "u Boha" a budou věřícím uděleny při návratu Ježíše, aby vládl v celosvětovém Božím království na zemi. Křesťané tak "mají" odměnu "u Boha" ačkoli je v držení pouze ve slibu a ve výhledu. V přesně stejném smyslu se Ježíš v Janovi 17: 5 modlil na konci své služby, aby obdržel odměnu slávy, kterou "měl u Boha", slíbenou Bohem, než začal svět. Taková je jistota a záruka Božích slibů. Křesťané "byli oslaveni" (Řím. 8:30) a to je podobně vyjádřeno minulým časem slovesa, ačkoli je to pouze ve slibu a ve výhledu, protože věřící budou oslaveni, až když se Ježíš vrátí na Zemi, aby odměnil věřící "odměnou dědictví" Království (Kol. 3:24). Nikde Ježíš nikdy nepožádal o obnovení slávy, kterou už měl, stejně jako nikde (navzdory chybným překla-

dům v NIV v Jn. 13:3; 16:28; 20:17) neřekl, že jde zpátky k BOHU!

<sup>37</sup> Naplnění přinesené Ježíšem znamenalo učít duchovní záměr zákona. Ne literu zákona.

<sup>38</sup> Je zřejmé, že Ježíš nevyučoval Mojžíšův zákon *striktně podle litery*. Pokud Ježíš obhajoval Mojžíše *podle litery zákona*, byl Pavel velkým falešným učitelem, když trval, navzdory jasným pokynům v Gen 17, že obřízka na těle se od nikoho nevyžaduje. Obřízka na těle byla *nezbytná* pro to, aby se kdokoli, Žid nebo pohan, stal součástí smluvního lidu v Gen. 17. Ježíš přinesl *duchovní smysl* zákona, jeho "naplnění", a v Markovi 7:19 je jasné, že církev chápala, že zrušil potravinové zákony z Lev. 11, stejně jako to zjevně udělal Pavel v Řím. 14:14, 20. Pavel považoval ty potraviny za čisté (*katharos*), které byly v Lev. 11 uvedeny jako nečisté (*akathartos*). Ježíš velmi moudře poukázal na to, že ani v době SZ nebyli kněží vinni porušením sabbatu, v rámci své povinnosti (Mt. 12:5). Ježíš "zrušil zákon přikázání s nařízeními" (Ef 2:14-15), tyto požadavky jako dodržování židovského kalendáře a potravinových zákonů (viz paralela v Kol 2:16-17). Nosit třásně na okraji oděvů není vyžadováno podle nové smlouvy, ani fyzická obřízka pro všechny muže (viz Gen. 17).

hlupákem, musí se zodpovídat před radou, a kdo uráží lidi, je vystaven ohni soudu. <sup>23</sup> Když stojíš u oltáře a přinášíš oběť, vzpomeneš si, že tvůj bratr má něco proti tobě, <sup>24</sup> nech svou oběť na oltáři a nejdřív se s ním usmiř, a poté se vrať a vykonej svou oběť. <sup>25</sup> Zatímco jsi se svým protivníkem na cestě k soudu, ujisti se, že věci rychle urovnáte. V opačném případě by tě tvůj protivník mohl předat soudci a soudce tě předá soudnímu úředníkovi a budeš uvržen do vězení. <sup>26</sup> Říkám vám pravdu: odtamtud se nedostaneš, dokud nezaplatíš poslední penny.

<sup>27</sup> Slyšeli jste, že zákon říká: 'Nedopustíš se cizoložství.' <sup>28</sup> Ale říkám vám, že každý, kdo se na ženu stále dívá s chtíčem, už s ní ve svém srdci spáchal cizoložství. <sup>29</sup> Pokud tě pravé oko vede k hříchu, pak ho vytrhni a zahod', protože je lepší ztratit jednu část svého těla, než nechat celé své tělo uvrhnout do ohně pekla. <sup>30</sup> Pokud tě pravá ruka vede k hříchu, odřízni ji a zahod', protože je pro tebe lépe ztratit jednu ze svých končetin, než celé své tělo nechat vejít do stravujícího ničivého ohně pekla.

<sup>31</sup> Zákon také říkal: 'Pokud se muž rozvede s manželkou, měl by jí dát osvědčení o rozvodu.' <sup>32</sup> Ale já vám říkám, že každý, kdo se rozvede<sup>39</sup> se svou ženou, s výjimkou sexuální nemravnosti, způsobí jí, že se dopouští cizoložství, a každý, kdo si vezme rozvedenou ženu, se dopouští cizoložství.

<sup>33</sup> A opět, slyšeli jste, že zákon řekl lidem už dávno: 'Nebudete křivě přísahat. Místo toho se ujistěte, že dodržíte přísahy, kterými jste se zapřísahali Pánu.' <sup>34</sup> Ale já vám říkám, nepřísahajte vůbec. Nezapřísahajte se nebem, protože je to Boží trůn. <sup>35</sup> Nezapřísahajte se zemí, protože je to Boží podnož. Nezapřísahajte se Jeruzalémem, protože je to město velkého mesiášského Krále. <sup>36</sup> Ani se nezapřísahajte svou hlavou, protože nemůžete udělat jediný vlas bílým nebo černým. <sup>37</sup> Jednoduše řekněte ano nebo ne – víc než toto pochází od toho Zlého.

<sup>38</sup> Slyšeli jste, že zákon říká: 'Oko za oko a zub za zub.' <sup>39</sup> Ale já vám říkám, neodporujte někomu, kdo je zlý. Pokud tě někdo udeří na pravou tvář, otoč k němu i druhou tvář. <sup>40</sup> Pokud tě někdo chce žalovat u soudu a vzít ti košili, dej mu také svůj kabát. <sup>41</sup> Pokud někdo požaduje, abys šel jednu míli, jdi s ním dvě. <sup>42</sup> Dej tomu, kdo tě žádá, a neodvracej se od toho, kdo si od tebe chce půjčit.

<sup>43</sup> Slyšeli jste, že zákon říká: 'Miluj svého bližního a nenávid' svého nepřítele.' <sup>44</sup> Ale já vám říkám, milujte své nepřátele a modlete se za ty, kteří vás pronásledují. <sup>45</sup> Tímto způsobem se můžete stát dětmi vašeho nebeského Otce. Protože Jeho slunce svítí na dobré i na špatné; a působí, že déšť padá na ty, kdo jednají správně, i na ty, kteří jednají špatně. <sup>46</sup> Neboť pokud milujete jen ty, kteří milují vás, jakou odměnu za to získáte? Nejednají tak i výběrčí daní? <sup>47</sup> Pokud mluvíte laskavě pouze ke své rodině, co víc děláte než kdokoli jiný? Dokonce i pohané to dělají! <sup>48</sup> Staňte se dospělými a zcela věrnými, stejně jako váš nebeský Otec je věrný

**6** <sup>1</sup> Ujistěte se, že neděláte dobré skutky před lidmi, aby je mohli vidět. Jinak nemáte žádnou odměnu uloženu u svého Otce<sup>40</sup> v nebi. <sup>2</sup> Když dáváte chudým, nebudte jako pokrytci, kteří vytrubují do světa, co dělají, v synagogách a na ulicích, aby o nich lidé smýšleli vysoko. Říkám vám pravdu: už mají svou odměnu. <sup>3</sup> Když dáváš chudým, ať neví tvá levice, co dělá tvá pravice. <sup>4</sup> Potom to, co dáváš, bude v tajnosti, a tvůj Otec, který vidí, co se děje v tajnosti, tě odmění.

<sup>5</sup> Když se modlíte, nebudte jako pokrytci, protože se rádi postaví a modlí v synagogách a na rozích ulic, aby je lidé mohli vidět. Slibuji vám, že už dostali svou odměnu. <sup>6</sup> Ale když se modlíš, vejdi dovnitř a zavři dveře a modli se ke svému Otci v soukromí, a tvůj Otec, který vidí, co se děje v soukromí, tě odmění. <sup>7</sup> A když se modlíte, neopakujte nesmyslná slova jako pohané, kteří si myslí, že budou vyslyšeni kvůli všem

želé a mohou svobodně vstoupit do manželství, v rámci víry ovšem.

<sup>40</sup> Ohledně slíbených odměn viz poznámka 36 výše.

<sup>39</sup> Nemělo by být nutné dodat, že rozvod na právním základu daném Ježíšem znamená ukončení manželství. Ježíš nebyl dotázán a nemluví o *odloučení*, ale o rozvodu. Lidé, kteří jsou rozvedeni v rámci Ježíšova učení, nejsou man-

slovům, která pronášejí. <sup>8</sup>Nebudte jako oni, protože váš Otec ví, co potřebujete, dříve než Ho o to požádáte. <sup>9</sup>Modlete se tedy takto: Otče náš v nebesích, ať je Tvé jméno<sup>41</sup> chováno v úctě. <sup>10</sup>Kéž přijde tvé království,<sup>42</sup> kéž se Tvá vůle naplní na zemi tak, jak je v nebi. <sup>11</sup>Prosíme, dej nám dnes chléb, který potřebujeme k životu každý den. <sup>12</sup>Odpusť nám naše hříchy, jako jsme my odpustili těm, kdo zhřešili proti nám. <sup>13</sup>Neuváděj nás do pokušení, ale od toho Zlého nás ochraňuj." <sup>14</sup>Jestliže totiž odpustíte těm, kdo proti vám hřeší, i váš nebeský Otec vám odpustí. <sup>15</sup>Ale neodpustíte-li vy těm, kdo hřeší proti vám, ani váš nebeský Otec vám neodpustí hříchy.

<sup>16</sup>Když se postíte, nebudte jako pokrytci, kteří si nasazují smutnou tvář a ubohé vzezření, aby všichni mohli vidět, že se postí. <sup>17</sup>Místo toho, když se postíš, umyj si obličej a vypadej vkusně, <sup>18</sup>aby lidé neviděli, že se postíš, a tvůj neviditelný Otec, který vidí, co se děje v soukromí, tě odmění.

<sup>19</sup>Nehromadte bohatství zde na zemi, kde ho ničí moli a rez a kde se zloději vloupávají a kradou. <sup>20</sup>Namísto toho byste měli hromadit své bohatství jako poklad v nebi, kde ho nemohou zničit moli a rez a kam se zloději nemohou vloupat a ukrást je. <sup>21</sup>Neboť tam, kde hromadíš své bohatství, tam bude i tvé srdce.<sup>43</sup>

<sup>22</sup>Oko je jako lampa, která osvětluje tělo. Takže pokud je tvé oko<sup>44</sup> zdravé, celé tvé tělo bude plné světla. <sup>23</sup>Je-li však tvé oko zlé, pak celé tvé tělo bude ve tmě. Pokud je světlo v tobě temnotou, jaká tma to je!

<sup>24</sup>Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. Buď jednoho nenávidíš a miluješ druhého, nebo budeš jednomu oddaný a druhým po-

hrdáš. Nemůžete sloužit Bohu i penězům. <sup>25</sup>Proto vám říkám, nedělejte si starosti o svůj život. Nedělejte si starosti s tím, co jíst, co pít nebo jaké oblečení si obléci. Není život víc než jídlo a tělo víc než oblečení? <sup>26</sup>Přemýšlejte o ptácích – nerozsévají, nesklízejí ani neskladují jídlo ve stodolách, protože je váš nebeský Otec živí. Nejste jistě cennější než oni? <sup>27</sup>Kdo z vás tím, že se znepokojuje, může přidat minutu k svému životu? <sup>28</sup>A proč si děláte starosti s oblečením? Podívejte se na krásné květiny v poli. Sledujte, jak rostou: nepracují tvrdě, nepředou přízi. <sup>29</sup>Ale já vám říkám, že ani Šalomoun nebyl v celé své nádheře a královské slávě oblečen jako jedna z těchto květin. <sup>30</sup>Pokud tedy Bůh zdobí taková pole, trávu, která je tady dnes a zítra je vržena do ohně, neudělá pro vás mnohem víc, vy lidé, kteří máte tak malou víru? <sup>31</sup>Neobávejte se, myslíte si: 'Co budeme jíst?' nebo 'Co budeme pít?' nebo 'Do čeho se oblečeme?' <sup>32</sup>To jsou věci, které pronásledují nevěřící pohany, ale váš nebeský Otec ví, co vše potřebujete. <sup>33</sup>Nejprve hledejte Jeho království a Jeho způsob, jak se chovat a jak činit dobře,<sup>45</sup> a všechno ostatní vám bude dáno. <sup>34</sup>Nedělejte si starosti o zítřek, protože zítřek si může dělat starosti o sebe. Každý den má dost svých vlastních problémů.

**7** <sup>1</sup>Nesudte druhé, a nebudete souzeni. <sup>2</sup>Neboť jakým měřítkem soudíte druhé, takovým budete souzeni, a jakou mírou měříte druhé, takovou vám bude naměřeno. <sup>3</sup>Proč vidíš třísku v oku svého bratra, ale trámu ve svém oku si nevšímáš? <sup>4</sup>Jak můžeš říci svému bratru: 'Nech mě vyndat

<sup>41</sup> "Jméno" v Bibli znamená celý program, charakter a záměr osoby – rozhodně ne jak vyslovit jméno v hebrejštině! (viz Jan 17:6, paralela ke slovu). Všimněte si, že v Jan 14:14 Ježíš řekl: "Pokud **mne** o něco požádáte v mém jménu [tj. věřící chápající víru], **já** to udělám." Není špatné mluvit k Ježíši a všimnout si, že Pavel děkoval Ježíši za to, že mu svěřil službu (1 Tim 1:12). Viz také Skutky 7:59, přeložené nesprávně v KJV.

<sup>42</sup> Všimněte si velmi zřejmé paralely v judaismu o tom dnu. Ježíš slyšel tuto kadiš ("svatou") modlitbu od dětství v synagoze. Byla to národní modlitba judaismu, poněkud jako "přísaha

věrnosti" v USA: "Vyvýšené a posvátné buď Jeho velké jméno ve světě, který vytvořil podle své vůle. Ať nechá své Království vládnout ve tvém životě a ve tvých dnech a v životě celého domu Izraele, rychle a brzy, k tomu říkej Amen" (srv. 1 Paral. 29:11; Zj. 22:20.)

<sup>43</sup> "Srdce" v Bibli rozhodně není sídlo jen emocí jako protichůdné k intelektu. Srdce je středem celé osobnosti, zejména zdrojem myšlení a plánování.

<sup>44</sup> Duchovní oko duchovního chápání a charakteru.

<sup>45</sup> Poslušnost víry (Řím. 1:5; 16:26; Jn. 3:36; Heb. 5:9; 1 Tim. 6:3).

třísku z tvého oka', když máš ve svém oku trám? <sup>5</sup>Ty pokrytče, nejprve vyndeš trám ze svého oka, a pak budeš jasně vidět, abys mohl vyndat třísku z oka svého bratra. <sup>6</sup>Neházejte psům<sup>46</sup> co je svaté. Neházejte své perly prasatům. Prasata je podupají pod nohama a psi se otočí a napadnou vás.

<sup>7</sup>Stále žádejte a bude vám dáno; stále hledejte a najdete; stále klepejte a dveře vám budou otevřeny. <sup>8</sup>Každý, kdo stále žádá, dostává; každý, kdo stále hledá, nalézá; a každý, kdo stále klepe, má dveře otevřené. <sup>9</sup>Dal by někdo z vás svému synovi kámen, kdyby požádal o chléb? <sup>10</sup>Nebo kdyby požádal o rybu, dal by mu hada? <sup>11</sup>Pokud tedy i vy zlí víte, jak dávat svým dětem dobré věci, nedá o to více váš nebeský Otec dobré věci těm, kteří ho žádají? <sup>12</sup>Zacházejte s ostatními tak, jak chcete, aby oni zacházeli s vámi. To shrnuje význam zákona a proroků.

<sup>13</sup>Vstupte do Království<sup>47</sup> úzkou bránou. Neboť vchod je velký a cesta široká, která vede ke zničení, a mnozí cestují po té cestě. <sup>14</sup>Ale vchod je úzký a cesta těžká, která vede k životu,<sup>48</sup> a jen velmi nemnozí jej nacházejí.

<sup>15</sup>Buďte na pozoru před falešnými proroky, kteří přicházejí oděni v ovčím obleku,

ale zevnitř jsou zlí vlci. <sup>16</sup>Budete je moci poznat podle jejich ovoce. Sklízají lidé hrozny z trnitých keřů nebo fiky z bodláků? <sup>17</sup>Každý dobrý strom tedy plodí dobré ovoce, zatímco špatný strom plodí špatné ovoce. <sup>18</sup>Dobrý strom nemůže plodit špatné ovoce a špatný strom nemůže plodit dobré ovoce. <sup>19</sup>Každý strom, který neplodí dobré ovoce, je poražen a vržen do ohně. <sup>20</sup>Tímto způsobem je budete moci rozpoznat, podle ovoce.<sup>49</sup>

<sup>21</sup>Ne každý, kdo mě oslovuje 'pane, pane', vstoupí do království Nebes<sup>50</sup> — pouze ti, kteří činí vůli mého Otce v nebi. <sup>22</sup>Zástupy mi řeknou v budoucí den soudu: 'Pane, Pane, neučili jsme náboženství používající tvé jméno a nevyháněli demony ve tvém jménu jako "křesťané" a ve tvém jménu jsme nečinili mnoho velkolepých zázraků, prohlašující "jsem křesťan"?' <sup>23</sup>Potom jim odpovím: 'Nikdy jsem neuznal, co jste dělali. Odstraňte se z mé přítomnosti, vy lidé, kteří praktikujete zlo!'<sup>51</sup>

<sup>24</sup>Tak tedy každý, kdo slyší tato slova a poslouchá<sup>52</sup> je, je jako moudrý muž, který postavil svůj dům na pevné skále. <sup>25</sup>Děšť se lil, záplavy vzrůstaly a větry tvrdě fučely proti domu, ale nespádl, protože jeho základy byly na pevné skále. <sup>26</sup>Každý, kdo slyší

<sup>46</sup> Ježíšovo napomenutí nebýt drsně kritičtí samozřejmě neznamená, že křesťané nemají ohledně druhých rozlišovat. Pokud nemáme házet perly před "psy" nebo "prasata", zahrnuje to, že jsme schopni rozeznat, kdo je v této kategorii. Jedná se o uplatnění úsudku a rozlišování.

<sup>47</sup> Nikde žádný pisatel NZ nemluví o "jití do nebe". Toto ukazuje obrovskou propast mezi populárními verzemi křesťanství a původními slovy Ježíše.

<sup>48</sup> Jediný život, který je skutečným životem, Život nadcházejícího věku v Království, založený na Dan. 12:2.

<sup>49</sup> Test správného porozumění je uveden v 1. Jan 4:1 a dál, kde je kriticky důležitá správná definice toho, kým Ježíš je. "Všechno tělo" zde znamená každého člověka. Pouze plně lidský Ježíš se kvalifikuje jako pravý Mesiáš. Lukáš 1:35 definuje Syna Božího, Mesiáše, jednoduše a krásně (také Mt 1:20: "zplozený, přivedený k životu v ní").

<sup>50</sup> To znamená, být spasen.

<sup>51</sup> Zatímco si budou představovat, že byli věrnými věřícími, zjistí, že nekriticky přijímali podvod

Tradice naučená z paměti je hlavní hrozbou pro pravou víru, řekl Ježíš. Vášně pro pravdu, nutnou pro spásu, je prvním předpokladem, jak být opravdovým učedníkem a jak se vyvarovat vážnému nebezpečí být podveden. (2 Tes. 2: 10). <sup>52</sup> Ústředním bodem křesťanské víry je zjevně oddanost Ježíšovu učení. Toto hlavní poselství NZ je úhledně shrnuto v Heb. 5:9: "Spása je poskytnuta těm, kteří poslouchají Syna." Pavel přesně zrcadlil tutéž představu rčením, které rámuje knihu Římanům, "poslušnost víry" (Řím. 1:5; 16:26 a 2:8, když cituje princip poslušnosti z Přísl 5:7, 13; 7:24; 8:6, 32, 33; 12:15; 19:20; 23:22). Víra bez poslušnosti je falešná víra. Poslušnost samozřejmě zahrnuje skutky, a tak Jakub správně varoval: "Vidíte, bratři a sestry, že spása je skrze skutky, ne pouze vírou" (2: 24; tj. falešná víra bez poslušnosti). Poslušnost začíná naší inteligentní reakcí na Ježíšův zahařovací příkaz v Markovi 1:14-15 "věřte evangeliu Království" a také, že věnujeme bedlivou pozornost Ježíšovu prvořadému příkazu, abychom slyšeli a věřili tomu, že "Pán náš Bůh jeden jediný Pán" (Mk. 12:29).

slova, která říkám, a nevěří jim, nenásleduje je, je jako pošetilý muž, který postavil svůj dům na písku. 27Děšť se lil, záplavy se dmuly a větry tvrdě fučely proti domu a utrpěl totální zhroucení." 28Když Ježíš dokončil tato slova,<sup>53</sup> zástupy byly jeho učením ohromeny. 29Učil je jako někdo s pravomocí, ne jako jejich náboženští instruktoři.

**8** 1Když Ježíš sestoupil z hory, následovaly ho velké zástupy. 2Přistoupil k němu malomocný, poklonil se před ním a řekl: "pane, pokud chceš, prosím, uzdrav mě." 3Ježíš natáhl ruku a dotkl se ho. Řekl: "Chci. Buď uzdraven!" Okamžitě byl uzdraven ze svého malomocenství. 4Ježíš mu řekl: "Nikomu neříkej o tom, co se stalo. Jdi a ukaž se knězi a dej oběť, kterou Mojžíš požadoval jako veřejný důkaz."

5Když Ježíš vstoupil do Kafarnaum, přišel k němu setník a prosil o pomoc, 6"pane, můj služebník je doma na loži a nemůže se hýbat. Je v hrozně agónii." 7Ježíš mu řekl: "Přijdu a uzdravím ho." 8Setník odpověděl: "pane, nezasloužím si návštěvu mého domu. Jen promluv slovo, a můj služebník bude uzdraven. 9Neboť já sám jsem pod pravomocí nadřízených, zatímco já také mám vojáky pod mým velením. Jednomu přikáží: 'Jdi!' a on jde. Řeknu jinému: 'Přijď!' a on přijde. Přikážu svému sluhovi: 'Udělej to!' a udělá to." 10Když to Ježíš uslyšel, užasl. Všem, kdo ho následovali, poznamenal: "Říkám vám pravdu, nikde v Izraeli jsem neviděl tento druh víry. 11Říkám vám, že mnozí přijdou od východu a západu a posadí se s Abrahamem, Izákem a Jákobem v království Nebes. 12Dědici království<sup>54</sup> však budou vyhozeni do naprosté temnoty, kde bude pláč a skřípání zubů." 13Ježíš řekl setníkovi: "Jdi domů. Protože jsi věřil, že se stane to, co jsi požadoval, bylo to učiněno." V tu

chvíli byl sluha uzdraven. 14Když Ježíš dorazil k Petrovu domu, viděl, že Petrova tchyně byla nemocná na lůžku s vysokou horečkou. 15Dotkl se její ruky a horečka ji opustila. Vstala a začala mu dělat jídlo. 16Když přišel večer, přivedli k Ježíši mnohé lidi utlačované démony. Zlí duchové byli přinuceni odejít kvůli jeho rozkazu, a on uzdravil všechny nemocné. 17Tím se naplnilo, co řekl prorok Izaiáš: "Uzdravil naše choroby a zbavil nás našich nemocí."

18Když Ježíš viděl davy kolem sebe, vydal pokyny, že by měli jet na druhou stranu jezera. 19Jeden z náboženských učitelů se k němu přiblížil a řekl: "Učiteli, budu tě následovat kamkoli půjdeš!" 20Ježíš mu řekl: "Lišky mají svá doupat a volně žijící ptáci mají svá hnízda, ale Syn člověka nemá, kde by mohl ulehnout a odpočívat." 21Jiný učedník řekl Ježíšovi: "pane, nejdřív mi dovol jít a pohřbít svého otce." 22Ježíš odpověděl: "Následuj mě! Nech mrtvé pohřbívat své mrtvé."

23Potom se Ježíš dostal na loď a jeho učedníci šli s ním. 24Náhle povstala prudká bouře a vlny převracely loď, ale Ježíš stále spal. 25Učedníci k němu přistoupili a probudili ho. Křičeli: "Zachraň nás, pane! Utopíme se!" 26Zeptal se jich: "Proč se bojíte? Proč je vaše víra tak slabá?" Potom vstal a rozkázal větrům a vlnám, aby utichly. Vše se naprosto uklidnilo. 27Učedníci byli ohromeni a řekli: "Kdo je to? Dokonce i vítr a vlny poslouchají jeho příkaz?"

28Když dorazil na druhou stranu, do oblasti Gadarenů, vyšli z hřbitova dva muži ovlivnění démony, aby se s ním setkali. Byli tak nebezpeční, že se nikdo neodvážil cestovat na to místo. 29Křičeli: "Co s námi máš společného, ty Boží Syne? Přišel jsi nás mučit před naším časem?" 30V dálce se páslo velké stádo prasat. 31Démoni<sup>55</sup> ho pro-

<sup>53</sup> Toto je první z pěti paralelních rčení (11:1; 13:53; 19:1; 26:1), která rozdělují učení předložené Matoušem do pěti bloků, nepochybně nás poučují, že Ježíš je posledním Mojžíšem, jehož učení se objevilo v Tóře, v pěti knihách. Matouš opakuje rčení v Ex 34:27-28; Num 16:31; Deut 31:1; 31:24-30; 32:45-47.

<sup>54</sup> To znamená ti, kteří by měli být dědici. Královskou rodinou by měli být Izraelci, ale mnozí z nich byli diskvalifikováni odmítnutím přijmout svého Mesiáše. Královská výsada je nyní roz-

šířena na kohokoli, kdo uvěří evangeliu, jak je kázal Ježíš, a poslouchá Ježíše (Heb. 5:9).

<sup>55</sup> Démoni v NZ jsou nadpřirozené, nehumánní inteligentní zlé osobnosti. Je vážným útokem na Písmo pokoušet se vysvětlit je v zájmu (falesné) "vědy". Ježíš mluvil s démony, kteří ho uznali jako Mesiáše (veřejnost obecně ne). Démoni mluvili s Ježíšem (Lk 4:41). *Daimonia* v řečtině je snadné slovo a nikdy nepopisuje lidskou osobu, mnohem méně duševní chorobu.

sili: "Pokud nás hodláš vyhnat, pošli nás do toho stáda prasat." <sup>32</sup>Ježíš jim přikázal: "Odejďte!" Démoni opustili muže a šli do prasat. Celé stádo běželo dolů po strmém svahu do moře a utopilo se. <sup>33</sup>Pasáci prasat utekli. Šli do města a vyprávěli tam lidem všechno, co se stalo, a co se přihodilo demonizovaným mužům. <sup>34</sup>Celé město vyšlo setkat se s Ježíšem. Když ho našli, prosili ho, aby opustil jejich oblast.

**9** <sup>1</sup>Ježíš vzal loď zpět přes jezero do města, kde žil. <sup>2</sup>Tam k němu přinesli ochrnutého muže ležícího na rohoži. Když Ježíš viděl jejich zjevnou víru v něj, řekl bezvládnému muži: "Můj příteli, vstaň se! Tvé hříchy jsou odpuštěny." <sup>3</sup>V reakci na to si někteří učitelé náboženství řekli: "Mluví rouhavě!" <sup>4</sup>Ježíš však věděl, co si myslí. Zeptal se jich: "Proč přemýšlíte ve svých srdcích zle? <sup>5</sup>Co je snadnější říci: 'Tvé hříchy jsou odpuštěny' nebo 'Vstaň a chod'? <sup>6</sup>Ale abych vás přesvědčil, že Syn člověka má pravomoc odpouštět hříchy ..." řekl bezvládnému člověku: "Vstaň, zvedni svou rohož a jdi domů!" <sup>7</sup>Muž vstal a šel domů. <sup>8</sup>Když lidé z davu viděli, co se stalo, měli strach. Chválili Boha, že dal lidským bytostem tak velkou moc.<sup>56</sup>

<sup>9</sup>Když se odtamtud Ježíš přesunul, uviděl muže jménem Matouš, jak sedí u daňové boudy. Ježíš na něj zavolal: "Následuj mě!" On vstal a následoval Ježíše. <sup>10</sup>Když Ježíš jedl v Matoušově domě, přišlo mnoho výběřčích daní a hříšníků a posadili se ke stolu s Ježíšem a jeho učedníky. <sup>11</sup>Když to viděli farizejové, zeptali se Ježíšových učedníků: "Proč váš učitel jí s výběřčími daní a hříšníky?" <sup>12</sup>Když Ježíš slyšel otázku, odpověděl: "Ti, kteří jsou v pořádku, nepotřebují lékaře, ale nemocní ano. <sup>13</sup>Jděte a naučte se, co to znamená: 'Chci soucit, ne obět.'"

Neboť jsem nepřišel zavolat ty, kteří jsou v pořádku podle Boha – přišel jsem pozvat hříšníky."<sup>57</sup>

<sup>14</sup>Potom přišli Janovi učedníci a zeptali se: "Proč se my a farizejové často postíme, ale tvoji učedníci ne?" <sup>15</sup>Ježíš odpověděl: "Truchlí svatební hosté, když je ženich s nimi? Nastává však čas, kdy od nich bude ženich vzat, a pak se budou postit. <sup>16</sup>Nikdo neklade na staré šaty novou záplatu, jinak se srazí a roztržení se zhorší. <sup>17</sup>Nikdo také nenalévá nové víno<sup>58</sup> do starých vinných měchů, jinak vinné měchy prasknou, víno se vylije a zničí vinné měchy. Ne, nové víno se lije do nových vinných měchů a obojí se zachová."

<sup>18</sup>Zatímco to říkal, přišel jeden z vedoucích úředníků a poklonil se před ním. Muž řekl Ježíši: "Moje dcera právě zemřela. Ale pokud přijdeš a položíš na ni ruce, vím, že se vrátí k životu." <sup>19</sup>Ježíš a jeho učedníci vstali a následovali ho. <sup>20</sup>V tu chvíli přišla za ním žena, která byla dvanáct let nemocná krvácením a dotkla se lemu jeho pláště. <sup>21</sup>Řekla si: "Jestli se mohu jen dotknout jeho pláště, budu uzdravena." <sup>22</sup>Ježíš se otočil a uviděl ji. Řekl jí: "Vzchop se, tvoje víra ve mne tě zachránila." Žena byla okamžitě uzdravena. <sup>23</sup>Ježíš přišel do domu úředníka. Viděl hráče na flétny a dav hlasitě nařikající. <sup>24</sup>Požádal je, aby odešli, a pak řekl: "Dívka není mrtvá, jen spí." Ale smáli se mu a dělali si z něj legraci. <sup>25</sup>Jakmile však byl dav poslán pryč, vešel dovnitř a vzal mrtvou dívku za ruku a ona vstala. <sup>26</sup>Zprávy o tom, co se stalo, se rozšířily po celé oblasti.

<sup>27</sup>Když se Ježíš odtud přesunul, následovali ho dva slepí muži a křičeli: "Synu Davidův,<sup>59</sup> prosím, smiluj se nad námi!" <sup>28</sup>Když Ježíš přišel do domu, kde bydlel, vstoupili i slepci. Zeptal se jich: "Jste přesvědčeni, že to dokážu?" Odpověděli: "Ano, pane." <sup>29</sup>Je-

<sup>56</sup> Jejich duchovní inteligence byla mnohem lepší než u mnoha moderního myšlení. Dnes je obvyklé slyšet lidi říkat, že "Ježíš musí být Bůh, protože pouze Bůh může odpustit hříchy". Skutečností je, že Bůh udělil právo odpouštět bezhříšnému člověku Ježíši.

<sup>57</sup> To je, pozvat je, aby se nyní připravovali na získání nesmrtelnosti v nadcházejícím Království na Zemi. To rozhodně není pozvání k odtělesněnímu, posmrtnému životu v nebi, jak je všeobecně vyučováno a věří se tomu.

<sup>58</sup> Víno v Bibli není hroznová šťáva! To je jedno duchový lexikální fakt. Pavel neřekl: "Neopíjejte se hroznovou šťávou" (Ef 5:18). V mnoha společnostech vynucená abstinence od umírněného užívání alkoholu vytváří špatný dojem, protože dokonce i lidé bez Bible vědí, že Ježíš na svatbě změnil v alkohol 120 galonů vody. Je chybou se pokoušet být spravedlivější než Ježíš. Opilství je ovšem zakázáno vždy.

<sup>59</sup> Lidi v Novém zákoně chválí jejich přesvědče-

žíš se dotkl jejich očí a řekl: "Kvůli vaší víře ve mne se to stane!" <sup>30</sup>A znovu získali svůj zrak. Potom je Ježíš varoval: "Ujistěte se, ať o tom nikdo neví." <sup>31</sup>Šli ale všude šířit slovo o Ježíši.

<sup>32</sup>Když Ježíš a jeho učedníci odcházeli, byl k němu přiveden muž, který byl němý a utlačovaný démony. <sup>33</sup>Jakmile z něj byl démon vyhnán, promluvil němý muž a davy byly ohromeny. Říkali: "V Izraeli se nikdy předtím nic takového nestalo." <sup>34</sup>Farizejové si však stěžovali: "Vyhání demony užívaje moci náčelníka démonů."

<sup>35</sup>Ježíš chodil všude a navštěvoval města a vesnice. Učil v jejich synagogách a ohlašoval spásné evangelium o Království,<sup>60</sup> a uzdravoval všechny druhy nemocí a chorob. <sup>36</sup>Když viděl zástupy, byl Ježíš hluboce pohnut soucitem, protože ti lidé byli zoufalí a bezbranní jako ovce bez pastýře. <sup>37</sup>Řekl svým učedníkům: "Sklizeň je obrovská, ale dělníků je jen velmi málo. <sup>38</sup>Proste Pána sklizně a žádejte ho, aby poslal víc dělníků k práci na Jeho sklizni."

**10** <sup>1</sup>Ježíš předvolal svých dvanáct učedníků a dal jim moc vyhánět zlé duchy a uzdravovat všechny druhy chorob a nemocí. <sup>2</sup>Toto jsou jména dvanácti apoštolů: nejprve Šimon (nazývaný také Petr), Ondřej, jeho bratr, Jakub, syn Zebedeův, Jan, jeho bratr, <sup>3</sup>Filip, Bartoloměj, Tomáš, Matouš, výběrčí daní, Jakub, syn Alfeův, Tadeáš, <sup>4</sup>Šimon revolucionář, a Juda Iškariot, který zradil Ježíše.

<sup>5</sup>Těchto dvanáct Ježíš vyslal s těmito pokyny: "Nechodte k cizincům ani do žádného samařského města. <sup>6</sup>Musíte jít ke ztraceným ovcím domu Izraele. <sup>7</sup>Kamkoli jdete, oznamujte lidem: 'Království nebeské je blízko.'<sup>61</sup> <sup>8</sup>Uzdravujte nemocné. Kříst mrtvé. Vyléčte malomocné. Vyhánějte demo-

ny. Dostali jste bez omezení, tak dávejte bez omezení! <sup>9</sup>Nenoste si žádné zlaté, stříbrné nebo měděné mince ve váčcích, <sup>10</sup>nebo tašky na cestu nebo dva pláště, sandály nebo vycházkové hole, neboť si dělník zaslouhuje, aby byl podporován. <sup>11</sup>Kamkoli jdete, do jakéhokoli města nebo vesnice, ptejte se po bezúhonném člověku, který žije podle dobrých zásad, a zůstaňte tam, dokud neodejdete. <sup>12</sup>Když vstoupíte do domu, dejte mu své požehnání. <sup>13</sup>Pokud si to dům zaslouží, ať na něm spočine váš pokoj, ale pokud si to nezaslouží, ať se k vám váš pokoj vrátí. <sup>14</sup>Pokud vás někdo neuvítá a odmítá naslouchat tomu, co máte říci, pak odejděte z toho domu nebo z toho města a vytřeste jeho prach z nohou, když jdete. <sup>15</sup>Říkám vám pravdu, bude to lepší pro Sodomu a Gomoru v den soudu než pro toto město!

<sup>16</sup>Hledte, posílám vás jako ovce mezi vlky. Buďte tak opatrní jako hadi a bezelstní jako holubice. <sup>17</sup>Dávejte si pozor na ty, kteří vás předají, abyste stáli před soudy městských rad a budou vás bičovat ve svých synagogách. <sup>18</sup>Budete kvůli mně vlečeni před vládců a krále, abyste svědčili jim a cizincům. <sup>19</sup>Když vás však postaví před soud, nedělejte si starosti s tím, jak byste měli mluvit nebo co byste měli říkat, protože vám v pravý čas bude řečeno, co máte říci. <sup>20</sup>Neboť vy mluvit nebudete, ale duch Otce bude mluvit skrze vás.

<sup>21</sup>Bratr zradí bratra a nechá ho zabít a otec udělá totéž svému dítěti. Děti se vzbouří proti svým rodičům a nechají je zabít. <sup>22</sup>Každý vás bude nenávidět, protože mě následujete, ale každý, kdo vydrží až do konce, bude zachráněn. <sup>23</sup>Když jste pronásledováni v jednom městě, utečte do dalšího. Říkám pravdu: nepřestanete procházet

ní, že Ježíš byl Mesiáš, pocházející od Davida, určitě ne že to byl Bůh, což porušuje první příkaz.

<sup>60</sup>Připomínka významného okamžiku v příběhu, připomínající Mat. 4:17, 23 a Luk. 4:43, že spásné křesťanské evangelium je o Božím království, jaké neprv kázal Ježíš (Heb. 2:3). Pavel kázal stejné evangelium Království, jak je jasně vidět ve Skutcích 19:8; 20:24-25; 28:23, 30, 31. Srv. Skutky 8:12 pro základní rané krédo. Pavel tak vykonával Ježíšovy příkazy velkého pověře-

ní, které zavazují věřící až do konce věku, kdy se Ježíš vrátí (Mt. 28:19-20).

<sup>61</sup>Nebeské království je ovšem přesné synonymum Božího království. Pouze Matouš používá termín Království nebes založený na Dan. 2:44. Židé se vyhýbali jménu Bůh a někdy ho nahrazovali Nebem. Království má Boha jako svého autora a křesťanské evangelium je všude o Království a o tom, jak do něj vstoupit poslušností Ježíši.

městy Izraele dřív, než Syn člověka přijde.<sup>62</sup>

<sup>24</sup>Učedníci nejsou důležitější než jejich učitel; služebníci nejsou důležitější než jejich pán. <sup>25</sup>Učedníci by měli být spokojeni, aby se stali takovými, jakým je jejich učitel, a služebníci jako jejich pán. Pokud byla hlava domu nazývána hlavním démonem Beel-zebubem, budou členové jeho domácnosti demonizováni ještě více!

<sup>26</sup>Nebudte tedy z nich vystrašení, protože není nic skrytého, co by nebylo odhaleno, a nic utajeného, co nestane známým. <sup>27</sup>Co vám tady říkám ve tmě, vyhlašujte, když je světlo, a co slyšíte šepem do ucha, vytrubujte do světa. <sup>28</sup>Nebojte se těch, kteří vás mohou zabít fyzicky, ale nemohou zabít vaši osobnost.<sup>63</sup> Místo toho se bojte toho, kdo vás může zničit fyzicky i duchovně v pekelném ohni zničení. <sup>29</sup>Neprodávají se dva vrabci jen za jednu penny? Ale žádný z nich nepadne na zem, aniž by o tom váš Otec věděl. <sup>30</sup>Všechny vlasy na vaší hlavě byly spočteny. <sup>31</sup>Tak se nebojte – jste cennější než mnoho vrabců!

<sup>32</sup>Vůči každému, kdo veřejně prohlásí svou oddanost vůči mně, také já prohlásím svou oddanost před svým Otcem v nebi. <sup>33</sup>Ale každý, kdo mě veřejně zapírá, také ho zapru v přítomnosti svého Otce v nebi.

**10<sup>34</sup>** Nepředstavujte si, že jsem přišel přinést na Zemi mír. Nepřišel jsem přinést mír, ale meč. <sup>35</sup>Přišel jsem obrátit muže proti jeho otci, dceru proti matce a snachu

proti její tchýni. <sup>36</sup>Vašimi nepřáteli budou ti z vaší vlastní rodiny!

<sup>37</sup>Pokud milujete svého otce nebo matku více než mě, nezasloužíte si být moji a pokud milujete svého syna nebo dceru více než mě, nezasloužíte si být moji.<sup>64</sup> <sup>38</sup>Pokud nechcete zvednout svůj kříž a následovat mě, nezasloužíte si být učedníkem. <sup>39</sup>Pokud se pokoušíte zachránit si život, ztratíte jej, ale pokud ztrácíte život kvůli mně, zachráníte jej.

<sup>40</sup>Ti, kteří vítají vás, vítají mě, a ti, kteří vítají mě, vítají toho, kdo mě poslal. <sup>41</sup>Kdo vítá proroka jako proroka, dostane stejnou odměnu jako prorok. Ti, kteří vítají někoho, kdo jedná správně, obdrží stejnou odměnu jako někdo, kdo jedná správně. <sup>42</sup>Říkám vám pravdu, ti, kdo podají nápoj studené vody těm nejméně důležitým z mých učedníků, rozhodně nepřijdou zkrátka ohledně své odměny."

**11** <sup>1</sup>Když Ježíš předal svým dvanácti učedníkům tyto pokyny<sup>65</sup>, odešel učit a mluvit veřejně v okolních městech. <sup>2</sup>Když byl Jan ve vězení, slyšel, co Mesiáš dělá, a tak poslal své učedníky, aby se jeho jménem zeptali: "Jsi ten, jehož příchod jsme očekávali, nebo bychom měli hledat někoho jiného?" <sup>4</sup>Ježíš jim odpověděl: "Vraťte se a řekněte Janovi, co slyšíte a vidíte. <sup>5</sup>Slepým se obnovuje zrak, zmrzačení mohou chodit, malomocní jsou uzdraveni, hluchí mohou slyšet, mrtví jsou vzkříšeni a

<sup>62</sup> Odvolání na misijní kampaň na konci času v Izraeli. Tak často "vy" zahrnuje následníky učedníků. Velké pověření (Mt. 28:19-20) bylo dáno až do konce věku, do druhého příchodu. Ježíš obviňoval farizeje své doby z toho, že byli zodpovědní za smrt Ábela a Zachariáše (Mt. 23:34-35, od začátku až do konce Ježíšovy Bible, v pořadí od Genesis do 2. Paralipomenon) a mluvil o chrámu existujícím v jeho době jako o chrámu, který tam bude v době posledního velkého soužení (Mt. 24:15), blízko příchodu Ježíše v moci při jeho druhém příchodu. To není západní, ale velmi hebrejský způsob myšlení. Když hovořil o "této generaci", mínil celou společnost, která je zlá až do doby příchodu budoucího Božího království na Zemi. Neměl na mysli období 40 nebo 70 let. "Zachraňte se z této generace" (Skutky 2:40) tedy znamená oddělit se od společnosti, která je chronicky zlá během současného zlého věku (Gal. 1:4), kterému do-

minuje Satan, který je knížetem a vládcem současné společnosti napříč celým světem (Zj 12:9). "Generace" je v kontrastu s budoucí společností, která začne při druhém příchodu (Mk. 8:38).

<sup>63</sup> Vnitřní člověk a charakter nemůže být zničen, protože Bůh hodlá vzkřísit věřící ze smrti při budoucím vzkříšení, když se Ježíš vrátí (1 Kor 15:23). Mrtví nejsou při vědomí, ale Bůh si je dokonale pamatuje a může je obnovit k životu vzkříšením. Vzkříšení je jediná cesta ze smrti. Nikde v Bibli není o přežití nesmrtelné duše.

<sup>64</sup> To je typické pro Ježíšovy nekompromisní požadavky na nerozdělenou věrnost vůči sobě. Dokonce i rodinné vztahy musí být na druhém místě za věrností Mesiášovi.

<sup>65</sup> Ukončení dalšího z pěti bloků výuky, které uspořádal Matouš, aby nám připomněl, že Ježíš je druhým a konečným Mojžíšem, přivádějícím Tóru k jejímu plnému a zamýšlenému významu



chudí slyší kázání evangelia. <sup>6</sup>Jak blažení jsou ti, kteří mě neodmítají!"

<sup>7</sup>Když odcházeli, Ježíš začal mluvit se zástupy o Janovi. "Co jste čekali, že uvidíte, když jste vyšli do pouště? Třtinu zmítanou větrem? <sup>8</sup>Tak co jste čekali? Muže oblečeného v přepychových šatech? Lidé tak oblečení žijí v královských palácích. <sup>9</sup>Co jste tedy očekávali? Proroka? Ano, a já vám říkám, on je mnohem víc než prorok! <sup>10</sup>On je ten zmíněný v této části Písma: 'Posílám před tebou svého posla. Připraví pro tebe tvou cestu.' <sup>11</sup>Říkám vám pravdu, mezi lidmi není nikdo větší než Jan Křtitel, ale i ten nejméně důležitý v Království nebeském je větší než on. <sup>12</sup>Od doby Jana Křtitele až do současnosti je Nebeské království stále pod útokem a násilní lidé se ho snaží chopit násilím. <sup>13</sup>Neboť všichni proroci a zákon mluvili za Boha, dokud nepřišel Jan. <sup>14</sup>Pokud jste připraveni tomu uvěřit, on je Eliáš, ten, jehož příchod byl očekáván. <sup>15</sup>Každý, kdo má uši, by měl poslouchat!

<sup>16</sup>S čím mám porovnat tuto generaci?<sup>66</sup> Jsou jako děti, které sedí na tržištích a křičí mezi sebou, <sup>17</sup>'Hráli jsme vám na flétnu a vy jste netancovali; zpívali jsme tragické písně a neplakali jste.' <sup>18</sup>Jan nepřišel hodo-  
vat a pít, takže lidé říkají: 'Musí být posedlý démony!' <sup>19</sup>Na druhé straně přišel Syn člověka normálně hodo-  
vat a pít, a lidé říkají: 'Podívejte, je nenasytý a příliš moc pije; je přítelem výběrčích daní a hříšníků!' Ale moudrost<sup>67</sup> se prokázala být dobrá tím, co koná."

<sup>20</sup>Pak začal kárat města, v nichž udělal většinu svých zázraků, protože nečinili pokání. <sup>21</sup>"Hanba tobě, Chorazin; hanba tobě, Betsaido! Kdyby se v Tyru a Sidonu uskutečnily zázraky, které se mezi vámi staly, byly by dávno činily pokání v pytlovině a v popelu. <sup>22</sup>Ale říkám vám, že v budoucím

dnu soudu to bude pro Tyrus a Sidon lepší než pro vás! <sup>23</sup>A co ty, Kafarnaum? Budeš vyvýšeno do nebe? Absolutně ne, sestoupíš dolů do hádu! Kdyby se v Sodomě konaly zázraky, které se staly mezi vámi, Sodoma by tu byla ještě dnes. <sup>24</sup>Ale říkám vám, že v den soudu to bude pro Sodomu lepší než pro vás!"

<sup>25</sup>Pak se Ježíš modlil: "Chválím tě, Otče, Pane nebes a země, protože jsi tyto věci skryl před chytrými a důmyslnými. Místo toho jsi je zjevil lidem s dětským přístupem. <sup>26</sup>Ano, Otče, potěšilo tě to udělat! <sup>27</sup>Všechno mi bylo svěřeno mým Otcem a nikdo nerozumí Synovi kromě Otce a nikdo nerozumí Otci kromě Syna a těch, jimž se Syn rozhodne jej zjevit. <sup>28</sup>Pojďte ke mně, všichni, kdo se pachtíte a jste obtíženi, já vám dám odpočinek. <sup>29</sup>Přijměte mé jho a staňte se mými studenty. Neboť jsem přívětivý a mám pokorné srdce a ve mně najdete odpočinek, jaký potřebujete. <sup>30</sup>Protože mé jho je jemné a mé břemeno lehké."

**12** <sup>1</sup>V té době procházel Ježíš v den sabatu obilnými poli. Jeho učedníci měli hlad, a tak začali sbírat klasy obilí a jíst je. <sup>2</sup>Když to farizejové viděli, řekli Ježíšovi: "Podívej se na své učedníky – dělají to, co není v den sabatu dovoleno!" <sup>3</sup>Ale Ježíš odpověděl: "Nikdy jste nečetli, co udělal David, když měl hlad, i jeho muži? <sup>4</sup>Vešel do Božího domu a on a jeho muži jedli posvátný chléb, který nemohli jíst, protože je jen pro kněze. <sup>5</sup>Nikdy jste nečetli v Zákoně, že v den sabatu kněží v chrámu porušují sabbat, ale nejsou považováni za vinné?<sup>68</sup> <sup>6</sup>Říkám vám však, že je tu někdo, kdo je větší než chrám! <sup>7</sup>Kdybyste znali význam této části Písma: 'Chci milosrdenství, a ne oběť,' neodsuzovali byste nevinného člověka.

<sup>66</sup>Genea ("generace") znamená zlá společnost, která převládá během "současného zlého věku", aby byla ukončena, až se Ježíš vrátí (Mk. 8:38). Při sedmé trubce (Zj 11:15-18) se království tohoto zlého systému stanou Božím královstvím, ale ne dříve. Do té doby jsou křesťané povoláni, aby byli usedlíky v cizí zemi. Satan je v současné době guvernérem světského prostoru (Ef 2:2), udělena mu velká míra vlivu jako bohu tohoto věku (2 Kor. 4:4).

<sup>67</sup>Ježíš je tím pravým vyjádřením Boží moudro-

sti a Božího slova. Je zosobněním Božího moudrého plánu, ale rozhodně ne vtělením už dříve existujícího Boha Syna, což vytváří dva, jež jsou oba BŮH! Jan 1:1 zní: "Na počátku bylo slovo [ne Slovo] a toto slovo patřilo Bohu a plně vyjadřovalo Boha."

<sup>68</sup>Předjímá zde pozdější jasnější učení (Kol. 2:16-17), že týdenní sabbat, který je součástí přílišných židovských dodržování SZ kalendáře, není závazný v Nové smlouvě zavedené Ježíšem a jeho následovníky.

<sup>8</sup>Neboť Syn člověka je pánem sabatu."<sup>69</sup>

<sup>9</sup>Potom Ježíš odešel a šel do jejich synagogy. <sup>10</sup>Byl tam muž se zmrzačenou rukou. Ptali se ho, hledající důvod, proč ho obvinít: "Umožňuje zákon uzdravení o sabatu?" <sup>11</sup>Ježíš odpověděl: "Předpokládejte, že máte ovci a o sabatu spadne do jámy. Neuchopíte ji a nevytáhnete? <sup>12</sup>Nemyslíte si, že lidská bytost je mnohem cennější než ovce? Tak ano, o sabatu můžete dělat dobro." <sup>13</sup>Potom řekl muži: "Natáhni ruku." Muž natáhl ruku a byla uzdravena, stejně zdravá jako ta druhá. <sup>14</sup>Farizejové však vyšli ven a strojili úklady, jak Ježíše zabít.

<sup>15</sup>Ježíš to věděl a odešel s velkým zástupem doprovázejících. Uzdravil všechny, <sup>16</sup>ale přikázal jim, aby lidem neřekli, kdo on je. <sup>17</sup>Tím se naplnilo to, co řekl prorok Izaiáš: <sup>18</sup>"To je můj služebník, kterého jsem si vybral, ten, koho miluji, který mě potěší. Vložím na něj svého ducha a bude vyprávět cizincům, co je správné. <sup>19</sup>Nebude se hádat, nebude křičet nahlas. A nikdo nebude slyšet jeho hlas v ulicích. <sup>20</sup>Nedolomí ani poškozený rákos a neuhasí kouřící knot, dokud neprokáže svůj vítězný rozsudek"<sup>70</sup> <sup>21</sup>a také cizinci vloží do něj svou naději."

<sup>22</sup>Potom k němu byl přiveden muž, který byl ovlivněn démony,<sup>71</sup> slepý a němý. Ježíš ho uzdravil, takže němý muž byl schopen mluvit a vidět. <sup>23</sup>Všichni v zástupech byli ohromeni a ptali se: "Mohl by to být opravdu Davidův syn?" <sup>24</sup>Když to uslyšeli farizejové, odpověděli: "Tento muž může vyhnat demony pouze mocí Beelzebuba, náčelníka démonů!" <sup>25</sup>Ježíš věděl, o čem přemýšleli, a řekl jim: "Každé království rozdělené proti sobě bude zničeno. Žádné město ani domácnost rozdělené proti sobě ne-

mohou obstát. <sup>26</sup>Pokud Satan vyhání Sata-  
na, je rozdělen sám proti sobě – tak jak by mohlo jeho království obstát? <sup>27</sup>Pokud vyháním demony mocí Beelzebuba, v čím jménu je vyhánějí vaši lidé? Vaši vlastní následovníci dokazují, že se mýlíte! <sup>28</sup>Ale pokud já vyvrhuji demony skrze moc Božího ducha, pak k vám přišlo Boží království!"<sup>72</sup> <sup>29</sup>Můžete vstoupit do domu silného muže a vzít si jeho věci, pokud ho nejdříve nesvážete? Pokud to uděláte, můžete si vzít v jeho domě všechno. <sup>30</sup>Ti, kteří nejsou se mnou, jsou proti mně a ti, kteří se mnou neshromažďují, dělají pravý opak, rozptylují. <sup>31</sup>Proto vám říkám, že každý hřích a rouhání, kterého se dopustíte, bude odpuštěno, kromě rouhání proti duchu, to nebude odpuštěno. <sup>32</sup>Těm, kteří říkají něco proti Synu člověka<sup>73</sup> bude odpuštěno, ale těm, kteří říkají něco proti svatému duchu, nebude odpuštěno, ani v tomto věku, ani ve věku nadcházejícím.<sup>74</sup>

<sup>12</sup><sup>33</sup>Bud' rozhodněte, že strom je dobrý, a jeho ovoce dobré, nebo rozhodněte, že strom je špatný a jeho ovoce je špatné – neboť strom je poznán podle svého ovoce. <sup>34</sup>Vy jedovatí hadi, jak můžete vy, kdo jste zlí, říci něco dobrého? Neboť vaše ústa jednoduše vyjadřují, o čem vaše mysl uvažuje. <sup>35</sup>Dobrý člověk vynáší dobro ze svého skladu dobrých věcí a zlý člověk vynáší zlo ze svého skladu zlých věcí.<sup>75</sup> <sup>36</sup>Říkám vám, že v den soudu se budou lidé muset zodpovídat za každou neopatrnou věc, kterou říkají. <sup>37</sup>Neboť to, co říkáte, vás buď obhájí, nebo odsoudí."

<sup>38</sup>Pak mu někteří učitelé náboženství a farizejové řekli: „Učiteli, chceme, abys nám ukázal zázračné znamení.“ <sup>39</sup>Ježíš jim řekl:

<sup>69</sup> To, jak se řeší sabat v Ježíšově učení, se objevuje, jak se odvíjí další pravda, tj. ve spisech Pavla (zejména Kol. 2:16-17, kde je celý kalendář prostým stínem, který je nyní nahrazen životou mocí a funkční přítomností povstalého Krista).

<sup>70</sup> Podmaněním svých nepřátel a zavedením první úspěšné světové vlády, Božího království, při svém návratu ve slávě.

<sup>71</sup> Démonizovaný. Člověk, který je demonizován, je v synoptických příbězích pečlivě odlišen od démonů, což jsou zlé nadpřirozené osobnosti.

<sup>72</sup> Znamená to ovšem, že moc a autorita Božího království dramaticky ovlivnila život toho jedinice – ne že mesiášské Království bylo zřízeno na Zemi, což nastane pouze tehdy, až se Ježíš vrátí.

<sup>73</sup> Nejvyšší člověk, představený v Danielovi.

<sup>74</sup> Neprominutelný hřích znamená připisovat Dáblu prokazatelnou Boží činnost. Viz také Heb. 10:26 a dál, hovořící o osudu těch, kteří byli skutečně osvíceni, poznali pravdu a pak se vracejí zpět do světa (srov. 2 Pet 2:21-22). Nežůstává pro ně žádná další oběť za hřích. Bylo by pro ně lepší, kdyby nikdy neznali pravdu.

<sup>75</sup> "Jak člověk smýšlí, takový je" (Přísl. 23:7).

„Jsou to zlí lidé, kteří nemají víru v Boha, kteří si říkají o zázračné znamení. Nebude jim dáno žádné znamení kromě znamení proroka Jonáše. <sup>40</sup>Stejně jako byl Jonáš v břiše obrovské ryby po tři dny a tři noci, bude Syn člověka v srdci Země po tři dny a tři noci.<sup>76</sup>

<sup>41</sup>Lidé Ninive povstanou v soudu spolu s touto zlou společností a odsoudí ji, protože činili pokání v reakci na Jonášovo poselství – a jak vidíte, je tu někdo větší než Jonáš! <sup>42</sup>Královna jihu bude postavena v soudu spolu s touto zlou společností a odsoudí ji, protože přišla od konců země, aby uslyšela moudrost Šalomouna – a jak vidíte, je tu někdo větší než Šalamoun!

<sup>43</sup>Když zlý duch opustí osobu, putuje po opuštěných místech hledaje odpočinek a nenachází, kde by zůstal. <sup>44</sup>Říká si tedy: 'Vrátím se na místo, odkud jsem odešel,' a když se vrátí, najde místo prázdné, čisté a uklizené. <sup>45</sup>Potom jde a přivede sedm dalších duchů ještě horších, než je sám, vstoupí a žije tam. Tak osoba skončí ve stavu horším, než na začátku. Tak to bude s touto zlou generací."

<sup>46</sup>Zatímco mluvil k zástupům, jeho matka a jeho bratři dorazili a stáli venku a chtěli s ním mluvit. <sup>47</sup>Někdo přišel a řekl mu: "Podívej, tvá matka a tví bratři jsou venku a chtějí s tebou mluvit." <sup>48</sup>Ježíš se zeptal. "Kdo je moje matka? Kdo jsou moji bratři?" <sup>49</sup>Ukázal na své učedníky a řekl: „Podívejte, tohle jsou moje matka a moji bratři! <sup>50</sup>Neboť ti, kdo činí vůli mého nebeského Otce, jsou můj bratr, sestra a matka!"

<sup>76</sup> Je chybou číst tento idiom času západním způsobem, což vyžaduje celých 72 hodin. To vrhá hlavní, opakované důkazy do zmatku. Ježíš byl ukřižován v židovský den přípravy, což je pátek, a vstal třetí den, v neděli. Lukášovo zahrnující počítání je více než jasné (Lk. 24: 21). Pro vzkříšení viz poznámky k Lukášovi ve vztahu k předpovězenému "třetímu dnu". "Sabbat se blížil ... Připravovali koření ... a odpočívali o sabatu" (Lk. 23:54, 56). Bylo by zcela matoucí úvahou, kdyby Lukáš chtěl, aby jeho čtenáři chápali dva různé dny jako "sabat". Sabat v NZ znamená sobotu a sobotní sabat jako *spadající do týdne pesachu* byl zvláštním sabatem (Jn. 19:31, NIV). Byla stále ještě sobota, sobota týdne pesachu, Jan užívá "pesach", aby znamenal celý svátek, nejen jídlo jedené 15. nisanu. Ježíš, jak synoptici říkají neomylně, jedl jíd-

**13** <sup>1</sup>Později toho dne Ježíš opustil dům a posadil se, aby učil u jezera. <sup>2</sup>Tolik lidí se shromáždilo kolem něj, že vstoupil do lodi a posadil se, aby učil, zatímco zástupy stály na břehu. <sup>3</sup>Vysvětloval jim mnoho věcí, přitom používal příběhy<sup>77</sup> jako ilustrace. Začal: "rozsévač vyšel, aby zasel. <sup>4</sup>Když rozséval, některá semena padla na cestu. Ptáci přišli a snědli je. <sup>5</sup>Jiná semena padla na kamenitou půdu, kde nebylo mnoho půdy. Tam rychle vyklíčila. <sup>6</sup>Slunce vyšlo, sežehlo je a uschla, protože neměla kořeny. <sup>7</sup>Jiná semena padla mezi trní, které vyrostlo a udusilo je. <sup>8</sup>Ještě jiná semena dopadla na dobrou půdu. Zplodila sklizeň – některá stokrát, jiná šedesátkrát a další třicetkrát toho, co bylo vysázeno. <sup>9</sup>Každý, kdo má uši k slyšení, by měl pozorně poslouchat!"

<sup>10</sup>Učedníci přišli k Ježíšovi a zeptali se ho: "Proč používáš tyto ilustrace, když mluvíš s lidmi?" <sup>11</sup>Ježíš odpověděl: "Máte velkou výsadu, že vám jsou odhalena tajemství<sup>78</sup> Nebeského království, proti těm, komu toto pochopení nebylo dáno. <sup>12</sup>Těm, kteří je již mají, bude dáno více, více než dost. Ale těm, kteří nemají, bude odňato, i to, co mají. <sup>13</sup>Proto k nim mluvím v obrazech. Neboť dokonce i když vidí, opravdu nevidí, a přestože slyší, tak neslyší ani nechápou. <sup>14</sup>Naplní se u nich Izaiášovo proctví: 'Dokonce ač uslyšíte, nepochopíte, a dokonce ač vidíte, nebudete rozumět. <sup>15</sup>Mají tvrdohlavý postoj, nechtějí poslouchat a zavřeli si oči.'<sup>79</sup> Kdyby si nezavírali

lo pesachu ve stejnou dobu jako národ. Zemřel následující den, v pátek, a vstal třetí den, kterým počítáno včetně byla neděle (rozhodující je Lk. 24:21). Viz Lukáš 13:32-33, kde se počítá inkluzivně.

<sup>77</sup> Podobenství, přirovnání.

<sup>78</sup> Ne mystifikace, ale zjevená a duchovně rozpoznaná informace o Božím programu nesmrtnosti skrze Ježíše a jeho vyučování evangelia Království.

<sup>79</sup> Ukazuje, že slepota je *samonavozená* volbou neposlouchat pečlivě a inteligentně Ježíšova spásná slova. Tradice nekriticky přijímaná a často naučená v církvi je velmi často největší bariérou proti uchopení pravdy, jak ji učil Ježíš. Nebo názory ostatních často platí více než souhlas Ježíše a Boha. Berejští byli chváleni v Skutcích 17:11 za to, že jsou ušlechtilými hle-

oči, mohli by očima vidět, slyšet ušima a rozumět ve své mysli. Pak by se ke mně mohli vrátit, činit pokání a já bych je uzdravil.'  
<sup>16</sup>Vaše oči jsou vskutku blažené, protože vidí. Vaše uši jsou také požehnány, protože slyší. <sup>17</sup>Říkám vám, mnozí proroci a dobří lidé toužili vidět, co vidíte, ale neviděli to. Toužili slyšet, co slyšíte, ale neslyšeli to.

<sup>18</sup>Tak poslouchejte a rozumějte podobenství o rozsévání.<sup>80</sup> <sup>19</sup>Když lidé uslyší poselství evangelia o Božím království a nechápou je, přichází ten Zlý a odstraní to, co bylo zaseto v jejich srdci. To se stane se semeny zasetými na cestu. <sup>20</sup>Semena zasetá na kamenitou půdu jsou lidé, kteří poslouchají poselství a ihned ho s nadšením přijímají. <sup>21</sup>Vytrvají jen chvíli, ale protože nemají kořeny, když přicházejí problémy a potíže, rychle odpadají. <sup>22</sup>Semena zasetá mezi trní jsou lidé, kteří slyší poselství evangelia o Království, ale pak životní starosti a pokušení peněz dusí evangelijní poselství, takže nenesou žádné ovoce. <sup>23</sup>Semena zasetá na dobré půdě jsou lidé, kteří slyší poselství evangelia o Království a chápou je a plodí dobrou úrodu – někteří stonásobek, jiní šedesátinásobek a jiní třicetinásobek toho, co bylo zaseto."

<sup>24</sup>Potom jim řekl další podobenství-příběh: "Nebeské království je jako rolník, který zasel dobrá semena na svém poli. <sup>25</sup>Ale zatímco jeho pracovníci spali, přišel nepřítel a zasel semena plevle<sup>81</sup> navíc k pšenici. Pak odešel. <sup>26</sup>Když tedy pšenice rostla a plodila klasy, vyrůstal také plevel. <sup>27</sup>Přišli rolníkově dělníci a zeptali se ho: 'Pane, nezasel jsi dobrá semena na svém poli?

Odkud pochází plevel?' <sup>28</sup>Odpověděl: 'To udělal nějaký nepřítel.' Zeptali se: 'Chceš, abychom šli a vytrhali plevel?' <sup>29</sup>Odpověděl: 'Ne, když vytrháváte plevel, můžete vytrhnout i pšenici. <sup>30</sup>Nechte obojí růst společně až do sklizně, a pak v době sklizně dám pokyny žencům: "Nejprve shromážděte plevel, svažte jej do otepí a spalte je. Pak shromážděte pšenici a uložte ji do stodoly.'"<sup>82</sup>

<sup>31</sup>Předal jim další ilustraci: "Nebeské království je jako hořčičné semeno, které zasel farmář na svém poli. <sup>32</sup>I když je to nejmenší semeno, vyrůstá jako mnohem větší než jiné rostliny. Ve skutečnosti dorůstá ve strom dostatečně velký pro ptáky, aby sedali v jeho větvích."<sup>82</sup>

<sup>33</sup>Předložil jim další ilustraci: "Nebeské království je jako kvasnice, které smíchala žena s velkým množstvím mouky, dokud nebylo všechno těsto vykynuto."

<sup>34</sup>Ježíš vysvětloval všechny tyto věci zástupům užívaje podobenství – ve skutečnosti s nimi nemluvil, aniž by použil příběhy. <sup>35</sup>To naplnilo prorokova slova: "Budu s nimi mluvit v obrazech-příbězích, a vysvětlím věci skryté od stvoření světa."

<sup>36</sup>Potom opustil zástupy a šel do domu. Jeho učedníci k němu přistoupili a zeptali se ho: "Vysvětli nám prosím příběh o plevele na poli." <sup>37</sup>Ježíš vysvětloval: "Ten, kdo seje dobré semeno, je Syn člověka.<sup>83</sup> <sup>38</sup>Pole je svět. Dobrá semena jsou královské děti<sup>84</sup> určené pro Království. Semena plevle jsou děti toho Zlého. <sup>39</sup>Nepřítel, který zasel semena plevle, je Ďábel. Sklizeň je konec věku.<sup>85</sup> Ženci jsou andělé. <sup>40</sup>Stejně jako se plevel shromažďuje a spaluje, tak to bude

dači pravdy, a Ježíš mluvil v Lukášovi 8:15 o slovu evangelia padajícího do některých "dobrých a upřímných" srdcí. Musíme si zvolit přijmout evangelijní poselství spásy, které nám všem nabídl Bůh.

<sup>80</sup> Ve kterém Ježíš poskytl svou teologii spásy. Ta je hodně zanedbávaná evangelikály, kteří omezují evangelium na Ježíšovu smrt a vzkříšení a neučinili tak z Království srdce evangelia. První Ježíšův příkaz pro nás je: "Čiňte pokání a věrte Božímu evangeliu o Božím království" (Mk. 1:14-15).

<sup>81</sup> Mazaný padělek. Jílek mámivý vypadá jako pravá pšenice. Falešné učení se jeví jako pravdivé, ale je jedovatě nepravdivé. Pseudo pšenici je těžké odhalit. Musíme vytrvale rozlišovat.

<sup>82</sup> Celosvětové Boží království předvídané v Danielovi, jež bude slavnostně zahájeno při návratu Ježíše.

<sup>83</sup> Lidská bytost, Ježíšovo oblíbené sebeoznačení na základě Dan. 7. Ježíš je druhým Adamem, hlavou nového stvoření lidských osob, určených k nesmrtelnosti v Království.

<sup>84</sup> "Synové království" jsou královskou rodinou, kteří se nyní připravují, aby vládli a řídili jako králové v budoucím Království (Dan. 7:14, 18, 22, 27; 1 Kor. 6:2; Zjev. 2:26-27; 5:10).

<sup>85</sup> Žijeme v "současném zlém věku" (Gal. 1:4), ovládaném a klamaném Satanem (Zj 12:9). Současné zlé národy-státy budou nahrazeny Božím královstvím jen tehdy, až se Ježíš vrátí, aby slavnostně založil nastávající věk, novou společnost na obnovené zemi.

při konci věku. <sup>41</sup>Syn člověka vyšle své anděly a shromáždí všechny hříšné věci a každého, kdo činí zlo, <sup>42a</sup> uvrhne je do planoucí pece, kde bude pláč a skřípání zubů.<sup>86</sup> <sup>43</sup>Pak ti, kdo jsou přímí, budou zářit jako slunce<sup>87</sup> v Království svého Otce. Každý, kdo má uši, by měl poslouchat pozorně!

**13<sup>44</sup>**Nebeské království je jako poklad ukrytý na poli. Muž ho našel, znovu jej zakopal, a pak pln radosti odešel a prodal vše, co měl, a koupil si toto jedno pole.

<sup>45</sup>Nebeské království je také jako obchodník pátrající po cenných perlách. <sup>46</sup>Když našel nejdražší perlu vůbec, šel, prodal všechno, co má, a koupil ji.

<sup>47</sup>Ještě jednou, nebeské království je jako rybářská síť vržená do moře, která pochytala všechny druhy ryb. <sup>48</sup>Když byla plná, byla tažena na břeh. Dobré ryby byly vloženy do košů, zatímco ty špatné byly vyhozeny. <sup>49</sup>Tak to bude, až přijde konec věku.<sup>88</sup> Andělé vyjdou a oddělí zlé lidi od dobrých, <sup>50a</sup> vrhnou je do planoucí pece, kde bude pláč a skřípání zubů.

<sup>51</sup>Ted' už chápete všechno?" Odpověděli: "Ano." <sup>52</sup>"Každý náboženský učitel, který je poučen v Království nebeském, je jako majitel domu, který ze své zásobárny vynáší nové i staré poklady."

<sup>53</sup>Poté, co Ježíš dokončil tato podobenství,<sup>89</sup> odešel. <sup>54</sup>Vrátil se do svého rodného města a učil tam v synagoze. Lidé byli ohromeni a ptali se: "Odkud získává svou moudrost a zázraky? <sup>55</sup>Není to syn tesaře? Není jméno jeho matky Marie a jeho bratři<sup>90</sup> Jakub, Josef, Šimon a Juda? <sup>56</sup>Nežijí jeho sestry tu mezi námi? Tak odkud to všechno dostává?" <sup>57</sup>A tak v něj odmítli uvěřit. Ježíš jim řekl: "Prorok je ctěn všude kromě ve své vlasti a ve své rodině." <sup>58</sup>Protože v něho nevěřili, neučinil tam mnoho zázraků.

**14** <sup>1</sup>V té době slyšel tetrarcha Herodes, co Ježíš koná <sup>2a</sup> řekl svým služebníkům: "To musí být Jan Křtitel vzkříšený z mrtvých, a proto má takovou mimořad-

nou pravomoc!" <sup>3</sup>Herodes zadržel Jana, nechal jej spoutat okovy a uvěznit kvůli Herodiadě, manželce Filipa, jeho bratra. <sup>4</sup>Neboť mu Jan řekl: "Je nezákonné vzít si ji za ženu." <sup>5</sup>Herodes chtěl Jana zabít, ale bál se reakce lidí, protože považovali Jana za proroka. <sup>6</sup>Ale při Herodových narozeninách tančila dcera Herodiady na oslavu a Herodes byl jí potěšen. <sup>7</sup>Přísahal tedy, že jí dá, ať chce cokoli. <sup>8</sup>Podnícena svou matkou řekla: "Přines mi sem na míše hlavu Jana Křtitele." <sup>9</sup>Potom král litoval toho slíbu, který učinil, ale protože před návštěvníky hostiny mluvil pod přísahou, vydal rozkaz splnit tento slib. <sup>10</sup>Rozkaz byl předán a Jan byl ve vězení sťat. <sup>11</sup>Janova hlava byla přinesena na míše a předána dívce, která ji vzala pro svou matku. <sup>12</sup>Janovi učedníci přišli, vzali tělo a pochovali ho. Pak šli a řekli to Ježíšovi.

<sup>13</sup>Když Ježíš uslyšel zprávu, odjel lodí na tiché místo, aby byl sám, ale když zástupy objevily, kde je, následovali ho pěšky z měst. <sup>14</sup>Když Ježíš vystoupil z lodi a uviděl obrovské davy, byl vůči nim naplněn soucitem a uzdravoval jejich nemocné. <sup>15</sup>Když přišel večer, přišli k němu učedníci a řekli: "Toto místo je odevšad daleko a už je pozdě. Pošli lidi ze zástupu pryč, aby mohli jít do vesnic a koupit si pro sebe jídlo." <sup>16</sup>Ježíš však odpověděl: "Nemusí odcházet. Vy jim dáte něco k jídlu." <sup>17</sup>Řekli: "Vše, co tu máme, jen pět bochníků a pár ryb." <sup>18</sup>Ježíš řekl: "Přineste mi je." <sup>19</sup>Nařídil lidem, aby se usadili v trávě. Potom vzal pět bochníků a dvě ryby, vzhledl k nebi a požehnal jim. Poté rozdělával bochníky na kousky a dával chléb učedníkům a ti jej dávali zástupům. <sup>20</sup>Všichni jedli, dokud nebyli nasyceni. Pak shromáždili to, co zbylo, což naplnilo dvanáct košů. <sup>21</sup>Asi pět tisíc mužů jedlo to jídlo, nepočítaje ženy a děti.

<sup>22</sup>Lhned po tom přiměl učedníky, aby vstoupili na loď, a vrátili se na druhou stranu jezera, zatímco poslal zástupy svou cestou. <sup>23</sup>Poté, co poslal zástupy pryč, vyšel

zal Dábla a udělil nesmrtelnost věřícím všech věků.

<sup>89</sup> Konec třetího z pěti bloků Ježíšova učení, ukazující, že Ježíš je konečný Mojžíš, jehož zákon je sepsán v pěti knihách (srov. Dt 18:18-19; Jan 12:44-50; Sk 3:22; 7:37).

<sup>90</sup> Nevlastní bratři, děti Marie a Josefa.

<sup>86</sup> Osud bezbožných je zničení, jsouce stráveni v ohni, ne "věčná muka", o kterých Bible neříká nic. Viz Malachiáš 4:3; Ž. 37:20.

<sup>87</sup> Cituje, jak často Ježíš činí, knihu Daniela (12:3). Událostí je vzkříšení.

<sup>88</sup> Konec věku je okamžik, kdy se Ježíš vrací, aby ustavil Boží království po celém světě, svá-

do hor, aby se modlil. Nastal večer a byl tam úplně sám. <sup>24</sup>Tou dobou už byla loď daleko od břehu, bušily do ní vlny, protože proti ní foukal vítr. <sup>25</sup>Ježíš je dostihl, kráčeje po moři. <sup>26</sup>Když ho učedníci viděli, jak jde po moři, byli vyděšení. Křičeli strachem: "Je to duch!" <sup>27</sup>Ježíš jim však okamžitě řekl: "Nebojte se, to jsem já! Nebojte se!" <sup>28</sup>Petr odpověděl: "pane, jestli jsi to opravdu ty, řekni mi, abych k tobě přešel, kráčeje po vodě." <sup>29</sup>Ježíš řekl: "Tak pojď." Petr vystoupil z lodi a šel po vodě k Ježíšovi. <sup>30</sup>Když však viděl, jak silný je vítr, vyděsil se a začal se potápět. Vykřikl: "pane, zachraň mě!" <sup>31</sup> Ihned se Ježíš natáhl, chytil jeho ruku a řekl: "To máš ve mě tak malou víru? Proč jsi pochyboval?" <sup>32</sup>A když se dostali na loď, vítr ustal. <sup>33</sup>A ti na lodi, ho uctívali<sup>91</sup> a řekli: "Ty jsi opravdu Boží Syn!"

<sup>34</sup>Po přeplavbě jezera dorazili do Genzaretu. <sup>35</sup>Jakmile si tam lidé uvědomili, že to je Ježíš, dali to vědět všem v celé oblasti. Přiváděli všechny nemocné, <sup>36</sup>a prosili ho, aby nechal nemocné dotknout se lemu jeho pláště. Každý, kdo se ho dotkl, byl uzdraven.

**15** <sup>1</sup>Potom přišli k Ježíšovi někteří farizejové a učitelé náboženství z Jeruzaléma a zeptali se ho: <sup>2</sup>"Proč tvoji učedníci porušují tradici našich předků tím, že si nemyjí ruce dříve, než jedí jídlo?" <sup>3</sup>Ježíš odpověděl: "Proč porušujete Boží přikázání kvůli své tradici vy? <sup>4</sup>Neboť Bůh řekl: 'Cti svého otce a matku,' a 'Každý, kdo proklíná svého otce nebo matku, by měl být usmrčen.' <sup>5</sup>Říkáte však, že když někdo řekne svému otci nebo matce: 'Cokoli, co jste mohli očekávat, že ode mne dostanete, je nyní darem Bohu,' pak nemusí ctít svého otce. Tímto způsobem jste zrušili Boží slovo kvůli své tradici. <sup>7</sup>Vy pokrytci! Jak vás popsal Izaiáš, když prorokoval: <sup>8</sup>'Tito lidé říkají, že mě ctí,

ale jejich mysl je ode mě daleko. <sup>9</sup>Jejich uctívání vůči mně je nesmyslné. To, co učí, jsou pouze lidmi vytvořená pravidla.'"<sup>92</sup>

<sup>10</sup>Zavolal zástup a řekl jim: "Poslouvejte a pochopte toto: <sup>11</sup>to, co do vás vchází ústy, není tím, co vás poskvňuje. Právě to, co vychází z vašich úst, vás znečišťuje." <sup>12</sup>Pak k němu přišli jeho učedníci a řekli: "Uvědomuješ si, že farizejové byli uraženi tím, co jsi řekl?" <sup>13</sup>Ježíš odpověděl: "Každá rostlina, kterou můj nebeský Otec nezasadil, bude vykořeněna. <sup>14</sup>Zapomeňte na ně – jsou to slepí průvodci. Pokud slepý vede jiného slepého, pak oba spadnou do příkopu." <sup>15</sup>Pak se Petr zeptal: "Prosím, řekni nám, co míníš tou ilustrací." <sup>16</sup>Ježíš odpověděl: "Ještě jste to nepochopili? <sup>17</sup>Nerozumíte tomu, že cokoli, co vchází dovnitř ústy, prochází žaludkem a pak tělo opouští jako odpad? <sup>18</sup>Ale to, co vychází skrze ústa, pochází z mysli, a právě to vás znečišťuje. <sup>19</sup>Neboť to, co pochází z mysli, jsou zlé myšlenky, vražda, cizoložství, sexuální nemravnost, krádež, falešné svědectví a rouhání <sup>20</sup>a to vás pošpiní. Jíst nemytýma rukama vás nepošpiní."

<sup>21</sup>Ježíš odešel a šel do oblasti Tyru a Sidonu. <sup>22</sup>Přišla kanaánská žena z této oblasti a křičela: "pane,<sup>93</sup> synu Davidův! Prosím, smiluj se nade mnou, protože moje dcera strašně trpí. Je posedlá démonem!" <sup>23</sup>Ježíš však vůbec neodpověděl. Jeho učedníci k němu přišli a řekli mu: "Řekni jí, ať nás přestane sledovat. Její křik je opravdu nepříjemný!" <sup>24</sup>Ježíš řekl té ženě: "Byl jsem pověřen pouze ke ztraceným ovčím z domu Izraele." <sup>25</sup>Ale žena přišla, poklekla před ním a řekla: "pane, prosím, pomoz mi!" <sup>26</sup>Ježíš jí řekl: "Není správné brát jídlo dětem a házet je psům." <sup>27</sup>Odpověděla: "Ano, pane, ale i psi mohou jíst drobečky, které padají ze stolu jejich pána." <sup>28</sup>Ježíš odpově-

<sup>91</sup> Je důležité si uvědomit, že slovo pro uctívání v hebrejštině a řečtině neznamená činnost zaměřenou pouze na Božstvo. David byl ve SZ uctíván stejně jako ostatní důležití. Ježíš byl uctíván jako Boží Syn, rozhodně ne BŮH, což by tvořilo dva bohy a porušilo první přikázání a základní vyznání Bible v obou zákonech – Šema Marka 12:29, což definuje Boha jako jediného PÁNA. Pavel definoval Jediného Boha takto, "Otec a nikdo jiný než ON" (viz 1 Kor. 8:4-6).

To je přesně v souladu s Mal. 2:10 a celým SZ. Bůh je striktně jedna jediná osoba, nikdy tři v jedné.

<sup>92</sup> Hrozivá možnost, že člověk bude Ježíšem odmítnut, přestože je "upřímný", ukazuje Ježíšovo důrazné varování v 7:21-29.

<sup>93</sup> Zjevné použití mesiášského titulu "pán" (*adoni*, můj pán) na základě klíčového textu v Ž 110:1, kde druhý pán nikdy není označením božstva.

děl: "Ženo, máš úžasnou víru ve mně. Tvé žádosti je nyní vyhověno!" A její dcera byla okamžitě uzdravena.<sup>94</sup>

**15**<sup>29</sup> Ježíš se vrátil a míjel Galilejské moře. Šel do hor v okolí, kde se usadil. <sup>30</sup>Přišli k němu lidé v obrovských zástupech a přinášeli ty, kteří byli chromí, slepí, zmrzačení, němí a mnohé další nemocné. Pokládali je na zem u jeho nohou a on je uzdravoval. <sup>31</sup>Lidé v zástupu byli ohromeni tím, co viděli, jak se děje: hluší mohli mluvit, zmrzačení byli uzdravení, chromí mohli chodit a slepí znovu získali zrak. Chválili Boha Izraele.<sup>95</sup>

<sup>32</sup>Ježíš svolal své učedníky a řekl jim: "Cítím soucit se všemi těmi lidmi, protože byli se mnou už tři dny a nemají co jíst. Nechci je poslat pryč hladové, aby cestou domů neumdleli." <sup>33</sup>Učedníci odpověděli: "Kde bychom mohli v této pustině najít dostatek chleba, abychom nakrmili tak obrovský dav?" <sup>34</sup>Ježíš se zeptal: "Kolik chlebů máte?" Odpověděli: "Sedm, a několik malých ryb." <sup>35</sup>Ježíš přikázal davu, aby se posadil na zem. <sup>36</sup>Vzal sedm chlebů a rybu, a požehnal jídlo, lámal je na kusy a dával je učedníkům, a učedníci je dávali zástupům. <sup>37</sup>Všichni jedli, dokud nebyli sytí, a pak posbírali to, co zbylo, a naplnili sedm košů. <sup>38</sup>Pokrm jedlo čtyři tisíce mužů, nepočítaje ženy a děti. <sup>39</sup>Potom poslal zástupy pryč, nastoupil na loď a odejel do Magadanské oblasti.

**16** <sup>1</sup>Farizejové a saducejové přišli vyzkoušet Ježíše, požadovali, aby jim ukázal znamení z nebe. <sup>2</sup>Ježíš řekl: "Večer říkáte: 'Zítra bude hezký den, protože obloha je červená,' zatímco ráno říkáte, 'dnes bude špatné počasí, protože obloha je červená a zamračená.' Víte, jak předpovídat

pocasí podle toho, jak vypadá obloha, ale nejste schopni rozeznat znamení doby! <sup>4</sup>Vy zlí lidé bez víry v Boha jste ti, kteří hledají zázračné znamení, a žádné znamení vám nebude dáno kromě znamení Jonáše." Nechal je a odešel.

<sup>5</sup>Když pluli na druhou stranu jezera, učedníci zapomněli sebou vzít chléb. Ježíš jim řekl: "Dávejte si pozor na kvas farizejů a saducejů." <sup>7</sup>Učedníci se začali mezi sebou hádat. Došli k závěru: "Musí to říkat, protože jsme nevzali žádný chléb." <sup>8</sup>Ježíš věděl, co si myslí, a řekl: "Máte tak malou víru ve mně! Proč se mezi sebou dohadujete o tom, že nemáte žádný chléb? <sup>9</sup>Ještě jste to nevyřešili? Nevzpomínáte si na pět bochníků, které nasytily pět tisíců? Kolik košů se zbytky jste sebrali? <sup>10</sup>A co těch sedm chlebů, které nasytily čtyři tisíce? Kolik košů se zbytky jste nasbírali? <sup>11</sup>Ještě jste nepochopili skutečnost, že jsem s vámi nemluvil o chlebu? Dávejte si pozor na kvas farizejů a saducejů!" <sup>12</sup>Pak si uvědomili, že je nevaroval, aby si dávali pozor na kvas chleba, ale aby byli na pozoru před učedním<sup>96</sup> farizejů a saducejů.

<sup>13</sup>Když Ježíš přišel do oblasti Cézareje Filipovy, zeptal se svých učedníků: "Kdo, říkají lidé, je Syn člověka?" <sup>14</sup>Odpověděli: "Někteří říkají Jan Křtitel, jiní říkají Eliáš a jiní říkají Jeremiáš nebo jeden z ostatních proroků." <sup>15</sup>Tak se jich zeptal: "Ale co vy? Kdo, říkáte, jsem?" <sup>16</sup>Šimon Petr odpověděl: "Ty jsi Mesiáš, Syn živého Boha."<sup>97</sup> <sup>17</sup>Ježíš mu řekl: "Jsi skutečně blažený, Šimone, synu Janův. Neboť ti to neodhalili lidské bytosti, ale můj Otec v nebi. <sup>18</sup>Také ti říkám, že jsi Petr, a na této skále<sup>98</sup> zamýšlím vybudovat svou církev a síly smrti ji neporazí. <sup>19</sup>Dám ti klíče království Nebes a

<sup>94</sup> Tato krásná epizoda nám přináší příběh sporu, kde Ježíš nezmátl! Víra té dámy překonala všechny překážky. Tak bychom měli i my ty naše.

<sup>95</sup> Jeden Bůh unitárního monoteismu vyznání Izraele a Ježíše v Mk 12:28 a násl. Trojice byla neznámá Ježíšovi a apoštolům. Byl to pozdější pokus vysvětlit Boha cizáckými termíny řecké filozofie. Pozdější pokusy založit ji na NZ měly ospravedlnit to, co bylo zasazeno do vyznání jako tradice. Plody tohoto špatného vývoje byly děsivé z hlediska sporu, argumentace a rozdě-

lení. Mnozí byli umučeni za svou věrnost Ježíšovu vyznání v Mar. 12:29 a v Jan 17:3.

<sup>96</sup> Falešným učením všeho druhu je třeba se vyhýbat jako toxickým a zamořujícím duchovní život.

<sup>97</sup> Fráze pochází z Ozeáše 1:10 [2:1] a popisuje ideálního Izraelce. Mesiáš byl samozřejmě dokonale poslušný Bohu a plně reprezentoval Jednoho Boha Izraele.

<sup>98</sup> To znamená, skalní vyznání Ježíše jako Mesiáše Izraele a jedinečného Božího Syna (Lk 1:35), rozhodně ne druhého člena trojjediného Boha!

vše, co na zemi zakážeš, bude zakázáno v nebi a vše, co povolíš na zemi, bude povoleno v nebi." <sup>20</sup>Potom varoval své učedníky, aby nikomu neříkali, že on je Mesiáš.

<sup>21</sup>Od té doby začal Ježíš vysvětlovat svým učedníkům, že bude muset jít do Jeruzaléma, a že bude strašně trpět v rukou starších, hlavních kněží a učitelů náboženství; že bude zabit, ale vstane znovu k životu třetího dne. <sup>22</sup>Petr vzal Ježíše stranou a začal ho opravovat, a řekl mu, aby tak nemluvil. Řekl: "Chraňbůh, pane, <sup>100</sup> že se ti to nestane!" <sup>23</sup>Ježíš se obrátil k Petrovi a řekl: "Odejdi ode mne, satane! Jsi past, abych zakopl, protože přemýšlíš v lidských pojmech, ne jak myslí Bůh!" <sup>24</sup>Ježíš pak řekl svým učedníkům: "Pokud chcete být mými následovníky, musíte zapřít sami sebe, přijmout svůj kříž a následovat mě. <sup>25</sup>Neboť chcete-li zachránit svůj život, ztratíte jej, a pokud ztratíte svůj život pro mne, získáte ho. <sup>26</sup>Jaký je přínos pro vás, když získáte celý svět, ale ztratíte život? Co byste dali výměnou za svůj vlastní život? <sup>27</sup>Neboť Syn člověka přijde při svém druhém příchodu ve slávě svého Otce, spolu se svými anděly. Potom dá každému to, co si zaslouží, podle toho, co dělal. <sup>28</sup>Říkám vám pravdu, stojí tu někteří, kteří před svou smrtí uvidí Syna člověka přicházet v jeho Království."

**17** <sup>1</sup>A o šest dní později<sup>101</sup> Ježíš vzal s sebou Petra, Jakuba a jeho bratra Jana a vyšli na vysokou horu, aby byli sami. <sup>2</sup>Byl před nimi proměněn. Jeho tvář zářila jako slunce. Jeho oblečení zbělalo jako světlo. <sup>3</sup>Potom se před nimi náhle objevili Mojžíš a Eliáš, mluvili s Ježíšem. <sup>4</sup>Petr je

přerušil a řekl Ježíšovi: "pane, je opravdu dobré být tady. Pokud se ti líbí, udělám tři přístřešky – jeden pro tebe, jeden pro Mojžíše a jeden pro Eliáše." <sup>5</sup>Když ještě mluvil, zakryl je jasný oblak. Z oblaku zazněl hlas: "Toto je můj Syn, kterého miluji. Jsem jím velmi potěšen. Poslouchejte jeho slova." <sup>6</sup>Když to uslyšeli, padli učedníci na tváře naprosto vyděšení. <sup>7</sup>Ježíš k nim přistoupil a dotkl se jich. Řekl jim: "Vstaňte. Nebojte se." <sup>8</sup>Když vzhledli, neviděli tam nikoho kromě Ježíše.

<sup>9</sup>Když sestupovali z hory, dal jim Ježíš přísné pokyny. Řekl jim: "Neříkejte nikomu o vidění,<sup>102</sup> které jste spatřili, dokud Syn člověka nevstane z mrtvých." <sup>10</sup>Jeho učedníci se zeptali: „Proč tedy učitelé náboženství tvrdí, že Eliáš musí přijít jako první?“ <sup>11</sup>Ježíš řekl: "Je pravda, že Eliáš má přijít, aby vše dal na své místo, <sup>12</sup>ale já vám říkám, že Eliáš již přišel, a přesto lidé nepoznali, kdo on je. Udělali mu, co se jim zachtělo. Stejně tak bude v jejich rukou trpět i Syn člověka." <sup>13</sup>Potom učedníci pochopili, že Ježíš hovoří o Janu Křtiteli.

<sup>14</sup>Když se blížili k zástupu, přišel k Ježíši muž a poklekl před ním. <sup>15</sup>Řekl: "pane, prosím, smiluj se nad mým synem. Je démonicky ovlivněn a trpí tak strašnými záchvaty, že často padá do ohně nebo do vody. <sup>16</sup>Přivedl jsem ho k tvým učedníkům, ale nemohli ho uzdravit." <sup>17</sup>Ježíš odpověděl: "Vy nevěřící a překroucená společnost! Jak dlouho musím zůstat s vámi? Jak dlouho vás musím snášet? Přiveď ho sem ke mně!" <sup>18</sup>Ježíš čelil démonovi, a ten opustil chlapce, a on byl okamžitě uzdraven. <sup>19</sup>Později učedníci přišli k Ježíši v soukromí

<sup>99</sup> Tento verš je kriticky důležitým okamžikem v Ježíšově historii. Poprvé, pozdě ve své službě, mluví o své smrti a vzkříšení. Kázal však spásné evangelium Království, stejně tak jeho učedníci, během celé své služby až do tohoto bodu. Království zůstalo ovšem základem evangelia a Pavel vždy kázal Boží království jako evangelium (Skutky 19:8; 20:24-25; 28:23, 30, 31). Současné evangelikální kázání odečetlo Království od evangelia, ponechavše pouze fakta o jeho smrti a vzkříšení, která Pavel kázal jako "mezi věcmi prvořadého významu" (1 Kor. 15: 3), nikoli jako celé evangelium. Návrat k Ježíši proběhne, jakmile bude v evangeliu obnoveno Boží království, a tak bude Ježíši uvěřeno a nasloucháno (Mk. 1:14-15).

<sup>100</sup> Připomíná nám, že Ježíš není Pánem Bohem, ale druhým pánem (můj pán, *adoni*) ze Ž.110:1.

<sup>101</sup> Ukazuje se, že předpověď Božího království byla naplněna ve vidění (17:9) Království, které následovalo.

<sup>102</sup> To byla vize budoucího Království, jak Petr vysvětlil ve 2 Pet. 1:16-18. Viděli parousii (2 Pet. 1:16), velkolepý příchod Ježíše ve slávě, aby založil Království. Myšlenka, že Království přišlo neviditelně v roce 1914, je jedním z nejneuvěřitelnějších falešných učen, které kdy bylo vnuceno do spisů NZ. Je třeba litovat jiných neúspěšných termínů, že způsobují zbytečné rozrušení a zklamání (například v roce 1844).



a zeptali se ho: "Proč jsme jej nemohli vyhnat?" <sup>20</sup>Ježíš odpověděl: "Protože nemáte dostatečnou víru. Říkám vám, i kdyby vaše víra byla tak malá jako hořčičné semínko, mohli byste říci této hoře: 'Přesuň se odtud sem,' a pohnula by se. Nic by pro vás nebylo nemožné." [<sup>21</sup>Tento druh však nevychází jinak než prostřednictvím modlitby a půstu.]<sup>103</sup>

<sup>22</sup>Když spolu procházeli Galilejí, Ježíš jim řekl: "Syn člověka bude zrazen a lidé nad ním budou mít moc. <sup>23</sup>Zabijí ho, ale třetího dne vstane znovu." Učeníci byli naplněni smutkem.

<sup>24</sup>Když dorazili do Kafarnaum, ti, kdo byli zodpovědní za výběr chrámové daně půl šekelu, přišli k Petrovi a zeptali se ho: "Váš učitel platí daň půl šekelu, že?" <sup>25</sup>Petr odpověděl: "Ano, ovšem." Když se vrátil tam, kde zůstali, Ježíš problém předvídal a zeptal se: "Co si myslíš, Šimone? Vybírají králové tohoto světa daně a příjmy od svých vlastních synů nebo od jiných?" <sup>26</sup>Petr odpověděl: "Od jiných." Ježíš mu řekl: "V tom případě jsou synové osvobozeni. <sup>27</sup>Abychom však zabránili pohoršení kohokoli, jdi k jezeru a nahod' rybářský prut s háčkem. Vytáhni první rybu, kterou chytíš, a když jí otevřeš ústa, najdeš šekel. Vezmi si minci a dej jim jí za mne i za tebe."

**18** <sup>1</sup>Kolem té doby přišli učedníci k Ježíši a zeptali se: "Kdo je největší v nebeském Království?" <sup>2</sup>Ježíš zavolal malé dítě. Postavil dítě před ně. <sup>3</sup>"Říkám vám pravdu, pokud nezměníte způsob, jakým přemýšlíte a nestanete se jako malé děti, nikdy nevstoupíte do Království nebes. <sup>4</sup>Ale kdokoli se pokořuje a stane se jako toto malé dítě, je největší v Nebeském království. <sup>5</sup>Kdokoli přijme takové malé dítě v mém jménu<sup>104</sup> přijímá mě.

<sup>6</sup>Ale každý, kdo učiní jednoho z těchto maličkých, kteří věří ve mne, hříšným, bude pro něj lepší mít kolem krku uvázaný velký mlýnský kámen a být utopen v hlubinách moře. <sup>7</sup>Jaké neštěstí přichází na svět pro všechna jeho pokušení k hříchu! Pokušení

určitě přijdou, ale budou neštěstím pro člověka, přes kterého pokušení přichází! <sup>8</sup>Pokud tvá ruka nebo noha způsobí, abys zhřešil, odřízni ji a odhod'. Je pro tebe lepší vstoupit do života nadcházejícího věku<sup>105</sup> zmrzačený nebo chromý, než abys měl dvě ruce nebo dvě nohy a být uvržen do ohně<sup>106</sup> nadcházejícího věku. <sup>9</sup>Pokud tvé oko způsobí, že zhřešíš, vytrhni je a zahod'. Je pro tebe lepší vstoupit do života nadcházejícího věku s jedním okem, než mít dvě oči a být uvržen do ohně soudu.

<sup>10</sup>Ujisti se, že se nedíváš spatra na ty nejmenší. Říkám vám, že v nebi jsou jejich andělé vždy u mého nebeského Otce. [<sup>11</sup>Neboť Syn člověka přišel, aby zachránil to, co bylo ztraceno.]<sup>107</sup> <sup>12</sup>Co si myslíte? Pokud má člověk sto ovcí a jedna z nich se ztratí, neopustí těch devadesát devět na kopcích a nepůjde hledat ztracenou? <sup>13</sup>A když ji najde, říkám vám, že se bude radovat z té jedné ovce více než z těch devadesáti devíti, které nebyly nikdy ztraceny. <sup>14</sup>Stejně tak můj nebeský Otec nechce, aby se žádný z těchto maličkých ztratil.

<sup>15</sup>Pokud proti tobě bratr zhřeší, jdi a ukaž mu tu špatnost jen mezi vámi dvěma. Pokud tě poslechne, získal jsi svého bratra. <sup>16</sup>Ale když neposlechne, vezmi sebou jednoho nebo dva další lidi, aby z důkazu dvou nebo tří svědků mohla být potvrzena pravda. <sup>17</sup>Pokud je však odmítne poslechnout, řekni to církvi. Pokud odmítne poslechnout i církev, pak s ním zacházejte jako s cizincem a s výběrčím daní.

<sup>18</sup>Říkám vám pravdu, cokoli, co na zemi zakázete, bude zakázáno v nebi, a cokoli, co na zemi povolíte, bude povoleno v nebi. <sup>19</sup>Říkám vám také, že pokud se dva z vás tady na zemi shodnou na něčem, za co se modlíte, můj nebeský Otec to udělá pro vás. <sup>20</sup>Neboť tam, kde se dva nebo tři shromáždí v mém jménu, jsem tam s nimi."

<sup>21</sup>Pak Petr přišel k Ježíšovi a zeptal se ho: "Kolikrát bych měl odpustit svému bratrov, když proti mně zhřeší? Sedmkrát?" <sup>22</sup>Ježíš mu řekl: "Ne, ne sedmkrát. Řekl bych sedmdesátkrát sedm!!

<sup>103</sup> Rané rukopisy neobsahují verš 21.

<sup>104</sup> To je, jako zastupující mne a mé náboženství, vše, za čím stojím.

<sup>105</sup> To znamená, budoucí Boží království, jež

bude zřízeno při návratu Ježíše.

<sup>106</sup> Zhozný, stravující oheň, který spálí zlé, vyřadí je z existence.

<sup>107</sup> Rané rukopisy neobsahují verš 11.

<sup>23</sup>Proto je Království nebeské podobné králi, který chtěl vyrovnat účty s těmi služebníky, kteří mu dlužili peníze. <sup>24</sup>Když začal vypořádávat účty, byl k němu přiveden jeden služebník, který mu dlužil deset tisíc talentů. <sup>25</sup>Protože neměl peníze na zaplacení, nařídil jeho pán, aby byl prodán spolu se svou ženou a dětmi a s veškerým svým majetkem, aby mohl být dluh splacen. <sup>26</sup>Služebník padl na kolena a řekl svému pánovi: 'Prosím, buď trpělivý! Zaplatím všechno zpět!' <sup>27</sup>Pán se slitoval nad služebníkem, pustil jej a zrušil dluh. <sup>28</sup>Když ale tentýž služebník vyšel, našel jednoho ze svých spoluslužebníků, který mu dlužil jen sto denárů. Chytil ho za krk, rdousil ho a řekl: 'Vrat' mi, co mi dlužíš!' <sup>29</sup>Jeho spoluslužebník se vrhl k nohám muže a prosil ho: 'Prosím, buď trpělivý! Zaplatím ti zpět!' <sup>30</sup>Ten muž však odmítl, šel a uvrhl svého spoluslužebníka do vězení, dokud nezaplatil, co dluží. <sup>31</sup>Když ostatní služebníci viděli, co se stalo, byli šokováni a rozrušeni. Šli a řekli svému pánovi všechno, co se stalo. <sup>32</sup>Potom si pán zavolal muže zpět a řekl mu: 'Ty zlý služebníku! Odpustil jsem ti veškerý tvůj dluh, protože jsi mě prosil. <sup>33</sup>Neměl jsi být také milosrdný ke svému spoluslužebníkovi, stejně jako jsem byl k tobě milosrdný já?' <sup>34</sup>Jeho pán se rozhněval a vydal ho žalářníkům, dokud nezaplatil celý dluh. <sup>35</sup>Tak učiní můj nebeský Otec každému z vás, pokud skutečně neodpustíte svým bratřím."

**19** <sup>1</sup>Když Ježíš dokončil toto učení,<sup>108</sup> opustil Galileu a odešel do oblasti Judska za Jordán. <sup>2</sup>Následovaly ho velké zástupy a uzdravoval ty, kdo byli nemocní. <sup>3</sup>Někteří farizejové přišli, aby ho vyzkoušeli. Zeptali se: "Může se muž z nějakého důvodu rozvést se svou ženou?" <sup>4</sup>Ježíš odpověděl: "Četli jste, že Bůh, který stvořil člověka<sup>109</sup> na počátku, je učinil muže a že-

nu? <sup>5</sup>Řekl: 'Proto muž opustí svého otce a matku a spojí se se svou ženou, a oba se stanou jedním tělem.' <sup>6</sup>Nyní už nejsou dva, ale jedno. Co Bůh spojil, nikdo by neměl oddělit." <sup>7</sup>Zeptali se: "Proč tedy Mojžíš vydal zákon, že by se muž mohl rozvést se svou manželkou tím, že jí dá písemné potvrzení o rozvodu a pošle ji pryč?" <sup>8</sup>Ježíš odpověděl: "Kvůli vašemu krutému postoji vám Mojžíš dovolil se rozvádět s vašimi manželkami, ale od začátku to tak nebylo. <sup>9</sup>Říkám vám, každý, kdo se rozvádí se svou ženou, s výjimkou sexuální nemravnosti,<sup>110</sup> a potom se ožení s jinou ženou, dopouští se cizoložství." <sup>10</sup>Jeho učedníci mu řekli: "Pokud je situace mezi manželem a manželkou taková, musí být lepší do manželství nevstupovat!" <sup>11</sup>Ježíš odpověděl: "Ne každý může přijmout toto poučení, je pouze pro ty, kterým je výhradně dáno. <sup>12</sup>Někteří se rodí jako eunuchové, jiní jsou učiněni eunuchy lidmi a někteří se rozhodnou být eunuchy pro Království nebeské. Ti, kteří to mohou přijmout, by to měli přijmout."<sup>111</sup>

<sup>13</sup>Pak k němu lidé přivedli malé děti, aby je mohl požehnat a modlit se za ně. Učedníci se je pokusili zastavit. <sup>14</sup>Ježíš řekl: "Ať ke mně přicházejí malé děti. Nezabráňujte jim. Nebeské království patří těm, kteří jsou jako oni!" <sup>15</sup>Položil na ně ruce, požehnal jim a pak odešel.

<sup>16</sup>Muž přišel k Ježíši a zeptal se ho: "Učiteli, jaké dobré věci musím udělat, abych získal život nadcházejícího věku?" <sup>17</sup>Ježíš odpověděl: "Proč se mě ptáš na to, co je dobré? Existuje jen jedna Osoba, která je dobrá."<sup>112</sup> Ale pokud chceš mít život nadcházejícího věku, dodržuj přikázání." <sup>18</sup>Muž se ho zeptal: "Které?" Ježíš odpověděl: "Nezavraždi, nepáchej cizoložství, nekraď, nepodej falešné svědectví, <sup>19</sup>cti svého otce a matku a miluj svého bližního jako sebe." <sup>20</sup>Mladý muž řekl: "Dodržoval jsem všech-

<sup>108</sup> Konec dalšího z pěti bloků Ježíšova učení; ukazuje, že je konečným Mojžíšem, jehož zákon je zapsán v pěti knihách

<sup>109</sup> Ježíš rozhodně nikdy netvrdil, že je zapojen do stvoření v Genesis! Byl to Bůh, kdo odpočíval sedmý den (Heb. 4:4) a stvoření bylo dílem Boha, Ježíšova Otce, samotného (Iz 44:24).

<sup>110</sup> Takto rozvedená osoba již není v manželství a může znovu vstoupit do manželství, v rámci víry.

<sup>111</sup> Povinný celibát pro všechny ordinované duchovní, jak učen římskými katolíky, je daleko mimo Kristovu mysl a nikde v Písmu není doporučeno. Výsledky byly katastrofální. Varování proti tomuto postupu je uvedeno v 1 Tim. 4:3.

<sup>112</sup> Jeden z neustálých odkazů na biblickou definici Boha, že není jako trojjediný, ale jako jedna Osoba, Otec. To byla víra a vyznání Ježíše, jak ukazuje Marek 12:28 a další.

na tato přikázání. Co jiného musím udělat?"  
<sup>21</sup>Ježíš mu řekl: "Pokud chceš být plně zralý, jdi a prodej svůj majetek, dej peníze chudým a budeš mít poklad v nebi. Potom přijď a následuj mě." <sup>22</sup>Když mladý muž uslyšel Ježíšovu odpověď, odešel velmi smutný, protože měl mnoho bohatství.

<sup>23</sup>Ježíš řekl svým učedníkům: "Říkám vám pravdu: pro bohaté lidi je těžké vstoupit do Království nebes. <sup>24</sup>Také vám říkám: Je pro velblouda snazší projít uchem jehly než pro bohatého člověka vstoupit do Božího království." <sup>25</sup>Když to učedníci slyšeli, byli velmi šokováni a zeptali se: "Kdo tedy může být spasen?" <sup>26</sup>Ježíš se na ně podíval a řekl: "Z lidského hlediska je to nemožné, ale všechno je možné u Boha." <sup>27</sup>Petr mu odpověděl: „Podívej, opustili jsme všechno a následovali tě. Jaká bude naše odměna?“  
<sup>28</sup>Ježíš odpověděl: „Říkám vám pravdu: když je svět znovuzrozen a Syn člověka přichází, aby byl dosazen jako král na svůj trůn slávy,<sup>113</sup> vy, kteří jste mne následovali, také usednete na dvanácti trůnech, vládnoucí<sup>114</sup> dvanácti kmenům Izraele. <sup>29</sup>Všichni, kdo kvůli mně opustili své domovy, bratry, sestry, otce, matku, děti a pole, dostanou zpět stokrát více a obdrží život nadcházejícího věku. Mnozí, kteří jsou první, budou poslední a mnozí, kteří jsou poslední, budou první.

**20** <sup>1</sup>Neboť Království nebeské<sup>115</sup> je jako statkář, který vyšel brzy ráno najmout pracovníky pro svou vinici. <sup>2</sup>Souhlasil, že dělníkům zaplatí jeden denár za den, a poslal je, aby pracovali na jeho vinici. <sup>3</sup>Kolem deváté ráno vyšel a uviděl jiné bez práce stát na tržišti. <sup>4</sup>Řekl jim: 'Jděte a pracujte také na vinici a já vám zaplatím, co je spravedlivé.' Tak šli pracovat. <sup>5</sup>Kolem poledne a 15. hodiny vyšel ven a najal další. <sup>6</sup>V 17 hodin vyšel ven a našel další stojící kolem.

Zeptal se jich: 'Proč stojíte celý den bez práce?' <sup>7</sup>Odpověděli: 'Protože nás nikdo nenašel.' Řekl jim: 'Jděte a pracujte na vinici také.' <sup>8</sup>Když nastal večer, majitel vinice řekl svému správci: 'Zavolej dělníky a vyplat jim jejich mzdu. Začni s posledními najatými a poté zaplat ty najaté jako první.' <sup>9</sup>Když přišli ti najati v 17 hodin, každý obdržel jeden denár. <sup>10</sup>Tak když přišli ti najatí jako první, očekávali, že dostanou víc, ale také dostali jeden denár. <sup>11</sup>Když dostali svou mzdu, stěžovali si na majitele. <sup>12</sup>Reptali: 'Ti, kteří byli najati jako poslední, pracovali jen hodinu a zaplatil jsi jim stejně jako nám, kteří jsme celý den pracovali v palčivém horku.' <sup>13</sup>Majitel odpověděl jednomu z nich: 'Můj příteli, nejednal jsem s tebou nespravedlivě. Myslím, že jsi se mnou souhlasil, že budeš pracovat za jeden denár? <sup>14</sup>Vezmi si svou mzdu a běž. Chci zaplatit těm, kteří byli najati poslední stejně, jako jsem zaplatil tobě. <sup>15</sup>Nemohu se rozhodnout dělat si, co chci, s vlastními penězi? Jsi závistivý, protože já jsem štedrý?' <sup>16</sup>Tímto způsobem budou poslední prvními a první posledními."

<sup>17</sup>Na cestě do Jeruzaléma vzal Ježíš dvanáct učedníků stranou, když kráčeli, a řekl jim: <sup>18</sup>"Podívejte, jdeme do Jeruzaléma a Syn člověka bude zrazen hlavním kněžím a učitelům náboženství. Odsoudí ho k smrti <sup>19a</sup>a předají ho cizincům, aby si z něj dělali žerty, bičovali ho a ukřižovali.<sup>116</sup> Ale třetího dne<sup>117</sup> bude vzkříšen z mrtvých."

<sup>20</sup>Potom přišla matka synů Zebedeových se svými dvěma syny k Ježíši. Klekla si před ním a vznesla žádost. <sup>21</sup>Ježíš jí řekl: "Co je to, o čem žádáš?" Řekla: "Prosím, ustanov mé syny, aby seděli vedle tebe ve tvém budoucím Království, jeden po tvé pravici a druhý po tvé levici." <sup>22</sup>Ježíš jim řekl: "Nevíte, o co žádáte. Můžete pít z poháru, který budu pít já?" Odpověděli: "Ano, určitě jej můžeme pít." <sup>23</sup>Ježíš odpověděl:

<sup>113</sup> Ve svém budoucím Království bude slavnostně uveden na zemi při svém druhém příchodu, při parousii (Zjev. 11:15-18).

<sup>114</sup> "Sloveso 'soudit' v hebrejštině znamená více než jen vykonání spravedlnosti. Význam rčení je blízký 'bude vládnout mezi národy' v Ž 110:6" (*New Jerome Biblical Commentary*). Úděl svatých viz Ž. 111:6; 113:7, 8; 1 Sam. 2:8.

<sup>115</sup> Je důležité mít vždy na paměti, že to není ani vzdáleně spojeno s "jít při smrti do nebe", o

čemž Písmo nic neříká. Nebeské království je Království pocházející od Boha, který je v nebi. Bude na této zemi obnoveno, až se Ježíš vrátí. <sup>116</sup> Třetí a poslední oznámení o blížící se smrti Mesiáše. První bylo v 16:21.

<sup>117</sup> Ukřižování bylo v pátek, 15. nisana a vzkříšení v neděli, první den v týdnu (Lk. 24:21, třetí den od pátku, při použití Lukášova a Ježíšova inkluzivního počítání).

"Budete vskutku pít z mého poháru, ale výsada sedět po mé pravici nebo po mé levici v nadcházejícím Království není taková, že ji předám já. Můj Otec je ten, kdo rozhodl, kdo to bude."

<sup>24</sup>Když pak dalších deset učedníků uslyšelo, o co žádali, byli rozzlobeni na oba bratry. <sup>25</sup>Ježíš je svolal dohromady a řekl jim: "Víte, že cizí vládci komandují své lidi a mocní vůdci je utiskují. <sup>26</sup>To mezi vámi nemá být. Kdo z vás chce být nejvýznamnějším, bude váš služebník. <sup>27</sup>Každý z vás, kdo chce být první, bude jako služebník. <sup>28</sup>Stejně tak ani Syn člověka nepřišel, aby mu bylo slouženo, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé."

<sup>29</sup>Když odcházeli z Jericha, následoval Ježíše obrovský dav. <sup>30</sup>Na okraji silnice seděli dva slepí muži. Když uslyšeli, že je míjí Ježíš, zvolali: "Měj s námi soucit, pane,<sup>118</sup> synu Davidův!" <sup>31</sup>Lidé z davu jim řekli, aby byli zticha, ale křičeli ještě hlasitěji: "Měj nad námi soucit, pane, synu Davidův!" <sup>32</sup>Ježíš se zastavil. Zavolal je a zeptal se: "Co chcete, abych pro vás udělal?" <sup>33</sup>Odpověděli: "pane, prosíme, učiň nám, abychom mohli vidět." <sup>34</sup>Ježíš pohnut soucitem se dotkl jejich očí. Okamžitě se zotavili ze své slepoty a následovali ho.

**21** <sup>1</sup>Ježíš a jeho učedníci šli do Jeruzaléma. Když se blížili, přišli do vesnice Betfage na Olivové hoře. Ježíš poslal dva učedníky napřed, <sup>2a</sup> poučil je: "Jděte do vesnice. Okamžitě tam najdete osla uvázaného s hříbětem. Odvažte je a přiveďte ke mně. <sup>3</sup>Pokud se vás někdo zeptá, co to děláte, jen jim řekněte, 'Pán je potřebuje', a hned je pustí." <sup>4</sup>Právě to mělo splnit, co řekl prorok: <sup>5</sup>"Řekněte dceři Sionu: 'Podívej, tvůj král k tobě přichází. Je pokorný, jedoucím na oslu a hříběti, potomku osla.'" <sup>6</sup>Učedníci šli a učinili, jak Ježíš přikázal. <sup>7</sup>Přivedli zpět osla a hříbě. Položili na ně

své pláště a Ježíš na ně usedl. <sup>8</sup>Mnozí lidé v davu rozložili své pláště na cestu, zatímco jiní odřízli větve ze stromů a položili je na cestu. <sup>9</sup>Zástupy, které šly před ním, i ti, kteří ho následovali, křičeli: "Hosana<sup>119</sup> synu Davidovu! Blažený, kdo přichází ve jménu Pána! Hosana na výsostech!" <sup>10</sup>Když Ježíš dorazil do Jeruzaléma, celé město bylo v pozdvižení. Ptali se: "Kdo to je?" <sup>11</sup>Davy odpověděly: "To je Ježíš, prorok z Nazareta v Galileji."

<sup>12</sup>Ježíš vešel do chrámu a vyhodil všechny lidi, kteří kupovali a prodávali. Převrátil stoly směnárníků a stolice prodejců holubic. <sup>13</sup>Řekl jim: "Písmo říká: 'Můj dům bude nazýván domem modlitby', ale proměnili jste ho v doupě zlodějů."

<sup>14</sup>Slepí a chromí přicházeli k Ježíši v chrámu a on je uzdravoval. <sup>15</sup>Když však hlavní kněží a učitelé náboženství viděli úžasné zázraky, které dělal, a děti křičící v chrámu, "Hosana synu Davida," byli uraženi. Zeptali se ho: "Slyšíš, co ty děti říkají?" <sup>16</sup>Ježíš odpověděl: "Ano, nikdy jste nečetli Písmo, které říká: 'Zařídil jsi, aby Ti děti a kojenci předávali dokonalou chválu?'" <sup>17</sup>Ježíš je opustil a vyšel z města, aby zůstal v Betánii.

<sup>18</sup>Příští ráno, když krácel zpět do města, měl hlad. <sup>19</sup>Uviděl na okraji silnice fíkovník, tak k němu přešel, ale nenašel žádné ovoce, pouze listy. Mluvil k fíkovníku: "Kéž už nikdy nebudeš plodit ovoce!" Fíkovník okamžitě uschl. <sup>20</sup>Učedníci byli ohromeni, když to viděli. Zeptali se: "Jak to, že fíkovník tak náhle uschl?" <sup>21</sup>Ježíš odpověděl: "Říkám vám pravdu, pokud skutečně máte víru v Boha a nepochybujete o něm, můžete nejen dělat to, co se stalo fíkovníku, ale ještě více. Pokud byste této hoře řekli: 'Vstaň a vrhni se do moře', stalo by se to! <sup>22</sup>Obdržíte vše, o co žádáte v modlitbě, za předpokladu, že máte víru v Boha."

<sup>118</sup> Záměrně jsem nezačal slovo *pán* velkým písmenem, abych čtenářům připomněl, že Ježíš není Pán Bůh, nýbrž lidský pán, jak je definováno nade vše důležitým Ž. 110:1, kde Jediný Bůh Jahve předal prorocké slovo ohledně "mého pána", Mesiáše (*adoni*, nikoliv *Adonai*). Tento verš je v NZ citován víckrát než jakýkoli jiný verš SZ. Je to klíč k vztahu Boha k Ježíši, "jediného Boha a člověka Mesiáše Ježíše"

v Pavlově vyznání (1 Tim. 2:5). Je základním faktem víry NZ, ilustrovaným těmito slepými muži, že uznáváme Ježíše jako toho, kým skutečně je, potomkem Davida, Mesiášem a Davidovým pánem. Nikdo v Bibli si nemyslel, že Ježíš je Bůh Syn, což by porušilo základní monoteismus Ježíše a Izraele.

<sup>119</sup> Zachraň nás!

23 Ježíš vešel do chrámu. Kněží a vládnoucí starší lidu k němu přišli, když učil, a ptali se. "Jakou pravomocí konáš ty věci? Kdo ti dal tuto pravomoc?" 24 Ježíš odpověděl: "Já se vás také zeptám. Pokud mi dáte odpověď, řeknu vám, jakou pravomocí tyto věci dělám. 25 Odkud pocházel křest Janův? Byl z nebe, nebo byl z lidské pravomoci?" Hádali se navzájem. "Pokud řekneme 'byl z nebe', pak se nás zeptá, proč jsme mu nevěřili. 26 Ale pokud řekneme: 'byl oprávněn lidmi', dav se pak pustí do nás, protože všichni považují Jana za proroka." 27 Odpověděli tedy Ježíšovi: "Nevíme." Ježíš odpověděl: "Potom vám neřeknu, jakou pravomocí tyto věci dělám.

28 Ale co si myslíte o této ilustraci? Jednou byl muž, který měl dva syny. Šel k prvnímu synovi a řekl: 'Synu, jdi dnes a pracuj na vinici.' 29 Syn odpověděl: 'Nepůjdu', ale poté mu bylo líto, co řekl, a vskutku šel. 30 Muž šel k druhému synovi a řekl mu to samé. Odpověděl: 'Půjdu,' ale nešel. 31 Který ze dvou synů následoval přání svého otce?"<sup>120</sup> Odpověděli: "Ten první." Ježíš jim řekl: "Říkám vám pravdu: výběrčí daní a prostitutky vstupují do Božího království před vámi. 32 Jan přišel, aby vám ukázal způsob, jak žít před Bohem přímo, a vy jste mu nevěřili, ale výběrčí daní a prostitutky mu věřili. Později, když jste viděli, co se stalo, jste stále odmítali činit pokání a věřit mu.

33 Poslouchejte jiné podobenství. Kdysi byl muž, majitel pudy, který zasadil vinici. Postavil kolem ní plot, vystavěl lis na víno a strážní věž. Pronajal ji některým nájemcům rolníkům, a pak odešel do jiné země.<sup>121</sup> 34 V době sklizně poslal své služebníky k rolníkům, aby vyzvedli ovoce, které mu

patřilo. 35 Ale rolníci zaútočili na jeho služebníky. Zbili jednoho, jiného zabili a jiného kamenovali. 36 Poslal tedy více služebníků, ale rolníci jim udělali totéž. 37 Nakonec se rozhodl poslat svého syna. Řekl si: 'Budou respektovat mého syna.' 38 Když však rolníci viděli syna, řekli si: 'Tady je dědic! No tak! Zabijme ho, abychom si mohli vzít jeho dědictví!' 39 Chytili ho, vyhodili z vinice a zabili. 40 Když se majitel vinice vrátí, co udělá těm rolníkům?" 41 Nejvyšší kněží a starší Ježíšovi řekli: "Usmrtíš ty bídné muže nejstrašnějším způsobem a pronajme vinici jiným rolníkům, kteří mu budou jistě dávat jeho ovoce v době sklizně."

42 Ježíš se jich zeptal: "Tak jste nečetli Písmo? 'Kámen, který stavitelé zavrhl, se stal hlavním základním kamenem. Pán to udělal a je to podivuhodné v našich očích.' 43 Proto vám říkám, že Boží království bude od vás odebráno; bude dáno lidu, který ploidí správný druh ovoce."<sup>122</sup> 44 Každý, kdo padne na tento kámen, bude rozbit, ale úplně rozdrtí každého, na koho padne."<sup>123</sup> 45 Když hlavní kněží a farizejové uslyšeli jeho podobenství, uvědomili si, že mluví o nich. 46 Chtěli ho nechat zatknout, ale báli se toho, co by lidé udělali, protože lidé věřili, že je prorok.

**22** 1 Ježíš s nimi mluvil užívaje více podobenství. 2 Ježíš vysvětlil: "Království nebes je jako král, který plánoval svatební oslavu pro svého syna. 3 Vyslal své služebníky ke každému, kdo byl pozván na svatbu, říci jim, aby přišli, ale oni odmítli. 4 Tak vyslal další služebníky s pokyny: 'Informujte ty, kdo jsou pozvaní, "připravil jsem svatební hostinu. Byli zabiti býci a vykrme-

<sup>120</sup> Podstatou být synem v Bibli je poslouchat svého otce, učit se živnosti od svého otce a zastupovat zájmy otce, jednat jeho jménem. To vše jsou křesťanské ideály dokonale modelované Ježíšem, ideálním Božím synem.

<sup>121</sup> Lukášův popis tohoto podobenství v 19:11 a dál je vynikajícím místem, kde začít předkládání evangelia Království, které začne v moci při budoucím příchodu Ježíše, a vyučuje požadavek pro věřící rozvíjet svůj talent nyní ve službě velkého pověření. Ježíšova blízkost k Jeruzalému správně signalizovala možnost, že Boží království se tehdy chystalo začít.

<sup>122</sup> Pravý Boží lid, mezinárodní "Boží Izrael" (Gal. 6:16), skutečná obřízka (Fil. 3:3), jenž je dnes odlišný od přirozeného národního státu Izrael, Izrael těla (1 Kor. 10:18), obdrží Království a musí se vykázat ovocem lásky (Gal. 6:16). Očekává se konečné pokání po velkém utrpení pro kolektivní celek nyní oslepeného Izraele (viz Řím. 9-11).

<sup>123</sup> Odkaz na Dan. 2:44, který předpovídá celosvětové Království, jež bude zřízeno na zemi Mesiášem, až se vrátí; tím budou ukončeny všechny přítomné bezbožné lidské národy (srov. Zj. 12:9; 11:15-18; Dan. 7:14, 18, 22, 27; Lk. 19:11 a dál).

ná telata – vše je nyní připraveno. Přijďte tedy na svatbu!"<sup>5</sup> Ale pozvání ignorovali a odešli. Jeden šel na svá pole; další se postarat o svou živnost. <sup>6</sup>Ostatní zajali služebníky krále, zacházeli s nimi špatně a zabíjeli je. <sup>7</sup>Král se rozzuřil. Poslal své vojáky, aby tyto vrahy zničili a vypálili jejich město. <sup>8</sup>Tehdy řekl král svým služebníkům: 'Svatební hostina je připravena, ale ti, kteří byli pozvaní, si nezasloužili se zúčastnit.'<sup>124</sup> <sup>9</sup>Jděte do ulic a pozvěte všechny, které najdete, aby přišli na svatbu.' <sup>10</sup>Tak služebníci vyšli do ulic a přivedli všechny, které našli, dobré i špatné. Svatební síň byla plná lidí ulehnuvších k večeři. <sup>11</sup>Když však král přišel navštívit hosty, všiml si muže, který neměl na sobě svatební roucho. <sup>12</sup>Zeptal se ho: 'Příteli, jak ses sem dostal bez svatebního roucha?' Muž oněměl. <sup>13</sup>Král přikázal svým služebníkům: 'Svažte mu ruce a nohy a uvrhněte ho ven do tmy, kde bude pláč a skřípění zubů.' <sup>14</sup>Neboť mnozí jsou pozváni, ale jen málo je vyvolených."

<sup>15</sup>Potom farizejové odešli a sešli se, aby se spikli, jak by ho mohli chytit podle toho, co řekne. <sup>16</sup>Poslali k němu své učedníky spolu s některými Herodovými stoupenci. Začali: "Učiteli, víme, že jsi pravdivý člověk, a to, co učíš jako Boží cestu, je pravda. Nedovolíš, aby tě někdo ovlivnil a nestaráš se o postavení nebo prestiž. <sup>17</sup>Dovol, abychom vyslechli tvůj názor. Je správné platit cízarovi daně nebo ne?" <sup>18</sup>Ježíš vycítil, že jejich pohnutky jsou zlé. Zeptal se jich: "Proč se mě snažíte chytit, pokrytci? <sup>19</sup>Ukažte mi minci, která se používá k platbě daně." Přinesli mu minci denár. <sup>20</sup>Zeptal se jich: "Čí je obraz a čí titul je zde napsán?" <sup>21</sup>Odpověděli: "Cézarův." Ježíš jim řekl: "Měli byste tedy vrátit cízarovi, co patří cízarovi, a Bohu, co patří Bohu." <sup>22</sup>Když uslyšeli Ježíšovu odpověď, byli zmateni. Odešli a opustili ho.

<sup>23</sup>Později téhož dne ho přišli navštívit někteří saducejové. (Jsou to ti, kteří říkají, že neexistuje vzkříšení.) <sup>24</sup>Zeptali se ho: "Učiteli, Mojžíš řekl, že pokud ženatý muž zemře bez dětí, měl by se jeho bratr oženit s vdovou po něm a plodit děti v zastoupení svého bratra. <sup>25</sup>Dobrá, kdysi tu bylo s námi sedm bratrů. První se oženil a zemřel, a protože neměl děti, nechal vdovu po sobě, aby se vdala za jeho bratra. <sup>26</sup>Totéž se stalo druhému a třetímu manželovi až do sedmého. <sup>27</sup>Nakonec žena také zemřela. <sup>28</sup>Tak tedy – když dojde ke vzkříšení, čí manželkou bude z těch sedmi bratrů, protože byla vdaná za všechny?" <sup>29</sup>Ježíš odpověděl: "Vy se vážně mýlíte, protože neznáte Písmo ani nechápete Boží moc."<sup>125</sup> <sup>30</sup>Neboť ve vzkříšení se lidé nežení, a ani nevstupují do manželství – jsou jako andělé v nebi. <sup>31</sup>Pokud jde o vzkříšení mrtvých – nečetli jste, co vám Bůh řekl: <sup>32</sup>'Já jsem Bůh Abrahamův a Bůh Izáka a Bůh Jakobův'? Není Bohem mrtvých, ale živých." <sup>33</sup>Když davy uslyšely, co řekl, byly ohromeny jeho učením.

**22**<sup>34</sup>Když uslyšeli farizejové, že saduceje umlčel, setkali se a šli položit Ježíšovi další otázky. <sup>35</sup>Jeden z nich, který byl právním znalcem, mu položil otázku, aby se ho pokusil chytit: <sup>36</sup>"Učiteli, které je největší přikázání v zákoně?" <sup>37</sup>Ježíš jim řekl: "'Máte milovat Pána, vašeho Boha, celým svým srdcem, duší a myslí.' <sup>38</sup>Toto je největší přikázání, první přikázání. <sup>39</sup>Druhé je stejně jako: 'Máte milovat svého bližního jako sebe.' <sup>40</sup>Na těchto dvou přikázáních závisí veškeré biblické právo a spisy proroků."

<sup>41</sup>Když se tam shromáždili farizejové, Ježíš jim položil otázku. <sup>42</sup>"Co si myslíte o Mesiášovi? Čí je to syn?" Odpověděli: "Davidův." <sup>43</sup>Ježíš se jich potom zeptal: "Ale jak ho tedy může David pod inspirací nazývat 'pán'? David říká: <sup>44</sup>'Pán řekl mému pánovi,<sup>126</sup> posad' se na mou pravici, dokud

<sup>124</sup> NZ jasně ukazuje, že křesťané musí "chodit hodni Království", ke kterému jsou vyzváni, aby vládli s Ježíšem na obnovené zemi (1.Tes. 2: 12). Představa "jednou spasen, navždy spasen" je smrtelná past. Musíme vytrvat až do konce a nést ovoce. Ti, kteří odmítají pozvání ke spáse v Království, jsou diskvalifikováni (Skutky 13:46, kde "život nadcházejícího věku" je synonymem pro Království, jako často).

<sup>125</sup> Skutečná příčina veškerého omylu, nesouhlasu a roztržitosti mezi rádoby věřícími.

<sup>126</sup> Druhý pán není titulem Božstva, ale vždy titulem k označení ne-božského nadřízeného. Hebrejské slovo je *adoni*, ne *ADONAI* a ve všech 195 příležitostech, kde se objevuje v hebrejské Bibli, označuje někoho *jíného než* Boha. Představa, že Bůh mluví k Bohu, je naprosto cizí unitářství Bible.

neporazím všechny tvé nepřátele.' 45Když ho David nazval pánem, jak může být jeho synem?" 46Nikdo mu nemohl odpovědět a od té doby se nikdo neodvážil položit mu další otázky

**23** 1Ježíš pak promluvil k zástupům a ke svým učedníkům: 2"Učitelé náboženství a farizejové jsou zodpovědní jako vykladači Mojžíšova zákona, 3tak je poslouchajte a dělejte vše, co vám říkají. Ne-následujte však to, co dělají, protože nepraktikují to, co káží. 4Svazují těžká břemena a pokládají je na ramena lidí, ale sami nezvednou ani prst, aby jim pomohli. 5Vše, co dělají, má zajistit, aby byli pozorováni. Vytvářejí si velké modlitební schránky, jež nosí, a dlouhé třásně na svém oblečení. 6S láskou zaujímají čestná místa na hostinách a nejlepší sedadla v synagogách. 7Milují, když jsou na tržištích vítáni s úctou a lidé je nazývají 'Rabbi'. 8Nedovolte, aby vám lidé říkali 'Rabbi'. Pouze jeden je váš mistr-učitel a vy všichni jste bratři. 9Nenazývejte nikoho zde na zemi titulem 'Otec'. Pouze jedna osoba je váš Otec, který je v nebi. 10Nedovolte, aby vám lidé říkali 'Učiteli'. Pouze jedna osoba je váš učitel, Mesiáš. 11Největší mezi vámi bude váš služebník. 12Každý, kdo se činí velkým, bude ponížen, a kdokoli, kdo se pokoří, stane se velkým.

13 Ale hanba vám, náboženští učitelé a farizeové, vy pokrytci! Zabouchli jste lidem dveře nebeského království před nosem. Sami dovnitř nevcházíte, ani vstupujícím nedovolujete vejít. [14Styďte se, náboženští učitelé a farizeové, vy pokrytci! Požíráte domy vdov a předvádíte dlouhé modlitby; proto se vám dostane většího odsouzení.]"<sup>127</sup>

15Hanba vám, učitele náboženství a farizejové, pokrytci! Protože cestujete po zemi a po moři, abyste udělali jediného obráceného, a když to učiníte, uděláte z něj dvojnásobně syna ohně<sup>128</sup> Gehenny než jste vy sami.

16Hanba vám, kdo říkáte: 'Pokud přísaháte na chrám, to se nepočítá, ale pokud

přísaháte na zlato chrámu, pak musíte dodržet svou přísahu.' Jak jste hloupí a slepí! 17Co je větší – zlato nebo chrám, který ho činí svatým? 18Říkáte: 'Pokud přísaháte na oltář, to se nepočítá, ale přísaháte-li na oběť, která je na oltáři, musíte dodržet přísahu.' 19Jak jste hloupě slepí! Co je větší – oběť nebo oltář, který ji činí svatou? 20Přísaháte-li na oltář, přísaháte na něj a na vše, co je na něm. 21Přísaháte-li na chrám, přísaháte na něj a na Toho, kdo tam žije. 22Přísaháte-li na nebe, přísaháte na Boží trůn a Toho, kdo tam sedí.

23Hanba vám, učitelé náboženství a farizejové, pokrytci! Platíte desátek z máty, anýzu a kmínu, ale zanedbáváte životní aspekty zákona – vykonávat právo, projevovat milosrdenství a uplatňovat víru. Ano, měli byste platit desátek, ale nezapomínejte na tyto další věci. 24Slepí průvodci – cedíte to, co pijete, aby venku zůstala moucha, ale pak polykáte velblouda!

25Hanba vám náboženští učitelé a farizejové, pokrytci! Vyčistíte vnějšek poháru a misky, ale uvnitř jste plní chamtivosti a nestřídmosti. 26Slepí farizejové! Nejprve očistěte vnitřek poháru a misky tak, aby byl také čistý vnějšek.

27Hanba vám, učitelé náboženství a farizejové, pokrytci! Jste jako obílené hrobky, vypadající zvenčí dobře, ale zevnitř plné koster a všech druhů prohnílosti. 28Jste právě takoví. Navenek vypadáte jako dobří k ostatním, ale uvnitř jste plni pokrytectví a zloby.

29Hanba vám učitelé náboženství a farizejové, pokrytci! Stavíte hrobky jako pomníky prorokům a zdobíte hrobky dobrých, 30a říkáte: 'Kdybychom žili v dobách našich předků, nepřidali bychom se k nim při prolévání krve proroků.' 31Ale tím, že to říkáte, svědčíte proti sobě, dokazujete, že patříte k těm, kteří vraždili proroky! 32Pokračujte v tom – dodělejte vše využitím metod svých předků! 33Hadi, potomstvo zmijí, jak uniknete odsuzujícímu rozsudku?

dobrych i špatných, až do vzkříšení. Gehenna začíná až při druhém příchodu. V současné době všichni mrtví spí, v bezvědomí v říši mrtvých, v Hádu.

<sup>127</sup> Verš 14 se v raných rukopisech nevyskytuje.

<sup>128</sup> "Synem Gehenny" se rozumí ten, kdo je určen ke zničení v stravujícím ohni pekla. Gehenna, pekelný oheň, je třeba pečlivě odlišit od Hádu (šeo/ v hebrejštině), místa všech mrtvých,

<sup>34</sup>Pohleďte, proto vám posílám proroky, učence,<sup>129</sup> a učitele. Některé z nich zabijete, některé z nich ukřižujete a některé z nich zbičujete ve svých synagogách, lovíce je od města k městu. <sup>35</sup>V důsledku toho budete odpovědní za krev všech dobrých lidí, která byla vylita na zemi – od krve Ábela, který udělal, co bylo správné, až po krev Zachariáše syna Berachiáše,<sup>130</sup> kterého jste zavraždili mezi chrámem a oltářem.

<sup>37</sup>Ó Jeruzaléme, Jeruzaléme, ty, kdo zabíjíš proroky a kamenuješ ty, kteří jsou k tobě posláni! Tak často jsem chtěl shromáždit vaše děti, jako kvočna shromažďuje svá kuřátka pod křídla – ale nedovolíte mi to.<sup>131</sup> <sup>38</sup>Nyní pohleďte – váš dům je zanechán opuštěný, zcela prázdný. <sup>39</sup>Toto vám říkám: neuvidíte mě znovu, dokud neřeknete: 'Blažený je ten, kdo přichází ve jménu Pána.'<sup>132</sup>

**24** <sup>1</sup>Když Ježíš odcházel z chrámu, přistoupili k němu jeho učedníci a hrdě ukazovali na chrámové budovy. <sup>2</sup>Ježíš odpověděl: "Vidíte všechny ty budovy? Říkám vám pravdu: nezůstane ani jeden kámen na druhém. Každý z nich se zřítí!"

<sup>3</sup>Když Ježíš seděl na Olivové hoře, učedníci k němu přišli v soukromí a zeptali se: "Prosím, řekni nám, kdy se to stane. Ja-

ké bude znamení tvého druhého příchodu<sup>133</sup> a konce věku?"<sup>134</sup>

<sup>4</sup>Ježíš odpověděl: "Zajistěte, aby vás nikdo neoklamal. <sup>5</sup>Mnozí si budou nárokovat, že jsou já,<sup>135</sup> říkajíce: 'Já jsem Mesiáš', a oklamou mnoho lidí. <sup>6</sup>Budete slyšet o válkách a pověstí o válkách, ale nebudte vystrašení. Tyto věci se musí stát, ale to ještě není konec.<sup>136</sup> <sup>7</sup>Národy zaútočí na jiné národy a království budou bojovat proti jiným královstvím. Na různých místech nastanou hladomory a zemětřesení <sup>8</sup>ale všechny tyto věci jsou jen začátky porodních bolestí.<sup>137</sup>

<sup>9</sup>Tehdy vás budou zatýkat, pronásledovat a zabíjet. Všichni vás budou nenávidět kvůli mně. <sup>10</sup>Tehdy se mnozí věřící vzdají víry. Budou zrazovat jeden druhého a nenávidět jeden druhého. <sup>11</sup>Mnozí falešní proroci přijdou a oklamou mnohé lidi. <sup>12</sup>Vzrůstající zlo zavede lásku mnohých tak, aby ochladla, <sup>13</sup>ale ti, kteří vytrvají až do konce, budou spaseni.

<sup>14</sup>Toto evangelium o Božím království<sup>138</sup> bude kázáno po celém světě jako svědectví všem národům, a pak přijde konec. <sup>15</sup>Tak tedy, když na svatém místě uvidíte 'ohavnost zpusťování', ohavnost, o níž mluvil prorok Daniel<sup>139</sup> (ti, kteří to čtou, by měli tato slova pečlivě uvážít), <sup>16</sup>pak by lidé žijící v Judsku měli uniknout na hory. <sup>17</sup>Každý,

žijící království přišlo v roce 1914, je z pohledu Písma nepravdivá.

<sup>134</sup> Druhý příchod a konec věku znamenají totéž a leží v budoucnosti. Rok 70 n.l. rozhodně nebyl druhým Ježíšovým příchodem ani 1914! Konec věku se objevuje v 13:39, 40, 49; 24:3; 28:20 a vždy odkazuje na Ježíšův návrat v budoucnosti.

<sup>135</sup> Nebo že mě zastupují, pokud skutečně netvrdí, že jsou Mesiáš.

<sup>136</sup> "Konec věku" je téma, které má být zodpovězeno.

<sup>137</sup> Porodní bolesti předcházejí konečnému znovuzrození světa, ke kterému dojde, když se Ježíš vrátí, aby založil své Království (viz Mt. 19:28). V současnosti svět zdegeneroval.

<sup>138</sup> Jediné zachraňující křesťanské evangelium, které kázal nejprve Ježíš a poté všichni apoštolové. Toto jedno evangelium má být kázáno až do konce věku, do návratu Ježíše.

<sup>139</sup> Ježíš cituje verše z Daniela 9:27, 11:31 a 12:11, kde je předpovězeno, že ohavnost se objeví na samém konci tohoto věku, 1290 dnů před vzkříšením v Dan. 12:2.

<sup>129</sup> To znamená, opravdoví křesťanští učenci, kteří učí pravdu.

<sup>130</sup> Tato vražda je popsána ve 2. Paralipomenon a Ježíšova poznámka se týká skutečnosti, že od Genesis ke 2. Paralipomenon bylo s věrnými špatně zacházeno. 2. Paralipomenon je poslední kniha v hebrejské Bibli, která má stejné knihy přesně jako náš Starý zákon, ale v jiném pořadí (viz Lk. 24:44).

<sup>131</sup> Ježíš nebyl kalvinista ve svém pohledu na předurčení! Ježíš zde ukazuje, že lidské bytosti mohou odporovat Boží vůli a že jsou odpovědné za děláni správného rozhodnutí. Srv. Lukáš 7:30: "Farizejové odporovali Boží vůli pro ně" a Skutky 13:46, kde se potenciální konvertité domnívali, že "nejsou hodni života nadcházejícího věku"

<sup>132</sup> Zbytek Židů, potomci těch, které Ježíš oslovil, konečně přijme Ježíše jako Mesiáše, když se vrátí, aby ustanovil Boží království na Zemi při svém druhém příchodu (viz Řím 9-11).

<sup>133</sup> *Parousia* v řečtině znamená skvělý a viditelný příchod Mesiáše, rozhodně ne neviditelný příchod, ke kterému již došlo. Představa, že Bo-



kdo je na střeše domu, nesmí jít dolů a brát si to, co je v domě. <sup>18</sup>Každý, kdo je na polích, se nesmí vrátit, aby si sehnal plášť. <sup>19</sup>Jak hrozné to bude pro těhotné a pro ty, které kojí děti v té době! <sup>20</sup>Modlete se, abyste nemuseli utíkat v zimě nebo o sabatním dnu.<sup>140</sup> <sup>21</sup>Neboť tehdy bude strašná doba soužení<sup>141</sup> — hroznější než cokoli, co se stalo od začátku světa až do současnosti, a co už nikdy nenastane. <sup>22</sup>Jestli nebudou tyto dny zkráceny, nikdo nebude spasen, ale kvůli vyvoleným<sup>142</sup> budou tyto dny zkráceny. <sup>23</sup>Pokud vám tedy někdo řekne: 'Podívej, tady je Mesiáš', nebo 'Tam on je', nevěřte tomu. <sup>24</sup>Neboť se objeví falešní mesiášové, a také falešní proroci, a budou provádět úžasná znamení a zázraky, aby oklamali vyvolené, pokud by to bylo možné. <sup>25</sup>Všimněte si, že jsem vám to řekl dříve, než se to stane. <sup>26</sup>Když vám řeknou: 'Podívejte, on je venku na poušti', nehleďte tam; nebo když řeknou: 'Podívejte, je zde potají', nevěřte tomu. <sup>27</sup>Neboť příchod Syna člověka bude jako blesk zářící jasně od východu k západu. <sup>28</sup>'Supi se shromažďují tam, kde je mrtvola.'

<sup>29</sup>Ale ihned<sup>143</sup> po těch dnech velkého soužení slunce ztmavne, měsíc nebude svítit, hvězdy budou padat z nebe a nebeské

moci budou otřeseny. <sup>30</sup>Potom se na nebi objeví znamení Syna člověka, a budou truchlit všechny národy země. Tehdy uvidí Syna člověka přicházejícího na nebeských oblacích s mocí a ve skvělé slávě.<sup>144</sup> <sup>31</sup>Když zatroubí polnice, pošle své anděly, aby shromáždili jeho vyvolené ze všech míst, od jednoho konce nebe a země ke druhému.

<sup>32</sup>Naučte se znázornění od fíkovníku. Když jeho výhonky zjemní a listy začnou vyrážet, víte, že se blíží léto. <sup>33</sup>Stejně když vidíte, jak se to všechno děje, víte, že jeho příchod je blízko; ve skutečnosti je přímo u dveří! <sup>34</sup>Říkám vám pravdu: tato současná zlá společnost<sup>145</sup> nedospěje ke konci, dokud se všechny tyto věci nestanou. <sup>35</sup>Nebe a země snad pominou, ale moje slova nepominou.

**24<sup>36</sup>**Ale nikdo neví den ani hodinu, kdy k tomu dojde, ani andělé v nebi ani Syn.<sup>146</sup> Pouze Otec to ví. <sup>37</sup>Až přijde Syn člověka, budou podmínky jako za Noemovy doby. <sup>38</sup>Bude to jako ve dnech před potopou, když jedli a pili, vstupovali do manželství, až do dne, kdy Noe vešel do archy. <sup>39</sup>Neuvědomili si, co se bude dít, dokud nenastala potopa a všechny je nesmetla. Takto bude příchod Syna člověka. <sup>40</sup>Na poli budou tehdy pra-

<sup>140</sup> Protože sabatní den budou i nadále nekřesťanství Židé dodržovat. Marek a Lukáš to nezmiňují. Pavel byl proti jakékoli povinnosti pro novozákonní křesťany dodržovat židovský kalendář, který popsal jako stín nahrazený podstatou, skutečností, kterou je Kristus (Kol. 2:16-17).

<sup>141</sup> "Velké soužení", jež je stále ještě budoucí dobou strašného utrpení a strachu. Určitě to není odkaz na rok 70 n.l., protože se Ježíš nevrátil "bezprostředně po" (Mt. 24:29) této době soužení v roce 70 n.l. Soužení obecně má být očekáváno všemi věřícími (Skutky 14:22), ale "velké soužení" je poslední krátký, trýznivý čas, založený na Dan. 12:1 a tedy těsně před vzkříšením věrných v Dan. 12:2. Právě to NZ nazývá prvním vzkříšením (Zj. 20:5-6) a je také popsáno v 1 Kor. 15:23.

<sup>142</sup> Zvolení nebo vyvolení jsou věrní věřící ze všech národů.

<sup>143</sup> Slovo *ihned* zde je *kriticky důležité* pro pochopení rozhovoru na Olivové hoře, protože dokazuje, že Ježíšovo proroctví nebylo splněno v roce 70 n.l. Druhý příchod zjevně nenastal bezprostředně po zničení Jeruzaléma v roce 70 n.l.

Velké soužení je, jak řekl Ježíš, krátkým obdobím intenzivní úzkosti, a Ježíšův popis velkého soužení je nesmyslný, když se tvrdí, že se odkazuje na období, které začalo v roce 70 n.l. a nyní by trvalo téměř dvě tisíciletí!

<sup>144</sup> Úplně falešná představa, že druhý příchod Ježíše byl v roce 1914, byla odmítnuta vším inteligentním studiem Bible.

<sup>145</sup> Slovo *genea* zde označuje společnost ve všech jejích formách charakteristických pro období až do budoucího druhého příchodu. Rozhodně neznamena období 40 let. Kdyby to platilo, Ježíš by byl falešným prorokem! Ještě méně by se mohlo vztahovat na období staletí po Ježíši. V takovém případě by „tato genea“ byla zcela nevhodná. Skutky 1:7 dokazují, že Ježíš nikdy nestanovil chronologické datum, a tak *genea* v této pasáži odkazuje na zlou společnost tvořenou světovými systémy, které budou v této podobě nadále existovat, dokud je Boží království v budoucnu všechny nenahradí zdravou vládou pod Mesiášem a svatými.

<sup>146</sup> Dokazuje nad všechny argumenty, že Boží Syn nemůže být BŮH.

covat dva muži. Jeden bude vzat, druhý zanechán. <sup>41</sup>Dvě ženy budou mlít zrna mlýnkem. Jedna bude vzata, druhá zanechána.

<sup>42</sup>Bud'te tedy ostražití, protože nevíte, v jaký den přijde váš Pán. <sup>43</sup>Ale zvažte toto: kdyby majitel domu věděl, kdy se blíží zloděj, bude hlídat. Nedovolil by, aby bylo do jeho domu vloupáno a aby byl vykraden. <sup>44</sup>Musíte být také připraveni, protože Syn člověka přichází v době, kdy ho neočekáváte.

<sup>45</sup>Kdo je důvěryhodný a přemýšlivý služebník? Je to ten, kterému jeho pán svěřuje svou domácnost, aby jim obstarával jídlo ve správný čas. <sup>46</sup>Jak dobré bude pro toho sluhu, když bude nalezen, že tak jedná, když se jeho pán vrátí! <sup>47</sup>Říkám vám pravdu: pán svěří tomuto služebníkově vše, co má. <sup>48</sup>Ale kdyby byl zlý, služebník by si řekl: 'Mému pánovi to trvá dlouho,' <sup>49</sup>a začal by bít ostatní služebníky, hodovat a pít s opilci. <sup>50</sup>Potom se pán služebníka vrátí, když ho neočekává, v době, kterou nezná. <sup>51</sup>Odetne jej a ocení ho stejně jako pokrytce, pošle ho na místo, kde bude pláč a skřípání zubů.

**25** <sup>1</sup>Nebeské království je jako deset panen, které si sebou vzaly své lampy, <sup>147</sup> aby se setkaly s ženichem. <sup>2</sup>Pět bylo pošetilých a pět moudrých. <sup>3</sup>Pošetilé panny si vzaly lampy, ale nevzaly si sebou žádný olej, <sup>4</sup>zatímco moudré si vzaly sebou nádobu oleje i lampy. <sup>5</sup>Ženich dlouho nepřicházel, a všechny panny byly ospalé a usnuly. <sup>6</sup>O půlnoci nastal jásot: 'Podívejte, ženich je tady! Vyjděte a setkejte se s ním!' <sup>148</sup> <sup>7</sup>Všechny panny vstaly a zastříhly knoty svých lamp. Pošetilé panny řekly moudrým: <sup>8</sup>'Dejte nám trochu oleje, protože naše lampy zhasínají.' Ale moudré panny odpověděly <sup>9</sup>'Ne, protože pokud to uděláme, nebude dost pro vás ani pro nás. Jděte k obchodníkům a kupte si olej pro sebe.' <sup>10</sup>Když šly nakupovat olej, dorazil ženich a ty, které

byly připraveny, šly s ním na svatbu a dveře byly zamknuty. <sup>11</sup>Ostatní panny přišly později. Zavolaly: 'Pane, pane, otevři nám dveře!' <sup>12</sup>Ale on odpověděl: 'Říkám vám pravdu: nepoznávám vás.' <sup>13</sup>Bud'te tedy ostražití, neboť neznáte den nebo hodinu.

<sup>14</sup>Je to jako člověk, který se chystá na cestu a zavolá si své služebníky a svěří jim to, co vlastní. <sup>15</sup>Jednomu z nich dal pět talentů, druhému dal dva a dalšímu jeden talent podle jejich různých schopností. <sup>149</sup> Pak odešel. <sup>16</sup>Ten s pěti talenty okamžitě odešel a investoval je do podnikání a vytvořil dalších pět talentů. <sup>17</sup>Stejně ten se dvěma talenty vytvořil další dva. <sup>18</sup>Ale muž, který obdržel jeden talent, odešel, vykopal jámu a schoval peníze svého pána.

<sup>19</sup>Po dlouhé době se pán těchto služebníků vrátil a vyrovnával s nimi účty. <sup>20</sup>Přišel ten, který měl pět talentů, a předvedl dalších pět talentů. Řekl: 'Pane, dal jsi mi pět talentů. Podívej, vytvořil jsem zisk pěti talentů.' <sup>21</sup>Jeho pán mu řekl: 'Vedl sis velmi dobře – jsi dobrý a věrný služebník. Prokázal ses důvěryhodně nad malými věcmi, tak nyní tě budu pověřovat mnoha věcmi. Sdílej veselí svého pána, protože mám z tebe velkou radost!'

<sup>22</sup>Přišel také ten s dvěma talenty. Řekl: 'Pane, dal jsi mi dva talenty. Podívej, dosáhl jsem zisku dvou talentů.' <sup>23</sup>Jeho pán mu řekl: 'Vedl sis velmi dobře – jsi dobrý a věrný služebník. Prokázal ses věrný při malých věcech, tak nyní tě budu pověřovat mnoha věcmi. Oslavuj, protože mám z tebe velkou radost!'

<sup>24</sup>Pak přišel muž s jedním talentem. Řekl: 'Pane, vím, že jsi náročný člověk. Sklízíš, kde jsi nesel, a sklízíš plodiny, které jsi nesázel. <sup>25</sup>Tak protože jsem se tě obával, šel jsem a zakopal tvůj talent do země. Podívej, můžeš mít zpět to, co ti patří.'

<sup>26</sup>Ale jeho pán mu odpověděl: 'Zlý a líný služebníku! Pokud si myslíš, že sklízím, kde neseju, a sklízím plodiny, které jsem nesá-

<sup>147</sup> Lampa znamená světlo pravdy evangelia. Olej potřebný, aby zásobil svícení je jako svatý duch.

<sup>148</sup> To je přesně obraz druhého příchodu, při kterém všichni svatí, ti, kteří byli vzkříšeni, a ti, kteří jsou naživu při druhém příchodu, půjdou nahoru, aby se setkali s pánem Ježíšem, když se vrátí na Zemi. Královský návštěvník musí být

přivítán a doprovázen na Zemi, ve směru, kterým se ujme svého postavení na královském trůnu Davida v Jeruzalémě.

<sup>149</sup> Stejná centrálně důležitá pravda je učena v lukášovském podobenství o šlechtici, který odešel získat království, a pak se vrátil a odmítl ty věřící, kteří nedokázali rozvíjet svůj talent ve věci velkého pověření. (Lk. 19:11 a dál).

zel, 27pak bys měl uložit mé stříbro do banky tak, abych, když jsem se vrátil, mohl mít své peníze s úrokem. 28Vezměte mu talent a dejte ho tomu, kdo má deset talentů.

29Neboť každému, kdo má, bude dáno ještě více; a každý, kdo nemá nic, i to, co má, bude od něho vzato. 30Nuže vyhodte toho neužitečného služebníka do tmy, kde bude pláč a skřípání zubů.'

31Když však Syn člověka přijde ve své slávě a všichni andělé s ním, tehdy bude sedět na svém trůnu slávy.<sup>150</sup> 32Všechny národy budou přivedeny před něj. Oddělí jednotlivce<sup>151</sup> od sebe navzájem, jako pastýř odděluje ovce od koz. 33Postaví ovce po své pravici a kozy po své levici.

34Král pak řekne těm po své pravici: 'Pojďte, vy, kteří jste požehnáni mým Otcem, a zdědíte Království, které pro vás bylo připraveno od počátku světa. 35Neboť jsem měl hlad a dali jste mi jídlo, abych se najedl. Měl jsem žízeň a dali jste mi napít. Byl jsem cizinec a pozvali jste mě dovnitř. 36Byl jsem nahý a oblékli jste mě. Byl jsem nemocný a vy jste o mne pečovali. Byl jsem ve vězení a vy jste mě navštívili.' 37Potom ti napravo, odpovědí: 'pane, kdy jsme tě viděli hladového a sytili tě, nebo žíznivého a dali ti napít? 38Kdy jsme tě viděli jako cizince a pozvali tě dovnitř, nebo nahého a oblékli tě? 39Kdy jsme tě viděli nemocného nebo ve vězení a navštívili tě.' 40Král jim řekne: 'Říkám vám pravdu: cokoli jste udělali pro jednoho z nejméně důležitých z těchto mých bratrů,<sup>152</sup> udělali jste pro mne.'

41Řekne také těm po své levici: 'Odejděte ode mě, vy, kteří jste odsouzeni, do ohně přicházejícího věku připraveného pro ďábla a jeho anděly! 42Neboť jsem měl hlad a nedali jste mi nic k jídlu. Měl jsem žízeň a nedali jste mi napít. 43Byl jsem cizinec a nepozvali jste mě dovnitř. Byl jsem nahý a neoblékli jste mě. Byl jsem nemocný a ve vězení a nenavštívili jste mne.' 44Potom také odpovědí: 'pane, kdy jsme tě viděli hladového, žíznivého nebo cizího, nahého, nemocného nebo ve vězení a nepostarali se o tebe?' 45Tehdy jim řekne: 'Říkám vám pravdu: Cokoli jste neudělali pro jednoho z nejméně důležitých z mých bratrů, neudělali jste to pro mne.' 46Odejdou do odsouzení přicházejícího věku, ale ti, kdo jsou dobří, vstoupí do života přicházejícího věku."

**26** 1Poté, co Ježíš dokončil všechno toto vyučování,<sup>153</sup> řekl svým učedníkům: 2"Víte, že za dva dny bude pesach a Syn člověka bude vydán, aby byl ukřižován."

3Tehdy se shromáždili přední kněží a starší lidu na nádvoří Kaifáše, velekněze. 4Tam plánovali Ježíše zatknout kvůli nějaké lstivé zámince a usmrtit ho. 5Řekli však: "Nedělejme to během svátku. Lidé by se mohli vzbouřit, když to uděláme."

6Zatímco Ježíš pobýval u Šimona v domě malomocného v Betanii, 7přišla k němu žena nesoucí alabastrovou nádobu s velmi drahým parfémem. Nalila ho na Ježíšovu hlavu, zatímco se ukládal ke stolu. Ale když učedníci viděli, co dělá, byli rozhořčení.

<sup>150</sup> "Sláva" je NZ synonymem pro budoucí Boží království na Zemi (Mt 20:21; Mk. 10:37) při návratu Ježíše, aby slavnostně zavedl mesiášskou vládu na obnovené zemi (Mt. 19:28).

<sup>151</sup> Nejedná se o oddělení národů, ale jednotlivců z různých národů. Soud je založen na jejich příznivém nebo nepříznivém zacházení s křesťanskými věřícími, bratry a sestrami Ježíše. Scéna je soudem národů žijících v době návratu. Tento soud není soudem nad věrnými věřícími, kteří byli již dříve vzkříšeni a uchvázeni, aby se setkali s Ježíšem, když dorazil. Jednotlivci vybraní nebo odmítnutí z národů a připuštění vstoupit do 1000letého panování (první fáze království) nejsou vzkříšení věřící. Ti zde upřednostnění vstoupí do království jako smrtelníci a budou občany, nikoli vládci Království. Při návratu Ježíše dojde k velkému vylidnění

světa a ti, kteří zůstanou naživu ("zbývá jen málo lidí", Iz 24:6), budou muset být ukázněváni Králem Mesiášem. (Ž. 2 a Zach. 14).

<sup>152</sup> Jde ovšem o duchovní bratry Ježíše, nikoli o přirozené Izraelity (Židy, jak se dnes uvádí). Pravý Izrael Boží je mezinárodním tělem pravých věřících (Gal. 6:16; Fil. 3:3; srov. 1 Kor. 10:18: "Izrael podle těla"). V Římanům 9-11 ovšem vytrvává naděje na *budoucí*, kolektivní obrácení nyní oslepeného Izraele, kdy se stanou součástí pravého Izraele Božího.

<sup>153</sup> Slova. Toto je pátý výskyt výrazu "když Ježíš dokončil tato slova". Matouš nám pomáhá myslet na Ježíše jako na druhého Mojžíše, jehož slova byla zapsána do pěti zákonů (srov. Deut 31:1). Ježíšovo spásné evangelium (Heb. 2:3) "slovo o království" (Mt. 13:19) sestává z mnoha jeho slov.

<sup>8</sup>Stěžovali si: "To je hrozné plýtvání. <sup>9</sup>Tento parfém mohl být prodán za spoustu peněz a ty dány chudým!" <sup>10</sup>Ježíš si byl vědom jejich námitek a řekl jim: "Proč jste rozčíleni touto ženou? Udělala pro mě něco úžasného! <sup>11</sup>Vždycky budete mít u sebe chudé, ale ne vždy mě. <sup>12</sup>Vylitím toho parfému na mé tělo mne připravila na pohřbení. <sup>13</sup>Říkám vám pravdu: všude tam, kde je toto evangelium<sup>154</sup> kázáno na celém světě, příběh o tom, co tato žena učinila, bude vyprávěn v upomínku na ni."

<sup>14</sup>Potom Juda Iškariotský, jeden z dvanácti učedníků, šel k hlavním kněžím <sup>15a</sup> zeptal se jich: "Kolik mi zaplatíte za to, že jsem vám zradil Ježíše?" Souhlasili, že mu zaplatí třicet stříbrných mincí. <sup>16</sup>Od té doby hledal vhodný okamžik, aby Ježíše zradil.

<sup>17</sup>První den svátku nekvašeného chleba,<sup>155</sup> přišli učedníci k Ježíšovi a řekli: "Kde chceš, abychom učinili přípravy pro tebe, abys jedl jídlo pesachu?"<sup>156</sup> <sup>18</sup>Ježíš jim řekl: "Jděte do města, najděte tohoto konkrétního muže a řekněte mu: 'Učitel říká: "Blíží se můj čas. Chci oslavit pesach se svými učedníky v tvém domě."'" <sup>19</sup>Učedníci udělali, jak jim Ježíš přikázal, a připravili zde jídlo pesachu.

<sup>20</sup>Když přišel večer, uložil se ke stolu a jedl se dvanácti. <sup>21</sup>Když jedli, řekl jim: "Říkám vám pravdu: jeden z vás mě zradí." <sup>22</sup>Byli velmi znepokojeni. Jeden po druhém se ho zeptali: "Pane, nejsem to já, že?" <sup>23</sup>Ježíš odpověděl: "Ten, kdo se mnou ponořil svou ruku doisky, mě zradí. <sup>24</sup>Syn člověka zemře právě, jak to bylo o něm prorokováno, ale jaké neštěstí to bude pro člověka, který zrazuje Syna člověka! Bylo by

pro toho muže lepší, kdyby se nikdy nena-rodil!" <sup>25</sup>Juda, ten, kdo zradí Ježíše, se zeptal: "Nejsem to já, že, rabbi?" Ježíš odpovéděl: "Ty jsi to řekl."

<sup>26</sup>Když jedli, Ježíš vzal chléb a poděkoval za něj Bohu. Pak ho lámal a dával učedníkům kousky. Ježíš řekl: "Vezměte si a snězte ho. Představuje mé tělo." <sup>27</sup>Pak vzal pohár, vzdal díky a podal jim jej. Řekl: "Pijte z něj, vy všichni <sup>28</sup>Neboť představuje moji krev smlouvy,<sup>157</sup> vylévanou za všechny pro odpuštění hříchů.<sup>158</sup> <sup>29</sup>Ale já vám říkám, nebudu pít tento plod vinné révy<sup>159</sup> až do dne, kdy jej budu pít nový s vámi v nadcházejícím Království<sup>160</sup> mého Otce." <sup>30</sup>Poté, co zazpívali chvalozpěv, odešli na Olivovou horu.

<sup>31</sup>Ježíš jim řekl: "Dnes večer mě všichni opustíte. Jak říká Písmo: 'Udeřím pastýře a stádo ovcí bude zcela rozptýleno.' <sup>32</sup>Ale poté, co budu vzkříšen ze smrti, půjdu před vámi do Galileje." <sup>33</sup>Ale Petr namítl: "I kdyby tě všichni ostatní opustili, nikdy tě neopustím." <sup>34</sup>Ježíš mu řekl: "Říkám ti pravdu, právě tuhle noc, dřív než kohout zakokrhá, třikrát mě zapřeš." <sup>35</sup>Petr trval na tom: "I kdybych s tebou musel zemřít, nikdy tě nezapřu!" A všichni učedníci řekli to samé.

<sup>36</sup>Potom přišel Ježíš se svými učedníky na místo zvané Getsemane. Řekl jim: "Posaďte se zde, zatímco jdu tamhle, abych se modlil." <sup>37</sup>Vzal sebou Petra a dva syny Zebedeovy a začal zažívat mučivý smutek a úzkost. <sup>38</sup>Potom jim řekl: "Jsem tak přemáhán smutkem, až k smrti. Počkejte tady a bděte se mnou."

<sup>26</sup><sup>39</sup>Šel o kousek dále, padl tváří dolů a modlil se: "Můj otče, prosím, pokud je to možné, ať je tento pohár utrpení ode mne

bu jako národ. Pesach byl slaven na začátku (večer) 15. nisanu, jehně bylo zabito odpoledne 14. těsně předtím.

<sup>157</sup> To znamená krev potřebná k ratifikaci, uvedení v platnost, Nové smlouvy, založené na všech Ježíšových slovech. Paralela se Starou smlouvou vytvořenou v době Mojžíše je zřejmá (Ex. 24:8; Zach. 9:11; srv. Heb. 9:20).

<sup>158</sup> Trpící služebník a jeho smrt jsou základem tohoto učení, Iz. 53:12.

<sup>159</sup> To bylo víno, ovšem, jako symbol oslavy a radosti.

<sup>160</sup> Víra v ono přicházející Mesiášovo království na obnovenou zemi je základ spásného evangelia (Mk. 1:14-15).

<sup>154</sup> "Toto evangelium" původní křesťanské společenství chápe jako "evangelium o Království" (Mt. 24:14). Nikdo neměl sebemenší zmatek ohledně významu, ale dnes návštěvníci bohoslužeb nepoužívají rčení "evangelium Království" a byli by v tísní, aby je správně definovali. <sup>155</sup> "Synoptická evangelia představují poslední večeri tak, že se koná v době národního jídla pesachu, tj. 15. nisanu, který začal při západu slunce ve čtvrtek" (viz *Word Biblical Commentary on Matthew* 14–28, s. 763). Jehně bylo zabito odpoledne na konci 14. nisanu. Tento bod je zcela jasný a je uveden v mnoha komentářích. Jan může být s tímto datováním harmonizován. Neexistuje žádný nesouhlas.

<sup>156</sup> Bylo to zjevně ve stejný den a ve stejnou do-

odstraněn. Přesto, ať to není tak, co chci já, ale tak, co chceš Ty." <sup>40</sup>Potom se vrátil k učedníkům a našel je spící. Řekl Petrovi: "Cože, nemohl jsi se mnou zůstat vzhůru ani jednu hodinu? <sup>41</sup>Zůstaň vzhůru a modli se, abys neupadl do pokušení. Ano, duch je ochotný, ale lidská povaha je slabá."

<sup>42</sup>Odešel podruhé a modlil se. "Můj otče, pokud tento pohár nemůže být ode mě odstraněn, aniž bych ho vypil, ať se stane Tvá vůle." <sup>43</sup>Vrátil se a znovu je našel spící, protože nebyli schopni zůstat vzhůru. <sup>44</sup>Opustil je tedy ještě jednou, odešel a modlil se potřetí a opakoval stejnou modlitbu. <sup>45</sup>Potom se vrátil k učedníkům a řekl jim: "Jak ještě můžete spát a odpočívat? Podívejte, nastal čas. Syn člověka má být zrazen do rukou hříšníků! <sup>46</sup>Vstaňte, pojďme! Podívejte, ten, kdo mě zrazuje, přišel."

<sup>47</sup>Když ještě mluvil, přišel Juda, jeden z dvanácti, s velkým davem vyzbrojeným meči a kyji, který poslali přední kněží a starší lidu. <sup>48</sup>Zrádce zařídil, aby jim dal signál. Řekl jim: "Ten, kterého políbím, to je on – zatkněte ho." <sup>49</sup>Ježíš řekl Judovi: "Můj příteli, učiň, co jsi přišel udělat." A tak přišli, zmocnili se Ježíše a vzali ho do vazby.

<sup>51</sup>Jeden z těch, kteří byli s Ježíšem, sáhl po meči a vytáhl ho. Udeřil služebníka nejvyššího kněze a odřízl mu ucho. <sup>52</sup>Ježíš mu však řekl: "Odlož svůj meč. Každý, kdo vezme meč, aby bojoval, zemře mečem." <sup>161</sup>  
<sup>53</sup>Nemyslíte si, že bych mohl vyzvat svého Otce, a On by mi okamžitě poslal více než dvanáct legií andělů? <sup>54</sup>Ale jak by tedy mohlo být naplněno Písmo, které tvrdí, že to takhle musí být?"

<sup>55</sup>V tu chvíli řekl Ježíš davům: "Přišli jste s meči a kyji, abyste mě zatkli, jako bych

byl nějaký nebezpečný zločinec?" <sup>162</sup> Každý den jsem seděl v chrámovém učitelství a tehdy jste mě nezatkli. <sup>56</sup>Ale to vše se děje, aby naplnilo to, co proroci předpovídali." Potom ho všichni učedníci opustili a utekli.

<sup>2657</sup>Ti, kteří vzali Ježíše do vazby, ho odváděli do domu Kaifáše, nejvyššího kněze, kde se shromáždili učitelé náboženství a starší. <sup>58</sup>Petr ho následoval zpozvzdálí až k nádvoří velekněze. Seděl tam se strážemi, aby viděl, jak to skončí.

<sup>59</sup>Hlavní kněží a celá rada se snažili najít nějaké falešné důkazy proti Ježíši, jako záminku pro jeho usmrcení. <sup>60</sup>Ale nic nemohli najít, přestože přišlo mnoho falešných svědků. Nakonec se přihlásili dva <sup>61</sup>a oznámili: "Tento muž řekl: 'Jsem schopen zničit Boží chrám a po třech dnech jej znovu postavit.'" <sup>62</sup>Velekněz vstal a zeptal se Ježíše: "Copak na toto obvinění neodpovíš? Co musíš říci na svou obranu?" <sup>63</sup>Ježíš však mlčel. Nejvyšší kněz mu řekl: "Ve jménu živého Boha tě zapřísahám. Řekni nám, jestli jsi Mesiáš, Boží Syn." <sup>64</sup>Ježíš odpověděl: "Řekl jsi to." <sup>163</sup> A také vám říkám, že v budoucnu uvidíte Syna člověka sedícího po pravici Všemohoucího <sup>164</sup> a přicházejícího na nebeských oblacích." <sup>165</sup>

<sup>65</sup>Potom velekněz roztrhl své oblečení a řekl: "Rouhá se! Proč potřebujeme další svědky? Podívejte, teď jste každý sám slyšeli jeho rouhání! <sup>66</sup>Jaký je váš rozsudek?" Odpověděli: "Vinen! Zaslouží si zemřít!"

<sup>67</sup>Pak mu plivali do tváře a udeřili ho. Někteří z nich ho políčkovali rukama, <sup>68</sup>a říkali: "Prorokuj nám, ty, Mesiáši! Kdo tě právě zasáhl?"

<sup>69</sup>Mezitím Petr seděl venku na nádvoří. Služka k němu přistoupila a řekla: "Byl jsi

<sup>161</sup> Jedno z velmi nápadných prohlášení nenásilí, lásky k nepřátelům od Ježíše. Toto radikální učení obviňuje použití násilí dokonce i proti nepřátelům. Křesťanská účast na násilí je tímto Ježíšovým příslovím odsouzena.

<sup>162</sup> To znamená, povstalec.

<sup>163</sup> Tedy: "řekl jsi pravdu."

<sup>164</sup> Odkaz na klíčový Žalm 110:1, kde druhým pánem je *adoni*, můj pán, nikdy titul božstva. Ježíš správně definuje toho na Boží pravici jako "syna člověka", lidskou bytost, ne Boha. Ježíš nikdy netvrdil, že je BŮH, tj. Jahve, což by znamenalo, že by existovali dva, kteří jsou Bůh, tedy dva Bohy! Pozdější koncily se pokoušely následovat tento poněkud zjevný odchod k po-

lyteismu vytvořením filosofického, nebiblického konceptu abstraktní "jednoty". Pro Židy a pro Ježíše byl Bůh jedna Osoba, Otec (Mal. 2:10). "Bůh" znamená Otec 1300 krát v NZ a tisíce výskytů různých slov pro "Boha" v Bibli nikdy neznamena trojjediného Boha.

<sup>165</sup> Obdržev právo na Království a přicházející při své parousii vládnout světu z Jeruzaléma. Lukáš 19:11 a dál popisuje stejný nástin budoucí historie. Ježíš sedí v současné době po Boží pravici v nebi a čeká na okamžik, kdy si podmaní své nepřátele (Ž 2) při svém příchodu ve slávě. (Heb. 10:13).

také s Ježíšem Galilejským!" <sup>70</sup>Ale on to před všemi popřel. Řekl: "Nevím, o čem to mluvíš." <sup>71</sup>Vrátil se ke vchodu, kde ho viděla jiná služebná dívka, a řekla tamním lidem: "Tento muž byl s Ježíšem Nazaretským." <sup>72</sup>Znovu to popřel a s přísahou řekl: "Neznám toho muže." <sup>73</sup>O chvíli později přišli lidé, kteří tam stáli, k Petrovi a řekli: "Určitě jsi jedním z nich. Tvůj přízvuk tě odhaluje." <sup>74</sup>Pak začal proklínat a přísahat: "Neznám toho člověka!" Okamžitě kohout zakokrhla. <sup>75</sup>Potom si Petr vzpomněl, co předpověděl Ježíš: "Dřív než zakokrhá kohout, třikrát popřeš, že mě znáš." Vyšel ven a hořce vzlykal.

**27** <sup>1</sup>Brzy ráno se všichni hlavní kněží a starší lidu radili, jak by měli Ježíše usmrtit. <sup>2</sup>Spoutali ho, odvedli a předali Pilátovi, místodržícímu.

<sup>3</sup>Když Juda, ten, kdo zradil Ježíše, viděl, že Ježíš byl odsouzen k smrti, lítoval toho, co udělal, a vrátil třicet stříbrných mincí hlavním kněžím a starším. <sup>4</sup>Řekl jim: "Zhřešil jsem. Zradil jsem nevinnou krev!" Odpověděli: "Co je nám do toho? To je tvůj problém!" <sup>5</sup>Juda hodil stříbrné mince do svatyně a odešel. Šel pryč a oběsil se. <sup>6</sup>Hlavní kněží vzali stříbrné mince a řekli: "To jsou peníze krve, takže není zákonné vložit je do chrámové pokladnice." <sup>7</sup>Souhlasili s tím, že koupí hrnčířovo pole jako místo pohřbívání cizinců. <sup>8</sup>Proto je pole dodnes nazýváno "pole krve". <sup>9</sup>To naplnilo proroctví vyřčené skrze proroka Jeremiáše: "Vzali třicet stříbrných mincí - 'hodnotu' vácného, za kterého byla stanovena cena Izraelem, <sup>10</sup>a použili je, aby zaplatili za hrnčířovo pole, stejně jako mi Pán Bůh dal pokyn, abych to udělal."

<sup>11</sup>Ježíš byl přinucen stát před místodržícím Pilátem, který se ho zeptal: "Jsi král Židů?" Ježíš odpověděl: "Řekl jsi to správně." <sup>12</sup>Když však hlavní kněží a starší proti němu vznesli obvinění, Ježíš neodpověděl. <sup>13</sup>Pilát se ho zeptal: "Neslyšíš, kolik obvinění proti tobě vznášejí?" <sup>14</sup>Ježíš však neřekl nic, ani jediné slovo. To místodržícího velmi překvapilo.

<sup>15</sup>Nyní bylo zvykem, že místodržící během svátku propustil davu jednoho jimi vybraného vězně. <sup>16</sup>V té době byl držen po-

věstný vězeň, muž jménem Ježíš Barabáš. <sup>17</sup>Pilát se tedy zeptal lidí v davu, kteří se shromáždili: "Koho chcete, abych vám propustil? Barabáše nebo Ježíše, zvaného Mesiáš?" <sup>18</sup>(Uvědomil si, že mu předali Ježíše, aby byl vyslýchán, kvůli žárlivosti.)

<sup>19</sup>Když seděl na svém soudním trůnu, poslala mu jeho žena zprávu: "Nečiň nic tomuto nevinnému muži, protože jsem dnes strašně trpěla v důsledku snu, který jsem o něm měla." <sup>20</sup>Ale hlavní kněží a starší přesvědčili davy, aby žádali vydat Barabáše a Ježíše vyhladit. <sup>21</sup>Když se jich místodržící zeptal: "Tak, kterého z těch dvou chcete, abych vám propustil?" odpověděli: "Barabáše." <sup>22</sup>Zeptal se jich: "Tak co tedy mám udělat s Ježíšem, tím nazývaným Mesiáš?" Všichni křičeli: "Nech ho ukřižovat!" <sup>23</sup>Pilát se zeptal: "Proč? Jakého zločinu se dopustil?" Ale křičeli ještě hlasitěji: "Ukřižuj ho!"

<sup>24</sup>Když Pilát viděl, že je to ztracená věc a že povyk se rozvíjí, vzal trochu vody a umyl si ruce před davem. "Jsem nevinný od krve tohoto muže. Odpovědnost je na vás!" <sup>25</sup>Všichni lidé odpověděli: "Kéž bude jeho krev na nás a na naše děti!" <sup>26</sup>Potom jim propustil Barabáše, ale nechal Ježíše zbičovat a poslal ho, aby byl ukřižován.

<sup>27</sup>Vojáci místodržícího vzali Ježíše do pretoria a obklopila ho celá kohorta. <sup>28</sup>Svlékli ho a položili na něj šarlatový plášť. <sup>29</sup>Upřeli ho z trní korunu, položili mu ji na hlavu a vložili hůl do jeho pravé ruky. Klekali si před něj a posmívali se mu: "Zdravíme tě, králi Židů!" <sup>30</sup>Plivali na něj, vzali hůl a bili ho přes hlavu. <sup>31</sup>Když ukončili tropení žertů, odňali mu roucho a oblékli mu zpět jeho vlastní oblečení. Potom ho vedli, aby byl ukřižován.

<sup>32</sup>Cestou našli člověka jménem Šimon, z Kyréné, a přinutili ho nést Ježíšův kříž. <sup>33</sup>Když dorazili na místo zvané Golgota, což znamená "Místo lebky", <sup>34</sup>dali mu víno smíšené s hořkou bylinou. Když ochutnal, odmítl to pít.

<sup>35</sup>Poté, co ho ukřižovali, hodili kostkami, aby mezi sebe rozdělili jeho šaty. <sup>36</sup>Pak se posadili a pozorovali ho tam. <sup>37</sup>Umístili nad jeho hlavu tabulku s obviněním proti němu. Zněl: "Toto je Ježíš, král Židů."

<sup>38</sup>Potom s ním ukřižovali dva zločince,<sup>166</sup> jednoho vpravo a jednoho vlevo. <sup>39</sup>Ti procházející kolem na něj vykřikovali urážky, potrášajíce hlavou a <sup>40</sup>říkali: "Ty, jenž jsi slíbil zničit chrám a znovu ho postavit za tři dny, proč nedokážeš zachránit sebe! Jsi-li opravdu Boží Syn, pak sestup z kříže." <sup>41</sup>Stejně tak se mu vysmívali i hlavní kněží spolu s náboženskými učiteli a staršími. <sup>42</sup>Říkali: "Zachraňoval jiné lidi, ale nemůže zachránit sebe! Pokud je opravdu králem Izraele, nechť sestoupí z kříže, a pak mu uvěříme!" <sup>43</sup>Spoléhá na Boha s takovou důvěrou – ať ho Bůh nyní zachrání, pokud z něj má radost, protože prohlašoval 'Já jsem Boží Syn.'" <sup>44</sup>Zločinci, kteří byli ukřižováni s ním, mu spílali stejně.

**27**<sup>45</sup>Od poledne temnota pokrývala celou zemi, a to trvalo do tří hodin. <sup>46</sup>Asi ve tři hodiny Ježíš hlasitě vykřikl: "Eli, Eli, lama sabachtani?"<sup>167</sup> což znamená: "Můj Bože, můj Bože, proč jsi mě opustil?" <sup>47</sup>Když to někteří z těch, kteří tam stáli, uslyšeli, řekli: "Volá Eliáše!" <sup>48</sup> Ihned jeden z nich běžel a vzal houbu, namočil ji do octa, dal ji na hůl a dal ji Ježíšovi, aby pil. <sup>49</sup>Ale ostatní říkali: "Nechte ho být. Uvidíme, jestli Eliáš přijde a zachrání ho." <sup>50</sup>Ježíš znovu hlasitě zvolal a vydechl naposled.<sup>168</sup> <sup>51</sup>Právě tehdy se chrámová opona roztrhla shora ve dvě až dolů. Země se otřásla, skály se rozešly, <sup>52</sup>a hrobky se otevřely. Mnozí ze svatých, kteří usnuli<sup>169</sup> byli pozvednuti. <sup>53</sup>Po vzkříšení Ježíše vyšli z hřbitovů do svatého města, kde je vidělo mnoho lidí. <sup>54</sup>Když setník a ti s ním, kteří hlídali Ježíše, viděli zemětřesení a to, co se stalo, byli vyděšení a řekli: "To byl skutečně Boží Syn!"<sup>170</sup>

<sup>55</sup>Mnohé ženy také pozorovaly z dálky, ty, které následovaly Ježíše z Galileje a podporovaly ho. <sup>56</sup>Mezi ně patřila Marie

Magdaléna, Marie, matka Jakuba a Josefa a matka synů Zebedeových.<sup>171</sup>

<sup>57</sup>Večer bohatý muž jménem Josef z Arimatie (který se také stal Ježíšovým učedníkem) <sup>58</sup>šel k Pilátovi a požádal o Ježíšovo tělo. Pilát nařídil, aby mu bylo předáno. <sup>59</sup>Josef vzal tělo a zabalil ho do čerstvé plátně látky, <sup>60</sup>a vložil ho do své nové hrobky, vytesané v pevné skále. Přivalil velký kámen přes vchod do hrobky a odešel. <sup>61</sup>Marie Magdaléna a druhá Marie tam seděly na proti hrobce.

<sup>62</sup>Následující den, den po dni přípravy,<sup>172</sup> šli hlavní kněží a farizejové společně navštívit Piláta. <sup>63</sup>Řekli mu: "Tvoje Excellence, vzpomínáme si, že ten podvodník řekl, když byl ještě naživu: 'Po třech dnech znovu povstanu ze smrti.' <sup>64</sup>Vydej tedy rozkaz, zajistit hrob až do třetího dne. Jeho učedníci tak nebudou moci přijít a ukrást jeho tělo a sdělit lidem, že byl vzkříšen z mrtvých, a konečný klam by pak byl horší než ten první." <sup>65</sup>Pilát odpověděl: "Máte stráž vojáků. Teď jděte a udělejte to tak zabezpečené, jak můžete." <sup>66</sup>Šli tedy a zabezpečili hrobku, zapečetili vstupní kámen a vyslali vojáky jako strážce.

**28** <sup>1</sup>Po sabatu<sup>173</sup> za úsvitu v neděli ráno se šly Marie Magdalena a druhá Marie podívat na hrobku. <sup>2</sup>Najednou nastalo hrozné zemětřesení, neboť Pánův anděl sestoupil z nebe a odvalil kámen a posadil se na něj. <sup>3</sup>Jeho vzhled zářil jako blesk a jeho šaty byly bílé jako sníh. <sup>4</sup>Strážníci se třáslí strachem, když ho uviděli, skáceli se k zemi, jako by byli mrtví. <sup>5</sup>Anděl řekl ženám: "Nebojte se! Víím, že hledáte Ježíše, který byl ukřižován. <sup>6</sup>Není tady. Byl pozvednut<sup>174</sup> z mrtvých, právě jak řekl. Pojděte se podívat, kde pán ležel. <sup>7</sup>Nyní jděte rychle a

<sup>166</sup> Možná povstalci, bojovníci za svobodu.

<sup>167</sup> Aramejsky, v rodném jazyku Ježíše.

<sup>168</sup> Smrt osoby Ježíše, Božího Syna, by měla ukončit nemožnou představu, že je Bůh. Biblický Bůh nemůže už z definice zemřít. On sám má nesmrtelnost svou podstatou (1 Tim. 6:16).

<sup>169</sup> A spali tedy spánek smrti (Ž 13:3). "Mrtví vůbec nic nevědí" (Kaz 9:5, 10). (Pozn.překl. a *mnohá těla usnuvších svatých byla zvednuta...* to spíše neznamená vzkříšení)

<sup>170</sup> Řečtina mohla také znamenat "syn Boha".

<sup>171</sup> Jakuba a Jana.

<sup>172</sup> "Den přípravy" je standardní termín v té době pro pátek, den před týdenním sabatem.

<sup>173</sup> Slovo v řečtině je ve významu v jednotném čísle, byť tvarem v množném čísle. Význam v jednotném čísle s tvarem v množném čísle se vyskytuje často v Písmu a lze jej snadno vysvětlit na základě aramejské formy *sabbata*.

<sup>174</sup> Řecké slovo znamená "probuzen", připomínající nám běžnou biblickou představu, že smrt je jako spánek v bezvědomí, odtud termín "spánek mrtvých" v Ž. 13:3 (viz Kaz. 9:5, 10; Dan. 12:2; Jn. 11:11, 14). Termín "spánek duše" ne-

řekněte jeho učedníkům, že byl vzkříšen z mrtvých a že jde před vámi do Galileje. Uvidíte ho tam, slibuji vám!"

8Hrobku rychle opustily, polekané i s velkou radostí, běžíce říci jeho učedníkům tu zprávu. 9Náhle se s nimi Ježíš setkal a pozdravil je. Šli k němu, drželi se jeho nohou a uctívaly ho. 10Potom jim Ježíš řekl: "Nebojte se! Jděte a ohlaste zprávu mým bratřím, takže mohou odejít do Galileje, a uvidí mě tam."

28<sup>11</sup>Když ženy odešly, někteří strážníci šli do města a ohlásili hlavním kněžím vše, co se stalo. 12Poté, co se hlavní kněží setkali se staršími a vypracovali plán, podplatili vojáky velkou částkou peněz. 13Poučili je: "Řekněte, že jeho učedníci v noci přišli a ukradli ho, když jsme spali. 14A pokud se to dostane k pozornosti místodržícího, pro-

mluvíme si s ním a vy si s tím nemusíte dělat starosti." 15Vojáci tedy vzali peníze a udělali to, co jim bylo řečeno. Tato historka byla rozšířena mezi židovskými lidmi do dnes.

16Jedenáct učedníků však šlo do Galileje k hoře tam, kam jim Ježíš přikázal, aby šli. 17Když ho uviděli, padli na jeho nohy, i když někteří stále pochybovali. 18Ježíš k nim přišel a dal jim tyto pokyny: "Nyní mi byla předána veškerá pravomoc v nebi i na zemi. 19Tak musíte jít a činit učedníky z lidí všech národností, křtíce<sup>175</sup> je do programu a charakteru<sup>176</sup> Otce a Syna a svatého ducha. 20Učte je, aby poslouchali všechny příkazy, které jsem vám dal.<sup>177</sup> Pamatujte, já jsem vždy s vámi až do samého konce věku."<sup>178</sup>

má z hlediska Písma žádný rozpoznatelný význam, protože "duše" v Bibli znamená "osoba". Osoby spí ve smrti. Duše nikdy neznamená nesmrtelnou část člověka, která nemůže zemřít. Jediným způsobem pro lidskou osobu jak ze smrti uniknout je přes vzkříšení celé osoby. Dan. 12:2 je v tomto bodě jedním z mnoha definitivních a rozhodujících veršů.

<sup>175</sup> Vodní křest je přikázán v celém NZ. Je neodiskutovatelně veřejným prohlášením něčího záměru stát se členem Církve.

<sup>176</sup> Ekvivalent pro "jméno" v naší angličtině. Nejedná se o pevný verbální vzorec, a proto v žádném případě není v rozporu s praxí ve Skutcích o křtu "ve jménu Ježíše". Pouze v případě, že je tato věta neohrabaně vnucena jako přesný "vzorec slov", je zbytečně vytvořen rozpor. Sdružování Otce, Syna a svatého ducha v žádném případě neznamená trojjediného Boha. Víme, že Syn vznikl v lůně Marie (Lk 1:35; Mt. 1:18, 20), a proto nemůže být Bůh. 2 Kor. 13:14 stejným způsobem sdružuje Boha, Ježíše a svatého ducha.

<sup>177</sup> Vůdčí všech příkazů je: "Poslouchej, Izraeli, Pán, náš Bůh, je jeden Pán" (Mk. 12:29), v naprosté shodě s Deut. 6:4, šema, a s židovským znalcem zákona. Trinitářství je postbiblická změna Ježíšova vyznání a nově vymezuje Boha.

<sup>178</sup> To znamená, až do návratu Krista při jeho budoucím druhém příchodu, *parousii*, který nastane po vesmírných znameních, která okamžitě následují (Mt. 24:29) po budoucím velkém soužení (Dan. 12:1; Mt. 24:21). Velké pověření, podstata křesťanství, zahrnuje "poslušnost víry" (Řím. 1:5; 16:26; Heb. 5:9), tj. poslušnost všech Ježíšových slov (a následujících slov odhalených Pavlovi a dalším apoštolům). Součástí Ježíšovy poslušnosti je samozřejmě jeho příkaz, "Poslouchejte, Pán, náš Bůh, je jeden Pán" (Mk. 12:29), a inteligentní reakce a pokání na jeho úvodní příkaz, "věřte evangeliu Království" (Mk. 1:14-15). Až přijde Ježíš, budou svatí všech věků uchvázeni, aby se setkali s Ježíšem ve vzduchu a odtud ho doprovodili na zem, na kterou se vrací, aby vládl na Davidově trůnu v Jeruzalémě. Neexistuje žádná taková událost, jako tzv. vytržení před příchodem Ježíše. Existuje pouze jeden jediný budoucí příchod Mesiáše. Jediným procesem budou moci všichni skuteční věřící být "u pána" (1.Tes. 4:17) - "tak" a žádným jiným způsobem. Až do druhého příchodu na konci věku musí být Církev náležitě zaměstnána velkým pověřením. "Konec věku" se v Matoušovi vyskytuje pětkrát (13:39, 40, 49; 24:3 a zde). Není to nikdy pozitivní odkaz na rok 70 n.l.! V každém případě to znamená stejnou budoucí událost, návrat Ježíše, aby vládl na zemi ve svém království.



## MAREK

**1** <sup>1</sup>Toto je začátek evangelia Ježíše Mesiáše, <sup>1</sup>Božího Syna. <sup>2</sup>Právě jak prorok Izaiáš napsal: "Dávejte pozor, posílám před tebou svého posla, aby ti připravil cestu. <sup>3</sup>Hlas jedince volajícího v poušti: 'Připravte Pánovu cestu! Vyrovnajte mu stezky.'" <sup>4</sup>Přišel Jan Křtitel, <sup>3</sup>křtící v pustině, oznamující křest pokání pro získání odpuštění hříchů. <sup>5</sup>Vycházeli k němu všichni z Judské země a z Jeruzaléma. Veřejně přiznávali své hříchy a byli křtěni v řece Jordán. <sup>6</sup>Jan měl na sobě oblečení z velbloudí srsti, kolem pasu měl kožený opasek. Jeho jídlem byly kobylky a divoký med. <sup>7</sup>Jeho poselstvím bylo toto: "Po mně se objeví někdo, kdo je o tolik větší než já. Nejsem hoden rozvazovat ře-

<sup>1</sup> Nejprve evangelium Království, které Ježíš kázal pro spásu (Heb. 2:3) a evangelium o něm. Mnozí čtenáři Bible nesmýšlejí tak, jak by měli, o Ježíši jako o původním kazateli evangelia spásy (Heb. 2:3; 5:9; Lk. 4:43; 8:12; Jn. 12:44 a dál; Skutky 8:12; 28:23, 31 atd.). Bez Marka 1:1, 14-15 jako skalního základu vypadává z NZ protější konec. Boží království musí být definováno na základě svého hebrejského pozadí. Jak jinak může člověk činit pokání a přijmout evangelium? Pokud je evangelium nejasné, pokání se stane nejasným. Lukáš 19:11 a dál je vynikajícím podobenstvím pro vymezení Království a absolutní potřebou věřících rozvíjet své vlohy na podporu evangelia Království.

<sup>2</sup> Pro inteligentní studium Bible je nezbytné definovat a vysvětlit titul "Boží Syn" pro Ježíše podle výslovného a jednoduchého vymezení dané Marii andělem Gabrielem v Lukáš 1:35 a potvrzené v Mat. 1:1, 18, 20 ("zplozen v ní"). Ježíš je Boží Syn "přesně kvůli" (*dio kai*), biologickému zázraku, který v Marii vypracoval Bůh (Lk. 1:35). Ježíš nemá lidského otce, a byl tedy přímo Božím Synem, druhým Adamem a hlavou nového stvoření lidských osob. Mat. 1:18 hovoří o původu, počátku Božího Syna a poskytuje správné pochopení toho, kdo Ježíš je. Koncept "Boha Syna" rovného s Otcem je post-biblický vývoj "církevních otců" a církevních koncílů a v Písmu ho není možné nalézt.

<sup>3</sup> Ponořující do vody. Vodní křest je přikázán v celém NZ a je nezbytnou součástí velkého pověření (Mt. 28:19-20). Odmítat vodní křest znamená dostat se do pozice jasné neposlušnosti vůči Ježíšovi a apoštolům. Křest byl prováděn, když kandidáti měli jasnou představu o evangeliu Království a o tom, kdo je Ježíš (Skutky 8:12).

<sup>4</sup> Nejen od letnic! Všechno, co Ježíš konal jako službu, poskytovalo svatého ducha. Viz zejmé-

mínky jeho sandálů. <sup>8</sup>Křtil jsem vás vodou, ale on vás bude křtít svatým duchem."<sup>4</sup>

<sup>9</sup>V té době přišel Ježíš z Nazaretu v Galileji a byl pokřtěn Janem v Jordánu. <sup>10</sup>Když vyšel Ježíš z vody, viděl nebesa rozdělená a ducha jako holubici sestupující na něj. <sup>11</sup>Nebeský hlas řekl: "Ty jsi můj Syn, ten, kterého miluji. Jsem z tebe potěšen."

<sup>12</sup>Lhned poté duch poslal Ježíše pryč do pustiny, <sup>13</sup>kde byl pokoušen<sup>5</sup> Satanem čtyřicet dní. Byl s divokými zvířaty a andělé mu sloužili.

<sup>14</sup>Později, když byl Jan zatčen a uvězněn, Ježíš šel do Galileje a oznamoval Boží evangelium.<sup>6</sup> <sup>15</sup>Říkal:

"Předpovězený čas přišel. Boží králov-

na jeho slova, která byla "duch a život" (Jan 6:63) a ovšem stále jsou! Svatý duch byl poprvé předán při speciální veřejné demonstraci od vzkříšeného Mesiáše v Skutcích. To však neznamená, že svatý duch předtím nebyl příliš aktivní. Zvláštní lidé byli naplněni duchem a Jan Křtitel měl ducha dokonce v lůně své matky Alžběty. Duch je tvořivá funkční přítomnost a moc Boží pracující různými způsoby. Duch je také ztotožňován s "utěšitelem" a definován v 1 Jan 2:1 Ježíš je ten Utěšitel, který se vrací ke svému lidu v duchovní moci a přítomnosti, aby jim pomohl poté, co šel do nebe při svém výstupu tam.

<sup>5</sup> Bůh nemůže být pokoušen (Jakub 1:13), takže celá epizoda zde by byla fraškou, kdyby Ježíš byl BŮH!

<sup>6</sup> Boží evangelium. Evangelium spásy, které pochází od Boha, Boží spásné evangelium o **Království**, kázané a oznamované všemi pisateli a evangelisty NZ a samozřejmě jedinečným Božím Synem (Lk 1:35), samotným Ježíšem (Lk. 4:43; Heb. 2:3). Bůh vydává konečné prohlášení a výzvu k víře v Království a jeho velký program nesmrtnosti je modelován v člověku Ježíši a jím vyučován jako spásné evangelium, ovšem kromě jeho zástupné smrti a jeho vzkříšení k nesmrtnosti. Evangelium Království je dobrá zpráva, že člověk může, poslušností Ježíši ve víře, dosáhnout nesmrtnosti. Ježíš byl průkopníkem, kazatelem tohoto spásného evangelia Království, nyní směřujícího do celého světa (Mt. 24:14). "Boží evangelium" se nachází také v Řím. 1:1; 15:16 (rámování knihy Římanům); 2 Kor. 11:7; 1 Tes. 2:2, 8, 9; 1 Pet. 4:17. Toto označení pro evangelium krásně sjednocuje celý NZ v jedno spásné evangelium Božího království pocházející od Ježíše. (E.W. Bullinger svými pěti odlišnými evangeliijními zprávami [*Companion Bible* Dodatek] způsobil

ství přijde brzy. Čiňte pokání a věřte tomu-  
to evangeliu o Království."<sup>7</sup>

<sup>11</sup>Když šel podél Galilejského moře, Ježíš viděl, jak Šimon a jeho bratr Ondřej vrhali síť do jezera. Živili se rybolovem. <sup>17</sup>Řekl jim: "Pojďte za mnou a já vás naučím chytat lidi."<sup>8</sup> <sup>18</sup>Okamžitě opustili své síť a následovali ho. <sup>19</sup>Šel o něco dále a uviděl Jakuba a jeho bratra Jana, syny Zebedeovy. Opravovali své síť. <sup>20</sup>Okamžitě je pozval, aby ho následovali, a oni nechali svého otce Zebedea na lodi s najatými dělníky a

následovali Ježíše.<sup>9</sup>

<sup>21</sup>Odešli do Kafarnaum a v sobotu šel Ježíš do synagogy a začal tam učit. <sup>22</sup>Lidé byli ohromeni jeho učením, protože mluvil s pravomocí na rozdíl od jejich náboženských učitelů.<sup>10</sup> <sup>23</sup>Najednou, právě v synagoze, začal jeden muž se zlým duchem<sup>11</sup> ječet. <sup>24</sup>Křičel: "Ježíši Nazaretský, co máme společného? Přišel jsi nás zničit? Víím, kdo jsi! Jsi Boží svatý!"<sup>12</sup> <sup>25</sup>Ježíš si podmanil zlého ducha a rozkázal mu: "Bud' zticha! Vyjdi z něho." <sup>26</sup>Zlý duch křičel, uvrhl muže do

nevýslovné poškození dobrého studia Bible). NZ je tímto systémem roztrhán na kousky. Pavel (Řím. 1:1) a Ježíš (Mk. 1:14-15) kázali Boží evangelium.

<sup>7</sup> Pokání znamená úplné přeorientování v myšlení, chápání a v životním stylu. Prvním Ježíšovým příkazem je tedy *nejprve* uvěřit evangeliu o Božím království (Mk. 1:14-15; Skutky 8:12), což je říše Mesiáše, rozhodně ne obrazné království "v srdci". Některé překlady, jako Ferrar Fentonův, správně podávají Dan. 2:44: "Ve dnech těch králů vytvoří nebeský Bůh věčné impérium, které je nezničitelné, jehož svrchovanost nebude přenesena na jiný lid." Tak také v Dan. 7:17-27, "Ty čtyři velké šelmy, které jsi viděl, jsou čtyři **velké říše**, které budou zřízeny na Zemi. Svatí Nejvyššího potom převezmou **Říši** a budou ji vlastnit na věky, na věky věků. Nastal čas pro svaté vlastnit **říši** ... **Říše**, držení a vznešenost říše **pod celým nebem** bude dána svatému lidu Nejvyššího." Odměna věřících v NZ proto není nikde označována jako "jít do nebe", ale "budete mít vládu v deseti městech" (Lk. 19:17; srov. Mt. 5:5: "zdědit zemi"). Tak také Ježíšova slova člověku, který získal pět min: "Máš být vládcem pěti měst" (Lk. 19:19). Ježíš opakoval tento stejný slib evangelia, když řekl apoštolům: "Vy, kdo jste mě následovali, když je svět znovu zrozen, když Syn člověka bude sedět na svém trůnu slávy [Mt. 25:31], budete sedět na 12 trůnech vládouce 12 kmenům Izraele" (Mt. 19:28). Pavel byl překvapen, že jím obrácení zapomněli na základní pravdu, že svatí "budou vládnout světu". (1 Kor. 6:2). Viz Zj. 5:9-10; 3:21; 2:26; 20:1-6. Pokud má slovo "říše" nesprávné konotace, měli bychom pochopit, že se jedná o vládnu říši, jejímž imperátorem-králem je Ježíš. Známe "politiku" jako "špinavou politiku", ale Boží království bude prvním systémem, jako teokracie, která bude velkorysou politikou. Jde o to, že Království v NZ je vláda nad skutečným světem, jejíž duch může být zakoušen ještě před skutečným začátkem v Zj 11:15-18, kde při poslední trubce "začíná vlád-

nout" Bůh a Jeho Mesiáš. Lukáš 19:11 a dál je klíčovou pasáží pro vymezení "Království" jako nadcházející mesiášské vlády na obnovené zemi s hlavním městem v Jeruzalémě. Bez této skutečnosti se NZ stává prázdnou skořápkou. (Viz mé *The Coming Kingdom of the Messiah A Solution to the Riddle of the NT* (též česky *Mesiášovo nadcházející království. Řešení hádanky z Nového zákona*) a *Our Fathers Who Aren't in Heaven*. Království je jádrem křesťanského spásného evangelia a předmětem Ježíšova prvního a souhrnného příkazu (Mk. 1:14-15).

<sup>8</sup> NZ křesťanská evangelizace je počínem přesvědčování, přesvědčování ostatních, aby uvěřili Ježíši, tj. tomu, co učil, a věřit v něj. Obé se navzájem zapojují. Skutky 19:8 je dobrý text, který ukazuje Pavla při práci na evangelizaci. Být přesvědčen znamená věřit.

<sup>9</sup> Stávají se jeho učedníky nebo studenty a učí se skutečné víře od mistra-rabína.

<sup>10</sup> Zákoníci byli profesionální učenci a učitelé lidí.

<sup>11</sup> Démon. Démoni jsou nadpřirozené nehumánní osobnosti, rozhodně ne lidské bytosti ani duševní nemoci. Jsou příčinou duševních a jiných škod. Ježíš k nim mluví a oni mluví s ním (Lk 4:41). Je velmi nebezpečný útok na integritu historického vyprávění říkat, že neexistují! Realita nadpřirozeného zla pod vedením Satana je zásadně důležitým rozměrem pravdy, jak je zjevena v Písmu. Náš boj je, jak řekl Pavel v Ef. 6:12, nikoli v zásadě proti lidským bytostem, ale proti "*kosmokratům*" – satanským silám v neviditelném světě. Ef. 2:2: Satan je vládcem světského prostoru a bohem tohoto věku (2 Kor. 4:4). Jeho klamný vliv bude během milénia zcela odstraněn.

<sup>12</sup> O Mesiáši předpovězeno, že pochází z Davidovy rodiny (Ž. 132:11), a je prorokem oznámeným Mojžíšem v Deut. 18:15-18. Rozhodně není "Bůh Syn", což je koncept zcela cizí Ježíši a NZ komunitě věřících.

křečí a vyšel z něj. 27Všichni byli ohromeni tím, co se stalo. Ptali se jeden druhého: "Co je to? Co je toto nové učení podporované tak velkou pravomocí? Dokonce i zlí duchové dělají to, co jim říká!" 28Zprávy o něm se rychle rozšířily po celé oblasti Galileje.

29Potom opustili synagogu a šli do domu Šimona a Ondřeje spolu s Jakubem a Janem. 30Šimonova tchýně byla nemocná v posteli s horečkou. Řekli o ní Ježíši. 31Šel k ní, vzal ji za ruku a pomohl jí na nohy. Horečka ji okamžitě opustila. Pak jim udělala jídlo. 32Po západu slunce toho večera byli nemocní a utlačovaní démoni přivedeni k Ježíši. 33Celé město se shromáždilo venku. 34Uzdravil mnoho lidí, kteří měli různé nemoci, a vyhnal mnoho démonů. Nedovolil démonům<sup>13</sup> mluvit, protože věděli, kdo je.

35Velmi brzy ráno, když byla ještě tma, Ježíš vstal a šel sám na opuštěné místo, aby se modlil. 36Šimon a ostatní ho hledali. 37Když ho našli, řekli mu: "Všichni tě hledají." 38Ježíš však odpověděl: "Musíme jít do ostatních měst v této oblasti, abych také jim mohl kázat evangelium.<sup>14</sup> To je moje pověření." 39A tak šel po celé Galileji a oznamoval evangelium<sup>15</sup> v synagogách a vyháněl demony.

140Přišel k němu malomocný, který žádal o pomoc. Poklekl před Ježíšem a řekl: "Prosím, pokud jsi ochoten, můžeš mě uzdravit!" 41Ježíš se soucitem natáhl ruku, dotkl se muže a řekl: "Jsem ochoten. Buď uzdraven!" 42Malomocenství ho okamžitě opustilo a on byl uzdraven. 43Ježíš ho poslal pryč se silným varováním. 44Řekl mu: "Určitě o tom nikomu nic neříkej. Jdi ke knězi a ukaž se mu. Předlož oběť, která je po-

dle Mojžíšova zákona pro takové očistění nezbytná, jako svědectví pro ně, aby viděli." 45Ale uzdravený malomocný vyšel a říkal všem, co se stalo. V důsledku toho nemohl Ježíš otevřeně vstoupit do měst, ale musel zůstat venku v neobydlených oblastech, kde k němu lidé přicházeli ze všech stran.

**2** 1O několik dní později se Ježíš vrátil domů do Kafarnaum a šířily se zprávy, že je v domě. 2 V domě se tísnilo tolik lidí, že bylo plno i přede dveřmi, když Ježíš kázal evangelium-slovo<sup>16</sup> o Království. 3Čtyři muži přinesli ochrnutého muže, 4ale kvůli davu se nemohli přiblížit k Ježíši. Vyšli tedy na střechu a rozebrali ji. Poté, co ji otevřeli nad Ježíšem, spustili dolů rohož, na níž ležel ochrnutý muž. 5Když Ježíš viděl víru těchto mužů, řekl ochrnutému muži: "příteli, odpuštěny jsou tvé hříchy." 6Někteří z náboženských učitelů, kteří tam seděli, si mysleli: 7"Jak může takto mluvit? Rouhá se! Kdo může odpouštět hříchy kromě Jediného Boha?"<sup>17</sup> 8Ježíš okamžitě ve svém duchu věděl, co si myslí. Řekl jim: "Proč se takto domlouváte? 9 Co je snazší: říci ochrnutému: 'Tvé hříchy jsou odpuštěny', nebo 'Vstaň, zvedni svou podložku a chod'?" 10Ale abych vás přesvědčil, že Syn člověka<sup>18</sup> má pravomoc odpouštět hříchy, 11říkám ti, ochrnutý muži: 'Vstaň, zvedni svou rohož a jdi domů.'" 12Postavil se, zvedl svou rohož, a vyšel ven před všemi. Všichni byli ohromeni, chválili Boha a řekli: "Nikdy jsme nic takového neviděli!"

13Ježíš vyšel ještě jednou k moři a učil zástupy, které k němu přišly. 14Když šel kolem, uviděl Leviho, syna Alfeova, jak sedí

<sup>13</sup> Démoni (*daimonia*) je jasné slovo a důležitá součást historického vyprávění. Je vážným útokem na text Písma pokoušet se je zamlouvat. Věděli, že Ježíš je Mesiáš (Lk. 4:41) a Jakub říká, že "démoni věří v Jediného Boha a třesou se" (2:19).

<sup>14</sup> Veškeré kázání evangelia v NZ je "kázání evangelia Království". Ježíš uvedl, že toto kázání evangelia Království bylo základem jeho celého poslání (Lk 4:43). Zůstává pak úkolem jeho těla, kterým je Církev. Jinak Církev nezní jako Ježíš a je v nebezpečí, že propaguje jiného Ježíše.

<sup>15</sup> O Božím království, jediné zachraňující evangelium kázané v celém NZ. Správná definice evangelia poskytnutá Markem 1:14-15 musí být

udržována po celou dobu, když někdo čte NZ. <sup>16</sup>"Slovo" je NZ zkratkou pro evangelium Království, spásnou zprávu vždy oznamovanou Ježíšem (Lk. 8:12) a všemi jeho následovníky (Skutky 8:4, 5, 12).

<sup>17</sup> Trpěli stejným duchovním nedostatkem jako "ortodoxní" lidé dnes. Nemohli uvěřit ohromující síle a pravomoci, kterou udělil jeden Bůh, Ježíšův Otec, člověku Mesiášovi.

<sup>18</sup> Lidská bytost, podle Daniele 7. To byl Ježíšův oblíbený způsob, jak se definovat. Pozdější teologie od filosoficky smýšlejících "církvních otců" ho proměnila v Boha, a tak zkomplikovala a zničila jednoduchý unitární monoteismus Ježíše v Jan 17:3 a Marek 12:29. Pavel opravuje všechny ty komplikace a zmatek v 1 Tim. 2:5.

u stánku výběrčího daní. Ježíš mu řekl: "Následuj mne." Levi vstal a následoval Ježíše. <sup>15</sup>Toho večera Ježíš jedl večeri v domě Leviho. Mnozí výběrčí daní a "hříšníci"<sup>19</sup> byli přítomni u Ježíše a jeho učedníků kvůli jídlu. Mnozí z těchto lidí byli následovníky Ježíše. <sup>16</sup>Když náboženští vůdci z farizejů viděli Ježíše jíst s takovými lidmi, zeptali se Ježíšových učedníků: "Proč jí s výběrčími daní a s hříšníky?" <sup>17</sup>Když to Ježíš uslyšel, řekl jim: "Nejsou to zdraví lidé, kteří potřebují lékaře, ale ti, kteří jsou nemocní. Nepřišel jsem povolát bezúhonné lidi, ale hříšníky."

<sup>18</sup>Tak tedy Janovi učedníci a farizejové se postili. Někteří z nich přišli k Ježíšovi a zeptali se ho: "Proč se Janovi učedníci a farizejové postí, ale tvoji učedníci ne?" <sup>19</sup>Ježíš jim odpověděl: "Postí se svatební hosté, když je s nimi ženich? Ne. Když je s nimi ženich, nemohou se postit. <sup>20</sup>Ale přichází den, kdy bude ženich od nich vzat, a pak se budou postit

<sup>21</sup>Nikdo nedává záplatu, která se nesrazila, na staré oblečení. Jinak se nový kus srazí vůči starému a roztržení zhorší. <sup>22</sup>Nikdo nevkládá nové víno do starých vinných měchů. Jinak víno roztrhne vinné měchy a víno i měchy budou zničeny. Ne. Dáváte nové víno do nových vinných měchů."

<sup>23</sup>Jednoho dne sabatu,<sup>20</sup> když Ježíš procházel obilnými poli, začali jeho učedníci trhat obilné klasy, když šli kolem. <sup>24</sup>Farizejové řekli Ježíši: "Podívej, proč dělají to, co není přípustné pro sabat?" <sup>25</sup>Ježíš odpověděl: "Nikdy jste nečetli, co udělal David, když měl on a jeho muži hlad a nouzi? <sup>26</sup>Vstoupil do Božího domu, když byl veleknězem Abiatar, a jedl posvěcený chléb, který si nesmí nikdo kromě kněží dovolit jíst, a dal ho také svým mužům. <sup>27</sup>Sabat byl udělán pro člověka; člověk nebyl udělán kvůli sabatu. <sup>28</sup>Syn člověka je pánem dokonce i sabatu."

**3** <sup>1</sup>Ježíš šel znovu do synagogy. Byl tam muž, který měl ochromenou ruku. <sup>2</sup>Někteří z těch, kteří tam byli, sledovali Ježíše, jestli uzdraví muže v den sabatu, protože

hledali důvod, proč by ho mohli obvinít z porušení zákona. <sup>3</sup>Ježíš řekl mužovi s ochromenou rukou: "Pojď a postav se před všechny." Zeptal se jich: <sup>4</sup>"Je zákonné činit dobro v den sabatu nebo dělat zlo? Měli byste zachránit život nebo zabít?" Ale neřekli ani slovo. <sup>5</sup>Rozzlobeně se po nich podíval, hluboce rozrušený jejich tvrdohlavým postojem. Potom řekl muži: "Natáhni ruku." Muž natáhl ruku a byla uzdravena. <sup>6</sup>Farizejové odešli a okamžitě začali s Herodovou stranou plánovat, jak by mohli Ježíše zabít.

<sup>7</sup>Mezitím se Ježíš vrátil k moři a následoval ho velký dav. Ti lidé byli z Galileje, Judeje, <sup>8</sup>Jeruzaléma, Idumeje, Transjordánie a z oblastí Týru a Sidonu. Tolik lidí ho přišlo navštívit, protože slyšeli o všem, co dělá. <sup>9</sup>Ježíš řekl svým učedníkům, aby měli připravenou malou loď pro případ, že by dav byl zdrcující, <sup>10</sup>protože uzdravil tolik, že všichni nemocní lidé se na něj stále tlačili, aby se ho mohli dotknout. <sup>11</sup>Kdykoli ho zlí duchové uviděli, upadli před něj a vykřikli: "Ty jsi Boží Syn!" <sup>12</sup>Ale přikazoval démonům, aby neodhalovali, kdo je.

<sup>13</sup>Potom Ježíš odešel do vrchoviny. Zavolal ty, u nichž chtěl, aby byli s ním, a oni k němu přišli. <sup>14</sup>Vybral si dvanáct, aby byli ve spojení s ním, a nazval je apoštoly. Měli ho doprovázet a on je pověřil, aby ohlašovali evangelium Království, <sup>15</sup>a dal jim pravomoc vyhánět demony. <sup>16</sup>Těchto dvanáct si vybral: Šimon (jehož nazval Petr), <sup>17</sup>Jakub, syn Zebedeův a jeho bratr Jan (jež nazval boanerges, což znamená "synové hromu"), <sup>18</sup>Ondřej, Filip, Bartoloměj, Matouš, Tomáš, Jakub, syn Alfeův, Tadeáš, Šimon Revolucionář, <sup>19</sup>a Juda Iškariot (jenž ho zradil).

<sup>20</sup>Ježíš šel domů, ale tak velký zástup se znovu shromáždil, že on a jeho učedníci neměli ani čas se najíst. <sup>21</sup>Když o tom slyšela Ježíšova rodina, šla ho převzít do své péče a namítali: "Je pomatený!" <sup>22</sup>Ale náboženští vůdci z Jeruzaléma řekli: "Je posedlý Beelzebubem! Skrze vládce démonů vyhání demony!" <sup>23</sup>Ježíš si je však zavolal. Pomocí podobenství se jich zeptal: "Jak může Satan vyhánět Satana? <sup>24</sup>Království bojující

<sup>19</sup> "Hříšníci" zde označují ty, kteří nebyli v dodržování náboženského zákona považováni za přesné, jak vyžadovali učitelé náboženství a farizejové.

<sup>20</sup> "Sabat" v NZ je sobota a pátek je den přípravy. V Janovi 19:31 byl sabat zvláštní, protože sabat padl do týdnu pesachu.

samo v sobě nemůže pokračovat. <sup>25</sup>Rozdělená domácnost je odsouzena k zániku. <sup>26</sup>Pokud je Satan rozdělen a bojuje proti sobě, nebude trvat dlouho – brzy dojde ke konci. <sup>27</sup>Je zřejmé, že pokud někdo vtrhne do domu silného muže a pokusí se vzít jeho věci, neuspěje, dokud nejprve silného muže nespoutá,

<sup>28</sup>Říkám vám pravdu: hříchy a rouhání mohou být odpuštěny, <sup>29</sup>ale pokud se někdo rouhá proti svatému duchu, nikdy mu nemůže být odpuštěno, protože je vinen hříchem proti nadcházejícímu věku."<sup>21</sup> <sup>30</sup>(Ježíš to řekl, protože říkali: "Má zlého ducha."<sup>22</sup>)

<sup>31</sup>Potom přišli Ježíšova matka a bratři. Čekali venku, poslali mu zprávu a žádali ho, aby vyšel. <sup>32</sup>Lidé ze zástupu, který seděl kolem něj, mu řekli: "Tvoje matka a bratři jsou venku a chtějí s tebou mluvit." <sup>33</sup>Ježíš odpověděl: "Kdo je má matka? Kdo jsou moji bratři a sestry?" <sup>34</sup>Když se rozhlédl po všech těch, kteří tam seděli v kruhu, řekl: "Tohle je moje matka! Tady jsou moji bratři a sestry! <sup>35</sup>Ten, kdo koná Boží vůli,<sup>23</sup> tito lidé jsou můj bratr a sestra a matka."

**4** <sup>1</sup>Ježíš začal znovu učit u moře. Tolik lidí ho přišlo poslouchat, že vstoupil do

<sup>21</sup> Ne "věčný hřích", ale hřích proti zjevné činnosti Boha skrze jeho ducha. Tento druh hříchu skončí vyloučením ze spásy v nadcházejícím věku Božího království na zemi.

<sup>22</sup> Podobný redakční komentář od Marka se objevuje v 7:19, kde Marek dodává, že "Ježíš to řekl, a tak učinil všechna jídla čistými." (Pavel řekl totéž v Řím. 14:14, 20.) Potravinové zákony v Lev. 11 nejsou součástí poslušnosti Nové smlouvy. Nikdo nemá zasahovat do této křesťanské svobody ve věcech stravování a pití a ve vztahu k židovskému kalendáři – výroční svátky, nové měsíce a týdenní sabaty, které jsou stínem Mesiáše, který přišel (Kol. 2:16–17). "Obřízka" již není "vykonávána rukama". A obřízka zahrnuje literou "celý zákon" (viz Gal. 4 a 5, kde Pavel tvrdě pracuje, aby zabránil věřícím v pádu do toho, co by dnes mohlo být nazváno hnutím "židovských kořenů", do popření svobody Nové smlouvy).

<sup>23</sup> Konat Boží vůli není vágní "konat dobro", ale závazek k poslušnosti evangeliu Království, jaké Ježíš kázal (viz Heb. 5:9; Řím. 1:5; 16:26; Jan 3:36 pro NZ shrnutí víry, která vede ke spáse).

<sup>24</sup> Podobenství, přirovnání.

lodě a seděl v ní na vodě, zatímco dav poslouchal na břehu. <sup>2</sup>Ilustroval své učení pomocí mnoha příběhů.<sup>24</sup> <sup>3</sup>Řekl: "Poslouchajte,<sup>25</sup> rozsévač vyšel zasít. <sup>4</sup>Tak tedy, když rozhazoval semena, padla některá na cestu a ptáci přišli a snědli je. <sup>5</sup>Jiná semena padla na kamenitou zem, kde nebylo mnoho země. V mělké půdě začaly rostliny rychle růst, ale protože půda nebyla hluboká, <sup>6</sup>byly spáleny, když vyšlo slunce. Protože neměly skutečné kořeny, brzy uschly. <sup>7</sup>Jiná semena padla mezi trní. Trní vyrostlo a rdousilo klíčící semena, takže nic neplodila. <sup>8</sup>Jiná semena dopadla na dobrou půdu, kde vyklíčila a rostla. Zplodila sklizeň asi třiceti, šedesáti a stonásobnou toho, co bylo vysázeno. <sup>9</sup>Máte-li uši, abyste slyšeli, věnujte velmi bedlivou pozornost<sup>26</sup> tomu, co říkám."

<sup>10</sup>Když byl sám, jeho dvanáct učedníků a ostatní, kteří byli s ním, se ho zeptali, co to podobenství znamená. <sup>11</sup>Řekl jim: "Zjevené tajemství Božího království<sup>27</sup> vám bylo předáno, abyste chápali. Ale nezasvěcení mají pouze příběhy, <sup>12</sup>takže i když vidí, nemají vhled, a přestože slyší, nechápou. Kdyby pochopili, pak by se mohli obrátit zpět<sup>28</sup> k Bohu a mohlo jim být odpuštěno."<sup>29</sup>

<sup>25</sup> Připomíná nám to Šema: "Poslouchej, Izraeli, Pán náš Bůh je jeden Pán" (Mk. 12:29; Jan 17:3). Slyšet a pochopit podobenství o rozséváči je klíčem k proniknutí do Ježíšovy mysli a k následování ho v poslušnosti. Evangelium Království je vysvětleno v podobenství o rozséváči (srv. Mt. 13:19).

<sup>26</sup> Podstatná otázka nesmrtnosti je zapojena do naší pozornosti vůči podobenství o rozséváči a všem Ježíšovým učením. Ježíšova slova jsou takzvaná "super velká" slova, ve srovnání s nimiž jsou všechny ostatní úvahy menší a okrajové. Záleží jen na jedné otázce: zda v nadcházejícím království získáme nesmrtnost nebo zda zahyneme jako nevěřící (srv. Jn. 3:36; 3:16).

<sup>27</sup> A jak získat nesmrtnost v tomto Království a postavení vládců s Ježíšem, když se vrátí. To vše je součástí evangelia o Království (Dan. 7:14, 18, 22, 27; 1 Kor. 6:2; 2 Tim. 2:12; Mt. 19:28; Zj. 2:26; 3:21; 5:10; 20:1-6, atd)

<sup>28</sup> Činit pokání.

<sup>29</sup> Všimněte si velmi významné skutečnosti, že není možné pokání a odpuštění za nepřítomnosti jasného chápání evangelia Božího království, jaké kázal Ježíš a zbytek NZ. Spása je založena na inteligentním uchopení evangelia

<sup>13</sup> Ježíš se jich zeptal: "Nerozumíte tomu podobenství? Pokud nemůžete, jak pochopíte každé z podobenství? <sup>14</sup> Rozséváč rozsévá evangelium-slovo.<sup>30</sup> <sup>15</sup> Semena na cestě, kde je zaseto slovo, představují ty, kteří slyší evangelium-slovo, ale potom se Satan okamžitě naskytne a odejme slovo, které do nich bylo zaseto. <sup>16</sup> Podobně semena na skalnaté půdě ilustrují ty, kteří slovo slyší, a okamžitě ho s nadšením přijímají. <sup>17</sup> Ale poněvadž nemají pevné kořeny, vydrží jen chvíli, dokud nepřijdou potíže nebo pronásledování, a pak rychle odpadnou.<sup>31</sup> <sup>18</sup> Ti zasetí mezi trní ilustrují ty, kteří slyší slovo, <sup>19</sup> ale starosti tohoto věku,<sup>32</sup> pokušení bohatství a další rozptýlení dusí růst slova a stává se neplodným. <sup>20</sup> Semena zasetá na dobré půdě však ilustrují ty, kteří slovo slyší, přijímají a jsou plodní – plodí třiceti, šedesáti a stonásobek toho, co bylo původně zaseto."

<sup>21</sup> Ježíš se jich zeptal: "Kdo klade lampu pod kbelík nebo pod postel? Nikdo: Kladete lampu na stojan pro lampu. <sup>22</sup> Všechno skryté bude odhaleno a vše, co je tajné, bude zveřejněno. <sup>23</sup> Máte-li uši na slyšení, poslouchejte, co říkám!" <sup>24</sup> Řekl jim: "Dávejte pozor na to, co slyšíte. Mírou, kterou měříte, bude vám naměřeno, a ještě více. <sup>25</sup> Více bude dáno těm, kteří již rozumějí, ale těm, kteří si nepřejí vědět, bude odejmuto i to málo pochopení, které mají."

<sup>26</sup> Ježíš řekl: "Boží království je jako člověk, který vsévá semeno do země. <sup>27</sup> Jde spát a vstává, den co den, ale člověk nemá žádné znalosti o tom, jak semena klíčí a rostou. <sup>28</sup> Země plodí sklizeň automaticky. Nejprve se objeví výhonek, poté klasy zrna a poté klasy zrna dozrávají. <sup>29</sup> Když zrno je zralé, žne ho farmář srpem, protože sklizeň<sup>33</sup> je připravena."

<sup>30</sup> Zeptal se: "K čemu můžeme přirovnat Boží království? Jakou ilustraci použije-

me? <sup>31</sup> Je jako hořčičné semeno, nejmenší ze všech semen. <sup>32</sup> Když je však zaseto, vyrůstá v rostlinu, která je větší než jiné rostliny. Má velké větve dost na to, aby ptáci mohli usadat na větve v jejím stínu."<sup>34</sup>

<sup>33</sup> Ježíš použil mnohé z těchto ilustrací, když hovořil s lidmi, aby pochopili co nejvíce. <sup>34</sup> Ve skutečnosti, když mluvil veřejně, používal pouze podobenství. V soukromí však vysvětlil svým učedníkům všechno.

<sup>435</sup> Později toho dne večer řekl svým učedníkům: "Pojedme na druhou stranu moře." <sup>36</sup> Když opustili dav, šli učedníci s Ježíšem a nastoupili na loď. <sup>37</sup> Brzy povstala prudká bouře a na loď narážely vlny, plníce ji vodou. <sup>38</sup> Ježíš spal na zádi, opíraje hlavu na polštář. Učedníci ho probudili a křičeli na něj. "Učiteli, nestaráš se, že se utopíme?" <sup>39</sup> Ježíš se zcela probral. Nařídil větru, aby utichl, a řekl vlnám: "Utište se! Uklidněte se!" Vítr ustal a voda se zcela uklidnila. <sup>40</sup> Zeptal se jich: "Proč jste tak vyděšení? Nenaučili jste se mít víru?" <sup>41</sup> Byli ohromeni a vyděšení. Ptali se jeden druhého: "Kdo to je? Dokonce i vítr a vlny ho poslouchají!"

**5** <sup>1</sup> Dorazili na druhou stranu jezera v oblasti Gerasenů. <sup>2</sup> Když Ježíš vystoupil z lodi, z hřbitova přišel muž utlačovaný zlým duchem, aby se s ním setkal. <sup>3</sup> Tento muž žil mezi hrobkami a bylo nemožné ho ještě více krotit, a to ani řetězem. <sup>4</sup> Často byl spoután řetězy, ale řetězy pouze přetrhal a rozbil okovy na kousky. Nikdo neměl sílu si ho podmanit. <sup>5</sup> Dnem a nocí neustále křičel mezi hrobkami a okolními kopci a řezal se ostrými kameny. <sup>6</sup> Když z dálky viděl Ježíše, běžel a poklekl před ním. <sup>7</sup> Silným hlasem zvolal: "Co máš se mnou co dělat, Ježíši, Synu Všemohoucího Boha? Přísahvej na Boha, že mě nebudeš mučit!" <sup>8</sup> Neboť Ježíš již řekl zlému duchu, aby opustil člověka. <sup>9</sup> Ježíš se ho tedy zeptal: "Jak se jmenu-

Království, jaké kázal Ježíš. Evangelium Království je souhrnným vyjádřením celé jeho služby a záměru (Lk. 4:43; Mk. 1:14-15).

<sup>30</sup> O Království (Mt. 13:19), spásné evangelium.

<sup>31</sup> Ukazuje, že doktrína "jednou spasen, navždy spasen" je podle Bible nepravdivá.

<sup>32</sup> Současný zlý věk (Gal. 1:4), který bude trvat až do Ježíšova příchodu, kdy bude nahrazen tisíciletím, které zavede věk celosvětového Božího království.

<sup>33</sup> Sklizeň v NZ nastane při budoucím druhém příchodu Ježíše (Zj. 14:14-16; 19:11-16), na konci věku, aby zřídil své Království na zemi (Mt. 13:39, 40, 49; 24:3).

<sup>34</sup> Ježíš zde cituje z proroctví o budoucím království v Ez. 17:22-24. Dan. 4:12 předává podobné proroctví o království, ve kterém se lidé ukrývají a žijí.

ješ?" Odpověděl: "Jmenuji se Legie, protože nás je mnoho!"<sup>35</sup> <sup>10</sup>Opakovaně také prosil Ježíše, aby je neposílal z této oblasti. <sup>11</sup>Na nedalekém svahu se páslo velké stádo prasat. <sup>12</sup>Zlí duchové prosili Ježíše: "Pošli nás do prasat, abychom do nich mohli vstoupit." <sup>13</sup>Ježíš jim to dovolil. Zlí duchové opustili muže a vešli do prasat. Celé stádo, asi dva tisíce, se hnalo dolů po strmém útesu do moře a utopilo se.

<sup>14</sup>Pasáci prasat utekli a šířili zprávy po celém městě i na venkově. Lidé vyšli, aby viděli, co se stalo. <sup>15</sup>Když našli Ježíše, uviděli tam démony ovlivněného muže sedět, oblečeného a při smyslech – a byli vystrašení! <sup>16</sup>Ti, kteří viděli, co se stalo demonizovanému muži a prasatům, to ostatním řekli. <sup>17</sup>Začali prosit Ježíše, aby opustil jejich území. <sup>18</sup>Když se Ježíš vyhoupl na loď, muž, který byl demonizován, ho prosil, aby mohl jít s ním. <sup>19</sup>Ježíš však jeho žádost odmítl a přikázal mu: "Jdi domů ke svému lidu a řekni jim všechno, co pro tebe Pán udělal a jak byl k tobě milosrdný." <sup>20</sup>Muž tedy šel svou cestou a začal lidem Deseti měst říkat vše, co pro něj Ježíš udělal, a všichni byli ohromeni.

<sup>21</sup>Ježíš se znovu vrátil lodí na druhou stranu jezera, kde se kolem něj na břehu shromáždil velký dav. <sup>22</sup>Přišel k němu vůdce jedné ze synagog jménem Jairus. Když uviděl Ježíše, padl na jeho nohy <sup>23</sup>a prosil ho: "Má malá dcera umírá. Prosím, pojd' a polož na ni ruce, aby mohla být uzdravena a žít." <sup>24</sup>Ježíš tedy šel s ním. Všichni ho následovali, tísnili ho a tlačili se na něj.

<sup>25</sup>Byla tam žena, která už dvanáct let krvácela. <sup>26</sup>Značně trpěla v rukou mnoha lékařů a utratila vše, co měla. Nic jí však nepomohlo – ve skutečnosti se její stav zhoršoval. <sup>27</sup>Slyšela o Ježíši a tak vyšla skrz dav za něj a dotkla se jeho pláště. <sup>28</sup>Říkala si: "Jestli se mohu jen dotknout jeho pláště, budu uzdravena." <sup>29</sup>Krvácení se okamžitě zastavilo a ona cítila, že se její tělo uzdravilo z nemoci. <sup>30</sup>Ježíš, který najednou pocítil, že z něj vyšla moc, se otočil v davu a zeptal se: "Kdo se dotkl mého pláště?" <sup>31</sup>Učedníci odpověděli. "Pohled' na dav tlačící se na tebe. Co tím míníš, 'Kdo se mě dotkl?'" <sup>32</sup>Ale

Ježíš se rozhlédl kolem, aby viděl, kdo to udělal. <sup>33</sup>Žena vědoma si toho, co se jí stalo, přišla a padla před něj a řekla mu celou pravdu. <sup>34</sup>Ježíš jí řekl: "Má dcero, tvá víra tě uzdravila. Jdi v pokoji. Byla jsi úplně vyléčena ze své nemoci."

<sup>35</sup>Zatímco ještě mluvil, někteří lidé přišli z domu vůdce synagogy. Řekli: "Tvá dcera je mrtvá. Už nemusíš učitele obtěžovat." <sup>36</sup>Ježíš však nevěnoval pozornost tomu, co řekli. Řekl vůdci synagogy: "Neboj se, jen měj víru." <sup>37</sup>Nedovolil nikomu jít s ním kromě Petra, Jakuba a Jakubova bratra Jana. <sup>38</sup>Když dorazili do domu vůdce synagogy, viděl Ježíš veškerý nepokoj, lidé plakali a naříkali. <sup>39</sup>Vešel dovnitř a zeptal se jich: "Proč děláte takový rozruch se vším tím pláčem? Holčička není mrtvá; jen spí." <sup>40</sup>Pohrdavě se mu vysmáli. Ježíš nechal všechny odejít. Potom šel do místnosti, kde ležela malá holčička, a vzal s sebou otce a matku dítěte a tři učedníky. <sup>41</sup>Držel ruku holčičky a řekl: "*Talitha koum*", což znamená, <sup>36</sup>"Holčičko, prostě vstaň!" <sup>42</sup>Malá holčička, dvanáctiletá, se okamžitě zvedla a začala chodit. Byli úplně ohromeni tím, co se stalo. <sup>43</sup>Předal jim přísné pokyny, nedovolit nikomu o tom vědět, a řekl jim, aby malé dívčině dali něco k jídlu.

**6** <sup>1</sup>Ježíš odešel se svými učedníky domů do Nazaretu. <sup>2</sup>V den sabatu začal učit v synagoze a mnozí z posluchačů byli ohromeni. Ptali se: "Odkud to všechno dostává? Co je to za moudrost, která mu byla dána? Kde dostal moc konat zázraky?" <sup>3</sup>Není to syn tesaře a Marie – bratr Jakuba, Josefa, Judy a Šimona? Nežijí tady mezi námi jeho sestry?" Byli jím uraženi a odmítli ho. <sup>4</sup>Ježíš jim řekl: "S prorokem je zacházeno s úctou, vyjma jeho rodného města, svých příbuzných a své rodiny." <sup>5</sup>Výsledkem bylo, že Ježíš tam nemohl vykonat žádné zázraky, kromě uzdravení několika nemocných lidí. <sup>6</sup>Byl ohromen jejich nedostatkem víry. Ježíš cestoval po vesnicích a učil.

<sup>7</sup>Svolal dvanáct učedníků a začal je vysílat po dvou a dával jim moc nad zlými duchy. <sup>37</sup> <sup>8</sup>Nařídil jim, aby si sebou nic nebrali, kromě vycházkové hole – žádný chléb, tašku ani peníze v opasku. <sup>9</sup>Mohli nosit sandá-

<sup>35</sup> Podivná směs jednotného a množného čísla, „moje“ a „my“.

<sup>36</sup> V aramejštině.

<sup>37</sup> Synonymum pro démony.

ly, ale neměli si vzít další košili. <sup>10</sup>Přikázal jim: "Když jste pozváni do domu, zůstaňte tam, dokud neodejdete. <sup>11</sup>Pokud vás lidé nepřivítají ani neposlouchají, vytřeste prach z nohou, když odcházíte, jako svědectví proti nim." <sup>12</sup>Obcházel tedy kolem a kázal, že lidé by měli činit pokání.<sup>38</sup> <sup>13</sup>Vyhnali mnohé demony a uzdravili mnohé, kteří byli nemocní, když je pomazali olejem.

<sup>14</sup>Král Herodes slyšel o Ježíši od doby, kdy se stal známým. Někteří říkali: "To je Jan Křtitel vzkříšený z mrtvých. Proto má takové zázračné síly." <sup>15</sup>Jiní říkali: "Je to Eliáš." Ještě jiní říkali: "Je to prorok, jako jeden z proroků minulosti." <sup>16</sup>Když to Herodes slyšel, řekl: "Musí to být Jan, ten, kterého jsem sťal! Vrátil se z mrtvých!"

<sup>17</sup>Neboť Herodes vydal rozkazy zatknout a uvěznit Jana kvůli Herodiadě, manželce svého bratra Filipa, se kterou se Herodes oženil. <sup>18</sup>Jan řekl Herodovi: "Je proti-zákonné, aby ses oženil s manželkou svého bratra." <sup>19</sup>Herodias měla tedy proti Janovi zášť a chtěla, aby byl zabit. Ale nedokázala to zařídit, <sup>20</sup>protože Herodes věděl, že Jan je svatý muž, který konal, co je správné. Herodes chránil Jana a ačkoli to, co Jan řekl, ho velmi znepokojovalo, byl stále šťastný, že slyšel, co on říkal. <sup>21</sup>Herodias měla příležitost při Herodových narozeninách. Pořádal hostinu pro urozené, vojenské důstojníky a důležité vůdce Galileje. <sup>22</sup>Vstoupila dcera Herodiady a tančila pro ně. Herodes a ti, kteří s ním jedli, byli potěšeni jejím výkonem, a tak řekl dívce: <sup>23</sup>"Požádej mě o cokoli a já ti to dám." Svou přísahou potvrdil svůj slib: "Dám ti až polovinu svého království." <sup>24</sup>Odešla a zeptala se své matky: "Co mám žádat?" Odpověděla: "Hlavu Jana Křtitele." <sup>25</sup>Dívka spěchala dovnitř a řekla králi: "Chci, abys mi dal právě teď na míse hlavu Jana Křtitele." <sup>26</sup>Král byl velmi rozrušen, ale kvůli přísahám, které učinil před svými hosty, ji nemohl odmítnout. <sup>27</sup>Okamžitě poslal kata, aby mu přinesl Janovu hlavu. Poté, co ho ve vězení sťali, <sup>28</sup>přinesl kat na míse Janovu hlavu a dal ji dívce a mladá dívka ji podala matce. <sup>29</sup>Když Janovi učedníci slyšeli, co se stalo, přišli, vzali jeho tělo a umístili ho do hrobky.

<sup>38</sup> Kázali ovšem stejné evangelium o Království, které Ježíš kázal. To je pravé evangelium, včetně pozdějších, ovšem, jak se tyto události ode-

<sup>30</sup>Apoštolové se vrátili a shromáždili kolem Ježíše. Ohlásili mu vše, co vykonali a co učili. <sup>31</sup>Ježíš jim řekl: "Pojďte se mnou, jen vy sami. Půjdeme na tiché místo a chvíli si odpočneme," protože přicházelo a odcházelo tolik lidí, že neměli ani čas na jídlo. <sup>32</sup>Jeli lodí na klidné místo, aby byli sami.

<sup>33</sup>Ale lidé viděli, jak odcházejí, a poznali je. Tak lidé ze všech okolních měst běželi napřed a dostali se tam před nimi. <sup>34</sup>Když Ježíš vystoupil z lodi, uviděl obrovský dav lidí a cítil s nimi soucit, protože byli jako ovce bez pastýře. Začal je tedy učit o mnoha věcech. <sup>35</sup>Bylo už pozdě ve dne a přišli k Ježíšovi učedníci. Řekli mu: "Jsme daleko odevšad a je opravdu pozdě. <sup>36</sup>Měl bys lidem říci, aby odešli a koupili si něco k jídlu v okolních vesnicích a na venkově." <sup>37</sup>Ježíš však odpověděl: „Vy jim dáte něco k jídlu." Učedníci odpověděli. "Co? Potřebovali bychom víc než šestiměsíční výplatu na nákup chleba, který by všechny ty lidi živil." <sup>38</sup>Ježíš řekl: "Dobrá, kolik máte chleba?" Šli to zjistit a řekli mu: "Pět bochníků a pár ryb." <sup>39</sup>Ježíš pak přikázal všem, aby se posadili ve skupinách na zelenou travu. <sup>40</sup>Seděli ve skupinách po stech a padesáti. <sup>41</sup>Potom vzal pět bochníků a dvě ryby. Vzhledl k nebi a požehnal jídlo a lámal chléb na kousky. Pak podával chléb učedníkům, aby dávali lidem, a rozdělával ryby mezi všechny. <sup>42</sup>Každý jedl, dokud nebyl sytý. <sup>43</sup>Potom shromáždili to, co zbylo z chleba a ryb – dvanáct košů. <sup>44</sup>Jídlo jedlo celkem pět tisíc mužů a jejich rodiny.

<sup>45</sup>Hned poté Ježíš svým učedníkům pokynul, aby se dostali zpět na loď. Měli jet dále do Betsaidy na druhé straně jezera, zatímco poslal lidi svou cestou. <sup>46</sup>Jakmile je opustil, vyšel do kopců, aby se modlil.

<sup>647</sup>Později toho večera byla loď uprostřed jezera, zatímco Ježíš byl sám, stále na souši. <sup>48</sup>Mohl vidět, jak jsou cloumáni, když usilovně veslovali, protože vítr foukal proti nim. V časných ranních hodinách k nim přicházel Ježíš, šel po vodě. Minul by je, <sup>49</sup>ale když ho viděli chodit po vodě, mysleli si, že je to duch. Vykřikli, <sup>50</sup>protože ho všichni mohli vidět a byli naprosto vyděšení. Ježíš jim řekl: "Nebojte se. To jsem já. Neděste

hrály, smrti a vzkříšení Ježíše (viz Skutky 8:12; 19:8; 20:24-25; 28:23, 31; Lk. 4:43; Mk. 1:14-15).



se!" <sup>51</sup>Přešel k nim a dostal se do člunu a vítr ustal. Byli naprosto šokováni, <sup>52</sup>neboť kvůli svému tvrdohlavému a tvrdému postoji nechápali význam zázraku s chleby.

<sup>53</sup>Po překročení moře dorazili do Genazaretu a zakotvili loď. <sup>54</sup>Když vystoupili, lidé okamžitě poznali Ježíše. <sup>55</sup>Běhali všude po celé oblasti, aby přivedli všechny nemocné na jejich rohožích tam, kde slyšeli, že je Ježíš. <sup>56</sup>Kamkoli šel, ve vesnicích, ve městech nebo na venkově, kladli nemocné na tržiště a prosili Ježíše, aby nechal nemocné dotýkat se okraje jeho oblečení. Každý, kdo se ho dotkl, byl uzdraven.

**7** <sup>1</sup>Farizejové a někteří z náboženských vůdců, kteří sestoupili z Jeruzaléma, aby se setkali s Ježíšem, <sup>2</sup>si všimli, že někteří z jeho učedníků jedli "nečistýma" (což znamená nemytýma) rukama. <sup>3</sup>(Farizejové a mnozí Židé nejedí, dokud si neumyjí ruce, v souladu s tradicí svých předků. <sup>4</sup>Stejně tak nejedí, když se vrátí z trhu, dokud se neumyjí. Zachovávají mnoho dalších rituálů, jako je mytí pohárů, hrnců a pánví). <sup>5</sup>Farizejové a náboženští vůdci se tedy zeptali Ježíše: "Jak to, že tvoji učedníci nerespektují tradici našich předků? Jedí nečistýma rukama." <sup>6</sup>Ježíš odpověděl: "Izaiáš měl pravdu o vás pokrytci, když řekl: 'Tito lidé tvrdí, že mě ctí, ale ve svém myšlení je jejich srdce a mysl daleko od mne. <sup>7</sup>To, že mne uctívají, je zbytečné, protože to, co učí jako doktríny, jsou pouze lidská pravidla a doktríny.'" <sup>8</sup>Rekl jim. "Ignorujete Boží zákon a podstrkujete své vlastní lidmi vytvořené tradice.

<sup>9</sup>Jak dovedně jste zrušili Boží zákon, abyste mohli podporovat své tradice! <sup>10</sup>Mojžíš řekl: 'Cti svého otce a matku,' a 'Každý,

kdo proklíná svého otce nebo matku, by měl zemřít.' <sup>11</sup>Říkáte však: 'Pokud někdo řekne svému otci nebo matce: "Všechno, co jste ode mě mohli obdržet, je nyní 'korban'" (to znamená zasvěcené Bohu), <sup>12</sup>pak mu nedovolíte dělat cokoli dále ve prospěch své matky nebo otce. <sup>13</sup>Díky této své tradici, kterou předáváte, činíte Boží slovo neplatným. Děláte mnoho podobných věcí."

<sup>14</sup>Ježíš k sobě znovu přivolal zástup lidí a řekl jim: "Poslouchejte mě, všichni a pochopte. <sup>15</sup>To, co je zvenčí a jde do vás, vás neznečišťuje. To, co z vás vychází, vás činí nečistými." [<sup>16</sup>Kdo má uši k slyšení, poslouchejte!]"<sup>39</sup>

<sup>17</sup>Potom Ježíš šel dovnitř, aby unikl davu, a jeho učedníci se ho zeptali na jeho ilustraci. <sup>18</sup>Odpověděl: "Ani vy tomu nerozumíte? Nevidíte, že to, co jíte, vás nečiní nečistými? <sup>19</sup>Nevejde to do vaší mysli, ale do žaludku, a pak z těla vyjde." Touto poznámkou prohlásil každé jídlo za čisté.<sup>40</sup> <sup>20</sup>"To, co z vás vychází, vás činí nečistými. <sup>21</sup>Právě zevnitř, z mysli lidí, přicházejí zlé myšlenky: sexuální nemravnost, krádež, vražda, cizoložství, <sup>22</sup>chamtivost, zášť, podvod, sprostota, závist, pomluva, pýcha, bezohlednost — <sup>23</sup>všechna tato zla pocházejí zevnitř a znečišťují lidi."

<sup>24</sup>Potom Ježíš odešel a šel do oblasti Týru. Nechtěl, aby někdo věděl, že tam bydlí v domě, ale nemohl to udržet v tajnosti. <sup>25</sup>Jakmile o něm slyšela žena, jejíž malá dcera měla zlého ducha, přišla a padla mu k nohám. <sup>26</sup>Žena byla Řekyně, narozená v Syrofénicii. Prosila Ježíše, aby vypudil démona z její dcery. <sup>27</sup>Ježíš odpověděl: "Nejprve nechť jedí děti, dokud nejsou syté. Není správné brát jídlo dětem a hodit je psům."

<sup>39</sup> Rané rukopisy neobsahují verš 16.

<sup>40</sup> Ježíš zrušil potravinové zákony Levitiků a uvědomili si to později. Toto je redakční poznámka přidaná Markem, jako Markův komentář ve 3:30. Pavel také psal jako Žid a křesťan, řekl, že "nic není nečisté samo o sobě ... všechno je čisté" (Řím. 14:14, 20). Pavel používal slovo *katharos*, "čisté", což je přesný opak těch potravin uvedených v Lev. <sup>11</sup> jako *akathartos*, "nečisté", zakázané jídlo pod Mojžíšovou Tórou. Křesťané nyní mají být "v rámci Mesiášovy Tóry" (Gal. 6:2; 1 Kor. 9:21). Existuje rozsáhlý návod v Římanům, Galatským, Hebreům a 2 Kor. 3, aby vyučoval, že zákon je nyní zduchov-

něn a není vyžadován od věřících v liteře Mojžíšova zákona (Řím. 7:6). Kol. 2:16-17 důrazně a jednoznačně nazývá "trio" zachovávání židovského kalendáře - svatý den, nový měsíc a sabat - jediným stínem nahrazeným podstatou, což je obětní tělo Mesiáše, který přišel a je nyní vyvýšen a přítomen s námi. Stejný stín a tělo Mesiášova protikladu se nachází v Heb. 8:5 a 10:1. Pokusy odstranit týdenní sabat z Pavlova seznamu v Kol. 2 jsou vyvráceny skutečností, že asi 10 pasáží ve SZ vyjmenovává kalendář jako výroční, měsíční a týdenní dodržování. (Viz moje *Law, Sabbath and New Covenant Christianity* pro diskusi, též česky.)

<sup>28</sup>Odpověděla: "Pravda, pane, ale i psi pod stolem jedí kousky, které děti nechají." <sup>29</sup>Ježíš jí řekl: "Kvůli takové odpovědi můžeš jít – démon opustil tvou dceru." <sup>30</sup>Šla domů a našla dítě ležící na posteli, démon odešel.

<sup>31</sup>Když opustil oblast Týru, prošel Ježíš Sidonem a poté na Galilejské moře a na území Deseti měst. <sup>32</sup>Přinesli mu hluchého muže, který také nemohl správně mluvit. Požádali Ježíše, aby se ho dotkl rukou a uzdravil ho. <sup>33</sup>Poté, co ho Ježíš vzal stranou od davu, vložil prsty do uší hluchého. Pak se slinou dotkl jeho jazyka. <sup>34</sup>Ježíš vzhledl k nebi a s povzdechem řekl: "Efata", což znamená "Otevři se!" <sup>35</sup>Mužovy uši byly otevřeny, jeho překážka v řeči byla pryč a začal správně mluvit. <sup>36</sup>Ježíš vydal přísné příkazy, aby to nikomu neříkali, ale čím více to říkal, tím více se šířily zprávy. <sup>37</sup>Byli na-prosto ohromeni a řekli: "Všechno, co dělá, je úžasné. Dokonce udělá, že hluchý slyší a němý mluví."

**8** <sup>1</sup>Asi ve stejné době se sešel jiný velký dav, který neměl co jíst. Ježíš svolal učedníky a řekl jim: <sup>2</sup>"Cítím soucit se zástupem, protože už tři dny zůstávali se mnou a nemají co jíst. <sup>3</sup>Když je pošlu domů bez jídla, cestou zemdlí. Někteří přišli z velké vzdálenosti." <sup>4</sup>Jeho učedníci řekli: "Kde by někdo mohl najít dost chleba na to, aby je zde v této divočině nasýtil?" <sup>5</sup>Zeptal se: "Kolik máte bochníků?" Odpověděli: "Sedm." <sup>6</sup>Nařídil lidem v davu, aby se posadili na zem. Potom vzal sedm chlebů a vzdal díky. Lámal chléb a podával kousky svým učedníkům, aby dávali lidem v davu. <sup>7</sup>Měli také pár ryb, také je požehnal a řekl: "Vezměte je a sdílejte je také." <sup>8</sup>Jedli, dokud nebyli syti, a pak sebrali sedm košů toho, co zbylo. <sup>9</sup>Byly tam čtyři tisíce lidí. Poté, co je poslali na cestu, <sup>10</sup>nastoupil Ježíš se svými učedníky do člunu a vydal se do oblasti Dalmanuta.

<sup>11</sup>Farizejové dorazili a začali se s ním dohadovat, chtěli, aby jim dal zázračné znamení z nebe, a snažili se přimět ho, aby pro-

kázal své nároky. <sup>12</sup>Ježíš zhluboka povzdech, <sup>41</sup> a zeptal se: "Proč vy lidé chcete znamení? Říkám vám pravdu: Nedám vám znamení." <sup>13</sup>Opustil je, vstoupil do lodi a jel přes jezero.

<sup>14</sup>Učedníci však zapomněli sebou přinést chléb. Jediné, co měli v lodi, byl jeden bochník. <sup>15</sup>Varoval je: "Dávejte si pozor na kvas farizejů a Herodův!" <sup>16</sup>Usoudili: "Říká to proto, že nemáme žádný chléb." <sup>17</sup>Ježíš věděl, co říkali, a řekl: "Proč mluvíte o tom, že nemáte žádný chléb? Copak ještě nevíte ani nechápete? Máte uzavřenou mysl? <sup>18</sup>Ačkoli máte oči, nevidíte? Vaše uši neslyší? <sup>19</sup>Pamatujete, když jsem rozdělával pět bochníků mezi pěti tisíci? Kolik košů zbytků jste sebrali?" Odpověděli: "Dvanáct." <sup>20</sup>A těch sedm bochníků rozdělených mezi čtyři tisíce. Kolik košů zbytků jste sebrali?" Odpověděli: "Sedm." <sup>21</sup>Zeptal se jich: "Pořád tomu nerozumíte?"

<sup>22</sup>Šli do Betsaidy, kde někteří lidé přivedli slepého muže k Ježíši. Prosili Ježíše, aby se ho dotkl a uzdravil ho. <sup>23</sup>Ježíš vzal slepého za ruku a vzal ho ven z vesnice. Ježíš plivl na mužovi oči a dotkl se ho rukama. Potom se ho Ježíš zeptal: "Vidíš něco?" <sup>24</sup>Muž se rozhlédl a řekl: "Vidím lidi, ale vypadají jako chodící stromy." <sup>25</sup>Ježíš se tedy znovu dotkl očí muže. Teď viděl správně – byl vyléčen a jeho zrak byl jasný. <sup>26</sup>Ježíš poslal toho muže domů a přikázal mu: "Nevracej se přes vesnici."

<sup>27</sup>Ježíš a jeho učedníci odešli do vesnic Caesareje Filipovy. Cestou se svých učedníků zeptal: "Kdo, říkají lidé, jsem já?" <sup>28</sup>Odpověděli: "Někteří říkají Jan Křtitel, jiní říkají Eliáš, jiní říkají jeden z proroků." <sup>29</sup>Zeptal se jich: "Ale kdo, říkáte vy, jsem?" Petr odpověděl: "Ty jsi Mesiáš!" <sup>30</sup>Ježíš je varoval, aby o něm nikomu neříkali.

<sup>31</sup>Potom jim Ježíš začal vysvětlovat, že Syn člověka bude muset trpět mnohé věci a bude odmítnut staršími, hlavními kněžími a učiteli náboženství. Bude zabit, ale o tři dny později vstane znovu. <sup>42</sup> <sup>32</sup>Ježíš jim to velmi jasně vysvětloval. Ale Petr ho vzal

<sup>41</sup> To znamená z frustrace kvůli jejich zaslepenosti a tvrdohlavosti.

<sup>42</sup> Ježíš zde poprvé zmínil svou nanejvýš důležitou smrt a vzkříšení. Dlouho předtím kázal evangelium Království. To prokáže, že křesťanské evangelium je více než víra v Ježíšovu smrt

a vzkříšení. Jeho základem je víra v nadcházející Boží království, ve kterém věřící budou dohlížet na svět s Ježíšem (1 Kor. 6:2; Zj. 5:10; 2 Tim. 2:12; Zj. 2:26; 3:21; Mt. 19:28). Ve Skutcích 20:24-25 Pavel srovnává evangelium Boží milosti s ohlašованием evangelia Království.

stranou a začal ho kárat. <sup>33</sup>Ježíš se otočil a pohlédl na své učedníky, pokáral Petra. "Odejdi ode mne, Satane. Nemyslíš, jak myslí Bůh, ale jako lidské bytosti."

<sup>34</sup>Ježíš k sobě přivolal zástup a své učedníky a řekl jim: "Pokud chcete býtými učedníky, musíte se vzdát sami sebe, zvednout svůj kříž a následovat mě. <sup>35</sup>Pokud chcete zachránit svůj život, ztratíte ho, ale pokud ztratíte svůj život kvůli mně a evangeliu Království<sup>43</sup> zachráníte si jej. <sup>36</sup>K čemu je vám užitečné získat vše na celém světě a ztratit svůj vlastní život? Co byste dali výměnou za svůj život? <sup>38</sup>Pokud se stydíte uznat mě a moje výroky v této nevěrné a zlé společnosti,<sup>44</sup> potom se bude stydět Syn člověka, aby vás uznal, když přijde se slávou svého Otce a se svatými anděly."

**9** <sup>1</sup>Ježíš jim řekl: "Říkám vám pravdu: někteří tu stojící nezemřou dříve, než uvidí Boží království přicházející s mocí."<sup>45</sup> <sup>2</sup>O šest dní později vzal Ježíš s sebou Petra, Jakuba a Jana a vedl je sebou na vysokou horu. Jeho vzhled se úplně změnil. <sup>3</sup>Jeho šaty zářily brilantní bílou, bělejší, než by je mohl vybělit kdokoli na Zemi. <sup>4</sup>Potom se před nimi také objevili Eliáš a Mojžíš, mluvili s Ježíšem. <sup>5</sup>Petr promluvil a řekl: "Rabbi, je skvělé, že jsme tady! Měli bychom vytvořit tři přístřešky – po jednom pro tebe, Mojžíše a Eliáše." <sup>6</sup>(On opravdu nevěděl, co říci, protože byli všichni tak vystrašení!) <sup>7</sup>Potom je zakryl oblak a z oblaku se ozval hlas: "Toto je můj Syn, ten, z něhož mám radost. Poslouchejte jeho učení." <sup>8</sup>Najednou se

rozhlédl a viděli, že kromě Ježíše s nimi nikdo není..

<sup>9</sup>Když sestoupili z hory, Ježíš jim přikázal, aby nikomu neříkali, co viděli,<sup>46</sup> dokud Syn člověka nevstane z mrtvých. <sup>10</sup>Ponechali si to pro sebe, ale navzájem se dohadovali o tom, co znamená vstát z mrtvých. <sup>11</sup>Zeptali se ho: "Proč učitelé náboženství tvrdí, že nejprve musí přijít Eliáš?" <sup>12</sup>Ježíš odpověděl: "Je pravda, že Eliáš přichází jako první, aby vše připravil. Ale proč se tedy v Písmu říká, že Syn člověka musí tolik trpět a být s ním zacházeno opovržlivě? <sup>13</sup>Ale říkám vám, že Eliáš již přišel a všemožně ho týrali, jak chtěli, přesně tak, jak to říká Písmo."

<sup>14</sup>Když se vrátili k ostatním učedníkům, viděli je obklopené velkým davem a někteří náboženští učitelé se s nimi přeli. <sup>15</sup>Jakmile lidé v davu uviděli Ježíše, naprosto užasli a běželi ho pozdravit. <sup>16</sup>Ježíš se jich zeptal: "O čem se s nimi přete?" <sup>17</sup>Jeden z lidí v davu odpověděl: "Rabbi, přivedl jsem k tobě svého syna. Má zlého ducha, který mu nedovoluje mluvit. <sup>18</sup>Kdykoli má záchvat, vrhne ho dolů a on má pěnu v ústech, skřípe zuby a ztuhne. Požádal jsem tvé učedníky, aby z něj vyhnali démona, ale oni to nedokázali." <sup>19</sup>Ježíš odpověděl: "Vy potomstvo nevěřících! Jak dlouho tu musím zůstat s vámi? Přiveďte dítě sem ke mně!" <sup>20</sup>Tak přivedli dítě k Ježíši. Když zlý duch viděl<sup>47</sup> Ježíše, okamžitě vyvolal v chlapci křeče a vrhl ho na zem, kde se válel, měl pěnu u úst. <sup>21</sup>Ježíš se zeptal chlapcova otce: "Jak dlouho trpí tímto stavem?" Otec odpověděl:

Není žádný rozdíl. V NZ existuje pouze jedno spásné evangelium, které kázali stejně Ježíš a Pavel. Je to evangelium o Království a jménu Ježíše Mesiáše (Skutky 8:12).

<sup>43</sup> Definice a ústřední jádro křesťanské víry je opět evangelium o Božím království. Bez jasného vymezení království nemůže existovat pravé vysvětlení víry.

<sup>44</sup> Současná společnost je Ježíšem nazývána "generace", což znamená společnost charakterizovanou běžnou, v tomto případě, zlou kvalitou. Tento zlý systém bude trvat až do návratu Ježíše, aby založil Království na obnovené zemi (Mk. 8:38). "Generace" má stejný význam v Mat. 24:34 a Luk. 16:8.

<sup>45</sup> Tato předpověď byla naplněna viděním (viz Mt. 17:9, *orama*) Království poskytnutým v Proměnění. Petr to komentuje a potvrzuje ve 2

Pet. 1:16-18, kde říká, že *parousia*, druhý příchod, který zahájí Království, byla spatřena ve vidění Proměnění. Matouš nazývá tuto epizodu viděním (*orama*), ne jen "to, co jste viděli", jak je v některých verzích překládáno nedostatečně.

<sup>46</sup> Bylo to vidění (*orama*) budoucího Království jako říká Mat. 17:9, a Petr ve 2. Pet 1:16-18 to vysvětluje také jako vidění *parousie*.

<sup>47</sup> Markův úmyslný záměr je informovat nás, že démon je nehumánní *osobnost*. Osobnost je přisouzena démonovi pomocí mužského příděstí, "viděl". Démoni jsou ovšem nezbytnou součástí historického vyprávění. Snažit se je zamluvit je útok na integritu Písma, zlikviduje celý rozměr zjevené pravdy a skrývá skutečnost, že náš křesťanský boj je především proti zlým duchovním silám, "kosmokratům" z Ef. 6:12.

"Od té doby kdy byl malý. <sup>22</sup>Často ho vrhá do ohně, aby ho spálil k smrti, nebo ho hodí do vody, aby ho utopil. Pokud můžeš, prosím, smiluj se nad námi a pomoz nám." <sup>23</sup>Ježíš odpověděl: "Co znamená, 'pokud můžeš'? Pro někoho, kdo věří, je možné všechno!" <sup>24</sup>Muž okamžitě vykřikl: "Věřím. Pomoz mému sklonu nevěřit!" <sup>25</sup>Ježíš, když viděl, že se dav blíží, přikázal zlému duchu: "Ty, duchu, který způsobuje hluchotu a němotu, přikazuji ti, abys z něj vyšel a nikdy se nevracel." <sup>26</sup>Duch křičel a uvrhl chlapce do těžkých křečí. Potom duch vyšel z chlapce a nechal ho mrtvého – do té míry, že mnozí lidé řekli: "Je mrtvý." <sup>27</sup>Ježíš však vzal chlapce za ruku a pomohl mu vstát, a postavil se na nohy. <sup>28</sup>Později, když byl Ježíš doma, se ho jeho učedníci soukromě zeptali: "Proč jsme nemohli vyhnat toho zlého ducha?" <sup>29</sup>Ježíš vysvětlil: "Tento druh nemůže být vypuzen vyjma modlitbou."

<sup>9</sup><sup>30</sup>Odešli a prošli Galilejí. Ježíš nechtěl, aby někdo věděl, kde je, <sup>31</sup>protože učil své učedníky. Řekl jim: "Syn člověka bude zrazen lidským autoritám. Zabijí ho, ale o tři dny později vstane znovu." <sup>32</sup>Nerozuměli tomu, co tím myslel, a báli se ho na to zeptat.

<sup>33</sup>Dorazili do Kafarnaum a jakmile byli uvnitř domu, kde bydleli, Ježíš se jich zeptal: "O čem jste na cestě mluvili?" <sup>34</sup>Ale neodpověděli, protože se přeli o to, kdo je nejdůležitější. <sup>35</sup>Ježíš se posadil a svolal dvanáct učedníků dohromady. Řekl jim: "Pokud chce někdo být první, musí být posledním, služebníkem všech ostatních." <sup>36</sup>Vzal malé dítě a přiměl je stát přímo uprostřed nich. Potom dítě zvedl, objal ho a řekl jim: <sup>37</sup>"Kdo přijme takové dítě, jako je toto, tak, že zastupuje mne, vítá mne, a kdo vítá mne, nevítá mne, ale Toho, který mě poslal."

<sup>38</sup>Jan řekl Ježíšovi: „Rabbi, viděli jsme někoho, jak vyháněl demony tvým jménem. Snažili jsme se ho zastavit, protože není jedním z nás.“ <sup>39</sup>Ježíš odpověděl: „Nebraňte mu. Neboť nikdo, kdo dělá zázraky v

mém jménu, nemůže mě ve stejnou chvíli proklínat. <sup>40</sup>Každý, kdo není proti nám, je pro nás. <sup>41</sup>Kdokoli vám dá pohár vody, protože nesete jméno Mesiáše, pravím vám: ten člověk nepřijde o svou odměnu.

<sup>42</sup>Pokud však někdo svede jednoho z těchto maličkých, kteří ve mě věří, k hříchu, bylo by pro něj lepší, kdyby byl hozen do moře s velkým mlýnským kamenem uvázaným kolem krku. <sup>43</sup>Pokud vás vaše ruka svádí k hříchu, odřízněte ji! Je pro vás lepší vstoupit do života nadcházejícího věku<sup>48</sup> jako mrzák, než jít s oběma rukama do Gehenny, do ohně, který nelze uhasit.<sup>49</sup> <sup>45</sup>Pokud ti noha způsobuje hřích, uřízni si ji! Je pro tebe lepší vstoupit do života budoucího věku chromý, než být vržen s oběma nohama do ohně Gehenny.<sup>50</sup> <sup>47</sup>Pokud tvé oko způsobí, že hřešíš, vydloubni ho! Je lepší vstoupit do Božího království pouze s jedním okem, než být hozen maje obě oči do ohně Gehenny, <sup>48</sup>kde červ neumírá a oheň nikdy nezhasíná.

<sup>49</sup>Každý bude 'solen' ohněm. <sup>50</sup>Sůl je dobrá, ale pokud ztratí chuť, jak byste ji mohli znovu učinit slanou? Musíte být jako sůl; žít mezi sebou v míru."

**10** <sup>1</sup>Ježíš opustil Kafarnaum a šel do oblasti Judeje a Zajordání. Lidé se znovu nahnuli, aby ho viděli, a učil je jako vždy.

<sup>2</sup>Někteří farizejové ho přišli navštívit. Pokoušeli se ho vyzkoušet položením otázky: "Je rozvod přípustný?" <sup>3</sup>Ježíš se zeptal: "Co vám řekl Mojžíš?" <sup>4</sup>Odpověděli: "Mojžíš dovolil muži, aby napsal osvědčení o rozvodu a poslal ženu pryč." <sup>5</sup>Potom jim Ježíš řekl: "Mojžíš napsal toto pravidlo pro vás jen kvůli vašemu bezcitnému postoji. <sup>6</sup>Bůh však od začátku, od stvoření, učinil je<sup>51</sup> muže a ženu. <sup>7</sup>Proto muž opustí svého otce a matku a je spojen v manželství se svou ženou, <sup>8</sup>a oba se stali jedním tělem. Už nejsou dva, ale jedno. <sup>9</sup>Nechť nikdo neodděluje to, co Bůh spojil."

mučení. Taková doktrína nekonečného utrpení by učinila z Boha zloducha nejhoršího typu!

<sup>51</sup> Ježíš, Syn určitě nebyl stvořitelem! Bůh odpovídal sedmého dne (Heb. 4:44) a Otec, jediný Bůh, byl při stvoření bez doprovodu (Iz 44:24). Asi 50 textů říká, že Bůh byl stvořitelem.

<sup>48</sup> Budoucí Království bude slavnostně uvedeno, když se Ježíš viditelně vrátí na zem (Lk 21:31 atd.).

<sup>49</sup> Trest zlých znamená být zničen, spálen v ohni, netrpět mučením při vědomí navždy.

<sup>50</sup> Gehenna bude místem úplného zničení ohněm, rozhodně ne místem věčného neustálého

<sup>10</sup>Když byli znovu doma, začali se ho na to učedníci ptát. <sup>11</sup>Řekl jim: "Každý muž, který se rozvede se svou ženou a ožení se znovu, se proti ní dopouští cizoložství, <sup>12a</sup> pokud se manželka rozvede se svým manželem a znovu se vdá, dopouští se cizoložství."

<sup>13</sup>Někteří lidé přivedli své děti k Ježíši, aby je mohl požehnat, ale učedníci je hubovali a snažili se děti držet dál od Ježíše. <sup>14</sup>Když však Ježíš viděl, co dělají, rozhněval se a řekl jim: "Nechť děti přicházejí ke mně! Nezastavujte je, neboť Boží království patří těm, kteří jsou jako tyto děti. <sup>15</sup>Říkám vám pravdu, nikdo, kdo nepřijme Boží království jako dítě, do něj nevstoupí." <sup>16</sup>Objímal děti, kladl na ně ruce a žehnal jim.

<sup>17</sup>Když se Ježíš vydal na cestu, přibíhal muž a klekl si před něj. Zeptal se: "Dobrý učiteli, co bych měl dělat, abych si zajistil, že získám život v nadcházejícím věku?"<sup>52</sup> <sup>18</sup>Ježíš se ho zeptal: "Proč mě nazýváš dobrým? Nikdo není absolutně dobrý, kromě Jediného Boha."<sup>53</sup> <sup>19</sup>Znáš přikázání: nebudeš vraždit, nebudeš se dopouštět cizoložství, nebudeš krást, nebudeš podávat křivé svědectví, nebudeš podvádět, budeš ctít svého otce a matku ... " <sup>20</sup>Muž odpověděl: "Učiteli, poslouchám všechna tato přikázání od doby, kdy jsem byl malý." <sup>21</sup>Ježíš se na něj s láskou podíval a řekl: "Chybí ti jen jedna věc. Jdi a prodej vše, co vlastniš, dej peníze chudým a budeš mít uložen poklad u Boha v nebi. Pak přijď a následuj mě." <sup>22</sup>Při tom mužova tvář opadla a cítil se smutný, protože byl velmi bohatým člověkem.

<sup>23</sup>Ježíš se rozhlédl a řekl svým učedníkům: „Jen s obtížemi bohatí lidé vstoupí do Božího království!“ <sup>24</sup>Učedníci byli z toho šokováni. Ježíš však pokračoval: "Moji přátelé, je obtížné vstoupit do Božího království. <sup>25</sup>Je pro velblouda snazší projít okem jehly než pro bohaté vstoupit do Božího království." <sup>26</sup>Učedníci byli zmatení ještě více. Ptali se jeden druhého: "Kdo tedy může být

spasen?" <sup>27</sup>Při pohledu na ně Ježíš odpověděl: "Z lidského hlediska je to nemožné – ale ne u Boha. Všechno je možné u Boha."

<sup>28</sup>Petr promluvil: "Opustili jsme všechno, abychom tě následovali." <sup>29</sup>Ježíš odpověděl: „Říkám vám pravdu, každý, kdo zanechá kvůli mně a kvůli evangeliu Království svůj domov nebo bratry či sestry nebo matku či otce nebo děti či pozemky, <sup>30</sup>obdrží na oplátku v této době stokrát tolik domovů, bratrů a sester, dětí a pozemků – plus pronásledování. V nadcházejícím věku obdrží život nadcházejícího věku. <sup>31</sup>Avšak mnozí z prvních bude poslední a poslední prvními."

<sup>32</sup>Pokračovali na cestě do Jeruzaléma a Ježíš šel vpředu. Učedníci měli obavy a ostatní následovníci se báli. Ježíš tedy vzal učedníky stranou a začal jim vysvětlovat, co se s ním stane. <sup>33</sup>Vysvětlil jim to. "Jedeme do Jeruzaléma a Syn člověka bude zrazen hlavním kněžím a učitelům náboženství. Odsoudí ho k smrti a předají ho cizincům, pohanům. <sup>34</sup>Budou se mu vysmívat, plivat na něj, bičovat ho a usmrtí ho. Ale o tři dny později vstane znovu ze smrti."

<sup>35</sup>Jakub a Jan, synové Zebedeovi, si s ním přišli promluvit. Řekli mu: "Učiteli, chceme, abys pro nás udělal cokoli, o co tě požádáme." <sup>36</sup>Ježíš odpověděl: "Co tedy chcete, abych pro vás udělal?" <sup>37</sup>Odpověděli: "Když zvítězíš a posadíš se na svůj královský trůn ve svém nadcházejícím Království, chceme sedět vedle tebe, jeden vpravo, druhý vlevo." <sup>38</sup>Ježíš odpověděl: "Nevíte, o co žádáte. Můžete pít pohár, který piju já? Můžete být pokřtěni křtem bolesti, kterou utrpím?" <sup>39</sup>Odpověděli: "Ano, můžeme." Ježíš jim řekl. "Budete vskutku pít pohár, který piju já, a budete pokřtěni stejným křtem jako já. <sup>40</sup>Ale kdo má sedět po mé pravici nebo po mé levici v mém budoucím Království, o tom rozhodnout nemůžu. Tato místa jsou vyhrazena pro ty, pro něž byla připravena."

<sup>52</sup>To znamená ovšem postavení zodpovědnosti v budoucím Božím království na zemi a nesmrtelnost.

<sup>53</sup>Tímto jasným prohlášením Ježíš ovšem varoval před falešným učením, že "Ježíš je Bůh". Ježíš zde výslovně popřel, že je Jediný Bůh, a to jen opakuje jeho definitivní vyznání víry v Markovi 12:29, kde souhlasil se Židem; Ježíš

definoval Jednoho Boha jako jediného Pána: "Pán, náš Bůh, je jeden Pán" (jako v Dt 6:4). Tento verš je základním údajem o vzdálenosti Ježíše jako monoteisty, kterou položil mezi sebe a jediného Boha. Tvzení "Ježíš je Bůh" podporuje ovšem dva, kteří jsou Bůh, a tedy dva bohy. Ztráta Ježíšova kréda byla katastrofou, která postihla Církev, počínaje 2. stoletím.

<sup>41</sup>Když o tom slyšelo ostatních deset učedníků, naštváli se na Jakuba a Jana. <sup>42</sup>Ježíš svolal učedníky a řekl jim: "Uvědomujete si, že ti, kdo si nárokují vládnout národům, utlačují svůj lid. Vládcí se chovají jako tyraní. <sup>43</sup>Ale s vámi to tak není. Každý z vás, kdo chce být vládcem, musí být váš služebník, <sup>44a</sup> kdokoli, kdo chce být mezi vámi prvním, musí být otrokem vás všech. <sup>45</sup>Neboť ani Syn člověka nepřišel, aby mu bylo slouženo, ale aby sloužil, a dal svůj život jako výkupné za mnohé."<sup>54</sup>

<sup>46</sup>Pak prošli Jerichem. Když Ježíš a jeho učedníci opouštěli město spolu s velkým davem, seděl u silnice slepý žebrák Bartimaios. <sup>47</sup>Když uslyšel, že to je Ježíš z Nazaretu, začal křičet: "Ježíši, synu Davidův, prosím, smiluj se nade mnou!" <sup>48</sup>Mnozí lidé mu říkali, aby byl zticha, ale to způsobilo, že ještě více křičel: "Ježíši, synu Davidův, prosím, smiluj se nade mnou!" <sup>49</sup>Ježíš se zastavil a řekl: "Řekněte mu, aby přišel sem." Zavolali ho tedy a řekli mu: "Dobrá zpráva! Vstaň. Žádá si tě." <sup>50</sup>Bartimaios vyskočil, svlékl si plášť a spěchal k Ježíši. <sup>51</sup>Ježíš se ho zeptal: "Co chceš, abych pro tebe udělal?" Řekl: "Učiteli, chci, aby se mi vrátil zrak!" <sup>52</sup>"Můžeš jít. Tvá víra tě uzdravila." Bartimaios okamžitě znovu získal zrak a následoval Ježíše, když šel svou cestou.

**11** <sup>1</sup>Když se blížili k Jeruzalému, poblíž Betfage a Betanie, vedle Olivové hory, poslal Ježíš dva své učedníky napřed. <sup>2</sup>Řekl jim: "Jděte do vesnice před vámi, a jakmile vstoupíte, najdete uvázané hříbě, na kterém dosud nikdo nikdy nejezdil. Odvažte je a přiveďte mi je. <sup>3</sup>Pokud se vás někdo zeptá co děláte, vysvětlíte jim: 'Pán je potřebuje a brzy je pošle zpět.'" <sup>4</sup>Vyrazili tedy a našli hříbě přivázané ke dveřím, venku na ulici, a odvázáli je. <sup>5</sup>Někteří z lidí stojících kolem se zeptali: "Co to děláte, odvazujete to hříbě?" <sup>6</sup>Učedníci odpověděli, jak jim Ježíš přikázal, a lidé je nechali jít. <sup>7</sup>Přivedli hříbě k Ježíši, položili na ně své pláště a Ježíš na ně usedl. <sup>8</sup>Mnozí lidé rozložili své pláště na cestu, zatímco jiní

položili listové větve, které uřízli v polích. <sup>9</sup>Ti, kdo byli v čele vpředu, a ti, kteří ho následovali, křičeli: "Hosanna!"<sup>55</sup> Blažený ten, kdo přichází ve jménu Pána! <sup>10</sup>Požehnání nadcházejícímu království našeho otce Davida!<sup>56</sup> Hosanna na výsostech!"

<sup>11</sup>Ježíš vstoupil do Jeruzaléma a vešel do chrámu. Rozhlédl se, pozoroval všechno, a poté, protože už bylo pozdě, se s dvanácti učedníky vrátil do Betanie. <sup>12</sup>Následujícího dne, když odcházeli z Betanie, měl Ježíš hlad. <sup>13</sup>Z dálky viděl fíkovník s listy, tak k němu přistoupil, aby zjistil, jestli nemá nějaké ovoce. Když se tam ale dostal, zjistil, že má pouze listy, protože nebylo období fíků. <sup>14</sup>Řekl stromu: "Ať z tebe už nikdy nikdo nebude jíst ovoce." Jeho učedníci slyšeli jeho slova.

<sup>15</sup>Dorazili do Jeruzaléma a Ježíš vešel do chrámu. Začal vyhánět lidi, kteří nakupovali a prodávali v chrámu. Převrátil stoly směnárníků peněz a stolice lidí, kteří prodávali holubice. <sup>16</sup>Zastavil každého, kdo nesl věci skrze chrám. <sup>17</sup>Vysvětloval jim: "Neříká Písmo: 'Můj dům bude nazýván domem modlitby pro všechny národy'? Ale proměnili jste ho v doupeř zlodějů!" <sup>18</sup>Nejvyšší kněží a učitelé náboženství slyšeli, co se stalo, a pokoušeli se najít způsob, jak usmrtit Ježíše. Báli se ho však, protože jeho učení na všechny hluboce působilo.

<sup>19</sup>Když přišel večer, Ježíš a jeho učedníci opustili město. <sup>20</sup>Následujícího rána, když se vraceli, spatřili fíkovník uschlý od kořenů. <sup>21</sup>Petr si vzpomněl, co Ježíš udělal, a řekl mu: "Rabbi, podívej, fíkovník, který jsi proklet, uschl." <sup>22</sup>Ježíš odpověděl: "Měj víru v Boha a víru, kterou učí Bůh skrze mne."<sup>57</sup> <sup>23</sup>Věř mi, když ti řeknu, abys řekl této hoře: 'Vypadni odtud a vrhni se do moře,' a nepochybuješ ve svém srdci, ale jsi přesvědčen o tom, co žádáš, pak se to stane! <sup>24</sup>Říkám vám, že ať se modlíte o cokoli, žádáte cokoli, věřte, že jste to obdrželi, a bude to vaše. <sup>25</sup>Ale když se modlíte, máte-li něco proti někomu, odpusťte jim, aby i vám váš nebeský Otec odpustil vaše hříchy." [<sup>26</sup>Ale neodpusťte-li vy, ani váš Otec v nebesích

<sup>54</sup> Základní průpověď, která ukazuje, že Ježíšova smrt byla na našem místě, jako náhrada, podle učení Iz. 53:6: "Bůh na něj položil nepravost všech."

<sup>55</sup> Zachraň nás.

<sup>56</sup> Jádro křesťanského evangelia a křesťanské víry.

<sup>57</sup> Řečtina má "Boží víru", což zahrnuje nejen víru v Boha, ale že víra a evangelium přicházejí

vám neodpustí hříchy.]<sup>58</sup>

<sup>27</sup>Vrátili se do Jeruzaléma a když chodil v chrámu, přistoupili k němu hlavní kněží, učitelé náboženství a vůdcové. <sup>28</sup>Požadovali: "Z jaké pravomoci to všechno děláš? Kdo ti dal právo?" <sup>29</sup>Ježíš jim odpověděl: "Dovolte mi, abych se vás na něco zeptal. Odpovíte mi a já vám řeknu, díky čí pravomoci činím tyto věci. <sup>30</sup>Janův křest – pocházel z nebe nebo od lidí?" <sup>31</sup>Diskutovali o tom mezi sebou. Řekli: "Pokud řekneme, že je z nebe, odpoví: 'Proč jste mu nevěřili?'" <sup>32</sup>Ale když řekneme, je to lidského původu..." Báli se davu, protože všichni věřili, že Jan byl pravý prorok. <sup>33</sup>Odpověděli tedy Ježíšovi: "Nevíme." Ježíš odpověděl: "Pak vám neřeknu, z čí pravomoci tyto věci dělám."

**12** <sup>1</sup>Potom je Ježíš začal učit pomocí podobenství. "Kdysi byl muž, který osázal vinici. Postavil kolem ní oplocení, vykopal jámu pro vinný lis a postavil strážní věž. Pak ji pronajal některým farmářům a odešel na cestu. <sup>2</sup>Když přišel čas sklizně, poslal jednoho ze svých služebníků k nájemcům vyzvednout část hroznů z vinice. <sup>3</sup>Ale oni ho chytli, zbili ho a poslali ho pryč s prázdnou. <sup>4</sup>Muž tedy poslal jiného sluhu. Oni ho udeřili do hlavy a uráželi ho. <sup>5</sup>Poslal dalšího sluhu a toho zabili. Poslal mnoho dalších služebníků, některé z nich zbili a jiné zabili. <sup>6</sup>Nakonec zůstal jediný jeho syn, kterého miloval, a časem ho poslal s myšlenkou, 'budou respektovat mého syna.' <sup>7</sup>Ale farmáři si řekli: 'Toto je dědic majitele – pokud ho zabijeme, můžeme získat to, co by zdědil!' <sup>8</sup>Tak ho vzali, zabili a vyhodili z vinice. <sup>9</sup>Tak tedy co vlastník vinice udělá? Přejde a zabije ty farmáře, poté pronajme vinici jiným. <sup>10</sup>Četli jste tento text Písma: 'Kámen odmítnutý staviteli se stal hlavním úhelným kamenem. <sup>11</sup>To je od Pána a z našeho pohledu je to podivuhodné!'" <sup>12</sup>Židovští vůdci se ho pokusili zatknout, protože si uvědomili, že ilustrace je namířena proti

nim, ale báli se davu. Tak ho nechali na pokoji a odešli.

<sup>13</sup>Potom poslali k němu několik farizeů a ty, kteří podporovali Heroda, ve snaze ho nachytat na tom, co řekne. <sup>14</sup>Přišli a řekli. "Učiteli, víme, že jsi pravdivý člověk a nehledáš schválení, protože ti nezáleží na prestiži nebo postavení. Místo toho učíš Boží cestě v souladu s pravdou. Je tedy správné platit daň cézarovi nebo ne? <sup>15</sup>Měli bychom platit, nebo bychom měli odmítnout?" Ježíš si uvědomil, jak jsou pokrytečtí, a zeptal se jich: "Proč se mě snažíte nachytat? Přineste mi minci, abych se na ni podíval." <sup>16</sup>Podali mu minci. Ježíš se jich zeptal: "Čí je tento obraz a čí nápis?" Odpověděli: "Je cézarův." <sup>17</sup>Ježíš jim řekl. "Potom vračejte cézarovi, co mu patří, a vračejte Bohu, co patří jemu." Nad jeho odpovědi byli ohromeni.

<sup>18</sup>Potom přišli saducejové, kteří popírají vzkříšení, a položili otázku: <sup>19</sup>"Učiteli, Mojžíš nás poučil, že pokud člověk zemře a nechá svou vdovu bezdětnou, pak by se jeho bratr měl oženit s jeho manželkou a mít od ní děti v jeho zastoupení. <sup>20</sup>Předpokládejme, že bylo sedm bratrů. První se oženil a zemřel bez dětí. <sup>22</sup>Druhý se oženil s vdovou a potom zemřel bezdětný. Třetí udělal totéž. <sup>22</sup>Ve skutečnosti všech sedm zemřelo, aniž měli děti. Nakonec žena také zemřela. <sup>23</sup>Tak tedy při vzkříšení, čí manželkou bude, protože byla manželkou všech sedmi bratrů?" <sup>24</sup>Ježíš jim řekl: "Vy se úplně mýlíte, protože neznáte Písma ani Boží moc. <sup>25</sup>Když mrtví vstanou, nežení se a nevstupují v manželství. Budou jako svatí, nebeští andělé."<sup>59</sup> <sup>26</sup>Ale pokud jde o vzkříšení, nečetli jste v Mojžíšových spisech příběh o hořícím keři, kde Bůh promluvil k Mojžíšovi a řekl mu: 'Já jsem Bůh Abrahámov, Bůh Izákův a Bůh Jákobův'? <sup>27</sup>Není Bůh mrtvých, ale živých. Mýlíte se!"

<sup>28</sup>Jeden z náboženských učitelů přišel a slyšel, jak se dohadují. Uznal, že jim Ježíš dal dobrou odpověď. A tak se ho zeptal:

od Boha. Ježíš přišel kázat Boží evangelium, evangelium od Boha, Boží oznámení Božího království přicházejícího na Zemi (Mk. 1:14-15) Toto je nesmlouvavý základ křesťanské víry, včetně vodního křtu, jak ho praktikoval Ježíš (Jn. 3:22, 26; 4:1) a který je jím přikázán až do konce věku. (Mt. 28:19-20).

<sup>58</sup> Rané rukopisy neobsahují verš 26.

<sup>59</sup> Ježíš nám zde neříká o schopnostech zlých, zvrhlých andělů. Ježíšova odpověď tedy není v rozporu se zřejmým faktem, že v Genesis 6:1-6 byli zlí andělé zapojeni do katastrofální zvrácenosti sexu. Petr mluví o andělech, kteří zhřešili (2 Pet 2:4).

"Které přikázání je ze všech nejdůležitější?"  
 29 Ježíš odpověděl: "První přikázání zní: 'Slyš, ó Izraeli, Pán, náš Bůh, je jeden Pán.'<sup>60</sup> 30 Musíte milovat Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celým svým duchem, celou svou myslí a celou svou silou.' 31 Druhé je 'Milujte svého bližního jako sebe sama.' Neexistuje žádné jiné přikázání důležitější než tato." 32 Muž odpověděl: "Přesně tak, učiteli. Je to pravda, jak jsi řekl, že Bůh je jedna Osoba,<sup>61</sup> a není nikdo jiný kromě Něho.<sup>62</sup> 33 Máme ho milovat celým svým srdcem, celým svým chápáním a celou svou silou, a máme milovat svého bližního jako sebe. To je mnohem důležitější než jakékoli oběti a obětní dary." 34 Ježíš viděl, že dal inteligentní odpověď, a řekl: "Nejsi daleko od Božího království." Poté už nikdo nebyl dost statečný k tomu, aby mu položil další otázky.

1235 Když Ježíš učil v chrámu, zeptal se: "Proč učitelé náboženství tvrdí, že Me-

siáš je synem Davida? 36 Jak sám David prohlásil, inspirován svatým duchem, 'Pán řekl mému pánovi,<sup>63</sup> 'Sed' po mé pravici, dokud tvé nepřátele nedostanu pod tvé nohy.' 37 Protože ho David sám nazývá 'pánem', jak může být Davidovým synem?" Velký dav poslouchal to, co Ježíš řekl, s velkým potěšením.

38 Ježíš je nadále učil a říkal: "Dávejte si pozor na náboženské vůdce! Milují chodit v dlouhých róbách, být zdvořile vítáni na tržištích. 39 Milují mít nejdůležitější sedadla v synagogách a nejlepší místa při hostinách. 40 Jsou těmi, kdo ošizují vdovy o to, co ony vlastní, a skrývají ten druh lidí, kterými jsou skutečně, za rozvláčné modlitby. V rozsudku obdrží přísné zavržení."

41 Ježíš se posadil naproti pokladně sbírky a sledoval, jak lidé do ní vhadzují mince. Mnozí z boháčů přehnaně házeli spoustu peněz. 42 Potom přišla chudá vdova a vložila jen dvě malé mince. 43 Svolal své

<sup>60</sup> Největším příkazem je slyšet a věřit, že Bůh je jedna Osoba. To vede k "absolutní jednoduchosti celého vnitřního života" (Lange). Židovský znalec zákona, který nebyl zastáncem trojice (!), dává svůj souhlas z celého srdce a jinými slovy opakuje přesně to, co Ježíš prohlásil. Ježíš potvrzuje, že znalci zákona správně rozumějí tím, že je pochválil. Prohlášení Ježíše, které definuje Boha, zakoreňuje Ježíše v hebrejské Bibli a v židovském pohledu na Boha. "Spása", řekl, je "od Židů". (Jn. 4:22). Nahrazení Ježíšova ústředního učení pozdějšími "církvními otcí", kteří z Boha učinili tajemné "trojjediné bytí", představuje katastrofální odklon od víry původní a Ježíšovy a víry v Ježíše. To může být snadno napraveno, když běžní čtenáři pochopí závrtné, ale jednoduché důsledky Marka 12:29, které se ozývají v Janovi 17:3 a s 1300 NZ odkazy na Boha jako Otce, ne na Ježíše. Pokání a návrat k Ježíšovu vyznání je největší možnou výzvou pro nekriticky přijímané tradice mnoha církví, které přesto tvrdí, že následují Bibli! Má-li Sola Scriptura (pouze Bible) být více než jen prázdné vychloubání, musí křesťané dbát na Ježíšova slova v Mk 12:28 a násl. Potvrzením a autorizací Deut. 6:4, "Ježíš stál v úplné a vědomé shodě s farizejstvím" (Schlatter, *Das Wort Jesu*, s. 221).

<sup>61</sup> Jasné prohlášení, že Ježíš byl unitář a ne trinitář!

<sup>62</sup> Ani Ježíš, ani znalec zákona si nemohli ani představit Boha jako Trojici tří Osob. Koncept trojjediného Boha je v rozporu s Ježíšem na

nejzákladnější úrovni a neposlouchá ho, nahrazuje definici Boha, kterou by Ježíš nikdy neschválil. 1300 výskytů slova BŮH, který znamená Otce v NZ, jednoduše potvrzuje snadnou představu, že BŮH je jediná Osoba, Otec (srov. Mk 2:10; 1 Kor. 8:4-6, kde jediný Bůh monoteismu je Otec a Ježíš je jeden pán Mesiáš založený na Ž 110:1, kde druhý pán (*adoni*) nikdy není ve všech 195 výskytech titulem Božstva). <sup>63</sup> Hebrejštiny pro druhého pána je *adoni*, a to musí být přeloženo "pán", nikoli "Pán". *Adoni* je titul davaný ne-božstvům ve všech 195 výskytech v hebrejské Bibli. Bůh není nikdy osloven jako *adoni*, můj pán. Rozdíl mezi *Adonai* a *adoni* byl dobře rozpoznán, když byl text čten nahlas, a toto rozlišení se nachází ve 3. a 4. století dlouho předtím, než byly samohlásky přidány do souhláskového textu v 7. století n.l. Formální přidání samohlásek pouze zaznamenáno pro příští generace tak, co se po staletí tradičně četlo nahlas. Ježíš jen dokončil, že Bůh je jeden PÁN (12:29). On nyní zmiňuje druhého pána, Mesiáše, a ten druhý pán logicky nemůže být také Pán Bůh, což by mělo za následek dva Bohy. Když postbiblická církev proměnila Božího Syna (Lk 1:35) v Boha, vyžadovala vyznání dvou (a později tří), z nichž každý je Bůh. Poté se pod cizáckou představou ukrylo, že Bůh je jediná "podstata", ne jediná Osoba, jak je vždy v Písmu. Význam Boha byl tak změněn a Ježíšovo vyznání bylo obcházeno.



učedníky a řekl jim: "Říkám vám pravdu: tato ubohá vdova vložila více než všichni ostatní. <sup>44</sup>Všichni dávali ze svého bohatství to, co měli, ale ona ze své chudoby dala to, co neměla. Vložila všechno, z čeho musela žít."

**13** <sup>1</sup>Když Ježíš opouštěl chrám, jeden z jeho učedníků mu řekl: "Učiteli, podívej se na tyto mohutné kameny a velkolepé budovy!" <sup>2</sup>Ježíš odpověděl: "Vidíš všechny tyto velké budovy? Ani jeden kámen nebude ponechán navrchu jiného. Všechno bude zbořeno."

<sup>3</sup>Když se Ježíš posadil na Olivové hoře s výhledem na chrám, ptali se ho Petr, Jakub, Jan a Ondřej soukromě, <sup>4</sup>"Řekni nám, kdy se to stane. Co bude znamením, kdy budou všechny tyto věci splněny?" <sup>64</sup><sup>5</sup>Ježíš jim začal vysvětlovat: "Vynakládejte veškeré úsilí, abyste si zajistili, že vás nikdo neoklame. <sup>6</sup>Mnozí přijdou v mém jménu nárokuje si: 'Já jsem Mesiáš.' <sup>65</sup> Oklamou

mnoho lidí. <sup>7</sup>Nebudte znepokojeni, když slyšíte o válkách poblíž a o válkách daleko. Tyto věci se musí dít nejprve, <sup>66</sup> ale to ještě není konec. <sup>67</sup> <sup>8</sup>Národ bude bojovat proti národu a království proti království. <sup>68</sup> Nastanou zemětřesení na různých místech a také hladomory. To jsou jen začátky světových porodních bolestí. <sup>69</sup>

<sup>9</sup>Dávejte na sebe pozor! Budou vás předávat <sup>70</sup> soudům, aby vás vyslyšali. Budete biti v synagogách. Kvůli mně budete muset stát před místodržícími a králi, jim na svědectví. <sup>10</sup>Evangelium <sup>71</sup> musí být nejprve oznámeno v každém národě. <sup>11</sup>Když vás přijdou zatknout a postavit před soud, nedělejte si starosti s tím, co říkat. Řekněte jen to, co vám v té době bude řečeno, protože to nebudete mluvit vy, ale svatý duch. <sup>12</sup>Bratr zradí bratra na smrt a otec zradí své dítě. Děti se obrátí proti svým rodičům a nechají je odsoudit k smrti. <sup>13</sup>Všemi budete nenáviděni kvůli mně, ale každý, kdo vytrvá až do konce, <sup>72</sup> bude spasen.

<sup>64</sup> Mnoho chyb ve výkladu Bible vyplývá z nedostatku znalostí a nepochopení SZ pozadí NZ. To platí zejména v případě Olivetské rozmluvy, kde Ježíš výslovně říká, že ohavnost zpusťování, klíčová figura v událostech konce tohoto věku, musí být chápána na základě toho, co Daniel napsal. V Markovi 13:4 již máme jasný odkaz na Dan. 12:6-7, kde se Daniel zeptal: "Jak dlouho to bude do konce?" Anděl odpověděl: "Až roztříštění síly svatého lidu přijde ke konci, **všechny tyto věci budou splněny.**" To jsou přesná slova Marka 13:4 a jsme zváni jít zpět k Danielovi pro další informace. Daniel se ptal na závěrečné události posledního vidění, které končí vzkříšením. Víme, že k prvnímu vzkříšení dojde při druhém příchodu Ježíše (1 Kor 15:23 atd.). Musíme se podívat za Daniela, jak má být chápána Ježíšova Olivetská rozmluva. Daniel po dotazu pochopil, co jsou "všechny tyto věci". Jsou spojeny s "časem konce", což rozhodně není "konec času"! Vidění Danielova v kap. 2, 7, 8, 9, 11 a 12 končí zřízením Božího království, kdy bude moc zla a podvodů Satana navždy odříznuta. Všechna vidění tak končí v téže budoucí určité době. Vzájemně se doplňují a Olivetská rozmluva je konečným odhalujícím komentářem o nich od Ježíše. Chronologická informace, která spojuje proroctví, je "čas, dva časy a půl času" (Dan 7: 25; 12:7; viz Zj 11:2-3; 12:6, 14; 13:5). Danielova velká modlitba v kap. 9 byla žádostí o obnovu města a svatyně a kdy to bude. Učinit z roků 33 nebo 70 n.l.

koncový bod 490 let z Dan. 9:24-27 ponechává Danielovu modlitbu nezodpovězenou, a tak není vyřešena celá biblická naděje. *Pulpit Commentary* moudře říká, že "naš Pán harmonizuje zničení Jeruzaléma s koncem světa". (Daniel, s. 335).

<sup>65</sup> Nebo snad: "Zastupuji Krista jako jeho služebník."

<sup>66</sup> Toto je ozvěna Dan. 2:28 a dál a 2:45. Tyto události se musí dít v božském plánu. "Konec ještě musí být ve stanovené době" (Dan 11:27)

<sup>67</sup> To znamená, že "ještě není konec věku", což je předmětem jejich otázky a Ježíšovy odpovědi (13:4; Mat 24: 3; Lk. 21:7; Dan. 9:27).

<sup>68</sup> Srv. 2 Paral. 15:6; Iz. 19:2.

<sup>69</sup> Vedoucí k znovuzrození světa, když je Království zřízeno po celém světě (Mat 19:28; srv. Tit. 3:5).

<sup>70</sup> Srv. Dan 7:25, kde mají být svatí předáni poslednímu rouhavému králi (vládci) na "čas, časy a půl času". To je evidentně stejné období jako Dan. 9:27, druhá polovina posledního sedmiletého období (*heptad*, "sedm" let).

<sup>71</sup> Matouš je definuje jako "toto evangelium o Království" a to je vždy, co znamená evangelium v NZ. Existuje pouze jedno spásné evangelium a Ježíš ho definuje jako evangelium Království. Viz Skutky 8:12, kde je uvedeno, co znamená stát se křesťanem.

<sup>72</sup> O vytrvalosti při pronásledování svatého lidu, srov. Dan. 11:32 a Dan. 12:12. Dan. 11:35 říká, že tento proces bude pokračovat až do konce.

**13**<sup>14</sup>Ale když uvidíte 'ohavnost zpustošení' stojící tam, kde by on<sup>73</sup> neměl být (čtenář by tomu měl věnovat pečlivou pozornost), pak by ti, kdo jsou v Judsku, měli uniknout do hor. <sup>15</sup>Ti, kteří jsou na střeše – nevracejte se dovnitř domu, abyste si cokoliv vzali. <sup>16</sup>Ti, kteří jsou na polích – nechodte domů, abyste si vzali plášť. <sup>17</sup>Jak těžké to bude pro ty těhotné nebo kojící děti v té době! <sup>18</sup>Modlete se, aby se to nestalo během zimy. <sup>19</sup>Neboť to budou dny soužení<sup>74</sup> jaké nikdy předtím, od počátku Božího stvoření až do současnosti nenastalo, a jaké se už nikdy znovu nestane. <sup>20</sup>Pokud by Bůh ty dny nezkrátil, nikdo nepřežije. Avšak kvůli těm, které si Bůh vybral, jeho vyvoleným, je zkrátí. <sup>21</sup>Když vám tedy

někdo řekne: 'Podívej, tady je Mesiáš,' nebo 'Podívej, tam je,' nevěřte tomu. <sup>22</sup>Neboť se objeví nepraví Mesiáši a falešní proroci, a budou provádět zázračná znamení a zázraky, aby oklamali dokonce i Boží vyvolený lid, pokud by to bylo možné. <sup>23</sup>Dávejte si pozor! Řekl jsem vám všechno dříve, než se to stane.

<sup>24</sup>V tu dobu, po tomto soužení,<sup>75</sup> 'slunce ztmavne, měsíc nezasvítí, <sup>25</sup>hvězdy budou padat z nebe a mocnosti v nebesích budou otřeseny.' <sup>26</sup>Tehdy uvidí Syna člověka, jak přichází na oblacích, s velkou mocí a slávou. <sup>27</sup>Vyšle anděly, aby shromáždili všechny své vyvolené, ať už jsou kdekoli, od nejvzdálenější části země až k nejvzdálenějšímu bodu nebe.

Dotyčný konec v celé rozmluvě je konec věku, ke kterému byla položena počáteční otázka. Dan. 12:1 je ovšem budoucí velké soužení, na jehož konci budou věřící konečně vysvobozeni. Rok 70 n.l. byla katastrofa pro Izrael a rozhodně nezpłodila Boží království na zemi. Takzvaný preterismus nechápe evangelium.

<sup>73</sup> Příčestí v mužském rodu (*esteekota*) ukazuje, že Marek a Ježíš měli na mysli osobu jako ohavnost, nebo snad sochu osoby. Deut. 19:6-29 ukazuje, jak ohavné činy přitahují Boží hněv, stejně jako homosexualita Sodomy přinesla zničení ve dnech Lota. Pláč 4:6 hovoří o "nepravosti dcery mého lidu, která je horší než hřích Sodomy, která byla ve chvíli podvrácena. Trest mého drahého lidu je větší než trest Sodomy, která byla podvrácena v okamžiku, nadpřirozeně." Nadpřirozené zničení podobně odstraní Antikrista (2 Tes 2:8; Iz. 11:4). Ježíš popisuje ohavnost zpustošení jako výslovně popsanou Danielem v Dan. 9:27; 11:31; 12:11 a paralelní odkaz v Dan. 8:13. Časové období uvedené Dan. 9:27 je jasné. Znesvěcení spojené s oltářem bude pokračovat "dokud nebude nařízený konec vylit na pustošitele". Kriticky důležitá slova "konečný a rozhodující konec" se nacházejí pouze zde v Dan. 9:27, v Iz. 10:23 a Iz. 28:22, při kterém Boží hněv padá na celou zemi nebo pevninu. Pavel čte tato stejná slova jako proroctví naplňující se při Kristově návratu. Řím. 9:28: "konečný a rozhodný konec" (citace LXX) je velkým klíčem k apoštolskému použití rčení "konečný a rozhodující konec" Iz. 10:23, 28:22 a Dan. 9:27. Rozhodujícím a konečným cílem má být, když se Ježíš vrací, ne dříve. Všechny pokusy uplatnit konec 70. týdne na roky 33 nebo 70 n.l. jsou tak nekonzistentní. Poslední zlá osoba bude zlomena "ne rukou" (Dan 8:25; srov. 11:45). On "přijde ke svému

konci" (Dan. 9:26b). Stejná zlá postava, člověk hříchu, bude nadpřirozeně zničen při příchodu Ježíše podle 2 Tes. 2:8, které cituje konečné zničení Asyřana z Iz. 11:4. To dává vodítko pro národní identitu konečného zlého vládce nebo alespoň pro obecnou oblast, v níž bude aktivní, což není Evropa, ale Blízký východ. Dan. 7:11 říká, že poslední rouhavá šelma bude zničena ohněm, v ohnivém jezeře ze Zj. 19:20-21. Asyřan je zničen v sirném jezeře ohně v Iz. 30:33. Viz také poznámky k Lukáši 21:21 a dál. Řada dobrých moderních překladů upozorňuje na to, že ohavnost zpustošení je osobou nebo obrazem osoby. Albrechtův dobrý překlad v němčině říká: "Podle původní řečtiny má být ohavnost chápána jako mužská osoba" (můj překlad z němčiny).

<sup>74</sup> Samotné dny se budou vyznačovat bezpříkladným utrpením a úzkostí. "Bude charakteristikou těchto dnů, že jsou samým soužením" (Lange). Matouš a Marek souhlasí, že znamení druhého příchodu se objeví "ihned" po (Mt. 24:29) soužení těchto dnů. Tato chronologická přesnost vylučuje jakýkoli koncept ohledně roku 70 n.l. jako stanoveným časem "velkého soužení". Velké soužení, dny, kdy to bude pro těhotné a kojící ženy (v. 17) neskutečně obtížné (v. 17), jsou bezprostředními předchůdci budoucího příchodu Ježíše, aby uvedl Boží království do celého světa. 70. "týden" z Dan. 9 je doba ohavnosti zpustošení a Ježíš tím, že ohavnost uvedl těsně před druhý příchod, očividně četl ten 70. "týden" jako budoucí, těsně před koncem věku. Naplnění 70. týdne v letech 33 nebo 70 n.l. je tedy rozhodně vyloučeno.

<sup>75</sup> Velké soužení spojené se zjevením ohavnosti. Existuje pouze jedno velké soužení a zjevně nebylo v roce 70 n.l., po kterém nenásledoval Ježíšův příchod.

**13<sup>28</sup>** Naučte se lekci od fíkovníku. Když jeho větve měknou a vyraší listy, víte, že léto je blízko. **29** Stejně tak, když vidíte, že se tyto věci dějí, poznáte, že je blízko – hned za dveřmi! **30** Říkám vám pravdu, tato současná zlá společnost<sup>76</sup> neskončí, dokud se všechny tyto věci nestanou. **31** Nebe a země skončí, ale moje učení ne.

**32** Nikdo nezná den ani hodinu, kdy se to stane – ani andělé v nebi, ani Syn;<sup>77</sup> ví to jen Otec. **33** Dávejte pozor! Zůstaňte bdělí! Neboť neznáte čas, kdy se to stane. **34** Bude to jako člověk, který odešel na cestu. Opuštěl svůj dům a dal každému ze svých služebníků pravomoc vykonávat práci, která mu byla přidělena. Nařídil vrátnému, aby zůstal vzhůru. **35** Budte tedy vždy bdělí, protože nevíte, kdy se majitel domu vrací. Může to být večer, uprostřed noci, před úsvitem nebo ráno. **36** Nechcete být chyceni spící, když se neočekávaně vrací. **37** Co vám říkám, říkám všem: Budte bdělí!"

**14** <sup>1</sup>Nyní byly dva dny před pesachem a svátkem nekvašených chlebů. Hlavní kněží a učitelé náboženství se snažili najít utajený způsob, jak Ježíše zatkout a nechat ho usmrtit. <sup>2</sup>Řekli si: "Ale ne během svátku pesachu. Jinak se lidé mohou bouřit."

<sup>76</sup> Mnoho zbytečných spekulací bylo založeno na falešné představě, že "*genea*" zde znamená období 40 nebo 70 let. Ve Skutcích 1:7 Ježíš řekl, že "časy a roční období" pro příští budoucí Království nejsou známy. Mohl říci "Říkám vám, že to bude 40 nebo 70 let." Slovo "*genea*" zde znamená "tato zlá společnost nebo světový systém trvající až do druhého příchodu". Tento zlý systém neskončí, dokud nedojde ke všem nápadným událostem nastíněných Ježíšem. Stejně použití *genea* jako "potomstvo" nebo "skupina lidí charakterizovaných podobnou kvalitou" je uvedeno v Přísl. 30:11-14, Lk. 16:8 a Mk. 8:38 kde *genea* je rovnocenná věku, éře.

<sup>77</sup> Toto Ježíšovo prohlášení, že Boží Syn nezná čas parousie, vylučuje každé dogma o tom, že Ježíš je sám Bůh. Ortodoxní autority byly v tomto verši donuceny k beznadějně vytáčke. Athanasius říká, že Ježíš nevěděl jako lidská bytost! Augustin řekl, že Ježíš nevěděl takovým způsobem, aby informace předal! Lange je dostatečně upřímný, aby připustil, že "dogmatická teologie nedosáhla bodu, kdy je schopna dokona-

<sup>3</sup>Když byl Ježíš v Betanii, uložený u stolu u jídla v domově Šimona malomocného, přišla žena s alabastrovou nádobou velmi drahého čistého nardového parfému. Násilím otevřela lahvičku a nalila parfém na Ježíšovu hlavu. <sup>4</sup>Někteří z těch, kteří tam byli, se rozhořčili a řekli: "Proč plýtvat tímto parfémem? <sup>5</sup>Mohl se prodat za roční mzdu a peníze poskytnout chudým?" Rozzlobili se na ni. <sup>6</sup>Ale Ježíš odpověděl: "Nechte ji na pokoji! Proč ji kritizujete za to, že pro mě udělala něco krásného? <sup>7</sup>Vždy budete mít chudé u sebe a můžete jim kdykoli pomoci. Ale mne nebudete mít vždy u sebe. <sup>8</sup>Co mohla udělat, udělala: pomazala mé tělo v očekávání mého pohřbu <sup>9</sup>Říkám vám pravdu: kdekoli bude evangelium<sup>78</sup> ohlašováno po celém světě, lidé si vzpomenou na to, co pro mě udělala."

<sup>10</sup>Potom Juda Išariot, jeden z dvanácti učedníků, šel k vládnoucím kněžím a zařídil, jak jim zradit Ježíše. <sup>11</sup>Když to uslyšeli, byli potěšeni a slíbili, že mu zaplatí. Juda tedy začal hledat vhodný okamžik, aby Ježíše zradil.

<sup>12</sup>První den svátku nekvašeného chleba, kdy je obětován beránek pesach,<sup>79</sup> se ho Ježíšovi učedníci zeptali. "Kam chceš, abychom šli a připravili pro tebe jídlo pesa-

le vystihnout ekonomický a dynamický smysl toho, že Syn neví", což je matoucí způsob, jak připustit, že jakmile někdo řekne: "Ježíš je Bůh", stane se nesmyslem Ježíšovo jasné a snadné prohlášení, že on, Boží Syn, nevěděl! Ježíš také rostl v moudrosti (Lk. 2:52), což znovu ukazuje, že je lidskou bytostí a ne "Bohem Synem". Ježíš je Boží Syn výslovně založený na Lukáši 1:35; Mat. 1:18, 20 ("počatý, v ní zplozený").

<sup>78</sup> O Božím království. Mat. 24:14.

<sup>79</sup> Specifikovaný čas je přesně den, kdy měl národ slavit pesach. Neexistuje ani náznak, že by to Ježíš chystal dodržet v jiný den! Ježíš zemřel den poté, co byli zabiti beránci. Jídlo bylo snědno, když 15. nisan začal, poté, co slunce zapadlo, a končil 14. nisan. Ježíš byl tak ukřižován v pátek 15. nisanu. Jan tomu neodporuje: Mluví o týdnu pesachu a poznamenává, že pátek, kdy Ježíš zemřel, byl "den přípravy v týdnu pesachu" (Jan 19:14, NIRV), nikoli příprava na jídlo pesachu; to se konalo večer předtím. Byl to přípravný den (pátek) týdne pesachu. Ježíš jedl poslední jídlo se svými učedníky, když národ slavil pesach (viz mezi mnoha zdroji přílo-

chu?"<sup>80</sup> <sup>13</sup>Poslal dva ze svých učedníků, a poučil je: "Jděte do města, a tam potkáte muže nesoucího džbán vody. Následujte ho, <sup>14a</sup>když vejde do domu, zeptejte se majitele, kde já a moji učedníci můžeme oslavit pesach. <sup>15</sup>Vezme vás do velké horní místnosti, která je zařízená a připravená. Můžete tam pro nás udělat přípravy." <sup>16</sup>Učedníci šli do města a našli věci přesně tak, jak je popsal. Připravili jídlo pesachu.

<sup>17</sup>Večer tam šel Ježíš s dvanácti učedníky. <sup>18</sup>Když odpočívali a jedli, Ježíš řekl: "Říkám vám pravdu: jeden z vás mě zradí, ten, kdo se mnou teď jí." <sup>19</sup>Byli zarmoucení a jeden po druhém se ptali: "Nejsem to já, že?" <sup>20</sup>"Je to jeden z dvanácti, jeden z vás, který se mnou ponoří do misky. <sup>21</sup>Syn člověka zemře, stejně jak předpovědělo Písmo. Jak katastrofické to však bude pro toho, kdo zrazuje Syna člověka! Bylo by pro něj lepší, kdyby se nikdy nenarodil."

<sup>22</sup>Když jedli, Ježíš vzal trochu chleba. Požehnal ho a dával jim jej. Řekl jim: "Vezměte si ho. Ten představuje mé tělo." <sup>23</sup>Potom vzal pohár. Požehnal ho a podával jim ho. Všichni z něj pili. <sup>24</sup>Řekl: "To představuje moji krev, krev smlouvy,<sup>81</sup> která je vylévána<sup>82</sup> pro mnohé. <sup>25</sup>Říkám vám pravdu, nebudu pít plod vinné révy,<sup>83</sup> dokud jej nebudu pít čerstvý v Božím království."<sup>84</sup> <sup>26</sup>Poté, co zazpívali chvalozpěv, odešli na Olivovou horu.

<sup>27</sup>Ježíš jim řekl: "Všichni mě opustíte. Neboť jak říká Písmo: 'Zaútočím na pastýře a ovce budou rozptýleny.' <sup>28</sup>Poté, co budu vzkříšen z mrtvých, půjdu před vámi do Galileje." <sup>29</sup>Petr protestoval: "Neopustím tě, i kdyby všichni ostatní ano." <sup>30</sup>Ježíš mu odpověděl: "Říkám ti pravdu, že dnes, právě v tuto noc, než kohout zakokrhá dvakrát, zapřeš, že mě znáš, dokonce třikrát." <sup>31</sup>Ale Petr byl neoblomný: "I kdybych s tebou musel zemřít, nikdy tě nezapřu." Všichni říkali totéž.

<sup>32</sup>Dorazili na místo zvané Getsemane, kde Ježíš řekl svým učedníkům: "Sedte tady, zatímco se jdu modlit." <sup>33</sup>Vzal sebou Petra, Jakuba a Jana. Byl velmi neklidný a zarmoucený. <sup>34</sup>Ježíš řekl: "Zažívám zármutek až k smrti. Zůstaňte tady a zůstaňte vzhůru." <sup>35</sup>Šel o něco dále a pak padl k zemi. Modlil se a žádal, aby byl ušetřen čas, který přichází, pokud to bylo možné. <sup>36</sup>Řekl: "Abba, Otče! Můžeš udělat cokoli, co si vybereš. Prosím, ode mě odeber tento pohár utrpení. A přece to není to, co chci já, ale co chceš Ty." <sup>37</sup>Potom se Ježíš vrátil a zjistil, že učedníci spí. Zeptal se Petra: "Šimone, spíš? Nemůžeš zůstat vzhůru ani hodinu? <sup>38</sup>Zůstaň vzhůru a modli se, aby ses nedostal do pokušení. Duch je ochotný, ale lidská povaha je slabá." <sup>39</sup>Opustil je ještě jednou, modlil se, říkáje to samé. <sup>40</sup>Potom se vrátil a znovu je našel spící, protože ne-

---

ha k A.T Robertson's *Harmony of the Gospels*. Večer toho dne vojáci nechtěli vstoupit do pretoria ne kvůli jídlu pesachu (jedení beránka). Ježíš jedl v době pesachu, jak říká text. Byli by stejně večer v každém případě čistí. Nechtěli být nečistí, *pokud jde o další hodování, které nastane během týdne pesachu*. Jan mluví o týdnu pesachu, ne pouze o prvním dni. Standardní komentář podporuje náš názor: "Obecně by se *svátek nekvašených chlebů* vztahoval k 15. nisanu (k pátku), ale následující odkaz na oběť beránka *pesach* naznačuje, že 14. nisan (čtvrtek) byl to, co měl Marek na mysli (nisan = 27. březen až 25. duben). Oslava svátku nekvašených chlebů trvala osm dní, počínaje jídlom pesachu. Oslavy byly tak blízko sebe, že občas byly názvy obou použity zaměnitelně" (NET Bible Commentary).

<sup>80</sup>Není náznak ani návrh, že by Ježíš dodržoval odlišný den než národ. Byl to pesach, který hodlal jíst s učedníky. Při jídlu byla zavedena pánova večeře. Pánova večeře nám nyní připo-

míná Ježíšovu smlouvu sdílet vládu v Království se svými učedníky (Lk. 22:28-30).

<sup>81</sup>Všechny smlouvy jsou ratifikovány krví, a Nová smlouva krví Mesiáše. Smrt Božího Syna (Řím. 5:10) je důkazem pozitivně toho, že nemůže být Bůh, protože Bůh nemůže zemřít. Slavná linie chvalozpěvu "Tis mystery all, the immortal dies/Je to vše tajemství, nesmrtelný umírá/" je svědkem nesrozumitelnosti vnucené církvi filozofickými tradicemi, které jsou postbiblické.

<sup>82</sup>Odvolaání na trpícího služebníka v Iz.53:12.

<sup>83</sup>To slovo znamená víno, ne nekvašená hroznová šťáva. Alkohol je samozřejmě v přísné umírněnosti součástí biblických oslav v obou Zákonech (viz Deut 14:26, Ž 104:15).

<sup>84</sup>Nadcházející Království při návratu Ježíše ve slávě. Království v Markovi se odkazuje na tuto budoucí novou vládu. Lk. 19:11 a dál s Dan. 7: 14, 18, 22, 27 jsou vynikající pasáže pro vysvětlení této základní pravdy o evangeliu Království

mohli udržet oči otevřené. Nevěděli, co říci! <sup>41</sup>Vrátil se potřetí a zeptal se jich: "Stále ještě spíte? Pořád odpočíváte? No to stačí, přišel čas! Podívejte, Syn člověka bude zrazen do rukou hříšníků. <sup>42</sup>Vstávejte! Pojdme. Podívejte, tady přichází můj zrádce."

<sup>14</sup><sup>43</sup>Právě když to říkal, přišel Juda – jeden z dvanácti učedníků – s davem s meči a kyji, vyslaným předními kněžími, náboženskými vůdci a staršími. <sup>44</sup>Tak tedy zrádce zařídil s nimi znamení: "Je to ten, kterého políbím. Zatknete ho a odvedte ho pod ostrahou." <sup>45</sup>Juda šel k Ježíši. Řekl: "Rabbi," a pak ho políbil. <sup>46</sup>Chytili tedy Ježíše a zatkli ho. <sup>47</sup>Ale jeden z těch, kteří tam stáli, vytáhl meč a udeřil služebníka nejvyššího kněze a uřízl mu ucho. <sup>48</sup>Zeptal se jich Ježíš: "Jsem nějaký druh povstalce, že jste přišli s meči a kyji, abyste mě zatkli? <sup>49</sup>Byl jsem tam s vámi, učil jsem každý den v chrámu. Proč jste mě tehdy nezatkli? Ale to se děje, aby se naplnilo Písmo." <sup>50</sup>Potom ho všichni Ježíšovi učedníci opustili a utekli.

<sup>51</sup>(Jedním z jeho následovníků byl mladý muž, který měl na sobě jen plátěný oděv. <sup>52</sup>Chytili ho, ale utekl nahý a nechal oděv za sebou.)

<sup>53</sup>Vzali Ježíše do domu nejvyššího kněze, kde se shromáždili všichni hlavní kněží, starší a učitelé náboženství. <sup>54</sup>Petr ho sledoval opodál a vešel na nádvoří domu nejvyššího kněze. Posadil se se strážemi a zahříval se u ohně. <sup>55</sup>Uvnitř se hlavní kněží a celá vládnoucí rada snažili najít nějaké důkazy proti Ježíšovi, aby ho nechali usmrtit, ale nenašli žádné. <sup>56</sup>Mnozí proti němu podávali falešná svědectví a jejich tvrzení nesouhlasila. <sup>57</sup>Někteří z nich povstali, aby mluvili nepravdivě proti Ježíši. <sup>58</sup>"Slyšeli jsme ho, jak říká: 'Zničím tento chrám udělaný lidskýma rukama a ve tří dnech vystavím jiný bez použití rukou.'" <sup>59</sup>Ale i tak jejich svědectví nesouhlasilo. <sup>60</sup>Potom se nejvyšší kněz postavil před radu a zeptal se Ježíše: "Copak nemáš co říci v reakci na tato obvinění proti tobě?" <sup>61</sup>Ježíš však mlčel a neodpověděl. Velekněz se tedy znovu ze-

ptal: "Jsi Mesiáš, Syn Požehnaného?" <sup>62</sup>Ježíš odpověděl: "Jsem, a uvidíte Syna člověka sedícího po pravici<sup>85</sup> Mocného a přicházejícího s nebeskými oblaky." <sup>63</sup>Velekněz si roztrhl šaty a zeptal se: "Proč potřebujeme další svědky? <sup>64</sup>Slyšeli jste rouhání! Jaký je váš rozsudek?" Všichni ho shledali vinným a odsoudili ho k smrti. <sup>65</sup>Pak na něj někteří začali plivat. Zavázali mu oči, udeřili ho na hlavu a řekli: "Proč tedy neprokuješ, jsi 'prorok'!" Strážní ho odvedli a zmlátili.

<sup>66</sup>Mezitím byl Petr dole níže na nádvoří. Jedna z dívek-slůžek nejvyššího kněze prošla kolem, <sup>67a</sup>viděla, jak se Petr ohřívá, dívala se přímo na něj a řekla: "Ty jsi byl také s Ježíšem Nazaretským!" <sup>68</sup>Ale on to popřel a řekl: "Nemám ponětí, o čem to mluvíš." Potom vyšel na přední nádvoří a zakokrhál kohout. <sup>69</sup>Když ho tam viděla služebná dívka, opakovala těm, kteří stáli kolem: "Tento muž je jedním z nich!" <sup>70</sup>Ještě jednou to Petr popřel. O chvíli později znovu řekli Petrovi: "Ty jsi určitě jedním z nich, protože jsi také Galilejec!" <sup>71</sup>Petr začal proklínat a přísahat: "Neznám toho muže, o kterém mluvíš." <sup>72</sup>Okamžitě kohout zakokrhál podruhé. Pak si Petr vzpomněl, co mu Ježíš řekl: "Než kohout dvakrát zakokrhá, třikrát mě zapřeš." Uvědomil si, co udělal, a rozplakal se.

**15** <sup>1</sup>Brzy příští ráno dospěli hlavní kněží, starší a učitelé náboženství – celá vládnoucí rada – k rozhodnutí. Ježíše spoutali a poslali ho, aby byl předán Pilátovi. <sup>2</sup>Pilát se ho zeptal: "Jsi král Židů?" Ježíš odpověděl: "Ty jsi to řekl." <sup>3</sup>Hlavní kněží pokračovali v obviňování proti němu. <sup>4</sup>Pilát se ho znovu zeptal: "Nechceš odpovědět? Vidíš, kolik obvinění proti tobě přednášejí!" <sup>5</sup>Ježíš však už neodpovídal, až se Pilát hodně divil.

<sup>6</sup>Tak tedy bylo Pilátovým zvykem při svátku pesach propustit lidu vězně, ať už žádali o kohokoli. <sup>7</sup>Jedním z vězňů byl muž jménem Barabáš, který byl ve vazbě se sku-

<sup>85</sup> Ten, o němž předpovězeno, že je na pravici, je druhým pánem nanejvýš důležitého Ž. 110: 1. Druhý pán je *adoni* v hebrejštině, a *adoni* je vždy, 195krát, titul pro ne-Božstvo. "Syn člověka" znamená lidskou bytost, čímž potvrzuje Ježíšovo chápání druhého pána, nikoli jako Bož-

stva, ale jako svrchovaně vyvýšené lidské bytosti. Štěpán, když umíral, také viděl Syna člověka, mého pána, *adoni*, po pravici Boha (Skutky 7:56). Nechyboval, když mu adresoval modlitbu (viz Jan 14:14, kde je modlitba k Ježíši autorizována).

pinou povstalců, kteří během vzpoury spáchali vraždu. <sup>8</sup>Dav šel k Pilátovi a žádal ho, aby propustil vězně podle jeho obvyklého zvyku. <sup>9</sup>Zeptal se jich: "Chcete, abych vám propustil krále Židů?" <sup>10</sup>Neboť si uvědomil, že to bylo kvůli závisti vůči Ježíšovi, že mu hlavní kněží předali Ježíše. <sup>11</sup>Ale hlavní kněží pobouřili dav, aby jim místo Ježíše propustil Barabáš. <sup>12</sup>Zeptal se jich: "Co mám tedy dělat s tím, komu říkáte Král Židů?" <sup>13</sup>Odpověděli křikem: "Ukřižuj ho!" <sup>14</sup>Pilát jim řekl: "Proč? Jaký zločin spáchal?" Křičeli ještě hlasitěji: "Ukřižuj ho!" <sup>15</sup>Pilát chtěl potěšit dav a tak jim propustil Barabáš. Nechal Ježíše zbičovat a pak ho předal, aby byl ukřižován.

<sup>16</sup>Vojáci ho odvedli do paláce pretória, kam povolali celý batalión. <sup>17</sup>Oblékli na něj královská nachová roucha, upletli korunu z trní a položili mu ji na hlavu. <sup>18</sup>Pak ho zdravili slovy: "Buď zdrav, králi Židů!" <sup>19</sup>Opakovaně ho bili kolem hlavy holí, plivali na něj a padali na kolena před něj, jakoby při uctívání. <sup>20</sup>Poté, co se mu vysmívali, svlékli nachová roucha a oblékli na něj zpátky jeho vlastní oblečení. Potom ho odvedli, aby byl ukřižován. <sup>21</sup>Přinutili kolemjdoucího, Šimona z Kyrény, který přicházel z venkova, aby nesl jeho kříž. Šimon byl otcem Alexandra a Rufa.

<sup>22</sup>Přivedli Ježíše na místo zvané Golgota, což znamená "Místo lebky". <sup>23</sup>Nabízeli mu víno smíšené s myrhou, ale on to odmítl. <sup>24</sup>Ukřižovali ho. Rozdělili si šaty a hodili kostkami, aby rozhodli, kdo bude mít co. <sup>25</sup>Bylo 9 hodin ráno, když ho ukřižovali. <sup>26</sup>Napsané obvinění proti němu znělo: "Král Židů".

<sup>27</sup>Ukřižovali s ním dva povstalce, jednoho po jeho levici a druhého po pravici. <sup>[28</sup>A tak se naplnilo toto Písmo: "Byl počítán s hříšníky."]<sup>86</sup> <sup>29</sup>Procházející lidé vykřikovali urážky, vrtěli hlavami a říkali: "Aha! Ty, kdo jsi tvrdil, že zničíš chrám a znovu ho postavíš za tři dny: <sup>30</sup>Zachraň se a sejdi z kříže!" <sup>31</sup>Stejně tak o něm žertovali hlavní kněží a

učitelé náboženství: "Zachraňoval jiné, ale sám sebe nemůže zachránit. <sup>32</sup>Nechť Mesiáš, izraelský král, sestoupí z kříže, abychom viděli a uvěřili!" Dokonce i ti, kteří byli ukřižováni s ním, na něj vrhali urážky.

<sup>33</sup>V poledne padla tma po celé zemi až do tří odpoledne. <sup>34</sup>Ve 3 hodiny Ježíš zvolal: "Eloi, Eloi, lama sabachthani," což znamená,<sup>87</sup> "Můj Bože, můj Bože, proč jsi mě opustil?" <sup>35</sup>Někteří z těch, kteří tam stáli, to slyšeli a řekli: „Volá Eliáše.“ <sup>36</sup>Jeden muž běžel a naplnil houbu octem, položil ji na hůl a pokusil se ji dát Ježíšovi, aby se napil. Řekl: "Nechte ho být. Uvidíme, jestli Eliáš přijde, aby ho sundal." <sup>37</sup>Ježíš hlasitě zasténal a zemřel. <sup>38</sup>Chrátová opona byla roztržena ve dvě shora dolů. <sup>39</sup>Když setník stojící před Ježíšem viděl, jak zemřel, řekl: "Opravdu, tento muž byl Boží Syn."

<sup>40</sup>Některé ženy se dívaly z dálky, včetně Marie Magdalény, Marie, matky Jakuba mladšího a Josese, a Salome. <sup>41</sup>Následovali Ježíše a finančně ho podporovaly, když byl v Galileji. Bylo tam také mnoho dalších žen, které s ním přišly do Jeruzaléma.

<sup>42</sup>Byl pátek,<sup>88</sup> den před sabatem. Když přišel večer, <sup>43</sup>Josef z Arimatie, vážený člen vládní rady, který sám očekával příchod Božího království,<sup>89</sup> měl odvahu jít k Pilátovi a požádat o Ježíšovo tělo. <sup>44</sup>Pilát byl překvapen, že Ježíš zemřel tak brzy, proto přivolal setníka a zeptal se ho, jestli Ježíš již zemřel. <sup>45</sup>Jakmile měl potvrzení z toho, co setník řekl, dal svolení Josefovi vzít tělo. <sup>46</sup>Josef koupil lněné prostěradlo. Potom sňal Ježíšovo tělo z kříže, zabalil ho do prostěradla a umístil ho do hrobky vytesané ze skály. Pak přivalil těžký kámen na dveře hrobky. <sup>47</sup>Marie Magdaléna a Marie Josesova vzali na vědomí, kam byl položen.

**16** <sup>1</sup>Když skončil sabat, Marie Magdaléna, Marie, matka Jakubova, a Salome koupili aromatické masti,<sup>90</sup> aby mohli jít pomazat Ježíše. <sup>2</sup>Velmi brzy ráno prvního dne v týdnu, hned po východu slunce,

<sup>86</sup> Rané rukopisy neobsahují verš 28.

<sup>87</sup> Aramejsky.

<sup>88</sup> Řecky *paraskeue*, slovo pro pátek jako dne před sabatem. Den přípravy na týdenní sabat. Ježíš vstal "třetí den" od pátku, kterým je neděle (pro toto je rozhodující Lk. 24:21).

<sup>89</sup> Chápal Boží království mnohem jasněji než

současní čtenáři Bible a církevní věřící. Věděl, že to znamená nový světový řád a vládu s Mesiášem předsedajícím v Jeruzalémě. To zjevně ještě nepřišlo! Jako křesťanský učedník (Mt. 27:57) očekával jeho příchod (srov. Heb. 10:13).

<sup>90</sup> Jiní si koupili koření před začátkem sabatu.

šli k hrobce. <sup>3</sup>Ptaly se jedna druhé: "Kdo nám odvalí kámen od vchodu do hrobky?" <sup>4</sup>Když ale přišli a podívali se, uviděli, že velmi velký těžký kámen už byl odvalen stranou. <sup>5</sup>Vstoupily do hrobky a uviděli mladého muže sedícího napravo, oblečeného v dlouhém bílém rouchu, a byly vyděšené. <sup>6</sup>Řekl jim: "Nebojte se. Hledáte Ježíše Nazarena, toho, který byl ukřižován. Byl vzkříšen z mrtvých. Není tady. <sup>7</sup>Podívejte, to je místo, kde ho položili k odpočinku. Teď jděte a řekněte jeho učedníkům a Petrovi, že jde před vámi, aby se s vámi setkal v Galileji. Uvidíte ho tam, právě jak vás poučil." <sup>8</sup>Odešly a utíkaly od hrobky, chvějící se a zmatené. Nikomu nic neřekly, protože byly příliš vystrašené.<sup>91</sup>

<sup>9</sup>Když Ježíš vstal z mrtvých brzy v neděli ráno, objevil se nejprve Marii Magdaleně, z níž vyhnal sedm démonů. <sup>10</sup>Právě ona odešla a řekla těm, kteří s ním byli, když truchlili a plakali. <sup>11</sup>Když uslyšeli, že Ježíš je naživu a že ho viděla, nevěřili tomu.

<sup>12</sup> Později se však Ježíš zjevil s odliš-

ným zevnějškem<sup>92</sup> dvěma jiným učedníkům, když šli svou cestou na venkově. <sup>13</sup>Vrátili se a podali zprávu ostatním, ale nevěřili jim.

<sup>14</sup>Poté se zjevil jedenácti učedníkům, když jedli. Pokáral je za jejich nedostatek víry a tvrdohlavost, protože nevěřili těm, kteří ho viděli poté, co vstal. <sup>15</sup>Potom jim dal pokyn: "Jděte do celého světa a oznamujte evangelium Božího království<sup>93</sup> všemu lidstvu. <sup>16</sup>Každý, kdo věří a je pokřtěn,<sup>94</sup> bude spasen,<sup>95</sup> ale kdokoli, kdo se rozhodne nevěřit, bude odsouzen. <sup>17</sup>Tato znamení budou doprovázet ty, kteří věří mně a mému evangeliu: V mém jménu a pravomoci budou vyhánět demony, budou mluvit novými jazyky,<sup>96</sup> <sup>18</sup>a budou schopni zacházet s hady a pokládat ruce na nemocné a ti se zotaví."

<sup>19</sup>Potom byl Pán Ježíš poté, co k nim promluvil, vzat do nebe a zaujal své místo po Boží pravici.<sup>97</sup> <sup>20</sup>Potom vyšli všude ohlašovat evangelium,<sup>98</sup> zatímco pán s nimi pracoval a potvrzoval zprávu pomocí dopro-

<sup>91</sup> Zbytek Markova textu (16:9-20) se v některých hlavních raných rukopisech nenachází.

<sup>92</sup> Řecké *morfe* znamená vnější vzhled a je to slovo použité na historického a viditelného Ježíše. Určitě se netýká neviditelného, takzvaného "preexistujícího", domnělého Ježíše ve Fil. 2:6. Překlad NIV tam, "byv v pravé přirozenosti Bůh", je vážně zavádějící odklon od významu řeckého textu v zájmu propagovat předlidského Ježíše a tedy nehumánního Ježíše.

<sup>93</sup> Spásné evangelium by mělo být neustále a vždy definováno s odkazem na Ježíšovu vlastní počáteční definici a kázání křesťanského evangelia v Mk 1:14-15. Boží království v Markovi je bez výjimky Boží království, které ještě nepřišlo a bylo očekáváno Josefem z Arimatie (15:43). Církve toto mesiášské Království neustále omezovaly na určitý druh etiky "v srdci" nebo na současné "sociální evangelium". Mesiášské Boží království očekávané a předpovídané všemi proroky, zejména Danielelem, je třeba obnovit v srdci spásného evangelia; jinak církev bude i nadále odmítat Ježíše odmítáním jeho evangelia a zároveň vyžadováním, že ho "přijímá". Nejasná vyhlídka na posmrtný život jako odtělesněná duše po smrti nahradila Boží království, kterému je určeno přijít na Zemi, jak je chápáno a kázáno jako evangelium nejstaršími křesťanskými komunitami.

<sup>94</sup> Ve vodě, pro příjem ducha. Vodní křest je při-

kázán jako nezbytná poslušnost Ježíšovi po celém NZ (Mt. 28:19-20). "V jednom duchu jsme byli všichni pokřtěni do jednoho těla" (1 Kor 12:13). Toto je vzor v celém NZ. Nikdy neexistují "dvě úrovně" víry. Každý věřící musí růst v milosti a v poznání.

<sup>95</sup> Skutky 8:12 jsou vzorem teologie první církve ohledně zasvěcení do těla Mesiáše.

<sup>96</sup> Splněno působivým způsobem ve Skutcích 2, když apoštolové "začali mluvit jinými jazyky" pod vlivem ducha. Byl to prokazatelný zázrak, který ukázal, kde byl Bůh v činnosti, a nezamýšlel překlenout jazykovou mezeru, protože Petr s nimi dokázal komunikovat ve svém kázání nehledě na zázračný dar. Následné nároky na stejný "dar jazyků" nejsou přesvědčivé, a ti, kdo je praktikují, se ve většině případů nikdy "nemodlí, aby tlumočili" (1 Kor. 14:13). Neexistuje ověření zázraku skutečného, srozumitelného jazyka a komunikace. Řčení "mluvit v jazycích" je zavádějící a neodráží řecké "mluvit jazyky".

<sup>97</sup> Jako *adoni*, můj pán, ne Pán, v Ž. 110:1. *Adoni* není ve všech svých 195 výskytech nikdy titulem Božstva. Definuje vzkříšeného Mesiáše Ježíše jako svrchovaně vyvýšenou lidskou bytost, rozhodně ne "druhého Boha" v Trojici, což je postbiblický vývoj pod vlivem řecké filosofie.

<sup>98</sup> O Království a věcí týkajících se Ježíše (Skutky 8:12).

## LUKÁŠ

**1** <sup>1</sup>Mnozí se již pokusili sepsat vyprávění o událostech, které byly mezi námi naplněny, <sup>2</sup>tak jak nám je předali ti, kteří od počátku byli očitými svědky a služebníky evangelia-slova.<sup>1</sup> <sup>3</sup>Vzhledem k této skutečnosti, jelikož jsem vše od počátku pečlivě prozkoumal,<sup>2</sup> považoval jsem za dobré napsat ti, nejvýznamnější Theofile, jasný popis, <sup>4</sup>abys poznal absolutní pravdu o věcech, kterým jsi byl učen.

<sup>5</sup>Během vlády Heroda, judského krále, byl kněz zvaný Zachariáš, který patřil ke kněžskému oddílu Abiášovu.<sup>3</sup> Byl ženatý s Alžbětou, která také pocházela od kněze Árona. <sup>6</sup>Oba neustále dělali to, co bylo před Bohem správné, byli pečliví v dodržování všech Pánových příkázání a nařízení. <sup>7</sup>Neměli žádné děti, protože Alžběta žádné mít

nemohla, a oba byli v pokročilých letech.

<sup>8</sup>Zatímco Zachariáš sloužil jako kněz před Bohem, za svůj kněžský oddíl, <sup>9</sup>byl vybrán losem podle kněžského zvyku, aby vstoupil do Pánova chrámu a páčil kadidlo. <sup>10</sup>V době pro oběť kadidla, se venku modlil velký zástup lidí. <sup>11</sup>Zachariášovi se pak zjevil anděl Pána<sup>4</sup> stojící napravo od oltáře na kadidlo. <sup>12</sup>Když Zachariáš viděl anděla, byl polekaný a vyděsil se. <sup>13</sup>Ale anděl mu řekl: "Neboj se, Zachariáši. Tvoje modlitba byla vyslyšena, a tvoje žena Alžběta ti porodí syna, a nazveš ho Jan. <sup>14</sup>Přinese vám potěšení a radost, a mnozí budou oslavovat jeho narození. <sup>15</sup>Bude velký v očích Pána Boha. Zdrží se pití vína i jiných alkoholických nápojů.<sup>5</sup> Bude naplněn svatým duchem<sup>6</sup> ještě před tím, než se

<sup>97</sup> Zázraky jsou samozřejmě možné, kdykoli Bůh chce, ale Heb. 2:3-4 uvádí, že doprovodná znamení byla zvláštností první generace věřících. Viz 2 Kor. 12:12 na zázraky jako pověřující znamení apoštolů. Dnes nemáme apoštoly na úrovni těch dvanácti. Zázračný jedinec musí být pečlivě ověřen, ne lehkověrně přijat, zejména proto, že zázračné může být paděláno (2 Tes 2:9; Mt. 7:21-23).

<sup>1</sup> Evangelium v celém NZ je vždy evangelium o Božím království. Nemuselo se opakovat s úplným názvem, stejně jako víme, že USA znamená Spojené státy americké (United States of America), a ne Sjedenocená filatelistická společnost (United Stamp Association). Evangelium Božího království je spásné evangelium, které nejprve kázal Ježíš (Mk. 1:14–15; Heb. 2:3). Lukáš spojuje kázání před křížem a po kříži jako totéž evangelium tím, že nám připomíná ve Skutcích 1:3; 1:6; 8:12; 19:8; 20:24-25; 28:23, 30, 31, že do konce věku (druhého příchodu) existuje jediné spásné evangelium: "Evangelium o Království a o věcech týkajících se jména Ježíše Krista" (Skutky 8:12 je rané vyznání, které ukazuje, co bylo vyžadováno pro obrácení před křtem). Evangelium Království se objevuje ve zkratce, interní rčení "Boží slovo", "slovo Království" a "slovo". Veřejnost je vážně uváděna v omyl tím, že se neuznává tato poměrně jednoduchá skutečnost. "Boží slovo" není v Písmu pouze synonymem pro Bibli. Bible se označuje jako Písmo, svaté spisy. Ježíš definoval hranice hebrejského kánonu jako "Zákon, proroci a žalmy/spisy" (Lk. 24:44).

<sup>2</sup> Lukáš byl vzorem "Berojského", když vše svědomitě vyhledával a mluvil s očitými svědky.

Už jen zdravým rozumem všichni víme, že očití svědci mají oproti těm žijícím o staletí nebo tisíciletí později obrovskou přednost!

<sup>3</sup> 8. oddíl z 24 "chodů" kněží (1. Paral. 24:10). 888 je numerická hodnota Ježíše v řečtině (srov. 666 pro Antikrista). 8 následující po 7 je číslo nových začátků.

<sup>4</sup> Tj. jeden PÁN BŮH Izraele, BŮH biblického monoteismu, Otec našeho Pána Ježíše Krista. Slovo *kurios* bylo použito v LXX a stejně tak autory NZ řeckých spisů (jediné Písmo, které máme pro Novou smlouvu), aby předalo hebrejské jméno Boha JHVH. Žádný pisatel NZ nedělá vůbec žádný problém ohledně zachování hebrejského jména (i když to mohli snadno udělat). Trvat proto na jeho vložení do dokumentů NZ je poškozením řeckých spisů Písma a nepřímo vyjádřeným útokem na ně.

<sup>5</sup> Toto bylo zvláštní nařízení pro Nazarejce, rozhodně ne pro lid Izraele nebo pro společenství Nové smlouvy. Alkohol používaný ve správné umírněnosti byl Bohem daným darem pro oslavu. Porovnejte Ježíšovo proměnění 120 galonů vody na alkohol na svatbě v Káně. Některé americké fundamentalistické církve proměnily toto víno na hroznovou šťávu, stejný "zázrak". *Oinos* v řečtině neznamena hroznovou šťávu. Pokud ano, Pavel by řekl: "Neopíjejte se hroznovou šťávou, ale buďte naplněni duchem!" (Ef. 5:18).

<sup>6</sup> Božská, funkční, tvořivá přítomnost a moc Boha působící v Marii zázrak – rozhodně ne "třetí Osoba", neznámá pro NZ. Domnělá třetí Osoba není nikdy uctívána a nikdy se k ní nemodlí. Duch Ježíše a Boha v NZ je funkční přítomnost a moc Otce a vyvýšeného Syna, velmi osobní



narodí.<sup>7</sup>

<sup>16</sup>Obrátí mnoho Izraelců zpět k Pánovi, jejich Bohu. <sup>17</sup>Bude předcházet Pána<sup>8</sup> v duchu a moci Eliáše, aby obrátil srdce otců zpět ke svým dětem, a aby obrátil ty, kteří jsou vzpurní, ke správnému porozumění – aby přichystal lid připravený pro Pána."

<sup>18</sup>Zachariáš se zeptal anděla: "Jak si tím mohu být jistý? Jsem starý muž a moje žena je také postarší." <sup>19</sup>Anděl odpověděl: "Já jsem Gabriel. Stojím v Boží přítomnosti a službě, a byl jsem poslán, abych s tebou promluvil a předal ti tuto dobrou zprávu. <sup>20</sup>Ale protože jsi nevěřil tomu, co jsem ti řekl,<sup>9</sup> budeš němý, neschopný mluvit, až do stanoveného času, kdy se moje slova splní."

<sup>21</sup>Venku lidé čekali na Zachariáše, divili se, proč byl tak dlouho zdržen v chrámu. <sup>22</sup>Když nakonec vyšel, nemohl s nimi mluvit. Uvědomili si, že spatřil v chrámu vidění, neboť ač mohl dělat gesta, byl němý. <sup>23</sup>Po

skončení doby své služby se vrátil domů.

<sup>24</sup>O nějakou dobu později jeho manželka Alžběta otěhotněla. Zůstávala doma pět měsíců. <sup>25</sup>Řekla: "Pán to pro mne laskavě učinil, nyní, když mi vzal hanbu v očích ostatních."

<sup>26</sup>Potom v šestém měsíci těhotenství Alžběty poslal Bůh anděla Gabriela k mladé<sup>10</sup> panně jménem Marie, která žila ve městě Nazaret<sup>11</sup> v Galileji. <sup>27</sup>Byla zasnoubena s mužem jménem Josef. <sup>28</sup>Anděl ji pozdravil slovy: "Zdravím tě, ty, která jsi bohatě požehnaná! Pán je s tebou." <sup>29</sup>Marie byla hluboce rozrušená tím, co řekl, a divila se, co by ten pozdrav mohl znamenat. <sup>30</sup>Anděl pokračoval: "Nebud' vystrašena, Marie, neboť Bůh<sup>12</sup> ti ukázal velkou laskavost. <sup>31</sup>Otěhotníš a porodíš syna. Pojmenuješ ho Ježíš. <sup>32</sup>Bude velmi velký a bude nazýván Syn Nejvyššího Boha.<sup>13</sup> Pán Bůh mu dá trůn jeho předka Davida <sup>33</sup>a bude vládnout nad domem Jákobovým navždy. Jeho Králov-

---

jako přicházející od osob, jako jejich dosah a vliv, ale nikdy "třetí Osoba" Trojice. Utěšitel nebo *paraclete* Janova evangelia je definován jako vzkříšený Ježíš v 1 Jan 2:1. Ježíš opustil učedníky a nezanechal je jako sirotky, byl s nimi jako svatý duch Utěšitel (srv. 2 Kor. 3:17-18).

<sup>7</sup> To je jedno z mnoha písemných svědectví o skutečnosti, že plod je před narozením plně počítán jako lidská osoba. Pojetí vzít život nenarozenému dítěti je překvapivě v rozporu se skutečností, že v děloze se děje zázrak nového života a osobnosti.

<sup>8</sup> Dílo pána Ježíše Mesiáše se ztotožňuje s dílem Pána Boha. Pracují jako jeden v záměru. To ovšem neznamená, že Ježíš je Otec! Ani to, že Ježíš je druhý Bůh, jak mylně později rozvíjeli "otcové církve" a po staletí se o to hádali! Ježíš byl Žid a věřil, stejně jako jeho následovníci, v Jedinečného Boha Izraele (Mk. 12:29; Jn. 17:3. atd).

<sup>9</sup> Ochromující postoj "učené" nevíry nadále trápí teologický podnik. Zdá se, že učenci jsou fascinováni představou, že není nikdy možné vrátit se ke skutečným Ježíšovým slovům nebo k nejranějším svědkům. Nevšímají si, že pokud nemáme přístup k Ježíšovým slovům s jistotou, není k dispozici žádná křesťanská víra, protože křesťanství v NZ je založeno buď na Ježíšových slovech, nebo je falešné.

<sup>10</sup> Nejpravděpodobněji v jejím raném dospívání.

<sup>11</sup> Dnes bychom nazvali městem jen stěží. Bylo jen nedávno objevené archeology a mohlo mít

velikost asi 4 akry!

<sup>12</sup> Jediný Bůh Izraele a Bible.

<sup>13</sup> Toto je zásadně důležité vymezení pojmu "Boží Syn", velmi vzdálené postbiblické myšlence předlidského nebo "předem existujícího" Syna, druhého člena Trojice. Přední komentátor Godet říká: "Máme tady z úst samotného anděla autentické vysvětlení pojmu Boží Syn... Po tomto vysvětlení mohla Marie pochopit titul [a stejně bychom měli i my!] ve smyslu: lidská bytost, pro jejíž existenci je Bůh sám bezprostředním autorem. Nepředává myšlenku předexistence [a tak znemožňuje pozdější představu 'Boha Syna']". Pozdější "dogmatická" definice Božího Syna jako "věčně plozeného" potlačila snadnou pravdu, kterou hlásal Lukáš. Toto "věčné plození", které je Bibli cizí, je učenici široce uznáváno. Jakmile byla Ježíši přidělena předhistorie, ještě před jeho zplozením v Marii, vyplýval z toho děsivý zmatek o tom, kdo je Ježíš. Van Buren litoval tohoto zničení krásné jednoduchých popisů Matouše a Lukáše (a Jana, když se postbiblický zmatek nevkládá zpět do Jana 1): "Kdyby člověk měl učinit požadavek priority v časovém smyslu pro Ježíše, tvrdil by, že Ježíš Nazaretský, narozený z Marie, existoval s Bohem před stvořením světa. **Toto tvrzení by bylo horší než nesrozumitelné;** zničilo by veškerou soudržnost v základním křesťanském tvrzení, že Ježíš byl skutečně lidskou bytostí, že se slovo *sta*lo tělem. Ježíšovo lidství by v tomto smyslu sotva mohlo být věčné a stále ještě by bylo 'jako my ve všech věcech, vyjma

ství nikdy neskončí." <sup>34</sup>Marie se zeptala: "Jak je to možné? Jsem pořád panna. Nebyla jsem důvěrně s mužem." <sup>35</sup>Odpověď anděla k ní byla tato: "Přijde na tebe svatý duch a moc Nejvyššího<sup>14</sup> tě zastíní. Přesně z tohoto důvodu, aby bylo dítě zplozeno,<sup>15</sup> bude nazýváno svaté a Boží syn. <sup>36</sup>A tvá příbuzná Alžběta, i ona otěhotněla ve svém pokročilém věku. Žena, o které lidé říkali, že nemůže otěhotnět, je nyní v šestém měsíci těhotenství! <sup>37</sup>U Boha není nic nemožné." <sup>18</sup>Marie řekla: "Tady jsem, Pánova služebná. Necht' se mi to stane, právě jak jsi řekl." Potom ji anděl opustil.

<sup>139</sup>O chvíli později se Marie připravila a pospíchala do Judské vysočiny, do měs-

hřichu' (Koncil v Chalkedónu; Heb. 2:17). Ježíš Nazaretský začal svůj život, to znamená, začal existovat v určitém čase v historii: slovo se stalo *tělem*." (*A Theology of the Jewish-Christian Reality*, s. 82).

<sup>14</sup> Svatý duch zde je funkční přítomnost a moc Boha k uskutečnění biologického zázraku. Paralelní rčení "moc Nejvyššího" opakuje a posiluje význam "svatého ducha". Neštěstí pozdějších teologických spekulací je dáno najevo ohromujícím nepochopením Justina Mučedníka, který věřil, že moc přicházející na Marii byl předem existující Syn, který zosnoval své vlastní početí! Tak odklon k pohanskému kryptognostickému Ježíši probíhal v roce 150 n l a dříve v spisech Ignáce a dalších.

<sup>15</sup> Zplozeno, což znamená přivedeno do existence (*gennao*). Tak "věčné plození" Syna je vůči Bibli falešné. Jak poznamenává trinitářský učenec McCleod: "Není jisté, jaký obsah, pokud vůbec, může být dán rčení 'věčné plození'". Toto je "zdvořilé" přiznání nesmyslné fráze v "ortodoxním" systému, protože jedinec nemůže mít "začátek bez začátku". Jediné *biblické* zplození Božího Syna bylo v Marii (Mt. 1:20: "zplozen v ní" zázrakem asi před 2000 lety). To ovšem znamená, že Lukáš a ti, o kterých psal, a ti, kterým popsal pravou víru, nebyli věřícími v trojjediného Boha. Syn byl lidskou bytostí, která byla přivedena k existenci biologickým zázrakem v Marii. "Přesně z tohoto důvodu [a ze žádného jiného] bude nazýván Boží Syn" (Lk. 1:35), což znamená, že byl tím, kým byl! KJV je zavádějící se svým "proto také", aby důvtipným prosazováním podporovala myšlenku, že existuje *další* důvod pro začátek! Lukáš je překážkou proti pozdějším nárokům "ortodoxie". Houdiniho způsobem se někteří snaží uniknout zřejmému, že původ Božího Syna, Ježíše, byl v tom, co se stalo s Ježíšem v lůně Marie. Před-

ta, kde <sup>40</sup>žil Zachariáš. Když vešla dovnitř, zavolala na Alžbětu. <sup>41</sup>Jakmile Alžběta uslyšela Mariin hlas, dítě v ní poskočilo radostí. Alžběta byla naplněna svatým duchem, <sup>42</sup>a hlasitě vykřikla: "Jak jsi požehnaná mezi ženami a jak pro tebe bude požehnané dítě tobě narozené! <sup>43</sup>Jsem tak poctěna, že matka mého pána<sup>16</sup> Mesiáše by mě měla navštívit! <sup>44</sup>Jakmile jsem slyšela, že voláš, moje dítě ve mně poskočilo radostí. <sup>45</sup>Jak jsi velmi blažená, protože jsi uvěřila, že to, co ti Pán slíbil, udělá!"<sup>17</sup>

<sup>46</sup>Marie odpověděla: "Jak velebím Pána! <sup>47</sup>Jsem tak potěšena Bohem, mým Spasitelem, <sup>48</sup>protože se rozhodl, že já, Jeho služebná, jsem hodna Jeho pozornosti, na-

pokládat druhý "původ" buď těsně před Genesis, nebo ve věčnosti, znamená dát Synovi dvojitý původ. Masivní zmatek pak narušuje biblický krásný a jednoduchý popis původu Syna Božího. Všichni lidé povstávají v lůně svých matek a zároveň dochází k početí a zplození. "Ortodoxie" odmítla tyto zprávy o tom, kdo je Ježíš, a vymyslela Syna, který, protože jeho původ byl ve věčné minulosti, nemůže být ze své podstaty nikdy opravdu lidský. 1 Jan 4:2, 2 Jan 7 byly zamýšleny, aby varovaly před každým Ježíšem, který nebyl zcela lidský. 1 Jan 4:3 zní: "Kdokoli nevěří v *tohoto* Ježíše ..." tj. toho, který je v 1 Jan 4:2 definován jako skutečný člověk. Hrozba pro pravou víru vyvstává z domněnky o falešném Ježíši, vynálezu tradice, a nikoli z historického Ježíše Písma.

<sup>16</sup> "Můj pán" je titul pro Mesiáše, jak předvídáno v boží věštbě Ž. 110:1. Hebrejské slovo *adoni*, můj pán, není nikdy ve 195 výskytech titulem Božstva. Je vždy odkazem na vyvýšenou lidskou bytost, občas na anděla. "Můj pán" (Mesiáš) je mezi biblickým společenstvím obecný popis pro Božího jedinečně zplozeného Syna (Ž 2:7; 2 Sam. 7:14). Ježíš je "můj pán" nebo "náš pán", a to jsou tituly vhodné pro konečné -ho izraelského krále, Mesiáše, syna Davidova. Ježíš je pán, nikoliv Pán Bůh, asi 200krát v NZ. On je "pán Mesiáš" (Lk. 2:11), jak je jasně odlišen od Pána Boha.

<sup>17</sup> To je podstata NZ víry – věřit Božím slovům a slibům. Zachariáš už byl nadpřirozeně potrestán za to, že nevěřil andělovi. To je čestné varování nám všem. Andělům se má věřit jako božským poslům. Nevěřit jim znamená, naznačovat, že Bůh dal falešný slib! Lidé často končí ve stejné nevěře překrucováním slov Písma, aby je uvedli do souladu s mnohem pozdější doktrínou pocházející od postbiblických koncílů.

vzdory mému skromnému zázemí. Od nyníška bude každá generace vědět, jak požehnaná jsem. <sup>49</sup>Bůh Všemohoucí pro mě udělal velké věci, Jeho jméno je svaté. <sup>50</sup>Jeho milosrdenství je pro pokolení za pokolením pro ty, kteří Ho ctí. <sup>51</sup>Svou mocí roztloukl ty, kteří si domýšlivě myslí, že jsou tak chytří. <sup>52</sup>Snižuje mocné z jejich trůnů a povyšuje ty, kdo jsou pokorní. <sup>53</sup>Naplňuje hladové dobrým jídlem a bohaté posílá pryč s prázdnýma rukama. <sup>54</sup>Pomohl svému sluhovi Izraeli, milosrdně si ho pamatoval <sup>55</sup>tak, jak slíbil našim otcům, Abrahamovi a jeho potomkům pro nadcházející věk."<sup>18</sup> <sup>56</sup>Marie zůstala u Alžběty tři měsíce a pak se vrátila domů.

<sup>57</sup>Nastal čas, aby Alžběta měla své dítě, a porodila syna. <sup>58</sup>Její sousedé a příbuzní slyšeli, jak jí Pán ukázal velkou laskavost, a oslavovali s ní.

<sup>59</sup>O osm dní později přišli obřezat chlapce. Plánovali ho po otci nazvat Zachariáš. <sup>60</sup>Alžběta řekla. "Ne. Bude se jmenovat Jan." <sup>61</sup>Odpověděli: "Ale mezi vašimi příbuznými není nikdo, kdo má toto jméno." <sup>62</sup>Prostřednictvím gest se zeptali Zachariáše, chlapcova otce, jak chce nazvat svého syna. <sup>63</sup>Zachariáš dal pokyn, že něco napíše. K překvapení všech napsal: "Jeho jméno je Jan."

<sup>64</sup>Zachariášovi se okamžitě vrátila schopnost mluvit a začal chválit Boha. <sup>65</sup>Všichni žijící v okolí byli naplněni úctou nad tím, co se stalo, a zprávy se šířily po celé judské vrchovině. <sup>66</sup>Každý, kdo slyšel zprávu, se divil, co to znamená. Ptali se: "Čím bude ten malý chlapec, až vyroste?"

<sup>18</sup> Beru *eis ton aiona* tak, že znamená "týkající se nadcházejícího věku", Boží království. Bůh nevyslovil "věčně", ale přesněji budoucí nastávající věk Božího království, jež přijde na Zemi při budoucím druhém příchodu Ježíše, aby vládl z Jeruzaléma, se svatými všech věků (Dan 7:14, 18, 22, 27, RSV). Nastávající věk je všude v NZ stavěn do protikladu k "současnému zlému věku", který je pod nadvládou velmi podvodného Satana, boha tohoto systému (2 Kor. 4:4; Gal. 1:4; Ef. 2:2).

<sup>19</sup> Tato inspirovaná chvála od Zachariáše je velice příjemně oproštěna od pozdějších strašných komplikací o Ježíšově původu, vymyšlených postbiblickými "církvními otcí", kteří změnili Mesiáše na předlidského a tedy v podstatě na nehumánní osobu! Jistě byl Ježíš jedineč-

Neboť bylo jasné, že byl pro Boha velmi zvláštní.

<sup>67</sup>Zachariáš, jeho otec, naplněný svatým duchem, promluvil toto proroctví: <sup>68</sup>"Pán, Bůh Izraele, je podivuhodný, neboť zakročil pro svůj lid a osvobodil jej. <sup>69</sup>Dal nám velkého Spasitele z biologické linie svého služebníka Davida,<sup>19</sup> <sup>70</sup>jak dávno sliboval skrze své svaté proroky. <sup>71</sup>Slíbil, že nás zachrání před našimi nepřáteli, před těmi, kteří nás nenávidí. <sup>72</sup>Byl milosrdný k našim otcům, pamatoval na Svou svatou smlouvu — <sup>73</sup>slib, který dal našemu otci Abrahamovi. <sup>74</sup>Osvobozuje nás od strachu a zachraňuje nás před našimi nepřáteli, <sup>75</sup>abychom Mu mohli sloužit tím, že děláme to, co je dobré a správné, celý náš život. <sup>76</sup>A ty, dítě, budeš nazýváno prorokem Nejvyššího, neboť půjdeš před Pánem, abys připravilo Jeho cesty, <sup>77</sup>poskytováním poznání o spáse Jeho lidu skrze odpuštění jejich hříchů. <sup>78</sup>Skrze Boží milosrdenství k nám se na nás rozbřeskne nebeské svítání, <sup>79</sup>aby zářilo na ty, kteří žijí ve tmě a ve stínu smrti, a vedlo nás po cestě vedoucí k pokoji."

<sup>80</sup>Chlapec Jan rostl a stal se duchovně silný. Žil v poušti, dokud nenastal čas pro jeho veřejnou službu Izraeli.

**2** <sup>1</sup>V této době vydal císař Augustus výnos, že by mělo být sčítání všech lidí v Římské říši.<sup>20</sup> <sup>2</sup>Jednalo se o sčítání lidu před tím, jež bylo pod guvernérem Sýrie Quiriníem.<sup>21</sup> <sup>3</sup>Tak šli všichni do svého domovského města, aby se zaregistrovali. <sup>4</sup>Josef byl potomkem krále Davida, a tak

ným vyjádřením jediného Boha jako jeho bezhříšný Syn, zázračně zplozený. Nikdy však není nazýván "Pán Bůh" nebo "Všemohoucí" a nikdy Bůh Syn ani "Bohočlověk". Otec je v NZ nazýván Bůh a často "jeden Bůh" asi 1300krát. Určitý člen často se objevující pro Jednoho Boha Ho označuje jako Jednoho Boha Izraele a Abrahama, Izáka a Jáka a Ježíše. Někdo, kdo má BOHa, není BŮH! "Bůh" je jediný pravý Bůh Izraele a Ježíše a onen jeden Bůh musí být pečlivě odlišen od všech ostatních "bohů".

<sup>20</sup> Doslova, v celém světě.

<sup>21</sup> Někteří podávají "Sčítání lidu se stalo dříve, než byl Quirinius guvernérem Sýrie." Viz Nigel Turner, *Grammatical Insights into the New Testament*, s. 23, 24.

opustil Nazaret v Galileji, aby odešel do Betléma, města Davidova, v Judsku. <sup>5</sup>Šel se tam zaregistrovat spolu s Marií, která s ním byla zasnoubená a těhotná.<sup>22</sup> <sup>6</sup>Když tam byli, přišel čas, aby měla své dítě. <sup>7</sup>Porodila svého prvorozeného syna. Něžně ho zabalila do proužků látky a položila ho do krmného žlabu, protože v místnosti pro hosty nezbývalo pro něj místo.

<sup>8</sup>Nedaleko někteří pastýři trávili noc na polích a hlídali svá stáda. <sup>9</sup>Objevil se jim Pánův anděl a všude kolem nich zářila Pánova sláva. Byli vyděšení. <sup>10</sup>Ale anděl jim řekl: "Nebudte vystrašení! Poslouchejte, jsem tu, abych vám oznámil dobrou zprávu, která přinese největší radost všem. <sup>11</sup>Dnes se pro vás narodil Spasitel – tady v Davidově městě. On je pán Mesiáš.<sup>23</sup> <sup>12</sup>Poznáte ho podle tohoto znamení: najdete dítě zabalené v pruzích látky a ležící v krmném žlabu." <sup>13</sup>Najednou se u anděla objevilo množství nebeských bytostí, které chválily Boha, říkaly: <sup>14</sup>"Sláva Bohu nebeskému a na zemi pokoj těm, z nichž je potěšen!"

<sup>15</sup>Poté, co je andělé opustili a vrátili se do nebe, si pastýři navzájem říkali: "Pojďme do Betléma! Ať uvidíme, co se stalo – co nám Pán zjevil." <sup>16</sup>Spěchali tam a našli Ma-

rii, Josefa a dítě, které leželo v krmném žlabu. <sup>17</sup>Poté, co sami viděli, šířili dobrou zprávu o tom, co se stalo a co jim bylo o tomto dítěti odhaleno. <sup>18</sup>Všichni, kdo o tom slyšeli, byli ohromeni tím, co jim pastýři hlásili. <sup>19</sup>Ale Marie byla pečlivá, aby si to ve své mysli uchovala a přemýšlela o významu všech věcí, které se staly. Neustále o nich přemýšlela. <sup>20</sup>Pastýři se vrátili hlídat svá stáda, oslavovali Boha a děkovali mu za vše, co slyšeli a viděli, právě tak, jak jim bylo ohlášeno.

<sup>21</sup>Po osmi dnech přišel čas obřezat dítě a pojmenovat ho Ježíš. Právě to jméno mu bylo uděleno andělem před jeho počětím<sup>24</sup> v Marii. <sup>22</sup>Když skončil čas jejich očistování podle Mojžíšova zákona, vzali ho Josef a Marie do Jeruzaléma, aby ho představili Pánovi, <sup>23</sup>jak říká Pánův zákon: "Každý prvorozený syn musí být zasvěcen jako svatý Pánovi." <sup>24</sup>Tam, jak to vyžaduje Boží zákon, obětovali "pár hrdliček nebo dva mladé holuby".

<sup>25</sup>V té době žil v Jeruzalémě muž jménem Simeon. Simeon žil bezúhonně a byl velmi zbožný. Dychtivě očekával útěchu a obnovení Izraele,<sup>25</sup> a byl na něm svatý duch. <sup>26</sup>Skrze svatého ducha mu bylo zje-

<sup>22</sup> Jak nám řekl Lukáš, bylo to ovšem nadpřirozené těhotenství.

<sup>23</sup> Ž. 110:1: druhý pán, *adoni*, můj pán Mesiáš. Toto je oblíbený NZ důkazní text, který popisuje vztah mezi Jediným Bohem, Otcem a člověkem Mesiášem Ježíšem (srov. 1 Tim. 2:5). Chybné velké počáteční písmeno u druhého pána Žalmu 110:1 uvádí mnohé v omyl, aby si mysleli, že hebrejské slovo je *Adonai* (Pán Bůh), když tomu tak není! *Adoni* není titulem pro božstvo ve všech 195 výskytech. Je udivující, že ani skvělý komentátor, jako je Henry Alford, nedokázal rozlišit mezi Pánem Bohem a pánem Mesiášem ("Nevidím žádný způsob, jak porozumět tomuto *kurios* [pán v 2:11], leč že odpovídá slovu Jehovah"). Ž. 110:1 by měl zabránit tomuto otřesnému zmatku. *Adoni* je "můj pán" a Ježíš není nikdy nazýván "Pán Bůh" ani Všemohoucí. Je svrchovaně vyvýšeným lidským pánem Mesiášem, potomkem Davida, druhým Adamem, jehož původ byl zázrakem v Marii. Lukáš 1:35 udává jasný důvod, proč byl Ježíš Synem Božím, ale později "ortodoxie" vyřadila tyto jedinečné zprávy a nahradila je cizáckým Bohem Synem, dávajíc mu dvojí původ, věčný a v nedávné době. To pokřivilo monoteismus

Izraele, Ježíše a pisatelů NZ. Jahveh je osobní jméno Otce a v žádném případě nelze říci "můj Jahveh"! Lukáš 1:43 potvrzuje správné pochopení toho, kdo Ježíš je. Alžběta uznala Marii jako "matku mého pána" (ze Ž 110:1, druhého pána, *adoni*), ne matku mého BOHa! Pán Mesiáš je přesně stejný jako král Mesiáš z Lukáše 23:2 (srov. Skutky 2:34-36). "Pro označení Krista za pána je Ž 110:1 zvláštním bodem spojení a vysvětlení. Srv. 1 Kor 8:6: 'Pro nás existuje jeden Bůh, Otec a jeden pán Ježíš Mesiáš.'" (Cremer, *Biblico-Theological Lexicon of the NT*, s. 383).

<sup>24</sup> Jméno Ježíš je jediná položka, která "existovala předem" před skutečnou existencí Ježíše. Jako Boží Syn byl Ježíš zvláštní nové stvoření díky zázraku v lůně Marie. Přidávat mu jinou, dřívější existenci znamená zamlžit jeho identitu. Ale "ortodoxie" postupně dosáhla právě takového zmatení.

<sup>25</sup> Boží království na Zemi v budoucnosti při budoucím návratu Ježíše na Zemi. To je puncovní značka zdravé NZ víry. Je to víra v evangelium, jak to Ježíš přikázal v Markovi 1:14-15. Josef z Arimatie také očekával Království po Ježíšově smrti (Mk. 15:43) a jako učedník se nemýlil! Učedníci, kteří byli důkladně vyškoleni

veno, že nezemře dřív, než uvidí Pánova Mesiáše.<sup>26</sup> <sup>27</sup>Poté, co ho duch vedl, šel do chrámu. Když Ježíšovi rodiče přinesli malého chlapce, aby byl zasvěcen, jak vyžaduje zákon, <sup>28</sup>Simeon vzal Ježíše do náručí, děkoval Bohu a chválil Ho a řekl: <sup>29</sup>"Panovníku, nyní můžeš propustit z povinností svého služebníka a nechat ho jít v pokoji, jak jsi slíbil, <sup>30</sup>protože mé vlastní oči viděly Tvou spásu, <sup>31</sup>kteřou jsi připravil v přítomnosti všech národů, <sup>32</sup>světlo zjevení národům a slávu svého lidu Izraele."

<sup>33</sup>Ježíšův otec a matka byli udiveni tím, co o něm Simeon říká. <sup>34</sup>Simeon jim požeňnal a řekl Ježíšově matce Marii: "Poslyš, toto dítě je určeno k pádu a povstání mnohých v Izraeli a bude znamením, proti kterému se budou stavět. <sup>35</sup>Pro tebe to bude jako meč, který pronikne přímo do tvé duše, aby byly odhaleny myšlenky mnoha myslí."

<sup>36</sup>Byla tam prorokyně Anna, která také žila v Jeruzalémě. Byla dcerou Fanuela z kmene Ašer a byla velmi stará. Byla vdaná sedm let, <sup>37</sup>a poté byla vdova. Nyní jí bylo osmdesát čtyři let. Svůj čas trávila v chrámu uctíváním, půstem a modlitbou. <sup>38</sup>Právě v tu chvíli k nim přistoupila a začala chválit Boha. Mluvila o Ježíši se všemi, kteří se těšili na čas, kdy Bůh osvobodí Jeruzalém.<sup>27</sup>

<sup>39</sup>Jakmile dokončili vše, co Boží zákon vyžadoval, vrátili se do svého domovského města Nazaretu v Galileji. <sup>40</sup>Dítě sílilo a bylo duchovně vysoce inteligentní. Vždy s ním byla Boží milost.

<sup>41</sup>Ježíšovi rodiče každý rok cestovali do Jeruzaléma na svátek pesach. <sup>42</sup>Když bylo Ježíšovi dvanáct let, šli na svátek podle svého zvyku. <sup>43</sup>Když svátek skončil a nastal čas vrátit se domů, zůstal chlapec Ježíš v Jeruzalémě, ale jeho rodiče o tom nevěděli. <sup>44</sup>Předpokládali, že je se všemi ostatními cestujícími domů. Uběhl den, než ho začali hledat mezi svými přáteli a příbuznými. <sup>45</sup>Když ho nemohli najít, vrátili se do Jeruzaléma, aby ho tam hledali. <sup>46</sup>Trvalo tři dny, než ho objevili v chrámu. Seděl mezi náboženskými učiteli, rabíny, poslouchal je a kladl jim otázky. <sup>47</sup>Všichni, kdo ho slyšeli mluvit, byli udiveni jeho porozuměním a jeho odpověďmi. <sup>48</sup>Jeho rodiče byli zmatení, když viděli, co dělá. Jeho matka se ho zeptala: "Synu, proč jsi s námi takto jednal? Tvůj otec a já – úzkostlivě jsme tě hledali!" <sup>49</sup>Ježíš odpověděl: "Proč jste mě hledali? Neuvědomili jste si, že musím být zaneprázdněn záležitostmi domácnosti mého Otce?"<sup>28</sup> <sup>50</sup>Nepochopili však, co mínil těmi slovy. <sup>51</sup>Potom se s nimi vrátil domů do Nazaretu a byl jim poslušný. Jeho matka pečlivě zaznamenala všechno, co se stalo. <sup>52</sup>Ježíš pak stále rostl v moudrosti a síle, a nacházel milost jak u Boha, tak u lidí.

**3** <sup>1</sup>V patnáctém roce vlády císaře Tiberia byl Pontský Pilát místodržícím Judska, Herodes byl vládcem Galileje, jeho bratr Filip byl vládcem Itureje a Trachonitidy a Lysanios vládcem Abilene. <sup>2</sup>Annáš a Kaiafáš byli současní vysocí kněží. To byla doba, kdy Boží slovo<sup>29</sup> přišlo k Janovi, Zachariáš

Ježíšem a sami kázali evangelium Království, byli také při své slavné poslední otázce v Skutcích 1:6 dychtiví vědět, kdy nastane slíbené obnovení a útěcha národa Izraele. Jejich otázka byla správná, ačkoli nebylo možné znát časy nebo období, jak dlouhý čas by to mohl být. Skutky 3:21 poukazují na to, že nebe musí dále uchovávat Mesiáše, dokud nakonec nenastane "čas pro velké obnovení všech věcí předpovězený proroky". To je stále ještě v budoucnu, protože Ježíš se ještě nevrátil, aby zřídil Království po celém světě.

<sup>26</sup> "PÁNův pomazaný." Pro pozadí viz 1 Sam. 24:6, 10; 26:9, 16, 23; 2 Sam. 1:14, 16; 19:21. Ježíš je královským potomkem Davida a dědicem Davidova trůnu, který má být obnoven na zemi, když se Ježíš vrátí (Skutky 3:21; Mt. 19:28; Zj. 5:10).

<sup>27</sup> Tato událost zatím leží v budoucnosti, jak je zcela zřejmé ze současných podmínek na Blízkém východě, kde Ježíš není na Davidově trůnu! Stane se to v budoucím mesiášském Království na Zemi. Opět, právě to je charakteristický znak těch, kdo věří spásnému evangeliu o Království, o Boží velké budoucnosti pro zemi, na kterou je nyní křesťanská víra skrze zkoušky a soužení připravována (Skutky 14:22).

<sup>28</sup> Ježíš naprosto jednoduše definoval svůj primární úkol (a náš), kázat evangelium o Božím království (4:43).

<sup>29</sup> Boží slovo je NZ zkratkou pro evangelium o Božím království, kázané NZ komunitou počínaje Ježíšem (Heb 2:3; Lk. 4:43). Je třeba čtenářům připomenout obsah NZ evangelia, protože bylo běžně a velmi klamně omezeno na fakta o Ježíšově smrti a vzkříšení. Ač jsou cent-

šovu synu, který žil v poušti.<sup>30</sup> <sup>3</sup>Procházel celou oblastí Jordánu a všem oznamoval potřebu křtu ponořením do vody a tak ukázat svůj úmysl činit pokání a obrátit se zpět k Bohu, aby mohly být odpuštěny jejich hříchy. <sup>4</sup>Jak prorok Izaiáš napsal: "V poušti bylo slyšet výkřiky: 'Připravte cestu Pána: vyrovnejte jeho cesty. <sup>5</sup>Každé údolí bude vyvýšeno a každá hora a kopec budou vyrovnaný. Křivé cesty budou napříměny a hrubé silnice budou uhlazeny. <sup>6</sup>Každá lidská bytost uvidí Boží spásu."

<sup>7</sup>Jan oslovoval davy lidí, kteří k němu přišli, aby je pokřtil. "Vy snůško hadů! Kdo vás varoval, abyste uprchli před blížící se Boží spravedlivou zuřivostí? <sup>8</sup>Ukažte, že jste skutečně činili pokání. Nezkoušejte se ospravedlňovat slovy: 'Jsme Abrahamovi potomci.' Dovolte mi, abych vám řekl toto: Bůh může, pokud si to přeje, vytvořit z těchto kamenů děti Abrahamovy. <sup>9</sup>Sekera je připravena začít sekat u paty stromů. Každý strom, který nepřináší dobré ovoce, bude pokácen a hozen do ohně."

<sup>10</sup>Lidé v davu se ho ptali: "Co bychom tedy měli dělat?" <sup>11</sup>Odpovídal: "Máš-li dva pláště, poděl se o něj s někým, kdo ho nemá. Pokud máš jídlo, pak se o své jídlo poděl s těmi, kteří ho nemají." <sup>12</sup>Někteří výběrčí daní přišli, aby byli pokřtěni. Také se ptali: "Učiteli, co bychom měli dělat?" <sup>13</sup>Odpověděl: "Nevybírejte více daní, než jste oprávněni."

něni." <sup>14</sup>Někteří vojáci se zeptali: "A co my? Co bychom měli dělat?" Odpověděl: "Nevyžadujte peníze hrozbami násilím. Nevyvolávejte obvinění, která jsou nepravdivá. Buďte spokojeni se svou mzdou."

<sup>15</sup>Lidé netrpělivě očekávali a všichni přemýšleli, zda Jan sám může být slíbeným Mesiášem. <sup>16</sup>Jan jim odpovídal a vysvětloval: "Ano, ponořím vás do vody. Ale ten, který přichází, je mnohem mocnější než já, a nejsem hoden rozvázat tkaničky jeho bot. Bude vás křtít svatým duchem<sup>31</sup> a ohněm. <sup>17</sup>Jeho třídící vidle jsou v jeho ruce a je připraven oddělit pšenici od plev na svém mlatu. Shromáždí pšenici do své stodoly, ale plevy spálí ohněm, který nemůže být uhašen."<sup>32</sup>

<sup>18</sup>Jan předal mnoho takových varování, když lidu oznamoval evangelium.<sup>33</sup> <sup>19</sup>Ale když Jan pokáral Heroda, vladaře, za to, že se oženil s Herodiadou, svou švagrovou, a za všechny zlé věci, které udělal, <sup>20</sup>Herodes přidal ke svým zločinům, že nechal Jana uvrhnout do vězení.

<sup>21</sup>Tak se tedy stalo, že poté, co byli všichni ponořeni do křtu, byl také ponořen Ježíš. Když se modlil, nebe bylo otevřeno, <sup>22</sup>a svatý duch na něj sestoupil, měl podobu holubice. Z nebe zazněl hlas: "Ty jsi můj syn,<sup>34</sup> ten, kterého miluji. Jsem tebou potěšen."

rální, nejsou celým spásným evangeliem. Ježíš kázal evangelium Království (Lk. 4:43; Mk. 1:14-15) dlouho předtím, než řekl aspoň slovo o své smrti a vzkříšení (Mt. 16:21). Tradiční křesťanství je založeno na velmi neúplném evangeliu a je to signalizováno snadno pozorovatelným faktem, že "evangelium o Království" se nikdy v evangelizačních traktátech nabízejících spásu neobjevuje. Nikdo nemůže "přijmout Ježíše", aniž by uvěřil jeho slovům a praktikoval je (Jan 12:44 a dál; 3:36; 2 Jan 7–9 a mnoho dalších pasáží).

<sup>30</sup> Řídce obydlená oblast.

<sup>31</sup> Ježíš předával ducha ("Slova, která jsem vám řekl, jsou duch a život." Jan 6:63) dlouho před Letnicemi, kdy Církev obdržela zvláštní veřejné požehnání ducha.

<sup>32</sup> To znamená, dokud nespotřebuje vše, co je do něj vhozeno. Význam rozhodně není v tom, že bude pro zlé existovat nekonečné trvalé utrpení. To se v Písmu nenachází.

<sup>33</sup> Jan kázal stejné spásné evangelium o Království Božím/Nebeském (žádný rozdíl ve významu) jako Ježíš (viz Mt. 3:1; 4:17; 4:23; 9:35). Pavel kázal přesně stejné evangelium Království (viz Skutky 14:22; 19:8; 20:24-25; 28:23, 30, 31). V NZ existuje pouze jedno záchranné evangelium.

<sup>34</sup> Ježíš se rozhodně nestal Božím synem při svém křtu! Byl Božím synem přesně kvůli biologickému zázraku způsobeném v Marii Bohem (1:35). Iz. 9:6 předpověděl, že Mesiáš bude dítě zplozené Bohem, Syn daný Izraeli. Dvě rčení "dítě bude zplozeno" (tj. Bohem, božské pasivum) a "Syn bude dán" se navzájem posilují a poskytují biblický původ Syna. Lukáš vypracoval tento mesiášský text v kap. 1, když mluvil o Synu jako dědici trůnu svého předka Davida a zázračně zplozeném v Marii. Tento zázrak je výslovně považován za důvod, proč Ježíš je Syn (1:35). Matouš 1 učí totéž v Mat. 1:18 (genesis, původ) a 1:20: "to, co je v ní zplozeno, je od svatého ducha," od tvořivé činnosti Boha.

<sup>23</sup>Ježíšovi bylo asi třicet let, když začal svou veřejnou službu. Lidé předpokládali, že je synem Josefa. Josef byl synem Heliho, <sup>24</sup>synem Mathata, <sup>35</sup> syna Léviho, syna Melchiho, syna Janaie, syna Josefa <sup>25</sup>syna Matathiáše, syna Amose, syna Nahuma, syna Esliho, syna Nagaje, <sup>26</sup>syna Mahata, syna Matathiáše, syna Semeina, syna Josecha, syna Jody, <sup>27</sup>syna Johanana, syna Rhesy, syna Zorobabela, syna Salathie-la, <sup>36</sup> syna Neriho, <sup>28</sup>syna Melchiho, syna Addiho, syna Kosama, syna Elmadama, syna Era, <sup>29</sup>syna Jozua, syna Eliezera, syna Jorima, syna Matata, syna Léviho, <sup>30</sup>syna Simeona, syna Judy, syna Josefa, syna Jonama, syna Eliakima, <sup>31</sup>syna Meleie, syna Menny, syna Mattathy, syna Nátana, syna Davida, syna Isaje, syna Obéda, syna Boáza, syna Salmona, syna Naasona, <sup>33</sup>syna Amínadaba, syna Arniho, syna Chesróma, syna Farese, syna Judy, <sup>34</sup>syna Já-koba, syna Izáka, syna Abrahama, syna Thareho, syna Náchora, <sup>35</sup>syna Serucha, syna Ragaua, syna Pelega, syna Hebera, syna Šelacha, <sup>36</sup>syna Kainana, syna Arfaxada, syna Šema, syna Noema, syna Lá-mecha, <sup>37</sup>syna Metuzaléma, syna Enocha,

syna Jareda, syna Maleleela, syna Kaina-na, <sup>38</sup>syna Enóše, syna Seta, syna Adama, syna Božího. <sup>37</sup>

**4** <sup>1</sup>Ježíš, plný svatého ducha, <sup>38</sup> se vrátil od Jordánu a byl veden duchem do pouště, <sup>2</sup>kde byl pokoušen Ďáblem <sup>39</sup> po čtyřicet dní. Po celou tu dobu nejedl nic, takže byl nakonec vyhladovělý. <sup>3</sup>Ďábel mu řekl: "Protože jsi Boží Syn, vydej rozkazy, aby se tento kámen stal chlebem." Ježíš mu odpověděl: <sup>4</sup>"Je psáno v Písmu: 'Nemáš žít jen na chlebu samém.'"

<sup>5</sup>Ďábel ho zavedl na vysoké místo a jediným zábleskem mu ukázal všechna království světa. <sup>6</sup>Potom ďábel řekl Ježíšovi: "Dám ti pravomoc nad všemi z nich a nad veškerou jejich slávou. Tato pravomoc byla dána mně a mohu ji dát každému, komu chci. <sup>7</sup>Pokloň se mi a uctívej mě a můžeš to vše mít." <sup>8</sup>Ježíš odpověděl: "Je psáno v Písmu: 'Budeš uctívat Pána, svého Boha,' <sup>40</sup> a budeš sloužit pouze jemu."

<sup>9</sup>Ďábel vzal Ježíše do Jeruzaléma, postavil ho na vrchol chrámu a řekl mu: "Protože jsi Boží Syn, pak skoč dolů! <sup>10</sup>Neboť je psáno v Písmu: 'Nařídí svým andělům,

V těchto knihách není ani zmínka o tom, že by Boží Syn byl synem "věčně plozeném". Věčné plození jednoduše odporuje Ž. 2:7 a celému Písmu.

<sup>35</sup> Velmi pravděpodobně dědeček Josefa a Marie, kteří tak byli bratranec a sestřenice z prvního kolena. Oba pocházeli od Davida přes Nátana.

<sup>36</sup> Salathiel, strýc Zorobabela, se také objevuje v rodokmenu v Matoušovi a byl přemístěn z linie Nathana, když skončila Šalomounova linie, když byl Jojakim vyloučen z královské linie (viz Jer. 22:24-30).

<sup>37</sup> Titul Boží syn se vztahuje také na Adama, jako na jedinečně stvořenou lidskou bytost. "Boží Syn" není nikdy v Písmu "Bůh Syn". Tento titul patří do časů po dokončení Písma. Stal se pilířem pozdějších vyznání, která tragicky zatemnila mnohem jednodušší unitární monoteistické vyznání Ježíše (Mk. 12:29), souhlasící s jeho židovským dědictvím z Deut. 6:4. Bůh je Otcem v NZ asi 1300krát a žádný z výskytů různých slov pro "Bůh" nikdy neznamená trojjediného Boha.

<sup>38</sup> V řečtině zde není určitý člen. Svatý duch je tvořivá funkční moc a přítomnost jediného Boha (a později vzkříšeného Ježíše). Svatý duch je tak definován v hebrejské Bibli, která posky-

tuje nezbytné zázemí pro pochopení NZ. V NZ neexistuje žádná "třetí Osoba". A dokonce i v roce 325 nl byla církev nejistá, jak definovat ducha. Kristova mysl je stavěna na roveň duchu Božímu v 1 Kor. 2:16, citující Iz. 41:13, LXX.

<sup>39</sup> Ďábel nebo Satan jednoznačně není vnitřní pokušitel, tj. lidská povaha! Vždy je osoba a vždy vnější a nemá být zaměňován s hříchem v lidském srdci. Je to velký podvodník světa (Zj 12:9) a jedním z jeho největších úspěchů bylo oklamat některé čtenáře Bible, aby věřili, že neexistuje. To má vymazat celou NZ dimenzi duchovního zla. Démoni jsou nadpřirozené nehumánní osobnosti, které mluvily k Ježíši a on k nim (Lk. 4:41, kde gramatická shoda ukazuje ještě jasněji než v angličtině, že to byli démoni, kteří mluvili k Ježíši a byli jím káráni). Démoni uznávali, i když veřejnost obecně ne, že Ježíš je slíbený Mesiáš. V žádném případě by démoni neměli být vyškrtnuti z historických zpráv. Slovo "démon" nikdy neznamená lidskou bytost, mnohem méně duševní chorobu. Démoni mohou ovšem způsobit duševní chorobu a zlo všeho druhu.

<sup>40</sup> Ježíš byl ovšem unitární věřící v Jednoho Boha Izraele a nevěděl nic o postbiblickém trojjediném Bohu.

aby tě chránili, <sup>11</sup>pozvednou tě, aby tě ochránili před zakopnutím o kámen." <sup>12</sup>Ježíš odpověděl: "Stojí napsáno v Písmu: 'Nikdy nemáš podrobit Pána, svého Boha, zkoušce.'" <sup>13</sup>Když ďábel dokončil každý druh pokušení, odešel čekat na další příhodný okamžik.

<sup>14</sup>Ježíš se vrátil do Galileje, plně zmocněný duchem. Zprávy o něm se šířily všude. <sup>15</sup>Ježíš učil v jejich synagogách a všichni ho velebili.

<sup>16</sup>Přišel do Nazareta, kde vyrostl, a šel o sabatu do synagogy, jak byl jeho zvyk. <sup>17</sup>Byl mu předán svitek proroka Izaiáše. Ježíš rozbalil svitek a našel místo, kde je psáno: <sup>18</sup>"Duch Pána Boha je na mně, protože On mě pomazal, abych oznámil evangelium strádajícím. Poslal mě, abych vyhlásil, že vězni budou propuštěni, slepí uvidí, utlačovaní budou osvobozeni, <sup>19a</sup> abych vyhlásil rok Pánovy přízně."<sup>41</sup>

<sup>20</sup>Sbalil svitek a vrátil ho obsluhujícímu. Pak se posadil. Všechny oči v synagoze byly upřeny na něj. <sup>21</sup>Potom jim začal vysvětlovat: "Tento text Písma, který jste právě slyšeli přečtený, byl dnes ve vaší přítomnosti naplněn!" <sup>22</sup>Všichni s ním souhlasili, ohromeni laskavými slovy vycházejícími z jeho rtů. Ptali se: "Není to Josefův syn?" <sup>23</sup>Ježíš odpověděl: "Bezpochyby budete chtít opakovat toto přísloví na mě: 'Lékaři, uzdrav sebe!' Proč tady ve svém rodném městě neděláš to, co jsme slyšeli, že děláš v Kafarnaumu?" <sup>24</sup>Ale říkám vám pravdu, ve svém rodném městě není vítán žádný prorok. <sup>25</sup>Zaručuji vám, že v Izraeli bylo za Eliášových časů mnoho vdov, když tři a půl roku panovalo sucho, které způsobilo v celé zemi velký hladomor. <sup>26</sup>Eliáš však nebyl poslán k žádné z nich. Byl poslán pouze k vdově v Sareptě v oblasti Sidonu! <sup>27</sup>I když bylo

v Izraeli v době Elizea mnoho malomocných, jediný, kdo byl uzdraven, byl Námán, Syřan!" <sup>28</sup>Když to uslyšeli, všichni v synagoze se rozzuřili. <sup>29</sup>Potom ho vlekli na vrchol kopce, na kterém bylo postaveno jejich město, aby ho svrhli z útesu. <sup>30</sup>Prošel však přímo skrz ně a šel svou cestou.

<sup>431</sup>Ježíš pak šel dolů do Kafarnaum, města v Galileji. O sabatu je začal učit. <sup>32</sup>Byli ohromeni tím, jak je učil, protože mluvil s takovou pravomocí. <sup>33</sup>V synagoze byl muž, který byl posedlý duchem nečistého démona.<sup>42</sup> Vykřikl: <sup>34</sup>"Nech mě být. Co s námi chceš, Ježíši Nazaretský? Přišel jsi nás zničit? Víím, kdo jsi: Boží svatý!"<sup>43</sup> <sup>35</sup>Ježíš ho přerušil a přikázal mu: "Buď zticha!" Potom nařídil démonovi: „Vyjdi z něj!" Když démon hodil muže na zem přímo před nimi, opustil ho, aniž by ho zranil. <sup>36</sup>Všichni byli ohromeni a navzájem se ptali: "Co je to za učení? Mocí a autoritou přikazuje zlým duchům odejít – a oni to udělají!" <sup>37</sup>Zprávy o Ježíši se šířily po celém okolí.

<sup>38</sup>Ježíš odešel ze synagogy a šel do Šimonova domu. Šimonova tchyně byla nemocná s vysokou horečkou a požádali Ježíše, aby jí pomohl. <sup>39</sup>Ježíš šel a stál nad ní. Přikázal horečce, aby ji opustila, což se stalo. Okamžitě vstala a připravila jim jídlo.

<sup>40</sup>Když slunce zapadalo, přiváděli k němu všechny nemocné, trpící různými nemocemi. Ježíš na ně kladl ruce, na jednoho po druhém, a všechny uzdravil. <sup>41</sup>Démoni vyšli z mnoha lidí, démoni křičeli.<sup>44</sup> "Ty jsi Boží Syn." Ježíš je však umlčel a odmítal nechat demony mluvit, protože démoni věděli, že je Mesiáš.<sup>45</sup>

<sup>42</sup>Brzy následujícího rána Ježíš odešel do opuštěných oblastí. Lidé v davu ho však vyšli hledat a nakonec ho našli. Snažili se mu zabránit, aby je opustil. <sup>43</sup>Řekl jim však:

<sup>41</sup> Ježíš přestal citovat Iz. 61:2 a nečetl dál a nezmínil se o prorocství budoucího dne Boží pomsty a hněvu.

<sup>42</sup> V řeckém světě démoni, duchové mohli být vnímáni jako dobří nebo špatní. Ale v Písmu jsou přísně zlí a odporující Bohu.

<sup>43</sup> Podle Lukáše 1:35, což je definitivní verš pro identifikaci Ježíše, byl Ježíš svatý, protože byl zázračně zplozený Boží Syn.

<sup>44</sup> Osobnost démonů je zde zcela jasná a v řečtině ještě zřetelnější. Byli to nehumánní démoni, kteří křičeli a byli schopni rozpoznat, že

Ježíš je Mesiášem. Tvrdit, že šlo jen o duševně vyšinuté lidské osoby, by znamenalo dělat z historického vyprávění nesmysl..

<sup>45</sup> Ještě jednou, démoni jsou v tomto historickém příběhu zcela jasní, a snažit se je zamluvit není nic menšího než útok na pravdivost Bible. Slovo "démon" v řečtině znamená nadpřirozenou, nehumánní osobnost, rozhodně ne lidskou osobu, mnohem méně duševní chorobu. Srov. Jakub 2:19: "Démoni věří v Jediného Boha a třesou se." To je zřejmé samo o sobě nepravdivé pro duševně nemocné lidi.



"Jsem božsky nucen chodit do jiných měst, abych kázal evangelium o Božím království, protože právě k tomu mě Bůh pověřil."<sup>46</sup> 44 Ježíš tedy pokračoval v cestování kolem a kázal evangelium Království v judských synagogách.

**5** 1 Jednoho dne, když Ježíš stál u Galilejského moře, se kolem něj lidé shlukli, aby slyšeli Boží slovo.<sup>47</sup> 2 Ježíš si všiml dvou člunů u pobřeží, které tam nechali rybáři, když si umývali sítě. 3 Ježíš vstoupil na loď, patřící Šimonovi, a žádal ho, aby ji vytlačil na vodu, právě u břehu. Potom se Ježíš posadil a učil lidi z lodi. 4 Poté, co přestal mluvit, poučil Šimona: "Vyjed' na hlubší vodu a spust' své sítě pro úlovek." 5 Šimon odpověděl: "Pane, celou noc jsme tvrdě pracovali a nic jsme nechytili. Ale pokud to tak říkáš, spustím sítě." 6 Když to udělal, velké hejno ryb naplnilo síť, plné až k prasknutí. 7 Mávali na své partnery na druhé lodi a žádali je, aby přešli a pomohli. Ostatní dorazili a společně naplnili obě lodě rybami. Lodě byly tak plné, že se začaly potápět. 8 Když Šimon Petr viděl, co se stalo, klesl před Ježíšem na kolena. Zvolal: "Pane, prosím, drž se dál ode mne, neboť jsem hříšný člověk!" 9 Neboť on i všichni s ním byli ohromeni úlovkem ryb, který vyložili. 10 Jakub a Jan, synové Zebedeovi, Šimonovi partneři, byli také ohromeni. Ježíš řekl Šimonovi: "Neboj se. Od nynějška budeš lovit a chytat lidi!" 11 Vytáhli tedy čluny na břeh, nechali všechno a následovali Ježíše jako svého učitele.

12 Při jedné příležitosti, když Ježíš navštívil jedno město, potkal tam muže, který měl velmi závažné malomocenství. Muž padl obličejem k zemi a prosil Ježíše: "Prosím, pane, pokud chceš, můžeš mě očistit."

<sup>46</sup> V Písmu není prohlášení o účelu jasnější než toto z Ježíšových rtů. Kázat evangelium Království bylo jeho úkolem a nyní by mělo být úkolem jeho těla, Církve. Člověk však může nadarmo poslouchat, aniž by slyšel současné kazatele a učitele definovat evangelium tak, jak vždy činil Ježíš. Kázání evangelia o Božím království je programové prohlášení Ježíše a celé Bible o obsahu křesťanské víry. Je to převážně oznámení o Božím velkém plánu pro budoucnost této planety. Bez věrné "eschatologie" (pochope-ní budoucnosti) nemůže existovat skutečné evangelium. Ježíši by mělo být umožněno určovat tempo a definovat obsah veškerého kázání

13 Ježíš natáhl ruku a dotkl se muže. Řekl: "Chci. Buď čistý!" Okamžitě malomocenství zmizelo. 14 Ježíš ho poučil: "Nikommu nic neříkej. Jdi a ukaž se knězi a vykonej obřadní oběti podle Mojžíšova zákona jako důkaz toho, že jsi byl uzdraven." 15 Přesto se zprávy o Ježíši šířily stále více. Přicházeli lidé ve velkých davech, aby slyšeli Ježíše učit a aby byli uzdraveni ze svých nemoci. 16 Ježíš se však často vzdaloval do tichých míst a modlil se.

17 Jednoho dne, když Ježíš učil, seděli tam farizejové a učitelé náboženství, kteří přišli z celé Galileje, Judeje a Jeruzaléma. Pánova moc uzdravit byla s ním, aby mu umožnila uzdravovat. 18 Několik mužů přišlo nesouce ochrnutého muže na podložce. Pokusili se ho přivést a položit před Ježíše. 19 Ale nemohli najít cestu davem, tak vyšli na střechu a vytvořili díru ve střešních taškách. Pak spustili muže na podložce přímo do davu před Ježíše. 20 Když Ježíš viděl jejich víru, řekl muž: "Tvé hříchy jsou odpuštěny." 21 Učitelé náboženství a farizejové se o tom začali hádat. Zeptali se: "Kdo je to, kdo vyslovuje rouhání? Kdo může odpustit hříchy? To může udělat jen Bůh!" 22 Ježíš vycítil, kvůli čemu jsou rozrušeni, a tak se jich zeptal: "Proč to zpochybňujete? 23 Co je snazší? Říci, tvé hříchy jsou odpuštěny, nebo říci, vstaň a chod'?" 24 Dokážu vám však, že Syn člověka má zde na zemi pravomoc odpouštět hříchy." Potom řekl ochrnutému muži: "Říkám ti: Vstaň, zvedni svou podložku a jdi domů." 25 Okamžitě se muž postavil před ně. Zvedl podložku, na které ležel, a když šel domů, chválil Boha. 26 Všichni byli naprosto udiveni, a ve velké bázni nad tím, co se stalo, chválili Boha a řekli: "To, co

evangelia (Heb. 2:3). Další materiály o Království naleznete na [restorationfellowship.org](http://restorationfellowship.org) v našich článcích o Království a ve 260 15minutových rozhlasových pořadech o Království tam archivovaných, jež je možné zdarma stáhnout. Viz také moje *The Coming Kingdom of the Messiah; A Solution to the Riddle of the New Testament*.

<sup>47</sup> Tento verš a mnoho dalších potvrzují skutečnost, že evangelium Království je známé jako "slovo" nebo "Boží slovo". Matouš nám připomíná, že je to "slovo/evangelium království" (Mt. 13:19).

jsme dnes viděli, bylo mimořádné!"

<sup>27</sup>Později, když Ježíš odcházel z města, uviděl u daňového stánku výběřčího daní jménem Levi. Ježíš mu řekl: "Následuj mě." <sup>28</sup>Levi vstal, opustil všechno a následoval Ježíše.

<sup>529</sup>Levi pak uspořádal ve svém domě velkou hostinu na Ježíšovu počest. Mnozí výběřčí daní a další byli v davu sedícím s nimi u jídla. Ale farizejové a učitelé náboženství si stěžovali Ježíšovým učedníkům a ptali se: <sup>30</sup>"Proč jíte a pijete s výběřčími daní a s hříšníky?" <sup>31</sup>Ježíš odpověděl: "Zdraví lidé nevyžadují lékaře – ale nemocní lidé ano. <sup>32</sup>Nepřišel jsem volat k pokání ty, kteří žijí bezúhonně – přišel jsem pozvat hříšníky."

<sup>33</sup>Řekli mu: "Janovi učedníci se často postí a modlí, a učedníci farizejů to také dělají. Ale tvoji učedníci ne – oni dále jedí a pijí." <sup>34</sup>Ježíš se zeptal: "Měli by se mládenci při svatbě postit, když je s nimi ženich? <sup>35</sup>Ne – ale nastává čas, kdy bude ženich od nich odejmut. Pak se mohou postit." <sup>36</sup>Poté jim vyprávěl příběh, který ilustroval jeho názor. "Nevytrháváte záplatu z nových šatů, abyste opravovali staré šaty. Jinak byste zničili nové šaty a záplata z nových se nepřizpůsobí starým. <sup>37</sup>Nenaléváte nové víno do starých vinných měchů, protože pokud ano, nové víno roztrhne vinné měchy. Tehdy se jak víno tak vinné měchy zničí. <sup>38</sup>Nové víno naléváte do nových vinných měchů. <sup>39</sup>A nikdo po pití starého vína nechce nové víno, protože říkají: 'Staré chutná lépe.'"

**6** <sup>1</sup>Jednoho sabatu, když Ježíš procházel obilnými poli, jeho učedníci, začali sbírat nějaké klasy, mnout je v rukách a jíst zrna. <sup>2</sup>Někteří farizejové se ho ptali: "Proč děláte to, co není dovoleno v sabatu?" <sup>3</sup>Ježíš odpověděl: "Nikdy jste nečetli, co David udělal, když měl hlad on i jeho muži? <sup>4</sup>Jak vešel do Božího domu a vzal zasvěcený chléb? Jedl ho a dal ho také svým mužům. To také není dovoleno. Zasvěcený chléb je pouze pro kněze." <sup>5</sup>Potom jim řekl: "Syn člověka je pánem sabatu."

<sup>6</sup>Na další sabat šel do synagogy vyučovat. Byl tam muž se zmrzačenou pravou rukou. <sup>7</sup>Učitelé náboženství a farizejové pozorně sledovali Ježíše, aby zjistili, zda bude o sabatu uzdravovat. Chtěli najít záminku, aby ho obvinili. <sup>8</sup>Ježíš však věděl, co je v jejich myslích. Tomu muži s postiženou rukou nařídil: "Vstaň a postav se před všechny." Muž vstal a postavil se tam. <sup>9</sup>Potom se k nim Ježíš obrátil a řekl: "Dovolte mi, abych se vás na něco zeptal. Je zákonné dělat dobro o sabatu nebo dělat zlo? Zachránit život nebo zničit?" <sup>10</sup>Rozhlédl se po všech tam. Potom řekl muži: "Natáhni ruku." Muž to udělal a jeho ruka se stala jako nová. <sup>11</sup>Rozzuřili se a začali diskutovat o tom, co mohou Ježíšovi udělat.

<sup>12</sup>Jednoho dne krátce poté Ježíš vyšel na horu, aby se modlil. Zůstal tam celou noc a modlil se k Bohu. <sup>13</sup>Když přišlo ráno, svolal své učedníky a vybral jich dvanáct. Toto jsou jména apoštolů: <sup>14</sup>Šimon (také Ježíšem nazývaný Petr), Ondřej, jeho bratr, Jakub, Jan, Filip, Bartoloměj, <sup>15</sup>Matouš, Tomáš, Jakub, syn Alfeův, Šimon revolucionář, <sup>16</sup>Juda, syn Jakubův a Juda Iškariot (který se stal zrádcem). <sup>17</sup>Ježíš s nimi sešel dolů z hory a zastavil se na místě, kde byla nějaká rovina. Tam se shromáždil zástup jeho učedníků a mnoha dalších lidí z celého Judska, Jeruzaléma a mořského pobřeží Týru a Sidonu, aby naslouchali jeho učení, aby byli uzdraveni ze svých nemocí. <sup>18</sup>Ti, kteří byli trápeni zlými duchy, byli také uzdraveni. <sup>19</sup>Každý v davu se ho pokoušel dotknout, protože z něj vycházela moc a všechny uzdravovala.

<sup>20</sup>Když se Ježíš podíval na své učedníky, řekl jim: <sup>21</sup>"Jak jste blažení vy, kteří jste chudí, neboť vám patří Boží království. Jak blažení jste vy, kteří jste teď hladoví, neboť budete plně uspokojeni. Jak blažení jste vy, kdo teď pláčete, neboť se budete smát. <sup>22</sup>Jak jste blažení, když vás lidé nenávidí, vylučují vás, urážejí vás a proklínají vaše jméno jako zlé kvůli mně, Synu člověka. <sup>23</sup>Když přijde ten budoucí den Království, budete šťastní. Skákejte radostí, protože je skvělá vaše odměna uložena nyní v nebi.<sup>48</sup>

<sup>48</sup> Odměny jsou v NZ v současné době uloženy u Boha v nebi (Mt. 6:1), a budou předány při budoucím příchodu Ježíše na Zemi a vychutnávány v obnovené zemi budoucího Království. NZ

neučí, že lidé jdou do nebe, aby byli odměněni. Spí spánkem smrti (Ž 13:3), dokud nejsou vzkříšeni při prvním vzkříšení, ke kterému dojde při Ježíšově druhém příchodu (1 Kor 15:23 atd.).

Nikdy nezapomeňte, že vaši předkové špatně zacházeli s proroky právě tak.

24 Jak jste ale truchliví vy, kteří jste bohatí, neboť jste již dostali svou odměnu. 25 Jak jste truchliví vy, kteří jste nyní sytí, neboť budete mít hlad. Jak jste truchliví vy, kteří se nyní smějete, neboť budete naříkat a plakat. 26 Jak jste truchliví vy, když vás všichni chválí. Nezapomeňte, že vaši předkové chválili falešné proroky právě tak.

27 Ale říkám těm z vás, kteří posloucháte mé učení evangelia: Milujte své nepřátele. Čiňte dobře těm, kteří vás nenávidí. 28 Žehnejte těm, kteří vás proklínají. Modlete se za ty, kteří s vámi zacházejí špatně. 29 Pokud vás někdo udeří na jednu tvář, otočte druhou. Pokud si někdo vezme váš kabát, nebraňte mu, aby si vzal i košili. 30 Dejte každému, kdo vás žádá. Pokud vám někdo něco vezme, nežádejte to zpět. 31 Dělejte ostatním to, co chcete, aby dělali vám. 32 Milujete-li ty, kteří milují vás, proč byste za to měli získat nějakou zásluhu? Přece i hříšníci milují ty, kteří milují je. 33 Pokud děláte dobro těm, kteří vám činí dobro, proč byste za to měli získat nějakou zásluhu? Hříšníci to dělají také. 34 Pokud půjčujete peníze očekávající, že budou splaceny, proč byste si za to zasloužili nějaký kredit? Hříšníci půjčují peníze jiným hříšníkům také a očekávají, že jim bude vráceno to, co půjčili. 35 Ne: Říkám vám, abyste milovali své nepřátele, činili jim dobře a půjčovali, aniž byste očekávali, že vám bude cokoli splaceno. Pak obdržíte velkou odměnu a budete dětmi Nejvyššího Boha, neboť je laskavý k nevďečným a zlým lidem. 36 Buďte soucitní, stejně jako je soucitný váš Otec. 37 Nesudte a nebudete souzeni; neodsuzujte a nebudete odsouzeni; odpouštějte a bude vám odpuštěno; 38 dávejte, a lidé vám za to budou velkoryse dávat na oplátku.“

639 Poté ilustroval názor: „Může slepý vést jiného? Nespadnou oba do příkopu? 40 Vědí studenti víc než učitel? Pouze když se vše naučili: pak budou jako jejich učitel. 41 Proč si tak děláš starosti se smítkem v oku svého bratra, když si ani nevšimneš prkna ve svém vlastním oku? 42 Jak můžeš říci svému bratrovi: 'Bratře, nech mě vytáhnout smítko ve tvém oku,' když nevidíš dokonce ani prkno ve vlastním oku? Pokrytče! Nejprve odstraň prkno z vlastního oka a pak budeš jasně vidět, jak vytáhnout smítko z oka svého bratra. 43 Dobrý strom neplodí špatné ovoce a špatný strom neplodí dobré ovoce. 44 Rozpoznáte strom podle ovoce, které plodí. Nesbíráte fíky z trnitých keřů, ani nesklízíte hrozny z ostružin. 45 Kdo je dobrý, ten z toho, co má v sobě uloženo, činí dobro, a kdo je zlý, ten z toho, co má v sobě uloženo, činí zlo. Lidé mluví to, co si myslí.

46 Proč mě nazýváš, 'pane, pane,' když odmítáš dělat to, co říkám a učím? 47 Dovolte mi uvést příklad někoho, kdo přichází ke mně, slyší mé pokyny a následuje je. 48 Ten člověk je jako muž, který staví dům. Kope hluboko a pokládá základy na pevnou skálu. 49 Když řeka rozerve své břehy a povodňová voda se tříští o dům, ten není poškozen, protože je tak pevně postaven. 49 Ten, kdo mě slyší učit, ale nedělá to, co říkám, je jako člověk, který staví dům bez základů. Když se povodňová voda rozlije na dům, okamžitě se zhroutí, katastrofální zkáza.“

7 1 Když skončil s kázáním lidu, Ježíš odešel do Kafarnaumu. 2 Bydlel tam setník, který měl služebníka, toho si velmi vážil a on byl nemocný a umíral. 3 Když uslyšel o Ježíši, setník k němu poslal několik židovských starších požádat ho, aby přišel a uzdravil jeho sluhu. 4 Když přišli starší k Ježíši, prosili ho a řekli: "Přijď a udělej, o co žádá. Zaslouží si tvoji pomoc, protože miluje náš lid a postavil pro nás synagogu." 6 Ježíš šel s nimi a když se blížili k domu, setník poslal k Ježíšovi své přátele, aby ho informovali: "pane, prosím, nedělej si potíže, abys přišel do mého domu, protože nejsem hoden té cti. 7 Ani jsem nepomyslel, že jsem hoden tě navštívit. Jen vydej příkaz, a můj sluha bude uzdraven. 8 Neboť jsem člověk pod pravomocí svých nadřízených důstojníků a mám také vojáky pod svou pravomocí. Příkáži jednomu, aby šel, a on jde, dalšímu, aby přišel, a on přijde. Příkáži svému sluhovi, aby něco udělal, a on to

Ježíšovo výslovné vyznání v Markovi 12:29 a dál (srv. Jn. 17:3).

49 NZ Církev je postavena na pevné skále učení, že Ježíš je Kristus (Mt 16:16), určitě ne že on 'je Bůh', což by porušilo první přikázání a

udělá."

<sup>9</sup>Když to Ježíš uslyšel, byl ohromen. Obrátil se k davu, který ho sledoval, a řekl: "Říkám vám, že jsem takovou víru nenašel ani v Izraeli." <sup>10</sup>Potom se přátelé setníka vrátili do domu a našli sluhu v dobrém zdravotním stavu. <sup>11</sup>Brzy nato Ježíš šel do města zvaného Nain, doprovázený svými učedníky a velkým zástupem. <sup>12</sup>Když se blížil k městské bráně, po druhé straně přicházel pohřební průvod. Muž, který zemřel, byl jediným synem vdovy a velký dav z města byl s ní. <sup>13</sup>Když ji pán viděl, byl vůči ní naplněn soucitem. Řekl jí: "Neplač." <sup>14</sup>Ježíš přešel k rakvi, dotkl se jí a nosiči rakve se zastavili. Ježíš pak řekl: "Mladý muži, říkám ti, vstaň." <sup>15</sup>Mrtvý muž se posadil a začal mluvit, a Ježíš ho vrátil matce. <sup>16</sup>Všechny tam naplnil pocit náramné úcty a chválili Boha těmito slovy: "Mezi námi povstal velký prorok" a "Bůh navštívil svůj lid".

<sup>17</sup>Zprávy o Ježíši se šířily po celé Judeji a všude kolem. <sup>18</sup>Janovi učedníci ho o tom všem informovali. <sup>19</sup>Zavolal dva ze svých učedníků a řekl jim, aby šli za Ježíšem a zeptali se: "Jsi ten, kterého jsme očekávali, nebo bychom měli čekat na někoho jiného?" <sup>20</sup>Když přišli k Ježíšovi, řekli: „Jan Křtitel nás poslal, abychom se tě zeptali: 'Jsi ten, kterého jsme očekávali, nebo bychom měli očekávat někoho jiného?'" <sup>21</sup>Právě v tu dobu Ježíš uzdravil mnoho lidí z jejich chorob, nemocí, od zlých duchů a dal zrak slepým. <sup>22</sup>Ježíš odpověděl Janovým učedníkům: "Jděte a řekněte Janovi, co jste viděli a slyšeli. Slepí vidí, chromí chodí, malomocní jsou uzdraveni, hluší slyší, mrtví jsou křiveni zpět k životu, chudí mají evangelium kázané pro ně. <sup>23</sup>Jak podivuhodné je to pro ty, kteří se kvůli mně nijak neurážejí."

<sup>7</sup><sup>24</sup>Poté, co odešli poslové od Jana, začal Ježíš mluvit s davem o Janovi: "Co jste čekali, že uvidíte, když se s ním setkáte v poušti? Nějaký rákos zmítaný větrem? <sup>25</sup>Hledali jste muže oblečeného v jemných šatech? Ne, ti, kdo mají stylové oblečení a žijí v přepychu, se nacházejí v palácích. <sup>26</sup>Hledali jste proroka? Ano, určitě jím je, a

já vám říkám, že on je mnohem víc než prorok. <sup>27</sup>O něm bylo psáno v Písmu: 'Pohled', posílám svého posla, aby šel před tebou připravit cestu.' <sup>28</sup>Říkám vám, že nikdo narozený ze žen, není větší než Jan, ale i ta nejméně významná osoba v Božím království<sup>50</sup> je větší než on!" <sup>29</sup>Když to uslyšeli, všichni – dokonce i výběrčí daní – prohlásili, že to, co Bůh řekl, bylo správné, a potvrdili to tím, že se dali pokřtít Janovým křtem.

<sup>30</sup>Farizejové a učitelé náboženství však odmítli Boží vůli<sup>51</sup> pro své životy, protože odmítli být Janem pokřtěni. <sup>31</sup>Ježíš se zeptal: "K čemu mám tyto lidi přirovnat? Jací jsou? <sup>32</sup>Jsou jako děti sedící na tržišti, které si navzájem oznamují: 'Hráli jsme vám na flétnu, ale netancovali jste: zpívali jsme vám žalozpěv, ale neplakali jste.' <sup>33</sup>Když přišel Jan Křtitel, nejedl chleba a nepil víno, ale říkáte, je posedlý démonem. <sup>34</sup>Nyní je tu Syn člověka a jí chleba a pije víno s lidmi, ale říkáte: 'Podívejte, tráví čas jedením nadměrného množství jídla a pitím příliš mnoha vína. A co je horší, je přítelem výběrčích daní a hříšníků.' <sup>35</sup>Boží moudrá cesta se však osvědčila všem, kteří uznávají Boží moudrost!"

<sup>36</sup>Jeden z farizejů pozval Ježíše, aby přišel a jedl s ním. Ježíš šel do farizejova domu a posadil se k jídlu. <sup>37</sup>Žena, která byla v tom městě hříšnicí, zjistila, že Ježíš jí ve farizejově domě. Šla tam a nesla alabastrovou nádobu parfému. <sup>38</sup>Klekla vedle Ježíše a svými slzami smáčela jeho nohy a sušila je svými vlasy. Líbala mu nohy a potom na ně nalila parfém. <sup>39</sup>Když to viděl farizej, který pozval Ježíše, řekl si: "Kdyby byl tento muž skutečně prorokem, věděl by, kdo je ta žena, která se ho dotýká, a jakou osobou je - že je hříšnice!" <sup>40</sup>Ježíš promluvil a řekl: "Šimone, musím ti něco říci." Odpověděl: "Pověz, Učiteli." <sup>41</sup>Jednou byli dva lidé zadlužení vůči lichváři. Jeden dlužil pět set denárů, druhý jen padesát. <sup>42</sup>Žádný z nich mu nemohl splatit, tak odpustil dluhy. Který z nich ho bude milovat nejvíc?" <sup>43</sup>Šimon odpověděl. "Myslím, že ten, komu nejvíce odpustil." Ježíš řekl: "Máš naprostou

<sup>50</sup> Odvolání na budoucí stav v nadcházejícím Království, kdy budou učedníci dohlížet na svět s Ježíšem (1 Kor. 6:2; Zj. 2:26–27 atd.).

<sup>51</sup> Ukázalo se, že kalvinistická myšlenka dvojího předurčení je nepravdivá. Ježíš uznal, že

každý člověk si musí vybrat evangelium nebo ho odmítnout. Nejsme roboti, ale jsme vybaveni zodpovědností volby, v tomto případě vybrat si život moudře znamená dbát na učení Ježíše Mesiáše.

pravdu." <sup>44</sup>Obrátil se k ženě a řekl Šimonovi. "Vidíš tu ženu? Když jsem vešel do tvého domu, nedal jsi mi vodu, abych si umyl nohy. Ale ona mi umyla nohy slzami a otírala je svými vlasy. <sup>45</sup>Nepolíbil jsi mne, ale od té doby, co jsem vešel, nepřestávala mi líbat nohy. <sup>46</sup>Nepomazal jsi mi hlavu olejem, ale ona mi na nohy nalila parfém. <sup>47</sup>Říkám ti, že jí bylo odpuštěno mnoho hříchů – proto tolik miluje. Ale každý, komu je odpuštěno málo, miluje jen málo." <sup>48</sup>Ježíš pak řekl ženě: "Odpuštěny jsou tvé hříchy." <sup>49</sup>Ti, kteří s ním seděli u jídla, začali mezi sebou mluvit a ptali se: "Kdo je to, kdo si myslí, že může odpustit hříchy?" <sup>50</sup>Ježíš však řekl ženě: "Tvá víra tě zachránila. Jdi v pokoji."

**8** <sup>1</sup>Brzy poté Ježíš obcházel města a vesnice a ohlašoval evangelium o Božím království. <sup>52</sup> Dvanáct učedníků chodilo s ním, <sup>2</sup>spolu s několika ženami, které byly uzdraveny od zlých duchů a od nemocí: Marie zvaná Magdaléna, ze které vyhnal sedm démonů; <sup>3</sup>Johana, manželka Herodova správce Chuzy, Zuzana a mnoho dalších žen, které poskytovaly podporu ze svých osobních zdrojů.

<sup>4</sup>Jednou, když se shromáždil velký dav lidí příšlých z mnoha měst, aby ho viděli,

promluvil k nim Ježíš a pro ilustraci<sup>53</sup> použil příběh. <sup>5</sup>"Farmář vyšel zasít své semeno. Když rozptyloval semeno, některá padla na cestu, kde na ně lidé šlapali a ptáci je snědli. <sup>6</sup>Některá padla na kamenitou půdu a jakmile semena vyklíčila, uschla pro nedostatek vláhy. <sup>7</sup>Některá semena padla mezi trní a když oboje vzrostlo, trní dusilo rostliny. <sup>8</sup>Některá semena padla na dobrou zemi a poté, co vzrostla, zplodila stokrát více než to, co bylo zaseto." Poté, co jim řekl toto podobství, podle zvyku zvedl hlas:<sup>54</sup> "Máte-li uši k slyšení, tak poslouchejte!"

<sup>9</sup>Ale jeho učedníci se ho zeptali: "Co znamená ta ilustrace?" <sup>10</sup>Ježíš odpověděl: "Bylo vám dáno nahlédnout do tajemství evangelia Božího království,<sup>55</sup> ale ostatním jsou dány ilustrace, takže, 'I když vidí, skutečně to nevnímají; opravdu nerozumějí.'

<sup>11</sup>Toto je význam podobství: Semeno je Boží slovo-evangelium.<sup>56</sup> <sup>12</sup>Semena, která padají na cestu, jsou ti, kteří slyší poselství evangelia, ale potom přichází Dábel<sup>57</sup> a ukradne jim slovo z mysli, takže tomu nemohou uvěřit, a tak být spaseni.<sup>58</sup> <sup>13</sup>Semena, která padají na skálu, jsou ti, kteří slyší a vítají poselství s radostí, ale ne-

<sup>52</sup> Přesně, jak je uvedeno v klíčovém textu v Lukáši 4:43, že kázání spásného evangelia Božího království bylo základem všeho, co Ježíš přišel učit a kázat. Je tedy stejně úkolem Církve až do konce věku, do návratu Ježíše (Mt. 28: 19-20).

<sup>53</sup> Podobství, srovnání zakládající teologickou, duchovní pravdu na pozorovatelné pravdě přírodního stvoření.

<sup>54</sup> Pro zdůraznění toho nejzákladnějšího ze všech učení, které ukazuje, že podobství o rozsévači leží v srdci spásného evangelia Království, jaké kázal Ježíš a Pavel. Proces spásy je právě jako semeno, které musí přežít a růst a přinášet ovoce. Doktrína "jednou spasen, navždy spasen" je zcela bez základu v NZ. Spása je proces. *Byli jsme* spaseni, *jsme* zachraňováni a hlavně *budeme* spaseni. Spása je podmíněna vytrvalostí do konce. "Někteří věří na chvíli," řekl Ježíš (v. 13), ale nevytrvávají ve své víře. Pavel v Řím. 11:22 varuje věřící, že pokud nezůstanou v Boží laskavosti, budou odříznuti. "Spása je nám nyní blíž, než když jsme poprvé uvěřili." (Řím. 13:11).

<sup>55</sup> To nejsou nepochopitelné mystifikace, ale

zjevená tajemství velkého Božího plánu nesmrtelnosti zjeveného v Ježíši Mesiáši..

<sup>56</sup> Evangelium Království, jak je definováno nejprve Markem 1:14-15 a Mat. 13:19, kde začíná porozumění obsahu spásného evangelia. Je základem skutečné křesťanské víry.

<sup>57</sup> Připomíná nám Satanovu soustavnou politiku bránit pokrok evangelia Království při každé příležitosti. Srv. Zj 12:4, kde je cílem Dávla pohltnout pravý Boží lid počínaje Ježíšem. Ti, kteří slyší evangelium Božího království, které kázal Ježíš, jsou "znovuzrození" přijetím slova o Království. (viz 1 Pet. 1:22-25).

<sup>58</sup> Jedná se o jeden z nejzásadnějších Ježíšových výroků, který ukazuje, že spása je podmíněna inteligentním přijetím evangelia o Království, slova o Království (Mt 13:19; Mk 1:14-15; Lk 4:43; Sk 8:12; 19:8; 28:23, 31 atd.). Studenti Ježíše a jeho evangelia by se měli neustále odvolávat na 2 Tes. 2:10, kde Pavel ve velkolepě zajímavé pasáži o Antikristu a duchu klamu říká, že lidé hynou, "protože lásku k pravdě nepřijali, aby byli spaseni". To je velmi podobné Lk 8:12, kde spása a víra v evangelium o Království jdou ruku v ruce.

mají žádné kořeny. Chvilí věří<sup>59</sup>, ale když přijdou těžké časy, vzdají se. <sup>14</sup>Semena, která padají mezi trní, jsou ti, kteří slyší poselství, ale to je udušeno životními rozptýlenými – starostmi, bohatstvím, potěšením – v důsledku nic neploď. <sup>15</sup>Semena zasetá na dobré zemi jsou ti, kteří jsou čestní a dělají, co je správné. Slyší poselství pravdy, drží se ho a díky své vytrvalosti plodí dobrou úrodu.

<sup>16</sup>Nerozsvěcíte lampu a pak ji nezakrýváte kbelíkem nebo ji neskrýváte pod postel. Ne, stavíte ji na stojan, takže každý, kdo přijde, vidí světlo. <sup>17</sup>Neboť není nic skrytého, co by nebylo odhaleno; není nic tajného, co se nestane známým a zřejmým. <sup>18</sup>Proto věnujte zvýšenou pozornost tomu, jak 'slyšíte'. Těm, kteří přijali, bude dáno více; od těch, kteří nepřijímají, i to, o čem si myslí, že mají, jim bude vzato!"

<sup>19</sup>Potom přišla Ježíšova matka a bratři, ale nemohli se dostat skrz dav, aby ho viděli. <sup>20</sup>Řekli Ježíši: "Tvoje matka a tvoji bratři jsou venku. Chtějí tě vidět." <sup>21</sup>Ježíš odpověděl: "Moje matka a moji bratři jsou ti, kteří slyší Boží slovo,<sup>60</sup> a dělají, co říká."

<sup>22</sup>Jednoho dne řekl Ježíš svým učedníkům: "Pojďme přeplout na druhou stranu jezera." Vstoupili tedy na loď a vyrazili. <sup>23</sup>Když se plavili, Ježíš usnul a na jezero se snesla bouře. Loď se začala naplňovat vodou a hrozilo jim potopení. <sup>24</sup>Šli k Ježíši a probudili ho. Řekli: "Mistře, mistře, utopíme se!" Ježíš se probudil a přikázal větru a drsným vlnám, aby přestaly. Bouře utichla a vše bylo klidné. <sup>25</sup>Zeptal se jich: "Kde je vaše víra?" Vyděšení a ohromení si navzájem řekli: "Tak kdo tato osoba je? Vydává příkazy větru a vodě a poslouchají ho!"

<sup>26</sup>Plavili se přes region Gerasene, který leží naproti Galileji. <sup>27</sup>Když Ježíš vystoupil z lodi na břeh, přišel se s ním setkat démonem ovlivněný muž z města. Neboť už dlouho neměl na sobě žádné šaty ani nežil v domě. Žil v hrobkách. <sup>28</sup>Když uviděl Ježíše, ječel, padl k Ježíšovým nohám a hlasitě se zeptal: "Co chceš se mnou, Ježíši, Synu Nejvyššího Boha? Prosím tě, abys mě nemučil, moc prosím!" <sup>29</sup>Neboť Ježíš již přikázal zlému duchu, aby muže opustil. Často

ho uchopil, a přestože byl svázán řetězy a okovy a umístěn pod ostrahu, roztrhal řetězy a byl hnán démonem do pouštních oblastí. <sup>30</sup>Ježíš se ho zeptal: "Jak se jmenuješ?" Odpověděl: "Legie," protože do něj vstoupilo mnoho démonů. <sup>31</sup>Prosili Ježíše, aby jim nepřikázal jít do propasti.

<sup>32</sup>Na nedalekém svahu se páslo velké stádo prasat a démoni ho prosili, aby jim umožnil jít do prasat. Ježíš jim dal svolení. <sup>33</sup>Tak démoni opustili muže a vstoupili do prasat. Stádo se vrhlo po příkrém svahu do jezera a utopilo se.

<sup>34</sup>Když chovatelé prasat viděli, co se stalo, utekli a ohlašovali zprávu po městě a po venkově. <sup>35</sup>Lidé vyšli, aby viděli, co se stalo. Když přišli k Ježíši, našli muže osvobozeného od démonů. Seděl tam u Ježíšových nohou, oblečený a zdravého rozumu; a vyděsili se. <sup>36</sup>Ti, kteří viděli, co se stalo, vysvětlili, jak byl demonizovaný muž uzdraven. <sup>37</sup>Potom všichni lidé z oblasti Gerasene žádali Ježíše, aby odešel, protože byli přemoženi strachem. Vstoupil tedy do lodi a jel zpátky. <sup>38</sup>Muž, který byl osvobozen od démonů, prosil, aby mohl jít s ním, ale Ježíš ho poslal pryč. <sup>39</sup>Ježíš mu řekl: "Jdi domů a oznam lidem vše, co pro tebe Bůh udělal." A tak odešel a oznámil celému městu vše, co pro něj Ježíš udělal.

<sup>40</sup>Byl tam dav lidí, který Ježíše přivítal, když se vrátil, všichni ho dychtivě očekávali. <sup>41</sup>Jedním z nich byl muž jménem Jairus, vůdce synagogy, který přišel a padl k Ježíšovým nohám. Prosil Ježíše, aby přišel do jeho domu, <sup>42</sup>protože jeho jediná dcera umírala. Bylo jí asi dvanáct let. Zatímco byl Ježíš na cestě tam, lidé se kolem něj tlačili.

<sup>43</sup>V davu byla žena, která dvanáct let trpěla krvácením. Utratila všechno, co měla, za lékaře, ale nikdo z nich jí nebyl schopen pomoci. <sup>44</sup>Zezadu se přiblížila k Ježíši a dotkla se jeho pláště. Okamžitě se krvácení zastavilo. <sup>45</sup>Ježíš se zeptal: "Kdo se mě dotkl?" Všichni kolem to popřeli. Petr řekl: "Ale pane, kolem tebe se tlačí lidé a stále se tlačí proti tobě." <sup>46</sup>Ježíš odpověděl: "Někdo se mě dotkl. Já to vím, protože ze mne vyšla moc." <sup>47</sup>Když si žena uvědomila, že to, co udělala, nebude bez povšimnutí,

<sup>59</sup> Ukazuje se, že lidová víra v "jednou spasen, navždy spasen" je vůči Ježíšovu učení falešná. Pavel varoval věřící, že pokud nezůstaneme

věrní, budeme odříznuti (Řím 11:21-22).

<sup>60</sup> Spásné evangelium Království.

vykročila a chvěla se a padla před něj. Přímou přede všemi vysvětlila, proč se dotkla Ježíše a že byla okamžitě uzdravena. <sup>48</sup>Ježíš jí řekl: "Dcero, tvá víra tě uzdravila. Jdi v pokoji."

<sup>49</sup>Zatímco ještě mluvil, někdo přišel z domu vůdce synagogy, aby mu dal vědět: "Tvá dcera zemřela. Už nemusíš učitele obtěžovat." <sup>50</sup>Když to uslyšel Ježíš, řekl Jairovi: "Neboj se. Pokud máš víru, bude uzdravena." <sup>51</sup>Když Ježíš přišel do domu, nedovolil nikomu jinému vstoupit, kromě Petra, Jana a Jakuba a otce a matky dívky. <sup>52</sup>Všichni lidé, kteří tam byli, plakali a truchlili. Ježíš jim řekl: "Přestaňte plakat. Není mrtvá; jen spí." <sup>53</sup>Smáli se mu, protože věděli, že je mrtvá. <sup>54</sup>Ale Ježíš ji vzal za ruku a hlasitě řekl: "Moje dítě, vstaň!" <sup>55</sup>Vrátila se k životu a okamžitě vstala. Ježíš jim řekl, aby jí dali něco k jídlu. <sup>56</sup>Její rodiče užasli, co se stalo, ale Ježíš jim přikázal, aby o tom nikomu neřekli.

**9** <sup>1</sup>Ježíš svolal dvanáct učedníků dohromady. Dal jim moc a autoritu nad všemi démony a schopnost léčit nemoci. <sup>2</sup>Potom je poslal, aby hlásali evangelium Božího království a uzdravovali nemocné. <sup>3</sup>Nařídil jim: "Neberte si sebou na cestu nic, žádný personál, žádný vak, žádný chléb, žádné peníze, dokonce ani žádné zvláštní oblečení. <sup>4</sup>Ať už vstoupíte do jakéhokoli domu, zůstaňte tam a když odtud odejdete, <sup>5</sup>pokud vás lidé toho města odmítnou přijmout, setřeste prach z nohou, když opouštíte město, jako varování proti nim." <sup>6</sup>Vyrazili a obcházel vesnice, ohlašovali evangelium Království a uzdravovali všude, kam šli.

<sup>7</sup>Herodes, tetrarcha, slyšel o všem, co se děje, a byl velmi zmatený. Někteří říkali, že Jan byl vzkříšen z mrtvých; <sup>8</sup>další říkali, že se znovu objevil Eliáš; ještě jiní, že jeden ze starých proroků se vrátil k životu. <sup>9</sup>Herodes řekl: "Já sám jsem Jana sťal. Takže kdo je tento muž? Slyším o něm veškeré tyhle věci." A pokoušel se najít způsob,

jak se setkat s Ježíšem.

<sup>10</sup>Když se apoštolové vrátili, hlásili Ježíši, co udělali. Potom s nimi odešel a šel do města zvaného Betsaida. <sup>11</sup>Davy však zjistily, kam jde, a následovaly ho tam. Víтал je a začal jim vysvětlovat evangelium Božího království,<sup>61</sup> a uzdravoval ty, kteří potřebovali uzdravení.

<sup>12</sup>Pozdě ve dne k němu přišlo dvanáct učedníků a řekli: "Měl bys poslat dav hned pryč, aby mohli jít do okolních vesnic a farem a najít místo k pobytu a něco k jídlu – jsme tady v opuštěné oblasti." <sup>13</sup>Ježíš řekl: "Něco k jídlu jim dáte vy!" Řekli: "Všechno, co tu máme, je pět bochníků a dvě ryby – pokud nechceš, abychom šli nakoupit jídlo pro každého." <sup>14</sup>Bylo tam asi pět tisíc mužů. Řekl svým učedníkům: "Posaďte je do skupin po padesáti." <sup>15</sup>Učedníci to udělali a všichni se posadili. <sup>16</sup>Ježíš sebral pět bochníků a dvě ryby, vzhledl k nebi, požehnal jídlo a rozdělával ho na kousky. Stále dával jídlo učedníkům, aby je rozdělili mezi lidi. <sup>17</sup>Všichni jedli, dokud nebyli sytí, a pak bylo sebráno dvanáct košů zbytků.

<sup>18</sup>Při jiné příležitosti, když se Ježíš modlil v soukromí pouze se svými učedníky, se jich zeptal: "Všechny ty davy lidí – kdo, říkají, že jsem?" <sup>19</sup>Odpověděli: "Někteří říkají Jan Křtitel, jiní říkají Eliáš, a jiní říkají, že jeden ze starých proroků vzkříšený z mrtvých." <sup>20</sup>Zeptal se: "Ale co vy? Kdo, říkáte, že jsem?" Petrova odpověď byla: "Boží Mesiáš." <sup>21</sup>Ježíš jim dal přísné příkazy, aby o tom nikomu neřekli. <sup>22</sup>Řekl: "Syn člověka musí zažít hrozná utrpení. Bude odmítnut staršími, hlavními kněžími a učiteli náboženství. Bude zabit, ale třetího dne<sup>62</sup> znovu vstane ze smrti."

<sup>23</sup>Ježíš řekl všem z nich: "Pokud mě někdo z vás chce následovat, musí zapřít sám sebe, zvedat svůj kříž každý den a následovat mě. <sup>24</sup>Neboť pokud si chcete zachránit život, ztratíte jej; a pokud ztratíte svůj život kvůli mně, zachráníte jej. <sup>25</sup>Co vytěžíte z toho, že získáte celý svět, když

<sup>61</sup> Přesně jako vždy jednal Pavel, viz Skutky 28: 30-31. Evangelium Božího království je základem božského Plánu udělit nesmrtelnost lidským osobám. Udivuje, že v naší době se rčení "evangelium Království", základ celého Ježíšova poslání (Lk. 4:43), nikdy nezmiňuje! Došlo ke kolosálnímu potlačení evangelia Království.

Pavel byl stejně jako Ježíš neúnavným hlasatelem evangelia Království (Skutky 19:8; 20:24-25; 28:23, 31).

<sup>62</sup> Lukáš počítá celkově (inkluzivně) a třetí den je neděle, třetí den po pátku (24:21; viz 13:32-33).

skončíte ztracení nebo zničení? <sup>26</sup>Pokud se stydíte za mne a za mé evangelium Království, bude se za vás stydět Syn člověka, když přijde ve své slávě a ve slávě Otce a svatých andělů. <sup>27</sup>Říkám vám pravdu, někteří tu stojící nezažijí smrt, dokud neuvidí Boží království."<sup>63</sup>

<sup>28</sup>Osm dní po tomto prohlášení Ježíš vzal sebou Petra, Jana a Jakuba a vyšel na horu, aby se modlil. <sup>29</sup>Zatímco se modlil, jeho tvář se změnila ve vzhledu a jeho oděv oslnivě zbělel. <sup>30</sup>V zářivé slávě se zjevili dva muži. Byli to Mojžíš a Eliáš a začali mluvit s Ježíšem. <sup>31</sup>Mluvili o jeho smrti, k níž brzy dojde v Jeruzalémě. <sup>32</sup>Petr a ostatní spali. Když se probudili, spatřili Ježíše v jeho slávě,<sup>64</sup> a dva muže stojící vedle něj. <sup>33</sup>Když se muži chystali odejít, Petr řekl Ježíšovi: "Mistře, je skvělé být tady. Udělejme nějaké přístřešky: jeden pro tebe, jeden pro Mojžíše a jeden pro Eliáše." Opravdu nevěděl, co říká. <sup>34</sup>Zatímco mluvil, přišel mrak a obklopil je. Když vstoupili do oblaku, byli vyděšení. <sup>35</sup>Z oblaku se ozval hlas a řekl: "Toto je můj syn, vyvolený. Poslouchejte ho!"<sup>65</sup> <sup>36</sup>Když hlas skončil, Ježíš tam byl sám. Drželi si to pro sebe a v té době nikomu neřekli, co viděli.

<sup>37</sup>Následující den, když sestoupili z hory, čekal na Ježíše obrovský dav. <sup>38</sup>Muž v davu zavolal: "Učiteli, prosím, pomoz mi s mým synem. Je to moje jediné dítě. <sup>39</sup>Ovládá ho duch a náhle křičí, posílá ho do křečí a způsobuje mu pění v ústech. Sotva ho vůbec nechává na pokoji a způsobuje mu hodně bolesti. <sup>40</sup>Prosil jsem tvé učedníky, aby to vypudili, ale nemohli to udělat." <sup>41</sup>Ježíš řekl: "Vy nevěřící a zkažení lidé! Jak dlouho musím zůstat tady s vámi a snášet vás? Přiveď sem svého syna." <sup>42</sup>Zrovna jak chlapec přišel, démon ho poslal do křečí a hodil ho na zem. Ježíš však zasáhl, pokáral zlého ducha a uzdravil chlapce a potom ho vrátil otci. <sup>43</sup>Všichni byli ohromeni touto demonstrací Boží moci. Ale přestože všich-

ni byli ohromeni tím, co udělal, varoval Ježíš své učedníky. <sup>44</sup>"Pozorně poslouchejte, co vám říkám: Syn člověka bude zrazen do rukou lidí." <sup>45</sup>Ale nechápali, co to znamená. Význam toho byl před nimi skrytý, tak nechápali důsledky toho a báli se ho na to zeptat.

<sup>46</sup>Potom začal mezi učedníky spor o to, kdo z nich je největší. <sup>47</sup>Ježíš však věděl, o co se hádají, zvedl malé dítě a postavil ho vedle sebe. <sup>48</sup>Potom jim řekl: "Každý, kdo přijímá toto malé dítě v mém jménu, jako mě zastupující, přijímá mě, a kdokoli, kdo přijímá mne, přijímá toho, který mě poslal. Ten, kdo je mezi vámi nejmenší, je největším."

<sup>49</sup>Jan promluvil: "Mistře, viděli jsme někoho, jak vyháněl demony tvým jménem, a pokusili jsme se ho zastavit, protože nebyl jedním z nás." <sup>50</sup>Ježíš odpověděl: "Nepřekávejte mu. Každý, kdo není proti vám, je pro vás."

<sup>51</sup>Když se blížil čas pro jeho vzestup k Bohu, Ježíš byl rozhodnut jít do Jeruzaléma. <sup>52</sup>Poslal posly dopředu do samařské vesnice, aby pro něj připravili věci. <sup>53</sup>Lidé ho však nepřijali, protože byl odhodlán pospíchat do Jeruzaléma. <sup>54</sup>Když to Jakub a Jan uviděli, zeptali se Ježíše: "Mistře, chceš, abychom přivolali oheň z nebe, abychom je spálili?" <sup>55</sup>Ježíš se však obrátil a pokáral je [a řekl: "Nevíte, jakého jste ducha, protože Syn člověka nepřišel zničit lidské životy, ale zachránit je."]<sup>66</sup> <sup>56</sup>Poté postupovali do jiné vesnice.

<sup>57</sup>Když kráčeli, jeden muž řekl Ježíšovi: "Budu tě následovat kamkoli půjdeš!" <sup>58</sup>Ježíš mu odpověděl: "Lišky mají svá doupat a volně žijící ptáci mají svá hnízda, ale Syn člověka nemá ani místo, kde by složil hlavu." <sup>59</sup>Řekl jinému muži: "Následuj mě." Muž však odpověděl: "Mistře, nejdřív mi dovol jít domů a pochovat svého otce." <sup>60</sup>Ježíš odpověděl: "Nech mrtvé pochovat své mrtvé. Jdi a hlásej všude evangelium Božího krá-

<sup>63</sup> Tato předpověď, že před svou smrtí apoštolové uvidí Království, byla naplněna při Proměnění, které se stalo o 8 dní později. 2. Petra 1:16-18 potvrzuje, že parousia, příchod budoucího království, byla spatřena ve vidění. Matouš 17:9 nazývá Proměnění viděním (*orama*).

<sup>64</sup> Sláva je popis budoucího Království.

<sup>65</sup> Krásné shrnutí křesťanské víry jako poslušnosti Ježíši, Božímu Synu. Heb. 5:9 a Jan 3:36 a mnohé další pasáže (srov. 2 Jan 7-9) shrnují víru stejným způsobem. To vše je o poslušnosti víry (Řím. 1:5; 16:26) a první Ježíšův příkaz je v Markovi 1:14-15 a ten nejdůležitější v Markovi 12:29.

<sup>66</sup> Rané rukopisy neobsahují text v závorce.



lovství.<sup>67</sup> <sup>61</sup>Jiný muž řekl: "pane, budu tě následovat! Nejprve mne ale nech jít domů a rozloučit se se svou rodinou." <sup>62</sup>Ježíš mu řekl: "Nikdo, jakmile začal orat a pak se ohlíží zpět, není vhodný pro Boží království."

**10** <sup>1</sup>Poté pán určil sedmdesát dalších učedníků a poslal je ve dvojicích do každého města a místa, které plánoval navštívit. <sup>2</sup>Řekl jim: "Sklizeň je velká, ale počet dělníků je malý. Modlete se k Pánu sklizeň, aby poslal více pracovníků na svá pole ke sklizni. <sup>3</sup>Vyjděte: Posílám vás jako ovce mezi vlky. <sup>4</sup>Neberte si peníze ani vak ani další sandály a nerozmlouvejte s lidmi, které potkáte. <sup>5</sup>Ať už vstoupíte do jakéhokoli domu, nejprve řekněte: 'Ať tento dům má pokoj.' <sup>6</sup>Pokud tam žije pokojný člověk, pak na nich spočine váš pokoj, pokud ne, vrátí se k vám. <sup>7</sup>Zůstaňte v tom domě, jezte a pijte, co vám dají, neboť pracovník si zaslouží být zaplacen. Nechodte od domu k domu. <sup>8</sup>Pokud vstoupíte do města a lidé tam vás přivítají, pak jezte to, co je dáno před vás, <sup>9</sup>a uzdravte nemocné. Oznamte jim: 'Království Boží k vám přišlo.'<sup>68</sup> <sup>10</sup>Pokud ale vstoupíte do města a lidé tam vás nepřijmou, projděte jejich ulicemi a řekněte jim: <sup>11</sup>'Stíráme dokonce i prach z vašeho města, který lpí na našich nohou, abychom vám ukázali náš nesouhlas. Ale měli byste si to uvědomit: Království Boží se k vám přiblížilo.' <sup>12</sup>Říkám vám, že v den soudu to bude pro Sodomu lepší než pro takové město.

<sup>13</sup>Styď se, Chorazíne! Styď se, Betsaida! Neboť kdyby se zázraky, které jste viděli, odehrály v Týru a Sidonu, už dávno by činily pokání a seděly by v žíněném rouchu. <sup>14</sup>Proto to bude v rozsudku pro Týrus a pro Sidón lepší než pro tebe. <sup>15</sup>A ty, Kafarnaum, nebudeš vyvýšeno do nebe; půjdeš dolů do hádu. <sup>16</sup>Každý, kdo slyší vás, slyší mě,

a kdokoli, kdo vás odmítne, odmítá mne. Ale kdo mě odmítne, odmítá Toho, kdo mě poslal."<sup>69</sup>

<sup>17</sup>Sedmdesát učedníků se vrátilo s velkým nadšením a řeklo: "pane, dokonce i démoni dělají to, co jim říkáme ve tvém jménu!" <sup>18</sup>Ježíš odpověděl: "Viděl jsem, jak Satan padá jako blesk z nebe."<sup>70</sup> <sup>19</sup>Ano, dal jsem vám moc šlapat po hadech a škorpio-nech a přemáhat veškerou sílu nepřitele a nic vám neublíží. <sup>20</sup>Ale nemějte radost z toho, že duchové dělají to, co jim řeknete – raději buďte nadšení, že vaše jména jsou zapsána v nebi."<sup>71</sup>

<sup>21</sup>V tu chvíli byl Ježíš naplněn radostí svatého ducha a řekl: "Děkuji ti, Otče, Pane nebes a země, protože jsi tyto věci skryl před moudrými a chytrými lidmi a odhalil je dětem! Ano, Otče, byl jsi potěšen učinit to tímto způsobem. <sup>22</sup>Můj Otec všechno předal mně. Nikdo nerozumí Synovi kromě Otce a nikdo nerozumí Otcovi kromě Syna"<sup>72</sup> a ti, kterým se Syn rozhodne zjevit."

<sup>23</sup>Když byli sami, Ježíš se obrátil k učedníkům a řekl jim: "Ti, kteří vidí, co vidíte vy, by měli být nadšení! <sup>24</sup>Říkám vám, mnozí proroci a králové chtěli vidět to, co vidíte vy, ale neviděli, a chtěli slyšet věci, které slyšíte vy, ale neslyšel je."<sup>73</sup>

<sup>25</sup>Při jedné příležitosti se postavil odborník na náboženské právo a pokusil se Ježíše chytit. Položil tuto otázku: "Učiteli, co musím udělat, abych získal život nadcházejícího věku?" <sup>26</sup>Ježíš se ho zeptal: "Co je napsáno v zákoně? Jak to čteš?" <sup>27</sup>Muž odpověděl. "Máš milovat Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celým svým duchem, celou svou silou a celou svou myslí; a milovat svého bližního jako sebe." <sup>28</sup>Ježíš mu řekl: "Máš pravdu. Jednej tak a budeš žít." <sup>29</sup>Muž se však chtěl ospravedl-

<sup>67</sup> Jediné spásné evangelium kázané v celém NZ.

<sup>68</sup> To znamená v osobách jeho vyslanců.

<sup>69</sup> Tímto způsobem Tomáš nakonec pochopil, že vidět a slyšet Ježíše je rovnocenné jako vidět a slyšet Boha, protože Ježíš byl Božím jedinečným emisarem (Jn. 20:28; srv. 14:7).

<sup>70</sup> Ježíšova poznámka zde odkazuje na pád Satanova království, když jsou vyháněni démoni. Satan "padal", protože učedníci byli schopni vy-

pudit démonické síly. Nebo snad Satan pospíchal na obranu svého království.

<sup>71</sup> V seznamu občanů budoucího Království, ve kterém budou svatí vládnout s Ježíšem (Dan 7: 18, 22, 27; srv. Iz. 4:3).

<sup>72</sup> Toto tvrzení nemá nic společného s "trojičným" vztahem Otce a Syna!

<sup>73</sup> Připomíná podobenství o rozsévaci v kap. 8, kde vidění a chápání evangelia Království je mírou opravdového porozumění a správného vztahu k Ježíši a k víře učené Ježíšem.

nit, a tak se zeptal Ježíše: "A kdo je můj bližní?"

<sup>30</sup>Ježíš odpověděl: "Jeden muž sestupoval z Jeruzaléma do Jericha. Byl napaden lupiči, kteří ho obrali, zbili a nechali ho skoro mrtvého. <sup>31</sup>Stalo se pak, že stejnou cestou šel kněz. Viděl toho muže, ale obešel ho na druhou stranu silnice. <sup>32</sup>A pak se objevil levita. Když se však dostal na místo a uviděl toho muže, obešel také po druhé straně. <sup>33</sup>Nakonec se naskytl Samařan. Když přicházel kolem, uviděl toho muže a byl pohnut soucitem k němu. <sup>34</sup>Přešel a ošetřil rány toho muže olejem a vínem a obvázal je. Potom ho umístil na svého osla a vzal ho do hostince, kde se o něj postaral. <sup>35</sup>Následujícího dne dal hostinskému dva denáry a poučil ho: 'Postarej se o něj, a pokud utratíš víc, zaplatím ti, až se vrátím.' <sup>36</sup>O kterém z těchto tří si myslíš, že byl bližním muže, který byl napaden lupiči?" <sup>37</sup>Muž odpověděl: "Ten, kdo mu prokázal laskavost." Ježíš mu řekl: "Jdi a dělej to samé."

<sup>38</sup>Zatímco byli na cestě, Ježíš dorazil do vesnice a do svého domu ho pozvala žena jménem Marta. <sup>39</sup>Měla sestru jménem Marie, která seděla u pánových nohou a poslouchala jeho učení. <sup>40</sup>Marta byla znepokojena vším, co je třeba udělat pro přípravu jídla, a tak přišla k Ježíši a řekla: "Mistře, nestaráš se o to, že mě má sestra nechala dělat tu práci zcela samotnou? Řekni jí, ať přijde a pomůže mi!" <sup>41</sup>Pán odpověděl: "Marto, Marto, jsi tak ustaraná a rozčilená z toho všeho. <sup>42</sup>Ale jen jedna věc je opravdu nezbytná. Marie si vybrala správnou věc, a ta jí nebude odňata."

**11** <sup>1</sup>Při jedné příležitosti se Ježíš modlil. Když skončil, jeden z jeho učedníků mu řekl: "pane, prosím, nauč nás se modlit, stejně jako Jan učil své učedníky." <sup>2</sup>Ježíš jim řekl: „Když se modlíte, řekněte:

'Otče, nechť je tvé jméno'<sup>74</sup> ctěno jako svaté. Kéž přijde tvé Království.<sup>75</sup> <sup>3</sup>Dej nám každý den jídlo, které potřebujeme. <sup>4</sup>Odpusť nám naše hříchy, stejně jako odpouštíme každému, kdo proti nám hřeší. Chraň nás před pokušením."

<sup>5</sup>Ježíš jim dále řekl: "Řekněme, že máte přítele a jdete k němu uprostřed noci a zeptáte se: 'Můj příteli, půjč mi tři bochníky chleba, protože mě přišel navštívit můj přítel, a nemám žádné jídlo, abych mu dal.' <sup>7</sup>Váš přítel v domě by mohl odpovědět: 'Neobtěžuj mě – už jsem zamkl dveře a já a moje děti jsme šli spát. Nemůžu teď vstát, abych ti cokoli dal.' <sup>8</sup>Říkám vám, i když odmítá vstát a dát vám, co potřebujete, navzdory tomu, že jste jeho přítel, pokud jste vytrvalí, váš přítel vstane a dá vám, co potřebujete."

<sup>9</sup>Říkám vám: stále žádejte a dostanete; stále hledejte a najdete; stále klepejte a dveře vám budou otevřeny. <sup>10</sup>Neboť každý, kdo žádá, dostává; a každý, kdo hledá, nachází; a každému, kdo klepe, dveře budou otevřeny. <sup>11</sup>Existuje zde nějaký otec, který, kdyby ho jeho syn požádal o rybu, by mu místo toho dal hada? <sup>12</sup>Nebo kdyby požádal o vejce, dal by mu štíra? <sup>13</sup>Pokud tedy vy, dokonce jako zlí lidé, stále víte, jak dávat svým dětem dobré dary, o co více dá Nebeský Otec svatého ducha<sup>76</sup> těm, kteří ho žádají?"

<sup>14</sup>Ježíš vyháněl démona, který učinil muže němým. Když démon odešel, němý muž promluvil a davy byly ohromeny. <sup>15</sup>Někteří z nich však řekli: "Vyhánění demony užívaje moci Beelzebuba, vládce démonů." <sup>16</sup>Jiní se snažili podrobit Ježíši zkoušce tím, že vyžadovali zázračné znamení z nebe. <sup>17</sup>Ježíš zjistil, co si myslí, a řekl: "Každé království rozdělené proti sobě bude zničeno. Rodina rozdělená proti sobě padne. <sup>18</sup>Pokud je Satan rozdělen proti sobě, jak může

<sup>74</sup> Celý Tvůj program nesmrtelnosti. "Jméno" znamená vše, kým Bůh je – jeho povahu, charakter a agendu, všechno, co dělá.

<sup>75</sup> Žádá se, aby království tohoto současného zlého systému (Gal. 1:4) byla nahrazena nadcházejícím mesiášským Královstvím, které bude zavedeno po velkém soužení při budoucím příchodu Ježíše v moci a slávě. Neexistuje žádný dvojnásobný druhý příchod, žádné vytržení před soužením.

<sup>76</sup> Svatý duch v Bibli není "třetí osoba". Svatý duch je velmi osobní funkční přítomnost a moc Boha nebo (v NZ) Ježíše – jejich dosah k nám, vyjádřený různými způsoby. 2 Kor. 3:17 říká, že "pán je duch" (tj. Ježíš v akci a vlivu). V 1 Jan 2:1 je "Utěšitel" Janova evangelia definován jako Ježíš po Otcově pravici. Ježíš opustil zemi, aby šel (nešel zpátky!) ke svému Otci, ale přichází být s učedníky v duchu, svým svatým duchem.

jeho království stát? Říkáte, že jsem vyhnal demony užívaje moc Beelzebuba. <sup>19</sup>Ale kdybych vyhnal demony mocí Beelzebuba, čím mocí je vymítají vaši vlastní lidé? Oni sami vás odsoudí jako špatné! <sup>20</sup>Pokud však vyhnáním demony Boží mocí, pak to dokazuje, že k vám přišlo Boží království.<sup>77</sup> Je přímo mezi vámi! <sup>21</sup>Když silný muž, který je plně ozbrojen, hlídá svůj dům, vše, co vlastní, je v bezpečí. <sup>22</sup>Ale přijde-li silnější muž a porazí ho, vezme mu všechny zbraně, na nichž závisel, pak může odnést veškerý jeho majetek. <sup>23</sup>Každý, kdo není se mnou, je proti mně, a kdokoli, kdo spolu se mnou nestaví, všechno strhává.

<sup>1124</sup>Když zlý démonský duch někoho opustí, prochází pouští a hledá místo k pobytu. Když nikde nenajde, říká: 'Vrátím se do domu, který jsem opustil.' <sup>25</sup>Když se vrátí, zjistí, že jeho starý domov byl zameten a uklizen. <sup>26</sup>A tak jde a najde sedm dalších duchů horších než on, a oni tam vejdou a žijí tam. Nakonec je stav tohoto člověka horší než dříve."

<sup>27</sup>Když promlouval, žena v davu zvolala: "Blažené lůno, ze kterého jsi vyšel, a prsa, která tě kojila." <sup>28</sup>Ježíš řekl: "Ještě blaženější jsou ti, kteří slyší Boží evangelium Království,<sup>78</sup> a následují to, co říká."

<sup>29</sup>Když se kolem něj lidé shlukli, Ježíš začal říkat: "Toto je zlá společnost.<sup>79</sup> Hledá nějaké zázračné znamení, ale žádné znamení nebude dáno kromě znamení Jonáše. <sup>30</sup>Stejně jako Jonáš byl znamením pro lid Ninive, tak bude Syn člověka znamením

pro tuto společnost. <sup>31</sup>Královna jihu povstane v soudu spolu s lidmi této společnosti a odsoudí je, protože přišla od konců Země, aby slyšela Šalomounovu moudrost, a teď je tu někdo větší než Šalamoun! <sup>32</sup>Lidé Ninive povstanou spolu s touto společností v soudu a odsoudí ji. Činili pokání, když uslyšeli Jonášovu zprávu, a teď je tu někdo větší než Jonáš!

<sup>33</sup>Nikdo nerozsvěcí lampu a poté ji skryje nebo umístí pod nádobu. Ne, dáte ji na stojan pro lampu, takže ti, kteří přicházejí do domu, mohou vidět světlo. <sup>34</sup>Vaše oko je světlo pro vaše tělo. Když je vaše oko<sup>80</sup> dobré, celé vaše tělo je plné světla. Ale když je vaše oko špatné, vaše tělo je ve tmě. <sup>35</sup>Ujistěte se tedy, že světlo, které máte v sobě, není ve skutečnosti tma. <sup>36</sup>Je-li celé vaše tělo plné světla, bez oblastí temnoty,<sup>81</sup> tehdy bude zcela osvětlené, stejně jako vám poskytuje světlo svítící lampa."

<sup>37</sup>Poté, co Ježíš přestal mluvit, ho jeden farizej pozval, aby přišel a jedl s ním. Ježíš tedy šel a posadil se k jídlu. <sup>38</sup>Farizej byl překvapen, že si Ježíš neumyl ruce před jídlem, jak se obřadně vyžadovalo. <sup>39</sup>Řekl mu tedy pán: "Vy farizejové čistíte zevnějšek poháru a mísy, ale uvnitř jste plní chamtivosti a špatnosti. <sup>40</sup>Vy blázni! Nevíte, že Ten, kdo udělal vnějšek, také udělal vnitřek? <sup>41</sup>Pokud, když jednáte zevnitřku a činíte skutky laskavosti k ostatním, pak vám bude vše čisté.

<sup>42</sup>Hanba vám farizejové! Platíte desátky za byliny a rostliny, ale zanedbáváte Bo-

<sup>77</sup> Přítomnost Království v tomto případě nesmí být zaměňována s obrovským počtem veršů, které popisují Království jako velkou událost budoucnosti, jeho celosvětové založení při budoucím druhém Ježíšově příchodu (parousia). Když je démon vyhnán, Ježíšova pravomoc nahrazuje pravomoc démona. Smysl je pravděpodobně stejný v Lukáš 17:21, kde přítomnost Krále mezi nimi znamenala přítomnost Království v duchu. Veřejné zjevení Království po celém světě čeká na druhý příchod, kdy se všechny národy stanou Královstvím našeho Boha a Jeho Mesiáše (Zj 11:15-18; srov. Lk 21: 31)).

<sup>78</sup> Jeden z mnoha příkladů, kde "slovo" znamená spásné evangelium Království, jak je kázal Ježíš a Pavel (Lk. 4:43; Mk. 1:14-15; Skutky 8:12; 19:8; 28:23, 31, atd).

<sup>79</sup> Řecké slovo *genea* znamená společnost. Není nutně omezeno na období 40 nebo 70 let.

Když tedy Ježíš předpověděl, že "tato *genea* nepomine", dokud nenastanou události druhého příchodu (Lk. 21:32), mínil současnou zlou společnost, která bude pokračovat, dokud se Ježíš nevrátí. Ježíš nikdy nestanovil datum pro svůj budoucí příchod. To je prokázáno Skutky 1:6, kde řekl učedníkům, že časová období ve vztahu k parousii (druhému příchodu) nebyla odhalena, ale jsou známa pouze Otci.

<sup>80</sup> Oko znamená schopnost duchovního osvětlení a porozumění. "Ježíš přišel, aby nám dal pochopení, takže můžeme znát Boha" (1 Jan 5: 20). "Svým poznáním můj bezúhonný služebník přiměje mnoho lidí k tomu, aby byli bezúhonní." (Iz. 53:11; srov. Dan 12:3).

<sup>81</sup> Někteří studenti Bible přicházejí ve velké míře k pravdě, ale zůstávají slepí v některých důležitých oblastech.

ží spravedlnost a lásku. Musíte věnovat pozornost těm druhým, aniž byste opouštěli ty první. <sup>43</sup>Hanba vám farizejové! Milujete mít nejlepší místa v synagogách a být zdraveni s úctou, když jdete na tržiště. <sup>44</sup>Hanba vám! Jste jako neoznačené hroby, které lidé obcházejí, aniž by to věděli."

<sup>11</sup><sup>45</sup>Jeden z odborníků na náboženské právo reagoval těmito slovy: "Učitel, když takto mluvíš, urážíš také nás!" <sup>46</sup>Ježíš odpověděl: "Hanba také vám zákoníkům! Vkládáte na lidi břemena, která je příliš těžké nést, ale nezvednete ani prst, abyste jim pomohli. <sup>47</sup>Hanba vám! Stavíte pamětní hrobky na počest proroků, ale byli to vaši vlastní otcové, kdo je zabili! <sup>48</sup>Když tak činíte, jste svědky skutečnosti, že souhlasíte s tím, co vaši otcové udělali. Zabíjeli proroky a vy stavíte jejich hrobky! <sup>49</sup>Proto moudrost Boží<sup>82</sup> řekla: 'Pošlu jim proroky a apoštol; některé zabijí a jiné budou pronásledovat.' <sup>50</sup>Tudíž bude tato generace<sup>83</sup> považována za zodpovědnou za krev všech proroků prolitou od počátku světa <sup>51</sup>od krve Ábela spravedlivého až po krev Zachariáše,<sup>84</sup> který byl zabit mezi oltářem a svatyní. Ano, říkám vám, že tato generace<sup>85</sup> bude považována za zodpovědnou za to vše. <sup>52</sup>Hanba vám zákoníci! Odstranili jste klíč<sup>86</sup> poznání. Vy sami jste nevešli a zabránili jste ostatním, kteří se snažili vstoupit."

<sup>53</sup>Když Ježíš odcházel, učitelé náboženství a farizejové na něj začali agresivně útočit, kladouce otázky, aby ho vyprovokovali. <sup>54</sup>Doufali, že ho nachytají, snažíce se přimět ho, aby řekl něco, co by mu mohli mít za zlé.

**12** <sup>1</sup>Mezitím se shromáždilo tolik tisíc lidí, že na sebe šlapali. Ježíš nejprve řekl svým učedníkům: "Dávejte si pozor na kvas farizeů, kterým je pokrytectví. <sup>2</sup>Neboť není nic skrytého, co by nebylo odhaleno, nic tajného, co se nestane známým. <sup>3</sup>Cokoli, co jste řekli ve tmě, bude slyšet na světle, a vše, co jste šeptali v soukromí, bude oznámeno ze střeš."

<sup>4</sup>Říkám vám, přátelé, nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo. Jakmile to udělají, dál už nemohou udělat nic. <sup>5</sup>Dovolte mi naprosto objasnit, koho byste se měli bát. Měli byste se bát Toho, kdo poté, co zabil, má moc vás zlikvidovat v ohni gehenny.<sup>87</sup> To je Ten, koho byste se měli bát. <sup>6</sup>Neprodává se pět vrabců za dva haléře? Ale Bůh nezapomíná na jediného z nich. <sup>7</sup>Byly spočteny i vlasy na vaší hlavě. Nebojte se – jste cennější než mnoho vrabců!

<sup>8</sup>Říkám vám pravdu, o těch, kdo prohlašují, že patří mně, Syn člověka také prohlásí v přítomnosti Božích andělů, že mu patří, <sup>9</sup>ale ti, kteří mě zapírají, budou zapření před Božími anděly. <sup>10</sup>Každému, kdo mluví v odporu vůči Synu člověka, bude odpuštěno, ale každému, kdo se rouhá proti svatému duchu,<sup>88</sup> nebude odpuštěno. <sup>11</sup>Když jste přivedeni k soudu před synagogy, vládců a úřady, nebojte se, jak se bránit, nebo co byste měli říci. <sup>12</sup>Duch svatý vás v té době naučí, co máte říci."

<sup>13</sup>Někdo v davu se Ježíše zeptal: "Učitel, řekni prosím mému bratrovi, aby se se mnou rozdělil o dědictví." <sup>14</sup>Ježíš odpověděl: "Můj příteli, kdo mě ustanovil za vašeho soudce, abych rozhodl, jak byste měli rozdělit své dědictví?" Řekl lidem: <sup>15</sup>"Dávej-

<sup>82</sup> "Moudrost Boží řekla" ilustruje skutečnost, že moudrost a slovo lze zosobnit, mluvit o nich, jakoby o osobě, ale opravdu je to jen jeden Bůh v činnosti. Tak v Janovi 1:1 nacházíme slovo/moudrost Boží u Boha a plně Ho vyjadřující. Když byl Ježíš, Syn, zplozen, byla moudrost ztělesněna v plně lidskou bytost.

<sup>83</sup> Zlá společnost nebo v tomto případě "zlé potomstvo" náboženských vůdců.

<sup>84</sup> To znamená, že všichni zabítí za pravdu, od Genesis (Abel) po 2. Paralipomenon, kde byl zavražděn prorok Zachariáš (nikoli biblický prorok Zachariáš). Ježíšova Bible měla ve SZ stejné knihy jako my, ale v jiném pořadí. Viz Ježíšův odkaz na to v Lukášovi 24:44: Zákon, Proci a Žalmy (Spisy), na co Židé odkazují pod

zkratkou TaNaKh, Tóra, Nevi'im, Ketuvim.

<sup>85</sup> Tato zlá společnost je až do druhého příchodu Ježíše – nejen jeho současníci. Slovo *genea* nese smysl skupiny lidí charakterizovaných společnou kvalitou, v tomto případě zlem (viz Mk. 8:38).

<sup>86</sup> Paralela v Matoušovi (23:13) ukazuje, že Boží království a jeho chápání jako srdce evangelia je nezbytným klíčem.

<sup>87</sup> To znamená zničením v ohni, zánikem. V Písmu neexistuje doktrína věčného mučení pro zlé.

<sup>88</sup> Těm, kteří tváří v tvář prokazatelným a nezpochybnitelným důkazům o Božím duchu v činnosti odmítají uznat Boží aktivitu.

te si pozor na všechny formy chamtivosti a vyvarujte se jich, protože život člověka nepočívá v tom, jak velký má majetek." <sup>16</sup>Potom jim řekl příběh jako ilustraci.<sup>89</sup> "Jednou byl bohatý muž, který vlastnil velmi úrodnou půdu. <sup>17</sup>Muž si řekl: 'Co mám udělat? Nemám kam ukládat své úrody.' <sup>18</sup>Rozhodl se: 'Vím, co udělám. Strhnu své stodoly a postavím větší, a pak budu moci uchovat všechny své úrody a vše, co vlastním.' <sup>19</sup>Potom si řekne: 'Musíš mít dost na to, abys žil po mnoho let, tak si nedělej starosti se životem: jez, pij, a užívej si!' <sup>20</sup>Bůh mu však řekl: 'Jsi blázen! Právě této noci bude od tebe vyžádán tvůj život, a kdo potom dostane vše, čím ses zásobil?' <sup>21</sup>To se děje lidem, kteří hromadí bohatství pro sebe, ale nejsou bohatí, pokud jde o Boha."

**1222** Ježíš řekl svým učedníkům: "Proto vám říkám: nebojte se o život, o to, co jíst nebo jaké oblečení byste měli nosit. <sup>23</sup>Život je víc než jen jídlo a tělo je více než jen oblečení. <sup>24</sup>Pohledte na havrany. Nevysévají ani nesklízají, nemají žádné sklady ani stodoly, ale Bůh je živí. A vy jste mnohem cennější než ptáci! <sup>25</sup>Můžete přidat hodinu ke svému životu tím, že se o něj budete bát? <sup>26</sup>Pokud nemůžete dělat nic s tak malými věcmi, proč se obávat o to ostatní? <sup>27</sup>Pomyslete na lilie, jak rostou. Nepracují a nepředou vlákna na oblečení, ale říkám vám, že ani Šalomoun v celé své nádheře nebyl tak krásně oblečený jako jedna z nich. <sup>28</sup>Pokud tedy Bůh obléká pole tak krásnými květinami, které jsou dnes zde, ale zítra jsou pryč, když jsou spáleny ve vytápěné peci, o co víc Bůh oblékne vás, vás, kteří máte tak malou víru! <sup>29</sup>Nedělejte si starosti s tím, co budete jíst nebo pít. Přestaňte si dělat starosti. <sup>30</sup>To jsou věci, o které se lidé ve světě starají, ale váš Otec ví, že je potřebu-

jete. <sup>31</sup>Hledejte nejprve Boží království<sup>90</sup> a všechny tyto věci vám budou dány navíc. <sup>32</sup>Neboj se, malé stádo, protože váš Otec se rozhodl s největším potěšením dát vám Království.<sup>91</sup>

<sup>33</sup>Prodejte, co máte, a dejte peníze chudým. Vezměte si měšce, které se neobnosí: poklad v nebi,<sup>92</sup> který nikdy nedojde, kde ho žádný zloděj nemůže ukrást a mol ho nemůže zničit. <sup>34</sup>Neboť vaše srdce bude všude, kde je váš poklad.

<sup>35</sup>Budte oblečení a připraveni a udržujte své lampy svítící, <sup>36</sup>jako služebníci čekající na svého pána, když se vrací ze svatební hostiny, připraveni rychle mu otevřít dveře, když přijde a zaklepe. <sup>37</sup>Jak úžasné to bude pro ty služebníky, které pán nalezne bdící, když se vrátí. Říkám vám pravdu, oblékne se pro tu příležitost, přiměje je, aby se posadili k jídlu, a přijde a bude jim sám sloužit! <sup>38</sup>I když přijde o půlnoci nebo těsně před úsvitem – jak je pro ně dobré, když je shledá připravenými!

<sup>39</sup>Ale pamatujte na toto: kdyby pán domu věděl, že se blíží zloděj, bude hlídat a nedovolí, aby byl jeho dům vyloupen. <sup>40</sup>Musíte být také připraveni, protože Syn člověka přichází, když ho neočekáváte."

<sup>41</sup>Petr se zeptal: "Je tento příběh, který vyprávíš, určen pro nás nebo pro všechny?" <sup>42</sup>Pán odpověděl: "Kdo je tedy důvěryhodný a moudrý správce, jedna osoba v domácnosti, kterou pán pověřuje rozdělovat jídlo v pravý čas? <sup>43</sup>Pro tohoto služebníka bude dobré, když se jeho pán vrátí a zjistí, že plní svěřený úkol. <sup>44</sup>Říkám vám pravdu, pán pověří tohoto služebníka vším, co vlastní.<sup>93</sup> <sup>45</sup>Ale co kdyby si služebník měl říkat, 'Mému pánovi trvá dlouho, než přijde,' a pak začne bít ostatní služebníky, muže i ženy, hodovat a opíjet se? <sup>46</sup>Pán toho služebníka

<sup>89</sup> Podobenství, srovnání.

<sup>90</sup> Boží království je srdcem pravého, spásného evangelia, a proto je třeba mu věřit. V mnoha lidových kázáních o Království a o evangeliu bylo nahrazeno prázdnou a vágní odtělesnou existencí v "nebi". Taková představa ničí víru v pravé evangelium, jak je kázal Ježíš. Lukáš 8:12 a mnohé verše činí z inteligentního pochopení slova/evangelia Království (Mt. 13: 19) základní podmínku spásy.

<sup>91</sup> Být dáno Království znamená zdědit ho, když se Ježíš vrátí, a být udělena pozice řídící odpo-

vědnosti v Božím království na obnovené zemi. (1 Kor. 6:2; 2 Tim. 2:12; Mt. 19:28; Zj. 5:10; 2: 26; 3:21; Dan. 7:14, 18, 22, 27).

<sup>92</sup> Budoucí odměna, dědictví Království na zemi, když se Ježíš vrátí, je nyní připravena a slíbena Bohem. Stejně tak Ježíš po dokončení své práce žádal odměnu, odměnu, která byla uložena u Boha od dávných dob (Jan 17:5; srov. 17:22, 24), kde byla dána stejná sláva, v perspektivě učedníkům, kteří se ještě nenarodili).

<sup>93</sup> Srv. 19:17: "Bud' místodržícím deseti měst."

se neočekávaně vrátí jednoho dne v době, které si on není vědom, a zneškodní ho a bude s ním zacházet jako s naprosto nevěrným. <sup>47</sup>Ten služebník, který věděl, co chce jeho pán a přesto se nepřipravil nebo se neřídil jeho pokyny, bude přísně zbit; <sup>48</sup>ale služebník, který nevěděl a činil věci, které si zaslouží trest, bude bit jen lehce. Od těch, kterým je dáno mnoho, bude vyžadováno mnoho a od těch, kterým je více svěřeno, bude více vyžadováno.

<sup>49</sup>Přišel jsem, abych zapálil zemi, a opavdu si přeji, aby už hořela! <sup>50</sup>Ale musím projít křtem, a jsem v mukách, když si přeji, aby skončil! <sup>51</sup>Myslíte si, že jsem přišel přinést mír na Zemi? Ne, říkám vám, přináším dělení. <sup>52</sup>Od této chvíle, bude-li v rodině pět, budou rozdělení proti sobě: tři proti dvěma a dva proti třem. <sup>53</sup>Budou rozdělení proti sobě – otec proti synovi, syn proti otci, matka proti dceři, dcera proti matce, tchýně proti snaze a snacha proti tchýni."

<sup>12</sup><sup>54</sup>Potom Ježíš promluvil k zástupům: "Když uvidíte oblak vycházející na západě, okamžitě řeknete: 'Přichází přeháňka', a stává se to. <sup>55</sup>Když fouká jižní vítr, říkáte: 'Bude horko', a je. <sup>56</sup>Pokrytci, jak je možné, že umíte správně vykládat počasí, ale nemáte tušení, jak vyložit současnost?

<sup>57</sup>Proč sami pro sebe neuvažujete a nerozeznáváte, co je správné? <sup>58</sup>Když jdeš se svým žalobcem k soudci, cestou bys měl pracovat na dohodě. Jinak můžeš být přivlečen před soudce a soudce tě může předat důstojníkovi a důstojník tě uvrhne do vězení. <sup>59</sup>Říkám vám, že se nedostanete ven, dokud nezaplatíte poslední penny."

**13** <sup>1</sup>Asi v té době, kdy někteří lidé oznámili Ježíši, jak Pilát popravil některé Galilejce, když předkládali v chrámu oběti, <sup>2</sup>se Ježíš zeptal: "Myslíte si, že tito Galilejci byli horší hříšníci než každý jiný Galilejec, protože takhle trpěli? <sup>3</sup>Určitě ne. Ale říkám vám: pokud nebudete činit pokání, všichni takhle zahynete. <sup>4</sup>A co těch osmnáct lidí kteří byli zabiti, když na ně padla věž v Siloe? Myslíte si, že to byli nejhorší lidé v celém Jeruzalémě? <sup>5</sup>Ne, ale já vám říkám:

Pokud nebudete činit pokání, zahynete stejně jako oni."

<sup>6</sup>Pak jim řekl toto podobenství. "Kdysi byl muž, který na své vinici vysadil fíkovník. Přišel hledat na stromě ovoce, ale žádné nenašel. <sup>7</sup>Řekl zahradníkovi: 'Podívej, tři roky přicházím, abych se podíval po ovoci na tomto fíkovníku a nenašel jsem žádné. Pokácej ho! Proč by měl zabírat místo?' <sup>8</sup>Muž odpověděl: 'Pane, prosím, nech jej ještě pouze rok. Vykopu zeminu kolem něj a položím nějaké hnojivo. <sup>9</sup>Pokud zplodí ovoce, pak je to v pořádku. Pokud ne, pak porazit.'"

<sup>10</sup>Jeden sabat Ježíš učil v synagoze, <sup>11</sup>a byla tam žena, která byla osmnáct let ochromena zlým duchem. Byla shrbená a nemohla stát rovně. <sup>12</sup>Když ji Ježíš viděl, zavolal si ji a řekl jí: "Jsi osvobozena od své nemoci." <sup>13</sup>Položil na ni ruce, okamžitě se narovnala a chválila Boha. <sup>14</sup>Vůdce synagogy však byl rozrušen, že Ježíš uzdravil v sabatu. Řekl davu: "Je tu šest dní na práci. Přicházejte a uzdravujte se v těch dnech, ne v sabatu." <sup>15</sup>Ale pán mu odpověděl: "Pokrytci! Neodvazuje každý z vás svého vola nebo osla od stání a nevede ho k pití? <sup>16</sup>Proč by neměla tato žena, dcera Abrahama, kterou Satan držel osmnáct let svázanou, být rozvázána a osvobozena v tento sabatní den?" <sup>17</sup>To, co řekl, zahanbilo všechny jeho protivníky, ale všichni v davu byli potěšeni všemi úžasnými věcmi, které dělal.

<sup>18</sup>Potom se Ježíš zeptal: "Tak čemu je podobné Boží království? K čemu bych je měl přirovnat? <sup>19</sup>Je jako hořčičné semeno, které člověk zasadil ve své zahradě. Rozrostlo se ve strom a ptáci přilétali a hnízdili v jeho větvích."<sup>94</sup>

<sup>20</sup>Zeptal se znovu: "K čemu přirovnám Boží království? <sup>21</sup>Je jako droždí, které žena vzala a vmíchala do tří měric mouky, čímž se celá vsázka pozvedla."

<sup>22</sup>Ježíš obcházel města a vesnice a vyučoval na své cestě do Jeruzaléma. <sup>23</sup>Někdo se ho zeptal: "pane, bude zachráněno jen pár lidí?" Ježíš odpověděl: <sup>24</sup>"Usilujte<sup>95</sup> vstoupit úzkými dveřmi, protože vám říkám, že mnozí se budou pokoušet vstoupit a ne-

<sup>94</sup> Odvolání na budoucí Boží království prorokované v Dan. 2:44. Na stejné Království viz Dan. 7:14, 18, 22, 27; srv. Lk. 21:31.

<sup>95</sup> Toto rčení odhaluje populární mylnou představu, že spása, jen díky milosti a víře samotné, nevyžaduje žádné úsilí ani práci z naší strany! Úplný opak je pravdou.

uspějí. <sup>25</sup>Jakmile majitel domu vstane a zavře dveře, budete stát venku, klepat na dveře a řeknete: 'Pane, prosím, otevři nám dveře.' Ale on odpoví: 'Neznám vás, ani odkud jste.' <sup>26</sup>Potom řeknete: 'Jedli jsme a pili s tebou a učil jsi v našich ulicích!' <sup>27</sup>Odpoví vám: 'Říkám vám, neznám vás, ani odkud jste. Odejděte ode mě, všichni, kdo nepraktikujete, co je správné!' <sup>28</sup>Tam bude pláč a skřípění zubů, až uvidíte Abrahama, Izáka, Jáкова a všechny proroky v Božím království a sebe zavržené. <sup>29</sup>Lidé přijdou z východu a západu, ze severu a jihu a usadí se u hostiny v budoucím Božím království. <sup>30</sup>Neboť poslední bude prvním a první bude posledním."

<sup>31</sup>V tu chvíli přišli k Ježíši někteří farizejové a řekli mu: "Měl bys odejít. Herodes tě chce usmrtit!" <sup>32</sup>Ježíš odpověděl: "Jděte a řekněte té lišce,<sup>96</sup> že dnes a zítra budu dál vyhánět demony a uzdravovat lidi, a třetího dne<sup>97</sup> dosáhnu svého cíle. <sup>33</sup>Vskutku musím pokračovat svou cestou dnes, zítra a třetího dne, protože by nebylo správné, aby prorok zemřel mimo Jeruzalém! <sup>34</sup>Ach, Jeruzaléme, Jeruzaléme, zabíjíš proroky a kamenuješ ty, kteří jsou ti posláni! Jak často jsem chtěl shromáždit všechny tvoje děti, stejně jako slepice svá kuřata pod křídly, ale odmítli jste!<sup>98</sup> <sup>35</sup>Podívejte, váš dům je zanechán pustý, a říkám vám, že mě už neuvidíte, dokud neřeknete: 'Blažený, kdo přichází ve jménu Pána.'"<sup>99</sup>

**14** <sup>1</sup>V jeden sabat šel Ježíš na jídlo v domě jednoho z vůdců farizejů, kde

ho pozorně sledovali. <sup>2</sup>Byl tam muž, jehož ruce a nohy byly zduřelé tekutinou. <sup>3</sup>Ježíš se tedy zeptal odborníků na náboženské právo a farizejů: "Dovoluje zákon uzdravení v sabatu nebo ne?" <sup>4</sup>Ale mlčeli. Ježíš se dotkl muže, uzdravil ho a poslal svou cestou. <sup>5</sup>Potom jim Ježíš řekl: "Kdyby náhodou váš syn nebo váš vůl v sabatu upadl do studny, nešli byste ho okamžitě vytáhnout?" <sup>6</sup>Nedokázali odpovědět.

<sup>7</sup>Řekl tedy hostům příběh, když si všiml, jak si vybírali usednout na čestných místech. <sup>8</sup>Začal: "Když jste pozváni na svatební hostinu, nesedejte si na zvláštní čestné místo, protože může být pozván někdo důležitější než vy. <sup>9</sup>Váš hostitel, který vás oba pozval, přijde a řekne vám: 'uvolněte tomu muži své místo.' Pak se v rozpacích budete muset přesunout na jakékoli místo, které zbylo. <sup>10</sup>Místo toho, když jste pozváni, zaujměte nejnižší místo, takže až přijde váš hostitel, řekne vám: 'Můj příteli, prosím, přesuň se na lepší místo.' Poté budete poctěni před všemi hosty, kteří s vámi sedí. <sup>11</sup>Neboť ti, kteří se povyšují, budou poníženi, a ti, kdo se sami pokoří, budou vyvýšeni."

<sup>12</sup>Potom řekl muži, který ho pozval: "Když podáváš oběd nebo večeři, nezvi své přátele, své bratry nebo své příbuzné nebo své bohaté sousedy, protože ti mohou pozvání opětovat, a tak ti bude splaceno. <sup>13</sup>Místo toho, když pořádáš hostinu, pozvi chudé, zmrzačené, chromé, slepé, <sup>14</sup>a budeš blažený, protože ti nemají čím splatit, a budeš odměněn při vzkříšení spravedlivých."<sup>100</sup>

<sup>96</sup> Použití zvířecích výrazů pro osoby je paralelní s používáním "hada" pro osobu Satana, Dávla.

<sup>97</sup> To je důležité prohlášení, které ukazuje, jak Ježíš počítá souhrnně (inkluzivně): "dnes, zítra a třetí den." Tato poslušnost se dokonale hodí na páteční ukřižování, po kterém následuje vzkříšení třetí den, v neděli (24:21). Neděle je třetí den od pátku. Ježíšovi stoupenci drželi sabat v sobotu a vzkříšení bylo v neděli. "Sabat se blížil. A o sabatu odpočívali" (23:54-56).

<sup>98</sup> Toto tvrzení ukazuje, že Ježíš nebyl kalvinista. Ježíš smýšlel o svých nepřátelích jako majících svobodu volby odmítnout to, co Bůh chce, aby dělali.

<sup>99</sup> Pozůstatek izraelského lidu nakonec přijme Mesiáše, až se vrátí. To bude poté, co byl pozůstatek vytříben v budoucím velkém soužení.

Pavel hovořil v Římanům 9–11 o budoucím, kolektivním obrácení nyní oslepeného národního, přirozeného Izraele. Izraeli je předurčeno období velké tísně, jak je definováno v Zachariášovi 13 a 14. Zejména si povšimněte Zach. 12:3, LXX a Lk. 21:24; Zj. 11:1-2. Nakonec bude pozůstatek přečištěn a povoleno mu vstoupit do Království. Neexistuje žádná spása pro kohokoli kromě přijetí Ježíše a poslušnosti vůči němu (Jn. 3:36).

<sup>100</sup> To je kriticky důležité prohlášení, které ukazuje, že první vzkříšení všech věrných všech věků nastane při budoucím příchodu Ježíše (1 Kor. 15:23). Pouze tehdy budou předány odměny. To ovšem odporuje populární představě, že odměna je přijímána ihned při smrti. Biblické stanovisko je, že mrtví v současné době "spí", jsou nevědomí a nevnímají plynutí času. Budou

<sup>15</sup>Když to jeden z těch hodujících u stolu s Ježíšem uslyšel, řekl Ježíšovi: "Jak úžasné to bude pro hodující v Božím království!" <sup>16</sup>Ježíš odpověděl: "Byl jednou muž, který připravil velkou hostinu, a pozval mnoho hostů. <sup>17</sup>Když byl čas jíst, poslal své služebníky, aby každému, kdo byl pozván, řekli: 'Pojď, protože hostina je připravena.' <sup>18</sup>Ale všichni se začali omlouvat. První řekl: 'Právě jsem koupil pole a musím jít a vidět je. Omluv mě, prosím.' <sup>19</sup>Další řekl: 'Právě jsem koupil pět párů volů a musím je vyzkoušet. Omluv mě, prosím.' Ještě jeden řekl: <sup>20</sup>'Právě jsem se oženil, takže nemůžu přijít.' <sup>21</sup>Sluha se vrátil a řekl svému pánovi, co řekli. Majitel domu se rozzlobil a řekl svému sluhovi: 'Rychle, vyjdi do ulic a uliček města a přiveď chudé a zmrzačené, slepé a chromé.' <sup>22</sup>Pak služebník řekl: 'Pane, udělal jsem, co jsi mi řekl, ale stále jsou prázdná místa.' <sup>23</sup>Pán tedy pokynul sluhovi: 'Jdi ven na venkovské silnice a cestičky a přiměj lidi, aby přišli – chci, aby byl můj dům plný.' <sup>24</sup>Říkám ti, že ani jeden z těch lidí, které jsem pozval, neochutná z mé hostiny.'"

<sup>25</sup>Ježíše doprovázel velký dav lidí. Obrátil se k nim a řekl: <sup>26</sup>"Pokud někdo přichází ke mně a nemá v nenávisti<sup>101</sup> svého vlastního otce a ženu a děti, bratry a sestry – a dokonce i svůj vlastní život – nemůže být mým učedníkem. <sup>27</sup>Pokud nenesete svůj kříž a nenásledujete mě, nemůžete být mým učedníkem. <sup>28</sup>Pokud byste plánovali postavit věž, nechtěli byste nejprve spočítat, kolik to bude stát, a zjistit, jestli máte dost peněz na její dokončení? <sup>29</sup>Jinak, pokud byste po založení základu nebyli schopni ji dokončit, každý, kdo by to viděl, by se vám vysmál a řekl: <sup>30</sup>'Pohleďte na něj: začal stavět, ale nemůže dokončit projekt.' <sup>31</sup>Který král jde do války s jiným králem, aniž by se nejprve neposadil se svými poradci, aby zjistil, zda on a jeho deset tisíc může porazit toho, který pochoduje proti němu s dvaceti tisíci? <sup>32</sup>Pokud nemůže, pošle zástupce, aby vyjednali mír, zatímco druhý král je ještě daleko. <sup>33</sup>Stejně tak každý z vás,

kdo se nechce vzdát všeho, nemůže být mým učedníkem.

<sup>34</sup>Sůl je dobrá, ale pokud ztratí chuť, jak ji můžete znovu dát slanost? <sup>35</sup>Není dobrá pro půdu ani pro hnojivo – jen ji vyhodíte. Každý, kdo má uši, aby slyšel, poslouvej!"

**15** <sup>1</sup>Výběrčí daní a další "hříšníci" často přicházeli a poslouchali Ježíše. <sup>2</sup>V důsledku toho si farizejové a učitelé náboženství stěžovali: "Tento muž vítá hříšníky a jí s nimi."

<sup>3</sup>Ježíš jim tedy řekl tento příběh jako ilustraci: <sup>4</sup>"Představte si muže, který měl sto ovcí a jednu z nich ztratil. Nenechal by devadesát devět na otevřené pastvině a nepátral by po té ztracené, dokud ji nenajde? <sup>5</sup>Když to zjistí, radostně si ji vezme na ramena. <sup>6</sup>Jakmile se vrátí domů, svolá své přátele a sousedy a řekne: 'Pojďte a oslavujte se mnou! Našel jsem svou ztracenou ovci!' <sup>7</sup>Říkám vám, že v nebi je více radosti nad jedním hříšníkem, který činí pokání, než nad devadesáti devíti dobrými lidmi, kteří pokání nepotřebují.

<sup>8</sup>Představte si ženu, která má deset stříbrných mincí a jednu z nich ztratí. Nerozsvítí by lampu a nezametala dům, pečlivě nehledala, dokud ji nenajde? <sup>9</sup>Když ji najde, svolá své přátele a sousedy a řekne: 'Pojďte a slavte se mnou! Našla jsem stříbrnou minci, kterou jsem ztratila.' <sup>10</sup>Říkám vám, že v přítomnosti Božích andělů je radost nad jedním hříšníkem, který činí pokání."

<sup>11</sup>Ježíš jim pak předal další podobensství-příběh: "Byl jednou muž, který měl dva syny. <sup>12</sup>Ten mladší řekl svému otci: 'Otče, předej mi nyní mé dědictví.' Muž tedy mezi ně rozdělil svůj majetek. <sup>13</sup>O několik dní později si mladší syn sbalil to, co měl, a odešel do vzdálené země. Vyplýtl všechny své peníze za svůj lehkomyšlný způsob života. <sup>14</sup>Poté, co utratil vše, co měl, země byla zasažena hladomorem a on hladověl. <sup>15</sup>Tak šel a přijal práci u jednoho sedláka, který ho poslal na svá pole krmit prasata. <sup>16</sup>Byl tak hladový, že by snědl i krmivo pro prasata, ale nikdo mu nic nedal. <sup>17</sup>Když přišel

probuzení ze spánku smrti (Ž 13:3) při vzkříšení spravedlivých a odměnění postavením v mesiášském Království budoucího věku (první fáze budoucího Božího království na Zemi je tisíci-

letí. 20:1-6).

<sup>101</sup> Smysl je v tom, že člověk si musí cenit učednictví u Ježíše a jeho učení více než oddanost rodině a přátelům



k rozumu, řekl si: 'Všichni pracovníci mého otce mají víc než dost k jídlu – proč tady umírám hladem? <sup>18</sup>Vrátím se domů ke svému otci! Řeknu mu: "Otče, zhřešil jsem proti nebi a proti tobě. <sup>19</sup>Už nejsem hoden být nazýván tvým synem."'" <sup>20</sup>Tak odešel a šel domů ke svému otci. I když byl ještě v dálce, otec ho viděl přicházet a jeho srdce se pohnulo soucitem nad svým synem. Otec běžel, aby se setkal se synem, objímal ho a líbal. <sup>21</sup>Syn mu řekl: 'Otče, zhřešil jsem proti nebi a proti tobě. Už nejsem hoden být nazýván tvým synem.' <sup>22</sup>Otec však pokynul svým služebníkům: 'Rychle – přineste ty nejlepší šaty a oblékněte ho. Dejte mu prsten na prst a sandály na nohy. <sup>23</sup>Přiveďte tele, které jsme vykrmili, a zabijte ho. Budeme mít hody na oslavu, <sup>24</sup>protože to je můj syn, který byl mrtvý, ale který se vrátil živý; byl ztracen, ale teď je nalezen.' Začali tedy slavit.

<sup>25</sup>Tak tedy starší syn pracoval na polích. Když šel k domu, uslyšel hudbu a tanec. <sup>26</sup>Zavolał tedy jednoho ze služebníků a zeptal se, co se děje. <sup>27</sup>Odpověděl: 'Tvůj bratr je zpět a tvůj otec zabil vykrmené tele, protože přišel domů v bezpečí a zdráv.' <sup>28</sup>Bratr zuřil. Odmítl vstoupit. Tak přišel jeho otec a prosil ho. <sup>29</sup>Řekl svému otci: 'Podívej, po všechny ty roky jsem ti sloužil, a nikdy jsem nebyl neposlušný, ale nikdy jsi mi nedal ani mladého kozla, abych mohl mít pártu se svými přáteli. <sup>30</sup>Teď se tvůj syn vrátí, když utratil peníze za prostitutky a zabiješ pro něj vykrmené tele!' <sup>31</sup>Otec odpověděl. 'Synu, jsi vždycky zde se mnou. Vše, co mám, je tvoje. <sup>32</sup>Ale měli bychom být šťastní a slavit! To je tvůj bratr, který byl mrtvý, ale který se vrátil k životu; byl ztracen, ale teď je nalezen!'"

**16** <sup>1</sup>Ježíš řekl svým učedníkům toto podobenství: "Kdysi byl bohatý muž, jehož správce byl obviněn z plýtvání tím, co patřilo jeho pánovi. <sup>2</sup>Bohatý muž si zavolał svého správce a zeptal se ho: 'Co to o tobě slyším? Přines své účty, protože nebudeš pokračovat jako správce.' <sup>3</sup>Správce

si řekl: 'Nuže, co udělám, protože můj pán mě vyhodí z pozice správce? Nejsem dost silný na to, abych kopal, a stydím se, abych žebrał. <sup>4</sup>Ach, já vím, co udělám, aby, když jsem propuštěn jako správce, mě lidé vítali ve svých domovech.' <sup>5</sup>Pozval tedy všechny, kteří byli dlužni jeho pánovi, aby ho navštívili. Zeptal se prvního: 'Kolik dlužíš mému pánovi?' <sup>6</sup>Muž odpověděl: 'Osm set galonů olivového oleje.' Řekl mu: 'Rychle se posad'. Vezmi svůj účet a změň to na čtyři sta.' <sup>7</sup>Potom řekl druhému: 'Kolik dlužíš?' Muž odpověděl: 'Sto měř pšenice.' Řekl mu: 'Vezmi svůj účet a změň to na osmdesát.' <sup>8</sup>Bohatý muž pochválil svého nepoctivého správce za jeho chytrý nápad. Ano, děti tohoto věku<sup>102</sup> jsou vůči sobě navzájem inteligentnější než děti světla. <sup>9</sup>Říkám vám, využijte bohatství tohoto světa tak, abyste si vytvořili přátele, aby, až bude pryč, budete uvítáni ve věčném<sup>103</sup> domově!

<sup>10</sup>Pokud můžete být důvěryhodní u jen velmi mála, můžete také být důvěryhodní při mnohém; pokud jste nepoctiví u velmi mála, budete také nepoctiví při mnohém. <sup>11</sup>Tak pokud nemůžete být důvěryhodní, pokud jde o světské bohatství, kdo vám svěří skutečné bohatství? <sup>12</sup>A pokud nemůžete být důvěryhodní u toho, co patří někomu jinému, kdo vám svěří to, co je skutečně vaše? <sup>13</sup>Žádný služebník nemůže poslouchat dva pány. Buď jednoho bude nenávidět a milovat druhého, nebo bude oddán jednomu a druhým pohrdat. Nemůžete sloužit Bohu i Penězům."

<sup>14</sup>Farizejové, kteří milovali peníze, slyšeli, co Ježíš řekl, a vysmívali se mu. <sup>15</sup>Ježíš jim však řekl: "Zdáte se lidem zbožnými, ale Bůh zná vaše srdce. To, čeho si lidé vysoce cení, je Bohem nenáviděno.

<sup>16</sup>To, co bylo napsáno v zákoně a v prorocích, trvalo až do Jana. Od té doby je oznamováno evangelium o Božím království a každý se do něj tlačí. <sup>17</sup>Je však snazší pro nebe a zemi, aby pominuly, než aby zmizela nejmenší tečka Zákona.<sup>104</sup>

<sup>18</sup>Každý, kdo se rozvádí s manželkou a žení se s nějakou jinou, se dopouští cizolož-

<sup>102</sup> Současný zlý světový systém, který bude přetrvávat, dokud nebude nahrazen novým věkem nadcházejícího Božího království na zemi (viz Mt. 19:28; Skutky 3:21).

<sup>103</sup> Domov patřící do nadcházejícího věku. Je-

žíš zde mluví s ironií, protože peníze nikdy nedosáhnou místa v nadcházejícím Království příštího věku.

<sup>104</sup> Zákon v Nové smlouvě je v duchu a ne v liteře (viz Řím 7:6; Kol 2:16-17; Ef 2:14-15).

ství, a muž, který se ožení s rozvedenou ženou, se dopouští cizoložství.<sup>105</sup>

<sup>19</sup>Existoval jistý bohatý muž. Nosil nachové oblečení a jemné prádlo a užíval si luxusního života. <sup>20</sup>Žebrák jménem Lazar sedával u jeho vrat, pokrytý boláky, <sup>21</sup>toužící jíst zbytky ze stolu bohatého muže. Dokonce i psi přišli a lízali jeho boláky. <sup>22</sup>Potom žebřák zemřel a andělé ho odnesli, aby byl v Abrahamově náruči.<sup>106</sup> Bohatý muž také zemřel a byl pohřben. <sup>23</sup>V hádu vzhledl a byv v mukách, viděl Abrahama v dáli, s Lazarem vedle něj. <sup>24</sup>Zavolal: 'Otče Abrahame, smiluj se nade mnou a pošli Lazara, aby namočil špičku svého prstu do vody a ochladil mi jazyk, protože hořím v mukách.' <sup>25</sup>Abraham však odpověděl: 'Můj synu, pamatuj, že sis užíval dobré věci života, zatímco Lazar měl velmi špatný život. Teď je tu, utěšen, zatímco ty trpíš v mukách. <sup>26</sup>Kromě toho existuje velká propast, jež tě odděluje od nás. Nikdo, kdo odsud chce přejít, to nemůže udělat, a nikdo nemůže odtamtud přejít k nám.' <sup>27</sup>Bohatý muž řekl: 'Pak otče, naléhavě tě prosím, prosím, pošli ho do domu mého otce. <sup>28</sup>Neboť mám pět bratrů a on je může varovat, aby neskončili zde na tomto místě mučení.' <sup>29</sup>Abraham však od-

pověděl: 'Mají Mojžíše a proroky. Měli by je poslouchat.' <sup>30</sup>Muž řekl: 'Ne, otče Abrahame. Ale činili by pokání, kdyby k nim šel někdo z mrtvých!' <sup>31</sup>Abraham mu řekl: 'Pokud odmítají poslouchat Mojžíše a proroky, nebudou přesvědčeni, i kdyby se někdo vrátil z mrtvých.'"<sup>107</sup>

**17** <sup>1</sup>Ježíš řekl svým učedníkům: "Věci, které způsobují, že lidé klopýtají a padají do hříchu, jsou nevyhnutelné, ale bude to katastrofa pro ty, skrze které přicházejí! <sup>2</sup>Pro takové lidi by bylo lepší mít mlýnský kámen zavěšený kolem krku a být vržen do moře, než aby způsobili, že jeden z těchto maličkých zhřeší. <sup>3</sup>Dávejte pozor na to, co děláte. Pokud tvůj bratr hřeší, varuj ho; a jestliže lituje,<sup>108</sup> odpusť mu. <sup>4</sup>Dokonce i když proti tobě zhřeší sedmkrát denně a sedmkrát se vrátí a řekne vám: 'Je mi to velmi líto,' odpusť mu."

<sup>5</sup>Apoštolové řekli pánovi: "Pomoz nám mít více víry!" <sup>6</sup>Pán odpověděl: "I když je vaše víra tak malá jako hořčičné semínko, mohli byste říci tomuto morušovému stromu: 'Vykořeň se a zasad' se do moře,' a poslechl by vás."

<sup>105</sup> Výjimka pro nevěru, která umožňuje rozvod, a tedy opětovné uzavření manželství, je uvedena v Mat 19:9.

<sup>106</sup> Fráze "Abrahamova náruč" by čtenářům NZ navrhovala nadcházející hostinu, při níž Abraham, Izák a Jákob a proroci oslavují v nadcházejícím Království, když se Ježíš vrací. Příběh Lukáše o Lazarovi a bohatém člověku však představuje vědomou ztělesněnou existenci s odměnami a tresty před budoucím soudem. Zlí jsou na doslech spasených. Podle Josefa Flavia farizejové 1. století věřili v nesmrtelnost duše (nebiblická víra), a tedy ve vědomý přechodný stav pro spravedlivé a zlé mezi smrtí a budoucím vzkříšením. Židovský Talmud odkazuje na Abrahamovu náruč a je jasné, že v některých židovských kruzích bylo o Abrahamovi míněno, že je naživu a v pořádku, hned po smrti.

<sup>107</sup> Tento příběh by v žádném případě neměl být používán, jak se to často děje, v rozporu s celým zbytkem Písma, které učí, že mrtví jsou v bezvědomí až do budoucího vzkříšení (Kaz 9:5, 10; Jan 11:11, 14). V tomto příběhu, který je Židům dobře znám, nejsou postavami odtělesněné "duše" ani "duchové". Doslovně vzato to vůbec nepodporuje tradiční představu, že

mrtví jsou v současné době odtělesněni, bez těl, v nebi nebo v podzemí v pekle! Odměny jsou dávány při budoucím vzkříšení spravedlivých, řekl Ježíš dříve v Lukášovi 14:14. Bylo by velmi matoucí postavit Lukáše 16 proti Lukášovi 14 a kap. 20, a proti zbytku Bible. Biblický pohled na smrt je stanoven tak jasnými texty, jako jsou: Ž. 88:11-12: smrt je "země zapomnění"; Kaz. 9:5, 10 "mrtví vůbec nic nevědí ... v šeolu/hádu není žádná činnost ani plánování ani znalost nebo moudrost." Muž ve smrti "přestává být" (Job 7:21). Ž. 115:17: "Mrtví nechválí Pána, ani nikdo, kdo klesá do ticha." Ježíš v tomto příběhu používá určitý stupeň ironie, když používá příběh farizejů proti nim samým. Ve stejném kontextu o několika veršů výše použil Ježíš sarkazmus: "Využijte bohatství tohoto světa k tomu, abyste si pro sebe udělali přátele, takže až pomine, budete uvítáni do věčného domova!" (16:9).

<sup>108</sup> Existují podmínky pro pokání a odpuštění. Dokonce i ti, kdo zavraždili Ježíše, mají činit pokání, stejně jako my všichni. Je mýtem říkat, že láska nemá žádné podmínky. Pokud ano, Bůh by automaticky odpustil každému, aniž by bylo zapotřebí pokání. To by zničilo NZ evangelium (Mk. 1:14-15).

<sup>7</sup>Řekněme, že máte služebníka, který dělá orbu nebo pastvu. Když přichází z práce, říkáte mu: 'Pojď dál a posad se teď k jídlu'? <sup>8</sup>Ne. Neřeknete mu: 'Připrav mi jídlo, oblékni se a obsluhuj mě, dokud nedojím? Poté si můžeš dát jídlo'? <sup>9</sup>A děkuješ služebníkově za to, že dělá to, co jsi mu řekl? <sup>10</sup>Rovněž, když jste udělali vše, co vám bylo řečeno, měli byste prostě říci: 'Jsme nehodní služebníci. Právě jsme udělali, co je naší povinností.'"<sup>109</sup>

<sup>11</sup>Když Ježíš pokračoval na své cestě do Jeruzaléma, procházel podél hranice mezi Samařskem a Galileou. <sup>12</sup>Když vstoupil do určité vesnice, setkal se s ním deset malomocných stojících opodál. <sup>13</sup>Říkali: "Ježíši, mistře, prosím, smiluj se nad námi." <sup>14</sup>Když je Ježíš viděl, řekl jim: "Jděte a ukažte se kněžím." Na cestě ke kněžím byli uzdraveni. <sup>15</sup>Jeden z nich, když viděl, že byl uzdraven, se vrátil k Ježíšovi a hlasitě chválil Boha. <sup>16</sup>Padl k Ježíšovým nohám a děkoval mu. Byl to Samařan. <sup>17</sup>Ježíš se zeptal: "Nebylo uzdraveno deset malomocných? Kde je těch dalších devět? <sup>18</sup>Není ani jeden, kdo by se obtěžoval, aby se vrátil a chválil Boha vyjma tohoto cizince?" <sup>19</sup>Ježíš řekl muži: "Vstaň a jdi svou cestou. Tvá víra tě uzdravila."

<sup>20</sup>Jednou, když přišli farizejové a ptali se ho, kdy přijde Boží království, Ježíš odpověděl: "Boží království nepřichází s viditelnými znaky, které můžete pozorovat. <sup>21</sup>Lidé nebudou říkat: 'Podívejte, je tady' nebo 'Podívej, je tam,' protože Boží království je mezi vámi.'"<sup>110</sup>

<sup>22</sup>Ježíš pak řekl svým učedníkům: "Nastává čas, kdy budete toužit vidět den, kdy

přišel Syn člověka, ale neuvídíte jej. <sup>23</sup>Budou vám říkat: 'Podívej, on je tam,' nebo 'podívej, on je tady,' ale neutíkejte za nimi. <sup>24</sup>Den, kdy přijde"<sup>111</sup> Syn člověka, bude jako blesk, který rozzáří a osvětlí oblohu z jedné strany na druhou. <sup>25</sup>Nejprve však bude muset trpět mnoha věcmi a být zavržen touto generací."<sup>112</sup> <sup>26</sup>Čas, kdy přichází Syn člověka, bude právě takový jako Noemovy dny. <sup>27</sup>Lidé jedli a pili, ženili se a vdávali až do dne, kdy Noe vešel do archy. Pak přišla potopa a zničila je všechny. <sup>28</sup>Bude to jako v Lotových dnech. Lidé jedli a pili, kupovali a prodávali, sázeli a stavěli. <sup>29</sup>Ale v den, kdy Lot opustil Sodomu, oheň a síra pršely z nebe a zničily je všechny. <sup>30</sup>Den, kdy se objeví Syn člověka, bude právě takový. <sup>31</sup>Budete-li ten den nahoře na střeše, nesestupujte a neshánějte své věci; a pokud budete na polích, nevracejte se ani domů. <sup>32</sup>Pamatujte, co se stalo Lotově ženě! <sup>33</sup>Pokud se pokusíte udržet si život, ztratíte ho; ale pokud ztratíte život, zachráníte ho. <sup>34</sup>Říkám vám, v tu dobu budou dva v noci v posteli; jeden bude vzat"<sup>113</sup> a druhý zanechán. <sup>35</sup>Dvě ženy budou mlít zrna; jedna bude vzata a druhá zanechána." Zeptali se: "Kde, pane?" Ježíš odpověděl: "Kde je mršina, to je místo, kde se shromažďují supi."<sup>114</sup>

**18** <sup>1</sup>Ježíš jim vyprávěl příběh, aby je povzbudil, aby se vždy modlili a nikdy se nenechali odradit. <sup>2</sup>Ježíš vysvětlil: "Jednou byl soudce v jistém městě, který nerespektoval Boha ani se o nikoho nezajímal. <sup>3</sup>Ve stejném městě žila vdova, která znovu a znovu chodila k soudci a říkala: 'Zjednej mi spravedlnost v případě proti mé-

<sup>109</sup> To neponechává žádný prostor pro vychloubování! Koneckonců, jaký máš talent, který ti Bůh nedal? Je naší povinností a požadavkem pro vstup do Království, abychom byli spaseni, že rozvíjíme své vlohy ve službě Ježíši a jeho evangeliu o Království.

<sup>110</sup> Tento verš byl zle zneužíván k tomu, aby učil Království pouze v srdci. Ježíš pravděpodobně odkazuje na sebe jako krále Království mezi nimi (ne "uvnitř nich"). Nebo velmi pravděpodobně říká, že příchod království dle v. 24 bude viditelný a všeobecně viděný, nikoli skrytý. Vysvětluje to učedníkům ve verších, které následují po popisu budoucího dne Syna člověka, Mesiáše, při jeho budoucím příchodu. Tajné takzvané vytržení/vzkříšení před soužením není nikde v

Bibli vyučováno a nabízí zcela falešnou naději.

<sup>111</sup> To znamená, přijde zříditi své Království na zemi. Pro načasování Božího království viz naše "*The Kingdom of God: Present or Future?*" na [restorationfellowship.org](http://restorationfellowship.org)

<sup>112</sup> t.j., "zlou společností". To platí o všech současných společnostech současného zlého věku (Gal. 1:4). Božím královstvím se stanou až při budoucím druhém příchodu Ježíše při poslední trubce (Zj. 11:15-18).

<sup>113</sup> To zn., vzat, aby se setkal ve vzduchu se sestupujícím pánem Ježíšem a doprovázel ho na zem, kde on zahájí své celosvětové Království (Dan. 2:44; 7:14, 18. 22. 27; Zj. 5:9-10, atd).

<sup>114</sup> Možná odkaz na ptačí hostinu, která nastane při zničení Antikrista (2 Tes. 2:8; Iz. 11:4).

mu odpůrci! 4Chvíli s tím nechtěl nic dělat, ale nakonec si řekl: 'I když Boha nerespektuji ani se o nikoho nestarám, stato vdova je tak nepříjemná, že zajistím, že se jí dostane spravedlnosti. Pak mě nevyčerpá tím, že mě bude tak často navštěvovat.' 6Tak pán<sup>115</sup> řekl: "Poslouchejte, k čemu se rozhodl dokonce i nespravedlivý soudce. 7Myslíte si, že Bůh nezajistí, aby se jeho vyvoleným lidem dostalo spravedlnosti, těm, kteří k němu volají dnem i nocí? Myslíte si, že je bude nutit, aby čekali? 8Ne, říkám vám, rychle jim zjedná spravedlnost. Ale, až přijde Syn člověka, najde na Zemi lidi, kteří mají víru?"<sup>116</sup>

9Také vyprávěl toto podobenství/příběh o těch, kteří jsou si tak jistí, že jsou spravedliví a kteří považují všechny ostatní za podřadné. 10"Dva muži šli do Chrámu, aby se modlili. Jeden byl farizej a druhý výběrčí daní. 11Farizej vstal a modlil se za sebe: 'Bože, děkuji, že nejsem jako ostatní lidé – podvodníci, zločinci, cizoložníci – nebo dokonce jako tento výběrčí daní. 12Postím se dvakrát týdně a ze svého příjmu platím desátky.' 13Výběrčí daní však stál opodál. Ani nevzhlédne k nebi. Místo toho se bije do prsou a modlí se: 'Bože, prosím, buď ke mně milostivý. Jsem hříšník.' 14Říkám vám, že právě ten muž šel domů jako přímý v Božích očích, ne ten před ním. Neboť ti, kteří se povyšují, budou pokořeni, zatímco ti, kdo se pokořují budou vyvýšeni."

15Rodiče přiváděli své děti k Ježíši, aby je požehnal dotykem. Když učedníci viděli, co se děje, pokoušeli se je zastavit. 16Ježíš k sobě svolal děti. Řekl: "Ať malé děti přicházejí ke mně. Nezabraňujte jim, protože

Boží království patří těm, kteří jsou jim podobní. 17Říkám vám pravdu, každý, kdo nevítá Boží království jako malé dítě, nikdy do něj nevstoupí."<sup>117</sup>

18Jeden z vládců přišel k Ježíši a zeptal se ho: "Dobrý učiteli, co musím dělat, abych zdědil život nadcházejícího věku?" 19Ježíš odpověděl: "Proč mi říkáš dobrý? Nikdo není dobrý, jen Bůh."<sup>118</sup> 20Znáš přikázání: nepáchejte cizoložství, nezabíjejte, nekradte, nepodejte falešné svědectví, ctěte svého otce a matku." 21Muž odpověděl: "Zachovával jsem všechna tato přikázání od svého mládí." 22Když to Ježíš uslyšel, řekl muži: "Ještě ti chybí jedna věc. Jdi a prodej vše, co máš, dej peníze chudým a budeš mít poklad v nebi. Pak přijď a následuj mě!" 23Ale když to ten muž slyšel, velmi zesmutněl, protože byl hodně bohatý. 24Když viděl jeho reakci, Ježíš řekl: "Jak obtížné je pro bohaté vstoupit do Božího království!"<sup>119</sup> 25Je snazší pro velblouda projít uchem jehly než pro bohatou osobu vstoupit do Božího království." 26Ti, kteří to slyšeli, se divili: "Kdo tedy může být spasen?" 27Ježíš odpověděl: "Co je nemožné z lidského hlediska je možné pro Boha."

1828Petr řekl: "Opustili jsme všechno, abychom tě následovali!" 29Ježíš odpověděl: "Říkám vám pravdu, každý, kdo opustí svůj domov, manželku, bratry, rodiče nebo děti kvůli Božímu království, 30obdrží v tomto životě mnohem více a v nadcházejícím věku život toho nadcházejícího věku."

31Ježíš vzal dvanáct učedníků stranou a řekl jim: "Jdeme do Jeruzaléma a vše, co proroci psali o Synu člověka, bude naplněno. 32Bude předán cizincům; bude vysmí-

<sup>115</sup> Malé počáteční písmeno ve slově "pán" je úmyslně, pokud jde o Ježíše; *adoni* ze Ž. 110:1, titul ne pro božstvo. V některých případech v NZ není jasné, zda je míněn Pán Bůh nebo pán Mesiáš Ježíš. To není problém, protože pracují v dokonalém souladu.

<sup>116</sup> Ježíš pochyboval, že skutečná víra v Jediného Boha a v něj jako Mesiáše přežije až do jeho návratu. Toto rčení sotva naznačuje univerzální přijetí pravé víry před příchodem Ježíše.

<sup>117</sup> Tento verš je zásadně důležitý jako vymezující spásu. Inteligentní uchopení evangelia Božího království je zásadní pro spásu. Ježíš byl původním kazatelem evangelia Království (Heb 2:3) a jeho prvním příkazem pro nás je, že má-

me činit pokání a věřit evangeliu o Království Božím (Mk. 1:14-15). Blížící se Království není něco, o čem se přít, ale musí být přijímáno s dětskou vírou. Viz Mk. 4:11-12 a Lk. 8:12, kde je pro pokání a spásu nutné inteligentní uchopení Království.

<sup>118</sup> To je typické unitární monoteistické prohlášení Ježíše, jehož krédem bylo unitární vyznání Izraele (Mk. 12: 29). Ježíš byl bez hříchu, ale jenom jediný Bůh, Otec, je naprosto dobrý. Tvrdit, že Ježíš zde prohlašuje, že je Bůh, by znamenalo víru ve dva BOHY, což by porušovalo první přikázání. Bible vyžaduje věřit, že Ježíš je jedinečný Boží Syn a Lukáš 1:35 definuje, jak a proč je Božím Synem.

<sup>119</sup> Rovnocenné "životu příštího věku" ve v. 18.

ván, urážen a poplíván. <sup>33</sup>Budou ho bičovat a usmrťí ho, ale třetího dne vstane znovu." <sup>34</sup>Nechápali však, co Ježíš říkal. Smysl byl před nimi skryt a oni nepochopili, o čem mluví.

<sup>35</sup>Když se Ježíš blížil k Jerichu, seděl vedle silnice žebrající slepý muž. <sup>36</sup>Slyšel, jak dav prochází kolem, a tak se zeptal, co se děje. <sup>37</sup>Řekli: "Ježíš Nazaretský prochází." <sup>38</sup>Zavolal: "Ježíši, synu Davidův,<sup>120</sup> prosím, smiluj se nade mnou!" <sup>39</sup>Ti v čele zástupu mu řekli, aby přestal křičet a byl zticha, ale křičel jen hlasitěji: "Synu Davidův, prosím, smiluj se nade mnou!" <sup>40</sup>Ježíš se zastavil a řekl jim, aby k němu přivedli slepého. Když přišel, Ježíš se ho zeptal: <sup>41</sup>"Co chceš, abych pro tebe udělal?" Prosil: "pane, prosím, chci vidět." <sup>42</sup>Ježíš mu řekl: "Tak ať vidíš! Tvá víra tě uzdravila." <sup>43</sup>Ten muž mohl okamžitě vidět. Následoval Ježíše a chválil Boha. Všichni, kdo viděli, co se stalo, také chválili Boha.

**19** <sup>1</sup>Ježíš vstoupil do Jericha a procházel městem. <sup>2</sup>Byl tam muž jménem Zacheus, hlavní výběrčí daní. Byl velmi bohatý. <sup>3</sup>Chtěl vidět, kdo je Ježíš,<sup>121</sup> ale protože byl malého vzrůstu, nemohl přes dav vidět. <sup>4</sup>Běžel tedy napřed a vylezl na strom smokvoně, aby viděl Ježíše, až půjde kolem. <sup>5</sup>Když se tam Ježíš dostal, vzhledl a řekl: "Zachee, rychle pojď dolů! Musím dnes zůstat ve tvém domě." <sup>6</sup>Zacheus okamžitě slezl a byl potěšen, když vítal Ježíše ve svém domě. <sup>7</sup>Když to lidé viděli, všichni si

stěžovali: "Zůstal u takového hříšníka!" <sup>8</sup>Ale Zacheus vstal a řekl před pánem: "Podívej, dávám chudým polovinu všeho, co vlastním, a pokud jsem jsem kohokoli ošdil, splatím mu čtyřikrát tolik!" <sup>9</sup>V reakci na to Ježíš řekl: "Dnes do tohoto domu přišla spása, protože tento muž prokázal, že je také Abrahamovým synem. <sup>10</sup>Neboť Syn člověka přišel hledat a zachránit ty, kteří jsou ztraceni."

<sup>11</sup>Zatímco ještě věnovali pozornost těmto věcem, Ježíš jim vyprávěl podobenství-příběh, protože byli blízko Jeruzaléma a lidé byli přesvědčeni, že se Boží království objeví okamžitě.<sup>122</sup> <sup>12</sup>"Kdysi byl šlechtic, který opustil dům a šel do vzdálené země, aby mu bylo předáno Království a pak se vrátil. <sup>13</sup>Zavolal deset svých služebníků, rozdělil mezi ně peníze stejným dílem a řekl jim: 'Investujte tyto peníze, zatímco budu pryč, dokud se nevrátím.' <sup>14</sup>Ale jeho lid ho nenáviděl a poslal za ním delegaci, aby mu řekli: 'Nechceme mít toho muže jako krále nad námi.'<sup>123</sup> <sup>15</sup>Poté, co získal právo vládnout ve svém Království, se vrátil.<sup>124</sup> Nařídil, aby k němu byli přivedeni jeho služebníci. Chtěl vědět, jaký zisk dosáhli investováním peněz, které jim dal. <sup>16</sup>První služebník přišel a řekl: 'pane, tvé peníze vydělaly desetkrát tolik.' <sup>17</sup>Král řekl: 'Výborně! Jsi vskutku dobrý služebník. Protože ses prokázal jako věrný ve velmi malé záležitosti, nyní ti dávám odpovědnost za správu deseti měst.' <sup>18</sup>Druhý služebník přišel a řekl, 'pane, tvé peníze vydělaly pětkrát tolik.' <sup>19</sup>Král řekl:

<sup>120</sup> V celém NZ uznávání Ježíše jako lidského Mesiáše, syna Davidova, chválí ty, kteří mají tuto víru v pravého Ježíše.

<sup>121</sup> To je klíčová otázka pro nás všechny. Ježíš je slíbený Mesiáš, Boží syn (Lk. 1:35; Mt. 1:18; Genesis, původ; 1:20). Jistě ne Bůh Syn, což je postbiblický koncept, možný pouze tehdy, když bylo opuštěno Ježíšovo unitární vyznání (Mk. 12:29; Jn. 17:3), což otřásl základy Bible. Následky v roztříštěných denominacích jsou zřejmé. Jednota mezi věřícími bude možná pouze tehdy, když všichni souhlasíme s prvním Ježíšovým příkazem, že "PÁN, náš Bůh, je jeden PÁN". (Mk 12:29).

<sup>122</sup> Předpoklad, že Boží království bude slavnostně zahájeno, když byl Mesiáš blízko hlavního města Království, Jeruzaléma, byl ovšem naprosto správný a biblický. Dav byl dobře vzdělán v mesiášství hebrejské Bible. Království se

objeví při budoucím druhém příchodu Ježíše. Ježíš se vrátí na Zemi a potom zdědí Davidův trůn. Mnozí čtenáři Bible byli mylně učeni, že Ježíš se opravdu na Zemi nevrátí! To by bylo něco jako "zastávka na skok". Ve skutečnosti svatí vyjdou, aby se setkali s navracejícím se pánem ve vzduchu (1 Tes. 4:13 a dál) a doprovodili ho do jeho rezidence na zemi. Ježíš má jednosměrnou jízdenku, když se vrací ze svého současného sezení po pravici Jediného Boha v nebi (Ž 110:1).

<sup>123</sup> To je chronický postoj všech, kteří pohrdají Ježíšem a jeho nároky na mesiášství jako Božího Syna zázračně zplozeného v Marii (Lk. 1:35; Mt. 1:20: "zplozeno v ní").

<sup>124</sup> Zařazení Božího království, jako obvykle v NZ, k Ježíšovu návratu. Evangelium je také o této velké budoucí události (viz Dan. 7:18, 22, 27).

'Nyní ti dávám odpovědnost za správu pěti měst.' 20Přišel jiný služebník a řekl, 'pane, podívej, tady jsou tvé peníze zpět. Bezpečně jsem je uschoval, zabalené v látce.' 21Bál jsem se tě, protože jsi náročný člověk. Bereš to, co ti nepatří, a sklízíš to, co jsi nezasadil.' 22Král odpověděl: 'Budu tě soudit tvými vlastními slovy, neužitečný služebníku. Věděl jsi, že jsem náročný člověk, že беру to, co mi nepatří, a sklízím to, co jsem nezasadil.' 23Proč jsi tedy neuložil mé peníze v bance, takže když jsem se vrátil, mohl jsem mít své peníze zpět s úrokem?' 24Král řekl těm, kteří stáli vedle něj. 'Vezměte mu peníze a dejte je tomu, kdo vydělal desetkrát tolik.' 25Protestovali: 'Ale pane, už má desetkrát tolik.' 26Král odpověděl: 'Říkám vám: těm, kteří mají, bude dáno více; ale ti, kteří nemají, i to, co mají, jim bude vzato.' 27A pokud jde o mé nepřátele, kteří nechtěli, abych byl nad nimi králem, přiveďte je sem a popravte<sup>125</sup> je přede mnou.'

**19**28Poté, co jim dokončil vyprávění tohoto příběhu, odcházel Ježíš do Jeruzaléma a kráčel dál vpředu. 29Když se blížil k Betfage a Betanii na Olivové hoře, poslal dva učedníky s těmito pokyny: 30"Jděte dál do vesnice. Když do ní vstoupíte, najdete přivázané hříbě, na němž dosud nikdo nejezdil. Odvažte ho a přiveďte sem. 31Pokud se vás někdo zeptá: 'Proč to odvažujete?' jen řekněte: 'Pán to potřebuje.'" 32Oba učedníci tedy šli a zjistili, že všechno je přesně tak, jak řekl Ježíš. 33Když odvažovali hříbě, jeho majitelé se jich zeptali: "Proč odvažujete hříbě?" 34Učedníci odpověděli: "Pán je potřebuje." 35Přivedli hříbě k Ježíši. Pak přehodili přes něj své pláště a přiměli Ježíše, aby na něm seděl. 36Když jel kolem, lidé rozkládali pláště na silnici. 37Když se blížil k Jeruzalému, přímo na místě, kde cesta klesá z Olivové hory, celý zástup učedníků začal křičet zcela hrdla radostné chvály Bohu kvůli všem zázrakům, které vi-

děli. 38Vykřikovali: "Blažený král, který přichází v Pánově jménu. Pokoj v nebi a sláva na nejvyšších místech." 39Někteří farizeové, kteří byli v davu, řekli Ježíši: "Učitelé, řekni svým učedníkům, aby přestali křičet." 40Ježíš odpověděl: "Říkám vám, že pokud budou mlčet, budou hlasitě křičet kameny!"

41Když se však blížil, uviděl město a začal nad ním plakat. 42Řekl: "Jak si přeji, abys dnes i ty poznalo věci, které tě povedou k pokoji! Ale teď je to před tvýma očima skryto. 43Nastává čas, kdy tě tvoji nepřátelé oblehnu, postaví rampy, aby na tebe zaútočili, obklíčili tě a uzavřely tě ze všech stran. 44Srazí tě k zemi, tebe i tvoje děti v tobě. Nenechají uvnitř tebe ani kámen na kameni, protože jsi odmítlo přijmout spásu, když ti byla nabízena."

45Ježíš vstoupil do chrámu a začal vyhánět všechny lidi, kteří tam obchodovali. 46Řekl jim: "Písmo říká, že 'Můj dům bude domem modlitby', ale proměnili jste ho v doupě lupičů."

47Každý den učil v chrámu. Hlavní kněží, učitelé náboženství a vůdci lidu se ho snažili usmrtit. 48Nemohli však najít způsob, jak toho dosáhnout, protože si ho každý vážil a visel na každém jeho slovu.

**20** 1Při jedné příležitosti, když Ježíš v chrámu vyučoval lidi a vysvětloval jim evangelium Království, přišli kněží a učitelé náboženství se staršími. 2Zeptali se ho: "Řekni nám: z čí pravomoci děláš to, co děláš? Kdo ti dal právo to dělat?" 3Ježíš odpověděl: "Dovolte mi také položit otázku. Řekněte mi: 4Janův křest – byl zmocněn nebem, nebo byl jen lidského původu?" 5Diskutovali o tom mezi sebou: "Pokud řekneme, že byl z nebe, zeptá se: 'Proč jste mu tedy nevěřili?'" 6A kdybychom řekli, že byl jen lidského původu, všichni nás ukamenují, protože jsou si jisti, že Jan byl prorok."<sup>126</sup> 7Odpověděli: "Nevíme, odkud přišel." 8Ježíš

<sup>125</sup> Ukazuje, že čas pro soud a trest přijde při budoucím návratu Ježíše, aby zřídil Království na zemi. Kniha Zjevení inspirovaná Ježíšem (1:1) poskytuje mnohem úplnější podrobnosti o budoucím příchodu Ježíše ve slávě. Zjevení rozbaluje poslední "týden" Danielova slavného proroctví 70 "týdnů", přičemž druhá polovina posledních 7 let je kriticky důležitá (Zj. 11:1-2, atd). Toto konečné období potíží je často uvá-

děno ve SZ, zejména v LXX v Zach. 12:3, citován Ježíšem v Lukášovi 21:24 a Zj. 11:2. Zuřivý útok na město a svatyni v Jeruzalémě bude předcházet příchodu Ježíše (srov. Mt. 24:21; Mk. 13:14, kde ohavnost je osoba "stojící tam, kde by on neměl"). Viz Zach. 13:8-9; 14:2.

<sup>126</sup> Čtenáři Bible se dnes podobně nalézají na špicích nůžek dilematu, když jsou tázáni: "Je Ježíšovo vyznání v Marku 12:29 unitárním ne-

odpověděl: "Potom vám ani já neřeknu, z čí pravomoci dělám to, co dělám."

<sup>9</sup>Potom začal lidem říkat podobenství: "Kdysi byl muž, který vysadil vinici, pronajal ji některým farmářům a odešel, aby dlouhou dobu žil v jiné zemi. <sup>10</sup>Když byl čas pro sklizeň, poslal služebníka k nájemným rolníkům, aby vybral svůj podíl na úrodě, ale rolníci služebníka zbili a poslali pryč s prázdnou. <sup>11</sup>Tak majitel poslal jiného služebníka, ale také jeho zbili a hanebně s ním zacházeli a nic neposlali. <sup>12</sup>Poslal tedy třetího služebníka, zranili ho a vyhodili. <sup>13</sup>Majitel vinice se sám sebe zeptal: 'Co mám dělat? Víím: Pošlu svého syna, kterého miluji. Snad ho budou respektovat.' <sup>14</sup>Když ho však viděli přicházet, diskutovali rolníci mezi sebou a řekli: 'To je dědic vlastníka. Zabijme ho! Tímto způsobem můžeme převzít jeho dědictví.' <sup>15</sup>Vyhodili ho z vinice a zabili. Nuže, co jim teď vlastník této vinice udělá? <sup>16</sup>Přijde a zabije ty farmáře a ať mají vinici jiní." Když uslyšeli tento příběh, řekli: "To se nikdy nemůže stát!"

<sup>17</sup> Ježíš se však na ně podíval a řekl: "Proč je tedy v Písmu napsáno: 'Kámen, který stavitelé zavrhlí, se nyní stal hlavním úhelným kamenem'? <sup>18</sup>Každý, kdo spadne na ten kámen, se úplně roztříští; každý, na koho dopadne, bude úplně rozdrcen.'" <sup>127</sup> <sup>19</sup>Okamžitě ho učitelé náboženství a hlavní kněží chtěli zatknout, protože si uvědomili, že příběh, který Ježíš vyprávěl, byl zaměřen na ně, ale báli se toho, co by lidé udělali. <sup>20</sup>Číhající na příležitost, poslali špehy, kteří předstírali, že jsou upřímní. Pokusili se nacytat Ježíše na něčem, co řekne, aby ho mohli předat moci a autoritě místodržícího. <sup>21</sup>Řekli: "Učiteli, víme, že mluvíš a učíš, co je správné, a nejsi ovlivňován názory druhých. Opravdu učíš Boží cestu. <sup>22</sup>Tak tedy, měli bychom platit daně císaři nebo ne?"

bo trojičním vyznáním?" Pokud řeknou "unitárním", vyvstává otázka, proč nevěří a nepotvrzují toto ústřední učení Ježíše. Pokud říkají, že to bylo trojiční krédo, pak mohou být tázáni, jak je možné, že by židovský odborník mohl věřit v Trojici? Otázka Ježíšova vyznání odhalí hroznou skutečnost, že křesťané také nemají zájem o Ježíšovo učení, ani když definoval pravého Boha jako Otce samotného.

<sup>23</sup>Ježíš však prohlédl jejich darebnost a řekl jim, <sup>24</sup>"Ukažte mi minci – denár. Čí obraz a nápis je na ní?" Odpověděli: "Cézarův." <sup>25</sup>Řekl jim: "Vracejte tedy césarovi, co patří césarovi, a vracejte Bohu, co patří Bohu." <sup>26</sup>Nedokázali ho chytit do pasti kvůli tomu, co řekl lidu. Z jeho odpovědi byli omráčeni a ztichli.

<sup>27</sup>Pak někteří ze saduceů, kteří popírají vzkříšení, přišli k Ježíši s touto otázkou: <sup>28</sup>Začali: "Učiteli, Mojžíš nám dal zákon, že pokud ženatý muž zemře a zanechá manželku bez dětí, pak by se jeho bratr měl oženit s vdovou a zplodit děti pro svého mrtvého bratra. <sup>29</sup>Předpokládejme, že bylo sedm bratrů. První měl manželku a zemřel bez dětí. <sup>30</sup>Druhý <sup>31</sup>a poté i třetí bratr se s ní také oženili. Nakonec si ji vzalo všech sedm bratrů, a pak zemřeli, aniž by měli děti. <sup>32</sup>Nakonec zemřela také žena. <sup>33</sup>A teď, čí manželkou bude ve vzkříšení, protože se s ní oženilo všech sedm bratrů?"

<sup>34</sup>Ježíš vysvětlil: "V současné době se lidé v tomto věku žení a vstupují do manželství, <sup>35</sup>ale ti, kteří jsou považováni za hodné účastnit se nadcházejícího věku <sup>128</sup> a vzkříšení z mrtvých, se nežení a nevstupují do manželství. <sup>36</sup>Nemohou nikdy znovu zemřít, jsou jako svatí andělé a jsou Božími dětmi, protože jsou dětmi vzkříšení.

<sup>37</sup>Ale na otázku, zda jsou mrtví vzkříšení, je vzkříšení přesně to, co Mojžíš odhalil, když v epizodě hořícího keře nazval Boha 'Bůh Abrahámův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův'. <sup>38</sup>On není, jak vidíte, Bůh mrtvých, ale živých, neboť všichni budou znovu žít <sup>129</sup> pro Něj." <sup>39</sup>Někteří z náboženských učitelů odpověděli: "To byla vynikající odpověď, učiteli." <sup>40</sup>Poté se nikdo neodvážil položit mu další otázky.

<sup>41</sup>Potom jim Ježíš položil otázku: "Jak je řečeno, že Mesiáš je synem Davida? <sup>42</sup>Neboť David sám říká pod inspirací v knize

<sup>127</sup> Obrácení zahrnuje rozdrcení naší lidské vůle, abychom poslouchali Boha a Ježíše. To je dobrá věc ve srovnání s úplným rozdrcením, pokud odmítneme poslušnost.

<sup>128</sup> Nadcházející věk Božího království při budoucím návratu Ježíše ve viditelné moci a slávě.

<sup>129</sup> To znamená, přijít k životu ze smrti budoucím vzkříšením. V současné době jsou mrtví (Kaz. 9:5. 10; Jn. 11:11, 14).

Žalmů: 'Pán řekl mému pánovi,<sup>130</sup> "Sed' po mé pravici <sup>43</sup>dokud neudělám ze všech tvých nepřátel podnož tvých nohou."<sup>131</sup> <sup>44</sup>David ho tady nazývá 'pánem', tak jak může být Davidovým synem?"

<sup>45</sup>Zatímco mu každý věnoval pozornost, řekl svým učedníkům, <sup>46</sup>"Dávejte si pozor na náboženské vůdce, kteří rádi chodí v dlouhých róbách a milují být na trzích vítáni s úctou a mít nejlepší místa v synagogách a čestná místa na hostinách. <sup>47</sup>Ošizují vdovy o jejich majetek, a rozvláchnými modlitbami zakrývají ten druh lidí, jakými jsou ve skutečnosti. V rozsudku dostanou ještě přísnější odsouzení."

**21** <sup>1</sup>Když se Ježíš rozhlížel kolem, sledoval, jak bohatí lidé dávají své dary do sběrné schránky. <sup>2</sup>Viděl také velmi chudou vdovu, jež vložila dvě malé mince. <sup>3</sup>Řekl: "Říkám vám pravdu, tato chudá vdova dala více než všichni ostatní dohromady. <sup>4</sup>Všichni dali ze svého hojného bohatství, ale ona ze své chudoby dala všechno, z čeho musela vyžít."

<sup>5</sup>Někteří tam hovořili o chrámu, jeho krásném kamenném zdivu a krásných darech, které byly darovány. Ježíš však řekl:

<sup>6</sup>"Tyto budovy, na které se díváte – nastává čas, kdy ani jeden kámen nezůstane na jiném; všechno bude zničeno!"

<sup>7</sup>Zeptali se ho: "Učiteli, kdy to nastane? Co bude známkou toho, že se tyto věci stanou?"<sup>132</sup> <sup>8</sup>Ježíš je varoval: "Ujistěte se, že nejste oklamáni. Mnozí lidé přijdou s nárokem, že jsou já nebo že mě zastupují, říkajíce, 'Tady jsem!' a 'Nadešel čas!', ale nenásledujte je. <sup>9</sup>Když uslyšíte o válkách a revolucích, nebudte vystrašení, protože tyto věci musí nastat nejdříve, ale konec nepřijde okamžitě."

<sup>10</sup>Vysvětlil jim: "Národ bude bojovat proti národu a království bude bojovat proti království. <sup>11</sup>V mnoha zemích budou existovat těžká zemětřesení, hladomory a epidemie a na obloze mimořádná a děsivá znamení.

<sup>12</sup>Ale před tím vším vás budou zatýkat a pronásledovat. Přivlečou vás před synagogy a uvrhnou vás do vězení, a postaví vás k soudu před krále a místodržící kvůli mně. <sup>13</sup>To však povede k příležitosti, abyste před nimi promluvili mým jménem. <sup>14</sup>Proto se předem rozhodněte nedělat si starosti, jak se bránit, <sup>15</sup>neboť vám dám slova moudrosti, která vaši nepřátelé nebudou moci zpochybňovat nebo jim odporovat. <sup>16</sup>Bude-

nemůže být v NZ jasně rozeznáno" (*International Critical Commentary on 1 Peter*, s. 191, 127). Ž 110:1 byl potlačen, protože se střetává s pozdější "spolurovnou" "ortodoxii" církevních konciliů.

<sup>131</sup> Tento verš spolu se Ž. 8, který popisuje úděl člověka, pod jehož nohy Bůh podrobuje vše, tvoří páteř všeho, co se v NZ učí o identitě Ježíše jako Syna člověka (lidské bytosti), rozhodně neBOHA samého, ale jedinečného, bezhříšného, panensky zplozeného Božího Syna (Lk. 1:35).

<sup>132</sup> Obecným předpokladem Ježíše a učedníků, založeným na Danielově proroctví, je to, že problémy v chrámu a bezprostředně následující Druhý příchod jsou spojeny. Ježíš ve své odpovědi neudělal nic, co by podkopalo nebo opravilo toto správné chápání proroctví. Chrám, ve kterém bude ohavnost zpusťování stát tam, kde "by on neměl" (Mk. 13:14), má být očekáván na základě Daniela, Ježíše a Pavla, který hovořili o Muži hříchu sedícím v chrámu. Kdyby Pavel mluvil "chrámem" jednotlivého věřícího nebo těla církve, nepředstavoval by je jako "(ten) chrám", ale jako "chrám". Když ve 2 Tes. 2:4 mluví o "(tom) chrámu", je přirozeně chápán tak, že mluví o budově.

<sup>130</sup> *adoni*, můj pán, ne Pán. Ve všech 195 výskytech tento titul (*adoni*) je ne-božským titulem, který se vztahuje na lidské nadřazené a občas na anděly. To vede k neustálému používání "náš pán" v NZ pro Ježíše a také k často používanému titulu Syn člověka pro Ježíše. Ježíš sám sebe neustále nazýval Syn člověka; NZ krédo, které udává jednoduchý vztah mezi Ježíšem a Bohem, je 1 Tim. 2:5: "Existuje jeden Bůh a jeden prostředník mezi Bohem a lidmi, člověk Ježíš Mesiáš." Toto prohlášení víry zachovává jedinečné postavení Boha, Otce, jako jediného Boha Bible, Izraele, Abrahama, Izáka a Jákoba, Davida a Ježíše a ovšem celého NZ. Představa trojjediného Boha není Písmu známá. To stačilo, aby učený církevní historik, reverend Charles Bigg, DD, profesor dějin církve v Oxfordu, upozornil na známou skutečnost, že když Pavel nazývá Ježíše "pán", (1 Kor. 8:6), "nemůžeme předpokládat, že apoštolové ztotožňovali Krista s Jehovou; existovaly pasáže, které to znemožňovaly: Ž 110:1; Mal 3:1 ... Bůh byl tím, kdo dal Ježíšovi 'jméno, které je nad všemi jmény' (Fil. 2:9) a kdo učinil Ježíše pánem (Skutky 2:36, [cituje Ž 110:1]), bylo by ukvapené usoudit, že Petr chtěl ztotožnit Jehovu s Kristem. Žádné takové ztotožnění



te zrazování dokonce i svými rodiči, bratry, příbuznými a přáteli a některé z vás usmrtí.<sup>133</sup> 17Každý z vás bude nenáviděn kvůli mně. 18Ale ani jediný vlas vaší hlavy nebude ztracen. 19Pevným postojem si zachováte a získáte své životy.

20Když však vidíte Jeruzalém obklopený vojsky,<sup>134</sup> pak víte, že bude velmi brzy zpuštěn. 21Ti, kteří jsou v Judsku, by měli utéci<sup>135</sup> do hor, a ti, kteří jsou v Jeruzalémě, by měli odejít, a ti, kteří jsou na venkově, by neměli vstoupit do města. 22Neboť toto jsou dny Boží pomsty, naplňující vše, co je psáno. Jak těžké to bude pro těhotné nebo kojící děti v té době! Neboť strašné potíže<sup>136</sup> přicházejí na zemi a potrestání proti tomuto lidu. 24Budou zabiti mečem a odvedeni jako zajatci do všech národů. Jeruzalém bude pošlapáván pohany,<sup>137</sup> dokud nebudou časy pohanských národů<sup>138</sup> úplné.

2125Na slunci, měsíci a hvězdách budou znamení, a na zemi budou národy v tísní, zmatené řvoucím mořem a dmoucími se vlnami. 26Lidé budou omdlávat strachem, vyděšení z toho, co se světu děje, protože

budou otřeseny nebeské moci. 27Potom uvidí Syna člověka přicházejícího v oblaku s mocí a velkou slávou. 28Když se však tyto věci stanou, napřimte se a podívejte se, protože budete velmi brzy zachráněni.<sup>139</sup>

29Pak jim řekl toto podobenství jako ilustraci. "Podívejte se na fíkový strom nebo jakýkoli jiný druh stromu. 30Když uvidíte nové listy, nemusí vám být řečeno, že se blíží léto. 31Stejně tak, když vidíte, že se tyto věci dějí, pochopte, že Boží království je blízko.<sup>140</sup> 32Říkám vám pravdu, tato současná zlá společnost<sup>141</sup> nepřijde ke svému konci dříve, než se všechny tyto věci stanou. 33Nebe a země skončí, ale moje slova evangelia ne.

34Dávejte si pozor, abyste se nerozptylovali hodováním nebo opilstvím nebo starostmi tohoto života, aby vás tento budoucí den nepřekvapil jako past. 35Neboť ten den přijde na každého, kdo žije na tváři země. 36Vždy dávejte pozor a modlete se, abyste mohli uniknout všemu, co se stane, a obstát před Synem člověka."

<sup>133</sup> Písmo říká, že někteří, kdo jsou slabí, budou muset být ve velkém soužení v budoucnu přечиštěni. Ostatním bude umožněno uniknout, a tak nebudou procházet velkým soužením. Takový únik však rozhodně nebude vytržením/vzkříšením předcházejícím 7 nebo 3½ roku veřejný příchod Ježíše.

<sup>134</sup> Toto je Lukášův ekvivalent "když vidíte ohavnost zpuštění stojící tam, kde by neměl" (Mk. 13:14). Dny pomsty, které tato událost představuje, jsou dny velkého soužení z Mat. 24:21. 2 Tes. 2:8 hovoří o zničení posledního zlého člověka hříchu, antikrista (srov. 1 Jan 2:18). Luk 17:26-31 spojuje potopu a zničení Sodomy s událostmi v čase konce. Zach. 12:3 v LXX (ne v hebrejštině) je klíčem k Ježíšově myšlení, protože se o tom zmiňuje v Luk. 21:24 a Zj 11:2, přičemž odkazuje na druhou polovinu Danieleova posledního "týdne" (Dan. 9:24-27).

<sup>135</sup> Útěk zde připomíná útěk Lota ze Sodomy a únik z Dan 12:1. Době extrémních potíží se dá vyhnout útekem, ale rozhodně ne takzvaným vytržením před soužením, o kterém NZ nic neví. Ježíš shromažďuje svůj lid "po soužení" (Mt. 24:29 a dál).

<sup>136</sup> Ekvivalent přesně velkého soužení z Mat. 24:21 a Marka 13:19. Svitky Mrtvého moře také odkazují na čas konečného soužení, který je horší než jakýkoli předešlý čas. Srv. Iz. 33:2: "Bud' naší spásou, záchranou v době potíží."

<sup>137</sup> Pod cizáckou kontrolou.

<sup>138</sup> Doby, kdy nastane konečný útisk Izraele pohany. Tento verš je velmi významný. Je to citát z LXX v Zach. 12:3, který říká, že "všechny národy budou shromážděny proti Jeruzalému a budou se posmívat městu a pošlapávat ho pod nohama." Ježíš to chápe jako popis posledního trestu Izraele a ve Zj. 11:2-3 to spojuje s ohavností zpuštění z Dan. 9:26-27, kde kníže, který má přijít, znesvětil město na posledních 3½ roku poslední sedmileté heptady. Luk. 21:24, Dan. 9:26-27 a Zj. 11:2-3 je třeba udržovat těsně u sebe, protože se navzájem interpretují.

<sup>139</sup> "vaše vykoupení brzy přijde." Spása je v NZ často událostí muk. Křesťané jsou nyní zachraňováni a budou konečně zachráněni, spaseni, při návratu Ježíše na Zemi. "Ten, kdo vydrží do konce, bude spasen" (Mt. 24:13).

<sup>140</sup> Toto je jeden z mnoha jasných Ježíšových výroků, které ukazují, že Boží Království znamená především nový světový řád na obnovené zemi, když se Ježíš vrací a jmenuje svaté, aby s ním spravovali svět (Mt. 19:28; 1 Kor. 6:2; 2 Tim. 2:12; Zj. 2:26; 5:10; 3:21; Dan. 7:14, 18. 22, 27, atd).

<sup>141</sup> Pavel to označuje jako současný zlý věk (Gal. 1:4). Společnost je ovládána Satanem, který klame celý svět (Zj. 12:9).

<sup>37</sup>Každý den Ježíš učil v chrámu a každý večer chodil a zůstával na Olivové hoře. <sup>38</sup>Všichni lidé přicházeli brzy ráno, aby poslouchali, jak učí v chrámu.

**22** <sup>1</sup>Nyní se blížil svátek nekvašených chlebů, <sup>142</sup> který se také nazývá pesach. <sup>143</sup> <sup>2</sup>Hlavní kněží a učitelé náboženství hledali způsob, jak zabít Ježíše, ale báli se, jak lidé budou reagovat.

<sup>3</sup>Satan pak vstoupil do Judy, příjmením Iškarjot, jednoho z dvanácti učedníků. <sup>4</sup>On šel a jednal s hlavními kněžími a důstojníky stráže, jak by jim mohl Ježíše předat. <sup>5</sup>Byli potěšeni a nabídli mu peníze <sup>6</sup>Souhlasil a začal hledat příležitost, jak zradit Ježíše, když nebude přítomen dav.

<sup>7</sup>Nastal den nekvašených chlebů, kdy musel být obětován beránek pesach. <sup>144</sup> <sup>8</sup>Ježíš poslal Petra a Jana s těmito pokyny: "Jděte a připravte pro nás jídlo pesachu, abychom je mohli společně jíst." <sup>9</sup>Zeptali se ho: "Kde chceš, abychom připravili jídlo pe-

sachu?" <sup>10</sup>Odpověděl: "Poslouchajte. Když vstoupíte do města, potkáte muže, který nese nádobu s vodou. Následujte ho a jděte do domu, do kterého vstoupí. <sup>11</sup>Řekněte majiteli domu: 'Učitel se vás ptá: „Kde je pokoj pro hosty, kde mohu jíst jídlo pesachu se svými učedníky?“'" <sup>12</sup>Poté vám ukáže velkou místnost nahoře, která již má potřebný nábytek. Připravte tam jídlo pesachu." <sup>13</sup>Šli a našli vše právě tak, jak jim řekl, a připravili jídlo pesachu. <sup>145</sup>

<sup>14</sup>Když nastal čas, uložil se se svými apoštoly ke stolu. Řekl jim: <sup>15</sup>"Opravdu jsem se těšil, až budu s vámi jíst toto jídlo pesachu dříve, než budu trpět. <sup>16</sup>Říkám vám, nebudu je jíst znovu až do času, kdy bude splněno v budoucím Božím království." <sup>146</sup> <sup>17</sup>Ježíš vzal pohár, a poté, co vzdal díky, řekl: "Vezměte si a sdílejte jej mezi sebou. <sup>18</sup>Říkám vám, že nebudu opět pít ovoce vinné révy <sup>147</sup> dokud nepřijde Boží království." <sup>148</sup> <sup>19</sup>Potom vzal chléb, a když vzdal díky, lámal jej na kousky a dával jim ho. Ježíš jim

<sup>142</sup> "Lukáš ztotožňuje pesach (s jeho beránkem pesachu) a nekvašené chleby (jejich týden začínající pesachem, během kterého byl židovský národ povinen držet se úplně oddělené od kvašeného a od kvašeného chleba)" (*Word Biblical Commentary*, Luke 18:35-24:53, s. 1027)

<sup>143</sup> Pesach je název celého svátku v délce 8 dnů, nejen název dne beránka pesach, který zahajuje svátek ke konci 14. nisanu. Čtenáři Lukáše by nebyli obeznámeni se židovským kalendářem, a proto tak potřebné toto vysvětlení.

<sup>144</sup> To je, jak stanoví Zákon. V předvečer, tj. ke konci, 14. nisanu, byl zabit beránek pesach a pak ještě ten večer sněden (po západu slunce), což už byl 15. nisan. Z Matouše, Marka a Lukáše je zcela jasné, že Ježíš a učedníci plánovali své jídlo ve stejné době, kdy slavil večeri pesachu národ. Jan může být s touto skutečností harmonizován; viz poznámky k Janovi. Langeův protest proti falešným názorům je vhodný: "Je opravdu záhada, jak někdo mohl v tomto chronologickém údaji Lukáše a ve slovech Mat. 26:18 najít důvod pro naprosto neověřitelnou domněnku, že náš Spasitel jedl pesach o den dříve než jiní Izraelci. Pro každou nestrannou osobu začátek této sekce vyvolává mnohem větší dojem, že zde Lukáš mluví o určitém dni, ve kterém musel být poražen beránek pesach podle ustanovení Zákona. Pouze v tento den byla otázka učedníků naprosto přirozená ... Nechť je nám pouze přiznáno vyjádřit naše přesvědčení-výsledek speciálního a opakovaného

vyšetřování - že jak podle synoptiků tak podle Jana, náš pán, 14. nisanu, ve stejnou dobu s ostatními Židy a v době, která byla stanovena Zákonem, jedl pesach a 15. utrpěl smrt na kříži ... Poslední slavnost pesachu Staré smlouvy splynula s institucí svatého přijímání ... Stejně tak Ježíš odstranil obřizku [na těle], když ta byla provedena na něm samotném v osmý den (Lk. 2:21)."

<sup>145</sup> Je zcela zřejmé, že jídlo pesachu bylo jídlo, které bylo podle Zákona zachováváno národem (Ex. 12). Neexistuje ani kousek důkazu, že by je Ježíš držel o den dříve než národ.

<sup>146</sup> To je, při druhém příchodu, při parousii.

<sup>147</sup> *Oinos* v řečtině je kvašený nápoj, nikoli hroznová šťáva. Alkohol používali Židé, jak je předepsáno Bohem v SZ a Ježíš změnil 120 galonů vody na víno (Jan 2). "Hnutí střídmosti" bylo nesprávně pojmenováno, protože prosazovalo zákaz, nikoli střídmost. Opilství je ovšem zcela jiná otázka, protože to Bible vždy odsuzuje. Trvat na zákazu veškerého alkoholu znamená být spravedlivější než Ježíš, a mnoho účastníků bohoslužeb by "zbožně" odsoudilo Ježíše na svatbě v Káně. "Ovoce vinné révy" je idiom Septuaginty (Dt 22:9; Iz 32:12, LXX) a nachází se v židovské literatuře jako požehnání nad vínem

<sup>148</sup> To jsou kriticky důležité verše, které ukazují, že Boží království, srdce křesťanského evangelia, je především a hlavně nový světový řád budoucnosti, závislý na návratu Ježíše.

řekl: "To představuje mé tělo, které je dáváno za vás; čiňte to na mou památku." <sup>20</sup>Stejně tak, když dokončili večeři, vzal pohár a řekl: "Tento pohár znamená Novou smlouvu potvrzenou mou krví, která je vylévána pro vás. <sup>21</sup>Navzdory tomu můj zrádce sedí právě zde se mnou u stolu. <sup>22</sup>Neboť bylo určeno, že Syn člověka zemře, ale jaká katastrofa to bude pro toho, kdo ho zrazuje!" <sup>23</sup>Začali se jeden druhého ptát, kdo z nich by to mohl udělat.

<sup>24</sup>Zároveň se také dostali do sporu, který z nich bude považován za nejvýznamnějšího. <sup>25</sup>Ježíš jim řekl: "Cizí králové vládnu nad svými poddanými a ti, kteří mají moc, chtějí být nazýváni 'dobrodinci'. <sup>26</sup>Ale tak by to nemělo být s vámi! Místo toho kdokoli, kdo je z vás největší, by měl být jako nejmladší, a vedoucí by měl být jako služebník. <sup>27</sup>Kdo je důležitější – ten, který sedí u stolu, nebo ten, kdo obsluhuje? Není to ten, kdo sedí u stolu? Ale já jsem mezi vámi jako ten, kdo slouží.

<sup>28</sup>Ale vy jste ti, kteří se mnou pevně zůstali během mých zkoušek. <sup>29</sup>A tak nyní s vámi uzavírám smlouvu, <sup>149</sup>abych vám udě-

lil Království a pravomoc vládnout právě tak, jak ji se mnou uzavřel můj Otec, <sup>30</sup>a budete jíst a pít u mého stolu v mém Království a sedět na trůnech, vládnouce a spravující znovu shromážděných<sup>150</sup> dvanáct kmenů Izraele.

<sup>22</sup><sup>31</sup>Šimone, Šimone – dávej si pozor! Satan vyžádal, aby všechny z vás proséval jako pšenici, <sup>32</sup>ale modlil jsem se za tebe, aby tvá víra snad neselhala. A když se vrátíš, povzbuzuj své bratry." <sup>33</sup>Petr řekl: "pane, jsem plně připraven jít s tebou do vězení a zemřít s tebou!" <sup>34</sup>Ježíš odpověděl: "Říkám ti, Petře, než dnes kohout zakokrhá, třikrát dokonce popřeš, že mě znáš."

<sup>35</sup>Ježíš se jich zeptal: "Když jsem vás poslal bez peněz, bez zavazadla a bez páru sandálů navíc, chybělo vám něco?" Odpověděli: "Ne, nic." <sup>36</sup>"Ale teď, pokud máte peníze, měli byste si je vzít, stejně jako zavazadlo, a pokud nemáte meč, prodejte svůj plášť a kupte si ho. <sup>37</sup>Říkám vám, že toto prohlášení v Písmu o mně musí být splněno: 'Byl započítán mezi zločince.' To, co o mně bylo řečeno, se nyní naplňuje." <sup>38</sup>Řekli: "Podívej, pane, tady jsou dva me-

<sup>149</sup> Řecky znamená "uzavřít smlouvu", ne jen udělit. Učedníkům je uděleno právo vládnout v království. To ukazuje, že dar Království a postavení vládců v něm je srdcem Nové smlouvy. Ježíš popisuje učedníkům, co bude toto smluvní Království znamenat pro jejich budoucí činnost. Slib budoucího Království je dán všem věřícím (Lk. 12:32; 1 Tim. 2:12; Jakub 2:5; 1 Kor. 6:2; Dan. 7:18, 22, 27: "sloužit jim a poslouchat je"; Zj. 1:6; 2:26; 3:21; 5:10; 20:6). Království je dáno svatým (Lk. 12:32). "Nastává čas, kdy svatí mají Království" (Dan. 7:22). Boží království bylo v SZ časech "v rukou synů Davidových" (1. Paral. 28:5; 2 Paral. 13:8). Církev, které je určeno zdědit Království s Ježíšem, je tedy královskou rodinou, která se připravuje na správu nového světa přicházejícího na Zemi, když se Ježíš vrátí. Někteří čtenáři Bible mají prázdnou a vágní představu o Království, která má jen malý obsah. To je třeba napravit, pokud skutečně věříme evangeliu Království a všemu, co to znamená. Tento text v Luk. 22:29 také dokazuje, že v Království existují přežívající smrtelníci a že v něm mají být pod dohledem nesmrtelných svatých. Nesmrtelní nebudou vládnout nad nesmrtelnými! (Srov. Zach. 14:16-21; Iz 24:6; 65:17 a dál). V sázce je zde celá otázka definice křesťanské naděje a na-

děje je *základem* lásky a víry (Kol 1:4). Bez jasného pochopení obsahu křesťanské naděje jsou láska a víra zeslabeny a vyprázdněny.

<sup>150</sup> Viz Skutky 1:6-8 a Mat. 19:28. Odměnou křesťanů je spravovat nadcházející nový svět Božího království na zemi, založený především na úžasných slíbech v Dan. 7:14, 18, 22, 27; Ž. 37:9, 11, 18, 22, 34. Tato mesiášská naděje, vycházející z Mesiášových slov, je velmi vzdálena nehmotné "naději" brnkání na harfy v nebi (kde Ježíš nebude!) jako odhmotněná duše při smrti! Křesťané se nyní musí prokázat tím, že plně uplatňují své schopnosti ve službě Mesiášovi a jeho evangeliu Království. Jejich dovednosti budou plně využity, když je Ježíš ustanoví na pozice správní moci v nastávajícím Království (1 Kor. 6:2; 2 Tim. 2:12; Zj. 2:26; 3:21; 5:10; 20:1-6; Lk. 19:17, 19). Zlí budou souzeni a zničeni (Lk 19:27). Někteří budou činit pokání a bude jim povoleno jít do Království jako smrtelníkům (Iz 65:17 a další). Někteří budou muset být vážně ukázněváni Ježíšem jako tehdejší Králem Království (Zech. 14:16-21). Pohan-ská doktrína nesmrtelné duše katastrofálně zasáhla do biblické naděje na vzkříšení celé osoby, když se Ježíš vrátí (1. Kor. 15:23). Podívejte se na můj spis *What Happens When We Die?*

če.<sup>151</sup> Odpověděl: "To stačí!"

<sup>39</sup>Odešel a vydal se jako obvykle na Olivovou horu. <sup>40</sup>Když dorazil, řekl jim: "Modlete se, abyste nevstoupili do času zkoušky." <sup>41</sup>Potom je opustil a kráčel asi tak, co by kamenem dohodil, kde si klekl a modlil se. <sup>42</sup>Řekl: "Otče, pokud chceš, prosím odejmi ode mě tento kalich utrpení. Ale ať to je tak, jak chceš ty, ne to, co chci já." <sup>43</sup>Pak se z nebe objevil anděl, aby ho posílil. <sup>44</sup>Ve velké úzkosti se Ježíš modlil ještě intenzivněji a jeho pot padal jako kapky krve na zem. <sup>45</sup>Domodlil se, vstal a přistoupil k učedníkům. Našel je, jak spí, vyčerpané zármutkem. <sup>46</sup>Zeptal se jich: "Proč spíte? Vstaňte a modlete se, abyste neupadli do pokušení."

<sup>47</sup>Zatímco ještě mluvil, objevil se dav vedený Judou, jedním z dvanácti učedníků. Juda šel k Ježíši, aby ho políbil. <sup>48</sup>Ježíš mu ale řekl: "Judo, zrazuješ Syna člověka polibkem?" <sup>49</sup>Ježíšovi následovníci se ho zeptali: "pane, měli bychom na ně zaútočit meči?" <sup>50</sup>A jeden z nich udeřil služebníka velekněze a uťal mu pravé ucho. <sup>51</sup>Ježíš řekl: "Zastavte! Víc už ne!" Dotkl se mužova ucha a uzdravil ho. <sup>52</sup>Ježíš pak promluvil k hlavním kněžím, důstojníkům chrámové stráže a starším. Zeptal se: "Jsem nějaký zločinec, že jste ke mně museli přijít s meči a kyji?" <sup>53</sup>Předtím jste mě nezatkli, i když jsem byl s vámi každý den v chrámu. Ale teď je vaše chvíle, čas, kdy je u moci tma."

<sup>54</sup>Zatkli ho a odvedli do domu nejvyššího kněze. Petr následoval zpozzdálí. <sup>55</sup>Uprostřed nádvoří zapálili oheň a posadili se k němu. Petr seděl mezi nimi. <sup>56</sup>Když ho viděla služebná, jak sedí u ohně, všimla si ho, zírala přímo na něj a řekla: <sup>57</sup>"Tento

muž byl s ním." Ale Petr to popřel. Řekl: "Ženo, neznám ho!" <sup>58</sup>O něco později se na něj někdo podíval a řekl: "Ty jsi také jeden z nich." Petr odpověděl: "Ne, nejsem!" <sup>59</sup>Asi o hodinu později další osoba trvala na tom: "Jsem si jist, že byl s ním také – je to Galilejec." <sup>60</sup>Petr odpověděl: "Nemám ponětí, o čem to mluvíš!" V tu chvíli, když ještě mluvil, kohout zakokrhál. Pán se otočil a upřeně se podíval na Petra. <sup>61</sup>A Petr si vzpomněl na to, co řekl pán, jak předpověděl: "Než dnes kohout zakokrhá, třikrát mě zapřeš." <sup>62</sup>Petr vyšel ven a hořce plakal.

<sup>63</sup>Muži, kteří střežili Ježíše, se mu začali vysmívat a bít ho. <sup>64</sup>Zavázali mu oči a stále se ho ptali: „Pokud umíš prorokovat, řekni nám, kdo tě udeřil!" <sup>65</sup>a vykřikovali na něj mnoho dalších rouhavých urážek.

<sup>66</sup>Brzy ráno<sup>152</sup> se shromáždila rada starších s hlavními kněžími a profesionálními učiteli náboženství. Ježíš byl veden před radu. <sup>67</sup>Řekli: "Pokud jsi opravdu Mesiáš, řekni nám to." Ježíš odpověděl: "I kdybych vám to měl říci, nebudete mi věřit. <sup>68</sup>A kdybych se na něco zeptal, neodpověděli byste. <sup>69</sup>Ale od nynějška bude Syn člověka usazen po pravici Boží moci."<sup>153</sup> <sup>70</sup>Všichni se zeptali: "Jsi tedy Boží syn?"<sup>154</sup> Ježíš odpověděl: "Říkáte, že jsem." <sup>71</sup>Řekli: "Proč potřebujeme další svědky? Slyšeli jsme to sami z jeho vlastních úst!"

**23** <sup>1</sup>Celá rada vstala a přivedla ho k Pilátovi. <sup>2</sup>Tam ho začali obviňovat. Řekli: "Zjistili jsme, že se tento muž pokoušel oklamat náš národ, říkal lidem, aby neplatili daně cízarovi, a dělal si nárok, že je Mesiáš, král."<sup>155</sup> <sup>3</sup>Pilát se ho zeptal: "Ty jsi král Židů?" Ježíš odpověděl: "Tak říkáš ty."

<sup>151</sup> Opatření mečů je zde uváděno za účelem naplnění proroctví, že Mesiáš bude považován za běžného bojovníka za svobodu. Ježíš odsoudil dokonce i Petrův meč pro obranu: "Vlož svůj meč zpět do pochvy, neboť všichni, kdo meč vezmou, zahynou mečem" (Mt. 26:52).

<sup>152</sup> To bylo v pátek ráno, 15. nisan.

<sup>153</sup> Naplňování SZ klíčového verše v NZ, o němž zmiňováno v NZ vícekrát než o jakémkoli jiném verši ze SZ, Ž. 110:1, kde JHVH dává proročskou výpověď o *adoni*, o mém pánu (Mesiáši).

<sup>154</sup> "Boží Syn" v kontextu Nového zákona nemá vůbec nic společného s pozdější církevní mutací tohoto velmi mesiášského titulu v "Boha

Syna", druhého člena trojjediného Boha, který je Písmu neznámý. Nejhorší, z čeho ho mohli obvinít, bylo to, že si nárokoval být Mesiáš, Boží Syn, a ten, kterému bylo určeno sedět po pravici Jediného Boha v nebi, vše postihující proroctví Ž. 110:1, které řídí celou definici Ježíše ve vztahu k Bohu. Druhý "pán" v Ž. 110:1 je *adoni*, můj pán, což ve všech svých 195 výskytech nikdy neznamena Božstvo. Slovo je v LXX a tedy i v Novém Písmu správně podáno "můj pán" (*kurios mou*).

<sup>155</sup> To je přesně "pán Mesiáš", který se narodil v Betlémě (Lk 2:11). Bůh se nemůže narodit! Nikdo neobviňoval Ježíše z toho, že prohlašoval, že je JHVH. Nejhorší, co mohli říci, bylo,

<sup>4</sup>Pilát řekl vrchním kněžím a davům: "Nepovažuji tohoto muže za vinného ze žádného zločinu." <sup>5</sup>Stále však trvali na tom, "podněcuje povstání po celé Judeji svým učením, od Galileje až sem do Jeruzaléma." <sup>6</sup>Když to uslyšel, zeptal se Pilát: "Je tento muž Galilejec?" <sup>7</sup>Když zjistil, že Ježíš spadá pod Herodovu jurisdikci, poslal ho Herodovi, který byl v té době také v Jeruzalémě.

<sup>8</sup>Herodes se velmi těšil na setkání s Ježíšem, protože ho už dlouho chtěl vidět. Slyšel o Ježíši a doufal, že ho uvidí, jak provede nějaký zázrak. <sup>9</sup>Dlouho se ho tedy vyptával, ale Ježíš vůbec neodpověděl. <sup>10</sup>Stáli tam hlavní kněží a profesionální učitelé náboženství a zlostně ho obviňovali. <sup>11</sup>Herodes a jeho vojáci jednali s Ježíšem pohrdavě a vysmívali se mu. Potom na něj položili královské roucho a poslali ho zpět k Pilátovi. <sup>12</sup>Od toho dne se Herodes a Pilát stali přáteli – předtím byli nepřáteli.

<sup>13</sup>Pilát svolal hlavní kněze, vládcu a lid, <sup>14a</sup> řekl jim: "Přivedli jste tohoto muže přede mne, obviňujete ho, že se pokouší klamat lid. Pečlivě jsem ho prozkoumal ve vaší přítomnosti a nenašel jsem žádný základ pro obvinění, která jste proti němu vznesli. <sup>15</sup>Ani Herodes, protože ho poslal zpátky k nám. Neudělal vůbec nic, co by vyžadovalo, aby byl umrcen. <sup>16</sup>Tak ho nechám zbičovat a pak ho propustím." <sup>17</sup>[Na svátek jim měl propustit jednoho vězně.]<sup>156</sup>

<sup>18</sup>Ale všichni společně ječeli: "Zabij tohoto muže a propust' nám Barabáše." <sup>19</sup>(Barabáš byl uvězněn za účast na povstání ve městě a za vraždu.) <sup>20</sup>Pilát chtěl Ježíše propustit, a tak na ně znovu zavolal. <sup>21</sup>Ale dál křičeli: "Ukřižuj ho! Ukřižuj ho!" <sup>22</sup>Pilát se jich potřetí zeptal: "Ale proč? Jakého zločinu se dopustil? Nenašel jsem žádný důvod k jeho popravě. Tak ho nechám zbičovat a propustím ho." <sup>23</sup>Stále však vytrvávali s hlasitými výkřiky a žádali, aby byl ukřižován. Jejich křik dobyl vítězství, <sup>24a</sup> Pilát vydal rozsudek, který požadovali. <sup>25</sup>Uvolnil muže uvězněného za vzpouru a vraždu,

ale na základě jejich žádosti Ježíše předal, aby byl usmrcen.

<sup>26</sup>Když ho vojáci odváděli, chytili muže jménem Šimon z Kyréné, který přišel z venkova. Položili na něj kříž a přiměli ho, aby ho nesl za Ježíšem. <sup>27</sup>Následoval ho velký dav spolu s mnoha ženami, které pro něj truchlily a bědovaly. <sup>28</sup>Ježíš se k nim obrátil a řekl: "Jeruzalémské dcery, neplakejte kvůli mě. Plačte kvůli sobě a svým dětem. <sup>29</sup>Neboť nadejde čas, kdy řeknou, 'Šťastné jsou bezdětné a ty, které nikdy neměly děti, a ty, které je nikdy nekojily.' <sup>30</sup>Řeknou horám: 'Padněte na nás,' a kopcům: 'Zakryjte nás.' <sup>31</sup>Vždyť jestliže to dělají, když je strom ještě živý, co se stane, až uschne?"

<sup>32</sup>Vzali s sebou i dva další zločince. <sup>33</sup>Když dorazili na místo zvané Lebka, ukřižovali ho spolu se zločinci, jednoho po jeho pravici a druhého po levici. <sup>34</sup>Ježíš řekl: "Otče, prosím, odpusť jim, protože nevědí, co dělají." Rozdělili si jeho šaty tak, že kvůli nim házeli kostkami. <sup>35</sup>Lidé stáli a pozorovali, vůdcové se Ježíšovi vysmívali. Říkali, "Zachránil ostatní; ať zachrání sebe, pokud je skutečně Boží Mesiáš, vyvolený." <sup>36</sup>Vojáci si z něj tropili žerty, přistoupili k němu a nabízeli mu vinný ocet a řekli, <sup>37</sup>"Pokud jsi králem Židů, tak se zachraň." <sup>38</sup>Nad Ježíšem byl nápis, který zněl: "Tento muž je král Židů."

**23<sup>39</sup>**Jeden ze zločinců tam visících se připojil k urážkám proti Ježíšovi. Řekl: "Nesj Mesiáš? Pak se zachraň – a také nás!" <sup>40</sup>Ale druhý zločinec s ním nesouhlasil a přel se. Zeptal se: "Nemáš strach z Boha, dokonce ani když trpíš stejným trestem? <sup>41</sup>Pro nás je rozsudek spravedlivý, protože jsme potrestáni za to, co jsme udělali, ale tento člověk neudělal nic špatného." <sup>42</sup>Řekl: "Ježíši, vzpomeň si na mě, až přijdeš a uveďeš své Království." <sup>43</sup>Ježíš mu řekl: "Amen, říkám ti dnes, budeš vskutku se mnou v ráji."<sup>157</sup>

<sup>44</sup>Tou dobou bylo kolem poledne a na celou zemi padla tma až do tří odpoledne.

že si nárokoval být Mesiáš, Syn Boží a Davídův, který bude sedět v nebi s Otcem.

<sup>156</sup> Rané rukopisy neobsahují v. 17.

<sup>157</sup> Budoucí ráj je zmíněn ve Zj 2:7. Slíbená budoucí obnova ráje na Zemi byla zaručena v Iz. 51:3, kde "zahradu" v řecké LXX je ráj. Ježíš

nebyl v tom Království v den, kdy zemřel (spal v hrobce). Následující neděli ještě nevystoupil k Otcovi. A ve Skutcích 2:31-32 Petr řekl, že Bůh nezanechal osobu Ježíše v říši mrtvých, ale přivedl ho zpět k životu a z "místa smrti", ze světa mrtvých, vzkříšením, ke kterému došlo na třetí den (neděle).

<sup>45</sup>Sluneční světlo bylo zakryté a chrámová opona se rozdělila ve dvě. <sup>46</sup>Ježíš hlasitě zvolal: "Otče, vkládám svého ducha do tvých rukou."<sup>158</sup> Poté, co to řekl, vydechl naposled. <sup>47</sup>Když setník viděl, co se stalo, velebil Boha a řekl: "Určitě byl tento muž nevinný." <sup>48</sup>Když všichni v davu, kteří přišli sledovat, uviděli, co se stalo, šli domů bijíce se ve smutku do prsou. <sup>49</sup>Ale všichni ti, kdo znali Ježíše, včetně žen, které ho následovaly z Galileje, se dívali zpozzdálí.

<sup>50</sup>Byl jeden muž jménem Josef, který byl dobrý a poctivý. Byl členem rady, <sup>51</sup>ale nedal svůj souhlas s jejími rozhodnutími a činy. Pocházel z židovského města Arimatie a očekával netrpělivě, až přijde Boží království.<sup>159</sup> <sup>52</sup>Josef šel k Pilátovi a požádal o Ježíšovo tělo. <sup>53</sup>Poté, co je sejmul, zabalil je do plátna. Položil Ježíše do nepoužívané hrobky vytesané ze skály. <sup>54</sup>Byl den přípravy, pátek, a měl začít sabat.<sup>160</sup> <sup>55</sup>Ženy, které přišly s Ježíšem z Galileje, následovaly Josefa a viděly hrobku, kam bylo položeno Ježíšovo tělo. <sup>56</sup>Vrátili se domů a připravili koření a masti. Ale v sabatu<sup>161</sup> odpočívali v poslušnosti přikázání.<sup>162</sup>

**24** <sup>1</sup>Velmi brzy první den v týdnu přišly ženy k hrobce a přinesly koření, které připravily. <sup>2</sup>Viděli, že kámen byl odvalen od vchodu do hrobky, <sup>3</sup>ale když vešly, nenašly tělo pána Ježíše. <sup>4</sup>Když se divily, co se stalo, najednou se objevili dva muži oblečení v oslnivých a zářivých šatech. <sup>5</sup>Ženy byly vyděšeny a poklonily se, tváře na zemi. Muži řekli ženám: "Proč hledáte mezi mrtvými někoho, kdo je naživu? <sup>6</sup>Není tady; byl vzkříšen z mrtvých! Vzpomeňte, co vám řekl, když jste ještě byly v Galileji: <sup>7</sup>'Syn člověka musí být zrazen do rukou zlých lidí, ukřižován a třetí den<sup>163</sup> znovu vstane.'" <sup>8</sup>Pak si vzpomněly na jeho slova. <sup>9</sup>Když se vrátily od hrobky, oznámily vše, co se stalo, jednácti učedníkům a všem ostatním. <sup>10</sup>Byly to Marie Magdaléna, Joanna, Marie, matka Jakuba, a ostatní ženy, které byly s nimi, kdo apoštolům vyprávěly, co se stalo. <sup>11</sup>Připadalo jim to jako nesmysl, a tak ženám odmítli věřit. <sup>12</sup>Ale Petr vstal a běžel k hrobce. Když se sehnul, podíval se dovnitř a uviděl jen plátěný rubáš. Tak se vrátil domů a žasl nad tím, co se stalo.

<sup>13</sup>Téhož dne byli dva učedníci na cestě do vesnice zvané Emausy, asi sedm mil od Jeruzaléma. <sup>14</sup>Mluvili o všem, co se stalo.

<sup>158</sup> Tato žádost nemá nic společného s vědomým přežitím Ježíše při smrti. Když umírá, jednoduše se dostává do Božích rukou, protože ví, že ho Bůh vzkřísí třetí den (neděle). David použil stejný jazyk, když umíral, jednoduše se svěřil Boží péči (Ž 31:5). Štěpán, celá osoba, usnul spánkem smrti (Ž 13:3) a podobně se svěřil Bohu (Skutky 7:59-60).

<sup>159</sup> Ukazuje jasný důkaz, že Království, srdce křesťanského evangelia, bylo něco, co ještě nepřišlo, a to ani po Ježíšově smrti. Očekávání a naděje původního křesťanství jsou na budoucí příchod světové vlády a království Mesiáše, které zavede při svém návratu na Zemi. Tato dobrá zpráva pro trpící a rozrušený svět je jádrem křesťanského evangelia. Víra v toto Království byla předmětem Ježíšova prvního, nejpřednějšího a základního příkazu (Mk. 1:14-15).

<sup>160</sup> Večer pátku, který byl přípravným dnem. Sabat začal při západu slunce.

<sup>161</sup> Věta o „sabat“ zde přirozeně poukazuje zpět na sabat zmíněný ve v. 54. Lukáš by byl krajně ubohým a matoucím historikem a spisovatelem, kdyby zamýšlel dva různé "sabaty"! Někteří velmi zmateně tvrdili, že existoval sabat ve čtvrtek a další v sobotu. Žádný čtenář

Lukáše si to ani nemohl představit. NZ hovoří pouze o sobotě jako o sabatu (i v Jn. 19:31, kde je odkaz na týdenní sabat, který spadá do týdne pesachu a má z tohoto důvodu zvláštní význam). Pátek je *prosabbaton* nebo *paraskeue* (příprava). Ježíš byl v pátek ukřižován a povznesen "třetí den" v neděli. Lukáš 24:21 je v tomto bodě rozhodující a definitivní, protože neděle je třetí den od pátku. Mat. 12:40 je hebrejský idiom, kde tři dny a noci symbolizují část tohoto součtu.

<sup>162</sup> Když byla Nová smlouva později nabídnuta pohanům ze všech národů, požadavky kalendářního zákona v liteře byly změněny na poslušnost v duchu. Tak v Kol. 2:16-17 židovský kalendář a jeho jediné "trio" dodržování představuje pouhý stín toho, co mělo přijít. To, co přišlo, jak ukazuje kontext v Kol. 2, byl Kristus a jeho vyvýšení na pravici Otce. Pavel tvrdě pracoval proti těm, kdo obhajovali návrat k liteře zákona předaného Mojžíšovi.

<sup>163</sup> Neděle je třetí den od pátku, jak předpovězeno Ježíšem a potvrzeno Lukášovým zahrnujícím (inkluzivním) počítáním (srov. 13:32-33: "dnes, zítra a třetí den").

<sup>15</sup>Když diskutovali a debatovali, Ježíš přišel a začal s nimi chodit. <sup>16</sup>Ale oni ho stále nepoznávali. <sup>17</sup>Zeptal se jich: "O čem se bavíte, když se procházíte?" Zastavili se a jejich tváře vypadaly zkormouceně. <sup>18</sup>Jeden z nich, jménem Kleofáš, odpověděl: "Jsi jen na návštěvě Jeruzaléma? Musíš být jediný člověk, který neví o událostech, ke kterým došlo v posledních několika dnech." <sup>19</sup>Ježíš se zeptal: "Jaké události?" Odpověděli: "O Ježíši Nazaretském. Byl to muž, prorok, který mocně promlouval a před Bohem a všemi lidmi konal velké zázraky. <sup>20</sup>Ale naši velekněží a vůdcové ho předali, aby byl odsouzen k smrti, a oni ho ukřižovali. <sup>21</sup>Ale doufali jsme, že právě on se chystal zachránit a obnovit Izrael."<sup>164</sup> A co víc, dnes, v neděli, je třetí den,<sup>165</sup> kdy se to všechno stalo.

<sup>22</sup>Pak nás však některé ženy v naší skupině šokovaly. <sup>23</sup>Za úsvitu šly k hrobce a nemohly najít jeho tělo. Vrátily se a hlásily, že spatřily vidění andělů, kteří je informovali, že je naživu. <sup>24</sup>Někteří z nás šli do hrobky a našli to přesně tak, jak řekly ženy, ale neviděli ho." <sup>25</sup>Ježíš jim pak řekl: "Jste tak pomalí a pošetilí. Jak neochotní jste, abyste věřili všemu, co proroci říkali! <sup>26</sup>Nemusel Mesiáš podle Písma trpět podle božského plánu<sup>166</sup> dříve, než mohl vstoupit do své slávy?" <sup>27</sup>Poté, počínaje Mojžíšem a všemi proroky, jim vysvětlil vše, co bylo o něm řečeno v Písmu.

<sup>28</sup>Když se blížili k vesnici, do které šli, Ježíš vzbudil dojem, že chce jít dál. <sup>29</sup>Nalé-

hali však na něj a řekli: "Prosíme, pojd' a zůstaň s námi. Je už pozdě – den je téměř u konce." Tak s nimi zůstal. <sup>30</sup>Co se stalo potom: posadil se, aby s nimi jedl, vzal chléb a vzdával díky, lámal jej a dával jim jej. A jejich oči byly otevřeny a oni ho poznali. Pak zmizel z dohledu. <sup>32</sup>Oba učedníci si navzájem říkali: "Copak nám nehořela srdce v nitru,<sup>167</sup> když s námi mluvil, jak nám otvíral Písmo." <sup>33</sup> Ihned vstali a vrátili se do Jeruzaléma. Tam našli jedenáct učedníků a ty, kteří byli s nimi, sešli se společně, <sup>34</sup>a ti řekli: "pán byl skutečně vzkříšen ze smrti! A zjevil se Šimonovi." <sup>35</sup>Potom ti, kteří právě dorazili, vysvětlili ostatním učedníkům, co se jim stalo na cestě a jak poznali Ježíše, když lámal chléb.

<sup>24</sup><sup>36</sup>Když mluvili, objevil se sám Ježíš, stál mezi nimi a řekl: "Pokoj vám!" <sup>37</sup>Byli překvapeni a polekáni, protože si mysleli, že vidí ducha. <sup>38</sup>Zeptal se jich: "Proč se bojíte? Proč pochybujete? Podívejte se na mé ruce a nohy – vidíte, že jsem to já. Dotkněte se mne a budete o tom přesvědčeni, protože duch nemá maso a kosti, jak vidíte na mně." <sup>40</sup>Když to řekl, ukázal jim ruce a nohy. <sup>41</sup>Ale stále tomu nemohli uvěřit, protože byli tak nadšení a ohromeni. Zeptal se jich: "Máte něco k jídlu?" <sup>42</sup>Dal mu kousek pečené ryby,<sup>168</sup> <sup>43</sup>vzal ji a snědl před nimi.

<sup>44</sup>Potom jim Ježíš řekl: "Právě to jsem vám vysvětlil, když jsem byl ještě s vámi. Všechno napsané o mně v Mojžíšově zákoně, prorocích a žalmech<sup>169</sup> musí být splněno." <sup>45</sup>Potom otevřel jejich mysl, aby mohli

<sup>164</sup> To bylo ovšem správné, mesiášské, biblické očekávání, potvrzené ve Skutcích 1:6 a potvrzené Ježíšem jako čas, kdy apoštolové a věrní budou odměněni jako služebníci-místodržící v nadcházejícím Království (Mt. 19:28), spravující 12 kmenů znovu shromážděných v zemi. To byla ovšem hlavní naděje a vize všeho SZ proctví. Budoucí naděje pro křesťany neměla a nemá vůbec nic společného s odchodem do nebe. Izraelská země obnovená a svět obnovený jsou stálou a neměnnou nadějí Bible.

<sup>165</sup> Lukáš dělá hodně ze třetího dne den vzkříšení. Ve 13:32-33 se Ježíš zmiňuje ohledně "dnes, zítra a třetí den" jako o čase pro dokončení svého díla. Ve 24:7 andělé označují třetí den za den vzkříšení. Ježíš uvedl stejný bod ve 24:46 a učedníci ve 24:21 očekávají, že třetí den, neděle, bude den vzkříšení – a ovšemže byl!

<sup>166</sup> Řečtina naznačuje tuto božskou nezbytnost, stejně jako v Lukášovi 4:43 Ježíš byl svým božským pověřením přinucen kázat spásné evangelium o Božím království. Toto je jediné křesťanské evangelium (Skutky 8:12; 19:8; 20:24-25; 28:23, 30, 31).

<sup>167</sup> Oheň svatého ducha přenášený Ježíšovými slovy (srv. Jeremiáš 23:28-36)

<sup>168</sup> Ježíš nebyl vegetarián. Adventisté sedmého dne byli v tomto ohledu učeni být "spravedlivější" než Ježíš! To by je mělo postrčit k prozkoumání dalších tradic chovaných jako poklad. Ježíš také nebyl abstinent, jak je vidět ze svatby v Káně.

<sup>169</sup> Trojitě rozdělení hebrejské bible – SZ zákon (*Torah*), Proroci (*Neviim*) a Žalmy, často nazývané Spisy (*Ketuvim*). Ježíšova Bible a Bible synagogy měly stejné knihy jako náš SZ, ale v jiném pořadí. Tak jsou dnes židovské bible us-

pochopt Písmo.<sup>170</sup> <sup>46</sup>Řekl jim: "Je psáno, že Mesiáš musí trpět a vstát z mrtvých třetího dne, a v jeho jménu<sup>171</sup> <sup>47</sup>bude kázáno pokání pro odpuštění hříchů<sup>172</sup> jako spásné evangelium všem národům počínaje Jeruzalémem. <sup>48</sup>Vy jste svědky toho všeho.

<sup>49</sup>Nyní vám pošlu to, co slíbil můj Otec – ale počkejte ve městě, dokud nebudete vybaveni mocí z nebe."

<sup>50</sup>Potom je vedl k místu poblíž Betanie, zvedl ruce a požehnal jim. <sup>51</sup>Když jim žehnal, opustil je a byl zdvižen do nebe. <sup>52</sup>Uctívali ho a pak se vrátili do Jeruzaléma plni radosti. <sup>53</sup>Neustále trávili svůj čas v chrámu chválením Boha.

---

pořádány jako Zákon, Proroci a Spisy (*TaNaKh*, zkratka pro *Torah*, *Neviim*, *Ketuvim*). Ježíš zjevně vypracoval autoritativní Písmo hebrejského kánonu a analogicky je zřejmé, že musí existovat autoritativní kánon řeckého novozákonního Písma. Neustálá žádost apoštolů, abychom neopouštěli "víru, která byla kdysi doručena svatým" (Juda 3), logicky znamená, že můžeme mít přístup k původní víře nejstarších křesťanů. Písmo zajišťuje, že to děláme. Pavel naléhá na křesťany, "aby všichni říkali to samé a byli doko-

nale sjednoceni v jedné mysli a úsudku" (1. Kor. 1:10).

<sup>170</sup> Stejný postup použil i Pavel při otevírání očí Lydie, což ji přivedlo k obrácení v Skutcích 16: 13-15.

<sup>171</sup> V jeho pravomoci a v reakci na jeho evangelium Království.

<sup>172</sup> Pokání pro odpuštění hříchů by nikdy nemělo být odděleno od křtu ve vodě (ponoření) jako nezbytné křesťanské poslušnosti (Sk 2:38; Heb 5:9).



**1** Na počátku bylo slovo<sup>1</sup> a slovo<sup>2</sup> bylo u<sup>3</sup> Boha a slovo plně vyjadřovalo samotného Boha.<sup>2</sup> To bylo na začátku u Boha.<sup>3</sup> Všechno skrze\* něj vzniklo a bez něj neexistovalo nic z toho, co vstoupilo v bytí.<sup>4</sup> V něm byl

život a ten život byl světlem lidí. <sup>5</sup>A světlo svítí ve tmě a temnota ho nepřemáhá.<sup>5</sup>

<sup>6</sup>Na scénu dějin přišel člověk poslaný od Boha.<sup>6</sup> Jmenoval se Jan. <sup>7</sup>Tento muž přišel jako svědek<sup>7</sup> aby mohl svědčit o Světle a aby

<sup>1</sup> Poznámka pod čarou je **na konci Janova evangelia, strana 160**

<sup>2</sup> NET Bible Commentary si všímá významu "slova" v Ž. 33:6-11: "PÁNovo 'slovo' se vztahuje k nařízením, kterými řídí svou vládu." Pouze když je *logos* v Janovi 1:1 předěláno ve druhou osobu, Syna, vyvstávají všechny problémy. Ježíš definoval Boha v Markovi 12:29: "Pán, náš Bůh, je jeden Pán," ne dva nebo tři! Bylo by fatálním rozparem zavádět v Janovi 1 druhého "Boha, Osobu". V Janovi 17:3 byl Ježíš přísný monoteista, který prohlásil Otce za "jediného [*monos*], kdo je pravý Bůh [*theos*]" To je unitární, ne trojiční monoteismus. Všimněte si Schonfield, *Authentic New Testament*: "Na začátku byl vyjádřený koncept." Pokud čteme "Na začátku byl SYN", uděláme dva, kteří jsou BŮH, a to rozbíjí základní a snadný, výslovný monoteismus Ježíše (Mk. 12:29; 1 Kor. 8:4-6) a celé Bible. Je smutné, že Jan 1:1 byl použit v rozporu s Ježíšem v Janovi 17:3 a s podrobnými příběhy o narození u Matouše a Lukáše a více než 1300 NZ odkazy na BOHA jako Otce. V Písmu jsou tisíce odkazů na Boha jako na jedinou osobu, která je definována osobními zájmeny jednotného čísla. Bůh Bible je jediný božský "někdo", "já". Ve chvíli, kdy se řekne, že někdo *jiný*, Syn, má *být* Bůh, jsou předpokládány dva Bohové; vesmír "je rozštěpován" a je zavedeno modlářství (srov. 1 Jan 5:20–21 pro férové varování).

<sup>3</sup> Stejně řecké slovo *pros* (u) se vyskytuje ve frázi "věci týkající se Boha", *ta pros ton theon*. "Slovo" tedy odráží srdce Božího myšlení, jeho zájem. Židé používali aramejské slovo *memra* (slovo), které také vyjadřovalo Boží činnost a moudrost. Jan přirozeně zrcadlí své židovské pozadí, stejně jako celý NZ. BBE má "Toto Slovo bylo od začátku ve vztahu k Bohu." Všimněte si *Thayer's Lexicon*: "věci respektující, vztahující se k Bohu" (Řím 15:17; Heb 2:17; 5:1). Filón hovoří o třech druzích života, z nichž jeden je "*pros theon*" vztahující se k Bohu, charakterizující Boha (*Quis rer. div. haer.* 9, *International Critical Commentary, John*, sv. 1, s. cxli). Podobně zůstává evangelium "u učedníků" [*pros* jako v J 1:1], Gal 2:5, tj. v jejich myslích. Filón mluví o věcech "*pros theon*" jako o věcech *vztahujících se k Bohu*, Jemu patří-

cích. Jan zde nemluví o vztahu dvou osob, pro který používá předložky *para* nebo *meta*. "Jinde Jan používá *para* k vyjádření myšlenky blízkosti jedné osoby k druhé (Jn. 1:39; 4:40; 8: 38; 14:17, 23, 25; 19:25; srov. 14:23) ... nikdy *pros*" (viz *Dictionary of New Testament Theology*, sv. 3, s. 1205.) Dan. 2:22 nám říká, že "světlo přebývá u Boha" nebo "světlo je u Něj" (LXX). Nikdo si nepředstavoval světlo tak, že je druhou božskou Osobou, tvořících dva BOHY! Ježíš, Boží Syn, není druhý BŮH, ničící první přikázání a Šema! (Deut 6:4; Mk. 12:29). Bible neví o žádném "Bohu Synu". Ž 36:9 podobně říká, že "fontána života je u Tebe. Ve Tvém světle vidíme světlo." Srv. Jer. 2:13. Jak dr. Colin Brown z Fuller Seminary moudře řekl: "Číst Jana 1:1, jako by říkal: 'Na začátku byl Syn' je zjevně špatně" (*Ex Auditu*, 7, 1991, s. 89)

\* řecká předložka *di'* stejně jako anglická *through* má česky význam zejména *skrze*, *kvůli* (pozn. překl.)

<sup>4</sup> Existuje zřejmá paralela k Janovi 1:1–3 v kumránských svitcích od Mrtvého moře, I QS 11.11: "Jeho znalostí bylo vše přivedeno v bytí. A všechno, co je, zřídil Svým záměrem a mimo Něj není nic uděláno." Hledáme-li paralely v hebrejském SZ, nacházíme "slovo Pána bylo u něj" (2 Král 3:12), nebo "u něhož je sen" (Jer 23:28). Slovo v žádném případě v SZ neznamena osobu. Slovo nebo sen může být "u" osoby, což znamená, že člověk má slovo ve své mysli nebo že prožívá sen. Srv. "u" připojeno k plánu v Jobovi 10:13; 12:13; 23:14; 27:11.

<sup>5</sup> Světlo je zde "to" ve středním rodu, ještě ne osoba. Ve v. 10 je historický Ježíš ve světě a světlu je pak dán mužský rod (*auton*), "on". "Skutečné světlo, které přichází na svět" (v. 9), je plně vyjádřeno v člověku Mesiášovi. Neosobní světlo se stalo osobou teprve, když se narodil Ježíš.

<sup>6</sup> "Poslán od Boha" nemá nic společného s takzvanou "preexistencí"! Jan Křtitel byl poslán od Boha, tj. pověřen, stejně jako Ježíš. Doslovně "poslán od Boha". Nikodém nemyslel na preexistenci, když vyznal, že Ježíš "přišel od (*apo*) Boha" (Jan 3:2). Srv. 1 Jan 4:1, kde je pravý Ježíš plně lidský.

<sup>7</sup> Kazatel evangelia Království (Mt. 3:2).

všichni skrze něj mohli uvěřit. <sup>8</sup>Sám nebyl Světlem, ale svědčil pokud jde o Světlo.

<sup>9</sup>To bylo pravé Světlo, které osvěcuje každého člověka přicházejícího do světa.<sup>8</sup>

<sup>10</sup>Byl ve světě a svět skrze\* něj vešel v existenci, a svět ho neuznal,<sup>9</sup> Světlo. <sup>11</sup>Přišel do své vlastní země a jeho vlastní lidé ho nepřijali. <sup>12</sup>Těm mnohým, však, kteří ho přijali, těm dal právo stát se Božími dětmi<sup>10</sup>— totiž těm věřícím v jeho zjevení evangelia. <sup>13</sup>Ti se narodili ne z krve, ani z touhy těla, ani z tou-

hy muže, ale z Boha.<sup>11</sup>

<sup>14</sup>A slovo začalo existovat jako lidská bytost,<sup>12</sup> a přebývalo mezi námi a my jsme viděli jeho slávu, slávu, jaké se jedinečně zplozený<sup>13</sup> Syn těší od svého Otce,<sup>14</sup> ozdoba milosti a pravdy.

<sup>15</sup>Jan vydal svědectví o něm a volal těmito slovy: "To byl ten, o kterém jsem řekl: 'Ten přicházející po mně, mne nyní předesel, protože vždy byl mým nadřazeným.'"<sup>15</sup>  
<sup>16</sup>Neboť z jeho plnosti jsme všichni obdrželi

<sup>8</sup> "Přijít do světa" znamená narodit se. Ježíš přišel do světa jedinečným způsobem, měl Boha jako svého Otce.

<sup>9</sup> Nyní, když je Ježíš na scéně, světlu, které bylo "to" ve v. 5, byla dána osobnost a je v řečtině vhodně popsáno jako "on" (*auton*).

<sup>10</sup> Věřící, kteří se znovu narodili, se stali "geneticky" příbuznými BOHa jako synové a dcery. Nejsou jen "adoptovanými", ale skutečnými členy Boží rodiny znovuzrozením v kontaktu se slovem/evangeliem Království.

<sup>11</sup> Nejranější citáty tohoto verše u otců církve, dříve než kterékoli z našich řeckých rukopisů NZ, podávají výklad, který toto prohlášení aplikuje na Ježíše, nikoli na věřící. Pak by to bylo jasné vyjádření o panenském početí Ježíše. Jeruzalémská bible a francouzská Jeruzalémská bible uvádí toto vložení smyslu do textu a jiní učenci jej silně podpořili: *On, jenž nebyl zplozen ani z krve, ani z vůle těla, ani z vůle muže, ale z Boha*. Zdá se velmi strojené říkat, že duchovní znovuzrození křesťanů "není z těla nebo z touhy muže". Mnohem přirozenější a snadnější pochopení je, že v. 13 je odkaz na nadpřirozený začátek/početí Ježíše v lůně Marie. Jan tedy v naprosté harmonii s Matoušem a Lukášem zaznamenal panenské zplození Syna (srv. 1 Jan 5: 18: Syn byl zplozen v čase, způsobeno, aby vešel v existenci; Ž 2:7; srov. první Adam v Gen. 2:7). Nejranější čtení "kdo [Ježíš] byl zplozen ..." se nachází ve veronském kodexu, kterým je starolatiná *Epistula Apostolorum*, a u čtyř raných církevních otců – Tertulliana, Justina Mučedníka, Ireneje a Origena. Myšlenka "věčného plození" Syna z toho všeho činí nesmysl! Jan by tak byl záměrně ve shodě s Matoušem a Lukášem a zbytkem NZ o nadpřirozeném původu Syna jako začátku nového stvoření. Trinitářství toto všechno nemožně zašmodrchává a v průběhu postbiblických koncilů potlačilo snadné zprávy o původu Syna v Matoušovi a Lukášovi. *Albrecht New Testament* v něm-

čině uvádí: "Sleduji ve v. 13 ["Ježíš, který byl zplozen"] Irenej a Tertulián a jinde dominantní také od 2. do 4. století na západě a zanechávající stopy na východě. Jan důrazně uznává zázračné zplození Syna, když souhlasí s Matoušem a Lukášem" (8. vydání, 1957).

<sup>12</sup> V Janově evangeliu "slovo" znamená poselství evangelia a slova/učení Ježíše, předané mu Otcem. Ježíš neříká: "Já jsem slovo/Slovo." To by mohlo povzbudit záměnu „slova“ s již existujícím Synem, což nevyhnutelně vede k polyteismu. Jan 17:3 je naprosto jasné unitární mono-teistické tvrzení podporované 1300 odkazy v NZ na Boha jako na Otce (srov. Mal 2:10). Jan 1:14 je poprvé oznámení, že zosobnění (slovo) se stalo osobou, vtělením milosti a pravdy (verš 17). Podobně Židé považovali Mojžíše za vtělení zákona (Filón, *Life of Moses* I., 162). Syn vstupuje v existenci, jako v Lukášovi 1:35. NZ je tak naprosto harmonický při prezentaci Syna jako zázračně zplozeného druhého Adama.

<sup>13</sup> To je přesně učení Lukáše 1:35. Ježíš je jedinečně Božím synem kvůli zázraku, který ho zpłodil jako druhého Adama. Adam byl také Božím synem (Lk. 3:38).

<sup>14</sup> Srv. Moffat, který zachycuje smysl. Tento obraz je založen na popisu Izraele jako Božího Syna. Srv. Ž Šal 18:4; 13:8: "Tvé trestání je na nás jako na prvorozeném jediném synovi." Il Ezdráš 6:58: "My, tvůj lid, kterého jsi nazval svým prvorozeným, svým jednozplozeným, svým milovaným." Tak také Ex 4:22; Ž 89:27; Jer 31:9; Sírach. 30:4: "Když zemře otec, je to, jako by byl ještě naživu, neboť zanechal kopii sebe sama." Tato hluboká pravda je ztracena, pokud je Ježíš skutečně "věčně plozený", v podstatě nehumánní, předlidská osoba.

<sup>15</sup> *Protos mou* zde znamená "můj nadřazený", ale mnoho překladů vnucuje význam, který by byl v rozporu se zbytkem Písma, tj. "byl přede mnou" nebo "existoval přede mnou". Pokud překládáme

milost a více milosti.<sup>16</sup> 17Neboť zákon byl dán Bohem skrze Mojžíše, ale milost a pravda přišly skrze Ježíše Mesiáše. 18Nikdo nikdy neviděl Boha. Jedinečně zplozený Syn,<sup>17</sup> ten, kdo je na prsou<sup>18</sup> Otce – vysvětlil Boha.<sup>19</sup>

119A toto je svědectví Janovo, když k němu Židé poslali z Jeruzaléma komisi kněží a Levitů, aby se ho zeptali: "Kdo jsi?" 20A přiznal se a nepopíral: "Já nejsem Mesiáš." 21A zeptali se ho: "Kdo jsi? Jsi Eliáš?" A on řekl. "Nejsem." "Jsi očekávaný prorok?" Odpověděl: "Ne." 22A oni mu řekli: "Kdo jsi? Abychom mohli odpovědět těm, kteří nás poslali. Co říkáš o sobě?" 23Řekl: "Jsem hlasem volajícího na poušti: 'Učiňte přímou cestu Pána Boha,' jak prorok Izaiáš řekl."

24Ti poslaní byli z farizejů. 25A položili mu další otázku: "Proč křtíš, pokud nejsi Mesiáš, nebo Eliáš nebo prorok, který měl přijít?"<sup>20</sup> 26Jan jim odpověděl: "Já křtím ve vodě. Mezi

vámi stojí ten, koho neznáte — 27ten, který přichází po mně, řemeny jehož sandálů nejsem hoden rozvázat." 28K těmto věcem došlo v Betanii za Jordánem, kde Jan křtil.

29Dalšího dne viděl Ježíše, jak k němu přichází, a řekl: "Toto je beránek Boží, ten, kdo odstraní hříchy světa.<sup>21</sup> 30Toto je ten, o kterém jsem řekl: 'Po mně přichází muž, který nyní postoupil přede mne, protože byl vždy mým nadřazeným.'<sup>22</sup> 31A neznal jsem ho, ale aby mohl být poznán Izraelem, proto jsem přišel křtít vodou." 32A Jan svědčil těmito slovy: "Viděl jsem ducha sestupujícího jako holubice z nebe a zůstávajícího na něm, 33a neznal jsem ho. Ale ten, kdo mě poslal křtít ve vodě, ke mně promluvil a řekl: 'Ten, na kom uvidíš ducha sestupujícího a zůstávajícího na něm, je ten, kdo křtí svatým duchem.'<sup>23</sup> 34A viděl jsem to a byl jsem svědkem skutečnosti, že ten je Syn jediného Boha."<sup>24</sup>

v souladu s Ježíšovým vyznáním v Mk 12:29 a Jan 17:3, musíme rozumět: "Můj následovník převzal mou prioritu, protože byl (vždy) mým nadřazeným." Dr. Leon Morris v *New International Critical Commentary on John* navrhuje, že "on [Ježíš] byl mým šéfem". Schonfield, *Authentic New Testament*: "Po mně přijde muž, který se zařadí přede mne, protože je můj nadřazený."

<sup>16</sup> Ve Staré smlouvě existovala milost, ale v Kristu a v Nové smlouvě je intenzivnější milost vyjádřena v Ježíši, který je druhým Adamem, hlavou nového druhu lidské bytosti. Celá podstata Písma je ztracena, pokud je Ježíš skutečně Bůh! Ve skutečnosti je tou nejlepší lidskou bytostí, Synem člověka, druhým Adamem.

<sup>17</sup> Některé rukopisy říkají "bůh". To je hodně sporné, pokud jde o to, zda Jan napsal toto slovo. Pokud to udělal, text neříká, že Syn byl "Bůh Syn" z věčnosti. Osoba, která je zplozena, je přivedena k existenci, a to neplatí o Jediném Bohu. Otec v Janovi 17:3 je jasnými slovy Ježíše "jediným, kdo je pravý Bůh". Jedná se o výslovně unitární výrok, zcela nepopíratelný. Dr. Hort říká, že pokud "jednorozený bůh" je pravda, "poukazuje to na nejvyšší formu odvozené bytosti." To rozhodně není Bůh v trojičním smyslu.

<sup>18</sup> Ježíš byl v nejintimnějším vztahu s BOHem. Příčestí přítomné ("bytí") naznačuje, že to nemá nic společného s takzvanou preexistencí v minulosti

<sup>19</sup> "Nikdo neviděl Boha, ale všichni jsme viděli Ježíše, který je Bůh" by bylo nesrozumitelné! Slovo Bůh znamená Otce asi 170krát v Janových spisech a 1300krát v NZ. To ukazuje na masivní důkazy pro unitární monoteismus, díky kterému je Otec "jediným, kdo je skutečný Bůh" (Jan 17:3). Tento verš je jakýmsi "místem činu", protože Augustin, aby ospravedlnil pozdější Trojici, musel falšovat text přesunutím frází, aby řikaly: "Ty, Otče, a Ježíš Kristus, kterého jsi poslal, jediný pravý Bůh" (viz jeho *Homilies on John*).

<sup>20</sup> Jak předpovídal kriticky důležitý text, definující očekávaného Mesiáše v Deut. 18:15-18, citovaný Petrem v Skutcích 3:22 a Štěpánem v Skutcích 7:37. Z tohoto textu si nikdo nemohl představovat Mesiáše, který je BŮH.

<sup>21</sup> Ježíš zemřel za každou lidskou bytost (1 Tim 2:4 atd.), na rozdíl od strašného učení, že Ježíš zemřel jen za některé, předem určené, bez ohledu na jakoukoli volbu, kterou by mohli učinit.

<sup>22</sup> *New International Critical Commentary on John* od Dr. Leona Morrise navrhuje "On je můj Šéf."

<sup>23</sup> Protože Ježíšova slova "jsou duch a život", celá jeho služba byla křtem v duchu. Při nanebevzetí duch přišel novým způsobem od vzkríšeného, vyvýšeného Mesiáše (Jn. 7:39).

<sup>24</sup> Jistě ne předpokládáný "Bůh Syn", který by porušil první princip veškerého pravého náboženství a vyznání Izraele a Ježíše, že Bůh je

<sup>35</sup>Následující den Jan stál se dvěma svými učedníky, <sup>36a</sup>když viděl Ježíše přecházejícího kolem, řekl: "Toto je Beránek Boží." <sup>37</sup>A ti dva učedníci ho slyšeli, co říká, a následovali Ježíše. <sup>38</sup>Ježíš se otočil a viděl, jak ho sledují, a řekl: "Co hledáte?" Řekli: "Rabbi (což přeloženo znamená učitel), kde bydlíš?" <sup>39</sup>A řekl jim: "Pojďte a uvidíte." A tak šli a viděli, kde bydlí, a zůstali u něho ten celý den. A byla asi desátá hodina. <sup>40</sup>Byl to Ondřej, bratr Šimona Petra, jeden z těch dvou, který slyšel od Jana a následoval ho. <sup>41</sup>Nejprve našel svého bratra Šimona a řekl mu: "Našli jsme Mesiáše" (což přeloženo<sup>25</sup> znamená Krista). <sup>42</sup>Přivedl ho k Ježíši, Ježíš se na něj podíval a řekl: "Ty jsi Šimon, syn Janův. Budeš se jmenovat Kefas," což přeloženo<sup>26</sup> znamená Petr.

<sup>143</sup>Následujícího dne chtěl Ježíš jít do Galileje, našel Filipa a řekl mu: "Následuj mě." <sup>44</sup>Nuže, Filip byl z Betsaidy, města Ondřeje a Petra. Potom Filip našel <sup>45</sup>Nathanaela a řekl mu, "Toho, o kterém Mojžíš psal v zákoně<sup>27</sup> a koho předpovídali proroci, jsme našli, Ježíše, syna Josefa z Nazareta." <sup>46</sup>Na-

thanael mu řekl: "Může z Nazareta přijít něco dobrého?" Filip řekl: "Přijď a podívej se." <sup>47</sup>Ježíš viděl Nathanaela, jak k němu přichází, a poznamenal: "Aj, pravý Izraelita, v němž neexistuje lstivost." <sup>48</sup>Nathanael mu řekl: "Jak to, že mě znáš?" Ježíš mu odpověděl: "Dřív než tě Filip zavolal, viděl jsem tě pod fíkovníkem."<sup>28</sup> <sup>49</sup>Nathanael mu odpověděl: "Rabbi, ty jsi Boží Syn. Jsi král Izraele."<sup>29</sup> <sup>50</sup>Ježíš mu odpověděl těmito slovy: "Protože jsem ti řekl, že jsem tě viděl pod fíkovníkem, jsi věřící? Uvidíš větší věci než toto." <sup>51</sup>A řekl mu: "Říkám ti z pravomoci od mého Otce, uvidíš otevřené nebe a Boží anděly vystupující a sestupující na Syna člověka."<sup>30</sup>

**2** <sup>1</sup>Tak tedy třetího dne<sup>31</sup> byla svatba v Kánně Galilejské a byla tam Ježíšova matka. <sup>2</sup>Ježíš byl také pozván na svatbu se svými učedníky. <sup>3</sup>Když došlo víno, Ježíšova matka mu řekla. "Už nemají víno." <sup>4</sup>Ježíš jí řekl: "Paní, je to tvá nebo má starost? Moje hodina<sup>32</sup> ještě nepřišla." <sup>5</sup>Jeho matka řekla služebníkům: "Cokoli vám řekne, abyste udělali, udělejte to." <sup>6</sup>Bylo tam šest nádob na vodu

jediná Božská osoba (Mk. 12:29: "Pán, náš Bůh, je jediný Pán"). Jan napsal celé své evangelium se záměrem nás přesvědčit, že "Ježíš je Mesiáš, Boží Syn" (Jn. 20:31) Nikdo si nepředstavoval, že Mesiáš by ohrožoval monoteismus hebrejských spisů Písma! Každý chápal Mesiáše jako jedinečnou lidskou bytost. Tak Dr. Matthews: "Každý, kdo má základy historického smyslu, musí připustit, že doktrína Trojice netvořila **žádnou součást původního poselství**. Svatý Pavel ji neznal a nebyl by schopen pochopit význam termínů používaných v teologické formulaci, na které se Církev nakonec shodla." (*God in Christian Experience*, s. 180).

<sup>25</sup> Hebrejské *Mašich*, pomazaný, se vztahuje na krále a také na patriarchy v Ž. 105:15. Řecký ekvivalent je *christos*, Kristus. Žádný čtenář NZ by si nepředstavoval, že Kristus, jako Boží pomazaný, byl také plně Bůh. Věděli, že BŮH je jedna osoba a že Bůh se nemůže narodit nebo zemřít.

<sup>26</sup> Je to naprosto správné, podle příkladu spisů Nového zákona přeložit jména z jednoho jazyka do druhého. Spousta zbytečné energie byla utracena nějakými spory o překlad vlastních jmen!

<sup>27</sup> Mojžíš v Deut. 18:15-18 předpověděl budoucího Mesiáše jako lidskou osobu, Izraelitu, jako je

Mojžíš, a Bůh varoval, že každý, kdo nebude poslušně reagovat na tohoto Mesiáše, bude odříznut z lidu. Petr citoval tento klíčový text v Skutcích 3:22 a Štěpán v Skutcích 7:37. Izraelité žádali, aby Bůh s nimi už nikdy nemluvil přímo. Tvrdit, že zmocněncem byl nakonec i Bůh, by nedávalo smysl. Bůh na jejich žádost odpověděl slibem, že jako svého zmocněnce a pověřence použije tu nejlepší izraelskou lidskou osobu.

<sup>28</sup> Možná místo pro školu, když byl Nathanael mladší.

<sup>29</sup> To nám předává v podstatě mesiášský význam Syna Božího, vysoce politicky nabitého termínu, protože Mesiáš jako Boží Syn bude vládnout světu při svém návratu na Zemi. Ž2 je v tomto ohledu klíčový. Mat 16:16 jako klíč ke křesťanskému vyznání se opakuje v 1. Jana 5:1, 5.

<sup>30</sup> Ježíš je tedy jedinečným mostem mezi nebem a zemí, mezi Bohem a člověkem. Ježíš si užíval intimního kontaktu s Bohem, svým Otcem a mluvil za Otce jako jeho jedinečný zmocněnec.

<sup>31</sup> Tradice si všímala, že v Genesis byl třetí den prohlášen za "dobrý", a tedy vhodný den pro svatby (Gen. 1:12)!

<sup>32</sup> Jeho smrti.

stojících tam pro židovské obřady očišťování, každá obsahující okolo 20 až 30 galonů. <sup>7</sup>Ježíš jim řekl: "Naplníte ty nádoby vodou." A naplnili je až po okraj, <sup>8</sup>a řekl jim: "Tak tedy nalijte z nich a přineste je hlavnímu pořadateli svatby," a udělali to. <sup>9</sup>Když hlavní správce ochutnal vodu, která se stala vínem,<sup>33</sup> a nevěděl, jak se to stalo (ale služebníci, kteří vodu nalili, to věděli), správce zavolal ženicha a řekl: <sup>10</sup>"Každý podává dobré víno na začátku, a když všichni pili dostatečné, horší víno. Ale ty jsi zachoval nejlepší víno až dosud."

<sup>11</sup>Ježíš předvedl první ze svých symbolických zázraků v Káně Galilejské, a dal najevo svou slávu<sup>34</sup> a jeho učedníci v něj uvěřili. <sup>12</sup>Poté šel on a jeho matka, jeho bratři a jeho učedníci do Kafarnaumu a zůstali tam několik dní.

<sup>13</sup>A blížil se židovský svátek pesach<sup>35</sup>, a Ježíš šel vzhůru do Jeruzaléma <sup>14</sup>a v chrámu našel ty, kteří prodávají skot, ovce a holubice. <sup>15</sup>Udělal si malý bič a vyháněl je, ovce i dobytek, z chrámu a převracel stoly, <sup>16</sup>a řekl prodávajícím holubice: "Vezměte tyto věci odtud. Nedělejte z domu mého Otce tržní místo." <sup>17</sup>A učedníci si vzpomněli, co říká Písmo: "Vášen pro Tvůj dům mě stravuje." <sup>18</sup>Židé se tedy tázali Ježíše těmito slovy: "Jaké zna-

mení nám ukážeš, abys prokázal svou pravomoc konat tyto věci?" <sup>19</sup>Ježíš odpověděl: "Zbořte tento chrám a za tři dny ho pozvednu." <sup>20</sup>Židé odpověděli: "Tento chrám byl ve výstavbě 46 let a říkáš, že jej za tři dny znovu pozvedneš?" <sup>21</sup>Mluvil však o chrámu svého těla. <sup>22</sup>Když byl Ježíš později vzkříšen z mrtvých, jeho učedníci si vzpomněli, že říkal tato slova, a věřili Písmu a slovu, které Ježíš pronesl.<sup>36</sup>

<sup>23</sup>Tak tedy, když byl v Jeruzalémě na slavnost pesachu, mnozí uvěřili v jeho jméno,<sup>37</sup> když viděli znamení, která dělá. <sup>24</sup>Ježíš se jim však nesvěřil, protože rozuměl povaze každého člověka. <sup>25</sup>A nepotřeboval nikoho, aby svědčil o člověku, protože věděl, co v člověku je.

**3** <sup>1</sup>Existoval muž z farizejů jménem Nikodém, židovský vladař. <sup>2</sup>Přišel za Ježíšem v noci<sup>38</sup> a řekl mu: "Rabbi, uznáváme, že jsi učitel pověřený Bohem.<sup>39</sup> Nikdo nemůže dělat tato znamení, která děláš, ledaže by s ním byl Bůh." <sup>3</sup>Ježíš mu odpověděl: "Říkám ti z Božího pověření, dokud se člověk znovu nenarodí,<sup>40</sup> není schopen vidět nebo chápat Boží království."

za čím stojí, v celý jeho program.

<sup>38</sup> Bylo by nebezpečné být viděn na veřejnosti s "kacířským" Ježíšem. Stejně nebezpečí strachu existuje dnes, ale nesmíme se stydět za Ježíšova učení. Ježíš se bude stydět za ty, kteří se stydí za jeho slova (Mk. 8:38).

<sup>39</sup> To rozhodně neznamená, že si Nikodém myslel, že Ježíš předcházal své narození. Stejný jazyk znamenající být poslán od Boha, se používá i pro Jana Křtitele (Jn. 1:6).

<sup>40</sup> Nebo zrozený shora, to znamená, Bohem jako autorem tohoto nového zrození, jež závisí na naší víře v pravdu a na pokání. Znovuzrození je tedy neměnným základem, jak se stát křesťanem. V synoptických evangeliích Matoušově, Markově a Lukášově je duchovní znovuzrození popsáno jako nový život vzcházející ze semene evangelia (Lk. 8:11). Vůči Nikodémovi tedy Ježíš používá biologickou metaforu a vůči veřejnosti, která slyšela podobenství o rozséváči, zemědělskou metaforu. Ty jsou krásně zkombinovány v 1 Pet. 1:22-25, kde být zrozen znovu je založeno na semenu, kterým je evangelium. NZ tedy ob-

<sup>33</sup> Různé pokusy vyhnout se zřejmé skutečnosti, že to byl alkohol, by měly být opuštěny! Každý ví, že *oinos* je víno a rozhodně ne hroznová šťáva! Právě falešně pojmenované hnutí "střídmostí" (vlastně zákazu) způsobilo značný zmatek nad touto snadnou záležitostí. Viz také Deut. 14:26.

<sup>34</sup> Jako obraz Boha a ideálního člověka. Člověk má zrcadlit Boží obraz a slávu (1 Kor 11:7). Obraz a sláva jsou viditelné vlastnosti člověka Ježíše (Jan 1:14). Ani náznak života jiného než lidského.

<sup>35</sup> Jan mluví o celém svátku pesach trvajícím týden, ne o jen jediném dnu, kdy byl zabit beránek.

<sup>36</sup> Věřit slovu, evangeliu a Ježíšovým slovům je základem křesťanství. Nemělo by být nutné zmínit takový elementární fakt, ale mnozí účastníci bohoslužeb považují Ježíše pouze za toho, kdo zemřel a vstal, ne za rabína/učitele. Jak si všiml jeden komentátor, veřejnost si myslí, že Ježíš je "milý, ale ne chytrý". To je velké nedorozumění, zejména s ohledem na Jana 12:44 a násl.

<sup>37</sup> V jeho nároky a v jeho učení evangelia, ve vše,

<sup>4</sup>Nikodém odpověděl: "Jak je možné, aby se člověk narodil, když už je starý? Určitě nemůže podruhé vstoupit do lůna své matky a narodit se?" <sup>5</sup>Ježíš odpověděl: "Z Božího pověření ti říkám, že pokud se člověk nenarodí z vody a ducha, nebude schopen vstoupit do Božího království. <sup>6</sup>Co se narodilo z těla, je tělo, a to, co se narodilo z ducha, je duchovní. <sup>7</sup>Nebud' udiven, že jsem ti řekl, že se musíte znovu narodit. <sup>8</sup>Vítr fouká tam, kam si přeje, a slyšíš jeho zvuk, ale nevíš, odkud přichází a kam jde. Je to tak u každého, kdo byl zrozen z ducha."<sup>41</sup>

<sup>9</sup>Nikodém odpověděl. "Jak se to může stát?" <sup>10</sup>Ježíš odpověděl: "Jsi učitelem v Izraeli a těmto věcem nerozumíš? <sup>11</sup>Z Božího pověření tě ujišťuji, že mluvíme o věcech, o nichž víme, a svědčíme o věcech, které jsme viděli, ale nepřijímáte naše svědectví evan-

gelia. <sup>12</sup>Pokud jsem vám řekl o věcech na zemi a nevěříte jim, jak budete věřit nebeským věcem,<sup>42</sup> když vám o nich řeknu? <sup>13</sup>A nikdo nevystoupil do nebe<sup>43</sup> kromě toho, kdo má svůj původ v Bohu, ten, kdo je Syn člověka.<sup>44</sup> <sup>14</sup>A právě jako Mojžíš pozvedl hada na poušti, stejným způsobem musí být Syn člověka pozvednut, <sup>15</sup>aby všichni, kdo v něj věří, mohli získat život nadcházejícího Věku.<sup>45</sup>

<sup>16</sup>Bůh miloval svět tímto způsobem, že dal svého jedinečně zplozeného Syna,<sup>46</sup> aby každý člověk, který v něj věří, nezahynul, ale měl život nadcházejícího věku. <sup>17</sup>Neboť Bůh neposlal svého Syna do světa<sup>47</sup> za účelem odsouzení světa, ale aby svět mohl být skrze něj zachráněn. <sup>18</sup>Osoba, která v něj věří, není odsouzena. Ale ten, kdo nevěří, byl již odsouzen, protože neuvěřil ve zjevení a celý program<sup>48</sup> jedinečně zplozeného<sup>49</sup> Božího

sahuje jedinou unitární teologii, jak se stát věřícím. Začíná vírou v Ježíšovo evangelium Království (Mk. 1:14-15). Evangelium je podáváno formou "zkratky" na "slovo" nebo "Boží slovo". Toto evangelium Království obsahuje základní semeno nesmrtnosti a převádí na nás tvořivý život Boha, *logos*, slovo zvěstované jako evangelium všemi evangelisty a pisateli NZ. Stáváme se Božími dětmi infúzí Jeho semene do nás (1 Jan 3:9). Duchovní paralela s přirozenou reprodukcí "semenem" (*sperma* a *sporos*) je zřejmá. Člověk by mohl myslet na lidskou hlavu jako na vajíčko a na evangelium Království, jež musí do ní proniknout sluchem a zprostředkovat porozumění. Podobenství o rozsévání je nezbytné pro pochopení všech podobenství (Mk. 4:13). Podobenství o rozsévání nás učí o podstatném "novém koření osobnosti při znovuzrození" (*Hastings Dictionary of the Bible*, sv. 4, s. 216), vytvořeném obnovujícím semenem.

<sup>41</sup> Znovuzrození se musí stát nyní a závisí na neviditelné činnosti tvořivého ducha/slova/evangelia Božího. NZ nikde neříká, že k znovuzrození může dojít pouze při budoucím vzkříšení. Jakub (1:18) pomocí jiné metafory říká, že Bůh "nás zrodil" (obraz je o matce rodící dítě). Petr říká, že křesťané se znovu narodili a jako novorozené děti musí vyhledávat pravé mléko evangelia (1 Pet. 1:23-2:2).

<sup>42</sup> Velké duchovní pravdy evangelia, pocházející od Boha v nebi. Nemá to nic společného s představou "jít do nebe" při smrti; o tom Bible nic ne-

říká. Svatí budou vládnout a panovat na Zemi (Zj. 5:10; Dan. 7:14, 18. 22, 27; 2:44).

<sup>43</sup> tj. získal přístup k Božím tajemstvím. Ježíš je most mezi nebem a zemí.

<sup>44</sup> Lidská bytost spatřená předem ve vidění v Danielovi 7.

<sup>45</sup> Život budoucího Království, příliš neurčitě překládán jako "věčný život". Fráze pochází z Dan. 12:2, kde popisuje "život [budoucího] věku" po vzkříšení k nesmrtnosti. Tento život musí být nyní vychutnáván předem po uvěření evangeliu, jak je Ježíš kázal, a díky tomu v duchu přijímána záloha nebo předzvěst Království.

<sup>46</sup> Všichni synové v Bibli jsou zplození, a tak "syn" znamená zplození a vstup do existence. Toto je podrobně popsáno, po prohlášení o zplození Syna v Ž. 2:7, v příbězích o narození v Matoušovi a Lukášovi. Viz Matouš 1:18, 20 ("zplozeno v ní") a Lukáš 1:35 ("je zplozeno"), které poskytují definici Syna Božího. Počátek Syna byl v Iz. 9:6 dlouho předvídan, kde Syn/dítě "bude zplozen/o" (přivedeno Bohem k existenci, zplozeno Bohem) 1 Jan 5:18 zaznamenává stejnou událost v čase: zplození jedinečného Syna Božího, Ježíše (srv. 2 Sam. 7:14; 1 Paralip 17:13-15).

<sup>47</sup> Být poslán do světa znamená být pověřen úkolem mu kázat. Učedníci byli posláni stejným způsobem jako Ježíš (20:21). Všichni proroci byli "posláni".

<sup>48</sup> Doslova, ve jméno, které zahrnuje celý charakter a činnost Boha.

Syna. <sup>19</sup>Toto je důvod k odsouzení: Světlo přišlo do světa a lidé milovali temnotu spíše než světlo, protože jejich činnosti byly zlé. <sup>20</sup>Každý, kdo činí zlé věci, nenávidí světlo a nepřichází ke světlu, aby jeho díla nebyla obnažena. <sup>21</sup>Ten, kdo vykonává pravdu, však přichází na světlo, aby jeho díla mohla být ukázána jako vykonaná pod Božím vedením."

<sup>22</sup>Po těchto věcech přišel Ježíš a jeho učedníci do Judeje, zůstával tam s nimi a křtil<sup>50</sup> lidi. <sup>23</sup>A Jan Křtitel křtil v Ainon poblíž Salim, protože tam bylo mnoho pramenů, a lidé přicházeli a byli křtěni. <sup>24</sup>Jan Křtitel ještě nebyl uvržen do vězení.

<sup>25</sup>Mezi Janovými učedníky vyvstal spor s jedním Židem ohledně očištění. <sup>26</sup>Přišli tedy k Janovi a zeptali se ho: "Rabbi, ten, který byl s tebou na druhé straně Jordánu, ten, o kterém jsi podal svědectví,<sup>51</sup> křtí a připojuje se k němu mnoho lidí." <sup>27</sup>Jan odpověděl: "Člověk nemůže obdržet nic, pokud mu to nebude uděleno z nebe. <sup>28</sup>Vy sami potvrďte skutečnost, že jsem řekl: 'Nejsem Mesiáš, ale byl jsem poslán před ním.' <sup>29</sup>Ten, kdo má nevěstu, je ženich. Ale přítel ženicha, který stojí a poslouchá ho, má velkou radost, když slyší hlas ženicha. Jsem proto plný radosti. <sup>30</sup>On musí růst, zatímco já se menšit.

<sup>31</sup>Ten, kdo přichází shora,<sup>52</sup> je nadřazený všem. Ten, kdo přichází ze země, je pozemský a mluví pozemsky. Ten přicházející z nebe,<sup>53</sup> je nade všechny. <sup>32</sup>Podává svědectví o tom, co viděl a slyšel. Ale nikdo nepřijímá jeho svědectví.<sup>54</sup> <sup>33</sup>Ten, kdo přijímá jeho svědectví-evangelium, dává svou pečeť na skutečnost, že Bůh je pravdivý. <sup>34</sup>Neboť ten, koho Bůh poslal jako svého zmocněnce, mluví Boží slova, neboť nerozdává ducha odměněně. <sup>35</sup>Otec miluje Syna a dal mu moc nad vším. <sup>36</sup>Osoba, která věří v Syna, má život nadcházejícího věku. Ten, kdo odmítne poslouchat Syna<sup>55</sup> tento život neuvidí. Spíše nad ním visí spravedlivá Boží zuřivost."<sup>56</sup>

**4** <sup>1</sup>Nyní, když se Ježíš dozvěděl, že farizejové slyšeli, že Ježíš činí a křtí více učedníků než Jan <sup>2</sup>(ačkoli Ježíš sám křty vlastně neprováděl, ale jeho učedníci jako jeho zmocněnci<sup>57</sup>), <sup>3</sup>opustil Judsko a vrátil se do Galileje. <sup>4</sup>Ale musel projít Samařsko. <sup>5</sup>Přišel do města v Samařsku, zvaného Sychar, blízko pozemku, který dal Jákob svému synovi Josefovi. <sup>6</sup>Byla tam Jákobova studna a Ježíš, unavený z cestování, se posadil ke studni. Bylo kolem poledne.

<sup>7</sup>Samařská žena přišla načerpat vodu a Ježíš jí řekl: "Dej mi napít." <sup>8</sup>Jeho učedníci šli

<sup>49</sup> Ježíš, Syn Boží, byl jedinečně zplozen, přivezen k existenci biologickým zázrakem v lůně Marie. Lukáš 1:35 poskytuje tuto základní pravdu přesně v autoritativních slovech anděla Gabriela a Mat 1:18, 20 hovoří o původu (*genesis*), nejen o narození, toho, kdo je "zplozen v ní" (Mat. 1:20, *gennethen*). Syn je jediný zplozený v 1 Jan 5:18. <sup>50</sup> Je důležité si uvědomit, že Ježíš křtil se svými učedníky ve vodě, viz 4:1. Sám Ježíš byl pokřtěn ve vodě, což vyžadovalo poslušnost vůči Bohu. Spása je dána těm, kteří poslouchají Ježíše (Heb. 5:9).

<sup>51</sup> Tedy "ten, o kterém jsi říkal, že je Mesiáš".

<sup>52</sup> Jehož původ je od Boha nadpřirozeným zázrakem v Marii (Lk 1:35). Ten, kdo je božsky oprávněn.

<sup>53</sup> To je idiomatický výraz pro někoho, kdo je Božím darem, protože "všechny dobré dary přicházejí z nebe" (Jakub 1:17; 3:15). To nemá nic společného s předlidskou osobou, která už z defi-

nice by nemohla být slíbeným potomkem Davida v přímé linii, což je nezbytná podmínka pro to, aby se někdo mohl stát Mesiášem.

<sup>54</sup> Evangelium království.

<sup>55</sup> Odmítnutí poslouchat Syna je opakem víry v Syna. To nám dává nejzákladnější ze všech biblických pravd o spáse. Spása je dána pouze těm, kteří poslouchají Syna (Heb. 5:9; 1 Tim. 6:3; 2 Jn. 7-9; Jn. 12:44 a další). Pavel používá souhrnné rčení "poslušnost víry" (rámuje celou knihu Římanům: Řím. 1:5; 16:26).

<sup>56</sup> To znamená, že mu hrozí zničení, pokud ne-reaguje pokáním a vírou v evangelium Království, jaké kázal Ježíš a každý pisatel NZ (Mk. 1:14-15; Skutky 8:12, atd).

<sup>57</sup> Pavel následoval tuto praxi v 1 Kor. 1:14-16. Význam vodního křtu v NZ nemůže být přehánán. Nepokřtění lidé nebyli považováni za součást NZ komunity. Jedna forma "ultradispenzacionalismu" má tendenci plést kvůli této snadné záležitosti některé lidi.

do města nakoupit jídlo. <sup>9</sup>Samařská žena mu řekla: "Jak můžeš ty, Žid, žádat mne, Samařanku, o nápoj?" (Neboť Židé se se Samařany nestýkají.) <sup>10</sup>Ježíš jí odpověděl: "Kdybys znala ten Boží dar a kdo je ten, kdo od tebe žádá nápoj, požádala bys ho a on by ti dal živou vodu." <sup>11</sup>Žena mu řekla: "Pane,<sup>58</sup> nemáš ani vědro a studna je hluboká; kde tedy můžeš získat tu živou vodu? <sup>12</sup>Jsi větší muž než náš otec Jákob, který nám dal tuto studnu a pil z ní sám se svými syny a se svým skotem?" <sup>13</sup>Ježíš odpověděl: "Každý, kdo pije tuto vodu, bude znovu žít. <sup>14</sup>Ale kdokoli pije vodu, kterou dávám já, nikdy nebude mít žízeň: voda, kterou mu dám, se v něm stane pramenem vody prýstící k životu nadcházejícího věku."

<sup>15</sup>Žena mu řekla: "Pane, dej mi tu vodu, abych nedostala žízeň a nemusela sem chodit čerpat vodu." <sup>16</sup>Ježíš jí řekl: "Jdi a vezmi svého manžela." <sup>17</sup>Žena odpověděla: "Nemám manžela." <sup>18</sup>Ježíš řekl: "Je skuteností, že jsi měla pět manželů, a muž, se kterým nyní žiješ, není tvůj manžel. To, co jsi právě řekla, je pravda." <sup>19</sup>Žena mu řekla: "Pane, vidím, že jsi prorok. <sup>20</sup>Naši předkové uctívali na této hoře, ale vy říkáte, že místo, kde lidé musí uctívat, je v Jeruzalémě." <sup>21</sup>Ježíš řekl: "Věř mi, ženo, přichází hodina, kdy nebudete uctívat Otce ani na této hoře, ani v Jeruzalémě. <sup>22</sup>Vy lidé uctíváte to, čemu nerozumíte; my uctíváme to, čemu rozumíme, protože

spása přichází od Židů.<sup>59</sup> <sup>23</sup>Přichází však čas a nyní je tu, kdy praví ctitelé budou uctívat Otce v duchu a v pravdě, neboť Otec hledá takové lidi, aby Ho uctívali. <sup>24</sup>Bůh komunikuje skrze ducha,<sup>60</sup> a ti, kdo ho uctívají, musí Ho uctívat na základě ducha a pravdy." <sup>25</sup>Žena řekla: "Vím, že přichází Mesiáš (zvaný Kristus). Až přijde, řekne nám všechno." <sup>26</sup>Ježíš odpověděl: "Já jsem on, ten Mesiáš,<sup>61</sup> ten, který k tobě mluví."

<sup>427</sup>V tuto chvíli se jeho učedníci vrátili a byli ohromeni, když zjistili, že mluví se ženou, ale nikdo z nich se nezeptal: "Co od ní chceš, nebo o čem s ní mluvíš?" <sup>28</sup>Žena nechala svou nádobu na vodu a šla do města a řekla lidem: <sup>29</sup>"Pojďte a setkejte se s mužem, který mi řekl všechno, co jsem kdy udělala! Mohl by to být Mesiáš?" <sup>30</sup>Opustili město a byli na cestě k Ježíši.

<sup>31</sup>Mezitím ho učedníci vyzývali: "Rabbi, něco sněz." <sup>32</sup>Řekl však: "Musím jíst jídlo, které neznáte." <sup>33</sup>Učedníci si tedy říkali: "Mohl mu někdo přinést něco k jídlu?" <sup>34</sup>Ježíš řekl: "Mým jídlem je konat vůli Toho, kdo mě pověřil, a dokončit Jeho dílo. <sup>35</sup>Nemáte rčení: 'Čtyři měsíce a poté sklizeň?' No, říkám vám, rozhlédněte se, podívejte se na pole, jsou bílá, připravená ke sklizni! <sup>36</sup>Ženci už je vyplácena jeho mzda: už přináší ovoce pro život nastávajícího věku, takže rozséváč<sup>62</sup> a žnec se mohou radovat spolu. <sup>37</sup>Znáte přísloví: 'Jeden rozsévá a druhý sklízí.'

<sup>58</sup> Všimněte si, že ho oslovuje "pane", ale nikdo si nepředstavuje, že zvat Ježíše "pánem" znamená, že byl Božstvem! Tak v Ž. 110:1, který ovládá myšlení celého NZ, druhým pánem (*adonai*) není Bůh. Ježíš je svrchovaně vyvýšeným lidským Mesiášem, druhým Adamem (1. Kor 15: 45-49; 1 Tim. 2:5). To, že Bůh je jedinečný a jediný Pán se neustále opakuje v NZ. Ježíš je Mesiáš, a to je klíč k pochopení křesťanské víry. Popírat Ježíše jako Mesiáše je největší ze všech lží (1 Jan 2:22)

<sup>59</sup> Toto je jedno z velkých potvrzení netrojiční víry Ježíše a Bible. Představa, že Bůh je jednou Podstatou ve třech Osobách, je Písmu naprosto cizí. Bůh hebrejské Bible, tedy Židů, a Bůh Ježíše, je jediný a jedinečný pravý Bůh (Jn. 17:3; Mk. 12: 29, atd).

<sup>60</sup> Doslova "Bůh je duch", což znamená, že komu-

nikuje přes ducha. Význam není "Bůh je nějaký duch". Bůh je láska a Bůh je světlo jsou paralelní výroky. Spása je založena na "lásce k pravdě, aby byli spaseni". (2 Tes. 2:10).

<sup>61</sup> Rčení "Já jsem on" v Janovi je Janův živý způsob, jak zdůraznit, že vše, co píše, je zaměřeno na prokázání, že Ježíš je Mesiáš (20:31). Význam slov "Já jsem on" (jako zde, poprvé ve 4: 26), "Já jsem ten" je "Já jsem Kristus, Mesiáš". Se SZ to nemá nic společného "Já jsem ten, kdo je," "Já jsem existující sám ze sebe" Ex. 3:14 (LXX) nebo "Já jsem, který jsem" (heb.), jak řekl Bůh. Ježíš zde v Janovi neopakoval řečtinu z Ex. 3:14: "Já jsem ten, který existuje." Jeho nárok je být Mesiášem (srv. 1 Jan 5:1-2; 2:22).

<sup>62</sup> Veškeré ovoce v NZ se rodí ze slova evangelia Království (Mt. 13:19; Lk. 8:11-12; 1 Pet. 1:23-25)



<sup>38</sup>Poslal jsem vás, abyste kosili sklizeň, pro kterou jste nepracovali. Jiní pro ni pracovali a podíleli se na odměně z jejich práce."

<sup>39</sup>A mnoho Samařanů toho města v něj uvěřilo díky slovům ženy, která svědčila: "Řekl mi všechno, co jsem kdy udělala."  
<sup>40</sup>Když k němu přišli Samařani, pozvali ho, aby zůstal s nimi; a zůstal tam dva dny.  
<sup>41</sup>Mnohem více uvěřilo díky jeho slovu<sup>63</sup> <sup>42</sup>a řekli ženě: "Už nevěříme kvůli *tvému* slovu, neboť jsme sami slyšeli a jsme přesvědčeni, že toto je opravdu Spasitel světa."

<sup>43</sup>Když utekly dva dny, Ježíš odešel do Galileje. <sup>44</sup>Neboť Ježíš sám svědčil o tom, že prorok nemá ve své zemi žádnou čest.  
<sup>45</sup>Když přišel do Galileje, Galilejci ho přivítali, když viděli všechno, co udělal v Jeruzalémě při svátku; neboť oni sami také šli ke svátku.

<sup>46</sup>Ještě jednou Ježíš navštívil Kánu v Galileji, kde proměnil vodu na víno. A tam byl nějaký královský úředník, jehož syn ležel nemocný v Kafarnaum. <sup>47</sup>Když uslyšel, že Ježíš přišel z Judska do Galileje, šel k němu a požádal ho, aby sestoupil a uzdravil jeho syna, který byl blízko smrti. <sup>48</sup>Ježíš mu řekl: "Pokud vy lidé neuvidíte znamení a zázraky, neuvěříte." <sup>49</sup>Královský úředník řekl: "Pane, sestup, než moje dítě zemře." <sup>50</sup>Ježíš mu řekl: "Můžeš jít, tvůj syn bude žít." Muž uvěřil tomu, co mu Ježíš řekl,<sup>64</sup> a odešel. <sup>51</sup>Když byl na cestě domů, setkali se s ním jeho otroci a řekli mu, že jeho chlapec žije. <sup>52</sup>Zeptal se jich, kdy se začal zotavovat. Řekli mu: "Horečka ho opustila včera, kolem jedné odpoledne." <sup>53</sup>Otec si pak uvědomil, že to byl přesný okamžik, kdy mu Ježíš řekl: "Tvůj syn bude žít." Tak on i celá jeho domácnost uvěřili. <sup>54</sup>To byl druhý symbolický zázrak, který

Ježíš provedl, když se vrátil z Judska do Galileje.

**5** <sup>1</sup>Poté následoval židovský<sup>65</sup> svátek a Ježíš šel do Jeruzaléma. <sup>2</sup>V Jeruzalémě u ovčí brány je bazén zvaný aramejsky Bethesda s pěti kolonádami. <sup>3</sup>Lehává tam spousta nemocných lidí, slepých, zmrzačených a ochrnutých, čekajících na pohyb vody. <sup>4</sup>Neboť Pánův anděl občas sestoupil v určitých obdobích do bazénu a zamíchal vodou. Kdokoli poprvé vstoupil, když byla voda promíchána, byl vyléčen z jakékoli nemoci, již byl postižen. <sup>5</sup>Byl tam jeden muž, který byl nemocný 38 let. <sup>6</sup>Ježíš ho tam viděl ležet a věděl, že je už dlouho invalidní, a zeptal se ho: "Chceš být uzdraven?" <sup>7</sup>Nemocný odpověděl: "Pane, nemám nikoho, kdo by mě vzal dolů do bazénu, když se voda promíchá. Když se snažím sestoupit, někdo jiný jde přede mnou." <sup>8</sup>Ježíš mu řekl: "Zvedni své lože a jdi," <sup>9</sup>a muž byl okamžitě uzdraven, zvedl své lože a začal chodit. Ten den byl sabat.

<sup>10</sup>Tak Židé řekli muži, který byl uzdraven: "Je sabat a není dovoleno, abys nosil své lože." <sup>11</sup>Ale on jim odpověděl: "Ten, kdo mě uzdravil, řekl: 'Vezmi si své lože a chod'." <sup>12</sup>Řekli mu: "Kdo je ten muž, který ti řekl, abys vstal a chodil?" <sup>13</sup>Muž, který byl uzdraven, nevěděl, kdo to je, protože Ježíš odešel a protože na tom místě byl dav. <sup>14</sup>Poté ho Ježíš našel v chrámu a řekl mu: "Podívej, teď jsi uzdraven. Už více nehřeš. Pokud ano, může se ti stát něco horšího." <sup>15</sup>Muž odešel a Židům oznámil, že Ježíš je ten, kdo ho uzdravil. <sup>16</sup>Tak tedy Židé pronásledovali Ježíše, protože tyto věci činil v sabatu. <sup>17</sup>Ježíš jim odpověděl: "Můj otec pracuje až dosud a já

<sup>63</sup> Evangelium Království z Ježíšových rtů. "Slovo" je standardní zkratka pro slovo/evangelium království (Mt. 13:19; Lk. 8:11-12), spasitelné evangelium (viz Skutky 8:12; 19:8; 20:24-25; 28:23, 31). Neměnným základem skutečné křesťanské víry je věřit Ježíši a poslouchat jej (Jn. 3:36; Heb. 5:9).

<sup>64</sup> Velký klíč ke křesťanskému úspěchu: věřit a poslouchat, co říká Ježíš. Je to víc než jen "přijmout Ježíše" jako toho, kdo za nás všechny zemřel. Ježíšova smrt a vzkříšení jsou pro evange-

lium ústřední, ale nikdy nevylučují poslušnost Ježíšových slov. (12:44 a násl.).

<sup>65</sup> Ne křesťanský, ale židovský svátek. Jan neztotožňoval svátky kalendáře SZ s praxí křesťanů. Viz Kol. 2:16-17, kde NZ uvádí, že starozákonní kalendář je jen stínem – každoroční svátky, měsíční nové měsíce a týdenní sabaty. Tento stín je negativně srovnáván s Mesiášem, který přišel. Mesiáš je realita, jejímž stínem byl kalendář. Pavel naléhal, aby trojnásobný kalendář nebyl křesťanům pod Novou smlouvou vnučován.

také pracuji." <sup>18</sup>Proto se Židé snažili o to více, aby ho zabili, protože nejen že porušil sabat, ale nazýval Boha svým vlastním Otcem a stavěl se na stejnou úroveň s Bohem.<sup>66</sup>

<sup>19</sup>Tak jim Ježíš odpověděl slovy: "Opravdu vám říkám, že syn není schopen dělat nic z vlastní pravomoci. Může dělat pouze to, co vidí, že dělá jeho otec. Ať už dělá jeho otec cokoli, syn to rovněž dělá. <sup>20</sup>Protože Otec miluje Syna, ukázal mu, co dělá, a ukáže mu větší věci, abyste mohli žasnout. <sup>21</sup>Neboť stejně jako Otec zvedá mrtvé a oživuje je, tak i Syn oživuje toho, koho si přeje. <sup>22</sup>Otec nesoudí nikoho, ale dal veškerý soud do rukou Syna<sup>67</sup> <sup>23</sup>tak, že každý smí ctít Syna, jako ctí Otce. Kdo nectí Syna, nectí Otce, který ho pověřil jako svého zmocněnce.

<sup>24</sup>Říkám vám s nejvyšší pravomocí, že ten, kdo slyší<sup>68</sup> moje evangelium-slovo, a tak věří v toho, kdo mě pověřil, má život nadcházejícího věku,<sup>69</sup> a nepřejde na soud, ale byl přenesen ze smrti do života. <sup>25</sup>Opravdu vám říkám, že přichází hodina, a nyní už je, kdy mrtví uslyší hlas Božího Syna a ti, kteří slyší, se vrátí k životu. <sup>26</sup>Stejně jako Otec má život v sobě, tak udělil Synovi, aby měl život v sobě, <sup>27</sup>a dal mu pravomoc vykonávat soud, protože je Synem člověka.<sup>70</sup> <sup>28</sup>Nebudte tím ohromeni, protože přichází hodina, kdy všichni, kdo jsou ve svých hrobech, uslyší hlas Syna člověka. <sup>29</sup>Vyjdou ze svých hrobů, ti, kteří činili dobro ke vzkříšení života<sup>71</sup> a ti, kteří praktikovali zlo ke vzkříšení soudu.<sup>72</sup>

<sup>30</sup>Ze své vlastní pravomoci nemůžu dělat nic. Jak slyším, soudím, a můj soud je sprá-

vedlivý, protože nehledám svou vlastní vůli, ale vůli toho, který mě pověřil jako svého zmocněnce. <sup>31</sup>Pokud svědčím o sobě, mé svědectví není pravdivé. <sup>32</sup>Ale je tu ještě ten, kdo o mně svědčí, a já vím, že svědectví, které vydává na mou podporu, je pravda.

<sup>33</sup>Vyslali jste posly k Janovi a on svědčil o pravdě, <sup>34</sup>ale já nepřijímám svědectví od lidí. Ale tohle vám říkám, abyste mohli být spaseni. <sup>35</sup>On byl jasné zářící světlo a byli jste ochotni na nějaký čas se radovat.

<sup>36</sup>Ale já mám mnohem větší svědectví než Jan, protože skutky, které mi dal Otec, abych je činil, tyto skutky svědčí o tom, že mě Otec pověřil. <sup>37</sup>A můj Otec, který mě pověřil, podal svědectví o mně. Nikdy jste neslyšeli Jeho hlas ani neviděli Jeho podobu. <sup>38</sup>A nemáte Jeho slovo<sup>73</sup> žijící ve vašem srdci. Protože ten, koho Otec pověřil – tomu nevěříte.<sup>74</sup>

<sup>39</sup>Prohledáváte Písmo, protože si představujete, že v něm máte život nadcházejícího věku. Jsou to právě spisy Písma, která o mně svědčí. <sup>40</sup>Ale vy nejste ochotni přijít ke mně, abyste měli ten život. <sup>41</sup>Nepřijímám chválu od lidí, <sup>42</sup>ale vím, že v sobě nemáte Boží lásku. <sup>43</sup>Přišel jsem ve jménu svého Otce jako Jeho zmocněnec a vy mě nepřijímáte. Pokud však někdo přijde svým vlastním jménem, *budete* ho uznávat. <sup>44</sup>Jak můžete věřit, když přijímáte chválu od sebe navzájem, a nevyhledáváte chválu, která pochází od jediného, kdo je Bůh?<sup>75</sup> <sup>45</sup>Nepředstavujte si, že vás obviním před Otcem. Je tu někdo, kdo vás bude obviňovat, a to je Mojžíš, do

<sup>66</sup> Ježíš jako jedinečný, bezhříšný, panensky zplozený člověk měl funkční rovnost s Bohem, vždy vyjadřující a provádějící vůli svého Otce. To rozhodně nečiní Ježíše spoluvěčnou součástí trojjediného Boha. Ironií je, že zastánci Trojice postavili Syna do pozice úplné rovnosti s Bohem, přesně to, z čeho jej nepřátelští Židé obvinili a co on pevně odmítl (srv. 10:33).

<sup>67</sup> Pro skvělé prohlášení, které to potvrzuje, viz Skutky 17:31.

<sup>68</sup> Zahrnuje to poslušnost, ovšem, srov. Heb. 5:9 a Jan 3:36, atd.

<sup>69</sup> Život Božího království, ochutnaný nyní v duchu, a plně zakoušený, až budoucí mesiášské Království dorazí při návratu Ježíše.

<sup>70</sup> Ten, kdo nakonec při svém návratu soudí, řídí a spravuje celý svět (viz Dan. 7:14, 18, 22, 27; Iz. 32:1; 16:5).

<sup>71</sup> Nezničitelný život, nesmrtelnost v budoucím Království na Zemi.

<sup>72</sup> Druhé vzkříšení ze Zj. 20:11 a dál, kde se všichni ostatní mrtví (20:5), tj. ti nehodni prvního vzkříšení, vrátí k životu. Mnozí z nich žili a zemřeli, aniž by kdy slyšeli o Ježíši.

<sup>73</sup> "Slovo" je nepostradatelné evangelium Království kázané Ježíšem (Mk. 1:14-15; Lk. 8:12 atd.).

<sup>74</sup> Poslušnost je ovšem zahrnuta (Heb. 5:9).

<sup>75</sup> To je významně a dramaticky pravdivé o lidech, kteří nevěří Mojžíšově definici Jediného Boha v

kterého, tvrdíte, jste vložili svou naději. <sup>46</sup>Pokud byste vskutku věřili Mojžíšovi, věřili byste mně, protože o mně psal. <sup>47</sup>Ale pokud nebudete věřit jeho spisům, jak můžete věřit mým slovům?"<sup>76</sup>

**6** <sup>1</sup>Poté Ježíš přešel na druhou stranu Galilejského jezera (nebo Tiberiadského) <sup>2</sup>a následoval ho velký dav; viděli totiž zázračná znamení, která předváděl pro nemocné lidi. <sup>3</sup>Ježíš pak vyšel na úbočí a seděl tam se svými učedníky. <sup>4</sup>Blížil se židovský<sup>77</sup> každoroční svátek pesach. Ježíš se podíval na velký dav, který k němu přicházel, a řekl Filipovi: "Kde nakoupíme jídlo, aby se tito lidé mohli najíst?" <sup>6</sup>Řekl to jako zkoušku pro Filipa, protože sám věděl, co hodlá dělat. <sup>7</sup>Filip odpověděl: "Chléb v hodnotě 200 denárů nebude stačit, i kdyby každý měl malou porci." <sup>8</sup>Jeden z jeho učedníků Ondřej, bratr Šimona Petra, řekl: <sup>9</sup>"Je tu mladý hoch, který má pět bochníků chleba a dvě ryby, ale to pro takový zástup stěží postačí." <sup>10</sup>Ježíš řekl: "Řekněte lidem, aby se posadili." Na tom místě bylo hodně trávy, a tak bylo usazeno asi 5

tisíc mužů. <sup>11</sup>Ježíš pak vzal ty bochníky a když vzdal díky, rozdělával je lidem, kteří se děli. S rybami udělal totéž, kolik jen chtěli. <sup>12</sup>Když se lidé najedli dosyta, řekl učedníkům: "Posbírejte zbývající kousky chleba, aby se zbytečně nic nepromrhalo." <sup>13</sup>Shromáždili to, co zbylo z pěti ječmenných chlebů, a naplnili 12 košů. <sup>14</sup>Když lidé viděli zázračné znamení, které Ježíš provedl, říkali: "Musí to být skutečně prorok, který měl přijít na svět." <sup>15</sup>Ježíš, když poznal, že se chystají přijít, zmocnit se ho a učinit jej králem,<sup>79</sup> znovu ustoupil na horu, aby byl sám.

<sup>16</sup>A když bylo pozdě, odjeli učedníci v člunu, <sup>17</sup>a křižovali jezerem do Kafarnaum, a už se zešeřilo a Ježíš k nim ještě nepřišel. <sup>18</sup>Jezero se rozbouřilo, protože foukal silný vítr. <sup>19</sup>Když uveslovali asi 3 nebo 4 míle, uviděli Ježíše, jak kráčí po jezeru a blíží se k nim, a byli vystrašení. <sup>20</sup>Řekl jim: "To jsem já,<sup>80</sup> nebojte se." <sup>21</sup>Chtěli ho vzít na loď a loď okamžitě dorazila na břeh, kam mířili.

<sup>22</sup>Příští den zástup stojící na druhé straně jezera tam viděl jen jednu<sup>81</sup> malou loď. Všimli si, že Ježíš nešel do lodi se svými

Deut. 6:4, že On je jediný Pán, nevěří v Ježíšovo potvrzení tohoto unitárního monoteistického vyznání, když je Ježíš prohlásil za nejdůležitější ze všech příkazů (Mk. 12:29; Jan 17:3). Jeden Bůh je Otec asi 1300krát v NZ a tisíckrát v Bibli.

<sup>76</sup> Všimněte si neustále se opakujícího tématu: že víra v Ježíše je opravdová, pouze pokud uznává poslušnost Ježíši (Jn. 3:36, atd; srv. Heb. 5:9), což ovšem zahrnuje inteligentní pevné uchopení Ježíšových slov.

<sup>77</sup> Ne křesťanský. Židovský svátek trval 8 dní, včetně zahájení označeného zabitím beránka pesach. První sváteční den následoval 15. nisanu a skončil další oslavou 21. nisanu. Ježíš snědl své poslední jídlo, když národ slavil jídlo pesach. Následující den zemřel (stále ještě 15. nisan).

<sup>78</sup> Deut. 18:15-18, citován dvakrát ve Skutcích jako vymezení očekávaného Mesiáše, který rozhodně nebyl očekáván jako BŮH, ale jako Boží jedinečný zmocněnec a zástupce, druhý Adam a Boží Syn. Přijít na svět znamená narodit se.

<sup>79</sup> Zástup jednal na základě všech očekávání SZ, což rozhodně není v NZ odvoláno! Necháпали, že Mesiáši bylo předurčeno trpět a nejprve zemřít, pak být vyvýšen do nebe a teprve poté při svém druhém příchodu (*Parousia*) zaujmout své posta-

vení Krále nové společnosti na Zemi. Mesiášské drama, které prostupuje celou Bibli, je dnes pro návštěvníky bohoslužeb z velké části ztraceno.

<sup>80</sup> Řecký idiom je "Já jsem [on]." Určitě neprohlašuje, že je BŮH, tady nebo při jakémkoli jiném výskytu této sebeidentifikace. Význam "Já jsem [on]" v Janovi 8:58 a na dalších místech byl Janem pečlivě zaveden, když tuto větu uvádí a jasně jí dává význam "Já jsem on; ten Mesiáš" (Jn. 4:25-26). Jan napsal celou knihu, aby nás přesvědčil, že "Ježíš je Mesiáš, Boží Syn" (20:31), rozhodně bez úmyslu dokázat, že Ježíš je Bůh, což by bylo v rozporu s unitární monoteistickou vírou Ježíše v Janovi 17:3; 5:44. Kdyby Ježíš byl Bůh a všichni víme, že Otec je Bůh, znamenalo by to dva, kteří jsou Bohem, což jsou dva Bohové a porušuje to první přikázání tak silně zdůrazněné Ježíšem v Markovi 12:29. Ježíšovo vyznání víry by mělo vždy poskytovat nepostradatelné srdce celé teologie a učení, které si nárokuje, že je biblicky křesťanské.

<sup>81</sup> Fráze "jen jednu" je naprosto jasná a vůbec nedochází k žádné diskusi. Stejný jazyk definuje Boha "jen jeden, kdo je pravý Bůh" (Jan 17:3), a "kromě něj není nikdo jiný" (Mk. 12:32). Byla tam

učedníky, ale že učedníci zůstali sami. <sup>23</sup>Další malé lodě přijely z Tiberiady poblíž místa, kde jedli chléb poté, co pán vzdal díky. <sup>24</sup>Když viděli, že Ježíš tam není, ani učedníci s ním, nastoupili do malých lodí a odjeli do Kafarnaum hledat Ježíše. <sup>25</sup>Když ho našli přes jezero, řekli mu: "Rabbi, kdy ses dostal sem?"

<sup>626</sup>Ježíš odpověděl: "Říkám vám s nejvyšší pravomocí, nehledáte mě, protože jste viděli zázraky, ale protože jste dostali jídlo a byli uspokojeni. <sup>27</sup>Nepracujte pro pomíjivý pokrm, ale pro pokrm, který zůstává pro nastávající věk,<sup>82</sup> který vám dává Syn člověka<sup>83</sup> protože Otec, který je Bůh,<sup>84</sup> ho zmocnil, aby jej poskytl." <sup>28</sup>A oni mu řekli: "Co máme dělat, abychom pracovali na Božích dílech?" <sup>29</sup>Ježíš odpověděl: "Toto je Boží dílo: že věříte tomu, koho Bůh pověřil jako svého zástupce." <sup>30</sup>Řekli mu tedy: "Jaké znamení nám dáš, abychom tě snad pochopili a věřili ti? Co uděláš?" <sup>31</sup>Naši předkové jedli mannu na poušti, jak je psáno v Písmu: 'On, Bůh, dal jim chléb z nebe, aby jedli.'" <sup>32</sup>Ježíš jim řekl: "Říkám vám s nejvyšší pravomocí: nebyl to Mojžíš, kdo vám dal ten chléb z nebe, ale můj Otec, který vám dává pravý chléb z nebe, <sup>33</sup>neboť Boží chléb je chléb přicházející z nebe a ten dává život<sup>85</sup> světu." <sup>34</sup>Řekli mu: "Pane, dávej nám stále tento chléb."

<sup>35</sup>Ježíš jim řekl: "Já jsem ten chléb života. Každý, kdo přichází ke mně, nebude hladovět a ten, kdo ve mě věří, už nikdy nebude žíznit. <sup>36</sup>Ale řekl jsem vám, že jste mě viděli

a stále ještě nevěříte. <sup>37</sup>Každý, koho mi dává můj Otec, přichází ke mně, a od toho, kdo ke mně přichází, se nikdy neodvrátím, <sup>38</sup>protože jsem sestoupil z nebe,<sup>86</sup> ne abych činil svou vlastní vůli, ale vůli Toho, který mě pověřil. <sup>39</sup>To je vůle toho, kdo mě pověřil: aby žádný daný mi Bohem, nebyl ztracen, ale vzkřísím ho v poslední den tohoto věku. <sup>40</sup>To je vůle mého Otce, aby každý, kdo vidí Syna a věří v něj, získal život nastávajícího věku,<sup>87</sup> a já ho vzkřísím v poslední den tohoto věku."

<sup>41</sup>To způsobilo, že Židé proti němu reptali, protože řekl: "Já jsem chléb, který sestupuje z nebe." <sup>42</sup>Říkali: "Jistě je to Ježíš, syn Josefa, kterého známe, jehož otce a matku známe? Jak tedy může říci, že sestoupil z nebe?" <sup>43</sup>Ježíš jim odpověděl: "Nereptejte mezi sebou. <sup>44</sup>Nikdo ke mně nemůže přijít, dokud ho Ten, který mě pověřil, nepřitáhne, a já ho vzkřísím v poslední den tohoto věku. <sup>45</sup>V prorocích v Písmu je napsáno: 'Všichni budou učeni Bohem.' Každý, kdo slyšel a učil se od Otce, přichází ke mně, <sup>46</sup>ne že by někdo Otce viděl. Pouze ten, kdo je od Otce, opravdu viděl<sup>88</sup> Otce. <sup>47</sup>Říkám vám s nejvyšší pravomocí, ten, kdo věří, má život nadcházejícího věku. <sup>48</sup>Já jsem chléb života. <sup>49</sup>Vaši předci jedli mannu na poušti a zemřeli. <sup>50</sup>Toto je chléb, který sestupuje z nebe, abyste ho mohli jíst a nezemřít. <sup>51</sup>Já jsem život dávající chléb, který sestoupil z nebe. Pokud někdo jí ten chléb, bude žít v nastávajícím věku,<sup>89</sup>

jen jedna loď, kromě ní žádná jiná. Tisíce osobních zájmen v jednotném čísle definují Boha jako jednu jedinou božskou osobu a jen jednu osobu.

<sup>82</sup> Pokrm, který vám zajistí nesmrtelnost a který zaručuje místo v budoucím Království.

<sup>83</sup> Lidská bytost, Ježíšovo oblíbené sebeoznačení. Je založen na mesiášské lidské postavě v Danielovi 7.

<sup>84</sup> Toto je jeden z 1300 odkazů v NZ na Otce, který je Jediným Bohem biblického monoteismu. Důkaz pro unitární, nikoliv trojční monoteismus je v obou zákonech masivní. Pozdější vývoj pod pohanským vlivem, který vedl k trojjedinému Bohu při koncilu v Nikáji, je Bibli velmi vzdálený. Ježíš byl vyznávající unitární monoteista, jak dokazuje Marek 12:29.

<sup>85</sup> Křesťané nyní dostávají zárodek nesmrtelnosti tím, že věří v pravdivost Ježíšova učení a spisů Nového zákona, jež zavedl Ježíš, a získávají nesmrtelnost. Život navždy a život nezničitelný, pouze při budoucím vzkříšení, když se Ježíš vrátí na zemi (1. Kor 15:23).

<sup>86</sup> "Sestoupit z nebe" je hebrejský idiom, že je Božím darem pro nás. Jakub říká, že "každý dobrý dar sestupuje z nebe" a poznamenal, že skutečná moudrost "přichází z nebe" (1:17; 3: 15).

<sup>87</sup> Nesmrtelnost v budoucím Království na zemi, při Ježíšově návratu, aby vládl nad světem a řídil ho.

<sup>88</sup> Jan používá sloveso "vidět" v obrazném slova smyslu "vnímat myslí", "pochopit a znát".

<sup>89</sup> Ne "půjde do nebe" jako odtělesněná duše při smrti, což odporuje biblické naději a evangeliu.

a chléb, který dám, je moje tělo,<sup>90</sup> a je pro život světa."

**65** Tak se Židé mezi sebou dohadovali: "Jak nám může tento člověk dát jíst své tělo?"  
**53** Ježíš odpověděl: "Říkám vám s nejvyšší pravomocí: pokud nebudete jíst tělo Syna člověka<sup>91</sup> a pít jeho krev, nemáte v sobě život.  
**54** Ten, kdo 'žvýká' mé tělo a 'pije mou krev', má život nadcházejícího věku, a já ho vzkřím v poslední den tohoto současného věku.  
**55** Neboť mé tělo je pravý pokrm a moje krev je pravý nápoj. **56** Ten, kdo 'žvýká mé tělo' a 'pije mou krev' zůstává ve mně a já v něm.  
**57** Stejně jako mě živý Otec pověřil, tak i já žiji kvůli Otci a ten, kdo 'žvýká mě',<sup>92</sup> bude žít kvůli mně. **58** To je chléb<sup>93</sup>, který sestoupil z nebe – ne jako vaši předkové, kteří jedli a zemřeli. Ten žvýkající tento chléb, bude žít v nadcházejícím věku."<sup>94</sup> **59** To bylo Ježíšovo poselství, když učil v synagoze v Kafarnau-mu.

**60** Mnozí z jeho učedníků, kteří to slyšeli, řekli: "Toto je obtížné učení. Kdo to dokáže pochopit?" **61** Ježíš, který si byl vědom toho, že reptali nad jeho učením, jim řekl: "Tohle vás také uráží? **62** Co když byste měli vidět, že Syn člověka vystupuje tam, kde byl předtím?<sup>95</sup> **63** Je to duch, který dává život; tělo pro vás nic nezíská. Slova, která jsem vám řekl, jsou duch a jsou život. **64** Ale mezi vámi jsou někteří, kteří odmítají uvěřit." Ježíš od začátku věděl, kteří nevěří a kdo ho zradí, **65** tak řekl: "Proto jsem vám řekl, že ke mně nikdo

nemůže přijít, ledaže by mu to bylo uděleno Otcem."

**66** Kvůli těmto slovům ho mnozí z jeho učedníků opustili a nadále se s ním nedružili. **67** Ježíš řekl dvanácti: "Chcete také odejít?" **68** Šimon Petr odpověděl: "Mistře,<sup>96</sup> ke komu bychom se připojili? Máš slova života nastávajícího věku,<sup>97</sup> a **69** věříme a poznali jsme, že jsi Boží Svatý." **70** Ježíš odpověděl: "Nezvolil jsem vás dvanáct, ale jeden z vás je ďábel?"<sup>98</sup> Mluvil o Judovi Iškariotském. Byl jedním z dvanácti a chystal se zradit Ježíše.

**7** **1** Poté Ježíš v Galileji chodil z místa na místo. Nechtěl zůstat v Judeji, protože Židé hledali příležitost, aby ho zabili. **2** Nyní byl blízko židovský svátek svatostánků<sup>99</sup>. **3** Tak mu jeho bratři řekli: "Odejdi odsud a jdi do Judeje, aby tvoji studenti mohli sledovat díla, která děláš. **4** Protože nikdo nedělá věci tajně, pokud chce být viděn na veřejnosti. Pokud tyto věci děláš, ať každý vidí, co konáš." **5** Neboť ani jeho bratři v něj nevěřili. **6** Ježíš jim pak řekl: "Můj rozhodný okamžik má ještě přijít, ale pro vás je ten pravý čas kdykoliv. **7** Není možné, aby vás svět nenáviděl; ale já jsem jím nenáviděn, protože svědčím o skutečnosti, že jeho činnosti jsou zlé. **8** Vy jdete ke svátku: já ke svátku nepůjdu nyní, protože ten pravý čas pro mě ještě úplně nepřišel." **9** S těmito slovy zůstal pozadu v Galileji.

<sup>90</sup> Je velmi důležité si uvědomit, že je to lidská bytost, Ježíš, jako tělo, které sestoupilo z nebe. Sestupujícím chlebem je lidský Ježíš, nikoliv pre-existentní Bůh nebo andělská postava.

<sup>91</sup> Ta lidská bytost, založená na Danielovi 7. To byl Ježíšův oblíbený titul pro sebe.

<sup>92</sup> Vstřebávat, strávit má učení, "žvýkat" je, žít se Ježíšovými naukami Království jako základním jídlem, které nás samo o sobě může vést k nesmrtelnosti.

<sup>93</sup> Ježíšovo tělo, jeho lidská osoba "sestoupila z nebe". Toto není odkaz na preexistenci, protože nikdo si nemyslí, že *lidský* Ježíš preexistoval. "Sestoupit z nebe" znamená být Božím darem světu (srov. Jakub 1:17; 3:15)

<sup>94</sup> Budoucí království na Zemi.

<sup>95</sup> Pečlivě si všimněte, že předmětem jeho výstu-

pu je *lidská bytost*. Odkaz je na Syna člověka v Danielovi 7, který byl dříve spatřen ve *vidění* budoucnosti, s Bohem v nebi. Ježíš šel do nebe při svém nanebevstoupení.

<sup>96</sup> Řecky je *kurios*, pán, a znamená ovšem "pán, rabín, učitel". Ježíš je pán Mesiáš, který se narodil (Lk. 2:11), a pán, syn Davidův (Mt. 15:22; 20:30) - rozhodně ne Pán *Bůh*, což je Otec. Existuje pouze jeden Pán Bůh, Otec, a tak Ježíš nemůže být Pán Bůh, což dělá dva!

<sup>97</sup> To znamená, že Ježíšova učení, když jsme uvěřili a poslouchali, nám umožňují přístup k nesmrtelnosti v budoucím Království Božím na zemi.

<sup>98</sup> Ne "Ďábel", který je nadpřirozeným vnějším pokušelem v Písmu, ale "ďábel" projevující stejné zlé vlastnosti jako Satan, Ďábel.

<sup>99</sup> Ne "křesťanský svátek".

<sup>10</sup>Ale poté, co jeho bratři odešli ke svátku, šel nahoru, ne veřejně, ale v tajnosti. <sup>11</sup>Při svátku ho Židé hledali a ptali se: "Kde je?" <sup>12</sup>Mezi lidmi bylo mnoho nespokojenosti. Někteří říkali: "Je to dobrý člověk," ale jiní říkali: "Ne, klame lidi." <sup>13</sup>Ale nikdo o něm neřekl nic otevřeně, pro strach ze Židů.

<sup>14</sup>Nyní uprostřed svátku šel Ježíš do chrámu a začal učit. <sup>15</sup>Židé byli ohromeni a říkali: "Odkud tento muž dostal všechny ty znalosti?"<sup>100</sup> Nikdy formálně do školy necho-  
dil." <sup>16</sup>Ježíš jim odpověděl: "Není to moje vlastní učení, ale pochází od toho, kdo mě po-  
věřil. <sup>17</sup>Je-li někdo ochoten<sup>101</sup> činit Boží vůli, toto učení plně uzná i odkud pochází – od Boha nebo z mé vlastní iniciativy. <sup>18</sup>Člověk, jehož učení pochází od něj, hledá slávu pro sebe, ale ten, kdo hledá slávu toho, kdo ho poslal – ten člověk je ryzí a není na něm nic falešného.

<sup>19</sup>Nedal vám Mojžíš zákon? Přesto nikdo z vás zákon nedodrží. Proč si přejete mě usmrtit?" <sup>20</sup>Lidé odpověděli: "Máš demonského ducha! Kdo tě chce zabít?" <sup>21</sup>Ježíš odpověděl: "Provedl jsem jedno dílo a vy jste tím všichni šokováni. <sup>22</sup>Mojžíš vám dal obřízku – ne že vlastně pochází od Mojžíše, ale od patriarchů – a z tohoto důvodu máte obřízku dítěte v sobotu. <sup>23</sup>Jestliže je dítě obřezáno v sobotu, takže není porušen Mojžíšův zákon, proč se na mě hněváte, protože jsem v sobotu učinil člověka zcela zdravým? <sup>24</sup>Přestaňte zakládat svá rozhodnutí na zdání a rozsuzujte čestně."

<sup>25</sup>Potom někteří obyvatelé Jeruzaléma říkali: "Není to ten muž, kterého se úřady snaží zabít? <sup>26</sup>A tady mluví otevřeně a neřeknou

mu nic! Je možné, že vládci ve skutečnosti vědí, že to opravdu je Mesiáš? <sup>27</sup>Je nám však jasné, odkud tento muž pochází, ale když Mesiáš přijde, nikdo nebude vědět, odkud přichází." Potom, když učil v chrámu, <sup>28</sup>Ježíš vykřikl: "Víte o mně. Víte, odkud jsem přišel; a nepřišel jsem ze své vlastní pravomoci; ale existuje Ten, kdo mě pověřil; je pravdivý, ale nemáte o Ném žádné poznání. <sup>29</sup>Znám Ho, protože jsem přišel od Něho<sup>102</sup> a On mě pověřil." <sup>30</sup>Chtěli ho však chytit, ale nikdo ho nezatkl, protože jeho hodina měla ještě přijít. <sup>31</sup>A mnozí lidé v něj uvěřili a řekli: "Až přijde Mesiáš, udělá více znamení, než tento muž udělal?"

<sup>32</sup>Tato tajná diskuse lidu přišla k uším farizejů a hlavní kněží a farizejové poslali chrámovou policii, aby se ho zmocnili. <sup>33</sup>Ježíš řekl: "Budu s vámi o něco déle a pak jdu k Tomu, kdo mě pověřil. <sup>34</sup>Budete mě hledat a nenajdete mě: a kam jdu, nemůžete přijít." <sup>35</sup>Židé mezi sebou říkali: "Kam jde, kde ho nebudeme moci vidět? Půjde k Židům žijícím mezi Řeky a stane se učitelem Řeků? <sup>36</sup>Co tím myslí: 'Budete mě hledat a neuvidíte mě, a kam jdu, nemůžete přijít?'"

<sup>37</sup>Na velký poslední den svátku stáneků se Ježíš postavil a vykřikl: "Pokud někdo z vás potřebuje pít, ať přijde ke mně a pije. <sup>38</sup>Kdo mi věří a poslouchá mě, z jeho srdce,<sup>103</sup> jak řeklo Písmo, přijdou řeky živé vody." <sup>39</sup>Měl tím na mysli ducha, který bude dán těm, kdo mu uvěřili a poslouchali ho. Duch ještě nebyl přítomen,<sup>104</sup> protože Ježíš ještě nebyl oslaven.

<sup>40</sup>Když někteří lidé slyšeli tato slova, říkali: "Určitě to musí být ten prorok."<sup>105</sup> <sup>41</sup>Jiní

<sup>100</sup> Překvapivě zanedbávaným, ne-li potlačeným textem je Iz. 53:11: "Svým poznáním můj spravedlivý služebník mnohé napraví."

<sup>101</sup> To ukazuje, že spása závisí nejen na Boží laskavé nabídce, ale také na ochotě lidských bytostí pracovat s Bohem jako reakce na tuto nabídku. (Fil. 2:12–13). Ježíš poznamenal, že farizejové "vzdorovali Boží vůli pro sebe" (Lk. 7:30), a Ježíš bědoval nad tím, že ho jeho nepřátelé odmítli poslouchat, i když si to vážně přál (Mt. 23:37). To jsou jasné náznaky synergismu, spolupráce Boha a člověka. Viz také Zj. 22:17, kde se člověk musí snažit následovat Ježíše, to znamená, mu-

sí se rozhodnout, že tak učiní. "Bůh chce, aby byli všichni spaseni" (1 Tim. 2:4), ale ne všichni budou spaseni, protože se rozhodli nebyť spaseni.

<sup>102</sup> Jeho původ byl v panenském početí (Lk. 1:35; Mt. 1:18, 20).

<sup>103</sup> Srdce znamená celou osobu, a tak duch bude proudit z věrného věřícího.

<sup>104</sup> Od vzkříšeného Mesiáše, nyní po pravici Boží (Ž. 110:1).

<sup>105</sup> Předpovězený v Deut. 18:15-18, a citován o Ježíši ve Skutcích 3:22 a 7:37.

říkali: "Toto je Mesiáš." Ale jiní řekli: "To není správné; pochází Mesiáš z Galileje?" <sup>42</sup>Neříká nám Písmo, že Mesiáš pochází z Davida semene a z Betléma, z městečka, kde David bydlel?" <sup>43</sup>Takže kvůli němu došlo mezi lidmi k rozdělení. <sup>44</sup>A někteří z nich ho chtěli chytit; ale nikdo na něj nevložit ruce.

<sup>745</sup>Potom se chrámová policie vrátila k hlavním kněžím a k farizejům, kteří jim řekli: "Proč jste ho nepřivedli sebou?" <sup>46</sup>Policejní důstojníci odpověděli. "Nikdo jako tenhle člověk nikdy nemluvil." <sup>47</sup>A farizejové jim řekli: "Jste oklamáni stejně jako ostatní?" <sup>48</sup>Uvěřil v něj některý z vládců nebo některý z farizejů? <sup>49</sup>Ale tito lidé, kteří neznají Tóru, jsou prokleti." <sup>50</sup>Nikodém, ten, který přišel k Ježíši dříve – a byl jedním z farizejů – jim řekl: <sup>51</sup>"Má být člověk souzen podle našeho zákona, aniž byl vyslechnut a aniž bychom věděli, co vlastně udělal?" <sup>52</sup>To byla jejich odpověď: "Nejsi také jeden z těch lidí z Galileje? Udělej nějaký výzkum a uvidíš, že z Galileje nevychází žádný prorok." <sup>53</sup>A všichni odešli do svých domů.<sup>106</sup>

**8** <sup>1</sup>Ježíš vyšel na Olivovou horu. <sup>2</sup>Za úsvitu znovu podstoupil cestu do chrámového komplexu a všichni lidé přicházeli, aby ho slyšeli učit. Posadil se a začal je učit. <sup>3</sup>Potom zákoníci a farizejové přivedli ženu chycenou při cizoložství a postavili ji před něj. <sup>4</sup>Řekli mu: "Učiteli, tato žena byla chycena při samotném činu cizoložství. <sup>5</sup>Podle zákona nám Mojžíš přikázal takové ženy kamenovat. Tak co navrhuješ?" <sup>6</sup>Zeptali se na to, aby Ježíše chytily do pasti, aby mohli mít důkazy pro jeho obvinění. Ježíš se sklonil a prstem začal psát po zemi. <sup>7</sup>Když trvali ve své otázce, postavil se a řekl jim: "Ten, kdo je mezi vámi bez hříchu, měl by být první, kdo na ni hodí

kámen." <sup>8</sup>Potom se Ježíš opět sklonil a pokračoval v psaní po zemi. <sup>9</sup>Když to viděli, odcházeli jeden po druhém počínaje staršími muži. Zůstal jen Ježíš a žena stojící u něj. <sup>10</sup>Když se Ježíš postavil, řekl jí: "Ženo, kde jsou tví žalobci? Nikdo tě neodsoudil?" <sup>11</sup>Odpověděla mu: "Nikdo, pane." Ježíš řekl: "Ani já tě neodsuzuji. Tak odejdi, ale už nehřeš."

<sup>12</sup>Potom jim Ježíš znovu řekl: "Já jsem světlo<sup>107</sup> světa. Každý, kdo mne a mé učení následuje, nikdy nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života." <sup>13</sup>A farizejové mu řekli: "Svědčíš o sobě, takže tvé svědectví je neplatné." Ježíš odpověděl: <sup>14</sup>"I když svědčím o sobě, moje svědectví je vskutku pravdivé, protože vím, odkud jsem přišel a kam jdu, ale vy nevíte, odkud přicházím nebo kam jdu. <sup>15</sup>Používáte neduchovní, lidská měřítko, abyste soudili. Já nikoho nesoudím. <sup>16</sup>Ale pokud soudím, můj soud je pravdivý, protože nejsem sám, ale já a Otec, který mě pověřil, jsme v našem soudu jednotní. <sup>17</sup>I ve vašem zákoně je psáno, že svědectví dvou lidí<sup>108</sup> platí. <sup>18</sup>Já jsem ten, kdo svědčí o sobě, a Otec, který mě pověřil, svědčí o mně také." <sup>19</sup>Takže se ho ptali: "Kde je tvůj otec?" Ježíš odpověděl: "Neuznáváte ani mě, ani mého Otce. Kdybyste znali mě, poznali byste i mého Otce."<sup>109</sup> <sup>20</sup>Mluvil těmito slovy u pokladnice, zatímco učil v chrámovém komplexu. Nikdo ho však nezatkl, protože jeho rozhodující hodina ještě nepřišla.

<sup>21</sup>Potom jim znovu řekl: "Odcházím; budete mě hledat a zemřete ve svých hříších. Kam jdu, nemůžete přijít." <sup>22</sup>Židé tedy znovu řekli: "Chystá se zabít, protože říká: 'Kam jdu, nemůžete přijít?'" <sup>23</sup>Ježíš jim řekl: "Vy jste zdola; já jsem shora. Vy jste z tohoto světa: Já nejsem z tohoto světa. <sup>24</sup>Proto jsem vám řekl, že zemřete ve svých hříších. Neboť pokud nevěříte, že já jsem on, Mesiáš,<sup>110</sup> zem-

<sup>106</sup> Nejstarší rukopisy neobsahují Jan 7:53-8:11.

<sup>107</sup> Srv. prolog, kde "slovo", které vyjadřuje Boha, obsahuje světlo. Ježíš je tím, co se s tím světlem stalo.

<sup>108</sup> Ježíš a Bůh jsou dva jednotlivci, stejně jako kdokoli jiný. Pokud jsou Otec i Syn stejně Bohem, pak to dělá dva, kteří jsou Bohem, a tedy dva Bohové, což není monoteismus.

<sup>109</sup> Tak Tomáš ve 20:28 nakonec pochopil, že když vidíte Syna, vidíte také Otce: "můj pane a můj Bože," oslovení dvou osob, Otec poznán v Synovi ("pán můj a Bůh můj," dvojitý člen a přivlastňovací zájmeno naznačující dva subjekty).

<sup>110</sup> Význam řeckého *ego eimi*, "Já jsem [on]", je stanoven svým prvním výskytem v sérii. Ten se nachází v Janovi 4:26, kde význam je zjevně "Já

řete ve svých hříších." <sup>25</sup>Zeptali se ho: "Kdo jsi?" Ježíš odpověděl: "Přesně to, co jsem vám říkal od samého začátku. <sup>26</sup>Musím vám říci mnohem více věcí, ale ten, kdo mě pověřil, je pravdivý a to, co jsem od něj slyšel – právě to oznamuji světu." <sup>27</sup>Nevěděli, že s nimi mluví o Otci. <sup>28</sup>Ježíš řekl toto: "Když pozvednete Syna člověka, pak budete vědět, že já jsem on, Mesiáš, a že nedělám nic já sám, ale právě jak mě učil Otec, tak mluvím. <sup>29</sup>Ten, kdo mě pověřil, je se mnou. Nenechal mě samotného, protože neustále dělám, co ho těší." <sup>30</sup>Když tyto věci říkal, mnozí v něj uvěřili.

**8**<sup>31</sup>Tak Ježíš řekl Židům, kteří mu uvěřili. "Pokud budete pokračovat v mém evangelium-slovu, pak jste opravdu moji učedníci. <sup>32</sup>A budete znát pravdu<sup>111</sup> a ta pravda vás osvobodí." <sup>33</sup>Odpověděli: "Jsme potomci Abrahama a nikdy jsme nebyli nikým zotročeni. Jak tedy můžeš říci: 'Stanete se svobodnými'?"

<sup>34</sup>Ježíš odpověděl: "Ujišťuji vás o tom: každý, kdo se dopustí hříchu, je otrokem hříchu. <sup>35</sup>Otrok nezůstává navždy členem domácnosti, ale syn zůstává navždy. <sup>36</sup>Proto pokud vás syn osvobodí, budete opravdu svobodní. <sup>37</sup>Uznávám, že jste potomci Abrahama, ale snažíte se mě zabít, protože moje evangelium-slovo ve vás nijak nepokročilo.<sup>112</sup> <sup>38</sup>Mluvím o tom, co jsem se naučil a pochopil<sup>113</sup> v přítomnosti mého Otce, a vy děláte to, co jste slyšeli od *vašeho* otce."

---

jsem Mesiáš". Jan napsal celou svou knihu, aby prokázal tuto skutečnost, že Ježíš je Mesiáš (20: 31).

<sup>111</sup> Pravda je jinde označení spásného evangelia, jinak popisovaného jako "slovo" nebo "Boží slovo". Nikdy nesmí být zapomenuto, že spásné slovo/Ježíšovo evangelium je jeho evangelium o Božím království. Víra v toto evangelium a v Ježíše jako Mesiáše je základem celé křesťanské víry oznámené Ježíšem v Markovi 1:14-15. V Markově zprávě Království stále znamená Království, které v budoucnu dorazí při Ježíšově druhém příchodu. Bez jasného pohledu na budoucnost (eschatologie) nemůže dojít k pochopení spásného evangelia Království, jaké kázal Ježíš.

<sup>112</sup> Pravý věřící je ten, ve kterém se evangelium Království/slovo Ježíše uchytlí. Ježíšova smrt a vzkříšení jsou ovšem stejně nezbytné.

<sup>39</sup>Řekli. "Náš otec je Abraham!" Ježíš jim odpověděl: "Kdybyste byli Abrahamovy děti, dělali byste to, co dělal Abraham, <sup>40</sup>ale ve skutečnosti se snažíte zabít mne, člověka, který vám řekl pravdu, pravdu, kterou jsem slyšel od Boha. Abraham to rozhodně nedělal! <sup>41</sup>Děláte přesně to, co dělá váš otec." Řekli: "Nenarodili jsme se sexuální nemravnosti.<sup>114</sup> Máme jednoho Otce – Boha."<sup>115</sup> <sup>42</sup>Ježíš jim řekl: "Kdyby byl Bůh opravdu váš Otec, tak byste mě milovali, protože jsem povstal z Boha<sup>116</sup> a přišel jsem sem. Nepřišel jsem já sám, ale On mne pověřil. <sup>43</sup>Proč nejste schopni pochopit to, co vám říkám? Je to proto, že nemůžete poslouchat a pochopit mé evangelium-slovo. <sup>44</sup>Jste plody svého otce Dávla a toužíte splnit přání svého otce. Byl vrahem od začátku a nezůstal v pravdě, protože v něm není pravda. Když říká lži, mluví ze své vlastní podstaty, protože je lhář a otec lhářů. <sup>45</sup>Ale protože vám říkám pravdu, odmítáte mi věřit. <sup>46</sup>Kdo z vás mě může usvědčit z hříchu? Když vám říkám pravdu, proč mi nevěříte? <sup>47</sup>Osoba, která je od Boha, poslouchá Boží slova a chápe je. Proto tato slova neposloucháte, protože nejste od Boha."

<sup>48</sup>Židé mu odpověděli: "Jistě máme pravdu, když říkáme, že jsi Samařan a máš demona." <sup>49</sup>Ježíš odpověděl: "Nemám démona. Naopak ctím svého Otce a vy mě zneuctíváte. <sup>50</sup>Nehledám svou vlastní slávu. Existuje

<sup>113</sup> Neexistuje zde žádný odkaz na předlidský život. Ježíš se naučil to, co odhalil, od svého Otce, a to bylo v průběhu jeho života. Podobně se jeho nepřátelé poučili od ďábla, jejich otce.

<sup>114</sup> Se zlomyslnou narážkou, že se Ježíš narodil nemanželsky.

<sup>115</sup> Tvrdili, že jsou monoteisté ve smyslu, jak je učí hebrejská Bible: "Zda nemáme všichni jednoho Otce? Nestvořil nás jeden Bůh?" (Mal 2: 10). Ježíš byl ovšem židovským monoteistou ve stejném smyslu, ale církev v postbiblické době změnila význam slova "Bůh" tak, aby označoval trojjediného Boha, což by Ježíš neuznával.

<sup>116</sup> Původ (*genesis*) Ježíše je v Mat. 1:18, 20 jasně vyloženo a výslovně také v Lukášovi 1:35. Jan měl tato evangelia před sebou a rozhodně souhlasil se svými spolu pisateli NZ Písma.



Ten, kdo hledá slávu a soudí. <sup>51</sup>Říkám vám, jestli někdo dodržuje moje evangelium-slovo, nakonec neuvidí smrt." <sup>52</sup>Potom Židé řekli: "Teď víme jistě, že máš démona. Abraham zemřel a stejně tak i proroci. Ty však říkáš: 'Pokud někdo zachovává moje evangelium-slovo, nikdy neokusí smrt!' <sup>53</sup>Jsi větší než náš otec Abraham, který zemřel? Dokonce i proroci zemřeli. Kdo si myslíš, že jsi?" <sup>54</sup>Ježíš odpověděl: "Když oslavuji sám sebe, moje sláva je nicotná. Můj Otec – o kterém říkáte, že je náš Bůh – On je ten, kdo mě oslavuje. <sup>55</sup>Nikdy jste Ho nepoznali, ale já Ho znám. Kdybych měl říci, že Ho neznám, byl bych lhář stejně jako vy. Ve skutečnosti Ho však znám a zachovávám Jeho evangelium-slovo. <sup>56</sup>Váš otec Abraham byl nadšený z toho, že uvidí můj den. Viděl to a radoval se z budoucnosti." <sup>57</sup>Židé odpověděli: "Ještě nemáš ani padesát let, a přesto jsi *viděl* Abrahama?" <sup>58</sup>Ježíš jim řekl: "Ujišťuji vás s nejvyšší pravomocí, předtím, než Abraham kdy existoval, já jsem Mesiáš." <sup>117</sup> <sup>59</sup>Když uslyšeli tato slova, zvedli kameny, aby je po něm vrhali. Ježíš však byl skrytý a opustil chrámový komplex.

**9** <sup>1</sup>Když Ježíš procházel kolem, všiml si muže od narození slepého. <sup>2</sup>Jeho učedníci se ho ptali: "Rabbi, kdo zhřešil, tento muž nebo jeho rodiče, že mu bylo způsobeno, že se narodil slepý?" <sup>3</sup>Ježíš odpověděl: "Ani ten muž ani jeho rodiče nezhřešili. Tato slepota se stala, aby na něm mohla být zobrazena Boží díla. <sup>4</sup>Jsmo povinni konat díla Toho, kdo mě pověřil, zatímco je ještě den. Přichází noc, kdy nikdo nemůže pracovat. <sup>5</sup>Dokud jsem na světě, jsem světlo světa." <sup>6</sup>Poté, co učinil tyto poznámky, plivl na zem, udělal nějaké bláto ze slin a rozprostřel na oči slepého

muže bláto. <sup>7</sup>Potom mu řekl: "Jdi a umyj se v bazénu Siloam" (což přeloženo znamená Pověřený). Tak odešel, umyl se a vrátil se s obnoveným zrakem. <sup>8</sup>Jeho sousedé a ti, kteří ho dříve viděli jako žebráka, řekli: "Je to ten muž, který seděl a žebřal?" <sup>9</sup>Někteří řekli: "Ano, je to on." Jiní říkali: "Ne, ale vypadá jako on." Stále říkal: "Já *jsem* on!" <sup>118</sup> <sup>10</sup>A tak se ho zeptali: "Jak jsi tedy dostal zpět zrak?" <sup>11</sup>Odpověděl: "Muž jménem Ježíš udělal bláto, namazal mi oči a řekl mi, abych šel k Siloamu a umyl se. Tak jsem šel a umyl se a já dostal zpět svůj zrak." <sup>12</sup>Zeptali se ho: "Kde je?" Řekl: "Nevím."

<sup>13</sup>Přivedli muže, který býval slepý, k farizejům. <sup>14</sup>Den, kdy Ježíš udělal bláto a otevřel oči slepého, byl sabat. <sup>15</sup>Farizejové se ho tedy znovu ptali, jak obdržel svůj zrak. Vysvětlil jim: "Položil mi na oči bláto. Umyl jsem se a teď vidím." <sup>16</sup>Proto někteří farizejové řekli: "Tento člověk nemůže být od Boha: nedodržuje sabat!" Ale jiní říkali: "Jak může hříšný člověk provádět znamení jako toto?" A tak mezi nimi došlo k rozdělení. <sup>17</sup>Zeptali se znovu slepého muže: "Co o něm říkáš, protože ti mohl dát zpět tvůj zrak?" Řekl: "Je to prorok."

<sup>18</sup>Židé tomu nebyli ochotní uvěřit – že byl slepý a obdržel svůj zrak – až předvolali rodiče muže, který znovu získal svůj zrak. <sup>19</sup>Zeptali se jich: "Je to váš syn, ten, o němž tvrdíte, že se narodil slepý? Jak to, že je teď schopen vidět?" <sup>20</sup>Jeho rodiče odpověděli: "Víme, že je to náš syn, a víme, že se narodil slepý, <sup>21</sup>ale nechápeme, jak to, že je nyní schopen vidět, a nevíme, kdo mu dal zpět jeho zrak. Proč se nezeptat jeho samotného? Je dospělý. Může mluvit sám za sebe." <sup>22</sup>Říkali tyto věci, neboť byli vyděšeni ze Židů, protože Židé již souhlasili s tím, že pokud by někdo

<sup>117</sup> To znamená, Mesiáš plánovaný v Božím velkém projektu pro lidstvo. "Já jsem [on]" z Jana 4:26 si udržuje význam, který mu Jan při jeho prvním výskytu přidělil - "já jsem Mesiáš". Je také možné překládat řečtinu: "Dřív než Abraham začíná existovat [při vzkříšení], já už jsem naživu." Ježíš tak prokázal svou nadřazenost vůči Abrahamovi tím, že sám byl vzkříšen v třetí

den. Abraham vstane ze smrti při budoucím vzkříšení, když se Ježíš vrátí (1. Kor 15:23).

<sup>118</sup> *Ego eimi* ("Já jsem on"), řečené slepým mužem, je stejné jako Ježíšův jazyk: "Já jsem on". Ježíš má v každém případě na mysli "Já jsem **Mesiáš**", jak ukazuje první a vysvětlující výskyt v Janovi 4:26. Ježíš neříkal "Já jsem ten ze sebe existující" (Εγώ εἰμι ὁ ὢν, *Ego eimi ho ohn*). Toto jsou slova Jediného Boha v Ex. 3: 14.

vyznal Ježíše jako Mesiáše, bylo by mu zakázáno navštěvovat synagogu. <sup>23</sup>Proto jeho rodiče řekli: "Je dost starý, zeptejte se jeho."

<sup>24</sup>Tak podruhé předvolali dříve slepého muže a řekli mu: "Vzdej slávu Bohu. Víme, že tento člověk je hříšník!" <sup>25</sup>Odpověděl: "Ať už je nebo není hříšník, nemám tušení. Jedna věc, kterou vím, je, že jsem byl kdysi slepý a teď vidím!" <sup>26</sup>Pak se ho zeptali: "Co ti udělal? Jak ti otevřel oči?" <sup>27</sup>Řekl: "Už jsem vám to řekl, a vy jste neposlouchali. Proč chcete, abych vám to říkal znovu? Chcete se snad stát jeho učedníky?" <sup>28</sup>Vysmívali se mu. "Musíš být učedníkem toho člověka, ale my jsme Mojžíšovi učedníci. <sup>29</sup>Víme, že Bůh s Mojžíšem mluvil. Ale o tom člověku nemáme ponětí, odkud pochází." <sup>30</sup>Muž odpověděl: "To je úžasná věc. Nevíte, odkud pochází, přesto mi byl schopen dát zpět můj zrak!" <sup>31</sup>Víme, že Bůh nenaslouchá hříšníkům, ale pokud se někdo bojí Boha a koná Boží vůli, Bůh mu naslouchá. <sup>32</sup>V celé historii nikdo nikdy neslyšel o někom, kdo by otevřel oči osobě slepé od narození. <sup>33</sup>Kdyby tento muž nebyl od Boha, nebyl by schopen dělat nic." <sup>34</sup>Odpověděli: "Ty jsi hříšník od narození a pokoušíš se učit nás?" Potom ho vyhodili.

<sup>9</sup><sup>35</sup>Když Ježíš uslyšel, že toho muže vyloučili, našel ho a zeptal se: "Věříš v Syna člověka?" <sup>36</sup>Zeptal se: "Kdo je to, pane,<sup>119</sup> abych v něj mohl uvěřit?" <sup>37</sup>Ježíš odpověděl: "Viděl jsi Syna člověka; ve skutečnosti on je ten, kdo s tebou nyní mluví." <sup>38</sup>Řekl: "Věřím, pane," a klaněl<sup>120</sup> se mu. <sup>39</sup>Ježíš řekl: "Narodil jsem se do světa kvůli rozsudku, aby ti, kteří nevidí, uviděli, a ti, kdo vidí, oslepli." <sup>40</sup>Někteří z farizejů byli s ním a slyšeli tyto věci. Zeptali se ho: "Nejsme také slepí, že?" <sup>41</sup>Ježíš jim řekl: "Kdybyste byli slepí, nebyli byste vinni hříchem. Ale teď říkáte, vidíme, a tak váš hřích zůstává."

**10** <sup>1</sup>Říkám vám s nejvyšší pravomocí: "Každý, kdo nevstoupí do ovčích ohrady dveřmi, ale vleze jiným způsobem, je zlo-

děj a lupič. <sup>2</sup>Ten, kdo vchází dveřmi, je pastýř. <sup>3</sup>Vrátný pro něj otevírá dveře a ovce slyší jeho hlas. Své vlastní ovce volá jménem a vede je ven. <sup>4</sup>Když přivedl všechny své vlastní ovce ven, jde před nimi, ovce ho následují, protože znají jeho hlas. <sup>5</sup>Nikdy nebudou následovat cizího. Utíkají pryč od něho, protože nerozpoznávají hlas cizích." <sup>6</sup>Ježíš jim předal tuto ilustraci, ale nechápali smysl toho, co jim řekl.

<sup>7</sup>A tak Ježíš řekl znovu. "Říkám vám s nejvyšší pravomocí: Já jsem dveře ovčí. <sup>8</sup>Všichni, kteří přišli přede mnou, jsou zloději a lupiči,<sup>121</sup> ale ovce jim nenaslouchali. <sup>9</sup>Já jsem dveře. Pokud někdo vstupuje skrze mě, bude spasen a přijde a půjde ven a najde pastvu. <sup>10</sup>Zloděj přichází pouze krást, zabíjet a ničit. Ale přišel jsem, aby mohli mít život a mít ho v největší hojnosti.

<sup>11</sup>Já jsem dobrý pastýř. Dobrý pastýř pokládá svůj život za ovce. <sup>12</sup>Najatý člověk, protože není pastýř a nevlastní ovce, je opustí a uteče, když uvidí přicházejícího vlka. Vlk je potom uchvacuje a rozhání. <sup>13</sup>To se děje proto, že je najatý a nepečuje o ovce. <sup>14</sup>Já jsem dobrý pastýř.<sup>122</sup> Zním své vlastní ovce dobře a ony znají mne, <sup>15</sup>jako mě zná Otec, a já znám Otce. Pokládám svůj život kvůli ovčím. <sup>16</sup>Ale mám jiné ovce, které nejsou z tohoto stáda; musím je také přivést, a ony budou poslouchat můj hlas. Pak bude jedno stádo a jeden pastýř. <sup>17</sup>Proto mě můj Otec miluje, protože se vzdávám svého života, abych ho mohl znovu uchopit. <sup>18</sup>Nikdo ode mne život nebere, ale já sám ho pokládám. Mám právo se ho vzdát a mám právo jej znovu obnovit. Tuto pravomoc jsem obdržel od svého Otce."

<sup>19</sup>Opět došlo mezi Židy k rozdělení kvůli těm Ježíšovým slovům. <sup>20</sup>Mnozí z nich říkali: "Má zjevně démona. Je šílený! Proč ho vůbec posloucháte?" <sup>21</sup>Jiní říkali: "To rozhodně nejsou slova osoby ovlivněné demony. Může démon otevřít oči slepým lidem?"

<sup>22</sup>Poté se v Jeruzalémě konal svátek zasvěcení,<sup>123</sup> <sup>23</sup>a bylo zimní období. Ježíš se

<sup>119</sup> Doslova 'pán', ukazující, že titul pán nemusí znamenat Božstvo! Ježíš je pán Mesiáš (Lk. 2: 11; Ž. 110:1), ne Pán BŮH.

<sup>120</sup> Poklekl před ním s hlubokou úctou.

<sup>121</sup> Tj. falešní uchazeči o mesiášství.

<sup>122</sup> To znamená, dobrý pastor.

<sup>123</sup> Chanuka.

procházel v chrámovém komplexu v Šalomounově kolonádě. <sup>24</sup>Potom ho Židé obklopili a ptali se: "Jak dlouho nás budeš držet v napětí? Pokud jsi opravdu Mesiáš, řekni nám to jasně." <sup>25</sup>Ježíš jim odpověděl: "Řekl jsem vám to, a vy mi nevěříte. O mně svědčí skutky, které dělám s pravomocí svého Otce. <sup>26</sup>Ale nevěříte, protože nejste moje ovce. <sup>27</sup>Moje ovce slyší můj hlas, já je znám, a ony mě následují a <sup>28</sup>já jim dávám život nastávajícího věku, a ony nikdy nezahynou! Nikdo je nebude schopen vytrhnout z mé ruky. <sup>124</sup> <sup>29</sup>Můj Otec, který mi je dal, je větší než všichni. Nikdo je nemůže vytrhnout z Otcovy ruky. <sup>30</sup>Otec a já pracujeme v naprosté jednotě." <sup>125</sup>

<sup>31</sup>Židé znovu zvedli kameny, aby ho ukamenovali. <sup>32</sup>Ježíš odpověděl: "Předvedl jsem vám mnoho dobrých skutků od Otce. Pro který z těchto dobrých skutků se mě pokoušíte ukamenovat?" <sup>33</sup>Židé odpověděli: "Nekamenujeme tě za dobrý skutek, ale za rouhání, protože ty – který jsi jen člověk – ze sebe děláš Boha." <sup>126</sup> <sup>34</sup>Ježíš jim řekl: "Není ve vašem zákonu uvedeno: 'Řekl jsem, jste bohové'? <sup>35</sup>Pokud Bůh pojmenoval ty, <sup>127</sup> k nimž Boží slovo přišlo, 'bohy' – a Písmo nemůže

být zrušeno – <sup>36</sup>říkáte mi, že se rouhám, protože já, ten, kterého Otec vyčlenil <sup>128</sup> a pověřil, aby šel do světa, jsem řekl: 'Já jsem Boží Syn'? <sup>129</sup> <sup>37</sup>Pokud nekonám díla svého Otce, nevěřte mi. <sup>38</sup>Ale když je konám a vy mi nevěříte, alespoň věřte v ta díla. Tím způsobem poznáte a pochopíte, že Otec je ve mně a já v Otci." <sup>130</sup> <sup>39</sup>Pak se ho znovu pokusili zatknout, ale byl schopen uniknout jejich sevření.

<sup>40</sup>Ježíš odešel znovu přes Jordán na místo, kde dříve křtil Jan, a zůstával tam. <sup>41</sup>Mnozí k němu přišli a řekli: "Jan neučinil žádná znamení, ale všechno, co Jan řekl o tomto muži, se ukázalo být pravdivé." <sup>42</sup>A mnozí mu tam uvěřili.

**11** <sup>1</sup>Tak tedy existoval nemocný muž, Lazar, z Bethanie, vesnice, kde žila Marie a její sestra Marta. <sup>2</sup>Marie byla žena, která pomazala pána vonným olejem a otřela jeho nohy svými vlasy. Byl nemocný její bratr Lazar. <sup>3</sup>Sestry tedy poslaly Ježíši zprávu: "Pane, ten, kterého miluješ, je nemocný." <sup>4</sup>Když to Ježíš uslyšel, řekl: "Tato nemoc neskončí smrtí, ale je to pro slávu Boží, tak aby

<sup>124</sup> To je "jedna strana mince". Jiné pasáže učí, že se musíme rozhodnout zůstat v Ježíšově učení až do konce. Naše svobodná vůle zde není Ježíšovým výrokem odložena.

<sup>125</sup> "Můj otec a já jsme jedno" (střední rod v řečtině), jedno to, ne jedna osoba. Smysl je, že jsou v dokonalé shodě, ruku v ruce. Vztah jednoty je založen na pravých věřících v Janovi 17:11, 22, a proto prohlášení v 10:30 nemá vůbec nic společného s jednotou v Trojici. Ježíš podporoval unitární monoteismus svého židovského dědictví (Mk. 12:29; Jn. 17:3 atd.). Tento text není ani vzdáleně spojen s myšlenkou "jedné filozofické podstaty". 1 Kor. 3:8 ukazuje, že ti, kdo "sázejí", a ti, kdo "zalévají" pro evangelium, jsou jedno.

<sup>126</sup> Nebo "boha". Kdyby Ježíš byl BŮH, jako "Bůh Syn", byl by to ideální okamžik, aby to uvedl. Místo toho však velmi logicky popisuje sebe jako jedinečného zmocněnce Jediného Boha. Je nejvyšší ironií, že zastánci Trojice konečně souhlasili s tím, že Ježíš byl ve skutečnosti Bůh, z čehož ho nepřátelští Židé obviňovali, a učinili z toho jádro svého odmítání. Ježíš však jako přísný monoteista (Mk. 12:29; Jn. 17:3) vysvětlil, že jako Syn Boží byl nejvyšším a konečným zmocněn-

cem jediného Boha, nikoli samotným jediným Bohem, což by ovšem udělalo dva, kteří jsou Bohem, tedy dva Bohy. Stejně obvinění vznesli proti Ježíši nepřátelští Židé v 5:18.

<sup>127</sup> Tj. vůdci nebo soudci v Izraeli.

<sup>128</sup> Tzn. panenským zplozením. Slovo zde je "posvětil" a byl to zázrak v Marii, který ustanovil Ježíše svatým a jedinečným Synem Božím (Lk. 1:35; Mt. 1:20: "Co v ní je zplozeno, je ze svatého ducha," z božské tvořivé činnosti Jediného Boha, Otce.) Ztráta biblického vymezení Ježíše jako Syna Božího v Lukáši 1:35 je katastrofa, která umožnila jeho postbiblické vymezení jako "Boha Syna". Monoteismus byl smrtelně narušen. Zotavení začne, když se učitelé Bible znovu zakoření v Luk. 1:35 a Mat. 1:18, 20.

<sup>129</sup> Rozhodující a jasná definice toho, kdo je Ježíš, od samotného Ježíše! A věděl, kdo je! Syn Boží, v nejideálnějším a nejunikátnějším smyslu, vždy poslouchající svého Otce, nikoli "Bůh Syn". Jan nazývá Ježíše "Božím synem" a odlišuje ho od křesťanů tím, že je označuje jako "Boží děti".

<sup>130</sup> To je smysl, podle něhož jsou Otec a Syn jedno (10:30).

Boží Syn mohl být skrze něj oslaven." <sup>5</sup>Ježíš miloval Martu, její sestru a Lazara. <sup>6</sup>Když uslyšel, že Lazar je nemocný, zůstal další dva dny tam, kde byl. <sup>7</sup>Potom řekl učedníkům: "Vraťme se znovu do Judeje." <sup>8</sup>Učedníci řekli: "Rabbi, Židé se tě nedávno pokoušeli ukamenovat, hodláš tam jít znovu?" <sup>9</sup>Ježíš odpověděl: "Není ve dne dvanáct hodin? Pokud někdo během dne chodí, neklopýtá, protože vidí světlo tohoto světa. <sup>10</sup>Pokud někdo chodí v noci, klopýtá, protože v něm není žádné světlo." <sup>11</sup>Řekl to a pak jim řekl: "Náš přítel Lazar usnul a spí,<sup>131</sup> ale chystám se ho probudit." <sup>12</sup>Tehdy mu učedníci řekli: "pane, pokud usnul, uzdraví se." <sup>13</sup>Ježíš však mluvil o jeho smrti, ale mysleli si, že mluví o přirozeném spánku. <sup>14</sup>Ježíš jim tedy jasně řekl: "Lazar je mrtvý. <sup>15</sup>Jsem rád, že jsem tam nebyl, abyste mohli uvěřit. Ale pojďme k němu." <sup>16</sup>Potom Tomáš ("dvojče") řekl svým spolu učedníkům: "Proč bychom neměli jít také, abychom s ním mohli zemřít?"

<sup>17</sup>Když Ježíš dorazil, zjistil, že Lazar už byl v hrobce čtyři dny. <sup>18</sup>Betanie byla blízko Jeruzaléma, asi dvě míle daleko. <sup>19</sup>Mnozí ze Židů přišli k Martě a Marii, aby je utěšovali ohledně jejich bratra. <sup>20</sup>Jakmile Marta uslyšela, že Ježíš přichází, vyšla za ním, aby se setkali. Ale Marie zůstala v domě. <sup>21</sup>Marta pak řekla Ježíšovi: "Pane, kdybys tu byl, můj bratr by nezemřel. <sup>22</sup>I přesto nyní vím velmi dobře, že ať už požádáš Boha o cokoli, Bůh ti to dá." <sup>23</sup>Ježíš ji ujistil: "Tvůj bratr zase vstane." <sup>24</sup>Marta mu řekla: "Vím, že vstane opět při vzkříšení v posledním dnu."<sup>132</sup> <sup>25</sup>Ježíš jí řekl: "Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mě, i když zemřel, bude ve vzkříšení znovu žít. <sup>26</sup>Každý, kdo žije a věří ve mě, nikdy ne-

zemře - nikdy.<sup>133</sup> Věříš tomu?" <sup>27</sup>Odpověděla: "Ano, pane, naprosto věřím, že jsi Mesiáš, Boží Syn, jemuž bylo určeno, aby se narodil do světa."<sup>134</sup>

<sup>28</sup>Poté, co to řekla, se vrátila a zavolala svou sestru Marii a soukromě s ní mluvila: "Učitel je tady a žádá si tě." <sup>29</sup>Jakmile to uslyšela, okamžitě vstala a šla k němu.

<sup>30</sup>Ježíš ještě nepřišel do vesnice, ale byl ještě na místě, kde se s ním setkala Marta. <sup>31</sup>Židé, kteří byli s ní v domě a utěšovali ji, viděli, jak Marie rychle vstává a jde ven. Tak ji následovali a mysleli si, že půjde ke hrobu plakat. <sup>32</sup>Když Marie dorazila tam, kde byl Ježíš, a uviděla ho, padla mu na nohy a řekla mu: "pane, kdybys tu byl, můj bratr by nezemřel!" <sup>33</sup>Když Ježíš uviděl, jak pláče ona i Židé, kteří s ní přišli, rozhořčil se<sup>135</sup> a jeho duch byl hluboce pohnut. <sup>34</sup>Zeptal se: "Kam jste ho dali?" Řekli: "Pane, pojď se podívat." <sup>35</sup>Ježíš plakal. <sup>36</sup>Židé říkali: "Podívejte se, jak moc ho miloval!" <sup>37</sup>Někteří z nich však řekli: "Proč nemohl ten, kdo otevřel oči slepého, také zabránit tomu, aby umřel?"

<sup>38</sup>Potom Ježíš, znovu rozhořčen, dorazil k hrobce. Byla to jeskyně a na ní ležel kámen. <sup>39</sup>Ježíš řekl: "Odstraňte kámen." Marta, sestra mrtvého, řekla: "pane, už zapáchá. Byly to čtyři dny." <sup>40</sup>Ježíš jí řekl: "Neřekl jsem ti, že kdybys věřila, uviděla bys Boží slávu?" <sup>41</sup>Odebrali tedy kámen. Potom Ježíš zvedl oči a řekl: "Otče, děkuji ti, že jsi mě slyšel. <sup>42</sup>Vím, že mě vždy slyšíš, ale kvůli zástupu zde stojícímu, jsem to řekl, aby věřili, že jsi mě pověřil jako svého vyslance." <sup>43</sup>Potom hlasitě vykřikl: "Lazare, vyjdi!" <sup>44</sup>A muž, který zemřel,<sup>136</sup> vyšel s rukama a nohama ovázanými pruhy plátna a s obličejem ovinutým v

<sup>131</sup> "A spí" je vyjádřeno řeckým slovesným časem. "Spánek smrti" (Ž 13:3).

<sup>132</sup> 1 Kor. 15:23 odkazuje na toto první vzkříšení při návratu Ježíše.

<sup>133</sup> To znamená už nikdy znovu nezemřít poté, co byli vzkříšeni.

<sup>134</sup> Měli bychom neustále nahlížet do Lk 1:35 a Mt 1:18, 20, abychom se poučili o pravém původu Božího Syna..

<sup>135</sup> Možná rozhořčen projevy Satanova království zla.

<sup>136</sup> A byl ještě mrtvý! To znamená, že mrtvý muž vyšel živý. Všimněte si gramatické paralely se Zj 20:4: "Ti, kteří byli s'tati ... přišli k životu [ve vzkříšení]." To je skutečný návrat k životu poté, co byli mrtví, vůbec nic společného s přeměnou do duchovního života! Amillennialismus v tomto bodě zcela selhává a také proto, že všechny odkazy na svaté vládnoucí s Ježíšem jsou v NZ v budoucím času. Pavel varoval v 1 Kor. 4:8, že bylo nebezpečné si představovat, že svatí *nyní* vládnou! Ve Zj 2:8 je Ježíšovo vzkříšení popsáno stejným slovem: "přišel k životu".

látce. Ježíš jim řekl: "Uvolněte ho a nechte ho jít."

<sup>45</sup>Proto mnozí Židé, kteří přišli k Marii a viděli, co Ježíš udělal, mu uvěřili. <sup>46</sup>Někteří však šli k farizejům a řekli jim, co Ježíš učinil.

<sup>47</sup>Potom hlavní kněží a farizejové svolali Sanhedrin a řekli: "Co uděláme s ohledem na všechna znamení, která tento muž vykonává? <sup>48</sup>Pokud ho necháme pokračovat takhle, všichni mu uvěří! Ale to bude znamenat, že Římané přijdou a sesadí naše místo a odejmou náš národ." <sup>49</sup>Jeden z nich, Kaiafáš, který byl toho roku veleknězem, jim řekl: "Vy vůbec nic nevíte! <sup>50</sup>Nechápete, že je pro vás výhodou, aby spíše jeden člověk zemřel za lid,<sup>137</sup> než aby zahynul celý národ." <sup>51</sup>Neřekl to z vlastního podnětu, ale jako velekněz toho roku prorokoval, že Ježíš zemře za národ, <sup>52</sup>a ne pouze za národ, ale také aby sjednotil rozptýlené Boží děti. <sup>53</sup>Od toho dne tedy strojili úklady, aby Ježíše zabili. <sup>54</sup>Ježíš již nemohl chodit veřejně mezi Židy, ale odešel odtud do krajiny poblíž řídce obydlených oblastí do města zvaného Efraim. A zůstával tam se svými učedníky.

<sup>55</sup>Židovský svátek pesach byl blízko a mnoho lidí vyšlo do Jeruzaléma z venkova, aby se očistilo před obdobím pesachu. <sup>56</sup>Hledali Ježíše a ptali se jeden druhého, když se sešli v chrámovém komplexu: "Myslíte si, že přijde k svátku?" <sup>57</sup>Nejvyšší kněží a farizejové dali přísné příkazy, že kdyby někdo věděl, kde Ježíš je, měl by to nahlásit, aby ho mohli zatknout.

**12** <sup>1</sup>Šest dní před začátkem období pesachu<sup>138</sup> Ježíš přišel do Betanie, kde byl Lazar, ten, kterého vzkřísil ze smrti. <sup>2</sup>Tam pro něj uspořádali večeři a Marta jim sloužila. Lazar byl jedním z těch, kteří s ním leželi u stolu. <sup>3</sup>Potom Marie vzala libru drahého vonného oleje, pomazala Ježíšovy nohy a otřela je svými vlasy. A dům byl naplněn vůní oleje.

<sup>4</sup>Potom jeden z učedníků, Juda Iškarjotský (který se chystal Ježíše zradit) řekl: <sup>5</sup>"Ten vonný olej měl být prodán za 300 denárů a

ty být dány chudým." <sup>6</sup>Řekl to ne proto, že se staral o chudé, ale proto, že byl zloděj. Měl na starosti váček na peníze a chtěl ukrást část toho, co bylo do něj vloženo. <sup>7</sup>Ježíš odpověděl: "Nechte ji být. Nechala si to pro můj pohřební den. <sup>8</sup>Chudé máte u sebe vždy, ale mne ne vždy máte u sebe."

<sup>9</sup>Potom se zástup Židů dozvěděl, že Ježíš je tam. Přišli nejen, aby viděli Ježíše, ale také Lazara, toho, kterého vzkřísil ze smrti. <sup>10</sup>Proto se hlavní kněží rozhodli zabít také Lazara, <sup>11</sup>protože on byl hlavním důvodem, proč je mnoho Židů opustilo, aby věnovali svou oddanost Ježíši.

<sup>12</sup>Další den lidé, velký zástup, kteří přišli k svátku, uslyšeli, že Ježíš přichází do Jeruzaléma, a shromáždili nějaké palmové větve a vyšli, aby se s ním setkali. Stále křičeli: "Hosanna!<sup>139</sup> Blažený, který přichází ve jménu Pána Boha – krále Izraele." <sup>14</sup>Ježíš našel mladého osla a nasedl na něj, jak je psáno: <sup>15</sup>"Už se neboj, dcero Sionu. Podívej, tvůj král přichází na oslím hříběti." <sup>16</sup>Učedníci nejprve těmto věcem nerozuměli. Když však Ježíš byl později oslaven, vzpomněli si, že tato slova byla o něm napsána a že pro něj tyto věci udělali. <sup>17</sup>Mezitím zástup, který byl s ním, když zavolal Lazara z hrobky a vzkřísil ho ze smrti, pokračoval ve vydávání svědectví. <sup>18</sup>proto k němu lidé, zástup, přišli, protože slyšeli, že to znamení vykonal. <sup>19</sup>Potom si farizejové řekli jeden druhému: "Vidíte? Ničeho jste nedosáhli. Celý svět ho následuje!"

<sup>20</sup>Tak tedy, mezi lidmi, kteří přišli ke svátku uctívat, byli někteří Řekové. <sup>21</sup>Přišli k Filipovi, který pocházel z Betsaidy v Galileji, a žádali ho: "Pane, chceme vidět Ježíše." <sup>22</sup>Filip šel a řekl to Ondřejovi. Potom šli Ondřej a Filip a řekli to Ježíšovi. <sup>23</sup>Ježíš jim odpověděl: "Nastal čas, aby byl Syn oslaven. <sup>24</sup>Říkám vám s nejvyšší pravomocí: Pokud zrno pšenice nepadne do země a nezemře, zůstává samo o sobě. Pokud však zemře, vytvoří velkou plodinu. <sup>25</sup>Ten, kdo miluje svůj vlastní život, ho ztratí, a ten, kdo nenávidí svůj život v tomto zlém světovém systému, obdrží ho

<sup>137</sup> Zástupná smrt (srv. Mk. 10:45; Iz. 53:4-6, 8, 12).

<sup>138</sup> Když Jan říká "pesach", odkazuje na celý svátek, který trvá týden.

<sup>139</sup> "Zachraň nás, hned teď!"

pro život v nastávajícím věku. <sup>26</sup>Pokud mi někdo slouží, musí mě následovat. Kde jsem já, tam bude také můj služebník. Pokud mi někdo slouží, Otec ho bude ctít.

<sup>27</sup>Ted' zažívám hlubokou úzkost. Co bych měl říci: <sup>28</sup>Otče, zachraň mě před tou krizovou hodinou? Ale právě proto jsem přišel k této hodině. Otče, oslav své jméno."<sup>140</sup> Pak se ozval hlas z nebe: "Oslavil jsem je a znovu je oslavím!" <sup>29</sup>Zástup, který tam stál, uslyšel hlas; řekli si, že to zní jako hrom. Jiní řekli: "Musel k němu mluvit anděl." <sup>30</sup>Ježíš odpověděl: "Tento hlas nepřišel k mému prospěchu, ale pro vás. Nyní přišel soud tohoto zlého světového systému. <sup>31</sup>Nyní bude vládce tohoto světového systému vyhozen. <sup>32</sup>A já, až budu vyvýšen ze země, přitáhnu všechny<sup>141</sup> k sobě."

<sup>12</sup><sup>33</sup>Řekl to, aby označil, jakou smrtí měl zemřít. <sup>34</sup>Potom mu zástup odpověděl: "Slyšeli jsme z Tóry, že Mesiáš zůstane navždy. Co tedy míníš, když říkáš: 'Syn člověka musí být pozvednut'? Kdo je ten Syn člověka?" <sup>35</sup>Ježíš odpověděl: "Světlo bude s vámi jen o něco déle. <sup>36</sup>Chodte, dokud stále ještě máte Světlo, aby vás tma nepřemohla. Osoba,

která chodí ve tmě, neví, kam jde. <sup>36</sup>Zatímco ještě máte Světlo, věřte ve Světlo, abyste se mohli stát dětmi světla."<sup>142</sup> Když to řekl, Ježíš odešel a skryl se před nimi.

<sup>37</sup>I když Ježíš provedl v jejich přítomnosti tolik symbolických zázraků, stále odmítali v něj uvěřit. <sup>38</sup>A to bylo naplnění slova proroka Izaiáše, který řekl: "Pane, kdo uvěřil našemu poselství evangelia? A komu byla odhalena ruka Pána?"<sup>143</sup> <sup>39</sup>A proto nemohli uvěřit, protože Izaiáš také řekl: <sup>40</sup>"Bůh oslepil jejich oči a zatvrdil jejich srdce, aby neviděli svýma očima, nepochopili svým srdcem a nebyli obráceni, abych je uzdravil."<sup>144</sup> <sup>41</sup>Izaiáš řekl tyto věci, protože viděl Mesiášovu slávu<sup>145</sup> a mluvil o něm. <sup>42</sup>Mnozí z nich v něj však uvěřili dokonce i mezi vládci, ale kvůli farizejům se báli otevřeně ho vyznat, aby nebyli vyloučeni ze synagogy. <sup>43</sup>Milovali chválu od lidí více než chválu od Boha a Jeho schválení.

<sup>44</sup>Ježíš pak zvolal:<sup>146</sup> "Osoba, která věří ve mne, nevěří ve mne,<sup>147</sup> ale v toho, kdo mě pověřil. <sup>45</sup>A ten, kdo mě vidí a chápe, chápe toho, kdo mě pověřil. <sup>46</sup>Narodil jsem se do světa<sup>148</sup> jako světlo, aby každý, kdo ve mne věří, nezůstal ve tmě. <sup>47</sup>Pokud někdo uslyší

<sup>140</sup> Celý Tvůj plán a program, velké drama spásy vyřešené skrze Ježíše.

<sup>141</sup> To by zahrnovalo ta nesčetná množství lidských bytostí, které o něm nikdy neslyšely. Zemřel za celý svět, a to zahrnuje širší naději pro některé ve druhém vzkříšení (Zj. 20:5; Řím 2:14-16). Zech. 7:12 nám předává stejnou pravdu. David je vzorem dobré spirituality (2 Sam. 23:1-2).

<sup>142</sup> To znamená, osvícení lidé, lidé, jejichž mysl uchopí pravdu.

<sup>143</sup> Smysl tohoto fascinujícího textu z Iz. 6:9-10 (srov. Iz 53:1) je citován 5krát v NZ a je stálým protestem proti tomu, jak lidské bytosti nastavily svá srdce "jako křemen" proti tomu, aby uvěřili slovům Písma.

<sup>144</sup> To v žádném případě nesnižuje lidskou odpovědnost za to, že nevěří a neposlouchají. Izaiáš řekl: "Zavřeli své oči" (Iz 6:10, LXX; Mt. 13:15; Skutky 28:27). Odmítneme-li pravdu, jsme odpovědní většímu rozsudku, stáváme se stále více oslepení a zatvrdělí (2 Tes. 2:10 a dál).

<sup>145</sup> Vidění slávy jeho Království, o které Izaiáš často hovořil, zejména v Iz. 4:5; 24:16, 23; 40:5; 44:23; 62:2; 66:18-19. Toto není odkaz na Izaiáše,

který viděl Pána Boha (*Adonai*) v kap. 6. Ježíš není nikdy nazýván Pánem zástupů. To je titul používaný pouze na Otce, jediného Boha. Jan cituje dva odkazy na Izaiáše. Ježíš nikde netvrdil, že je Pánem Bohem, a nikdy se nenazývá "Pánem Bohem" ani Všemohoucím. Zj. 1:8 není výjimkou (ačkoli některé Bible červeným písmem nesprávně vedou čtenáře, aby si mysleli, že Ježíš je tam nazýván Všemohoucí), protože Všemohoucí je tam Otec, na rozdíl od Mesiáše.

<sup>146</sup> Ježíš zvedl hlas pro zvláštní důraz. Je nanejvýš důležité, že opakuje základ křesťanské víry jako poslušnost jeho slovům/evangelium/učení. Srv. Luk. 8:8 kde opět zvedá hlas, aby na publikum zapůsobil nejvyšší důležitostí svých slov. V sázce byla nesmrtelnost, úspěch nebo neúspěch v křesťanském snažení

<sup>147</sup> To znamená "nevěří nakonec ve mne, ale v Otce, který mě pověřil jako poslední slovo světu" (Heb. 1:1-2).

<sup>148</sup> "Přišel jsem jako světlo do světa." "Přijít do světa" znamená narodit se. Nikodém věděl, že Ježíš byl člověk přicházející od Boha (3:2), tj. zrozen, aby byl Božím služebníkem a poslem.

moje slova a neposlouchá<sup>149</sup> je, nesoudím ho. Nepřišel jsem soudit svět, ale zachránit svět.<sup>150</sup> 48 Ten, kdo mě odmítá a odmítá přijmout moje učení, má jako svého soudce toto: slovo<sup>151</sup> evangelia království, které jsem mluvil, ho bude soudit v poslední den tohoto věku.<sup>152</sup> 49 Nemluvil jsem z vlastního podnětu, ale sám Otec, který mě pověřil, mi dal příkaz, co mám říci a co mám mluvit. 50 A vím, že Jeho příkaz znamená Život v nadcházejícím věku.<sup>153</sup> Takže to, o čem mluvím, mluvím přesně tak, jak mě poučil Otec."

**13** 1 Nyní před svátkem<sup>154</sup> pesach Ježíš věděl, že přišla jeho hodina, aby ode-

<sup>149</sup> Fráze "poslušnost víry" krásně kombinuje víru a poslušnost. Pavel používá tuto frázi k tomu, aby zahrámoval celé své pojednání v Římanům (1:5; 16:26). Spása je "dána těm, kdo poslouchají Ježíše" (Heb. 5:9). Selhat ve víře a v poslušnosti Ježíšových slov je smrtelnou pastí, které je třeba se za každou cenu vyhnout (2 Jan 7-9; 1 Tim. 6:3). V Janovi 3:36 Ježíš krásně a stručně vyjádřil koncept poslušnosti a víry. Odmítnutí poslouchat je nevěra.

<sup>150</sup> To nevyklučuje skutečnost, že v budoucnu bude Ježíš jmenován soudcem všech lidí (Skutky 17:30-31). Základem spásy je poslušnost Ježíše a jeho učení evangelia, všech jeho slov.

<sup>151</sup> Základ křesťanství, jak jej Ježíš definoval v Markovi 1:14-15, činí z inteligentní víry v Boží království základ skutečné víry. V Lukášovi 4:43 Ježíš definoval celé své poslání jako kázání evangelia o Království (srov. Skutky 1:3, 6; 8:12; 19:8; 20:24-25; 28:23, 30, 31). Evangelium Království je lešení, na kterém je postaven celý NZ. Překvapivě chybí v současných prezentacích toho, co je lidově, ale mylně, nazýváno "evangelium". Traktáty nabízející spásu, Boží království vůbec nezmiňují. Ježíš učinil víru v Boha jako v "toho, kdo sám je pravý Bůh" (Jan 17:3) měřítkem pro úspěšný vstup do spásy a nesmrtelnosti: "To je život nadcházejícího věku: že věří v tebe, Otče, jediného, kdo je pravým Bohem, a v Ježíše Mesiáše, kterého jsi pověřil."

<sup>152</sup> Skutky 17:30-31 jsou definitivním prohlášením o Božím jmenování muže Mesiáše soudcem celého lidstva. Ježíšovo vzkříšení je zárukou, že se to stane.

<sup>153</sup> "Život v nadcházejícím věku" je synonymem pro Boží království. Janova zpráva o Ježíšovi není ohledně Božího království méně důrazná než

šel z tohoto světa a šel<sup>155</sup> k Otci. Miloval své vlastní lidi, kteří byli ve světě, a tak je miloval až do konce. 2 Během doby večeře<sup>156</sup> vložil Dábel do mysli Judy, syna Šimona Iškarjotského, aby ho zradil. 3 Ježíš věděl, že Otec dal všechno do jeho rukou, že přišel od Boha<sup>157</sup> a že jde<sup>158</sup> k Bohu. 4 Vstal tedy od večeře, odložil roucho, vzal ručník a ovázal ho kolem sebe.

5 Potom nalil trochu vody do umyvadla a začal umývat nohy svých učedníků a osušovat je ručníkem ovázaným kolem sebe. 6 Přišel k Šimonu Petrovi, který se ho zeptal: "pane, hodláš mi umývat nohy?" 7 Ježíš mu odpověděl. "To, co teď dělám, tomu nerozumíš,

Matoušova, Markova a Lukášova. Používá jinou slovní zásobu k vyjádření stejné pravdy o evangelii. Ježíšovo prohlášení, že Božím přikázáním je život v nadcházejícím věku, je ve svém nejvyšším významu paralelní s jeho tvrzením: "To je Život v nadcházejícím věku, poznat, že Otec je jediný, kdo je pravým Bohem [unitární monoteismus], a Ježíše Krista, kterého [Bůh] poslal" (Jan 17:3; srov. Mk. 12:29).

<sup>154</sup> Když Jan používá slovo pesach, vztahuje se na celý svátek trvající 7 dní. Není pravda, že Jan nesouhlasí s Matoušem, Markem a Lukášem, v který den byl Ježíš ukřižován. Jak poznamenal Dr. Torrey z Yale, "Autor čtvrtého evangelia byl dokonale obeznámen s jasným a opakovaným tvrzením synoptiků, že poslední večeře bylo jídlo pesachu a že ukřižování se konalo 15. nisanu. Věděl, že evangelia Marka a Matouše (příjemnějším) byla na veřejnosti; nepochybně také to, že byla dobře známá mnohým z těch, pro něž Jan psal" (*The Date of the Crucifixion According to the Fourth Gospel*, s. 241).

<sup>155</sup> Ne "šel zpět", jak je klamně podáno v NIV. Stejný nesprávný překlad se vyskytuje v NIV u Jana 16:28 a 20:17. Člověk přichází na svět při narození a odchází při smrti, v případě Ježíše odpočívá v hrobě od pátku do neděle. Všichni ostatní odpočívají ve spánku smrti (Ž 13:3) až do vzkříšení spících mrtvých, až se Ježíš vrátí na zemi při svém druhém příchodu.

<sup>156</sup> To byla událost jídla pesach popsána v jiných evangeliích.

<sup>157</sup> Zázračným zplozením v Marii (Lk. 1:35; Mt. 1:18, 20; 1 Jan 5:18). Srv. Iz. 9:6: "Syn byl zplozen [minulý čas proroctví] pro nás," tj. Bohem (božské pasivum).

<sup>158</sup> Ne "jde zpátky".

ale potom pochopíš." <sup>8</sup>Petr řekl: "Nikdy mi nebudeš mýt nohy – nikdy." Ježíš odpověděl: "Pokud ti neumyju nohy, nemáš se mnou podíl." <sup>9</sup>Šimon Petr mu řekl: "pane, prosím, nejen mé nohy, ale také mé ruce a hlavu." <sup>10</sup>Ježíš odpověděl: "Ten, kdo se koupal, nemusí umývat nic kromě svých nohou, ale je zcela čistý. Jste čistí, ale ne všichni." <sup>11</sup>Protože Ježíš věděl, kdo se ho chystá zradit. Proto řekl: "Nejste čistí *všichni*."

<sup>12</sup>Když Ježíš umyl jejich nohy a znovu si oblékl roucho, uložil se a řekl jim: "Víte, co jsem pro vás udělal? <sup>13</sup>Vy mi říkáte učitel a pán. A máte právo to dělat, protože právě to já jsem. <sup>14</sup>Takže pokud já, váš pán a učitel, jsem umyl vaše nohy, měli byste si také navzájem umývat nohy. <sup>15</sup>Dal jsem vám příklad, že byste měli konat stejně, jako jsem vám to udělal já. <sup>16</sup>S nejvyšší pravomocí vám říkám, služebník není větší než jeho pán a posel není větší než ten, kdo ho pověřuje. <sup>17</sup>Pokud ty to věci chápete, jste vskutku požehnáni, pokud je děláte. <sup>18</sup>Nemluvím o vás všech; znám ty, které jsem si vybral. Písmo však musí být splněno: 'Ten, kdo se mnou jí jídlo, se obrátí proti mně.' <sup>19</sup>Říkám vám to teď, než se to stane, takže až se to stane, budete věřit, že jsem Mesiáš. <sup>159</sup> <sup>20</sup>Říkám vám s nejvyšší pravomocí: osoba, která přijme někoho, koho pověřuji, přijímá mne, a osoba, která přijímá mne, přijímá toho, kdo pověřil mne."<sup>160</sup>

<sup>1321</sup>Když to Ježíš řekl, byl vnitřně znepokojen<sup>161</sup> a podal toto svědectví: "S nejvyšší pravomocí vám říkám, jeden z vás mě zradí." <sup>22</sup>Učedníci se začali dívat jeden na druhého,

nejistí, koho měl na mysli. <sup>23</sup>Jeden z jeho učedníků, ten, kterého Ježíš miloval, ležel u stolu blízko Ježíše. <sup>24</sup>Šimon Petr mu pokynul, aby zjistil, o kom to Ježíš mluvil. <sup>25</sup>Naklonil se tedy proti Ježíši a zeptal se ho: "pane, kdo to je?" <sup>26</sup>Ježíš odpověděl: "Je to ten, kterému dávám kousek chleba poté, co jsem ho namočil." <sup>27</sup>Poté, co namočil chléb, dal ho Judovi, synovi Šimona Iškariotského. Poté, co Juda snědl kus chleba, vstoupil Satan do jeho srdce. Proto mu Ježíš řekl: "Co zamýšlíš udělat, udělej rychle." <sup>28</sup>Nikdo z těch spočívajících u stolu, nechápal, proč mu to řekl. Poněvadž Juda byl ten, kdo držel váček na peníze, <sup>29</sup>někteří mysleli, že mu Ježíš prikazuje: "Kup to, co potřebujeme k svátku," nebo že by měl dát něco chudým. <sup>30</sup>Když Juda dostal kousek chleba, okamžitě vyšel. A byla noc.<sup>162</sup>

<sup>31</sup>Když Juda vyšel, Ježíš řekl: "Nyní je Syn člověka oslaven a Bůh je oslaven v něm. <sup>32</sup>Jestli je v něm oslaven Bůh, bude ho také Bůh oslavovat sám v sobě a okamžitě ho oslaví."<sup>163</sup> <sup>33</sup>Mé děti, jsem s vámi o chvíli déle. Budete mě hledat a stejně jako jsem řekl Židům: 'Kam jdu, nemůžete přijít.' Teď vám to říkám: <sup>34</sup>Dávám vám nové přikázání: milujte se navzájem. Stejně jako jsem vás miloval já, musíte také milovat jeden druhého. <sup>35</sup>Tak bude každý vědět, že jste moji učedníci, máte-li navzájem lásku."<sup>164</sup>

<sup>36</sup>Šimon Petr mu řekl: "pane, kam jdeš?" Ježíš odpověděl: "Kam jdu, nemůžete mě teď následovat, ale budete mě následovat později."<sup>165</sup> <sup>37</sup>Petr se zeptal, "pane, proč tě nemohu následovat teď? Rád za tebe položím svůj život!" <sup>38</sup>Ježíš odpověděl: "Položíš

<sup>159</sup> Věřit, že Ježíš je Mesiáš (rozhodně ne BŮH Syn, takže dva BOHové), je velkým jádrem učení NZ, základem Církve (Mt. 16:16-18; 1 Jan 5:1, 5; 2:22) a celou podstatou toho, proč Jan napsal své evangelium (20:31).

<sup>160</sup> princip zastoupení. Ježíš je zmocněncem svého Otce, jediného Boha. Jednají v dokonalém souladu a záměru. To je ideál pro všechny lidské bytosti – poslouchat Otce poslušností Syna, poznat Otcův "podnik" a reprezentovat Otce a zrcadlit Ho jako obraz Boha.

<sup>161</sup> Znepokojen ve svém duchu

<sup>162</sup> Čtvrtek v noci podle našeho počítání. Ježíš byl ukřižován další den, v pátek.

<sup>163</sup> Jedná se o minulé časy s budoucím smyslem. Oslavení Ježíše se stalo jeho smrtí a následujícím vzkříšením. To platí o slávě slíbené Ježíšovi v 17:5. Stejná sláva byla dána (minulý čas) učedníkům, kteří se ještě nenarodili, když Ježíš promluvil tato slova (17:22). Vidíme v činnosti princip, že Bůh může mluvit "o věcech, které nejsou, jako by byly" (Řím. 4:17).

<sup>164</sup> To by mělo vyvolat otázku zpytování svědomí, proč je pro křesťany správné bojovat v mezinárodních válkách, v nichž nevyhnutelně berou životy spoluvěřících v jiných zemích. Ztrácejí Ježíšovy zákony v době války platnost?

<sup>165</sup> Odkaz na Petrovo pozdější mučednictví.



za mne svůj život? Říkám ti s nejvyšší pravomocí: kohout nezakokrhá, dokud mě třikrát nezapřeš."

**14** <sup>1</sup>"Vaše srdce nesmí být ve zmatku. Stále věřte v Boha a stále věřte i ve mě.<sup>166</sup> <sup>2</sup>V domácnosti mého Otce je mnoho příbytků a postavení. Pokud ne, řekl bych vám to. Tak teď odcházím, abych pro vás připravil místo.<sup>167</sup> <sup>3</sup>Pokud odejdu a připravím místo pro vás, vrátím se<sup>168</sup> a přijmu vás k sobě, takže tam, kde budu<sup>169</sup> já pak, můžete být se mnou.<sup>170</sup> <sup>4</sup>A znáte cestu, kam jdu." <sup>5</sup>Tomáš řekl, "pane, nevíme, kam jdeš. Jak můžeme znát cestu?" <sup>6</sup>Ježíš mu řekl: "Já jsem cesta, pravda a život. Nikdo nemůže přijít k Otci, jen skrze mne. <sup>7</sup>Pokud jste poznali mne, budete také znát mého Otce. Od této chvíle ho znáte a viděli<sup>171</sup> Ho."

<sup>8</sup>Filip řekl, "pane, ukaž nám Otce, a to nám bude stačit." <sup>9</sup>Ježíš mu řekl: "Byl jsem s

vámi celou tu dobu, aniž bys mě znal, Filipe? Ten, kdo viděl mne, viděl Otce.<sup>172</sup> Jak potom můžeš říci: 'Ukaž nám Otce'? <sup>10</sup>Nevěříš, že jsem v Otci a Otec ve mně? Slova, která s vámi mluvím, nemluvím z vlastního podnětu. Otec, který ve mně žije, koná skrze mne své skutky. Věřte mi, že jsem v Otci a Otec ve mně.<sup>173</sup> Jinak věřte kvůli skutkům samotným. <sup>12</sup>Říkám vám s nejvyšší pravomocí: ten, kdo věří ve mně, bude také dělat skutky, které dělám já. A bude dělat ještě větší skutky,<sup>174</sup> než tyhle, protože já jdu k Otci. <sup>13</sup>Ať už žádáte o cokoli v mém jménu, udělám to, takže Otec může být oslaven v Synovi. <sup>14</sup>Když mě o něco požádáte v mém jménu, udělám to.<sup>175</sup>

<sup>15</sup>Pokud mě milujete, budete dodržovat mé příkazy.<sup>176</sup> <sup>16</sup>A já požádám Otce, a On vám dá jiného Rádce, aby byl s vámi navždy. <sup>17</sup>To je duch pravdy. Svět je neschopen jej přijmout, protože jej nevidí, ani jej nezná, ale

<sup>166</sup> Zjevný kontrast je mezi Bohem a někým, kdo není Bohem! Bylo by docela neopodstatněné si představovat, že Ježíš si myslí, že je Bůh.

<sup>167</sup> V budoucím Božím království na zemi, stejně jako se Jakub a Jan ptali na místa připravená pro věřící v nadcházejícím Království (Mk. 10:40).

<sup>168</sup> Při svém budoucím druhém příchodu, při parousii, aby vládl zemi se svatými (Zj. 5:10). Mezitím připravoval jejich postavení v tomto budoucím Království, které je srdcem křesťanského evangelia (Mk. 1:14-15; Lk. 4:43).

<sup>169</sup> Řečtina má "kde já jsem" a smysl idiomu je "kde já budu". Stejné použití přítomnosti pro budoucnost je v Janovi 7:34, 36: "Kde já jsem, nemůžete přijít" = "kde já budu ..."

<sup>170</sup> Ježíš bude zpátky na zemi a tak kdokoli, kdo chce být s ním, nebude v nebi, protože Ježíš tam nebude! Vrací se na zemi.

<sup>171</sup> Ne doslovně "vidět", protože nikdo doslova neviděl Otce. Otec je "viděn" v jiném smyslu, v Ježíši. Křesťan, který neustále hřeší, není skutečně obrácený, ho "neviděl ani ho neznal" (1 Jan 3:6). To je duchovní "vidění" myslí.

<sup>172</sup> Tak v Janovi 20:28, Tomáš, který byl přítomen při rozhovoru zde v k. 14, konečně vidí Boha v Ježíši a uvědomuje si to, když oslovuje Ježíše jako "můj pán" a "můj Bůh", když vidí Jediného Boha v Ježíši. Toto je pokračování a řešení problému, který Filip a Tomáš měli, když si neuvědomovali, jak lze Boha Otce vidět v Synovi.

<sup>173</sup> V tomto smyslu "já a Otec jsme jedno" (10:30). Stejná jednota je ideálem pro všechny věřící, kteří mají být s Otcem a Synem jednou myslí a jedním záměrem (17:11, 22).

<sup>174</sup> Je falešným předpokladem myslet si, že "většími skutky" Ježíš míní velkolepější zázraky. Učení o Ježíšově evangeliu v širším měřítku potě, co šel k Otci, je pravděpodobně tím důležitým bodem.

<sup>175</sup> Tento text je důkazem toho, že žádosti v modlitbě k Ježíši jsou vhodné. Modlitba je ovšem adresována Otci skrze Ježíše, není to však pevné pravidlo bez výjimky. Pavel děkoval Ježíši za to, že ho ustanovil ke službě (1 Tim 1:12). Chvalozpěvy jsou nabízeny vzkříšenému Mesiášovi, který je uctíván spolu s Jediným Bohem (Zj. 5:13). A Korintští jsou Pavlem popisováni jako "ti, kteří vzývají jméno pána Ježíše Mesiáše" (1 Kor 1:2). Mnozí žádali Ježíše, aby jim splnil požadavky, zejména kanaánská žena a dva slepí muži, kteří žádali Ježíše slovy "pane, synu Davidův, smiluj se nad námi" (Mt. 15: 22; 20:30).

<sup>176</sup> Jeho příkazy zahrnují vše, co Ježíš učil. Jeho prvním a základním příkazem je, že máme "činit pokání a věřit poselství evangelia Království" (Mk. 1:14-15). Ježíš také přikázal víru v jediného Pána Boha jeho hebrejského dědictví a učinil z něj "nejdůležitější" ze všech příkazů (Mk. 12:29). Mělo by se jednat o naléhavý veřejný zájem, že později "církevní otcové" nahradili Ježíšovu defi-

vy jej znáte, protože zůstává s vámi a bude ve vás.

<sup>18</sup>Nenechám vás jako sirotky; přijdu k vám.<sup>177</sup> <sup>19</sup>Za chvílku svět mne už nebude vidět,<sup>178</sup> budete. Protože budu naživu, vy budete naživu.<sup>179</sup> <sup>20</sup>Onoho dne poznáte, že jsem ve svém Otci a vy jste ve mně, stejně jako já ve vás. <sup>21</sup>Ten, kdo má moje příkazy a vykonává je, je ten, kdo mě miluje<sup>180</sup> a toho, kdo mě miluje, bude milovat můj Otec. Budu ho také milovat a zjevím mu sebe." <sup>22</sup>Juda (ne Juda Iškarjotský) mu řekl, "pane, jak to, že se zjevíš nám, a ne světu?" <sup>23</sup>Ježíš odpověděl: "Pokud mě někdo miluje, bude zachovávat a poslouchat slovo mého evangelia Království.<sup>181</sup> Můj Otec ho bude milovat, a my k němu přijdeme a usídlíme se u něho. <sup>24</sup>Ten, kdo mě nemiluje, nebude dodržovat má slova. Evangelium, které slyšíte, není moje, ale je od Otce, který mě pověřil.

<sup>25</sup>Tyto věci jsem vám řekl, když jsem ještě s vámi. <sup>26</sup>Ale Rádce, duch svatý, kterého Otec pošle, aby zastupoval a ztvárňoval mou

přítomnost, vás bude učit všemu a připomínat vám vše, co jsem vám řekl.

<sup>27</sup>Pokoj nechávám s vámi. Můj pokoj vám dávám. Nedávám vám jej, jak jej dává svět. Přestaňte se trápit a být bázlivi. <sup>28</sup>Slyšeli jste mě říkat: Odcházím a vrátím se k vám.<sup>182</sup> Kdybyste mě milovali, radovali byste se, že jdu k Otci, protože Otec je větší než já. <sup>29</sup>Říkám vám to dříve, než k tomu dojde, takže až se to stane, můžete uvěřit. <sup>30</sup>Nebudu s vámi mluvit už o moc déle, protože vládce světa<sup>183</sup> přichází. Nemá nade mnou žádnou moc. <sup>31</sup>Naopak, odcházím, aby svět věděl, že miluji Otce; přesně tak, jak mi přikázal Otec, tak konám. Vstaňme tedy a opusťme toto místo.

**15** <sup>1</sup>Já jsem pravá réva,<sup>184</sup> a můj Otec je ošetřovatel vinice. <sup>2</sup>Každou větev ve mně, která nerodí ovoce<sup>185</sup> můj otec odstraní, a každou větev, která plodí ovoce, prořezává, aby plodila více ovoce. <sup>3</sup>Vy už jste čistí<sup>186</sup> kvůli slovu evangelia Království, o kterém jsem mluvil s vámi.<sup>187</sup> <sup>4</sup>Zůstaňte ve mně a já

nici Boha cizáckým pojetím trojjediného Boha, neznámého Ježíšovi ani apoštolům.

<sup>177</sup> tj. Ježíš se "vrátí" v duchovní přítomnosti, "pán je duch" (2 Kor. 3:17).

<sup>178</sup> Až do jeho druhého příchodu nebude existovat doslovné vidění Ježíše, ale on je chápán a poznáván skrze ducha, kterého slíbil, bude zůstat s věřícími.

<sup>179</sup> Život vzkříšeného Ježíše by byl s nimi přítomen jako Rádce, ne jako třetí "osoba", ale vyvýšený Ježíš přicházející, aby byl s nimi v duchu (srv. 2 Kor. 3:17-18; 1 Jn. 2:1).

<sup>180</sup> To je přesně "poslušnost víry" vyučovaná celým NZ (Řím. 1:5; 16:26; Jan 3:36; Heb. 5:9). Příkladem vyžadované poslušnosti je křest vodou, přikázaný Ježíšem až do konce věku. To je nedílným a podstatným prvkem Velkého pověření (Mt. 28:19-20). Poslušnost je vyžadována v těch "obtížných" oblastech chování, jako jsou milování nepřátel, což nemůže zahrnovat jejich zabíjení!

<sup>181</sup> "slovo" je NZ zkratka pro evangelium Království, "slovo o Království" v Mat. 13:19. Toto je podstatné semeno nesmrtnosti (Lk. 8:11) a činidlo křesťanského znovuzrození.

<sup>182</sup> Jde o odkaz na "návrat" Ježíše jako parakléta, Rádce, jako stálé podpory věřících. Mesiáš je ztotožněn s "Rádce" v 1. Jana 2:1. A ve 2. Kor. 3:17-18 "pán je duch."

<sup>183</sup> Dábel, vnější nadpřirozená bytost, která odporuje Božímu plánu v Mesiáši.

<sup>184</sup> Réva v hebrejské Bibli je symbolem Izraele, a tak Ježíš představuje ideální Izrael, čím by měl být. Skutečným mezinárodním tělem věřících je nyní "Izrael Boží" (Gal. 6:16) a "skutečná obřizka" (Fil. 3:3), na rozdíl od nyní oslepených "Izraelců podle těla" (1. Kor. 10:18). Pavel ovšem a mnohé SZ proroctví očekávají budoucí národní obrácení zbytku nyní oslepeného Izraele v důsledku druhého příchodu. Izrael ještě prohlásí: "Blažený, kdo přichází ve jménu Pána Boha" (Lk. 13:35), tj. Mesiáše při jeho návratu. To se určitě ještě nestalo. Současný návrat Izraele jako nevěřícího národa neodpovídá biblickému proroctví o obrácení Izraele.

<sup>185</sup> Křesťanské ovoce se rodí pouze ze semenného poselství evangelia Království, jak je učil Ježíš jasně v podobenství o rozséváči. Toto semenné poselství evangelia je podstatným základem víry. Pokud semeno není přítomno, skutečné ovoce se nemůže urodit.

<sup>186</sup> Srv. "Blažení jsou ryzí [čistí, očištění] v srdci." (Mt. 5:8).

<sup>187</sup> Evangelium o Božím království je základem veškeré účinné a skutečné víry v Boha a Jeho Mesiáše.

ve vás. Stejně jako větev není schopná plodit ovoce sama o sobě, pokud nezůstane na vině révě, tak ani vy nemůžete plodit ovoce, dokud nezůstanete ve spojení se mnou. <sup>5</sup>Já jsem vinná réva; vy jste větve. Člověk, který zůstává ve mně a já v něm, plodí hodně ovoce, protože beze mne nemůže nic dělat. <sup>6</sup>Pokud ve mně někdo nezůstává, je odhozen jako větev a usychá. Potom je shromáždí, hodí do ohně a spálí. <sup>7</sup>Pokud zůstáváte ve mně a moje slova zůstávají ve vás, <sup>188</sup> můžete požádat o cokoli, co chcete, a bude to pro vás učiněno. <sup>8</sup>Můj Otec je oslaven tím, že plodíte hodně ovoce, a tak se prokážete být mými učedníky. <sup>9</sup>Stejně jako Otec miloval mne, také já jsem miloval vás. Takže zůstávejte v mé lásce. <sup>10</sup>Pokud zachovávejte mé příkazy, <sup>189</sup> zůstanete v mé lásce, stejně jako jsem já zachovával příkazy svého Otce a zůstávám v Jeho lásce. <sup>11</sup>Tyto věci jsem vám řekl, aby moje radost mohla být ve vás a vaše radost mohla být úplná.

<sup>12</sup>Toto je můj příkaz: milujte se navzájem, jako jsem vás miloval já. <sup>13</sup>Nikdo nemá větší lásku než to, že by byl někdo ochoten položit svůj život za své přátele. <sup>14</sup>Vy jste moji přátelé, pokud děláte to, co vám příkazuji. <sup>15</sup>Nenazývám vás už dál služebníky, protože služebník neví, co jeho pán dělá. Nazval jsem vás přáteli, protože jsem vám oznámil vše, co jsem slyšel od svého Otce. <sup>16</sup>Vy jste si nevybrali mne, ale já jsem si vybral vás. A ustanovil jsem vás, abyste vyšli a plodili ovo-

ce tak, že vaše ovoce by mělo trvat, takže cokoli, o co požádáte Otce v mém jménu, jako mě zastupující, On vám to dá. <sup>17</sup>Právě toto vám příkazuji: milujte se navzájem.

<sup>18</sup>Pokud vás svět nenávidí, pochopte, že nenáviděl mne dříve, než nenáviděl vás. <sup>19</sup>Pokud byste patřili tomuto světovému systému, svět by vás miloval jako své vlastní. Nicméně, protože nepatříte tomuto světovému systému, ale já jsem si vybral ze světa vás, svět vás nenávidí. <sup>20</sup>Nezapomeňte na prohlášení, které jsem vám učinil: služebník není větší než jeho pán. Pokud mě pronásledovali, jistě vás také budou pronásledovat. Pokud zachovávali a poslouchali mé evangelium-slovo, budou také zachovávat vaše. <sup>21</sup>Ale udělají vám všechny tyto věci kvůli mému jménu a programu a všemu, za čím já stojím, <sup>190</sup> protože neznají toho, který mě pověřil. <sup>22</sup>Kdybych nepřišel a nemluvil s nimi, nebyli by vinni hříchem. <sup>191</sup> Je to tak, nyní nemají žádnou omluvu za tento hřích. <sup>23</sup>Ten, kdo nenávidí mne, nenávidí také mého Otce. <sup>24</sup>Kdybych mezi nimi neprovedl skutky, které nikdo jiný neučinil, nebyli by vinni hříchem. <sup>192</sup> Nuže, viděli, a přesto nenáviděli mě i mého Otce. <sup>25</sup>Stalo se to však proto, aby se naplnilo prohlášení uvedené v jejich Zákoně: 'Nenáviděli mě bez důvodu.'

<sup>26</sup>Když přijde Rádce, ten, kterého vám pošlu od Otce, duch pravdy, <sup>193</sup> který povstává z Otce, tento Rádce o mně bude svědčit. <sup>27</sup>Vy také budete podávat svědectví, protože

<sup>188</sup> Nárok na to, být "v Kristu", je marný, pokud nejsou Kristova **slova** hluboce zakořeněna v srdci. Křesťané musí ve svém učení znít jako Ježíš a chovat se jako Ježíš.

<sup>189</sup> Neustálé opakování potřeby poslušnosti je pozoruhodné. Poslušnost začíná poslušnou věrnou reakcí na Ježíšův úvodní příkaz "činit pokání a věřit evangeliu o Království" (Mk. 1:14–15). Stejně tak zásadní je inteligentní poslušná reakce na Ježíšův příkaz: "Poslouchej, Izraeli, Pán, náš Bůh, je jeden Pán" (Mk. 12: 29). Je to ten Bůh, Bůh Ježíše a Izraele, kterému máme přikázáno sloužit.

<sup>190</sup> Předat smysl "jména", který je pro většinu čtenářů nejasný. "Jméno" je vše, za čím člověk stojí a co představuje.

<sup>191</sup> To ukazuje brilantní vhled, že rozsudek a tres-

tuhodnost jsou podle toho, co může být známo. Když k nám přichází pravda, jsme za její přijetí zodpovědní a jsme v nebezpečí, pokud ji odmítneme.

<sup>192</sup> Vina je na klouzavé stupnici, v závislosti na stupni znalostí, kterým byl člověk vystaven.

<sup>193</sup> V NZ neexistuje žádná "třetí osoba" Trojice. Duch je velmi osobní jako existence funkční přítomnosti a moci vzkříšeného Ježíše, jakož i dosah Otce. Svatý duch není v Bibli nikdy uctíván a nikdy neposílá pozdravy v úvodech Pavlových dopisů. K duchu se nikdy nemodlí. Zeptejte se svých přátel: Je "duch Eliáše" jiná osoba než Eliáš? Ne. Duch Eliáše je rozpoložení, mentalita, osobnost Eliáše (Lk 1:17). Totéž platí o "duchu Ježíše" (Skutky 16:7). Rádce/Utěšitel je ztotožněn s Ježíšem (1 Jn. 2:1).

jste se mnou byli od začátku.

**16** <sup>1</sup>Řekl jsem vám tyto věci předem, abych vás uchránil před klopýtnutím a ztrátou víry. <sup>2</sup>Budete zapuzeni ze synagog. Ve skutečnosti nastává čas, kdy si kdokoli, kdo vás zabije, bude myslet, že poskytuje službu Bohu.<sup>194</sup> <sup>3</sup>Budou dělat tyto věci, protože nepoznali a nepochopili Otce ani mne, <sup>4</sup>ale řekl jsem vám tyto věci, abyste si, až přijde ten čas, vzpomněli, že jsem vám to řekl. Neřekl jsem vám to hned na začátku, protože jsem byl ještě s vámi.

<sup>5</sup>Ted' odcházím<sup>195</sup> k tomu, kdo mě pověřil, a nikdo z vás se mě neptá, kam jdeš? <sup>6</sup>Přestože jsem vám tyto věci řekl, vaše srdce jsou naplněna žalem. <sup>7</sup>Přesto vám říkám pravdu. Je to ve váš prospěch, že odcházím, protože pokud neodejdu, Rádce<sup>196</sup> k vám nepřijde. Odejdu-li, pošlu vám ho. <sup>8</sup>Až přijde, bude usvědčovat svět ohledně hříchu, konaje právo a soud: <sup>9</sup>ohledně hříchu, protože hřích je neschopnost věřit ve mně a poslouchat mě. <sup>10</sup>Ohledně bytí a konání práva, protože jdu k Otci a vy už mě neuvidíte. <sup>11</sup>A ohledně soudu, protože vládce tohoto světového systému byl odsouzen.<sup>197</sup>

<sup>12</sup>Ještě vám musím říci mnoho věcí, ale nyní je nemůžete snést. <sup>13</sup>Až přijde ten duch pravdy,<sup>198</sup> povede vás do celé pravdy.<sup>199</sup> Duch nebude mluvit z vlastního podnětu, ale bude mluvit vše, co slyší, a také vám vyhlásí, co se stane v budoucnosti. <sup>14</sup>Duch

mě oslaví, protože vezme z toho, co je moje, a ukáže vám to. <sup>15</sup>Všechno, co má Otec, je moje. Proto jsem vám řekl, že duch bude brát z toho, co je moje, a zvěstovat vám to.

<sup>16</sup>Za chvíli mě už neuvidíte a ještě za chvíli mě uvidíte." <sup>17</sup>Někteří učedníci si tedy mezi sebou říkali: "Co tím myslí, když říká: 'Ještě chvíli a neuvidíte mě, a za chvíli mě uvidíte', a 'protože jdu k Otci'?" <sup>18</sup>Jaký je význam tohoto rčení 'chvilku'? Nechápeme, o čem mluví." <sup>19</sup>Ježíš věděl, že se ho chtějí zeptat, a tak jim řekl: "Ptáte se navzájem, co jsem tím myslel, když jsem řekl: 'Ještě chvíli a neuvidíte mě, a zase chvíli a uvidíte mě'?"

<sup>20</sup>Říkám vám s nejvyšší pravomocí: budete plakat a naříkat, ale svět se bude radovat. Stanete se smutnými, ale váš smutek se změní v radost. <sup>21</sup>Vždy, když je žena při porodu, má bolesti, protože její doba porodu nadešla. Když však porodila dítě, už si nepřipomíná utrpení, kvůli radosti, že se člověk narodil do světa.<sup>200</sup> <sup>22</sup>Proto nyní máte také smutek, ale zase vás uvidím. Vaše srdce se budou radovat a nikdo vás nebude schopen okrást o vaši radost.

<sup>23</sup>V ten den se mě nebudete muset ptát na cokoli. Říkám vám s nejvyšší pravomocí: O cokoli požádáte Otce v mém jménu, On vám dá. <sup>24</sup>Doposud jste nežádali nic v mém jménu. Žádejte a obdržíte, aby vaše radost byla úplná.

<sup>25</sup>Tyto věci jsem vám řekl mlhavou metaforickou řečí. Nastává však čas, když už s

<sup>194</sup> Toto tvrzení dokazuje, že falešné náboženství je úžasná moc, způsobující klam tak důkladný, že jeho přívrženci nemohou vidět rozdíl mezi pravdou a omylem. Ježíš varoval, že zástupy jednoho dne zjistí, že jejich údajné lpění na křesťanství bylo falešné a zavádějící (Mt. 7:21-23).

<sup>195</sup> Ne "vracím se" nebo "navracím se", ale "odcházím", velmi velký rozdíl.

<sup>196</sup> Ježíš je ztotožněn jako Rádce, Paraklét, v 1. Jan 2:1. V Janově evangeliu je Paraklet náhradou za Ježíše, který odcházel. Vrátil se k nim jako přítomnost jeho vlastního ducha, Ježíšova ducha. V NZ není žádná *třetí* Osoba. "Duch svatý" pozdější teologie chybí v NZ, kde duch nikdy není uctíván ani cílem modlitby a nikdy neposílal pozdravy.

<sup>197</sup> Satan bude svázán a uvězněn, aby už nemohl klamat svět, pouze na začátku budoucího tisíciletí (Zj. 20:2-3).

<sup>198</sup> Duchem pravdy je osobní přítomnost a činnost Ježíše, který nyní nepřítomný doslova, ale přítomný s námi, pokud ho posloucháme (Skutky 5:32). Ježíš je ztotožněn s Rádcem v 1. Jan 2:1. V tomto verši je duch pravdy označen jako "ta osoba" (*ekeinos*, mužský rod).

<sup>199</sup> Další pravda byla zjevena skrze Pavla a další pisatele NZ.

<sup>200</sup> Přijít na svět nebo se narodit do světa je to, co prožívá každá lidská bytost. Stejný jazyk se používá na Ježíšův původ, a proto neexistuje žádný odkaz na před-život v nebi, což by bylo v rozporu s Matoušovým a Lukášovým příběhem o narození a se zbytkem Písma.

vámi nebudu mluvit obrazným jazykem, ale jasně vám řeknu o Otci. <sup>26</sup>V onen den budete prosit v mém jménu. Neříkám vám, že za vás budu prosit Otce, <sup>27</sup>protože Otec vás miluje, protože jste mě milovali a věřili jste, že jsem přišel od Boha.<sup>201</sup> <sup>28</sup>Vyšel jsem od Otce a přišel jsem do světa.<sup>202</sup> Opakuji, opouštím svět a jdu<sup>203</sup> k Otci."

<sup>29</sup>Jeho učedníci řekli: "Nyní mluvíš jasně a nepoužíváš obrazný jazyk. <sup>30</sup>Nyní víme, že víš všechno a nepotřebuješ, aby tě někdo zpochybňoval. Tímto věříme, že jsi přišel od Boha." <sup>31</sup>Ježíš jim odpověděl: "Věříte konečně? <sup>32</sup>Podívejte, přichází hodina a už přišla, kdy bude každý z vás rozehrán do svého domu, a necháte mě samotného. Přesto nejsem sám, protože Otec je se mnou. <sup>33</sup>Řekl jsem vám tyto věci, abyste ve mně měli pokoj. V tomto světě budete trpět, ale buďte plní odvahy. Podmanil jsem si svět."

**17** <sup>1</sup>Ježíš promluvil tato slova a pak vzhledl k nebi a řekl: "Otče, přišla ta hodina. Oslav svého Syna, aby Syn mohl oslavit Tebe, <sup>2</sup>stejně jako jsi mu udělil pravo-

moc nade vším lidstvem, aby mohl udělit Život příštího věku všem, které jsi mu dal. <sup>3</sup>To je jádro a podstata života příštího věku,<sup>204</sup> aby poznali Tebe, jediného, kdo je pravý Bůh,<sup>205</sup> a toho, kterého jsi pověřil, Ježíše Mesiáše.<sup>206</sup> <sup>4</sup>Oslavil jsem Tě na zemi tím, že jsem dokončil dílo, které jsi mi dal dělat. <sup>5</sup>Nyní, Otče, oslav mě po Tvém boku<sup>207</sup> slávou, kterou mám jako slib<sup>208</sup> u Tebe dříve, než svět existoval.

<sup>6</sup>Zjevil jsem Tvůj charakter, plán a program lidem, které jsi mi dal ze světa. Byli Tvoji a Ty jsi mi je dal, a zachovávali Tvé evangelium-slovo. <sup>7</sup>Nyní poznali, že všechno, co jsi mi dal, je od Tebe, <sup>8</sup>protože slova, která jsi mi dal, jsem předal jim. A oni ta slova přijali a nabyli přesvědčení, že jsem vyšel<sup>209</sup> od Tebe. Uvěřili, že jsi mě pověřil Ty. <sup>9</sup>Moje žádost je pro ně. Moje žádost není pro svět, ale pro ty, které jsi mi dal, protože patří Tobě. <sup>10</sup>Všechny mé věci patří Tobě a Tvé patří mně, a já jsem v nich byl oslaven. <sup>11</sup>Nebudu již ve světě, ale oni jsou ve světě a já přicházím k Tobě. Svatý Otče, ochraňuj je svou pravomocí a mocí, které jsi mi dal, aby mohli být

<sup>201</sup> Ježíšův původ od Boha je výslovně uveden v Mat. 1:18 (původ, *genesis*) a 1:20 ("zplozeno v ní") a s úplnou jasností také v Lukášovi 1:35, kde je "Boží Syn" krásně definován.

<sup>202</sup> Jeho původ a narození je v Otci, který ho zračně přivedl k existenci (Lk 1:35; Mt 1:18, 20)

<sup>203</sup> Jdu k Otci, určitě ne jdu zpět nebo vracím se k Otci. NIV a další překlady jsou v tomto bodě zavádějící stejně jako v 13:3 a 20:17.

<sup>204</sup> To znamená, že právě takto může člověk dosáhnout nesmrtelnosti. Ježíšovo unitární pojetí Boha je nejzákladnější ze všech spásných pravd. Ježíšova slova představují shrnutí soustředěné do jediné myšlenky, která je v řečtině vyjádřena slovy: „Toto je život budoucího věku...“

<sup>205</sup> **Poznámka 205 je na konci Janova evangelia, strana 162.**

<sup>206</sup> Když Augustin shledal toto tvrzení týkající se kréda neslučitelné s trojičním vyznáním postbiblické církve, ve skutečnosti se odvážil změnit pořadí slov ve větě a podvodně překroutit Ježíšova slova. Ve svých *Homilies on John* řekl, že Jan 17:3 by měl být čten: 'Toto je věčný život, že znají tebe [Otce] a Ježíše Krista, kterého jste poslali jako jediného pravého Boha'. Čtenáři, všimni si pečlivě. "Otec církve" Řehoř z Nyssy (335-

394) připustil, že Trojice, jejímž byl architektem, "neharmonizuje s židovským dogmatem" (odvolává se na přísné monoteistické vyznání Ježíše a Izraele v Deut. 6:4; Mk. 12:29). Myslel si, že Trojice zničila "každé kacířství", tj. unitární monoteismus Ježíše a Izraele a pohanický polyteismus nežidovského světa, "a přesto přijala to, co je užitečné z obou [Šema a pohanství]." Tvrdil, že "Trojice je pravda, která se vejde mezi oba postoje [židovský a pohanický]." Řehoř nestydatě odsoudil Ježíšův unitární pohled na Boha jako "židovské dogma", které je třeba nahradit.

<sup>207</sup> Ježíš se nevrací do postavení, kterého se vzdal, ale jde do postavení, které předtím nezažímal, tj. do přítomnosti Otce, po jeho boku (Ž. 110:1).

<sup>208</sup> "mít u Boha" (*para theo*) je běžný hebrejský idiom, že má něco takového slíbeno a uchováno pro budoucnost jako odměnu (viz Mt. 6:1-2). Srv. Iz. 49:4: "právo kvůli mně je u PÁNa a moje odměna u mého Boha" a 2 Kor. 5:1: "**Máme**" duchovní tělo, tj. připravené pro budoucnost, kdy ho obdržíme.

<sup>209</sup> Slovo znamenající narození. Ježíšův původ v lůně Marie byl zázrakem (Lk 1:35 je rozhodující pro vymezení pojmu Boží Syn pro Ježíše).

jedno v mysli a záměru tak jako jsme my.<sup>12</sup> Když jsem byl s nimi, udržoval jsem je ve Tvém jménu, jménu,<sup>210</sup> které jsi mi dal Ty. Střežil jsem je a nikdo z nich nebyl ztracen, kromě toho, kdo byl určen ke zničení, aby se mohlo naplnit Písmo.

<sup>13</sup>Nyní přicházím k Tobě a mluvím o těch- to věcech ve světě, aby mohli plně sdílet mou radost. <sup>14</sup>Dal jsem jim Tvé evangelium- slovo. Svět je nenáviděl, protože nepatří do tohoto světového systému stejně jako nepatřím do tohoto světového systému já. <sup>15</sup>Nemodlím se, že bys je měl vzít ze světa, ale žádám Tě, abys je chránil před tím Zlým. <sup>16</sup>Nepatří do tohoto světového systému, stej- ně jako do tohoto světa nepatřím já. <sup>17</sup>Posvěť je skrze pravdu. Tvé evangelium-slovo je pravda.<sup>211</sup> <sup>18</sup>Jak jsi pověřil mne, abych šel do světa, také jsem pověřil je, aby šli do světa. <sup>19</sup>Posvěcují se v jejich prospěch, aby i oni mohli být posvěceni v pravdě.

<sup>20</sup>Nemodlím se pouze za tyto, ale také za ty, kteří v budoucnu uvěří ve mne skrze jejich poselství evangelia. <sup>21</sup>Modlím se, aby všichni mohli být jedno v mysli a záměru jako Ty, Otče, jsi ve mně a já jsem v Tobě. Ať mohou být také jedno v mysli a záměru<sup>212</sup> jako ty, Otče, jsi ve mně a já v tobě. Kéž jsou v nás, aby svět uvěřil, že jsi mě pověřil. <sup>22</sup>Dal jsem jim<sup>213</sup> stejnou slávu, jakou jsi dal mně.<sup>214</sup>

Chci, aby všichni byli jedno, stejně jako my jsme jedno v mysli a záměru. <sup>23</sup>Já v nich, a Ty ve mně, aby mohli být přivedeni k zralosti v jedné mysli, aby svět mohl poznat, že jsi mě poslal a že jsi je milovali stejně jako jsi Ty miloval mne. <sup>24</sup>Otče, je mou touhou, aby ti, které jsi mi dal,<sup>215</sup> byli se mnou tam, kde budu já.<sup>216</sup> Potom uvidí moji slávu, budoucí slávu,<sup>217</sup> kterou jsi slíbil mi dát,<sup>218</sup> protože jsi mě miloval před založením světa.

<sup>25</sup>Spravedlivý Otče, svět tě nepoznal ani nepochopil. Já jsem Tě však znal, a tito vě- děli, že jsi mě pověřil.

<sup>26</sup>Obeznámil jsem je s Tvou pravomocí a mocí,<sup>219</sup> a budu je nadále sdělovat jim, aby v nich láska, kterou jsi ke mně měl, mohla být v nich, a já s nimi mohu být v jednotě."

**18** <sup>1</sup>Poté, co Ježíš pronesl tato slova, vyšel se svými učedníky přes údolí Cedron, kde byla zahrada, do níž vstoupil on a jeho učedníci. <sup>2</sup>Juda, který ho zradil, také věděl o tomto místě, protože Ježíš se tam často setkával se svými učedníky. <sup>3</sup>Juda te- dy převzal od hlavních kněží a farizejů oddíl vojáků a několik lidí z chrámové policie a při- šli tam s lucernami, pochodněmi a zbraněmi. <sup>4</sup>Ježíš, který věděl přesně, co se s ním sta- ne, vyšel a řekl jim: "Kdo je ten, koho hledá- te?" <sup>5</sup>Odpověděli: "Ježíše Nazaretského." Je-

<sup>210</sup> Jméno stojí za celým Ježíšovým programem evangelia, které kázal jménem Boha, svého Otce.

<sup>211</sup> Připomíná nám Pavlovo vášnivé prohlášení ohledně lásky k pravdě, za účelem získat spásu. Poznamenal, že lidé "jsou na své cestě ke zniče- ní a ztrátě, protože odmítli přijmout lásku k prav- dě, aby byli spaseni". (2 Tes 2:10).

<sup>212</sup> Stejnou žádost o jednotu v jedné Církvi vznesl Pavel v 1 Kor. 1:10.

<sup>213</sup> Tj. "slibuji jim dát," to je sláva ve výhledu a slib jako v 17:5.

<sup>214</sup> "Slíbil mi dát." Znovu je to sláva, tak slíbená pro budoucnost.

<sup>215</sup> Tj. "slíbená dát mi," všem učedníkům minulo- sti i budoucnosti vzhledem k Ježíšově době na Zemi.

<sup>216</sup> Doslova "kde jsem já," což znamená, kde bu- du v budoucnosti, když budou učedníci oslaveni. Všimněte si minulého času oslavovaných v Řím.

8:30. Budoucnost je jistá a lze ji vyjádřit jako již nastalou ("téměř hotová"). Ježíš se vrací na Ze- mi!

<sup>217</sup> Budoucí sláva, kterou je budoucí mesiášské Království na Zemi.

<sup>218</sup> Jak je zaručeno příslibem v Božím plánu, a tak "vlastněná" ještě před stvořením jako v 17:5. "Beránek byl zabit před založením světa" (Zj. 13:8), tedy v Božím plánu.

<sup>219</sup> Doslova "s Tvým jménem" je koncept cizí pro naši západní mysl. "Jméno" znamená celý Boží program, Jeho zjevený charakter a záměr, ve skutečnosti zachraňující evangelium Království, které nabízí nesmrtelnost současnému smrtelné- mu člověku, skrze jednoho "člověka Mesiáše Je- žíše" (1 Tim. 2:5), který je jedinečným Synem a zmocněncem tohoto jediného Boha, Otce. Celé Ježíšovo pověření kázat evangelium Království bylo vymezeno v Lukášovi 4:43. Toto pověření je nyní úkolem Církve, těla Kristova.

Žiř řekl: "To jsem já."<sup>220</sup> Juda, který ho zradil, stál také s nimi, když jim řekl: "Jsem to já." Ustoupili dozadu a padli na zem.<sup>221</sup> 7Potom se jich znovu zeptal: "Kdo je ten, koho hledáte?" Řekli: "Ježíše Nazaretského." 8Ježíš odpověděl: "Řekl jsem vám, to jsem já. Tak pokud hledáte mne, nechte ty muže jít." 9To mělo splnit slova, která Ježíš řekl: "Neztratil jsem ani jednoho z těch, které jsi mi dal." 10Potom Šimon Petr, který měl meč, jej vytáhl a udeřil otroka velekněze a usekl mu pravé ucho (jméno otroka bylo Malchus). 11Ježíšova reakce na Petra byla: "Odlož svůj meč! Nemám pít pohár, který mi dal můj Otec?"

12Poté oddíl vojáků, velitel a židovská chrámová policie Ježíše zatkli a spoutali ho. 13Nejprve ho vedli k Annášovi. Byl to tchán Kaiafáše, který byl toho roku veleknězem. 14Kaiafáš byl ten, kdo poradil Židům, že je pro ně prospěšné, aby jeden člověk zemřel za lid.

15Mezitím Šimon Petr následoval Ježíše spolu s dalším učedníkem. Ten učedník byl známým velekněze; tak šel s Ježíšem na nádvoří velekněze. 16Ale Petr zůstal stát venku u brány. A tak vyšel jiný učedník, ten, který byl známý veleknězovi, a promluvil k dívce, která byla vrátnou, a přivedl Petra dovnitř. 17Pak otrokyně, vrátná, řekla Petrovi: "Nejsi také jedním z učedníků toho muže?" Odpověděl: "Nejsem." 18Nyní otroci a chrámová policie zapálili dřevěné uhlí, protože bylo chladno. Stáli tam a ohřívali se, a Petr stál s nimi a ohříval se.

19Velekněz se ptal Ježíše na jeho učedníky a na jeho učení. 20Ježíš mu odpověděl: "Mluvil jsem otevřeně ke světu. Vždy jsem učil v synagoze a v chrámovém komplexu, kde se shromažďovali Židé, a nemluvil jsem

nic v tajnosti. 21Proč se ptáš mne? Proč se neptáš těch, kteří slyšeli, co jsem jim říkal?" 22Když řekl toto, jeden z chrámových policistů stojící po boku udeřil Ježíše do obličeje a řekl: "Je to způsob, jakým odpovídáš veleknězi?" 23Ježíš odpověděl: "Pokud jsem mluvil nesprávně, podej svědectví o tom nesprávném. Ale když mluvím správně, proč mě biješ?" 24Potom ho poslal Annáš svázaného ke Kaiafášovi, veleknězi.

25Tak tedy Šimon Petr stál a ohříval se. Řekli mu: "Nejsi jeden z jeho učedníků, že?" Popřel to a řekl: "Já nejsem." 26Jeden z otroků nejvyššího kněze, příbuzný muže, jehož ucho Petr uřízl, řekl: „Myslím si, že jsem tě viděl s ním v zahradě, že?" 27Petr to poté znovu popřel. A hned kohout zakokrhla.

28Potom vzali Ježíše od Kaiafáše do rezidence místodržícího, bylo brzy ráno.<sup>222</sup> Sami nevstoupili do velitelství, protože pak by byli znečištěni a neschopni jíst pesach.<sup>223</sup> 29Potom k nim vyšel Pilát a řekl: "Jaké obvinění proti tomu muži vznášíte?" 30Odpověděli mu: "Kdyby tento muž nebyl zločinec, neodevzdali bychom ti ho." 31Pilát jim řekl: "Vezměte ho a sudte ho podle svého zákona." Židé řekli: "Není pro nás zákonné, abychom někoho usmrtili." 32Řekli to, aby mohla být splněna Ježíšova slova, když oznámil, jakou smrtí zemře.

33Potom se Pilát vrátil do své rezidence, předvolal Ježíše a řekl mu: "Jsi král Židů?" 34Ježíš odpověděl: "Ptáš se na to z vlastního podnětu, nebo ti o mně řekli jiní?" 35Pilát odpověděl: "Nejsem Žid, že ano? Byl to tvůj vlastní národ a hlavní kněží, kdo tě předali. Co jsi to udělal?" 36Ježíš řekl: "Moje Království nepatří k tomuto světovému systému ani z

<sup>220</sup> Doslova "to jsem já", *ego eimi*. Výskyt této určující značky by měl upozornit čtenáře, že fráze "*ego eimi*" na rtech Ježíše neznamena "Já jsem Bůh". Slepý muž se také ztotožnil frází *ego eimi* – to jsem já. Ježíšovo neustálé sebeoznačení je "já jsem Mesiáš," a první výskyt fráze *ego eimi* v Janovi 4:26 potvrzuje její důležitý význam v Janovi. Samařská dáma odkazovala na samařské očekávání nadcházejícího Mesiáše. Ježíš pak říká: "Já, ten, který k tobě mluví, jsem on" –

očividně potvrzuje, že on je ten očekávaný Mesiáš.

<sup>221</sup> Připomíná nám to mesiášský Žalm 45, kde nepřátelé krále Mesiáše padají v jeho přítomnosti vzad.

<sup>222</sup> V pátek 15. nisana.

<sup>223</sup> To znamená, účastnit se oslav *týdne pesachu*. Jídlo pesachu, když byl sněden beránek, se již konalo. Ježíš snědl pesach s učedníky večer předtím.

něj nepochází.<sup>224</sup> Pokud by moje Království patřilo k tomuto světovému systému, moji služebníci by bojovali, abych nebyl předán Židům. Moje království tak nezakládá svůj původ z tohoto systému." <sup>37</sup>Pilát se tedy zeptal: "Takže jsi král?" Ježíš odpověděl: "Správně říkáš, že jsem král. Narodil jsem se pro tento účel a přišel jsem do světa, abych svědčil o této pravdě."<sup>225</sup> Každý, kdo patří k této pravdě, poslouchá můj hlas."

<sup>38</sup>Pilát se zeptal: "Pravda? Co to je?" Poté, co to řekl, vyšel znovu k Židům a řekl jim: "Nenašel jsem důvod, abych ho obvinil. <sup>39</sup>Máte zvyk, že vám propustím jednoho vězně v období pesachu. Tak chcete, abych vám propustil krále Židů?" <sup>40</sup>Křičeli naproti: "Ne toho muže, ale Barabáša." Tak tedy Barabáš byl revolucionář.<sup>226</sup>

**19** <sup>1</sup>Pak Pilát vzal Ježíše a nechal ho bičovat. <sup>2</sup>Vojáci splekli trnovou korunu, nasadili ji Ježíšovi na hlavu a oblékli mu purpurový plášť. <sup>3</sup>Potom ho opakovaně uráželi: "Zdravas, králi Židů!" a políčkovali ho do obličeje. <sup>4</sup>Pilát opět vyšel ven a promluvil k nim. "Podívejte, přivedu ho ven k vám, abyste věděli, že jsem nenašel žádný důvod, proč bych ho obvinil." <sup>5</sup>Potom vyšel Ježíš a měl na sobě trnovou korunu a purpurové roucho. Pilát jim řekl: "Tady je ten člověk!" <sup>6</sup>Když ho uviděli hlavní kněží a chrámová policie, křičeli: "Ukřižuj ho! Ukřižuj ho!" Pilát odpověděl: "Vezměte si ho a ukřižujte si ho sami. Nenašel jsem důvod pro jeho obvinění." <sup>7</sup>Židé mu odpověděli: "Máme zákon, a podle tohoto zákona musí být usmrcen, protože tvrdil, že je Božím synem."

<sup>8</sup>Když Pilát slyšel toto prohlášení, měl větší strach než kdy předtím. <sup>9</sup>Vrátil se do své rezidence a zeptal se Ježíše: "Odkud

jsi?" Ježíš mu však neodpověděl. <sup>10</sup>Pilát mu řekl: "Zjevně se mnou nechceš mluvit? Rozumíš, že mám pravomoc tě osvobodit a pravomoc tě ukřižovat?" <sup>11</sup>Ježíš mu odpověděl: "Neměl bys nade mnou vůbec žádnou pravomoc, pokud by ti nebyla udělena shora. Proto ten, kdo mě vydal tobě, má větší hřích." <sup>12</sup>Od té chvíle Pilát vynaložil veškeré úsilí, aby propustil Ježíše. Ale Židé křičeli: "Pokud propustíš toho muže, nejsi přítelem Cézara. Každý samozvaný král je proti Cézarovi!"

<sup>13</sup>Když Pilát uslyšel tato slova, přivedl Ježíše ven. Posadil se na soudcovu stolicí na místě zvaném Kamenná dlažba (v hebrejštině, Gabbatha). <sup>14</sup>Byl to přípravný den<sup>227</sup> týdne pesachu a bylo kolem šesti ráno. Pak Pilát řekl Židům: "Tady je váš král!" <sup>15</sup>Ale ječeli: "Odved' ho pryč! Odstraň ho! Ukřižuj ho!" Pilát jim řekl: "Měl bych opravdu ukřižovat vašeho Krále?" Hlavní kněží odpověděli: "Nemáme žádného krále kromě Cézara!"

<sup>16</sup>Tak jim tedy předal Ježíše, aby byl ukřižován. <sup>17</sup>Vzali tedy Ježíše pryč. Nesl svůj vlastní kříž a vyšel tam, co je známé jako místo Lebka, které se v hebrejštině nazývá Golgota. <sup>18</sup>Tam ho ukřižovali a dva další s ním, po jednom z obou stran, s Ježíšem uprostřed. <sup>19</sup>Pilát také nechal udělat nápis a vložit jej na kříž. Nápis zněl: "Ježíš Nazaretský, král Židů." <sup>20</sup>Mnozí Židé tento nápis četli, protože místo, kde byl Ježíš ukřižován, bylo blízko města; byl napsán v hebrejštině, latině a řečtině. <sup>21</sup>Tak židovští hlavní kněží řekli Pilátovi: "Nepiš, král Židů, ale že řekl: Já jsem král Židů." <sup>22</sup>Pilát odpověděl: "Co jsem napsal, napsal jsem."

<sup>23</sup>Když vojáci ukřižovali Ježíše, vzali jeho šaty a rozdělili je na čtyři části, jednu část pro každého vojáka. Vzali také jeho tuniku, která byla bezešvá a tkaná z jednoho kusu od-

<sup>224</sup> Toto jedno rčení poskytlo jakousi výmluvu pro odstranění celé mesiášské naděje budoucího království Božího na obnovené zemi, když se Ježíš vrátí! Ježíšova pointa se týká původu království. Jeho poloha bude na Zemi od doby parousie.

<sup>225</sup> Ježíš v Lukášovi 4:43 prohlásil, že celým jeho posláním bylo ohlašovat evangelium o Božím království, což ovšem zahrnuje jeho vlastní královský úřad v tomto Království.

<sup>226</sup> Pravděpodobně to, co bychom nazvali bojovníkem za svobodu a hrozbou pro Římany.

<sup>227</sup> Pátek, přípravný den, týdne pesachu (viz NIB, NIRV, GWN), nikoli příprava na jídlo pesach, které se konalo večer předtím, kdy Ježíš snědl jídlo ve stejnou dobu jako národ, zaváděl večeři Páně (viz Matouš, Marek a Lukáš pro jasný důkaz, že Ježíš snědl jídlo v době, kdy národ dodržoval pesach. Jan tomu v žádném případě neodporuje).



shora. <sup>24</sup>Potom si řekli jeden druhému: "Netrhejme ji, ale losujme o ní, abychom viděli, kdo ji dostane." Udělali to proto, aby splnili Písmo, které říká: "Rozdělili si šaty mezi sebe a losovali o mé oblečení." <sup>25</sup>A právě to vojáci udělali. Poblíž Ježíšova kříže stála jeho matka, sestra jeho matky, Marie, manželka Kleofášova a Marie Magdalská.

<sup>26</sup>Když Ježíš viděl svou matku a učedníka, kterého miloval, tam stojícího, řekl matce: "Ženo, to je tvůj syn." <sup>27</sup>Potom řekl učedníkovi: "Toto je tvoje matka." A od této chvíle ji učedník vzal, aby žila v jeho domě.

<sup>28</sup>Poté, když Ježíš věděl, že vše bylo nyní splněno v souladu s naplněním Písma, řekl: "Mám žízeň!" <sup>29</sup>Ležela tam nádoba plná kyselého vína; tak vložili houbu plnou kyselého vína na yzopovou rostlinu a zvedli ji k jeho ústům. <sup>30</sup>Když si Ježíš vzal kyselé víno, řekl: "Je hotovo!" Sklonil hlavu a skončil.

<sup>31</sup>Jelikož to byl přípravný den týdne pesachu,<sup>228</sup> Židé nechtěli, aby těla zůstala na kříži o sabatu, protože ten den sabatu<sup>229</sup> byl zvláštní sabat.<sup>230</sup> Požádali Piláta, aby nechal zlomit nohy mužů a aby byla jejich těla odstraněna. <sup>32</sup>Vojáci tedy přišli a zlomili nohy prvního muže a druhého, který byl ukřižován s Ježíšem. <sup>33</sup>Když přišli k Ježíšovi, nezlomili mu nohy, protože viděli, že už je mrtvý. <sup>34</sup>Jeden z vojáků však propíchl jeho bok kopím a okamžitě vyšla krev a voda.

<sup>35</sup>Ten, kdo viděl, že se to stalo, podal svědectví o té skutečnosti. Jeho záměrem je, abyste také mohli uvěřit. Jeho svědectví je pravdivé a on ví, že říká pravdu. <sup>36</sup>K těmto událostem došlo, aby se naplnilo Písmo: "Žádná z jeho kostí nebude zlomena." <sup>37</sup>A další Písmo říká: "Budou se dívat na toho, kterého probodli."

<sup>38</sup>Potom Josef z Arimatie, který byl jedním z Ježíšových učedníků – ale tajně kvůli

jeho strachu ze Židů – požádal Piláta, aby mohl odklidit Ježíšovo tělo. Pilát mu dal svolení, a tak přišel a vzal jeho tělo pryč. <sup>39</sup>Přišel také Nikodém, (který předtím navštívil Ježíše v noci) a přinesl směs asi 75 liber myrhy a aloe. <sup>40</sup>Potom vzali Ježíšovo tělo a zabalili je do plátěných látek s aromatickým kořením podle pohřebního zvyku Židů. <sup>41</sup>Na místě, kde byl ukřižován, byla zahrada. V té zahradě byla nová hrobka; nikdo do ní ještě nebyl umístěn. <sup>42</sup>Ježíše tam položili kvůli židovskému dni přípravy<sup>231</sup> a protože byla hrobka poblíž.

**20** <sup>1</sup>První den v týdnu přišla Marie Magdalská k hrobce brzy, když byla ještě tma. Všimla si, že kámen byl z hrobky odstraněn. <sup>2</sup>Běžela tedy k Šimonu Petrovi a k druhému učedníkovi, k tomu, kterého miloval Ježíš, a řekla jim: "Vzali pána z hrobu a nevíme, kam ho uložili!" <sup>3</sup>Tak tedy Petr a další učedník vyšli a zamířili k hrobce. <sup>4</sup>Oba běželi spolu, ale druhý učedník předběhl Petra a dostal se k hrobce první. <sup>5</sup>Sehnul se a uviděl, jak tam leží plátěné látky, ale nešel dovnitř. <sup>6</sup>Potom dorazil Šimon Petr. Vstoupil do hrobky a uviděl plátěné látky. <sup>7</sup>Obal, který byl na Ježíšově hlavě, neležel s plátěnými látkami, nýbrž byl zavinut na samostatném místě. <sup>8</sup>Druhý učedník, který se k hrobu dostal jako první, viděl a uvěřil. <sup>9</sup>Neboť stále ještě nechápali Písmo, které říká, že musí vstát z mrtvých. <sup>10</sup>Potom se učedníci vrátili domů.

<sup>11</sup>Ale Marie stála venku čelem k hrobu a plakala. Pořád vzlykala a sehnula se, aby se podívala do hrobky. <sup>12</sup>Viděla tam sedět dva anděly v bílém, jednoho u hlavy a jednoho u nohou, kde leželo Ježíšovo tělo. <sup>13</sup>Andělé jí řekli: "Ženo, proč pláčeš?" Odpověděla jim: "Protože vzali mého pána<sup>232</sup> pryč a nevím,

<sup>228</sup> Všechna čtyři evangelia souhlasí s tím, že Ježíš zemřel v pátek. *Paraskeue* a *prosabbaton* jsou slova pro pátek. Ostatní dny byly v NZ označovány jako první den, druhý den, třetí den atd.

<sup>229</sup> Sobota (sabbat).

<sup>230</sup> Jako sobota (sabbat) *týdne* pesachu.

<sup>231</sup> Pátek týdne pesachu. Židovský den přípravy na týdenní sabat.

<sup>232</sup> Mesiáš, můj pán, adoni ze Ž 110:1. To je velmi důležitý verš ze Žalmů pro identifikaci Ježíše nikoli jako Božského, ale jako "mého pána", Mesiáše. Adoni, můj pán, nikoli Pán, nikdy neodkazuje na Boha. Ježíš a Petr používali tento verš jako hlavní klíč (Mk 12:35-37; Sk 2:34-36). Stejně tak bychom měli činit i my! Když se Ježíš narodil, byl označen jako "pán Mesiáš" (Lk 2:11). Dů-

kam ho uložili." <sup>14</sup>Při těchto slovech se otočila a viděla tam stát Ježíše, ačkoli nevěděla, že je to Ježíš. <sup>15</sup>Ježíš jí řekl: "Ženo, proč pláčeš? Koho hledáš?" Představovala si, že je to zahradník, odpověděla: "pane,<sup>233</sup> pokud jsi ho odstranil, řekni mi, kam jsi ho dal, a já ho vezmu pryč." Ježíš jí řekl: "Marie!" Otočila se a řekla mu v hebrejštině "Rabbouni", což znamená "učiteli". <sup>17</sup>Ježíš jí řekl: "Přestaň se mne držet; ještě jsem nevystoupil k Otci."<sup>234</sup> Ale jdi k mým bratřím a řekni jim, že vystupují<sup>235</sup> k Otci mému a k Otci vašemu – k Bohu<sup>236</sup> mému a k Bohu vašemu." <sup>18</sup>Marie Magdalská šla a oznámila učedníkům: "Viděla jsem pána!" A řekla jim, co jí řekl.

<sup>19</sup>Večer toho prvního dne v týdnu se učedníci shromáždili za zamčenými dveřmi kvůli svému strachu ze Židů. Potom přišel Ježíš, postavil se mezi ně a řekl jim: "Pokoj buď s vámi!" <sup>20</sup>Při těchto slovech jim Ježíš ukázal své ruce a bok. Učedníci byli naplněni radostí, když viděli pána. <sup>21</sup>Ježíš jim opět řekl: "Pokoj buď s vámi! Jako Otec pověřil mne, nyní také pověřuji vás." <sup>22</sup>S těmito slovy na ně vydechl a řekl: "Přijměte svatého ducha. <sup>23</sup>Pokud odpustíte hříchy někoho, jsou odpu-

štěny; pokud ponecháte hříchy někoho, jsou ponechány."

<sup>24</sup>Ale jeden z dvanácti, Tomáš (nazývaný dvojče), nebyl s nimi, když přišel Ježíš. <sup>25</sup>Ostatní učedníci mu tedy neustále říkali: "Viděli jsme pána." Ale Tomáš jim řekl: "Pokud neuvidím stopy hřebů v jeho rukou, nevložíím prst do stop po hřebech a nevložíím své ruce do jeho boku, nikdy tomu neuvěřím!"

<sup>26</sup>Po osmi dnech byli jeho učedníci znovu v domě a Tomáš byl s nimi. I když byly dveře zamčené, Ježíš přišel, postavil se mezi nimi a řekl: "Pokoj vám!" <sup>27</sup>Potom řekl Tomášovi: "Vlož své prsty sem a prohlédni si mé ruce. Natáhni ruku a vlož ji do mého boku. Přestaň být nevěřící a věř." <sup>28</sup>Tomáš odpověděl: "Můj pane a můj Bože!"<sup>237</sup> <sup>29</sup>Ježíš řekl: "Protože jsi viděl mne,<sup>238</sup> uvěřil jsi. Blažení jsou ti, kteří neviděli, ale uvěří, aniž by viděli!"<sup>239</sup>

<sup>30</sup>Ježíš provedl mnohé další zázraky za přítomnosti svých učedníků, ale ty nejsou v této knize zaznamenány. <sup>31</sup>Ty zde zaznamenané vás mají přesvědčit a ubezpečit, abyste věřili, že Ježíš je Mesiáš, Boží Syn,<sup>240</sup> a

vod, proč je jedinečným Božím Synem, je definitivně uveden v Lk 1:35. Bylo to proto, že Bůh byl zázračně jeho Otcem.

<sup>233</sup> *kurie*, pane, titul dostatečně flexibilní, aby mohl být aplikován na Boha i na zahradníka!

<sup>234</sup> Ukazuje, že Ježíš ještě nebyl u Otce. Byl v hrobě mrtvý, v bezvědomí. Vzkříšení je jediná biblická cesta ze smrti.

<sup>235</sup> Všimněte si velmi zavádějícího překladu NIV a dalších, které přiměly Ježíše mluvit o "návratu" k Otci, spíše než o jít k Otci, jak tvrdí řečtina. Stejně zavádějící podání je v Janovi 16:28 a 13:3

<sup>236</sup> Toto Ježíšovo prohlášení dokazuje, že nemůže být BŮH! Bůh nemůže mít Boha. Jedna věčná Osoba nemůže být Bohem jiné věčné Osoby! Bůh Ježíše je jediný Bůh Izraele, Otec a ten samý jediný Bůh je také Bůh Ježíše a křesťanů. Krédo křesťanstva představuje úžasný odklon od vyznání Ježíše a Bible. Ježíš nám dal jediné a jediné věrné vyznání v Mk 12:29. "Pán, náš Bůh, je jeden Pán." Jeden Pán nejsou dva nebo tři pánové! Otec je "jediný, kdo je skutečný Bůh", jak řekl Ježíš v Jan 17:3 (srov. 5:44). Řčení "můj pán" nemůže být "můj Jahve", protože Jahve (JHVH) nikdy nemůže mít přivlastňovací zájme-

no. Ježíš nikdy není nazýván "Pán Bůh" a nikdy nazýván "Všemohoucí". Slovo "Bůh" v Písmu nikdy neznamená trojjediného Boha. Žádný biblický pisatel nikdy nemyslel trojjediného Boha, když napsal "Bůh". To jsou ohromně zajímavá fakta.

<sup>237</sup> Nakonec viděl, co dříve v kap. 14 propásl, že když vidíte Ježíše, vidíte Boha Otce v akci a ve slovu. To ovšem neznamená, že Ježíš je Otec! Žádný syn není svůj vlastní otec! Tomáš si rozhodně nemyslel, že vyznání Izraele a Ježíše (Mk 12:29) bylo najednou zničeno! Jan 17:3 definuje Otce jako "pouze jediného, kdo je skutečný BŮH." Jan napsal celou svou knihu, aby dokázal, že Ježíš je Mesiáš (20:31).

<sup>238</sup> A tak, Ježíš naznačuje, viděli jste Boha, když jste viděli mne. Právě tomu Tomáš dříve v kap. 14 nevěřil, tj. že Ježíš je dokonalým obrazem svého Otce, který je jediným pravým Bohem (17:3). <sup>239</sup> To znamená, jak bychom mohli říci: "Blahopřeji, bravo těm, kteří věří, aniž by doslova viděli Ježíše naživu."

<sup>240</sup> 1 Jan 5:1, 5; 2:22; 4:1-4; 2 Jan 7. Vyznání zde ani nikde jinde není "abyste věřili, že Ježíš je BŮH", což by bylo porušením prvního přikázání a v rozporu se zbytkem NZ, zejména Jan 17:3 a

když tomu věříte, můžete získat Život v Ježíšově jménu.<sup>241</sup>

**21** <sup>1</sup>Po tomto se Ježíš znovu zjevil svým učedníkům u Tiberiadského moře. Stalo se to takto: <sup>2</sup>Šimon Petr, Tomáš, jehož jméno znamená dvojče, Natanael z Kány Galilejské, Zebedeeovi synové a dva další z jeho učedníků byli spolu. <sup>3</sup>Šimon Petr jim řekl: "Jdu rybařit." Řekli: "Jdeme s tebou." Vyšli ven a dostali se na loď, ale tu noc nic nechytily.

<sup>4</sup>Když začalo svítat, stál Ježíš na břehu. Učedníci však nevěděli, že to je Ježíš. <sup>5</sup>Ježíš na ně zavolal: "Chlapci, nemáte žádné ryby, že?" Odpověděli: "Ne." <sup>6</sup>Řekl jim: "Potom vrhněte síť na pravou stranu lodi a nějaké dostanete." Udělali to, a kvůli velkému počtu ryb nebyli schopni utáhnout ty v síti. <sup>7</sup>Proto učedník, ten, kterého Ježíš miloval, řekl Petrovi: "To je pán!" Když Šimon Petr uslyšel, že to je pán, ovázal vnější oděv kolem sebe (byl prakticky nahý) a vrhl se do moře. <sup>8</sup>Ale poněvadž nebyli daleko od země (asi sto yardů), přijeli ostatní učedníci s lodí a táhli síť plnou ryb.

<sup>9</sup>Když vyšli na souš, spatřili tam oheň, na dřevěném uhlí pečící se ryby a chléb. <sup>10</sup>Ježíš

jim řekl: "Přineste si nějaké ryby, které jste právě chytily." <sup>11</sup>Šimon Petr šel na palubu a vytáhl síť na břeh, plnou velkých ryb – bylo jich 153. I když bylo tolik ryb, síť nebyla postrhána.

<sup>12</sup>Ježíš jim řekl: "Pojďte a nasnídejte se." Nikdo z učedníků se neodvážil zeptat: "Kdo jsi?", protože věděli, že to je pán. <sup>13</sup>Ježíš přišel, vzal chléb a podával jim jej. To samé udělal s rybami. <sup>14</sup>To bylo nyní potřetí, kdy se Ježíš zjevil učedníkům poté, co byl vzkříšen z mrtvých.

<sup>15</sup>Když dosnídali, zeptal se Ježíš Šimona Petra: "Šimone, synu Janův, miluješ mě víc, než ti ostatní?" Řekl mu: "Ano, pane, víš, že tě miluji." Řekl mu: "Krm má jehňata." <sup>16</sup>Podruhé se ho Ježíš zeptal: "Šimone, synu Janův, miluješ mě?" Odpověděl: "Ano, pane, víš, že tě miluji." Ježíš řekl: "Pas mé ovce." <sup>17</sup>Zeptal se ho potřetí: "Šimone, synu Janův, miluješ mě?" Petr byl znepokojen, že se ho potřetí zeptal: "Miluješ mě?" Řekl: "pane, ty víš všechno! Víš, že tě miluji."<sup>242</sup> "Pas mé ovce," řekl Ježíš.

<sup>18</sup>"Ujišťuji tě s nejvyšší pravomocí:<sup>243</sup> když jsi byl mladý, byl jsi zvyklý zapnout si opasek a jít kamkoli jsi chtěl. Ale až zestárneš, rozpráhneš ruce a někdo jiný tě přiváže

Marek 12:29. Uznávání odborníci na christologii přiznávají, že trinitární pojetí Boha má vážnou vadu. Dr. J. A. Dorner (profesor teologie na University of Göttingen) napsal: "Musíme ovšem připustit, že učení o Trojici, jak je stanovili dokonce i nicejští otcové, opouští mnohé z toho, co je žádoucí ... Jak máme určit povahu rozdílu mezi Bohem, který se stal člověkem, a Bohem [kolika Bohy?], který se člověkem nestal, aniž bychom na jedné straně zničili jednotu Boha, nebo na druhé straně zasáhli do christologie? Ani nicejský koncil, ani církevní otcové čtvrtého století na tuto otázku uspokojivě neodpověděli." (*History of the Development of the Doctrine of the Person of Christ*, T & T Clark, 1989, Díl 1, Sv. 2, s. 330). Všimněte si také těchto výroků: "Každý, kdo má alespoň základy historického cítění, musí uznat, že učení o Trojici *nebylo součástí původního poselství*. Svatý Pavel ji neznal a nebyl by schopen pochopit význam pojmů použitých v teologické formulaci, na níž se církev nakonec shodla". (Dean Matthews, DD, D. Litt., *God in Christian Experience*, s. 180) "Vývoj Trojice: Žádný zodpověd-

ný znalec NZ by netvrdil, že učení o Trojici učil Ježíš, že ho hlásali první křesťané nebo že ho vědomě zastával některý z autorů NZ. Ve skutečnosti bylo pomalu vypracovááno v průběhu několika prvních století ve snaze podat srozumitelnou nauku o Bohu." (Dr. A.T. Hanson, Professor of Theology, University of Hull, *The Image of the Invisible God*, SCM Press, 1982). "Mohlo by vést k umírněnosti a nakonec ke shodě, kdybychom se při všech příležitostech snažili představit naše vlastní učení [o Trojici] jako zcela *nesrozumitelné*." (Dr. Hey, *Lectures in Divinity*, 2, 235).

<sup>241</sup>"Jméno" v tomto hebrejském prostředí znamená vše, za čím člověk stojí, tj. celý jeho program, kázání evangelia Království Ježíše Mesiáše – Boží plán *logos*, který nabízí lidem nesmrtelnost skrze Krista a poslušnost vůči němu a jeho učení <sup>242</sup>Zdá se, že není žádný rozpoznatelný rozdíl ve dvou řeckých slovech přeložených zde "miluje". Jan někdy používá synonymní termíny, bez jakéhokoli rozlišení.

<sup>243</sup>"Amen, amen, říkám ti."

a vezme tě tam, kam nebudeš chtít jít." <sup>19</sup>Ježíš to řekl, aby označil, jakou smrtí Petr oslaví Boha. Po tomto výroku mu řekl: "Následuj mě!"

<sup>20</sup>Petr se otočil a uviděl učedníka, kterého Ježíš miloval, jak jde za nimi. Učedník byl ten, kdo se opíral při večeři o Ježíše a zeptal se: "pane, kdo je ten, kdo tě zradí?" <sup>21</sup>Když ho Petr viděl, řekl Ježíšovi: "pane, a co tento muž?" <sup>22</sup>Ježíš odpověděl: "Pokud chci, aby zůstal naživu, dokud se nevrátím, co ti na tom záleží? Ty se jen ujisti, že mě následuješ." <sup>23</sup>Tato zpráva se tedy rozšířila mezi bratry,

že tento učedník nezemře. Ježíš však neřekl, že nezemře. Řekl jen: "Pokud chci, aby zůstal naživu, dokud se nevrátím, co na tom záleží?"

<sup>24</sup>To je ten učedník, který podává svědectví k těmto událostem a který je zapsal. Víme, že jeho svědectví je pravé. <sup>25</sup>A existuje také mnoho dalších věcí, které Ježíš udělal, a pokud by byly všechny zaznamenány jedna po druhé, pochybuji, že by svět sám měl dost místa na to, aby obsáhl knihy, které by musely být napsány.

### Poznámky pod čarou 1 a 205

**1:** Záměr ovšem byl plán, aby se Ježíš, v plnosti času, narodil Marii. Jinde v NZ "slovo" znamená křesťanské evangelium Království, slovo, které samo může jako evangelium způsobit znovuzrození těch, kteří mají dosáhnout spásy (viz 1 Pet 1:23-25; srov. Mt. 13:19; Lk. 8:11-12). Ježíš jako kazatel tohoto spásného slova, evangelia Království (Lk. 4:43), ztělesnil spásnou zprávu a oznamoval ji. Jan poskytl svůj vlastní komentář k těmto úvodním slovům svého evangelia, v 1. Jana 1:1-2. Vysvětluje tam, že to, "co [ne 'ten, kdo'] bylo od počátku", bylo "slovo, slib věčného života", a že "život byl u [pros jako v Jn. 1:1] Otce". Slovo je tedy v Jan 1:1 chápáno, ne jako Syn, který se ještě nenarodil, dosud neexistoval, nýbrž jako příslib života nadcházejícího věku, podstata křesťanského evangelia Království – slib nesmrtelnosti pro člověka, pokud poslouchá Boha a Ježíše (Heb 5:9; Jn. 3:36; Řím. 1:5; 16:26 atd.). O tomto životě ve věku, který přijde, bylo řečeno, že je *pros ton patera*, "u Otce" (1 Jan 1:2, stejná předložka jako v *pros ton theon*, "u Boha", Jan 1:1 a Řím 8:31: "týkající se", "k těmto věcem"). To (ne On) se projevilo v Synu Ježíši, když Ježíš začal existovat, zázračně zplozen v Marii (Lk. 1:35; Mt. 1:18, 20). 1. Janův 5:18 (ne KJV) pečlivě popisuje Syna jako "toho, který byl **přiveden v existenci**, zplozen". (NZ neříká vůbec nic o "věčném plození" Syna.) Jan sám v 1. Jan 5:18 mluví o počátku v čase pro Syna, stejně jako Mat. 1:20, kde Syn byl "ten jednorozený, počat v ní [Marii]". Žádný Boží Syn neexistoval před začátkem života, zplození Syna nastalo zázrakem v Marii. Lukáš 1:35 výslovně prohlašuje, že "Boží Syn" je

Ježíšovým titulem "*právě kvůli*" (*dio kai*) jeho původu v Marii biologickým zázrakem. Boží slovo je ve svém židovském pozadí Božím mocným příkazem, připomínající nám první stvoření v Genesisi, kde Bůh promluvil a věci začaly existovat. Tady, stejně jako u Matouše (1:1; 1:18, 20), popisuje Jan nové Stvoření, což je zplození jedinečného Syna Božího, Ježíše (z Jana 1:14). V Písmu neexistuje žádný "Bůh Syn". Dr. Caird v Oxfordu se stručně vyjadřuje ohledně "slova": "Jak se má překládat Jan 1:1? Řešením je, že *logos* pro Jana znamená primárně 'záměr'. 'Na začátku byl záměr, záměr v Boží mysli, záměr, který byl Božím vlastním bytím.' Je jistě představitelná myšlenka, že Bůh je zcela ztotožněn se svým záměrem lásky a že tento záměr se stal lidskou formou v Ježíši Nazaretském." (Dr. G. B. Caird, *New Testament Theology*, s. 332). "**neztotožňovali Ježíše s Jahvem**. Existovaly pasáže, které to znemožňovaly, například Ž 110:1; Mal. 3:1, 'pán' (NAB)." (Charles Bigg, DD. Regius Prof. Ecclesiastical History, University of Oxford, v *International Critical Commentary on I Peter*, 1910, str. 99, 127). Píše také: "Bylo by ukvapené usoudit, že sv. Petr ztotožnil Jehovu s Kristem" (cituje Prof. Hort. Dissertations).

"Boží moudrost řekla" v Lukášovi 11:49 ilustruje skutečnost, že moudrost a slovo mohou být zosobněny, lze o nich mluvit jakoby o osobě, ale ve skutečnosti znamená Jediný Bůh v akci. Tak v Janovi 1:1 nacházíme "slovo/Boží moudrost u Boha" a plně Ho vyjadřující. Když byl Syn Ježíš zplozen, tato moudrost byla ztělesněna ve zcela

<sup>244</sup> Autentické, na rozdíl od toho, co je fiktivní,

padělané, v představách nebo předstírané.

lidské bytosti. Je chybou číst "slovo" nebo "moudrost" jako jinou osobu než Otec. Zosobnění slova neznamena *zosobnění* slova před počtím osoby Syna v Marii. *Free Bible Online* říká o *logos*: "Je to božská mysl, vyjádření Boha, aktivní stránka božství, které vyslovením uvádí do existence jako v Genesis 1:1." F.F. Bruce, v korespondenci se mnou (1981), položil přesně stejnou otázku s touto poznámkou: "K otázce předexistence lze alespoň přijmout předexistenci věčného Slova nebo Boží moudrosti,  **které (kdo?) se vtělilo v Ježíši.**" Bruce dále řekl, že při bližší úvaze si myslel, že Jan je pro Synovu předexistenci, ale že si byl velmi nejistý ohledně Pavlovy víry v již existujícího Syna. Pro 50 překladů, které nepředpokládaly, že by *logos* bylo druhá osoba, viz *Focus on the Kingdom* na [restorationfellowship.org](http://restorationfellowship.org) z července, 2004, Tyto překlady nám dávají zájmeno "ono", ne "on", pro slovo. Všimněte si důležitých slov předního kristologa Dr. Jamese Dunna o Pavlovi v 1. Kor. 8:6 a o Janovi 1: "Kristus zde **není ztotožněn s již existující bytostí**, ale s tvořivou mocí a působením Boha ... Neexistuje ani náznak, že by **si Ježíš myslel nebo mluvil o sobě jako o již existujícím s Bohem před svým narozením**" (*Christology in the Making*, s. 182, 254).

Dr. James Dunn. *Unity and Diversity in the NT*: "Ježíš se považoval za posla Moudrosti, sebepochopení se odráželo zejména v Mat. 11:25-27; Luk 7:31-35; 11:49-51. Teď si musíme připomenout, že v judaismu byla Moudrost jen způsobem mluvení o Božím jednání ve stvoření, zjevení a vykoupení, aniž by skutečně mluvilo o Bohu. Moudrost, stejně jako Boží jméno, duch Boží a *logos* (slovo) atd., označuje imanentní Boží činnost, aniž by se ubíralo z Boží výlučné další dokonalosti. Pro předkřesťanský judaismus nebyla Moudrost ani podřadnou nebeskou bytostí (jednou z nebeských rad) ani božskou hypostází (jako v pozdějším trojičním pojetí Boha). Takový vývoj by byl (a nakonec byl) nepřijatelný pro přísný monoteismus judaismu (a Ježíšův) [Mk. 12:29; Jn. 17:3]. Moudrost není ničím jiným než zosobněním Boží imanence, natož aby byla považována za odlišnou osobu v Božství odlišnou jinak než je rabínské pojetí nebo řeč o předem existující Tóře." Pavel nikdy nepoužívá jméno Ježíš pro předem existujícího jedince. "Ježíš byl člověk, kterým nastala předem existující moudrost ... I v Janovi zde, stejně jako u Pavla, je třeba myslet na Ježíše jako na člověka, kterým se stalo předem existující Slovo, Logos, tedy člověka, který přivádí Boha k vyjádření více než kterýkoli

jiný člověk.... Neexistují žádné dobré důkazy o tom, že by Ježíš smýšlel o sobě jako o předem existující bytosti ... Důležitost Ž 110:1 spočívá ve dvojím použití slova *kurios*. Jeden je jasně JHVH, ale kdo je ten druhý? Jasně ne JHVH, ale vyvýšená bytost, kterou pisatel nazývá pánem (1 Kor 8:5-6. Ef 4:5, 6). Zde se křesťanství projevuje jako rozvinutá forma judaismu s monoteistickým přiznáním jako jednou z nejdůležitějších částí jeho židovského dědictví. Neboť v judaismu je nejzákladnějším vyznáním 'Bůh je jeden.' Existuje jen jeden Bůh (Deut 6:4). Proto též Řím 3:30; Gal 3:20; 1 Tim 2:5; srv. Jakub 2:19. V Palestině a v židovském národě by takové potvrzení bylo zbytečné – Žid a křesťan sdíleli víru v Boží jednotu. Ale při pohanické misii se tento židovský předpoklad v křesťanství ukáže jako významný, vzhledem k širší víře v 'mnoho bohů'. Jde o to, abychom si všimli, že Pavel může vítat Ježíše jako **pána, ne aby ho ztotožnil s Bohem, nýbrž spíše aby něco odlišil od Boha** (srov. zejména 1 Kor 15:24–28) ... Pro Pavla se dokonce titul 'pán' stává způsobem, jak **odlišit Ježíše od Boha**, spíše než ho ztotožňovat s Bohem (Řím 15:6; 1 Kor 8:6; 15:24-28; 2 Kor 1:3; 11:31; Ef 1:3, 17; Fil 2:11; Kol 1:3). Pavel byl a zůstal monoteistou" (s. 221, 223, 225, 53, 226).

Tak také Karl-Heinz Ohlig o pozdějším vývoji Trojice: "Bez ohledu na to, jak někdo interpretuje jednotlivé kroky, je jisté, že doktrína Trojice, jež se nakonec stala 'dogmatem' jak na východě, tak ještě více na Západě, nemá vůbec žádný biblický základ a také nemá 'nepřetržitou posloupnost' [tj. odkaz zpět na NZ]" (*One or Three? From the Father of Jesus to the Trinity* s. 130). *TDNT*: "Jan přisoudil Ježíši božské zplození (1 Jan 5:18; Jan 1:13)" (Sv. 1, s. 671). Tento nejmodernější dokument uznává, že Jan 1:13 odkazuje na panenské zrození, a tak krásně a snadno harmonizuje Jana s Matoušem a Lukášem.

Dr. Dunn nám předává férové varování: "Mluvit o Kristu jako o předem existujícím, sestoupivším z nebe atd., je třeba chápat jako metaforu: **jinak to nevyhnutelně vede k nějakému druhu polyteismu** ... Dokonce i mluvit o vtělení Božího Syna může být **zavádějící**, ledaže by byla Janova kristologie Syna viděna tak, jak to bylo pravděpodobně zamýšleno, jako vyjádření stejné kristologie Moudrosti/Slova; jinak **existuje nebezpečí příliš doslovného překladu jazyka Otec-Syn do podoby polyteismu** - skutečné opuštění Boží jednoty, z čehož Židé a muslimové obviňují křesťany. Doktrína vtělení, která se vyjadřuje v Novém zákoně, je správně chápána,

pouze pokud je chápána jako vtělení Božího sebe odhalení [*logos*, slovo, ne Slovo. Srv. "Hle, říkají mi. 'Kde je slovo PÁNA? Ať přijde!'" (Jer 17:15, ESV)]. Problém, který **způsobil rozpor** se židovským myšlením a judaismem, znamená vinit janovského Ježíše, že 'ty jsa člověk, děláš ze sebe Boha' (Jan 10:33)." (Dunn, *The Christ and the Spirit*, 1998, s. 47). Ježíš je v 1 Kor. 1:30 moudrost, která přišla od Boha. Ježíš je lidská bytost, která vyjadřuje Boží moudrost/slovo, jakož i "spravedlnost, posvěcení a vykoupení". Ježíš není "Bůh Syn", který přišel od Boha. Ježíš je tím, čím se stala moudrost/slovo. Pokud by se Matoušovi a Lukášovi věřilo, nevznikly by žádné spory o Trojici. Klíčem je nestavět Jana do rozporu s Matoušem a Lukášem (ovšem také s Petrem a Pavlem) – a nikdy neodporovat Marku 12:29, Janu 17:3 a Lukáš 1:35.

**205** Protože Jan 1:1 byl zavádějícím způsobem přeložen tak, aby vyvolával dojem, že Boží Syn existoval od věčnosti (velké písmeno ve slově "Slovo" není v řeckém textu opodstatněné), je nutné zdůraznit, že odborníci uznávají, že Bible neučí o "věčném plození" Syna. Mnozí také uznávají, že Jan "je stejně neochvějným svědkem unitárního monoteismu jako kterýkoli jiný autor Nového zákona". (Řím. 3:30; Jakub 2:19; Jan 5:44; 17:3). (Dr. J.A.T. Robinson, *Twelve More New Testament Studies*, s. 175). Všichni pisatelé Bible byli zjevně unitáři. Pozdější posun od Ježíše k cizácké definici Boha jako trojjediného je jedním z nejnápadnějších odsunů a ztrátou základní informace v historii (chybné) komunikace. Ježíš zde vyjádřil své unitární vyznání víry tím, že tvrdil, že "Otec je jediným, kdo je pravý Bůh". Tento text pouze opakuje 1300 NZ odkazů na BOHa jako ekvivalent Otce. Ježíš o sobě prohlašuje, že není BŮH, což by učinilo dva Bohy, ale že je Boží jedinečný lidský zmocněnec. Jednoduchost vyznání v Janovi 17:3 může být ilustrována takto: "Ty (jednotné číslo), Otče (jednotné číslo), jsi (jednotné číslo) jediný (jednotné a vylučující číslo) pravý (jednotné číslo) Bůh (jednotné číslo)." Standardní komentář se cítí zavázán psát: "Jak často mohou tato poslední slavná slova Ježíše dojmout Janovu duši. Tomu odpovídá vědomí vlastního já, tak dětsky upřímné jak je jednoduché a jasné ve svém vyvýšení, vítězném klidu a pokoji této modlitby, která je nejušlechtlejší a nejčistší perlou oddanosti v celém Novém zákoně. Neboť prostě a jednoduše, jak to zní, tak hluboce bohaté a široké, je to, že to nikdo nemůže obsáhnout" (Luther). "Spe-

ner se nikdy neodvážil kázat o tom, protože měl pocit, že skutečně mu porozumět překračuje běžnou míru víry; zařídil však, aby mu bylo třikrát přečteno večer před jeho smrtí" (Meyer, 1884, s. 475). Meyer komentuje: "Pouze jeden, *Otec*, může být označen jako absolutně 'jediný pravý Bůh', 'ten, kdo je nade vše a nad všemi' (Řím. 9:5), nikoli zároveň Kristus (který není ani v 1. Jana 5:20 pravý Bůh)." Meyer říká, že Syn je v jednotě s Otcem, pracuje jako Jeho pověřenec (10:30) a je Jeho zástupcem (14:9, 10). Meyer se sám ztrácí v popleteném zmatku nad "genetickou subsistencí" Syna, ale již Ježíšovi přiznal unitární prohlášení. Slavný komentář od Barretta si všímá, že v literatuře Moudrosti (Přís. 11:9) "skrže poznání budou spaseni spravedliví," a, že svět bude nakonec "naplněn poznáním slávy Pána" (Abak. 2:14) a že "můj lid je ničen pro nedostatek poznání" (Oz. 4:6; Iz 5:13). "Je zřejmé, že pojem poznání jako základ spásy je velmi rozšířený ... poznání a věření nejsou postaveny proti sobě, ale jsou ve vzájemném vztahu. Bůh, kterého znát znamená věčný život, je jedinou bytostí, která může být správně popsána; On, a musí následovat, On sám je skutečně Bůh" (*Commentary on John*, str. 419-20). To je přímočarý unitární, netrojiční monoteismus. Profesor Loofs popsal proces raného poškození biblického křesťanství: "Apologeti ('církevní otcové' jako Justin Mučedník, polovina 2. století) položili základ pro **překroucení/poškození** (*Verkehrung*, obrácení) křesťanství do zjeveného [filozofického] učení. Výslovně, jejich kristologie katastrofálně ovlivnila pozdější vývoj. Tím, že považovali za samozřejmý převod pojmu Boží Syn na předexistujícího Krista, byli příčinou kristologického problému čtvrtého století. Způsobili posun v úhlu pohledu kristologického myšlení –  *pryč od historického Krista*  k problému preexistence. Odvrátili tak pozornost od života historického Ježíše, upnuli ji ke stínu a místo toho propagovali vtělení [tj. již existujícího Syna]. Svázali kristologii s kosmologií a nemohli ji spojit se soteriologií (naukou o spáse). Učení o Logu není 'vyšší' kristologie než ta původní. Ve skutečnosti zaostává daleko za skutečným uznáním Krista. Podle jejich učení to už není Bůh, kdo se zjevuje v Kristu, ale Logos, podřadný Bůh, Bůh, který je jako Bůh podřízen Nejvyššímu Bohu (podřadný nebo podřízený). Kromě toho lze k apologetům vysledovat potlačení ekonomicko-trojičních představ metafyzicko-pluralistickými koncepty božské triády (trias)." (Friedrich Loofs, *Leitfaden zum Stadium des Dogmengeschichte* [*Manual for the Study of the His-*

*toty of Dogma*], 1890, část 1 kap. 2, sekce 18: "Christianity as a Revealed Philosophy. The Greek Apologists," Kiemeyer Verlag, 1951, str. 97, překlad ode mne). Ti, kteří se věnují obnově identity biblického Ježíše, Syna Božího, si mohou dodat odvahy z břitkých slov předního systematického teologa naší doby. Obnovuje biblický význam klíčového titulu "Boží Syn", tím, že ho vyprošťuje z tisícileté mlhavosti, kterou trpěl od plátónsky zaměřených církevních otců a teologů. Profesor Colin Brown, generální redaktor *New International Dictionary of New Testament Theology*, píše. "Podstata věci spočívá v tom, jak chápeme termín Boží Syn... Titul Boží Syn není sám o sobě vyjádřením osobního Božství nebo vyjádřením metafyzických odlišností v Božstvu. Vskutku, aby byl 'Božím synem', dotyčný musí být bytostí, která *není* Bohem! Je to označení pro stvoření, které naznačuje zvláštní vztah k Bohu. Znamená zejména Božího zástupce, Božího místo-

držícího. Je to označení královského úřadu, který identifikuje krále jako Božího Syna... Podle mého názoru se termín 'Boží Syn' konečně sbližuje s termínem 'obraz Boha', který má být chápán jako Boží zástupce, ten, v němž Boží duch přebývá, a kterému je dáno správcovství a pravomoc jednat jménem Boha. .. Zdá se mi, že je zásadní chyba považovat prohlášení ve čtvrtém evangeliu o Synovi a jeho vztahu s Otcem za vyjádření o vnitřních trojičních vztazích. Zdá se však, že tento druh systematicky nesprávného čtení čtvrtého evangelia je základem velké části sociálního trojičního myšlení ... Je běžné, ale očividně nesprávné chápání úvodu Janova evangelia číst, jako by bylo řečeno: 'Na počátku byl *Syn*, a *Syn* byl u Boha a *Syn* byl Bůh.' To, co se stalo zde, je nahrazení Slova (ř. *Logos*) *Synem* a tím se *Syn* stal členem Božstva, které existovalo od začátku." ("Trinity and Incarnation: Towards a Contemporary Orthodoxy," *ExAuditu*, 7, 1991, s. 87-89).

# SKUTKY APOŠTOLŮ

**1** <sup>1</sup>V mé předchozí zprávě, nejznamenitější Teofile, jsem dokumentoval vše, co Ježíš začal dělat a učit od začátku až do dne, kdy byl vzat do nebe. Vystoupil poté, co vydal pokyny skrze svatého ducha<sup>1</sup> svým vyvoleným apoštolům. <sup>3</sup>Během čtyřiceti dnů poté, co utrpěl smrt na kříži, se jim ukazoval živý s nezvratnými důkazy. Znovu se jim zjevil a obrátil se na ně s tématem evangelia o Božím království.<sup>2</sup> Když byl ještě s nimi, přikázal jim: "Neopouštějte Jeruzalém, ale čekejte, až obdržíte to, co Otec slíbil, právě jak jste to slyšeli ode mě. <sup>5</sup>Jan křtil vodou, ale za pár dní budete pokřtěni ve svatém duchu."

<sup>6</sup>Tak když se učedníci naposledy setkali s Ježíšem, ptali se ho: "pane, je toto čas, kdy obnovíš Království Izraele?"<sup>3</sup> <sup>7</sup>Odpověděl jim: "Nepřísluší vám znát časy nebo období, které Otec stanovil ze své vlastní pra-

vomoci. <sup>8</sup>Moc však dostanete, až na vás sestoupí svatý duch. Potom budete mými svědky v Jeruzalémě, v celém Judsku a Samařsku i v nejvzdálenějších končinách země."

<sup>9</sup>Poté, co jim to Ježíš řekl, byl vynesena nahoru, když se dívali, a oblak ho skryl před jejich očima. <sup>10</sup>Zatímco upřeně hleděli na oblohu, jak stoupá, vedle nich náhle stáli dva muži oblečení v bílém oděvu. <sup>11</sup>Zeptali se: "Muži Galilejští, proč tu stojíte a zíráte na oblohu? Tento Ježíš, který byl od vás vzat do nebe, se vrátí přesně stejným způsobem, jakým jste ho viděli odcházet do nebe."<sup>4</sup>

<sup>12</sup>Potom se učedníci vrátili z Olivetské hory, která je od Jeruzaléma asi chůze sabbatního dne, zpět do Jeruzaléma. <sup>13</sup>Když dorazili, šli nahoru do horní místnosti, kde pobývali: Petr, Jan, Jakub a Ondřej; Filip a

---

<sup>1</sup> V NZ je svatý duch funkční přítomnost a moc Boha nebo Ježíše Mesiáše, vyjádřená různými způsoby a činnostmi. V 1 Jan 2:1 *paraclete* je identifikován jako Ježíš prostředník. Ježíš řekl, že odejde a jedním dechem slíbil, že k nim přijde ve své neviditelné duchovní přítomnosti (Jan 14:16-18). Lze tedy říci, že "pán [Ježíš] je duch" (2 Kor 3:17). Neexistuje žádná třetí Osoba. Duch není nikdy uctíván ani se k němu nemodlí a nikdy neposílá pozdravy.

<sup>2</sup> **První text o Království ve Skutcích.** To je jádro jeho učení a označení dané jeho spásnému evangeliu. Jeho celým účelem, tak jako dnes musí být, bylo oznamovat evangelium Království. Skutky apoštolů 8:12 poskytují brilantní shrnutí víry potřebné před vodním křtem do církve. Viz také Skutky 19:8; 20:24-25; 28: 23, 31. Na Království viz vždy Dan. 2:44; 7:18, 22, 27; Lk. 4:43; 19:11 a dál; Zj 15:15-18.

<sup>3</sup> **Druhý text o Království ve Skutcích.** Evangelium o Království zahrnuje nejen slib světového míru a mezinárodního odzbrojení, ale také důležitý slib, že v tomto budoucím Království bude mít své místo obnovený pozůstatek Izraele (spolu s Egyptem a Asýrií, tehdy obrácenými, Iz 19,23–25). Mezinárodní církev bude učiněna nesmrtelnou a bude spolu s Ježíšem dohlížet na tento nový svět (1 Kor. 6:2; Zj. 5:10). Obnovení Království je jednoduchá, politická naděje a je tak uznávána v SZ, když ve 2 Paralip. 11:1 mělo být obnoveno Království. Význam je jasný, a tak i zde, kde je Ježíš velkým očekávaným Králem Izraele (Mt. 19:28). Obnovení je politické a velmi duchovní, protože Je-

žíš bude vládnout v Jeruzalémě. Základní chybou při mnohé četbě Bible je, že duchovní věci patří pouze k neviditelným. Křesťané však budou mít "duchovní tělo" (1 Kor 15:44). Ježíš měl také duchovní tělo, ale byl stále viditelný a hmatatelný a snědl jídlo! (Lk. 24). V současné době mnoho vědeckých prací a komentářů jednoduše popírá Ježíšovu definici Království jako obnovení Davidova trůnu v Jeruzalémě (Sk 3:21; Lk 22:28-30 atd.). Dr. Geoffrey Lampe je nejvíce zavádějící, když tvrdí, že Ježíš ve Sk 1:6 učil "reinterpretaci Království". "Učedníci se dozvěděli," tvrdí Lampe zcela mylně, "že evangelium nemá zahrnovat obnovení Davidova království v Izraeli, ale že Mesiášova vláda má být nastolena prostřednictvím svědectví, které mu oni sami budou vydávat od Jeruzaléma až do konce země" (*God as Spirit*, 1976, s. 9). Jasnou skutečností je, že otázka učedníků po rozsáhlém Ježíšově poučení o Království byla správná a skutečně se těšila na budoucí politickou říši v Izraeli. O této skutečnosti Ježíš nepochyboval. Čas, kdy nastane, však nebylo možné znát. Nevěřící komentář je tragickým opakováním Kalvínova politováníhodného komentáře ke Sk 1:6: "v otázce učedníků je tolik omylů jako slov"! Viz můj článek "Acts 1:6 and the Eclipse of the Biblical Kingdom", *Evangelical Quarterly* 66:3 (1994) na [focusonthekingdom.org](http://focusonthekingdom.org)

<sup>4</sup> Jistě a pozitivně ne vytržení/vzkříšení **před soužením!** Nastane jeden jediný viditelný návrat Ježíše a stane se to po velkém soužení a po nebeských znameních. Mat. 24:29 usadí všechny spory.



Tomáš; Bartoloměj a Matouš; Jakub, syn Alfeův, Šimon Zelót, a Juda, syn Jakuba. <sup>14</sup>Ti všichni se spolu s ženami, Ježíšovou matkou Marií a jeho bratry neustále jedno-  
myslně věnovali modlitbě.

<sup>15</sup>V těch dnech se Petr postavil uprostřed učedníků (bylo tam asi 120 věřících) <sup>16</sup>a řekl: "Bratři a sestry, bylo třeba, aby se naplnilo toto Písmo, které svatý duch proro-  
koval skrze Davida o Judovi, který vedl ty, kdo zatkli Ježíše. <sup>17</sup>Počítal se totiž mezi nás a dostal svůj podíl na této službě." <sup>18</sup>(Juda koupil pole za své neprávem nabyté příj-  
my. Tam se zřítíl hlavou napřed a jeho tělo se roztrhlo a vyvalila se mu stře-  
va. <sup>19</sup>Každý, kdo žil v Jeruzalémě, o tom slyšel, takže bylo nazváno v jejich jazyku pole "Akelda-  
ma", což znamená "Pole krve".) <sup>20</sup>Jak to stojí psáno v knize Žalmů: 'Ať je jeho domov opuštěn, a nikdo ať tam nežije,' a 'Ať někdo jiný převeze jeho úřad jako apoštola.'

<sup>12</sup>Ted' si musíme vybrat někoho, kdo byl s námi celou dobu, kdy byl Ježíš s ná-  
mi,<sup>5</sup> <sup>22</sup>od doby, kdy Jan křtil, až do dne, kdy byl Ježíš od nás vzat do nebe. Jeden z nich musí být vybrán, aby se k nám připojil jako svědek svědčící o Ježíšově vzkříšení." <sup>23</sup>Byla předložena dvě jména: Josef Justus,

známý také jako Barsabáš, a Matěj. <sup>24</sup>Poté se společně modlili a řekli: "Pane,<sup>6</sup> znáš myšlenky všech; prosím, ukaž nám, kterého z těchto dvou sis vybral, <sup>25</sup>abys nahradil Judu jako apoštola v této službě - službu, kterou opustil, aby přešla tam, kam patří." <sup>26</sup>Hodili losy a los padl na Matěje. Byl jmenován apoštolem s ostatními jedenácti.

**2** <sup>1</sup>Když přišel den Letnic,<sup>7</sup> všichni se sešli na jednom místě. <sup>2</sup>Najednou zazněl z nebe hluk jako bouřlivý vítr, který zaplnil celý dům, kde pobývali. <sup>3</sup>Viděli něco, co vypadalo jako samostatné plameny ve tvaru jazyka, které se usadily na každém z nich. <sup>4</sup>Všichni byli naplněni svatým duchem a začali mluvit různými cizími jazyky<sup>8</sup> jak jim to duch umožňoval.

<sup>5</sup>V té době tam v Jeruzalémě pobývali zbožní Židé z každého národa na zemi. <sup>6</sup>Když uslyšeli tento hluk, shromáždil se velký dav. Byli zmatení, protože každý slyšel, jak se mluví jeho vlastním jazykem. <sup>7</sup>Byli naprosto ohromeni a říkali: "Podívejte, tito lidé, kteří mluví - nejsou všichni Galilejci? <sup>8</sup>Jak je tedy slyšíme mluvit našimi vlastními rodnými jazyky? <sup>9</sup>Parthové, Médové a Elamité; lidé z Mezopotámie, Judeje a Kapado-

<sup>5</sup> Nezbytnou kvalifikací pro apoštola na úrovni 12 je to, že musel osobně vidět Ježíše. Pavel se kvalifikoval do úřadu apoštola stejným způsobem.

<sup>6</sup> Modlitba může být směřována k Pánu Bohu nebo k pánu Mesiáši. Většina modlitby v NZ jde k Otci skrze Syna, ale modlitba k Synovi je schválena v Jan 14:14 a 1 Kor. 1:2. Pavel děkuje Ježíši (1 Tim. 1:12).

<sup>7</sup> Řečtina naznačuje, že nejen přišel, ale že byl naplněn, kalendářní den byl nahrazen svým duchovním naplněním (viz Kol 2:16-17; Heb 8:5; 10:1). "Adam je typ toho, který přijde" (Řím 5:14) a trojnásobný kalendář – svaté dny, nové měsíce a týdenní sabaty – jsou stínem Mesiáše, který přišel.

<sup>8</sup> Vyprávění je zcela jasné, že se nejednalo o zázrak slyšení ze strany publika, ale o zázračnou schopnost ze strany apoštolů (a dalších až 120) mluvit skutečnými cizími jazyky (v. 6, 8, 11). Byly to jazyky různých národností účastníků svátku. "Každý je slyšel mluvit svým vlastním jazykem" (v. 6). Překládat *glossa* jako něco jiného než "jazyk" je zavádějící. V žádném případě by se zázrak neměl přesouvat od apoštolů na mezinárodní publikum. "Neexistuje žádný důkaz, že cokoli z toho [jazyky v Skutcích nebo

v Korintu] jsou pouhá blábolení odlišná od *jazyka*. Všechno, co Pavel řekl Korintským, je plně použitelné na jakýkoli mluvený jazyk, když tam nebyli žádní přítomní, kteří by tomu rozuměli." (*Pulpit Commentary, Acts*, s. 50). Zázrak ukazuje na dobu, kdy budou všechny osoby včetně andělů sjednoceni v Kristu. Toto zvrátilo babylonskou věž. Pavel pokrývá rozsah daru jazyků, když odkazuje na "lidské nebo andělské jazyky" (1 Kor 13:1). Nebyl přítelem nesrozumitelnosti a pokusil se odhalit skrytý falešný "jazyk" tím, že řekl mluvčímu, aby se modlil tak, aby mohl tlumočit k prospěchu církve (1. Kor 14:13). Dnešní nároky na cizí jazyk nadpřirozeně mluvený musí být ověřeny. Takové nároky, že mluví "jazyky" (opravdu cizí jazyk nenaučený), vyžadují kontrolu a ověření ("ověřte si všechny věci"). Jinak existuje velké nebezpečí sebeklamu a falešných nároků, výcvik v nečestnosti. Situace se zhoršuje, když se z nároku na "jazyky" dělá znamení, že dotyčný má svatého ducha, což vede toho, kdo má "jazyky", aby považoval všechny, kteří nemají "jazyky", za lidi nemající svatého ducha, a tedy ne za křesťany, protože každý skutečný věřící musí mít ducha (Řím 8:9).

kie, Pontu a Asie, <sup>10</sup>Frýgie a Pamfýlie; z Egypta a oblasti Libye kolem Kyréné; ná-  
vštěvníci z Říma, Židé i konvertité, <sup>11</sup>Krétští  
a Arabové –slyšíme je mluvit našimi vlast-  
ními jazyky o všech skvělých věcech, které  
Bůh udělal." <sup>12</sup>Všichni byli ohromeni a zma-  
tení. Ptali se jeden druhého: "Co to zname-  
ná?" <sup>13</sup>Ale ostatní se posmívali a řekli:  
"Měli příliš mnoho vína!"

<sup>14</sup>Potom se postavil Petr s jedenácti  
učedníky a hlasitě promluvil: "Přátelé Židé  
a všichni, kteří zde žijí v Jeruzalémě: věnuj-  
te mi pozornost a já vám vysvětlím, co se  
děje. <sup>15</sup>Tito muži nejsou opilí, jak předpo-  
kládáte. Je teprve devět ráno! <sup>16</sup>Děje se  
právě to, co předpověděl prorok Joel: <sup>17</sup>Bůh  
říká: 'V posledních dnech vyleju svého du-  
cha na každého. Vaši synové a dcery<sup>9</sup> bu-  
dou prorokovat. Vaši mladí muži spatří vidě-  
ní. Vaším starým mužům se budou zdát  
sny. <sup>18</sup>Vyleju svého ducha na své služební-  
ky, na muže i na ženy, a budou prorokovat.  
<sup>19</sup>Také vám dám zázračná znamení na  
nebi nahoře a na zemi dole - krev, oheň a  
vířící kouř! <sup>20</sup>Slunce ztmavne a Měsíc zčer-  
vená jako krev, než dorazí velký a slavný  
Pánův Den. <sup>21</sup>Kdo však vyzývá jméno Pána,  
bude spasen,'

**22**Lidé Izraele, poslouchajte má slova:  
Ježíš Nazaretský, muž,<sup>10</sup> kterého vám Bůh  
přisoudil na základě divů, zázraků a zname-  
ní, jež skrze něj Bůh mezi vámi učinil, jak

dobře víte – <sup>23</sup>tento muž byl vydán na zá-  
kladě Božího předem stanoveného záměru  
a předvídavosti, a vy jste ho pomocí bez-  
božných lidí přibili na kříž a zabili. <sup>24</sup>Bůh ho  
však pozvedl a vysvobodil ho z muk smrti,  
protože bylo nemožné, aby ho držela ve  
své moci. <sup>25</sup>David o něm totiž říká:<sup>11</sup> 'Viděl  
jsem Pána stále před sebou, protože je po  
mé pravici, abych nezakolísal. <sup>26</sup>Mé srdce  
se tedy zaradovalo a můj jazyk se zarado-  
val. Navíc mé tělo spočine v naději, <sup>27</sup>pro-  
tože Ty mou duši v hrobě nenecháš a nedo-  
pustíš, aby Tvůj svatý viděl rozklad. <sup>28</sup>Ty jsi  
mi dal poznat cesty života. Svou přítom-  
ností mi způsobíš, že budu plný radosti.

<sup>29</sup>Moji bratři a sestry, dovolte mi, abych  
vám jasně řekl, že náš předek David zem-  
řel a byl pohřben, a jeho hrob je zde u nás  
dodnes. <sup>30</sup>Byl však prorok a věděl, že Bůh  
slíbil pod přísahou, že na trůn umístí jed-  
noho z jeho potomků. <sup>31</sup>David viděl, co se  
stane, a mluvil o vzkříšení Mesiáše - neboť  
Mesiáš nebyl opuštěn v hrobě<sup>12</sup> ani nezažil  
rozklad. <sup>32</sup>Bůh pozvedl tohoto Ježíše z  
mrtvých a my všichni jsme svědky této his-  
torické skutečnosti. <sup>33</sup>Nyní byl povýšen na  
Boží pravici,<sup>13</sup> a obdržel od Otce svatého  
ducha, který byl slíben, a vylil to, co nyní  
vidíte a slyšíte. <sup>34</sup>Neboť David nevstoupil  
do nebe,<sup>14</sup> ale řekl: 'Pán řekl mému páno-  
vi:<sup>15</sup> "Posaď se po mé pravici, <sup>35</sup>dokud ne-  
udělám z tvých nepřátel podložku pro tvé

<sup>9</sup> Ukazuje se, že duch a jeho dary se neomezuji  
pouze na muže! Tak také v 1 Kor. 12 a 14. Jak  
muži tak ženy uplatňovali své dary v církvi.

<sup>10</sup> Petr nevěděl nic o "BOHO-člověku", což je  
produkt postbiblické teologie matoucí ústřední  
doktrínu Ježíše a Písma, že "Pán, náš Bůh je  
jeden Pán" (Mk. 12:29) a že Otec je "jediný,  
kdo je pravý Bůh" (Jn. 17:3; 5:44).

<sup>11</sup> Zájmeno "něm" odkazuje na Mesiáše, Boží-  
ho svatého, jak dále říká Petr, když cituje Davi-  
da.

<sup>12</sup> t. j., "příbytek mrtvých, hrob", svět všech mrt-  
vých, dobrých i zlých, *šeol* v hebrejštině a *ha-  
des* v řečtině.

<sup>13</sup> Naplnění Ž. 110:1, kde Mesiáš je *adoni*, můj  
pán (ne PÁN!) a tedy ne Božstvo, ale svrcho-  
vaně vyvýšený muž. Toto je snadné ranné vy-  
znání křesťanů (1 Tim. 2:5). *Adoni*, můj pán,  
nikdy není titul Božstva, 195krát vždy. Když se  
vyskytuje kontrast s BOHem, je pravidelně vy-  
jádřen *kurios mou*, můj pán. V řeckém textu  
zde není nejistota ani důkaz o poškození.

<sup>14</sup> David očividně nebyl naživu v nebi! To proka-  
zuje pronikavé učení Bible, že mrtví jsou ne-  
vědomí až do budoucího vzkříšení (Dan. 12:2).  
Mrtví vůbec nic nevědí a v šeolu/hádu není žád-  
ná činnost, v místu všech mrtvých (Kaz 9:5, 10;  
Jan 11:11, 14).

<sup>15</sup> Klíčovým termínem je *adoni*, můj pán, který  
ve všech 195 výskytech nikdy není titulem Bož-  
stva. To ukazuje, jak matoucím byl pozdější filo-  
sofický, nebiblický pokus říkat, že Ježíš byl spo-  
lustejný Bůh a člen trojjediného Boha, který ne-  
byl v Bibli ani jednou uznán. Slovo "Bůh" v NZ  
se vztahuje na Ježíšova Otce více než 1300  
krát a žádné z různých slov pro Boha v Písmu  
(*Adonai*, JHVH, *Elohim*, *Theos*) nikdy nezna-  
mená trojjediného Boha. Ježíš jako zakladatel  
křesťanské víry (Heb 2:3) nebyl trinitář, protože  
on a jeho krajan Žid byli v naprosté shodě o  
unitárním vyznání hebrejské Bible (viz Mk.  
12:28 a dále). Velké počáteční písmeno u dru-  
hého pána ze Ž 110:1 je nejvíce zavádějící a  
nutí čtenáře, aby věřil, že druhý pán je *Adonai*,

nohy.“<sup>36</sup> Teď ať jsou všichni v Izraeli zcela přesvědčeni o tom: Bůh učinil tohoto Ježíše, kterého jste přibili na kříž, jak pánem tak Mesiášem!”<sup>16</sup>

<sup>37</sup>Když to lidé slyšeli, bylo zasaženo jejich svědomí. Ptali se Petra a ostatních apoštolů: "Bratři, co bychom měli dělat?" <sup>38</sup>Petr je poučil: "Čiňte pokání! A vy všichni musíte být pokřtěni<sup>17</sup> ve jméno Ježíše Mesiáše<sup>18</sup> pro odpuštění svých hříchů, a pak obdržíte dar svatého ducha. <sup>39</sup>Tento slib je dán vám, vašim dětem a všem, kteří jsou daleko – každému, které Pán, náš Bůh, zve."<sup>19</sup> <sup>40</sup>Petr pokračoval a předával jim mnohem více důkazů. Varoval je: "Zachraňte se z této zvrácené společnosti."<sup>20</sup> <sup>41</sup>Ti, kteří přijali jeho poselství, byli pokřtěni,<sup>21</sup> v ten den se přidali do skupiny věřících asi tři tisíce lidí. <sup>42</sup>Svěřili se učení apoštolů a společenství věřících, lámajíce chléb a modlíce se společně.

<sup>243</sup>Na všechny padla bázeň a skrze apoštoly bylo učiněno mnoho zázraků a znamení. <sup>44</sup>Všichni věřící byli spolu a sdíleli všechno, co měli. <sup>45</sup>Prodávali svůj majetek a nemovitosti a rozdělovali výtěžek všem, jak potřebovali. <sup>46</sup>Den za dnem se dále setkávali v chrámu a společně jedli ve svých domovech. S pokorou a šťastně si pochutnávali na jídle. Chválili Boha a všichni s ni-

mi jednali s přízní. <sup>47</sup>Pán každý den přidával k jejich počtu ty, kteří byli spaseni.

**3** <sup>1</sup>Petr a Jan byli na cestě do chrámu v době odpolední modlitby kolem 15 hodiny. <sup>2</sup>Byl tam přinášén muž chromý od narození. Každý den byl uložen vedle chrámové brány zvané "Krásná", aby mohl žebrať od lidí jdoucích do chrámu. <sup>3</sup>Spatřil Petra a Jana, jak se chystají vejít do chrámu, a požádal je o nějaké peníze. <sup>4</sup>Petr pohleděl přímo na něj, stejně jako Jan. Petr řekl: "Pohled' na nás!" <sup>5</sup>Chromý muž jim věnoval plnou pozornost a očekával, že od nich něco dostane. <sup>6</sup>Petr mu řekl: "Nemám ani stříbro ani zlato, ale dám ti, co mám. Ve jménu a z pravomoci Ježíše Mesiáše z Nazareta, vstaň a chod'!" <sup>7</sup>Petr ho vzal za pravou ruku a pomohl mu vstát. Hned se jeho nohy a kotníky staly silnými. <sup>8</sup>Vyskočil na nohy a začal chodit. Šel s nimi do chrámu, chodil, skákal a chválil Boha. <sup>9</sup>Všichni tam ho viděli obcházet a chválit Boha. <sup>10</sup>Poznali ho jako žebráka, který sedával u Krásné brány chrámu, a byli omráčeni a ohromeni tím, co se s ním stalo.

<sup>11</sup>Těsně se držel Petra a Jana, zatímco k nim všichni běželi Šalamounovým sloupovím v naprostém úžasu nad tím, co se stalo. <sup>12</sup>Petr tedy využil této příležitosti, aby je

PÁN BŮH - druhý BŮH! *Adoni* nikdy není titulem Božstva. *Adonai* vždycky je.

<sup>16</sup> Ježíš z Bible je právě tím, "pánem Mesiášem", který se narodil v Betlémě (Lk. 2:11) a je také PÁNovým, Jehovovým Mesiášem (Lk. 2:26). Viz Ž. 2 kde Jehovah položil svého Mesiáše na vrch v Jeruzalémě, to znamená, že to učiní On, když se Ježíš vrátí.

<sup>17</sup> Příkaz znamenal být pokřtěn ovšem ve vodě, a to je trvalý příkaz pro všechny věřící podle Písma. Je přikázán Ježíšem ve velkém pověření a je otázkou poslušnosti. Neposlušnost by byla vážně nebezpečná chyba (Heb. 5:9; Jn. 14:15; 3:36).

<sup>18</sup> To je založeno na učení Mesiáše a na jeho pravomoci. Jméno osoby v Písmu znamená vše, za čím tato osoba stojí a co představuje – rozhodně ne jak vyslovit jméno v hebrejštině! Jahveh, JHVH, je osobní jméno Jediného Boha. Význam Jeho jména je nám předán v řečtině v Zj 1:4, 8; 11:17; 16:5, ale ne jméno v hebrejštině, které se nenachází nikde v NZ řecké bibli. Někteří Židé, kteří překládali LXX, se po-

kusili reprodukovat božské jméno v hebrejštině, ale o to se nikdy NZ Písmo nepokouší.

<sup>19</sup> Skutky 17:30 uvádějí, že "Bůh nyní přikazuje všem lidem, aby všude činili pokání". Rovněž "chce, aby byli spaseni všichni lidé." (1 Tim 2:4) Calvinismus vzdoruje tomuto univerzálnímu pozvání Boha ke spáse v Ježíši. Matouš 13:15 uvádí, že v problému slepoty nelze svalovat vinu na Boha: "Oni zavřeli své oči." Ve Skutcích 13:46 Pavel řekl svým protivníkům, kteří odmítli evangelium, že "považují sebe za nehodné spásy v nadcházejícím věku."

<sup>20</sup> Řecké slovo *genea* znamená zlou společnost až do doby druhého příchodu. Viz Marek 8:38, kde Ježíš porovnával současnou zlou *genea* s budoucím věkem Království, který začne druhým příchodem. Všimněte si použití *genea*, že znamená "potomstvo" nebo typ osoby v Přísl 30:11-14 a Luk 16:8.

<sup>21</sup> Ve vodě, ovšem, jako veřejná demonstrace toho, že se stali součástí Mesiášova těla. Křest ve vodě je nezbytnou součástí procesu spásy (Skutky 8:12), jako "reakce čistého svědomí". (1 Pet 3:21),

oslovil: "Lidé Izraele, proč jste překvapeni tím, co se stalo tomuto muži? Proč na nás zíráte, jako bychom ho přiměli chodit svou vlastní mocí nebo vírou? <sup>13</sup>Bůh Abrahama, Izáka a Jákoba - Bůh našich předků<sup>22</sup> — oslavil svého služebníka<sup>23</sup> Ježíše. Byl to ten, kterého jste zradili a odmítli za přítomnosti Piláta, a to i poté, co se ho Pilát rozhodl propustit. <sup>14</sup>Odmítli jste toho, kdo je svatý a pravý, a požadovali jste, aby vám byl propuštěn vrah. <sup>15</sup>Zabili jste původce života, toho, kterého Bůh nyní vzkřísil z mrtvých - a my jsme toho svědky. <sup>16</sup>Vírou v Ježíšovo jméno,<sup>24</sup> byl jím<sup>25</sup> tento muž uzdraven. Vidíte tohoto muže zde; poznáváte ho. Díky víře v Ježíše<sup>26</sup> byl tento muž uzdraven přímo před vámi.

<sup>17</sup>Ted' vím, bratři a sestry, že to, co jste udělali vy, bylo provedeno v nevědomosti, stejně tak vaši vládci. <sup>18</sup>Ale Bůh splnil to, co prorokoval skrze všechny proroky: že Jeho Mesiáš bude trpět. <sup>19</sup>Nyní číňte pokání a změňte své myšlenky a způsoby, aby mohly být vaše hříchy smazány, a tak, aby mohly přijít časy osvěžení od Pána, <sup>20a</sup> aby poslal Mesiáše Ježíše ustanoveného pro vás. <sup>21</sup>Neboť Mesiáš musí zůstat v nebi, dokud nenastane čas pro obnovení všeho,<sup>27</sup> jak Bůh už dávno oznámil skrze své svaté proroky. <sup>22</sup>Mojžíš řekl: 'Pán Bůh přivede na scénu historie proroka z vašich vlastních lidí, který je jako já.'<sup>28</sup> Musíte poslouchat

vše, co vám přikazuje. <sup>23</sup>Každý, kdo neposlouchá toho proroka, bude odříznut z lidu.' <sup>24</sup>Všichni proroci, kteří mluvili, od Samuela dále, prorokovali o těchto dnech. <sup>25</sup>Vy jste synové proroků a smlouvy, kterou Bůh uzavřel s vašimi otci, když řekl Abrahamovi: 'Z tvých potomků budou požehnány všechny rodiny země.' <sup>26</sup>Bůh vytvořil svého služebníka<sup>29</sup> a pověřil ho tím, že ho poslal nejprve, aby vám žehnal tím, že odvrátí každého z vás od jeho zlých cest."

**4** <sup>1</sup>Zatímco oslovovali lid, přišli k nim kněží, kapitán chrámové stráže a saducejové, zrozzlobení, že učili lidi, že skrze Ježíše může být vzkříšení z mrtvých. <sup>3</sup>Zatkli je a až do následujícího dne, protože už byl večer, je postavili pod ostrahu. <sup>4</sup>Ale mnozí, kteří slyšeli poselství evangelia, tomu uvěřili a celkový počet věřících vzrostl na asi pět tisíc.

<sup>5</sup>Následující den se v Jeruzalémě sešli vládci, starší a náboženští vůdci. <sup>6</sup>Patřili k nim velekněží Anáš, Kaifáš, Jan, Alexandr a další z rodiny velekněze. <sup>7</sup>Přivedli před ně Petra a Jana a zeptali se: "Jakou mocí nebo čím pravomocí jste to udělali?" <sup>8</sup>Odpověděl jim Petr naplněný svatým duchem. "Vládci lidu a starší: <sup>9</sup>Jsme vyslýcháni ohledně dobrého skutku, který byl vykonán bezmocnému člověku, a jak byl uzdraven? <sup>10</sup>Pokud ano, měli byste vědět vy všichni a všichni

<sup>22</sup> To ovšem znamená jeden bůh Izraele, jediná Božská Osoba, Otec. Rozhodně to neznamena trojjediný Bůh mnohem pozdější teologie ovlivněné řeckou filozofií.

<sup>23</sup> Slavný služebník z Izaiáše, který měl být ideálním Izraelcem, milujícím a poslušným Boha.

<sup>24</sup> "Jméno" v Písmu znamená pro všechny osoby, čím tato osoba je, jejich identitu, povahu, program, učení a autoritu. Zvuk samotného jména neznamena nic, ale to, co stojí za jménem, celá osoba je tím, co se počítá.

<sup>25</sup> Vzkříšený pán Ježíš Mesiáš je ovšem intenzivně aktivní v Církvi, tehdy stejně jako nyní, tam, kde je objevována pravda. Bůh má být uctíván v duchu a pravdě (Jan 4:24) a nejasnost nad definicí Boha a Syna Božího brání jasnému přemýšlení o Otci a Jeho uctívání.

<sup>26</sup> Víra v dílo a učení Ježíše, víra podle vzoru Ježíše jakož i víra v něj.

<sup>27</sup> Tímto jediným prohlášením o *apokatastasis* (obnovení) všeho, co proroci oznámili (viz například Iz 1:26), Petr očekává, že pochopíme

celý slib míru na zemi (Iz 2; 65:17 a dál; Zj. 20: 1-6), obnovený národ Izraele (Iz 19) a Boží království po celém světě na Zemi, s Ježíšem na Davidově obnoveném trůnu, zkrátka celý základ křesťanského evangelia Království. Znamená to ovšem vzkříšení věrných mrtvých a jejich účast na Království jako potom nesmrtelných vládců s Ježíšem (Dan 7:18, 22, 27; 1 Kor. 6:2 atd.).

<sup>28</sup> Odkaz je na úžasný slib Mesiáše v Deut. 18: 15-18, dle kterého si jej žádný čtenář nebude představovat jako druhého Boha! Mesiáš musí pocházet z izraelské rodiny a být jako Mojžíš. Jeho původ je popsán v Luk. 1:35 a Mat. 1:18, 20; 1 Jan 5:18 ("zplozen", "přiveden v existenci"). Neexistuje žádný "Bůh Syn", věčně plozený Syn, nikde v Bibli

<sup>29</sup> Zázrakem v Marii (Lk. 1:35), který ho jednoznačně ustanovil za jedinečného Božího Syna, druhého Adama, průkopníka cesty k nesmrtelnosti pro všechny, kdo se rozhodnou (1 Tim. 2:4-5)

izraelští lidé, že to bylo jménem a pravomocí Ježíše Mesiáše z Nazareta, toho, kterého jste ukřižovali a kterého Bůh vzkřísil z mrtvých - právě kvůli němu stojí tento muž před vámi úplně uzdravený. <sup>11</sup>'On je ten kámen, jenž jste vy stavitelé zavrhlí, ale byl učiněn úhelným kamenem.' <sup>12</sup>V žádné jiné osobě není spása. Neexistuje žádné jiné jméno ani autorita pod nebem předané celé lidské rase, kterým můžeme snad získat spásu."<sup>30</sup>

<sup>13</sup>Když viděli Petrovu a Janovu sebedůvěru a uvědomili si, že jsou nevzdělaní obyčejní lidé, byli velmi překvapeni. Také je poznali jako Ježíšovy společníky. <sup>14</sup>Protože mohli vidět muže, který byl uzdraven, jak stojí přímo s nimi, neměli co říci v reakci na to, co se stalo. <sup>15</sup>Proto jim přikázali, aby počkali venku mimo radu, zatímco mezi sebou diskutovali o této záležitosti. <sup>16</sup>Zeptali se: "Co bychom měli s těmito muži udělat? Nemůžeme popřít, že skrze ně došlo k významnému zázraku. Každý, kdo žije tady v Jeruzalémě, o tom ví. <sup>17</sup>Abychom však zabránili dalšímu účinku této události šířícímu se mezi lidmi, měli bychom jim pohrozit, aby o této pravomoci s nikým nemluvili znovu." <sup>18</sup>Zavolali je tedy zpět a přikázali jim, aby už nikdy nemluvili ani neučili ve jménu Ježíše<sup>31</sup> znovu. <sup>19</sup>Ale Petr a Jan odpověděli: "Zdali je v Božích očích správné poslouchat spíše vás, než Boha - rozhodujete se. <sup>20</sup>Nemůžeme si ovšem pomoci a nemluvit o tom, co jsme osobně viděli a slyšeli!" <sup>21</sup>Poté, co jim více pohrozili, je nechali jít. Nemohli najít způsob, jak je potrestat, protože každý oslavoval Boha za to, co se stalo. <sup>22</sup>Neboť muži, který obdržel tento zázrak uzdravení, bylo více než čtyřicet let.

<sup>23</sup>Poté, co byli uředníci propuštěni, šli k ostatním věřícím a řekli jim vše, co jim řekli hlavní kněží a starší. <sup>24</sup>Když uslyšeli, co se stalo, modlili se společně k Bohu: "Pane, stvořil jsi nebe, zemi a moře a všechno, co je v nich. <sup>25</sup>Mluvil jsi prostřednictvím svatého ducha skrze Davida, našeho předka a Tvého služebníka, řka: 'Proč se lidé ostatních národů tak rozzlobili? Proč tak hloupě strojili úklady proti Mně?' <sup>26</sup>Králové země se připravili na válku; vládci se spojili proti Pánovi a proti Jeho Mesiášovi.'

<sup>27</sup>Tedy se to stalo právě tady v tomto městě! Herodes i Pontský Pilát se společně s cizinci a lidem Izraele spojili proti tvému svatému služebníkovu Ježíšovi, kterého jsi pomazal jako Mesiáše. <sup>28</sup>Udělalí všechno, co tvá moc a vůle určily, aby se stalo. <sup>29</sup>Nyní, Pane, pohleď na všechny jejich hrozby proti nám! Pomož nám, svým služebníkům, promlouvat s odvahou Tvé evangelium-slovo. <sup>30</sup>Když uplatňuješ svou moc k uzdravení, nechť jsou konány znamení a zázraky skrze jméno Tvého svatého služebníka Ježíše!" <sup>31</sup>Když končili modlitby, budova, ve které se sešli, byla otřesena. Všichni byli naplněni svatým duchem a mluvili Boží evangelium-slovo<sup>32</sup> s plnou odvahou.

<sup>432</sup>Všichni věřící byli jednoho srdce a jedné mysli. Žádný z nich si nenárokoval nic, co měl jako své vlastní, ale všechno sdíleli navzájem. <sup>33</sup>Apoštolové vydávali svědectví ohledně vzkříšení pána Ježíše s obrovskou mocí a Bůh jim všem velice žehnal. <sup>34</sup>Nikdo z nich nic nepotřeboval, protože ti, kdo měli pozemky nebo majetek, je prodávali. <sup>35</sup>Přebírali výtěžek a předávali je apoštolům, aby je rozdávali mezi ty, kdo to potřebovali.

<sup>36</sup>Josef, ten, kterého apoštolové nazývali Barnabáš (což znamená "povzbuzující"), byl Levita, národností Kypřan. <sup>37</sup>Prodal pole, které mu patřilo. Poté přinesl peníze a předložil je apoštolům.

**5** <sup>1</sup>Tak tedy muž jménem Ananiáš se svou manželkou Safirou prodal nějaký majetek. <sup>2</sup>Potom si nechal nějaké peníze, které získal, pro sebe a zbytek přinesl apoštolům. Jeho žena na plánu spolupracovala. <sup>3</sup>Potom se ho Petr zeptal: "Ananiáši, proč Satan naplnil tvé srdce, abys lhal svatému duchu a zadržoval nějaké peníze za zem, kterou jsi prodal? <sup>4</sup>Když jste měli pozemek, nepatřil vám? A poté, co jste to prodali, neměli jste ještě kontrolu nad tím, co s penězi uděláte? Proč jste se rozhodli to udělat? Lhal jsi nejen lidem, ale Bohu!" <sup>5</sup>Když slyšel ta slova, Ananiáš se zhroutil a zemřel. Každý, kdo slyšel, co se stalo, byl vyděšený. <sup>6</sup>Někteří z mladých mužů vstali a zabalili ho do rubáše. Potom ho vynesli a pohřbili.

<sup>30</sup> Rozhodně vylučuje všechny moderní představy o "mnoha různých cestách k Bohu".

<sup>31</sup> Tj. všechno, za čím Ježíš stál, celé jeho učení

a charakter.

<sup>32</sup> Evangelium Království, jak je Ježíš poprvé oznámil v Markovi 1:14-15 (srov. Lk. 4:43; 9: 11).

7Asi o tři hodiny později dorazila jeho žena, nevěděla, co se stalo. 8Petr se jí zeptal: "Pověz mi, prodali jste pozemek za takovou a takovou cenu?" Odpověděla: "Ano, toto byla cena." 9Pak jí řekl Petr: "Jak jste mohli spolu souhlasit, abyste podvedli Pánova ducha? Podívej, ti, kdo pohřbili tvého manžela, se právě vracejí a také tě odnesou!" 10Okamžitě se zhroutila a padla mrtvá u jeho nohou. Mladí muži se vrátili a našli ji mrtvou. Vynesli ji a pochovali ji vedle jejího manžela. 11V celé církvi i mezi všemi, kdo slyšeli, co se stalo, se šířil velký strach.

12Apoštolové mezi lidmi činili mnoho zázračných znamení. Všichni věřící se setkávali společně v Šalamounově sloupoví. 13Nikdo jiný se neodvážil k nim připojit, nicméně byli velmi respektováni. 14Mnoho mužů a žen však uvěřilo v pána. 15V důsledku toho lidé přiváděli ty, kdo byli v ulicích nemocní a pokládali je na lože a na rohože, aby na ně mohl padnout stín Petra, když procházel kolem. 16Davy z měst kolem Jeruzaléma přinášely své nemocné a ty postižené démonskými duchy. Všichni byli uzdraveni.

17Nejvyšší kněz a ti s ním (byli to saducejové) však byli plní žárlivosti a rozhodli se zasáhnout. 18Zatkli apoštoly a uvrhli je do veřejného vězení. 19Ale během noci otevřel Pánův anděl dveře vězení a vyvedl je ven. 20Řekl jim: "Jděte, postavte se a promluvte k lidu v chrámu celé poselství o tomto životě!"

21Udělali, co jim bylo řečeno, šli do chrámu kolem úsvitu a začali učit. Nejvyšší kněz a jeho následovníci pak svolali schůzi rady se všemi vůdci Izraele. Poslal pro apoštoly, aby byli přivedeni z vězení. 22Když však úředníci přišli k vězení, nemohli najít apoštoly, vrátili se a řekli radě: 23"Našli jsme vězení uzamčené, se strážnými u dveří. Ale když jsme je otevřeli, nenašli jsme uvnitř ani jednoho." 24Když to kapitán stráží

chrámu a hlavní kněží uslyšeli, byli naprosto zmateni a rádi by věděli, co se stane dál. 25Potom někdo přišel a řekl: "Podívejte, muži, které jste uvěznili, jsou právě v chrámu, a učí lid!" 26Kapitán tedy šel se svými strážemi a přivedl je, ale nepoužil sílu, protože se báli, že je lidé ukamenují.

27Apoštolové byli svoláni a donuceni stát před radou. 28Velekněz požadoval vědět: "Nepřikázali jsme vám, abyste neučili s touto pravomocí? Nuže podívejte – naplnili jste celý Jeruzalém svým učením a snažíte se nás vinit z jeho smrti!" 29Petr a apoštolové však odpověděli: "Musíme poslouchat Boha spíše než lidi. 30Bůh našich předků vzkřísil Ježíše z mrtvých - toho, kterého jste zabili pověšením na kříž. 31Bůh ho vyvýšil na čestné místo po své pravici jako Knížete a Spasitele,<sup>33</sup> jako prostředek k pokání pro Izrael a pro odpuštění hříchů. 32Jsme svědky toho, co se stalo, a také svatého ducha, který Bůh dal těm, kdo Ho poslouchají."<sup>34</sup>

533Když to členové rady uslyšeli, rozzuřili se a chtěli je zabít. 34Ale tehdy jeden z členů rady povstal. Byl to Gamaliel, farizej a doktor zákona, kterého všichni respektovali. Nařídil, aby apoštolové byli na krátkou dobu odesláni. 35Gamaliel poté oslovil radu: "Vůdci Izraele, buďte opatrní v tom, co plánujete těmto mužům udělat. 36Před nějakou dobou se Theudas pokusil udělat si jméno a přidalo se k němu asi čtyři sta mužů. Byl zabit a všichni, kteří ho následovali, byli rozptýleni a nebylo z toho nic. 37Potom po něm přišel Juda Galilejský v době sčítání lidu, a přitáhl nějaké následovníky. Také on zemřel a ti, kteří byli přesvědčeni, aby ho následovali, byli rozptýleni. 38V současném případě vám tedy doporučuji nechat tyto muže na pokoji a nechat je jít. Pokud to, co plánují nebo co dělají, pochází z jejich vlastního myšlení, pak to bude poraženo. 39Pokud to však pochází od Boha, nebudete je

<sup>33</sup> Odkaz na klíčový SZ verš v Ž. 110:1 definující postavení Ježíše jako Mesiáše, *adoni*, mého pána z tohoto verše. *Adoni*, můj pán, ne můj Pán, ve všech svých 195 výskytech nikdy není titulem Božstva. Ž 110:1 poskytuje dokonalé paradigma, které nás poučuje o vztahu lidského Mesiáše (Syna člověka) k jedinému Bohu.

<sup>34</sup> Klíčový pojem: duch je dáván poslušným. To je přesně Jan 3:36 a Heb. 5:9. Neexistuje žád-

ná pravá víra bez poslušnosti, proto je nanejvýš důležité úsloví "poslušnost víry", která rámuje Římanům (1:5; 16:26; srov. 1 Tim. 6:3). Příjem ducha přichází všem při obrácení a křtu, jak je jasně uvedeno v 1. Kor. 12:13. "Charismatická" představa, že druhou úrovní obrácení je duch obdržený později, vytváří v církvi fatální dvoustupňový systém a je zcela cizí vůči NZ.

schopni porazit. Mohli byste se dokonce ocitnout v boji proti Bohu!"

<sup>40</sup>Byli přesvědčeni tím, co řekl. Zavolali tedy apoštolů zpět, nechali je bičovat a nařídili jim, aby nic neříkali ve jménu Ježíše. Pak je nechali jít. <sup>41</sup>Apoštolové opustili radu s potěšením, že jsou považováni za hodné být poníženi pro Ježíšovo jméno.<sup>35</sup> <sup>42</sup>Každý den dál učili a hlásali Ježíše jako Mesiáše, v chrámu a od domu k domu.

**6** <sup>1</sup>V této době, když počet věřících rychle rostl, se věřící řecky mluvící dostali do sporu s aramejsky mluvícími. Stěžovali si, že jejich vdovy jsou diskriminovány při každodenním rozdělování jídla. <sup>2</sup>Dvanáct apoštolů svolalo všechny věřící a řekli jim: "Není vhodné, abychom se vzdali svého úkolu kázat evangelium Boží<sup>36</sup> a posluhovali u stolů. <sup>3</sup>Bratři, vyberte si mezi sebou sedm důvěryhodných mužů plných ducha a moudrosti. Tuto odpovědnost jim předáme. <sup>4</sup>Sami budeme plně věnovat pozornost modlitbě a službě evangeliu-slova." <sup>5</sup>Všichni byli s tím uspořádáním spokojeni a vybrali si Štěpána (muže plného víry a svatého ducha), Filipa, Prochora, Nikánora, Timóna, Parména a Mikuláše (původně židovský konvertita z Antiochie). <sup>6</sup>Tito muži byli představeni apoštolům, kteří se za ně modlili a vložili na ně ruce.

<sup>7</sup>Boží slovo, evangelium o Království, se stále šířilo a počet učedníků v Jeruzalémě se značně zvýšil a velký počet kněží se odevzdal víře v Ježíše. <sup>8</sup>Štěpán, plný milosti a Boží moci, konal mezi lidmi úžasné zázraky. <sup>9</sup>Někteří se s ním ale začali hádat. Pocházeli ze synagogy zvané "Svobodní", stejně jako Kyrénští, Alexandrijští a lidé z Kilikie a Malé Asie. <sup>10</sup>Ale nedokázali odolat

Štěpánově moudrosti ani duchu, jímž mluvil. <sup>11</sup>Podplatili tedy některé muže, aby řekli: "Slyšeli jsme, jak se tento muž rouhá Mojžíšovi a také Bohu!" <sup>12</sup>Pobuřovali lidi a společně se staršími a učiteli zákona ho přišli zatknout. Předvedli ho před radu, <sup>13</sup>přivolali falešné svědky, kteří proti němu svědčili. Řekli: "Tento muž stále hanobí svatý chrám a zákon. <sup>14</sup>Slyšeli jsme, jak říká, že ten Ježíš z Nazareta zničí chrám a změní zákony, které jsme dostali od Mojžíše." <sup>15</sup>Každý, kdo seděl v radě, se zblízka podíval na Štěpána a jeho tvář zářila jako tvář anděla.

**7** <sup>1</sup>Velekněz se zeptal: "Jsou tato obvinění pravdivá?" <sup>2</sup>Štěpán odpověděl: "Bratři a otcové, poslouchejte mě! Bůh se ve své slávě zjevil našemu otci Abrahamovi, když žil v Mezopotámii, než se přestěhoval do Cháranu. <sup>3</sup>Bůh mu řekl: 'Opusť svou zemi a své příbuzné a jdi do země, kterou ti ukážu.'<sup>37</sup> <sup>4</sup>Tak opustil zemi Chaldejců a žil v Cháranu. Po smrti jeho otce ho Bůh poslal sem do této země, kde nyní žijete. <sup>5</sup>Bůh v té době nedal tady Abrahamovi žádné dědictví, ani jednu čtvereční stopu. Ale Bůh slíbil Abrahamovi, že dá jemu a jeho potomkům do vlastnictví tuto zemi, přestože stále ještě neměl žádné děti. <sup>6</sup>Bůh mu také řekl, že jeho potomci budou žít v cizí zemi a že tam budou zotročeni a bude s nimi špatně zacházeno čtyři sta let. <sup>7</sup>Bůh řekl. 'Potrestám národ, který je zotročuje. Nakonec odejdou a přijdou sem, aby mě uctívali.'<sup>38</sup> <sup>8</sup>Bůh také dal Abrahamovi smlouvu obřizky, a tak když se narodil Izák, Abraham ho obřezal osmého dne. Izák byl otcem Jáкова a Jákob byl otcem dvanácti patriarchů.

<sup>9</sup>Patriarchové, kteří na Josefa žárlili, ho prodali do otroctví v Egyptě. Ale Bůh byl s

<sup>35</sup> "Jméno" v Písmu se vztahuje na celý případ a program osoby, v tomto případě na křesťanskou víru, kterou učil Ježíš.

<sup>36</sup> O Království, jak je definováno v Markovi 1: 14–15 jako souhrn křesťanské víry.

<sup>37</sup> To je vzor křesťanské víry. Vzdáváme se věcí, které jsou nám nejbližší, z jediné příčiny, která se nakonec počítá: zdědit zemi/Království, až se Ježíš vrátí (Mat 5:5; Žalm 37:9, 11, 18, 29). Abraham získá své dědictví při budoucím vzkříšení se všemi svatými všech věků.

<sup>38</sup> Tento vzorec událostí se stane znovu, když izraelský národ bude během budoucího období

velkého soužení přísně trestán pohanskými národy (Mat. 24:21; Zjev. 7:14). Podrobnosti viz Zach. 13 a 14. Od té doby bezprecedentního utrpení se zbytek Izraele vrátí do země a Ježíš bude vládnout jim spolu s tehdy obrácenými národy Egypta a Asýrie (Iz 19:22-25). Zach 12:3, LXX popisuje těžké problémy, které v budou v Izraeli zažívány, a že utrpení se zmírní návratem Ježíše. Ježíš se zmiňuje o Zach. 12: 3, LXX v Luk. 21:24 a znovu ve Zj. 11:2. Chrám bude znesvěcen a Jeruzalém bude přísně trestán invazí.

ním <sup>10a</sup> zachránil ho ze všech jeho problémů. Dal mu moudrost a pomohl mu získat přízeň faraóna, krále Egypta, který ho ustanovil vládcem<sup>39</sup> nad Egyptem a královskou rodinou.

<sup>711</sup>Nyní nastal hlad po celém Egyptě a Kanaánu. Způsobilo to strašnou bídu a naši předkové neměli jídlo. <sup>12</sup>Když Jákob uslyšel, že v Egyptě je obilí, poslal tam naše předky při jejich první návštěvě. <sup>13</sup>Během jejich druhé návštěvy Josef odhalil svým bratrům, kdo je, a faraon objevil Josefovo rodinné zázemí. <sup>14</sup>Josef poslal pro svého otce a všechny své příbuzné – všech celkem sedmdesát pět. <sup>15</sup>Jákob odcestoval do Egypta a zemřel tam – stejně jako naši předkové. <sup>16</sup>Jejich těla byla přinesena zpět do Sichemu a uložena do hrobky, kterou koupil Abraham za stříbro od synů Chamora v Sichemu.

<sup>17</sup>Když se blížil čas pro splnění slibu,<sup>40</sup> který dal Bůh Abrahamovi, početnost našich lidí v Egyptě vzrůstala. <sup>18</sup>Na trůn v Egyptě nastoupil nový král, který o Josefovi nic nevěděl. <sup>19</sup>Využíval prospěch z našich lidí a zacházel s našimi předky krutě a nutil je, aby opouštěli své děti tak, aby zemřeli. <sup>20</sup>V té době se narodil Mojžíš. Bylo to hezké dítě a tři měsíce byl opatrován v domě svého otce. <sup>21</sup>Když musel být opuštěn, zachránila ho faraonova dcera a starala se o něj jako o svého vlastního syna. <sup>22</sup>Mojžíš obdržel poučení ve všech oblastech egyptských znalostí a stal se mocným řečníkem a vůdcem. <sup>23</sup>Když mu však bylo čtyřicet let, rozhodl se navštívit své příbuzné, Izraelity. <sup>24</sup>Viděl, že s jedním z nich je zacházeno špatně, a tak zasáhl, aby ho bránil. Vykonával pomstu za toho muže a zabil Egyptěana.

<sup>25</sup>Mojžíš si myslel, že jeho izraelští příbuzní pochopí, že je Bůh skrze něj zachraňuje, ale oni to nechápali. <sup>26</sup>Následujícího dne, když dorazil, bojovali proti sobě dva Izraelité. Pokusil se je smířit a zastavit boj. Řekl jim: 'Muži! Vy jste bratři! Proč na sebe útočíte?' <sup>27</sup>Muž, který zahájil boj, však Mojžíše odstrčil. Zeptal se: 'Kdo ti dal za nás odpovědnost? Jsi teď náš soudce?' <sup>28</sup>Hodláš mě zabít, jako jsi včera zabil Egyptěana?' <sup>29</sup>Když to Mojžíš uslyšel, utekl. Odešel a žil ve vyhnanství v zemi Midián, kde se mu narodili dva synové.

<sup>30</sup>O čtyřicet let později, v poušti hory Sinaj, se mu zjevil anděl<sup>41</sup> v plameni hořícího keře. <sup>31</sup>Když to Mojžíš viděl, byl při tom pohledu ohromen a přišel se blíže podívat. Promluvil k němu Pánův hlas: <sup>32</sup>'Jsem Bůh tvých otců, Bůh Abrahama, Izáka a Jákoba.' Mojžíš se třásl strachem a neodvážil se vzhlednout. <sup>33</sup>Pán mu řekl: 'Sundej si sandály, protože tam, kde stojíš, je svatá země. <sup>34</sup>Pozorně jsem sledoval utrpení svého lidu v Egyptě a slyšel jsem jejich sténání. Nyní jsem sestoupil, abych je zachránil. Pojď sem, protože tě posílám do Egypta.'

<sup>35</sup>To byl ten samý Mojžíš, kterého lidé zavrhlí, když řekli: 'Kdo tě ustanovil za vládce a soudce nad námi?' Bůh ho poslal, aby byl vládcem i osvoboditelem, prostřednictvím anděla, který se mu zjevil v keři. <sup>36</sup>Po provedení zázračných znamení<sup>42</sup> v Egyptě, v Rudém moři je Mojžíš vyváděl a pokračoval v tom po čtyřicet let v poušti. <sup>37</sup>To je ten samý Mojžíš, který slíbil Izraelitům: 'Bůh vám zprostřed vašeho lidu vyvolá proroka jako jsem já.' <sup>38</sup>Mojžíš je ten, kdo byl ve shromáždění na poušti s andělem, který k němu promluvil na hoře Sinaj; byl s našimi

<sup>39</sup> Věřícím je slíbeno vládcovství v Království. Soudci a králové v SZ jsou podobně předzvěstí budoucího panování svatých s Ježíšem v Království (1 Kor. 6:2; Dan 7:14, 18, 22, 27; Zjev. 3:21; 2:26; 5:10). Máme se naučit nedělat chyby králů, kteří selhali, a napodobovat ty, kteří dělali dobře.

<sup>40</sup> To ovšem nebylo konečné splnění slibu, že Abraham zdědí zemi/Království navždy. To se stane při vzkříšení, až se Ježíš vrátí (Skutky 3:21 atd.).

<sup>41</sup> Byl to zjevně anděl a ne předpokládaný předlidský Ježíš. Kdyby byl Ježíš naživu v době SZ, nekvalifikoval by se jako Mesiáš, který musí být

potomkem Davida, ne starší než on! Heb. 1:5, 13 výslovně a jasně odporuje myšlence, že Mesiáš byl vůbec kdy andělem! Představa Jehovových svědků, že Ježíš byl archanděl Michal, je na tomto argumentu z Hebreům (a mnohem více jinde) naprosto nemožná. Dan. 10:13 označuje Michaela jako "jednoho z hlavních andělů-knížat", a Ježíš není absolutně jedinec ve třídě přesně jako on.

<sup>42</sup> Ježíš jako "nový Mojžíš" byl také zplnomocněn úžasnými znameními a zázraky, které provedl. Ježíš je také soudcem a zachráncem světa (17:30-31).



otci a přijal živé věštby, aby vám je předal. <sup>39</sup>Byl tím, koho naši otcové odmítali poslouchat. Odmítli ho a rozhodli se vrátit do Egypta. <sup>40</sup>Řekli Áronovi: 'Udělej nám bohy, kteří nás povedou, protože nemáme tušení, co se stalo s tím Mojžíšem, který nás vyvedl z egyptské země.' <sup>41</sup>Potom udělali modlu ve tvaru telete, obětovali jí a slavnostně sloužili tomu, co si sami udělali! <sup>42</sup>Bůh je tedy opustil. Nechal je uctívat hvězdy na nebi. Právě o tom napsali proroci: 'Přinášeli jste mi během čtyřiceti let na poušti krvavé oběti nebo dary, vy Izraelité? <sup>43</sup>Ne, nosili jste stánek boha Molocha a podobu hvězdy boha Refana, obrazy, které jste si vytvořily k uctívání. V reakci na to tě vyhostím do vyhnanství exilu za Babylon.'

<sup>744</sup>Naši předkové měli svatostánek svědectví v poušti. Bůh poučil Mojžíše, jak by jej měl udělat podle plánu, který viděl. <sup>45</sup>Později jej naši předkové nosili sebou, když vešli s Jozuem obsadit zemi převzatou od národů, které před nimi vyhnal Pán. Zůstával tam až do Davidovy doby. <sup>46</sup>David našel přízeň u Boha a požádal, aby udělal trvalejší domov pro Jákobova Boha. <sup>47</sup>Byl to však Šalomoun, kdo pro Něho postavil chrám. <sup>48</sup>Všemohoucí ovšem nežije v chrámech, které vytváříme. Jak řekl prorok, <sup>49</sup>'Nebe je můj trůn a země místo, kam jsem položil nohy.' Pán se ptá: 'Jaké obydlí byste mi mohli postavit? Jaké lůžko byste pro mě mohli udělat, abych na něm odpočíval? <sup>50</sup>Neudělal jsem všechno?'

<sup>51</sup>Vy arogantní, tvrdohlaví lidé! Nikdy neposloucháte! Neustále bojujete proti sva-

tému duchu! Nyní se chováte stejně jako vaši otcové! <sup>52</sup>Existoval někdy prorok, kterého vaši otcové nepronásledovali? Zabili ty, kteří prorokovali o příchodu toho, kdo je skutečné dobro a právo. Právě jeho jste zradili a zavraždili — <sup>53</sup>vy, kteří jste přijal Tóru prostřednictvím andělů, ale odmítali jste ji zachovávat."

<sup>54</sup>Když to slyšeli, členové rady se rozzuřili a vztekali se na něj a skřípali zuby. <sup>55</sup>Ale Štěpán, plný svatého ducha, upřeně pohlédl vzhůru do nebe a uviděl Boží slávu, s Ježíšem stojícím po Boží pravici.<sup>43</sup> <sup>56</sup>Řekl: "Pohledte, vidím otevřené nebe a Syna člověka stojícího po Boží pravici." <sup>57</sup>Řvali na něj a rukami si zacpávali uši. Hnali se společně k němu, <sup>58</sup>vlekli ho z města a začali ho kamenovat. Jeho žalobci si svlékli pláště vedle mladého muže jménem Saul. <sup>59</sup>Když ho kamenovali, Štěpán se modlil: "pane Ježíši, přijmi mého ducha."<sup>44</sup> <sup>60</sup>Poklekl a zavolal: "pane, prosím, neměj jim tento hřích za zlé!" A poté, co to řekl, Štěpán usnul ve smrti.<sup>45</sup>

**8** <sup>1</sup>Saul plně schvaloval smrt Štěpána. Tentýž den vypuklo proti jeruzalémské církvi strašné pronásledování a všichni kromě apoštolů byli rozptýleni po celé Judeji a Samaří. <sup>2</sup>Někteří věrní Boží následovníci pochovali Štěpána s velkým smutkem. <sup>3</sup>Ale Saul se chystal zničit církev, chodil od domu k domu a odvlékal muže i ženy do vězení.

<sup>4</sup>Ti, kteří byli rozptýleni, šířili slovo, evangelium o Království,<sup>46</sup> kamkoli šli. <sup>5</sup>Filip šel do města Samaří a zvěstoval jim Mesi-

<sup>43</sup> Další klíčový odkaz na nejdůležitější Ž. 110: 1, zastřešující text nad celým NZ, definující pozici a postavení Ježíše jako Mesiáše sedícího vedle jediného Boha Izraele a Ježíše. *Adoni*, můj pán, ze Ž. 110:1 je definován jako lidská bytost, Syn člověka. To dokazuje, že hebrejský text má přesně pravdu a "můj pán" NZ správně podává původní hebrejštinu.

<sup>44</sup> To nemá nic společného s "nesmrtelným duchem" žijícím po smrti Štěpána. Štěpán se pouze svěřil do Ježíšovy péče. David také svěřil svého ducha Bohu, aby neumíral (Ž 31:5)! Takže svěřit ducha není ani vzdáleně spojeno s předáním nebo "pomínutím" vědomí do jiného světa při smrti. Štěpán očekával, že bude vzkříšen ze spánku smrti při budoucím vzkříšení Ježíšem při jeho druhém příchodu, aby přivedl své Království na zemi.

<sup>45</sup> O smrti se v celé Bibli hovoří jako o spánku v bezvědomí. Kaz. 9:5, 10: "Mrtví nevědí vůbec nic ... a neexistuje žádná aktivita v šeuolu ["stav hrobu", svět všech mrtvých] není žádná aktivita tam, kam jdete." Ježíš mluvil o mrtvém Lazarevi, že spí, a zamýšlel ho probudit ze smrti (Jn. 11:11, 14). Tento jednoduchý pohled na smrt byl v postbiblických dobách nahrazen pohan-skou představou nesmrtelné duše, která nemůže zemřít, a proto musí zůstat při vědomí buď v nebi, nebo v mučivém pekle. Štěpán se svěřil Bohu, když umíral, a on (Štěpán, nejen jeho tělo!) usnul do spánku smrti (Ž. 13:3). Vzkříšení celé osoby je jedinou cestou zpět ze smrti do života (Dan. 12:2, Lk. 14:14; 1 Kor. 15:23).

<sup>46</sup> "Slovo" je evangelium o Království, jak je definováno ve v. 12 a v Mar. 1:14-15; 2:2; Luk. 8: 12 s Mat. 13:19. Existuje pouze jedno spásné

áše.<sup>47</sup> <sup>6</sup>Když zástupy uslyšely, co Filip říká, a uviděly zázraky, které vykonal, všichni pečlivě sledovali, co jim říká. <sup>7</sup>Mnozí byli osvobozeni od útlaču démonickými duchy, kteří křičeli, když vycházeli ze svých obětí, a mnozí, kteří byli chromí nebo invalidní, byli uzdraveni. <sup>8</sup>Lidé, kteří ve městě žili, měli velkou radost.

<sup>9</sup>Ve městě nyní žil muž jménem Šimon, který se věnoval čarodějnictví. Tvrdil, že je opravdu velká osobnost, a ohromoval obyvatele Samaří, <sup>10</sup>takže mu všichni věnovali pozornost. Na všech úrovních společnosti říkali: "Tento muž je 'Bůh, Velká mocnost'." <sup>11</sup>Byli jím ohromeni, protože je tak dlouho udivoval svou magií. <sup>12</sup>Když však uvěřili Filipovi ohlašujícímu evangelium o Božím království a jménu Ježíše Mesiáše, byli pokřtěni, muži i ženy.<sup>48</sup> <sup>13</sup>Dokonce i sám Šimon věřil a byl pokřtěn.<sup>49</sup> Neustále sledoval Filipa ohromen znameními a velkými zázraky, které viděl.

<sup>14</sup>Když apoštolové v Jeruzalémě uslyšeli, že obyvatelé Samaří přijali Boží slovo, evangelium o Království, poslali Petra a Jana, aby je navštívili. <sup>15</sup>Když dorazili, modlili se za obrácené v Samaří, aby obdrželi svatého ducha. <sup>16</sup>Duch ještě nepadl na žádného z těchto obrácených – byli pokřtěni pouze ve jméno pána Ježíše. <sup>17</sup>Apoštolové na ně potom pokládali ruce a oni obdrželi svatého ducha. <sup>18</sup>Když Šimon viděl, že byl předán duch, když apoštolové vložili ruce na lidi, nabídl jim peníze. <sup>19</sup>Řekl jim: "Dejte mi také tuto moc, aby každý, na koho vložím ruce, obdržel svatého ducha." <sup>20</sup>Petr odpověděl: "Kéž zahyneš ty i tvé peníze, protože sis myslel, že Boží dar je něco, co lze

zakoupit! <sup>21</sup>Na této službě nemáš žádný podíl. Nic z tohoto díla ti nepatří, protože v Božích očích je tvůj postoj zvrácený. <sup>22</sup>Čiň pokání ze svých zlých cest! Modli se k Pánu a žádej o odpuštění za toto zlo. <sup>23</sup>Vidím, že jsi plný hořké závisti a v otroctví svého hříchu." <sup>24</sup>Šimon odpověděl: "Prosím, modli se za mě, aby se mi nic z toho, co jsi řekl, nestalo!"\*

<sup>25</sup>Když podali svědectví a mluvili Pánovo evangelium-slovo, vraceli se do Jeruzaléma a cestou kázali evangelium mnoha vesnicím Samařanů. <sup>26</sup>Pánův anděl řekl Filipovi: "Vstaň a jdi na jih k silnici, která vede dolů z Jeruzaléma do Gazy." (To je pouštní silnice.) <sup>27</sup>Vstal tedy a šel. A byl tu eunuch z Etiopie, dvorní úředník pod královnou Kandace z Etiopie, který měl na starosti veškerý její poklad. Přijel do Jeruzaléma uctívat. <sup>28</sup>Vracel se, seděl ve svém voze a četl proroka Izaiáše. <sup>29</sup>Duch řekl Filipovi: "Vstaň a přistup k němu k jeho vozu." <sup>30</sup>Filip přiběhl a slyšel ho, jak čte proroka Izaiáše. Zeptal se: "Rozumíš tomu, co čteš?" <sup>31</sup>Muž odpověděl: "Jak mohu, pokud mi to někdo nevyvětlí?" A požádal Filipa, aby přišel a přisedl si k němu. <sup>32</sup>Část Písma, kterou nyní četl, byla tato: "Byl veden jako ovce na porážku. Jako beránek u svého stříhače mlčí, neotvírá ústa. <sup>33</sup>V ponížení mu byla odepřena spravedlnost. Kdo vypoví o jeho potomstvu? Jeho život je totiž odstraněn ze země."

<sup>34</sup>Eunuch se Filipa zeptal: "Prosím, řekni mi, o kom mluví ten prorok? O sobě nebo o někom jiném?" <sup>35</sup>Filip otevřel ústa a počínaje tímto textem Písma mu kázal Ježíše jako evangelium.<sup>50</sup> <sup>36</sup>Když jeli po silnici, do-

evangelium pro každého, evangelium o Království, jak bylo původně kázáno Ježíšem (Mk. 1: 14-15; Heb. 2:3).

<sup>47</sup>"Zvěstování Mesiáše" je v kontextu skvěle definováno ve v. 12: "hlásání evangelia o Království". Verš 4 popisuje stejnou činnost jako "hlásání slova jako evangelia". Obsah spásného evangelia je tedy Lukášem přesně definován.

<sup>48</sup> **Třetí text o Království ve Skutcích.** Toto je skvělé rané vyznání víry, které ukazuje, co se očekávalo od věřících přicházejících k víře. Než byli připraveni být pokřtěni ve vodě, aby se mohli oficiálně stát členy Mesiášova těla, bylo zapotřebí inteligentní pochopení Ježíšova vlastního evangelia o Království (Mk 1:14-15). Několik veršů NZ tak jasně shrnuje, jak se vstupovalo

do spásy. Myšlenka, že evangelium, jak kázal Ježíš, se lišilo od evangelia kázaného apoštoly, je odhalena jako nesmysl v tomto a v mnoha dalších verších. Představa, že NZ spása je jakousi "bezplatnou letenkou z pekla", je mylná. Musíme spolupracovat s Ježíšem tím, že ho posloucháme. Podobnoství o rozsévání detailně vysvětluje Ježíšovu vlastní teologii evangelizace.

<sup>49</sup> Jde ovšem o křest ve vodě, jak přikázal Ježíš ve Velkém pověření až do konce tohoto věku, do Ježíšova návratu (Mt. 28:19-20). Je to otázka bezpodmínečné poslušnosti Mesiáši.

<sup>50</sup> V NZ to vždy znamená jak evangelium o Království, jak ho kázal Ježíš, tak fakta o Ježíšově smrti a vzkříšení.

razili k nějaké vodě a eunuch řekl: "Podívej, tady je voda! Co mi brání být pokřtěn?"<sup>51</sup> <sup>38</sup>Přikázal, aby vůz zastavil, a sestoupili do vody, Filip i eunuch, a Filip ho pokřtil.<sup>52</sup> <sup>39</sup>Když vystoupili z vody, pánův duch unesl Filipa pryč. Eunuch ho už neviděl, ale pokračoval svou cestou plný radosti. <sup>40</sup>Ale Filip se ocitl v Azotu, a když procházel, kázal evangelium ve všech městech, dokud nepřišel do Cézareje.

**9** <sup>1</sup>Saul, stále soptil výhrůžky a žádal smrt pro pánovy učedníky, šel tedy k veleknězi a vyžádal si od něj dopisy do synagog v Damašku, takže kdyby našel někoho, kdo patří k té Cestě, ať už muže nebo ženy, přivedl by je v řetězech do Jeruzaléma. <sup>3</sup>Když se Saul přiblížil k Damašku, najednou kolem něj zablesklo světlo z nebe. <sup>4</sup>Padl na zem a uslyšel hlas, který mu říkal: "Saule, Saule, proč mě pronásleduješ?" <sup>5</sup>Saul se zeptal: "Kdo jsi, pane?" Odpověděl: "Já jsem Ježíš, ten, kterého pronásleduješ. <sup>6</sup>Vstaň, jdi do města a bude ti řečeno, co máš dělat." <sup>7</sup>Muži, kteří cestovali se Saulem, tam stáli beze slova. Uslyšeli hlas, který mluvil, ale nikoho neviděli. <sup>8</sup>Saul se postavil na nohy, a když otevřel oči, nic neviděl. Jeho společníci ho chytili za ruku a zavedli do Damašku. <sup>9</sup>Tři dny byl slepý a nic nejedl ani nepil.

<sup>10</sup>V Damašku byl učedník jménem Ananiáš a pán mu řekl ve vidění: "Ananiáši!" Odpověděl: "Ano, pane, tady jsem." <sup>11</sup>Pán mu řekl: "Vstaň, jdi do ulice zvaná Přímá a zeptej se v Judově domě na muže jménem Saul z Tarsu. Modlí se, <sup>12</sup>a ve vidění viděl muže jménem Ananiáš, který přichází a kladě na něj ruce, aby znovu získal zrak." <sup>13</sup>Ale Ananiáš odpověděl: "pane, slyšel jsem od mnoha lidí o tomto muži, o tom, jak moc ublížil tvým svatým v Jeruzalémě. <sup>14</sup>A tady má pravomoc od předních kněží, aby svázal řetězy všechny, kteří vzývají tvé jmé-

no." <sup>15</sup>Ale pán mu řekl: "Jdi, protože on je mým vyvoleným nástrojem, který má nést mé jméno před pohany, králi a syny Izraele. <sup>16</sup>A já mu ukážu, jak moc musí trpět kvůli mému jménu." <sup>17</sup>Ananiáš tedy odešel a vešel do domu. Poté, co položil své ruce na Saula, řekl: "Bratře Saule, pán Ježíš, který se ti zjevil na cestě, když jsi přicházel sem, mě poslal, abys znovu získal zrak a byl naplněn svatým duchem." <sup>18</sup>Okamžitě mu z jeho očí spadlo něco jako šupiny, opět získal zrak a vstal a byl pokřtěn. <sup>19</sup>Snědl nějaké jídlo a byl posílen. Několik dní Saul pobýval u učedníků v Damašku.

<sup>20</sup>Ohned začal v synagogách ohlašovat Ježíše slovy: "On je Boží Syn."<sup>53</sup> <sup>21</sup>Všichni, kdo ho slyšeli, se divili a říkali: "Není to ten, kdo v Jeruzalémě ničil ty, kdo vzývají toto jméno? A teď sem přišel v úmyslu je přivést v řetězech před nejvyšší kněží?" <sup>22</sup>Saul stále získával na síle a mátl Židy žijící v Damašku dokazováním, že Ježíš je Mesiáš

<sup>23</sup>Po několika dnech Židé plánovali, že ho zabijí, <sup>24</sup>ale o jejich spiknutí se Saul dozvěděl. Dny i noci sledovali brány, aby ho zabili, <sup>25</sup>ale jeho učedníci ho v noci vzali a spustili otvorem ve zdi, spustili ho ve velkém koši.

<sup>26</sup>Když Saul přišel do Jeruzaléma, pokusil se spojit s učedníky, ale všichni se ho báli a nevěřili, že je učedníkem. <sup>27</sup>Ale Barnabáš ho vzal a přivedl k apoštolům a vysvětlil jim, jak Saul viděl pána na cestě, že Ježíš s ním mluvil a jak v Damašku mluvil odvážně ve jménu Ježíše. <sup>28</sup>A Saul s nimi zůstal a volně se pohyboval v Jeruzalémě, <sup>29</sup>odvážně promlouvající ve jménu pána. Mluvil a debatoval s řecky mluvícími Židy, ale ti se snažili ho zabít. <sup>30</sup>Když se o tom bratři doslechli, přivedli ho dolů do Cézareje a poslali ho do Tarsu. <sup>31</sup>Církve po celé Judeji, Galileji a Samaří se tedy těšily z pokoje a byly budovány. Jak pokračovali v pánově bázni a v útěše svatého ducha,

<sup>51</sup> Většina rukopisů neobsahuje verš 37.

<sup>52</sup> Vodní křest je ovšem jednou z nejsnadnějších a nejzákladnějších praktik NZ křesťanství. Jde jednoduše o poslušnost Ježíši, který byl sám pokřtěn a který křtil ostatní užívaje své zmocnění. Vodní křest je nařizen ve velkém pověření až do konce tohoto věku (Mt. 28:19–20). Dnes se mnozí rozhodnou nechat se znovu pokřtít, když pochopí, že Bůh je jedna Oso-

ba, že Ježíš je Boží Syn, jak je definován v Lukášovi 1:35, a že evangelium zahrnuje pevnou a jasnou víru v Boží království jakož i v zástupnou smrt Ježíše za naše hříchy (Mk 10:45) a v jeho vzkříšení v neděli po jeho pátečním ukřižování.

<sup>53</sup> Boží Syn je krásně definován v Lukášovi 1:35 jako zázračně zplozený Boží Syn. Boží Syn je ovšem Mesiáš Izraele (Ž 2:7-9; Mt 16:16-18)

jejich počet stále rostl.

<sup>32</sup>Jak Petr cestoval po celém kraji, přišel také ke svatým, kteří žili v Lyddě. <sup>33</sup>Tam našel muže jménem Eneáš, který byl osm let upoutaný na lůžko, protože byl bezvládný. <sup>34</sup>Petr mu řekl: "Eneáši, Ježíš Mesiáš tě uzdravuje! Vstaň a usteľ si!" Okamžitě vstal. <sup>35</sup>Každý, kdo žil v Lyddě a Šáronu, ho viděl, a obrátili se k pánovi.

<sup>36</sup>V Joppe byla učednice jménem Tabitha (řecky Dorkas). Život této ženy byl neustále naplněn laskavými skutky a dobrotinností. <sup>37</sup>V té době onemocněla a zemřela. Když umyli její tělo, položili ji do místnosti nahoře. <sup>38</sup>Jak Lydda byla blízko Joppe, učedníci v Joppe, když uslyšeli, že je Petr v Lyddě, poslali k němu dva muže, kteří ho prosili, aby k nim bez prodlení přišel. <sup>39</sup>Petr tedy vstal a šel s nimi. Když dorazil, přivedli ho do místnosti nahoře. Všechny vdovy stály vedle něj a plakaly a ukazovaly mu všechno oblečení, které Dorkas šila, když byla ještě s nimi. <sup>40</sup>Ale Petr je všechny poslal pryč, poklekl a modlil se. Otočil se k tělu a řekl: "Tabitho,<sup>54</sup> vstaň." Otevřela oči a když uviděla Petra, posadila se. <sup>41</sup>Podal jí ruku a zvedl ji na nohy. Zavolal svaté a vdovy a představil jim ji živou.<sup>55</sup> <sup>42</sup>To se stalo známým po celé Joppe a mnozí uvěřili v pána. <sup>43</sup>Petr zůstal v Joppe mnoho dní u koželuha jménem Šimon.

**10** <sup>1</sup>V Cesareji byl muž jménem Kornelius, setník takzvané italské kohorty. <sup>2</sup>Byl to zbožný muž, který se bál Boha se vši svou domácností, který velkoryse dával dary potřebným a neustále se k Bohu modlil. <sup>3</sup>Asi v 15 hodin ve vidění jasně viděl Božího anděla, který přišel a řekl: "Kornéliu!" <sup>4</sup>Polekán, Kornelius na něj upřel oči a řekl: "Co se děje, pane?" Řekl mu: "Tvé modlitby a tvé dary potřebným vystoupily do Boží přítomnosti a byly tam připomenuty. <sup>5</sup>Nyní pošli nějaké muže do Joppe a pošli pro muže jménem Šimon, kterému se také říká Petr. <sup>6</sup>Zůstává u koželuha jmé-

nem Šimon, jehož dům je u moře." <sup>7</sup>Když anděl, který s ním mluvil, odešel, Kornelius povolal dva ze svých služebníků a oddaného vojáka, jednoho ze svých osobních služebníků. <sup>8</sup>Poté, co jim všechno vysvětlil, poslal je do Joppe.

<sup>9</sup>Následujícího dne, když byli na cestě a blížili se k městu, kolem poledne vystoupil Petr na střechu, aby se modlil. <sup>10</sup>Dostal hlad a chtěl jíst, ale zatímco připravovali jídlo, upadl do transu. <sup>11</sup>Viděl, jak se nebe otevřelo a sestupovalo k němu něco jako velká plachta spuštěná za čtyři rohy k zemi. <sup>12</sup>V ní byly všechny druhy čtyřnohých zvířat, plazících se stvoření a ptáků. <sup>13</sup>Ozval se mu hlas: "Vstaň, Petře, zabíjej a jez!" <sup>14</sup>Ale Petr řekl: "Ne, pane! Nikdy jsem nejedl nic nesvatého nebo nečistého." <sup>15</sup>Znovu se mu ozval hlas: "Co Bůh očistil, nepovažuj za nečisté!"<sup>56</sup> <sup>16</sup>To se stalo třikrát a plachta byla okamžitě vzata do nebe.

<sup>17</sup>Zatímco Petr byl na rozpacích, co to vidění může znamenat, dorazili k bráně muži, kteří byli poslání Kornéliem, a ptali se na cestu do Šimonova domu. <sup>18</sup>Zeptali se, zda tam pobývá Šimon, nazývaný také Petr. <sup>19</sup>Když Petr ještě stále uvažoval o tom vidění, duch mu řekl: "Podívej, tři muži si tě žádají. <sup>20</sup>Vstaň, jdi dolů a jdi s nimi bez váhání, protože jsem je poslal." <sup>21</sup>Petr sestoupil k mužům a řekl: "Jsem ten, koho hledáte. Proč jste přišli?" <sup>22</sup>Řekli: "Setník Kornelius, přímý muž, který se bojí Boha a o kterém se dobře mluví v celém židovském národu, byl veden svatým andělem, aby tě pozval do svého domu a naslouchal tomu, co říkáš." <sup>23</sup>Pozval je tedy dovnitř a poskytl jim ubytování. Následujícího dne Petr vstal a šel s nimi, a někteří z bratrů z Joppe ho doprovázeli.

<sup>24</sup>Následujícího dne vešli do Cézareje. Kornelius na ně čekal a svolal své příbuzné a blízké přátele. <sup>25</sup>Když Petr vstoupil do domu, setkal se s ním Kornélius, padl mu k nohám a klaněl se mu. <sup>26</sup>Ale Petr ho zvedl na nohy a řekl: "Vstaň! Jsem také člověk." <sup>27</sup>A

<sup>54</sup> Připomíná Ježíšova slova, když vzkřísil mrtvou holčičku: "Talitha kum."

<sup>55</sup> Připomíná výskyt vzkříšeného Ježíše ve Skutcích 1:3.

<sup>56</sup> Ježíš u Marka 7:19 byl později pochopen, že má "všechny pokrmy za čisté", čímž ukončil zá-

kon o čistém a nečistém v Lev 11. Sociální rozdělení způsobená těmito dočasnými zákony byla v Nové smlouvě nevhodná a Pavel učil stejnou svobodu v Římě. 14:14, 20, kde "jsou všechny věci čisté". Používá slovo *katharos*, které je přesným opakem nečistých *akathartos* uvedených v Lev. 11

když s ním Petr mluvil, vešel dovnitř a našel tam mnoho dalších shromážděných. <sup>28</sup>Řekl jim: "Vy sami víte, že je nezákonné, aby se Žid stýkal s někým z jiného národa nebo ho navštívil. Ale Bůh mi ukázal, že nemám nikoho nazývat bezbožným nebo nečistým. <sup>29</sup>Proto jsem přišel bez námitek, když jsem byl zavolán. Tak se ptám, proč jsi pro mě poslal?"

<sup>30</sup>Kornelius řekl: "Před čtyřmi dny jsem se odpoledne ve tři hodiny modlil skoro hodinu v mém domě. Najednou přede mnou stál muž v zářivých šatech. <sup>31</sup>Řekl: 'Kornélie, tvá modlitba byla vyslyšena a tvé dary potřebným byly před Bohem připomenuty. <sup>32</sup>Pošli tedy někoho do Joppe a pozvi Šimona, který se také jmenuje Petr. Zůstává v domě koželuha jménem Simon u moře.' <sup>33</sup>Okamžitě jsem pro tebe poslal a bylo od tebe milé, že jsi přišel. A tak jsme nyní všichni přítomni před Božím zrakem, abychom slyšeli všechno, co ti přikázal pán, abys řekl."

<sup>1034</sup>Petr otevřel ústa a začal mluvit: "Nyní skutečně chápu, že Bůh neprojevuje nadřizování, <sup>35</sup>ale vítá z každého národa osobu, která se ho bojí a dělá to, co je správné. <sup>36</sup>Znáte to evangelium-slovo, které On poslal Izraelcům, ohlašující evangelium pokoje skrze Ježíše Mesiáše – on je pánem všeho.<sup>57</sup> <sup>37</sup>A víte, co se stalo v celé Judeji, počínaje v Galileji, po křtu, který vyhlásil Jan. <sup>38</sup>Víte o Ježíši z Nazareta - jak ho Bůh pomazal svatým duchem a mocí, a on obcházel a konal dobro a uzdravoval všechny, kteří byli Dáblem utlačováni, protože Bůh byl s ním. <sup>39</sup>Svědčíme o všem, co udělal, a to jak v oblasti Judeje, tak v Jeruzalémě. Zabili ho však tím, že ho pověsili na kříž. <sup>40</sup>Bůh ho vzkřísil třetího dne a umožnil mu, aby se ukazoval, <sup>41</sup>ne všem lidem, ale očitým svědkům, kteří byli vybráni Bo-

hem předem - nám, kteří jsme s ním jedli a pili poté, co vstal z mrtvých.<sup>58</sup> <sup>42</sup>A přikázal nám, abychom ohlašovali lidem a slavnostně svědčili, že to je ten, kterého ustanovil Bůh za soudce živých i mrtvých.<sup>59</sup> <sup>43</sup>Všichni proroci svědčí o něm, že skrze jeho jméno každý, kdo v něj věří, obdrží odpuštění hříchů."

<sup>44</sup>Zatímco Petr ještě mluvil těmito slovy, svatý duch dopadl na všechny ty, kteří poslouchali evangelium-slovo.<sup>60</sup> <sup>45</sup>Židovští věřící, kteří přišli s Petrem, byli ohromeni, protože dar svatého ducha byl vylit také na pohany. <sup>46</sup>Slyšeli je mluvit cizími jazyky<sup>61</sup> a chválit Boha. <sup>47</sup>Tehdy se Petr zeptal: "Může někdo bez pochyby zakázat, aby tito lidé byli pokřtěni ve vodě, protože stejně jako my přijali svatého ducha?" <sup>48</sup>A přikázal jim, aby byli pokřtěni ve jménu Ježíše Mesiáše. Potom ho požádali, aby zůstal několik dní.

**11** <sup>1</sup>Apoštolové a bratři v celé Judeji slyšeli, že pohané<sup>62</sup> také obdrželi Boží evangelium-slovo. <sup>2</sup>Když Petr přišel do Jeruzaléma, vyzvali ho židovští věřící: <sup>3</sup>"Navštívil jsi neobřezané muže a jedl s nimi." <sup>4</sup>Ale Petr jim vyprávěl celý příběh: <sup>5</sup>"Byl jsem ve městě Joppe a modlil jsem se a v transu jsem spatřil vidění. Něco, co vypadalo jako velká plachta, se za své čtyři rohy spouštělo z nebe, a přišlo to dolů ke mně. <sup>6</sup>Stále jsem se na to upřeně díval a viděl jsem čtyřnohá zvířata, divoká zvířata, plazící se tvory a ptáky. <sup>7</sup>Slyšel jsem také hlas, který mi říkal: 'Vstaň, Petře; zabíjej a jez.' <sup>8</sup>Ale já jsem řekl: 'Ne, pane! Nikdy do mých úst nevstoupilo nic nesvatého nebo nečistého!' <sup>9</sup>Ale hlas z nebe znovu promluvil: 'To, co Bůh očistil, nepovažuj za nečisté!' <sup>10</sup>To se stalo třikrát, a pak bylo všechno znovu vytaženo do nebe. <sup>11</sup>V tu chvíli dorazili k domu, kde jsem byl, tři muži. Byli posláni z

<sup>57</sup> "pán Mesiáš" z Lukáše 2:11. "Evangelium pokoje" viz Ef. 6:15.

<sup>58</sup> Jeden z nejkrásnějších a nejpřesvědčivějších důkazů o vzkříšení, slíbeném také pro křesťany, až se Ježíš vrátí (1 Kor. 15:23). Křesťanství není založeno na emocích nebo na dohadech, ale na svědčích vzkříšení z první ruky. Je vrcholem arogance předpokládat, že o 2000 let později člověk ví lépe než Lukáš, Pavel a Petr, co se skutečně stalo!

<sup>59</sup> Skutky 17:31 opakují tento božský Boží plán

se stejnou jednoduchostí a jasností. Všimněte si odkazu na vzkříšeného Ježíše jako člověka, na rozdíl od jediného Boha

<sup>60</sup> O Božím království a o věcech týkajících se Ježíše, jako ve Skutcích 8:12.

<sup>61</sup> Nadpřirozený dar mluvit jazykem, který neznali, jako ve Skutcích 2. Není důvod si představovat, že Lukáš bez varování mění význam "mluvit jazyky"! Byly to skutečné jazyky, stejně jako v 1. Kor. 12-14

<sup>62</sup> To znamená lidé z národů, ne Židé

Cesareje ke mně. <sup>12</sup>Duch mi řekl, abych šel s nimi bez váhání. Těchto šest bratrů mě také doprovázelo a vstoupili jsme do domu toho muže. <sup>13</sup>Vyprávěl nám, že viděl anděla, jak stojí v jeho domě a říká: 'Pošlete někoho do Joppe a přiveďte Šimona, zvaného také Petr, <sup>14</sup>který vám řekne slova, kterými budete spaseni, vy i všichni z tvé domácnosti.' <sup>15</sup>Když jsem začal mluvit, padl na ně svatý duch, stejně jako na nás na začátku. <sup>16</sup>A vzpomněl jsem si na slovo pána, jak říkával: 'Jan křtil ve vodě, ale vy budete pokřtěni ve svatém duchu.'<sup>63</sup> <sup>17</sup>Pokud jim Bůh poté, co uvěřili v pána Ježíše Mesiáše, dal stejný dar jako nám, kdo jsem byl já, abych stál v cestě Bohu?" <sup>18</sup>Když to uslyšeli, ztichli a poté oslavovali Boha slovy: "Bůh tedy dal pohanům pokání vedoucí k životu."

<sup>19</sup>Ti, kteří byli pronásledováním po smrti Štěpána rozptýleni, cestovali až do Fénicie, na Kypr a do Antiochie a mluvili evangelium pouze k Židům. <sup>20</sup>Ale někteří z nich, muži na Kypru a v Kyréně, přišli do Antiochie a mluvili také s Řeky a hlásali pána Ježíše jako evangelium. <sup>21</sup>A pánova ruka byla s nimi, a velký počet uvěřil a obrátil se k pánovi. <sup>22</sup>Zprávu o nich se dozvěděli v jeruzalémské církvi a poslali Barnabáše do Antiochie. <sup>23</sup>Když dorazil a spatřil Boží milost, měl velkou radost. Povzbuzoval je všechny, aby zůstali blízko pána s rozhodností. <sup>24</sup>Byl to dobrý člověk, plný svatého ducha a víry. Mnozí lidé byli přivedeni k pánovi. <sup>25</sup>Barnabáš šel do Tarsu hledat Saula, <sup>26</sup>a když ho našel, přivedl ho do Antiochie. Celý rok se tam setkávali s církví a učili velké množství lidí. Právě v Antiochii byli učeníci poprvé nazýváni "křesťany".<sup>64</sup>

<sup>27</sup>V té době přišli z Jeruzaléma do Antiochie někteří proroci. <sup>28</sup>Jeden z nich jménem Agabus vstal a prorokoval duchem, že na celém světě bude velký hladomor. A to se stalo za dnů Klaudia. <sup>29</sup>Úměrně schopnostem každého učeníka se rozhodli darovat pro podporu bratrům žijícím v Judeji. <sup>30</sup>Učinili to a poslali to starším prostřednictvím rukou Barnabáše a Saula.

**12** <sup>1</sup>V té době král Herodes zatkl některé členy církve, aby jim ublížil. <sup>2</sup>Nechal zabít Jakuba, Janova bratra, mečem. <sup>3</sup>Když viděl, že se to Židům líbí, zatkl také Petra. Bylo to za dnů nekvašeného chleba. <sup>4</sup>Když Petra zatkl, dal ho do vězení se čtyřmi oddíly vojáků, aby ho střežili. Měl v úmyslu vyvést ho před lidi po pesachu. <sup>5</sup>Zatímco byl Petr ve vězení, církev se za něj upřímně modlila k Bohu.

<sup>6</sup>V tu noc, když se ho Herodes chystal vyvést, spal Petr mezi dvěma vojáky spoutaný dvěma řetězy. U dveří hlídali strážé. <sup>7</sup>Náhle se objevil Pánův anděl a v cele zazářilo světlo. Anděl udeřil Petra do boku, aby ho probudil, a řekl: "Rychle vstaň!" A jeho řetězy mu spadly z rukou. <sup>8</sup>Anděl mu řekl: "Obleč si opasek a sandály." Udělal to. Anděl pak řekl: "Obleč si plášť a následuj mě." <sup>9</sup>Petr vyšel za ním. Nevěděl, že to, co anděl dělá, je skutečné, ale myslel si, že spatřil vidění. <sup>10</sup>Když přešli první a druhou stráž, došli k železné bráně, která vede do města. Otevřela se automaticky. Prošli skrz a šli dolů ulicí a anděl ho okamžitě opustil. <sup>11</sup>Když se Petr vzpamatoval, řekl: "Nyní opravdu rozumím tomu, že pán poslal svého anděla a vysvobodil mě z Herodovy ruky a ode všeho, co židovský lid očekával." <sup>12</sup>Stále o tom přemýšlel a přišel do domu Marie, matky Jana, který se také jmenoval Marek, kde se mnozí shromáždili a modlili se. <sup>13</sup>Když Petr zaklepal na bránu, přišla služebná dívka jménem Rhoda. <sup>14</sup>Když poznala Petrův hlas, neotevřela bránu pro na-prostou radost, ale vběhla dovnitř a oznámila, že Petr stojí u brány. <sup>15</sup>Řekli jí: "Musíš být blázen!" Trvala však na tom, že to byl Petr. Řekli: "To musí být jeho anděl."<sup>65</sup> <sup>16</sup>Petr však klepal dál. Když otevřeli bránu a uviděli ho, byli ohromeni. <sup>17</sup>Gestem své ruky jim ukázal, aby byli zticha, a popsal jim, jak ho pán vyvedl z vězení. "Sdělte tuto zprávu Jakubovi a bratrům," řekl. Potom odešel a šel na jiné místo

<sup>18</sup>Jakmile byl den, došlo mezi vojáky k velkému rozruchu nad tím, co se mohlo stát s Petrem. <sup>19</sup>Když ho Herodes hledal a nena-

<sup>63</sup> Všimněte si, že být pokřtěn v duchu, v žádném případě nezabavuje povinnosti podstoupit vodní křest. Popírat křest ve vodě by bylo nebezpečným a přímým odmítnutím jasného Ježí-

šova příkazu až do konce tohoto věku (Mt 28: 19-20).

<sup>64</sup> To znamená, mesianisté, Mesiášův lid.

<sup>65</sup> Židovská představa byla, že každý člověk má osobního strážného anděla

šel ho, vyslechl strážce a přikázal, aby byli usmrceni. Potom Herodes odjel z Judeje do Cézareje a zůstal tam.

<sup>20</sup>Herodes se na lid z Týru a Sidonu rozhněval. Přišli k němu ve sjednoceném šiku, a když získali na svou stranu Blasta, králova osobního pobočníka, požádali ho o mír, protože jejich kraj byl na králově kraji závislý, pokud šlo o potraviny. <sup>21</sup>V určený den si Herodes, oblečený ve svém královském oděvu, sedl na trůn a začal k nim promlouvat. <sup>22</sup>Lidé křičeli: "Hlas boží, ne lidský!" <sup>23</sup>A hned ho Pánův anděl srazil, protože nevzdal Bohu slávu, byl sežrán červy a zemřel.

<sup>24</sup>Ale Pánovo evangelium-slovo stále rostlo a množilo se.<sup>66</sup> <sup>25</sup>Barnabáš a Saul se vrátili z Jeruzaléma, když skončili svou službu, a vzali s sebou Jana, který se také jmenoval Marek.

**13** <sup>1</sup>V antiochijské církvi byli proroci a učitelé: Barnabáš, Simeon, kterému se říkalo Niger, Lucius z Kyrény, Manahen, který byl vychován s tetrarchou Herodem, a Saul. <sup>2</sup>Když sloužili Pánu a postili se, řekl svatý duch: "Oddělte Barnabáše a Saula pro dílo, ke kterému jsem je povolal." <sup>3</sup>Když se postili, modlili se a vložili na ně ruce, tak je vyslali.

<sup>4</sup>Barnabáš a Saul, poslaní svatým duchem, odešli do Seleucie a odtud vypluli na Kypr. <sup>5</sup>Když dorazili do Salaminy, ohlašovali v židovských synagógách Boží evangelium-slovo. Byl s nimi Jan jako jejich asistent. <sup>6</sup>Když prošli celým ostrovem až do Pafu, setkali se s kouzelníkem, židovským falešným prorokem, který se jmenoval Bar-Jesus. <sup>7</sup>Byl u prokonzula Sergia Paula, který byl inteligentní muž. Sergius Paulus si zavolal Barnabáše a Saula, protože si chtěl poslechnout Boží evangelium-slovo. <sup>8</sup>Ale Elymas, kouzelník (což je překlad jeho jména), jim vzdoroval a snažil se odvrátit guver-

néra od víry. <sup>9</sup>Ale Saul, který byl také nazýván Pavel, naplněný svatým duchem, upřel na něj oči a řekl: <sup>10</sup>"Ty synu Dábla, plný veškerého klamu a podvodu, jsi nepřitelem vši spravedlnosti! Nepřestaneš pokřivovat Pánovy cesty?" <sup>11</sup>Nyní pohleď, je na tobě Pánova ruka, a budeš slepý a nebudeš na čas vidět slunce!" Okamžitě na něj padla mlha a tma a on obcházel a snažil se najít někoho, kdo by ho vedl za ruku. <sup>12</sup>Když guvernér viděl, co se stalo, stal se věřícím, ohromen pánovým učením.

<sup>13</sup>Nyní Pavel a ti, kteří byli s ním, vypluli z Páfu a šli do Pergy v Pamfylii, ale Jan je opustil a vrátil se do Jeruzaléma. <sup>14</sup>Potom opustili Pergu a dorazili do Antiochie v Pisiidii. V sobotu vešli do synagógy a posadili se. <sup>15</sup>Po čtení Zákona a Proroků jim úředníci synagogy řekli: "Bratři, máte-li pro lidi nějaké povzbuzující slovo, promluvte k nám." <sup>16</sup>Pavel vstal a rukou ukázal: "Muži Izraele a vy, kteří se bojíte Boha,<sup>67</sup> poslouchejte mě. <sup>17</sup>Bůh tohoto lidu, Izraele, si vyvolil naše otce a učinil, že lid se množil, když žili v Egyptě, a se zvednutou paží je vyvedl z Egypta. <sup>18</sup>Asi čtyřicet let se o ně staral na poušti. <sup>19</sup>Když zničil sedm národů v kanaánské zemi, Bůh jim dal jejich zemi jako dědictví. To vše trvalo asi čtyři sta padesát let. <sup>20</sup>Potom jim dával soudce<sup>68</sup> až do proroka Samuela. <sup>21</sup>Pak požádali o krále a Bůh jim dal na čtyřicet let Saula, syna Kíše z pokolení Benjamína. <sup>22</sup>Potom, co odstranil Saula, vzbudil Davida, aby se stal jejich králem. O Davidovi svědčil: 'Našel jsem Davida, syna Jesse, muže podle Mého vlastního srdce, který bude plnit mou vůli.' <sup>23</sup>Z Davidových potomků, když splnil svůj slib, přivedl Bůh do Izraele Spasitele, Ježíše. <sup>24</sup>Před jeho příchodem Jan nejprve kázal lidem Izraele křest pokání. <sup>25</sup>Když Jan dokončoval svou práci, stále opakoval: 'Kdo si myslíte, že jsem? Já nejsem on. Ale pohleďte, za mnou přichází někdo, jehož sandály ne-

<sup>66</sup> Opakování instruktivního vzoru ve Skutcích 8:12, který ukazuje neustálý důraz na evangelium o Božím království, jak ho původně kázal Ježíš (Mk 1:14–15; Lk 4:43; Heb 2:3) a poté Pavel (Skutky 19:8; 20:24–25; 28:23, 31). Tím, že uvěříme v evangelium o Království, reagujeme poslušně na Ježíšův primární, souhrnný příkaz u Marka 1:14–15.

<sup>67</sup> "Bůh" v NZ je Jeden Bůh Izraele a Ježíše.

"Bůh" definuje Otce více než 1300krát. Určitý člen u slova "Bůh" specifikuje Boha jako jediného pravého Boha Abrahama, Izáka a Jákoba.

<sup>68</sup> Soudci byli vůdci a místodržiteli a jsou předzvěstí činnosti, která má být svěřena svatým v nadcházejícím Království (1 Kor 6:2 atd.). SZ je do značné míry kniha o guvernérech a králích (Soudci, 1. a 2. Samuelova, 1. a 2. Král, 1. a 2. Paralipomenon)

jsem hoden rozvázat.'

<sup>26</sup>Bratři, děti Abrahamovy a všichni mezi vámi, kdo se bojíte Boha: nám bylo posláno evangelijní poselství o této spáse. <sup>27</sup>Neboť ti, kdo žili v Jeruzalémě, a jejich vládci, protože neuznávali Ježíše ani slova proroků čtená každou sobotu, naplnili tato slova tím, že ho odsoudili. <sup>28</sup>Nenašli žádný důvod, aby ho poslali na smrt, ale přesto žádali Piláta, aby ho nechal zabít. <sup>29</sup>Když splnili vše, co o něm bylo napsáno, sňali ho z kříže a uložili do hrobky. <sup>30</sup>Ale Bůh ho vzkřísil z mrtvých, <sup>31</sup>a on se objevoval po mnoho dní těm, kteří přišli s ním z Galileje do Jeruzaléma, těm, kteří jsou jeho svědky pro lid. <sup>32</sup>A my vám přinášíme evangelium slibů, které byly dány otcům,<sup>69</sup> <sup>33</sup>které Bůh splnil nám, jejich dětem, tím, že uvedl Ježíše na scénu dějin. Jak je psáno v druhém žalmu: 'Jsi můj Syn; dnes jsem se stal tvým Otcem.'<sup>70</sup> <sup>34</sup>A pokud jde o skutečnost, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, aby už nikdy nezemřel, promluvil: 'Dám ti svatá a jistá požehnání Davida.'<sup>35</sup>Stejně jako v jiném žalmu: 'Svému svatému nedovolíš, aby zažil rozklad.'<sup>36</sup>David poté, co sloužil Božímu účelu ve své vlastní generaci, usnul ve smrti a byl uložen ke svým otcům a zažil rozklad. <sup>37</sup>Ale ten, kterého Bůh vzkřísil, nezažil rozklad. <sup>38</sup>Proto, bratři, ať vám je známo, že skrze něho se vám oznamuje odpuštění hříchů. <sup>39</sup>A skrze něj je každý, kdo věří, napraven ze všeho, z čeho jste nemohli být napraveni Mojžíšovým zákonem. <sup>40</sup>Dávejte tedy pozor, aby se vám nestalo to, o čem se mluví u proroků: <sup>41</sup>'Pohledte, posměvači,

žasněte a zemřete! Neboť dílu, které ve vašich dnech dělám, nikdy neuvěříte, i když vám to někdo řekne.'"

<sup>13</sup><sup>42</sup>Když Pavel a Barnabáš vycházeli ze synagogy, lidé stále prosili, aby jim tato slova mohla být kázána příští sobotu. <sup>43</sup>Po setkání v synagoze následovalo mnoho Židů a bohabojných proselytů Pavla a Barnabáše, kteří k nim promluvíli a vyzvali je, aby pokračovali v Boží milosti.

<sup>44</sup>Následující sobotu se shromáždilo téměř celé město, aby slyšelo Pánovo evangelium-slovo.<sup>71</sup> <sup>45</sup>Když však Židé viděli davy, byli naplněni žárlivostí a odporovali tomu, co Pavel říkal.<sup>72</sup> <sup>46</sup>Pavel a Barnabáš odvážně vystoupili a řekli: "V Božím plánu bylo nutné, aby nejprve vám bylo řečeno Boží evangelium-slovo. Ale teď, když je odmítáte a hodnotíte sami sebe tak, že nejste hodni života následujícího věku,<sup>73</sup> - nyní se obracíme k pohanům. <sup>47</sup>Neboť právě to nám přikázal pán: 'Ustanovil jsem tě jako světlo pohanům, abys přinesl spásu až do konců země.'"<sup>74</sup>

<sup>48</sup>Když to pohané uslyšeli, radovali se a vzdávali slávu Pánovu evangeliu-slovu. Uvěřili všichni, kteří byli určeni k životu příštího věku. <sup>49</sup>A Pánovo evangelium-slovo se šířilo po celém kraji. <sup>50</sup>Židé však pobouřili zbožné a přední ženy a vůdce města, aby pronásledovali Pavla a Barnabáše, a vyhnali je z této oblasti. <sup>51</sup>Ale setřásli proti nim prach ze svých nohou a šli do Ikonie. <sup>52</sup>A učedníci byli neustále naplněni radostí a svatým duchem.

<sup>69</sup> Slib evangelia Abrahamovi o zemi se stává evangeliem o Království v Nové smlouvě. Ježíš slibuje zemi navždy, v nadcházejícím věku, až se vrátí, aby vládl na zemi. To je podstata křesťanského evangelia ovšem spolu s fakty o smrti a vzkříšení Ježíše

<sup>70</sup> Tento text popisuje vznik, zplození, otcovství v případě Ježíše zázrakem (Lk 1:35; Mt 1:18, 20; srov. 1 Jan 5:18 a pravděpodobně Jan 1:13) viz překlad Jeruzalémské bible, "kdo byl", Boží Syn, tj. Ježíš při svém panenském početí, ne "kdo byli"). Skutky 13:34 popisují, na rozdíl od v. 33, další skutečnost jeho vzkříšení z mrtvých. KJV zakrývá tento snadný fakt přidáním slova "znovu" ve v. 33, což vede čtenáře k myšlence na vzkříšení v tomto verši. Ale Ježíšovo vzkříšení je prokázáno citátem ve v. 34. Jeho vznik v Marii předpovídá Ž. 2:7, který proroko-

val zplození Syna. Toto je splnění slibu v Iz 9:6, kde bude dítě/Syn zplozen. Takzvané "věčné plození" Syna je Bibli zcela cizí.

<sup>71</sup> Jako vždy, evangelium o Království, křesťanské evangelium

<sup>72</sup> Rouhání.

<sup>73</sup> Pavlovo prohlášení zde vylučuje kalvinismus, který, jak se zdá, vylučuje lidskou volbu a svobodnou vůli při přijímání spásy. Viz 1 Tim. 2:4–5, abyste se naučili, že "Bůh si přeje, aby všichni byli spaseni a poznali pravdu, totiž že existuje jeden Bůh a jeden prostředník mezi Bohem a člověkem, Mesiáš Ježíš, sám člověk."

<sup>74</sup> Citát z proroctví o trpícím služebníkovi podle Izaiáše (49:6), který ukazuje, že věřící jsou součástí jednolitého zosobnění, které se ovšem nejprve týká Ježíše.



**14** <sup>1</sup>V Ikoniu mluvili Pavel a Barnabáš v židovské synagoze takovým způsobem, že uvěřilo mnoho Židů i Řeků.<sup>75</sup> <sup>2</sup>Ale Židé, kteří odmítli uvěřit, popudili pohany a rozhořčili jejich mysl proti bratrům. <sup>3</sup>Zůstali tam dlouho, směle mluvíce a spoléhající se na pána a podávali svědectví o evangeliu-slovu jeho milosti poskytnutím znamení a zázraků, jež byly konány jejich rukama. <sup>4</sup>Obyvatelé města byli však rozděleni, když někteří podporovali Židy a někteří apoštoly. <sup>5</sup>Když se někteří pohané a Židé se svými vládci pokoušeli je týrat a kamenovat, <sup>6</sup>uvědomili si to a uprchli do měst Lystra a Derbe v Lykaonii a do okolního regionu, <sup>7</sup>kde nadále ohlašovali evangelium.<sup>76</sup>

<sup>8</sup>V Lystře byl muž, který neměl sílu v nohou. Byl chromý od narození a nikdy nechodil. <sup>9</sup>Seděl tam a poslouchal, jak Pavel mluví, a Pavel upřel na něj oči a viděl, že má víru, aby mu bylo učiněno dobro. <sup>10</sup>Pavel hlasitě řekl: "Postav se na nohy!" Muž vyskočil a začal chodit. <sup>11</sup>Když zástupy viděly, co Pavel udělal, křičeli lykaonským jazykem: "Sestoupili k nám bohové"<sup>77</sup> a stali se podobnými lidem!" <sup>12</sup>Začali nazývat Barnabáše Diem a Pavla Hermem, protože byl hlavním mluvčím. <sup>13</sup>Kněz Diova chrámu, který byl těsně za městem, přinesl do bran města voly a věnce; on a davy jim chtěli přinést oběti. <sup>14</sup>Ale když to uslyšeli apoštolové Barnabáš a Pavel, roztrhli si šaty a vrhli se do zástupu, křičeli: <sup>15</sup>"Muži, proč děláte tyto věci? Jsme lidské bytosti jako vy. Kážeme vám evangelium, abyste se od těchto marných věcí obrátili k živému Bohu, který stvo-

řil nebe, zemi a moře a všechno v nich. <sup>16</sup>V minulých generacích dovolil všem národům, aby šly svými vlastními cestami, <sup>17</sup>přesto nikdy nezůstal bez svědectví, když činil dobro a dával vám déšť z nebe a období sklizně, uspokojoval vás jídlem a vaše srdce radostí." <sup>18</sup>I když to řekli, stěží dokázali přesvědčit davy, aby jim nenabídli oběť.

<sup>19</sup>Přišli však někteří Židé z Antiochie a Ikonie a získali podporu zástupů, ti lidé poté ukamenovali Pavla a odvěkli ho za město v domněnání, že je mrtvý. <sup>20</sup>Když však kolem něj stáli učedníci, vstal a vešel do města. Následujícího dne odešel s Barnabášem do Derbe. <sup>21</sup>Poté, co kázali evangelium<sup>78</sup> tomu městu a učinili mnoho učedníků, vrátili se do Lystry, Ikonie a Antiochie. <sup>22</sup>Posilovali učedníky a povzbuzovali je, aby pokračovali ve víře. Řekli: "Do Božího království vstupujeme skrze mnohé zkoušky."<sup>79</sup> <sup>23</sup>Když jim v každé církvi ustanovili starší, modlili se a postili, světili je pánovi, v něhož uvěřili.

**14<sup>24</sup>** Prošli Pisidií a přišli do Pamfýlie. <sup>25</sup>Když mluvili v Pergé evangelium-slovo<sup>80</sup>, šli do Attalie. <sup>26</sup>Potom se plavili do Antiochie, odkud byli svěření Boží milosti pro dílo, které nyní dokončili. <sup>27</sup>Když dorazili a shromáždili církev, oznámili vše, co s nimi Bůh udělal, a že otevřel dveře víry pohanům. <sup>28</sup>Zůstali tam s učedníky dlouho.

**15** <sup>1</sup>Z Judeje přišli někteří muži a začali učit bratry: "Pokud nebudete obřezáni podle Mojžíšova zvyku,<sup>81</sup> nemůžete být spaseni." <sup>2</sup>A když měli Pavel a Barna-

<sup>75</sup> To ovšem znamená věřit Ježíšovu evangelium o Království a podřídit se mu, přijímat jeho zástupnou obětní smrt za hříchy světa a všechna Ježíšova učení shrnutá jako "poslušnost víry" (Řím 1:5; 16:26; Heb 5:9; Jan 3:36 atd)

<sup>76</sup> O Království a o věcech týkajících se Ježíše (Skutky 8:12; Mk 1:14-15).

<sup>77</sup> "Bohové" sestupující na Zemi, to má určitou spřízněnost s "ortodoxní" naukou o Trojici a Vtělení. Biblický názor je však takový, že Bůh zplodil svého Syna, Mesiáše v Mariině lůně (Lk 1:35; Mt 1:18,20), a poté jej pověřil, aby nám odhalil pravou víru a také aby zemřel a byl vzkříšen

<sup>78</sup> O Království a o věcech týkajících se Ježíše Mesiáše (8:12).

<sup>79</sup> **Čtvrtý text o Království ve Skutcích.** Další zlatý text dokazující, že nastávající Boží králov-

ství na obnovené zemi, kde zde vládne Ježíš, je velkou nadějí křesťanství, která se velmi liší od vágních slibů "nebe, když zemřete", o nichž Písmo nic neříká.

<sup>80</sup> Boží slovo je ovšem zkratkou pro "slovo o Království" (Mt. 13:19), evangelium, jaké kázal nejprve Ježíš (Heb 2:3) a vždy apoštolové. Skutky 8:12 nám neustále připomínají, aby-  
chom nedefinovali evangelium chybně.

<sup>81</sup> Přesně stejná pro-mojžíšovská tendence v naší době přetrvává i v hnutí takzvaných židovských kořenů, které různými způsoby podkopává Pavlovu jasnou definici novozákonní víry. Podle Nové smlouvy neexistuje žádná povinnost pro věřící dodržovat košer zákony Lev. 11 a rozhodně žádná povinnost dodržovat sabat, svatý den a nový měsíc (Kol 2:16-17; Mt 12:5-6). Celá kniha Galaťanům varuje před míchá-

báš s nimi velký spor a debatu, ustanovili bratři Pavla a Barnabáše, aby v této věci šli do Jeruzaléma k apoštolům a starším. <sup>3</sup>Byli poslání na cestu církví, prošli Fénicií a Samarií a informovali o obrácení pohanů. Přinášeli velkou radost všem bratrům a sestrám. <sup>4</sup>Když přišli do Jeruzaléma, byli přijati církví, apoštoly a staršími. Podali zprávu o všem, co s nimi Bůh udělal. <sup>5</sup>Někteří ze sekty farizeů, kteří se stali věřícími, se postavili a řekli: "Je nezbytné, aby se ti obrácení obřezali a aby se jim přikázalo dodržovat Mojžíšův zákon."

<sup>6</sup>Apoštolové a starší se shromáždili, aby tuto záležitost zvažili. <sup>7</sup>Po dlouhé diskusi vstal Petr a řekl jim: "Bratři, víte, že před časem Bůh mezi vámi učinil rozhodnutí, aby skrze má ústa pohané slyšeli slovo evangelia<sup>82</sup> a uvěřili. <sup>8</sup>Bůh, který zná srdce každého, jim dal svůj souhlas tím, že jim dal svatého ducha, stejně jako to udělal nám. <sup>9</sup>Nerozlišoval mezi námi a jimi očistěním jejich srdcí vírou. <sup>10</sup>Proč tedy nyní zkoušíte Boha tím, že učedníkům dáváte na krk jho, které jsme nedokázali snést ani naši otcové, ani my? <sup>11</sup>Ale věříme, že jsme spaseni milostí pána Ježíše, tak jako oni." <sup>12</sup>Všichni mlčeli, když poslouchali Barnabáše a Pavla, jak oznamují znamení a zázraky, které skrze ně udělal Bůh mezi pohany.

<sup>13</sup>Když domluvili, Jakub odpověděl: "Bratři, poslouchajte mě. <sup>14</sup>Šimon uvedl, že Bůh nejprve zasáhl, aby si mezi pohany vybral lid pro své jméno. <sup>15</sup>To souhlasí se slovy proroků, jak je psáno: <sup>16</sup>'Po těchto věcech se vrátím, postavím Davidův stánek, který padl, přestavím jeho ruiny a obnovím jej, <sup>17</sup>aby zbytek lidstva mohl hledat Pána, všichni pohané, kteří jsou povoláni mým jménem, <sup>18</sup>říká Pán, který tyto věci oznamuje již dávno.' <sup>19</sup>Proto je moje rozhodnutí takové: nebudeme dělat potíže těm z pohanů, kteří se obracejí k Bohu, <sup>20</sup>ale že jim napíšeme, aby se zdrželi znečištění modlami, sexuální nemravností, uškrceným a krví. <sup>21</sup>Neboť Mojžíš od minulých generací má v každém městě ty, kdo ho hlásají, protože je čten v synagógách každou sobotu."

<sup>22</sup>Apoštolům a starším s celou církví se tedy zdálo dobré vybrat mezi sebou muže a poslat je do Antiochie s Pavlem a Barnabášem. <sup>23</sup>Poslali s nimi tento dopis: "Apoštolové a starší bratrům a sestrám z pohanů v Antiochii, Sýrii a Kilikii, vás zdraví! <sup>24</sup>Slyšeli jsme, že někteří z nás, kteří od nás neměli žádné pokyny, vás svými slovy obtěžují a znepokojují. <sup>25</sup>Zdálo se nám dobré, když jsme dospěli k jednomyslnému rozhodnutí, vybrat muže a poslat je k vám s našimi milovanými Barnabášem a Pavlem, <sup>26</sup>muže, kteří riskovali své životy pro jméno našeho pána Ježíše Mesiáše. <sup>27</sup>Poslali jsme tedy Judu a Sílu, kteří vám sami řeknou totéž. <sup>28</sup>Svatému duchu a nám se zdálo být dobré, abychom vás už dále nezatěžovali nad tyto podstatné věci: <sup>29</sup>abyste se zdržovali věcí obětovaných modlám, krve, uškrcených tvorů a sexuální nemravnosti. Pokud se od těchto věcí osvobodíte, bude se vám dařit. Sbohem."

<sup>15</sup><sup>30</sup>Když byli propuštěni, odešli do Antiochie. Když shromáždili sbor, doručili dopis. <sup>31</sup>Když ho přečetli, radovali se z jeho povzbuzení. <sup>32</sup>Juda a Síla, kteří byli také sami proroky, povzbudili a posílili bratry dlouhým prolovem. <sup>33</sup>Poté, co tam strávili nějaký čas, byli poslání zpět s pozdravem apoštolům.<sup>83</sup> <sup>35</sup>Ale Pavel a Barnabáš zůstali v Antiochii a učili a ohlašovali Pánovo evangelium-slovo spolu s mnohým dalším.

<sup>36</sup>Po několika dnech Pavel řekl Barnabášovi: "Vraťme se nyní a navštívme naše bratry a sestry ve všech městech, ve kterých jsme ohlašovali Pánovo evangelium-slovo, abychom viděli, jak se jim daří." <sup>37</sup>Barnabáš chtěl vzít s sebou také Jana, který se jmenoval Marek. <sup>38</sup>Pavel si však nemyslel, že je dobrý nápad vzít si s sebou někoho, kdo je opustil v Pamfýlii a nepokračoval s nimi v práci. <sup>39</sup>Spor se tak vyostřil, že se od sebe oddělili. Barnabáš vzal s sebou Marka a odplul na Kypr. <sup>40</sup>Pavel si vybral Sílu, a když odcházeli, bratři a sestry je svěřili Pánově milosti. <sup>41</sup>Pavel procházel Sýrií a Kilikií a posiloval církev.

ním Mojžíše a Ježíše, stejně jako 2. Kor. a hodně z Hebreům. Křesťané by měli trvat na duchovní svobodě od litery zákona. Pavel to důrazně učí v Gal. 4 a 5 ve přirovnání litery 10 přikázání k Hagar a k otroctví

<sup>82</sup> Jediné evangelium je vždy evangelium o království, které učil Ježíš (Mk 1:14-15; Sk 8:12 atd.).

<sup>83</sup> Rané rukopisy neobsahují verš 34.

**16** <sup>1</sup>Pavel přišel do Derbe a poté do Lystry, kde se setkal s učedníkem jménem Timoteus. Byl synem židovské ženy, která byla věřící, ale jeho otec byl Řek. <sup>2</sup>Bratři v Lystře a Ikoniu o něm mluvili dobře. <sup>3</sup>Pavel chtěl, aby s ním Timoteus cestoval, a tak ho vzal a obřezal ho kvůli Židům<sup>84</sup> v této oblasti, protože všichni věděli, že jeho otec je Řek. <sup>4</sup>Když procházeli městy, doručili jim rozhodnutí od apoštolů a starších v Jeruzalémě, aby je následovali. <sup>5</sup>Církve byly tedy denně posilovány ve víře a vzrůstaly počtem.

<sup>6</sup>Prošli oblastí Frýgie a Galácie, poté jim bylo svatým duchem zakázáno mluvit evangelium-slovo v provincii Asie. <sup>7</sup>Poté, co odešli do Mysie, pokusili se jít do Bithynie, ale Ježíšův<sup>85</sup> duch jim to nedovolil. <sup>8</sup>Tak minuli Mysii a šli do Troady. <sup>9</sup>Tam měl Pavel jednou v noci vidění muže z Makedonie, který stál a prosil ho: "Pojď do Makedonie a pomoz nám!" <sup>10</sup>Když Pavel spatřil toto vidění, my<sup>86</sup> jsme okamžitě vynaložili veškeré úsilí, abychom šli do Makedonie, a dospěli jsme k závěru, že Bůh nás povolal, abychom jim ohlašovali evangelium.

<sup>11</sup>Vypluli jsme z Troady a vydali jsme se rovnou cestou do Samothrace a druhý den do Neapole, <sup>12</sup>a odtud do Filippi, hlavního města v makedonské oblasti, římské kolonie. Zůstali jsme několik dní v tomto městě. <sup>13</sup>V sobotu jsme vyšli z městských bran na břeh řeky, kde jsme si mysleli, že tam bude místo modlitby. Posadili jsme se a promluvili k ženám, které se tam shromáždily.

<sup>84</sup> Nejvýznamnější je výraz "kvůli Židům". Bylo to za účelem nezpůsobovat zbytečné potíže. Při pozdější příležitosti, kdy se pomýlení věřící pokoušeli trvat na obřízce, se jim Pavel důrazně bránil a napsal celou knihu o křesťanské svobodě z litery Zákona - Galaťanům. Gal. 5:1 a dál varuje před nebezpečím jakéhokoli naléhání na fyzickou obřízku pro náboženské účely <sup>85</sup> Ježíšův duch je ovšem stejný jako duch svatý (srov. 2 Kor 3:17), a to je operační přítomnost Ježíše v práci v Církvi. Svatý duch je stejně jako v jiných pasážích duchem Otce, protože Otec a Syn pracují v úplném souladu.

<sup>86</sup> "My" naznačuje, že Lukáš doprovázel Pavla. To dokazuje, že Lukáš je nejvěrnějším a nej přesnějším svědkem NZ křesťanství. Lukáš napsal o něco více NZ než kterýkoli jiný pisatel a jedinečně zaznamenal křesťanskou víru ve

<sup>14</sup>Žena jménem Lydia, prodávající purpurové látky z města Tyatira, která uctívala Boha, nás poslouchala. Pán jí otevřel mysl, aby reagovala na to, co Pavel říkal. <sup>15</sup>Poté, co byla pokřtěna se svou rodinou,<sup>87</sup> na nás naléhala: "Pokud mě považujete za věrnou pánovi, pojdte a zůstaňte v mém domě." Tak nás přemluvila.

<sup>16</sup>Když jsme šli na místo modlitby, setkala se s námi otrokyně, která měla ducha věštění. Přinášela svým pánům věštěním mnoho peněz. <sup>17</sup>Následovala Pavla a nás a stále volala: "Tito muži jsou služebníky Nejvyššího Boha a hlásají vám cestu spásy!" <sup>18</sup>Pokračovala v tom mnoho dní. Pavla to velmi obtěžovalo, otočil se a řekl duchu<sup>88</sup> "Přikazuji ti ve jménu Ježíše Mesiáše, abys z ní vyšel!" Duch vyšel právě v tu chvíli.

<sup>19</sup>Když však její páni viděli, že jejich zdroj zisku je pryč, zmocnili se Pavla a Síly a odvěkli je před úřední činitele na tržiště. <sup>20</sup>Když je přivedli k soudcům, řekli: "Tito židovští muži ruší naše město <sup>21</sup>a prosazují zvyky, které pro nás Římany není zákonné přijímat ani dodržovat."

<sup>22</sup>Dav se připojil k útoku proti nim. Soudci je nechali svléknout a zbít pruty. <sup>23</sup>Poté, co je surově zbili, uvrhli je do vězení a nařídili žaláříkovi, aby je bezpečně střežil. <sup>24</sup>Žalářík se řídil jejich příkazy. Uvrhl je do vnitřního vězení a zajistil jejich nohy do klád.

<sup>25</sup>Ale kolem půlnoci se Pavel a Sílas modlili a zpívali chvály Bohu a vězni je poslouchali. <sup>26</sup>Náhle nastalo velké zemětřesení a základy vězení se otřásly. Okamžitě se

svých dvou knihách, Lukáš a Skutky. Lukáš dokumentoval události před i po kříži. Definitivně označil Ježíše za Božího Syna zázračně přivedeného v existenci Bohem (Lk 1:35). Tento text, pokud mu uvěřeno, by rychle sjednotil protichůdné denominace.

<sup>87</sup> Křest ve vodě je součástí zásadní poslušnosti Ježíše, který jej přikázal ve velkém pověření až do konce věku (Mt. 28:19–20). Spása je udělena těm, kteří poslouchají Ježíše (Heb 5:9).

<sup>88</sup> Stejně jako v evangeliích (Lk 4:41; Mk 9:20, kde démon v dítěti přichazejícím k Ježíšovi ho uviděl), jsou démoni nadpřirozenými osobnostmi zla. V žádném případě by nemělo být Písmo porušováno jakýmkoli pokusem o jeho extrakci z historického příběhu, v zájmu nějaké moderní, racionalizující tendence.

otevřely všechny dveře a všem spadly řetězy. <sup>27</sup>Žalářník se probudil, a když viděl dveře věznice otevřené, vytasil meč a chystal se zabít v domnění, že vězni utekli. <sup>28</sup>Pavel však vykřikl: "Neubližuj si - jsme tu všichni!" <sup>29</sup>Žalářník si vyžádal světla, vtrhl dovnitř a chvěl se strachem před Pavlem a Sílou. <sup>30</sup>Vyvedl je a řekl: "Pánové, co musím udělat, abych byl spasen?"

<sup>31</sup>Řekli: "Věř v Pána Ježíše,<sup>89</sup> a budeš spasen, ty i tvá domácnost." <sup>32</sup>A promlouvali Pánovo evangelium-slovo<sup>90</sup> jemu i všem, kteří byli v jeho domě. <sup>33</sup>Odvedl je v tu samou noční hodinu, umyl jim rány a byl okamžitě pokřtěn on i jeho domácnost. <sup>34</sup>Přivedl je do svého domu a podával jim jídlo. Žalářník a jeho domácnost byli plní radosti, protože uvěřili v Boha.<sup>91</sup>

<sup>35</sup>Když přišel den, soudci poslali úředníky a ti řekli: "Nechť ti muži jdou." <sup>36</sup>Žalářník oznámil tato slova Pavlovi a řekl: "Soudci poslali vzkaz, aby vás nechali jít. Pak tedy vyjděte a jděte v pokoji." <sup>37</sup>Ale Pavel jim řekl: "Veřejně nás bez soudu zbili a my jsme římský občané. Uvrhli nás do vězení! A teď nás chtějí tajně poslat pryč? Ne, určitě ne! Ať přijdou sami a vyvedou nás!" <sup>38</sup>Úředníci oznámili tato slova soudcům, kteří se báli, když uslyšeli, že Pavel a Sílás jsou Římané, <sup>39</sup>a přišli a omluvili se jim. Když je vyvedli, stále je prosili, aby odešli z města. <sup>40</sup>Vyšli z vězení a odešli do domu Lýdie. Když uviděli bratry a sestry, povzbudili je a poté odešli.

**17** <sup>1</sup>Když Pavel a Sílás prošli Amfipolis a Apollónii, přišli do Tesaloniky, kde byla židovská synagoga. <sup>2</sup>Jak bylo jeho zvykem, šel Pavel do synagogy a tři sabatní dny je přesvědčoval z Písma. <sup>3</sup>Vysvětlil a ukázal důkazy, že Mesiáš musel trpět a

vstát z mrtvých. Řekl: "Tento Ježíš, kterého vám hlásám, je Mesiáš." <sup>4</sup>Někteří z nich byli přesvědčeni a připojili se k Pavlovi a Sílouvi, spolu s velkým počtem bohabojných Řeků a s několika předními ženami. <sup>5</sup>Ostatní Židé však začali žárlit, vzali z trhu několik podlých mužů, aby vytvořili dav, a uvedli město do vřavy. Zaútočili na Jasonův dům a pokusili se vyvést Pavla a Sílu ven k lidem. <sup>6</sup>Když je nenašli, táhli Jasona a některé z bratrů před městské úřady a křičeli: "Tito muži, kteří rozpoutali problémy po celém světě přišli i sem. <sup>7</sup>Jason je přivítal a všichni jednají v rozporu s císařovými výnosy a říkají, že existuje ještě jeden král, Ježíš." <sup>8</sup>A tak pobouřili dav a městské orgány. <sup>9</sup>Když od Jasona a ostatních vzali peníze jako záruku, propustili je.

<sup>10</sup>Bratři okamžitě poslali v noci Pavla a Sílu do Bereje. Když tam dorazili, šli do židovské synagogy. <sup>11</sup>Tito lidé byli ušlechtlejší než lidé v Tesalonice, takže s velkou horlivostí přijímali slovo evangelia a každý den zkoumali Písma, aby zjistili, zda tomu tak je. Výsledkem bylo, že mnoho z nich se stalo věřícími, spolu s několika významnými řeckými ženami a muži. <sup>13</sup>Když však Židé v Tesalonice uslyšeli, že Pavel v Bereji ohlašuje Boží evangelium-slovo, šli tam agitovat a pobuřovat davy. <sup>14</sup>Bratři okamžitě poslali Pavla na pobřeží, zatímco tam zůstali Sila a Timoteus. <sup>15</sup>Ti, kteří doprovázeli Pavla, ho přivedli až do Atén, a pak jim Pavel řekl, aby řekli Silovi a Timoteovi, ať k němu co nejdříve přijdou.

<sup>16</sup>Když na ně Pavel čekal v Aténách, jeho duch v něm byl podněcován, když viděl město plné model. <sup>17</sup>A tak přesvědčoval v synagoze Židy a bohabojné pohany a každý den na tržišti lidi, kteří tam zrovna byli.<sup>92</sup> <sup>18</sup>Někteří epikurejští a stoičtí filozofové s

<sup>89</sup> Věřit v pána znamená věřit jeho učení a evangelium o Království a řídit se jím, nejen fakta o jeho smrti a vzkříšení, která jsou ovšem také nezbytná. Pavel kázal smrt a vzkříšení Ježíše jako "mezi věcmi prvního významu" (1 Kor 15: 3), nikoli jako celé evangelium. Viz také Skutky 19:8; 20:24-25; 28:23, 31.

<sup>90</sup> Evangelium o Království, jak ho Ježíš vždy kázal.

<sup>91</sup> Není to ovšem vágní teismus, ale víra z celého srdce v evangelium o Království a ve vše, co se týká pána Ježíše Mesiáše, a oddanost

tomu všemu (Skutky 8:12; Mt. 13: 19; Heb 2:3). <sup>92</sup> Novým ekvivalentem tohoto veřejného fóra pro debatu a vysvětlení křesťanské víry je internet - webové stránky, fóra, blogy, facebook atd. Díky technologickému zázraku nyní může být dosaženo velké části světa. To dělá z příkazu u Mat. 24:14 o celosvětovém ohlašování evangelia o Království skutečnou možnost. Jak se technologie překladu zlepšuje, překonávají se různé jazykové bariéry. Dobrá znalost angličtiny zůstává nejcennějším přínosem pro všechny kazatele evangelia o Království a ovšem důk-

ním také hovořili. Někteří řekli: "Co se to ten žvanil snaží říci?"<sup>93</sup> Jiní řekli: "Zdá se, že prosazuje cizí bohy," protože Pavel kázal Ježíše a vzkříšení.<sup>19</sup> Přivedli ho na Areopág a řekli: "Můžeme vědět, jaké je toto tvé nové učení? <sup>20</sup>Vždyť k našim uším přinášíš nějaké podivné věci a my chceme vědět, co tyto věci znamenají." <sup>21</sup>Všichni Aténané a cizinci, kteří tam žili, trávili veškerý svůj čas vyprávěním nebo posloucháním nějakých novinek.

**17<sup>22</sup>** Pavel se postavil uprostřed Areopagu a řekl: "Aténští lidé, vidím, že jste ve všech ohledech velmi zbožní. <sup>23</sup>Když jsem kráčel kolem a díval se na předměty vašeho uctívání, našel jsem oltář s tímto nápisem: 'Neznámému Bohu.' Tudíž to, co uctíváte v nevědomosti, vám oznamuji. <sup>24</sup>Bůh, který stvořil svět a vše v něm, který je Pánem nebe i země, nežije v chrámech vytvořených rukama. <sup>25</sup>A není mu slouženo lidskýma rukama, jako by něco potřeboval, protože sám dává každému život, dech a všechno. <sup>26</sup>Udělal z jednoho člověka každý národ lidstva, aby žili na celé zemi, když stanovil jejich určené časy a hranice jejich zemí. <sup>27</sup>Jeho záměrem bylo, aby Ho hledali, pokud by si snad na něj mohli sáhnout a najít Ho - i když není daleko od každého z nás. <sup>28</sup>Neboť v NĚm žijeme, pohybujeme se a existujeme. Jak řekli někteří vaši vlastní básníci: 'Všichni jsme jeho děti.'<sup>94</sup> <sup>29</sup>Jelikož jsme Boží děti, neměli bychom si myslet, že Božstvo je jako zlato, stříbro nebo kámen, obraz formovaný uměním a představivostí člověka. <sup>30</sup>Bůh tehdy přehlížel časy nevědomosti, ale nyní přikazuje všem lidem všude, aby činili pokání,<sup>95</sup> <sup>31</sup>protože stanovil den, kdy bude soudit svět spravedlivě skrze muže, kterého ustanovil, a každému dal důkaz tím, že ho vzkřísil z mrtvých."

<sup>32</sup>Když se doslechli o vzkříšení mrtvých, někteří se posmívali, ale jiní řekli:

"Chceme o tom od tebe slyšet více." <sup>33</sup>Pavel je opustil. <sup>34</sup>Ale někteří lidé se k němu přidali a stali se věřícími, včetně Dionysia, člena rady Areopagu, ženy jménem Damaris a dalších.

**18** <sup>1</sup>Poté Pavel odcestoval z Atén a šel do Korintu, <sup>2</sup>kde našel Žida jménem Aquila z Pontu. Ten nedávno přišel s manželkou Priscillou z Itálie, protože Klaudius přikázal všem Židům opustit Řím. Pavel šel k nim, <sup>3</sup>a protože praktikovali stejný obchod, zůstal s nimi a pracoval. Povoláním byli výrobci stanů. <sup>4</sup>Pavel argumentoval v synagoze každou sobotu a snažil se přesvědčit Židy a Řeky.

<sup>5</sup>Když Síla a Timoteus přišli z Makedonie, věnoval Pavel svůj čas zcela evangeliu-slovu a svědčil Židům, že Ježíš je Mesiáš. <sup>6</sup>Když mu odporovali a rouhali se, vytřepal svůj oděv a řekl jim: "Vaše krev buď na vaše hlavy! Já jsem čistý. Od této chvíle půjdu k pohanům." <sup>7</sup>Potom odtud odešel a šel do domu Titia Justa, muže, který uctíval Boha a jehož dům byl vedle synagogy. <sup>8</sup>Krispus, vůdce synagogy, uvěřil v pána s celou svou domácností. Mnozí z korintských lidí, kteří to slyšeli, uvěřili a byli pokřtěni.<sup>96</sup> <sup>9</sup>Pán řekl Pavlovi ve vidění v noci: "Neboj se, ale dál mluv a nemlč, <sup>10</sup>protože jsem s tebou a nikdo na vás nezaútočí ani vám neublíží, protože v tomto městě mám mnoho lidí." <sup>11</sup>Pavel tam tedy žil osmnáct měsíců a vyučoval mezi nimi Boží evangelium-slovo.

<sup>12</sup>Ale když byl Gallio prokonzulem Achaie, Židé jednotně zaútočili na Pavla a přivedli ho před soudní stolicí. <sup>13</sup>Řekli: "Tento muž přesvědčuje lidi, aby uctívali Boha v rozporu se Zákonem." <sup>14</sup>Ale když se Pavel chystal otevřít ústa, řekl Gallio Židům: "Pokud by vskutku šlo o bezpráví nebo o zlý zločin, Židé, bylo by rozumné, abych vás vyslechl. <sup>15</sup>Pokud však jde o otázky týkající

ladné pohroužení do Písma.

<sup>93</sup> Doslova v řečtině, "ten, kdo sbírá útržky informací." Slovo je *spermologos*, "osoba semene-slova". Je ironií, a jsem si jist, že Lukášovi ten humor zde neunikl, že Pavel i Ježíš byli oba kazateli evangelia o Království, semene-slova (Lk 8:11, Mt. 13:19; srov. 1. Pet 1:22-25).

<sup>94</sup> Je pozoruhodné vzít v úvahu, že každá lidská bytost je příbuzný, a všichni máme Adama a Evu jako své rodiče. Představte si, jak by vypa-

dal rodokmen celé lidské rasy!

<sup>95</sup> Kalvínská myšlenka omezeného vykoupení nebo omezené výzvy ke spáse je zde Pavlovými slovy zjevně vyvrácena

<sup>96</sup> Křest ve vodě je podstatným prvkem poslušnosti evangeliu. Ježíš byl pokřtěn a křtil také ostatní (Jan 3:26; 4:1). Petr a Pavel vždy dávali pokyn obráceným, aby byli pokřtěni. Následoval standardní postup a měl by i nadále následovat příklad ve Skutcích 8:12

se slov a jmen a vašeho vlastního Zákona, postarejte se o to sami. Nechci být soudcem v těchto věcech." <sup>16</sup>A vyhnal je ven ze soudu. <sup>17</sup>Pak se všechen lid zmocnil Sosthena, vůdce synagógy, a bil ho před soudnou stolicí, ale Gallio se nezajímal o žádnou z těch záležitostí.

<sup>18</sup>Pavel zůstal ještě po mnoho dní a pak se rozloučil s bratry. Odplul do Sýrie spolu s Priscillou a Aquilou. Nechal si oholit hlavu v Kenchreji, protože složil slib. <sup>19</sup>Přišli do Efezu a nechal je tam. Potom sám vstoupil do synagógy a promluvil k Židům. <sup>20</sup>Když ho požádali, aby zůstal déle, odmítl to, <sup>21</sup>ale když je opouštěl, řekl: "Vrátím se k vám, bude-li Bůh chtít." Potom vyplul z Efezu.

<sup>22</sup>Když přistál v Cézareji, šel pozdravit církve a poté odešel do Antiochie. <sup>23</sup>Poté, co tam strávil nějaký čas, odešel a procházel oblastí Galatie a Frýgie, přitom posiloval všechny učedníky.

<sup>24</sup>Žid jménem Apollo z Alexandrie přišel do Efezu. Byl výmluvným řečníkem a byl silný v Písmu. <sup>25</sup>Byl poučen o způsobu pána a byl horlivý v duchu. Mluvil a učil přesně věci o Ježíši, i když znal jen Janův křest. <sup>26</sup>Začal směle mluvit v synagoze, ale když ho slyšeli Priscilla a Aquila, vzali ho stranou a přesněji mu vysvětlili Boží cestu. <sup>27</sup>Když se rozhodl jít do Achaie, bratři ho povzbudili a napsali učedníkům, aby ho přivítali. Když dorazil, velmi pomohl těm, kteří uvěřili skrze milost, <sup>28</sup>protože mocně veřejně dokázal nesprávnost Židů a ukázal z Písma, že Mesiáš je Ježíš.

**19** <sup>1</sup>Když byl Apollo v Korintu, Pavel prošel horní zemí a přišel do Efezu, kde našel několik učedníků. <sup>2</sup>Zeptal se jich: "Přijali jste svatého ducha, když jste uvěřili?" <sup>97</sup> Odpověděli: "Ne, ani jsme neslyšeli, že existuje svatý duch." <sup>3</sup>Pavel se zeptal: "Do čeho jste tedy byli pokřtěni?" Odpověděli: "Do Janova křtu." Pavel poté řekl: <sup>4</sup>"Jan křtil křtem pokání a říkal lidem, že by měli věřit v toho, kdo má přijít za ním - tedy v Ježíše." <sup>5</sup>Když to uslyšeli, byli pokřtěni ve jméno pána Ježíše. <sup>6</sup>Když na ně Pavel položil ruce, přišel na ně svatý duch a oni začali

mluvit cizími jazyky a prorokovat. <sup>7</sup>Celkem jich bylo asi dvanáct mužů.

<sup>8</sup>Pavel vstoupil do synagógy a po dobu tří měsíců směle promlouval, obracel se na ně a přesvědčoval je o Božím království. <sup>98</sup> <sup>9</sup>Když však někteří byli zatvrzelí a neposlušní a mluvili o Cestě před lidmi špatně, opustil je a odvedl učedníky pryč. Pak přesvědčoval každý den v Tyrannově škole. <sup>10</sup>Pokračovalo to dva roky, takže všichni, kdo žili v provincii Asie, slyšeli Pánovo evangelium-slovo, Židé i Řekové.

<sup>11</sup>Bůh prováděl rukama Pavla mimořádné zázraky, <sup>12</sup>takže i šátky nebo zástěry byly přenášeny z jeho těla k nemocným a nemoci je opouštěly a zlí duchové odcházel. <sup>13</sup>Někteří Židé však, kteří putovali po okolí a vyháněli demony, se pokoušeli vzývat jméno pána Ježíše nad těmi, kdo měli zlé duchy, a říkali: „Přikazuji ti ve jménu Ježíše, o kterém káže Pavel.“ <sup>14</sup>Dělalo to sedm synů Scevy, židovského hlavního kněze. <sup>15</sup>Zlý duch jim odpověděl: "Uznávám Ježíše a vím o Pavlovi, ale kdo jste vy?" <sup>16</sup>A muž, v němž byl zlý duch, na ně skočil, přemohl je všechny a bil je, a utekl z toho domu nazí a zranění. <sup>17</sup>To se stalo známým každému, kdo žil v Efezu, Židům i Řekům. Na všechny dopadl strach a bylo ctěno jméno pána Ježíše. <sup>18</sup>Mnozí z těch, kteří uvěřili, přišli a přiznali se, otevřeně uznali své dřívější praktiky. <sup>19</sup>A mnozí z těch, kteří praktikovali magii, přinesli své knihy a spálili je před zraky všech. Vypočítali jejich hodnotu a zjistili, že je to padesát tisíc kusů stříbra. <sup>20</sup>Tak Pánovo evangelium-slovo mocně rostlo a šířilo se.

<sup>21</sup>Poté Pavel rozhodl, že když projde Makedonií a Acháji, půjde do Jeruzaléma. Řekl: "Až tam budu, musím jet také do Říma." <sup>22</sup>Když tedy poslal do Makedonie dva z těch, kteří mu sloužili, Timotea a Erasta, sám zůstal na chvíli v provincii Asie.

<sup>23</sup>Přibližně v té době vznikl velký zmatek, pokud jde o tu Cestu. <sup>24</sup>Muž jménem Demetrius, stříbrotepec, který vyráběl stříbrné svatyně bohyně Artemis, přinášel řemeslníkům velké množství obchodní činnosti. <sup>25</sup>Demetrius je shromáždil společně s

<sup>97</sup> Ne "protože jste věřili", ale "když jste (nejprve) věřili." V NZ neexistuje "druhá úroveň" křesťanské víry. Duch svatý je dán těm, kdo poslouchají Ježíše tím, že naslouchají evangeliu a řídí se

jím (Skutky 5:32; Heb 5:9; srov. Gal 3:2-3; evangelium obsahuje ducha, kterého musí obrácený přijmout.).

<sup>98</sup> **Pátý text o Království ve Skutcích.**

dělníky v podobných oborech a řekl: "Muži, víte, že naše bohatství závisí na tomto obchodu. <sup>26</sup>A vidíte a slyšíte, že nejen v Efezu, ale téměř v celé provincii Asie, tento Pavel přesvědčil a odvrátil mnoho lidí tím, že říkal, že bohové vyrobení rukama nejsou vůbec bohové. <sup>27</sup>Existuje nejen nebezpečí, že by náš obchod mohl upadnout do špatné pověsti, ale také chrám velké bohyně Artemis bude považován za nic a její majestát ztracen, té, kterou uctívá celá provincie Asie a svět." <sup>28</sup>Když to uslyšeli, zuřili a křičeli: "Skvělá je Artemis Efezanů!" <sup>29</sup>Město bylo plné zmatku a lidé pospíchali společně do amfiteátru a zmocnili se Pavlových společníků Gaia a Aristarcha, kteří byli z Makedonie. <sup>30</sup>Když chtěl Pavel jít do davu, učedníci mu to nedovolili. <sup>31</sup>Někteří z provinčních úředníků, kteří byli Pavlovými přáteli, mu poslali zprávu a prosili ho, aby nevstupoval do amfiteátru. <sup>32</sup>Někteří křičeli jedno, jiní něco dalšího. Dav byl v naprostém zmatku. Většina z nich nevěděla, proč tam jsou. <sup>33</sup>Někteří z nich si mysleli, že důvodem byl Alexander, protože ho Židé tlačili dopředu. Alexander ukázal rukou, měl v úmyslu bránit se davu. <sup>34</sup>Když si ale uvědomili, že je Žid, všichni asi dvě hodiny jednohlasně křičeli: "Velká je Artemis Efezanů!" <sup>35</sup>Když městský úředník uklidnil dav, řekl: "Efezané, existuje někdo, kdo neví, že město Efezanů je strážcem chrámu velké Artemis a jejího obrazu, který spadl z nebe? <sup>36</sup>Jelikož se jedná o nepopiratelná fakta, měli byste být klidní a nedělat nic unáhleného. <sup>37</sup>Neboť jste přivedli sem tyto muže, kteří nejsou ani lupiči chrámů, ani rouhači naší bohyně. <sup>38</sup>Pokud tedy Demetrius a řemeslníci s ním mají na někoho stížnost, jsou soudy otevřené a jsou tu prokonzulové. Ať přinesou obvinění tam. <sup>39</sup>Pokud však budete potřebovat cokoli jiného, bude to vyřešeno v zákoném shromáždění. <sup>40</sup>Opravdu nám hrozí, že budeme kvůli dnešním událostem obviněni ze vzpoury, a není pro to žádný důvod. Nebudeme schopni uvést jediný důvod pro tento rozruch." <sup>41</sup>Poté, co řekl tato slova, propustil dav.

<sup>99</sup> Den vzkříšení po pátečním ukřižování. Vhodný začátek nové smlouvy, 8. den, neděle. V 1 Kor. 16:2 se zdá, že do církevní pokladny byly na setkáních shromažďovány každou neděli, podle osobního výběru dárců (ne levitský desá-

**20** <sup>1</sup>Poté, co přestala vřava, poslal Pavel pro učedníky, a když je povzbudil, rozloučil se a odešel do Makedonie. <sup>2</sup>Prošel krajem a mnoha slovy povzbudil tamní věřící a poté pokračoval do Řecka. <sup>3</sup>Poté co tam strávil tři měsíce, bylo proti němu zosnováno spiknutí Židů, když se chystal vyplout do Sýrie, a proto se rozhodl vrátit přes Makedonii. <sup>4</sup>Doprovázel ho Sopater z Bereje, syn Pyrrhův; Aristarchos a Sekundus z Tesaloniky; Gaius z Derbe; Timoteus; a Tychikus a Trofimus z provincie Asie. <sup>5</sup>Ti šli napřed a čekali na nás v Troadě. <sup>6</sup>Po dnech nekvašeného chleba jsme vypluli z Filippi a setkali jsme se s nimi o pět dní později v Troadě, kde jsme zůstali sedm dní.

<sup>7</sup>První den v týdnu<sup>99</sup>, když jsme se shromáždili, abychom lámali chléb, začal k nim promlouvat Pavel, který měl v úmyslu odejít příští den, a pokračoval ve svém projevu až do půlnoci. <sup>8</sup>V místnosti nahoře, kde jsme se shromáždili, bylo mnoho lamp. <sup>9</sup>Mladý muž jménem Eutychus seděl v okně a začal upadat do hlubokého spánku. Když Pavel dál mluvil, byl přemožen spánkem, spadl ze třetího patra a byl zvednut jako mrtvý. <sup>10</sup>Pavel však sestoupil, padl na něj a objal ho a řekl: "Nebojte se. Je stále naživu." <sup>11</sup>Pavel se vrátil nahoru, lámal chléb, jedl a dlouho s nimi mluvil, dokonce až do svítání, a pak odešel. <sup>12</sup>Odvedli mladého muže živého domů a byli velmi potěšeni.

<sup>13</sup>Poté, co jsme šli vpřed k lodi, vypluli jsme k Assu a chtěli jsme tam vzít Pavla. Zařídil to tak, že měl v úmyslu jít po souši. <sup>14</sup>Když nás potkal v Assu, vzali jsme ho na palubu a jeli do Mitylene. <sup>15</sup>Odtud jsme se plavili druhý den naproti Kiosu a další den jsme se přiblížili k Samu a následující den jsme dorazili do Milétu. <sup>16</sup>Pavel se rozhodl plout kolem Efezu, aby nemusel trávit čas v provincii Asie, protože spěchal do Jeruzaléma, aby dorazil, pokud je to možné, do letnic.<sup>100</sup> <sup>17</sup>Z Milétu poslal zprávu do Efezu a svolal starší církev. <sup>18</sup>Když přišli, řekl jim: "Vy sami víte, od prvního dne, kdy jsem vkročil do provincie Asie, jak jsem byl s vá-

tek). Důvodem bylo, jak řekl Pavel, že by neměly být žádné sbírky, když později dorazí.

<sup>100</sup> Svátek by zaručil velké publikum, které potřebuje slyšet evangelium.

mi po celou dobu, <sup>19</sup>sloužil jsem Pánu se vší pokorou a s mnoha slzami, a se zkouškami, které na mě přivedla spiknutí Židů. <sup>20</sup>Neustoupil jsem od toho, abych vám oznámil, co je užitečné, učil jsem vás veřejně a od domu k domu. <sup>21</sup>Židům i Řekům jsem svědčil o pokání vůči Bohu a o víře v našeho pána<sup>101</sup> Ježíše Mesiáše. <sup>22</sup>Nyní jdu, spoután duchem, do Jeruzaléma, aniž bych věděl, co se mi tam stane. <sup>23</sup>Vím jen to, že v každém městě mi svatý duch dosvědčuje, že na mě čekají pouta a soužení. <sup>24</sup>Považuji však pro sebe svůj život za nic, abych mohl dokončit svůj úkol a službu, kterou jsem obdržel od pána Ježíše: vydávat svědectví o evangelium Boží milosti. <sup>25</sup>Nyní vím, že vy všichni, mezi nimiž jsem chodil ohlašovat evangelium o Království,<sup>102</sup> už moji tvář neuvíďte. <sup>26</sup>A tak vám dnes svědčím, jsem nevinný krví všech lidí, <sup>27</sup>protože jsem neustoupil, abych vám neoznámil celý Boží plán.<sup>103</sup>

<sup>20</sup><sup>28</sup>Bděte nad sebou i nad celým stádem, v němž vás svatý duch ustanovil za dozorce, abyste pásli Boží církev, kterou získal krví svého vlastního Syna. <sup>29</sup>Vím, že po mém odchodu mezi vás přijdou divocí vlci, kteří nebudou mírní vůči stádu. <sup>30</sup>Z vašeho vlastního středu povstanou muži, kteří převrátí pravdu, aby odcizili učedníky pro sebe. <sup>31</sup>Buďte tedy ve střehu! Nezapomeňte, že po dobu tří let jsem nikdy nepřestal každého se slzami napomínat, ve dne v noci. <sup>32</sup>A nyní vás svěřuji Bohu a slovu Jeho milosti,<sup>104</sup> které vás může vybudovat a dát vám dědictví mezi všemi svatými. <sup>33</sup>Nežádal jsem nikoho o stříbro, zlato ani oblečení. <sup>34</sup>Sami víte, že tyto moje ruce zajišťovaly mé vlastní potřeby i těch, kteří byli se

mnou. <sup>35</sup>Ve všem, co jsem dělal, jsem vám ukázal, že při této práci byste měli pomáhat slabým a pamatovat na slova pána Ježíše, když sám řekl: 'Je blaženější dávat než přijímat.'

<sup>36</sup>Když to řekl, poklekl a modlil se se všemi. <sup>37</sup>Všichni otevřeně plakali, objímali Pavla a líbali ho. <sup>38</sup>Byli obzvláště smutní kvůli tomu, co řekl o tom, že už neuvidí jeho tvář. Potom ho doprovodili na loď.

**21** <sup>1</sup>Když jsme se od nich odtrhli, vypluli jsme přímou cestou ke Kosu a druhý den na Rhodos a odtud do Patary. <sup>2</sup>Poté, co jsme našli loď plující do Fénicie, jsme šli na palubu a vypluli. <sup>3</sup>Když jsme ke Kypru přijeli na dohled a nechali jsme jej nalevo, plavili jsme se do Sýrie a přistáli jsme v Tyru, protože tam měla loď vyložit svůj náklad. <sup>4</sup>Když jsme našli učedníky, zůstali jsme tam týden. Ti neustále říkali Pavlovi prostřednictvím ducha, že by neměl vkročit do Jeruzaléma. <sup>5</sup>Když tam naše dny skončily, odešli jsme a pokračovali v cestě. Všichni věřící s manželkami a dětmi nás doprovázeli, dokud jsme nebyli mimo město. Klekli jsme si na pláži a modlili se. Po rozloučení <sup>6</sup>j jsme nastoupili na loď a oni se vrátili domů.

<sup>7</sup>Když jsme dokončili plavbu z Tyru, dorazili jsme do Ptolemaid. Pozdravili jsme bratry a sestry a strávili jsme s nimi den. <sup>8</sup>Následujícího dne jsme je opusili a šli do Cézareje. Bydleli jsme v domě Filipa evangelisty, který byl jedním ze sedmi. <sup>9</sup>Filip měl čtyři panenské dcery, které byly prorokyněmi.<sup>105</sup> <sup>10</sup>Když jsme tam zůstali mnoho dní, přišel z Judeje prorok jménem Agabus. <sup>11</sup>Přišel k nám a vzal si Pavlův opasek, svázel si ruce a nohy a řekl: "Toto říká svatý

<sup>101</sup> Je důležité si pamatovat, že neustále úsloví "naš pán Ježíš" nám říká, že Ježíš zde nedostává titul JHVH, posvátné jméno. V hebrejštině je nemožné říci "můj JHVH" nebo "naš JHVH". Titul "pán" pro Ježíše vychází ze slavného Ž 110:1 kde je "můj pán" (ne Pán), titul (*adoni*), který se pro Božstvo nikdy nepoužívá.

<sup>102</sup> **Šestý text o Království ve Skutcích.** Toto je zásadně důležitý verš pro zjištění snadné skutečnosti, že evangelium Boží milosti se nijak neliší od evangelia o Království, jaké kázali Ježíš a Pavel. "Kázání evangelia o Boží milosti" (v. 24) je synonymem pro "ohlašování evangelia o Království" (v. 25; srv. 19:8; 28:23, 30, 31).

<sup>103</sup> Toto jsou varovná slova pro věřící a zvláště pro učitele za všech okolností. V žádném případě není součástí Boží rady, která by měla být vynechána nebo omezena z důvodu popularity nebo tlaku ostatních, jejichž porozumění je chybné nebo slabé. "Kdo miluje příbuzné více než mě, není mě hoden," řekl Ježíš (Mt 10:37).

<sup>104</sup> Synonymum pro evangelium o Království ve v. 24-25

<sup>105</sup> Ne nutně prorokyně ve smyslu předvídání, ale dámy, které se důkladně podílely na službě vzdělávání a povzbuzování (1. Kor. 11:4-5; 14:3 a násl.).



duch: Tímto způsobem Židé v Jeruzalémě spoutají muže, který vlastní tento opasek, a vydají ho pohanům." <sup>12</sup>Když jsme to slyšeli, prosili jsme my i tamní věřící Pavla, aby nechodil do Jeruzaléma. Pavel odpověděl: "Co to děláte, když pláčete a lámete mé srdce? Jsem totiž připraven nejen být svázán, ale také zemřít v Jeruzalémě pro jméno pána Ježíše." <sup>14</sup>Protože se nedal přesvědčit, neřekli jsme už nic jiného než: "Staň se vůle Pána."

<sup>15</sup>Po těchto dnech jsme se připravili a vydali se na cestu do Jeruzaléma. <sup>16</sup>Někteří z učedníků z Cézareje také šli s námi a přivedli nás do domu Mnasona z Kypru, učedníka od prvních dnů, u kterého jsme hodlali zůstat.

<sup>17</sup>Když jsme přišli do Jeruzaléma, tam nás bratři a sestry s radostí přivítali. <sup>18</sup>Následujícího dne šel Pavel s námi za Jakubem a byli tam všichni starší. <sup>19</sup>Poté, co je pozdravil, Pavel po pořádku informoval o věcech, které Bůh vykonal mezi pohany prostřednictvím jeho služby. <sup>20</sup>Když to uslyšeli, oslavovali Boha. Řekli Pavlovi: "Vidíš, bratře, kolik tisíc Židů se stalo věřícími a všichni jsou horliví pro Zákon. <sup>21</sup>Byli o tobě informováni, že učíš všechny Židy žijící mezi pohany, aby opustili Mojžíše a říkáš jim, aby neobřezávali své děti a neřídili se zvyky. <sup>22</sup>Co je tedy možné udělat? Nepochybně uslyší, že jsi přišel. <sup>23</sup>Udělej tedy, co ti řekneme: Máme čtyři muže, kteří složili přísahu. <sup>24</sup>Vezmi je a očisti se s nimi a zaplať jim výdaje za oholení hlav. Pak všichni budou vědět, že na tom, co o tobě slyšeli, není pravda, ale že ty sám žiješ v souladu se Zákonem. <sup>25</sup>Ale pohanům, kteří uvěřili, jsme napsali rozhodnutí, že by se měli vyhnout masu obětovaného modlám, krvi, masu uškracených zvířat a sexuální nemravnosti." <sup>26</sup>Pavel tedy vzal muže a následujícího dne se očistil a šel s nimi do chrámu<sup>106</sup> a oznámil jim dokončení dnů očistění, kdy bude obětována oběť za každého z nich.

<sup>21</sup><sup>27</sup>Když uběhlo téměř sedm dní, Židé z Asie, když viděli Pavla v chrámu, podnítili celý zástup a vložili na něj ruce, <sup>28</sup>křičeli: "Lidé Izraele, pomozte! Toto je muž, který každého všude učí proti našemu lidu, Zákonu a tomuto místu. A dokonce přivedl do chrámu Řeky a poskvrnil toto svaté místo!" <sup>29</sup>Viděli totiž ve městě s Pavlem Efezana Trofima a předpokládali, že ho Pavel přivedl do chrámu. <sup>30</sup>Celé město se rozvířilo a lid se seběhl. Chytili Pavla a táhli ho z chrámu. Ihned byly zavřeny dveře. <sup>31</sup>Když se ho pokoušeli zabít, bylo veliteli římské kohorty zasláno hlášení, že celý Jeruzalém je ve vřavě. <sup>32</sup>Velitel okamžitě vzal vojáky a setníky a seběhli k lidem. Když dav uviděl velitele a vojáky, přestali Pavla bít. <sup>33</sup>Velitel pak přišel, zatkl Pavla, nařídil, aby byl spoután dvěma řetězy, a zeptal se, kdo je a co udělal. <sup>34</sup>Někteří z davu však křičeli jedno a další něco jiného. Když velitel nebyl schopen zjistit fakta kvůli všemu tomu hluku, nařídil, aby byl Pavel přiveden do kasáren. <sup>35</sup>Když Pavel přišel ke schodům, nesli ho vojáci kvůli násilí davu, <sup>36</sup>protože za nimi šel dav a křičel: "Pryč s ním!"

<sup>37</sup>Když měl být Pavel přiveden do kasáren, zeptal se velitele: "Mohu s tebou mluvit?" Velitel řekl: "Ty umíš řečtinu? <sup>38</sup>Nejsi tedy Egypťan, který vyvolal vzpouru a před časem vedl čtyři tisíce zabijáků na poušť?" <sup>39</sup>Pavel odpověděl: "Jsem Žid z Tarsu v Kilikii, občan významného města. Prosím, dovol mi promluvit k lidem." <sup>40</sup>Když mu velitel dal svolení, stál Pavel na schodech a rukou ukázal lidem. Nastalo nad nimi velké ticho a on je oslovil aramejsky:

**22**<sup>1</sup>"Bratři a otcové, poslouchajte obranu, kterou vám nyní předkládám." <sup>2</sup>Když uslyšeli, že je oslovuje v aramejštině, ztichli. <sup>3</sup>Řekl: "Jsem Žid narozený v Tarsu v Kilikii, ale vychován v tomto městě. Byl jsem přísně vzděláván Gamalielem podle Zákona našich otců a byl jsem horlivý pro Boha, stejně jako vy všichni dnes. <sup>4</sup>Tu Ce-

<sup>106</sup> Tato epizoda naznačuje, že Pavlovo porozumění bylo radikálnější než Jakubovo, ale Pavel byl při této příležitosti ochoten být diplomatický. V Galatském a Koloském se postavil Pavel proti vnucování Mojžíšova zákona co do litery každému věřícímu a v Řím. 14:14, 20 Pavel mluvil jako Žid a křesťan způsobem, který ne-

mohl znamenat, že učil zákony o jídle v Lev. 11. Pavel v Galatánům hovoří o obřízce na těle jako o zbytečné pro Žida nebo cizince (Gal 5:2, 3, 11). Vehementně řekl, že pokud někdo trvá na dodržování zákona obřízky na těle, bude muset dodržovat celý zákon.

stu jsem pronásledoval až k smrti, svazoval jsem a vydával do vězení muže i ženy. <sup>5</sup>Velekněz a rada starších o tom mohou svědčit. Dostal jsem od nich dopisy bratrům a cestoval jsem do Damašku, abych je v řetězech přivedl do Jeruzaléma, aby byli potrestáni.

<sup>6</sup>Když jsem byl na cestě, poblíž Damašku asi v poledne, najednou kolem mě zazářilo z nebe jasné světlo. <sup>7</sup>Padl jsem na zem a slyšel hlas, který mi říkal: 'Saule, Saule, proč mě pronásleduješ?' <sup>8</sup>Odpověděl jsem: 'Kdo jsi, pane?' Řekl mi: 'Já jsem Ježíš Nazaretský, kterého pronásleduješ.' <sup>9</sup>Ti, kteří byli se mnou, viděli světlo, ale nerozuměli hlasu, který ke mně mluvil. <sup>10</sup>Zeptal jsem se: 'Co mám dělat, pane?' Pán mi řekl: 'Vstaň a jdi do Damašku. Tam ti bude řečeno o všem, co bylo určeno, abys konal.' <sup>11</sup>Jelikož jsem nemohl vidět kvůli jasu tohoto světla, veden rukama těch, kteří byli se mnou, přišel jsem do Damašku.

<sup>12</sup>Přišel ke mně muž jménem Ananiáš, zbožný podle Zákona, a vysoce ceněný všemi Židy žijícími v Damašku. <sup>13</sup>Postavil se vedle mě a řekl: 'Bratře Saule, získej zpět svůj zrak!' V tu chvíli jsem na něj vzhledl. <sup>14</sup>Řekl: 'Bůh našich otců tě ustanovil, abys poznal Jeho vůli a viděl Spravedlivého a slyšel o něm. <sup>15</sup>Budeš pro něj svědkem všem lidem toho, co jsi viděl a slyšel. Tak proč čekat? <sup>16</sup>Vstaň, dej se pokřtít a nech smýt své hříchy vzýváním jeho jména.'

<sup>17</sup>Když jsem se vrátil do Jeruzaléma, zatímco jsem se modlil v chrámu, upadl jsem do transu <sup>18</sup>a viděl jsem ho, jak mi říká: 'Pospěš si! Rychle vypadni z Jeruzaléma, protože nepřijmou tvé svědectví o mně.' <sup>19</sup>Řekl jsem: 'pane, oni sami vědí, že jsem věznil a bil v každé synagoze ty, kdo v tebe věří. <sup>20</sup>A když byl zavražděn tvůj svědek Štěpán, přihlížel jsem také, souhlasil s jeho smrtí a hlídal pláště těch, kteří ho zabíjeli.' <sup>21</sup>Řekl mi: 'Jdi, protože tě odtud pošlu daleko k pohanům.'

<sup>22</sup>Naslouchali mu, dokud neřekl toto, ale potom křičeli: "Zbav se země tohoto muže - nemělo by mu být dovoleno, aby žil!" <sup>23</sup>Když to vykřikli, svlékli si pláště a vyhazovali prach do vzduchu. <sup>24</sup>Velitel přikázal, aby byl Pavel přiveden do kasáren, a přikázal, aby byl vyslýchán bičováním, aby zjistil, proč na něj lidé tak křičeli. <sup>25</sup>Když ho na-

tahovali, aby byl zbičován, zeptal se Pavel setníka, který tam stál: "Je pro tebe legální bičovat římského občana, který nebyl shledán vinným?" <sup>26</sup>Když to setník uslyšel, šel k veliteli a řekl mu: "Co se chystáš udělat? Tento muž je římský občan." <sup>27</sup>Velitel přišel a zeptal se Pavla: "Jsi římský občan?" Pavel odpověděl: "Ano" <sup>28</sup>Velitel řekl: "Koupil jsem si své občanství za velkou částku." Pavel odpověděl: "Ale já jsem se skutečně narodil jako římský občan." <sup>29</sup>Ti, kteří se chystali Pavla vyslýchat, se od něj okamžitě drželi dál. Velitel se bál, když zjistil, že Pavel je římský občan, protože ho dal do řetězů.

<sup>30</sup>Následujícího dne, když chtěl vědět pravdu o tom, proč ho Židé obviňují, ho však propustil a přikázal, aby se sešli nejvyšší kněží a celá rada. Přivedl Pavla a postavil ho před ně.

**23** <sup>1</sup>Pavel se podíval přímo na radu a řekl: "Bratři, žil jsem s čistým svědomím před Bohem dodnes." <sup>2</sup>Velekněz Ananiáš přikázal těm, kteří stáli u něj, aby ho udeřili přes ústa. <sup>3</sup>Pavel mu řekl: "Bůh tě udeří, ty obílená stěno! Sedíš tady, abys mě soudil podle Zákona, a v rozporu se Zákonem přikazuješ, abych byl udeřen?" <sup>4</sup>Ti, kdo stáli poblíž, řekli: "Znevažuješ Božího velekněze?" <sup>5</sup>Pavel řekl: "Neuvědomil jsem si, bratři, že je veleknězem. Jak je psáno: 'Nemáš mluvit špatně o vládci svého lidu.'"

<sup>6</sup>Pavel poznal, že částí rady byli saduceové a další farizeové, a zakřičel: "Bratři, já jsem farizej, syn farizeů. Jsem souzen za nadějí na vzkříšení mrtvých!" <sup>7</sup>Když to řekl, začala hádka mezi farizeji a saduceji a shromáždění bylo rozděleno. <sup>8</sup>Saduceové totiž říkají, že neexistuje vzkříšení, ani andělé, ani duchové, ale farizeové v to všechno věří. <sup>9</sup>Nastal velký křik a někteří farizejští náboženští učitelé vstali a silně se přeli: "Na tomto muži nenacházíme nic špatného! Co když k němu mluvil duch nebo anděl?" <sup>10</sup>Když nastala prudká hádka, velitel v obavě, že Pavla roztrhají na kusy, přikázal vojákům, aby šli a násilím ho od nich odvedli a přivedli do kasáren.

<sup>11</sup>Následující noc stál pán u Pavla a řekl: "Neboj se. Jak jsi svědčil o mé věci v Jeruzalémě, musíš svědčit i v Římě."

<sup>12</sup>Když byl den, někteří Židé se spojili, zavázali se přísahou a přísahali, že nebudou jíst ani pít, dokud nezabijí Pavla. <sup>13</sup>Více než čtyřicet lidí bylo součástí tohoto spiknutí. <sup>14</sup>Šli za nejvyššími kněžími a staršími a řekli: "Zavázali jsme se slavnostní přísahou, že nebudeme nic jíst ani pít, dokud nezabijeme Pavla. <sup>15</sup>Proto vy a rada informujte velitele, že by měl Pavla přivést k vám, jako abyste jeho případ zkoumali pečlivěji. Jsme připraveni ho zabít, než se sem dostane."

<sup>16</sup>Ale Pavlův synovec se doslechl o jejich spiknutí, šel do kasáren a řekl to Pavlovi. <sup>17</sup>Pavel přivolal jednoho ze setníků a řekl: "Vezmi tohoto mládence k veliteli, protože mu má co říci." <sup>18</sup>Setník tedy vzal Pavlova synovce a vedl ho k veliteli a řekl: "Vězeň Pavel mě povolal a požádal mě, abych k tobě přivedl toho mladého muže, protože ti má něco říci." <sup>19</sup>Velitel vzal mladého muže za ruku, odtáhl ho stranou a soukromě se ho zeptal: "Co mi musíš říci?" <sup>20</sup>Řekl: "Židé se spikli, že tě požádají, abys zítra přivedl Pavla do rady, jako by chtěli jeho případ důkladněji prozkoumat. <sup>21</sup>Nenech se však k tomu přesvědčit, protože na něj bude číhat více než čtyřicet z nich. Zavázali se přísahou, že nebudou jíst ani pít, dokud ho nezabijí. Nyní jsou připraveni a čekají, až budeš souhlasit s jejich požadavkem." <sup>22</sup>Velitel mladíka pustil a přikázal mu: "Neříkej nikomu, že jsi mi to oznámil."

<sup>23</sup>Zavolal dva setníky a řekl: "Připravte dvě stě vojáků na cestu do Cézareje, sedmdesát vojáků na koních a dvě stě dalších ozbrojených kopími. Připravte je na odchod v devět hodin večer. <sup>24</sup>Poskytněte Pavlovi koně k jízdě, abyste ho bezpečně odvedli ke guvernérovi Felixovi." <sup>25</sup>Napsal dopis, který zněl takto: <sup>26</sup>"Od Klaudia Lysia pozdravy jeho Excelenci guvernérovi Felixovi! <sup>27</sup>Tento muž byl zadržen Židy a měl být jimi zabit, když jsem přišel s vojáky a zachránil ho, když jsem se dozvěděl, že je římským občanem. <sup>28</sup>Chtěl jsem znát důvod jejich obvinění a vzal jsem ho do jejich rady. <sup>29</sup>Zjistil jsem, že je obviňován ve věcech týkajících se jejich zákona, ale nenašel jsem žádné obvinění hodné smrti nebo vězení. <sup>30</sup>Když jsem byl informován, že proti tomu-

to muži došlo k spiknutí, poslal jsem ho okamžitě k tobě, a povolal jeho žalobce, aby proti němu vznesli svá obvinění."

<sup>31</sup>Vojáci tedy splnili rozkazy a odvezli Pavla v noci do Antipatris. <sup>32</sup>Následujícího dne nechali jezdce jet s ním a vrátili se do kasáren. <sup>33</sup>Když přijeli do Cézareje, doručili dopis guvernérovi a předali mu také Pavla. <sup>34</sup>Když si dopis přečetl, zeptal se, z jaké provincie je Pavel. Když se dozvěděl, že pochází z Kilikie, řekl: "Vyslechnu tě, až dorazí tví žalobci." Přikázal, aby byl Pavel držen v Herodově paláci.

**24** <sup>1</sup>Po pěti dnech přišel velekněz Ananiáš s některými ze starších a právníkem jménem Tertullus. Před guvernérem předložili svůj případ proti Pavlovi. <sup>2</sup>Když byl Pavel povolán, Tertullus ho začal obviňovat slovy: "Užíváme si hodně pokoje kvůli tobě a v tomto národě se dělají reformy díky tvé předvídavosti. <sup>3</sup>Nejznamenitější Felixi, vždy a všude to uznáváme s nehlubší vděčností. <sup>4</sup>Ale nechci tě zdržovat, žádám tě o laskavost, abys nás krátce vyslechl. <sup>5</sup>Zjistili jsme, že tento muž je buřič, podněcovatel povstání všech Židů po celém světě. Je vůdcem sekty nazarenských. <sup>6</sup>Pokusil se dokonce zneuctít chrám, a tak jsme ho zatkli.<sup>107</sup> <sup>8</sup>Když ho prozkoumáš sám, zjistíš, že všechna tato obvinění jsou pravdivá." <sup>9</sup>Židé se připojili k obviněním a potvrdili, že je to pravda.

<sup>10</sup>Když mu guvernér ukázal, aby promluvil, Pavel odpověděl: "Protože vím, že jsi byl soudcem tohoto národa po mnoho let, s radostí dělám svou obhajobu. <sup>11</sup>Můžeš si ověřit, že před necelými dvanácti dny jsem šel k uctívání do Jeruzaléma. <sup>12</sup>Moji žalobci mě nenašli, že bych se s někým hádal nebo podněcoval dav, ať už v chrámu, v synagógách nebo kdekoli ve městě. <sup>13</sup>A nemohou ti dokázat to, z čeho mě obviňují. <sup>14</sup>Ale přiznávám toto: Podle té Cesty, kterou nazývají sektou, sloužím Bohu našich otců a věřím všemu, co je učeno v Zákoně a napsáno v prorocích. <sup>15</sup>Mám v Bohu stejnou naději jako oni, že dojde ke vzkříšení spravedlivých i nespravedlivých. <sup>16</sup>Proto se snažím, abych měl vždy čisté svědomí před Bohem a před lidmi. <sup>17</sup>Po několika letech jsem přišel při-

<sup>107</sup> Rané rukopisy neobsahují verš 7.

nést dary pro chudé svého národa a dát oběti. <sup>18</sup>Když jsem to dělal, našli mě v chrámu, rituálně očištěného, bez jakéhokoli davu nebo výtržnosti. <sup>19</sup>Někteří Židé z provincie Asie by však měli být zde před tebou, aby vznesli obvinění, kdyby proti mně něco měli. <sup>20</sup>Jinak ať tito muži sami řeknou, jakého zločinu jsem se dopustil, když jsem stál před radou, <sup>21</sup>pokud to není pro tuto jednu věc, že jsem křičel, když jsem stál před nimi: 'Stojím dnes před soudem před vámi kvůli vzkříšení mrtvých.'

<sup>22</sup>Felix, který přesněji porozuměl Cestě, přerušil jednání a řekl: "Až přijde velitel Ly-sias, rozhodnu o tvém případě." <sup>23</sup>Nařídil setníkovi, aby Pavla nechal ve vazbě, ale aby mu poskytl určitou svobodu a aby neza-kazoval žádnému z Pavlových přátel, aby mu sloužili nebo ho navštívili.

<sup>24</sup>Po několika dnech přišel Felix se svou ženou Drusillou, která byla Židovka. Poslal pro Pavla a poslouchal, jak mluví o víře v Mesiáše Ježíše. <sup>25</sup>Zatímco Pavel hovořil o spravedlnosti, sebeovládání a nadcházejícím soudu, Felix se vyděsil a řekl: "Teď jdi, a až mi to bude vyhovovat, pošlu pro tebe." <sup>26</sup>Doufal, že mu Pavel dá peníze, a tak Felix posílal pro Pavla co nejčastěji a mluvil s ním. <sup>27</sup>Po dvou letech Felixe vystřídal Por-cius Festus. Protože chtěl udělat Židům laskavost, Felix nechal Pavla ve vězení.

**25** <sup>1</sup>Tři dny poté, co Festus přišel do provincie, odjel z Cesareje do Jeru-zaléma. <sup>2</sup>Vrchní kněží a židovští vůdci vzne-sli formální obvinění proti Pavlovi. <sup>3</sup>Prosili Festa o laskavost, aby byl Pavel přiveden do Jeruzaléma, protože plánovali na cestě ho přepadnout a zabít. <sup>4</sup>Festus odpověděl, že Pavel je držen ve vazbě v Cesareji a že on sám tam brzy půjde. <sup>5</sup>Řekl jim: "Ať vaši vůdci jdou se mnou a pokud ten muž udělal něco špatného, mohou proti němu vznést obvinění."

<sup>6</sup>Když tam s nimi pobyl asi deset dní, odjel Festus do Cesareje. Následujícího dne se posadil na soudnou stolicí a přikázal, aby byl Pavel přiveden dovnitř. <sup>7</sup>Když Pavel ve-šel, stáli kolem něj Židé, kteří přišli z Jeruza-léma, a vznesli proti němu mnoho vážných obvinění, která nemohli dokázat. <sup>8</sup>Pavel na svou obranu řekl: "Neudělal jsem nic proti židovskému zákonu, proti chrámu ani proti

císaři." <sup>9</sup>Ale Festus, který chtěl Židům pro-kázat laskavost, se zeptal Pavla: "Jsi ochoten jít do Jeruzaléma a být tam přede mnou souzen na základě těchto obvinění?" <sup>10</sup>Pa-vel řekl: "Stojím před césarovým soudním stolcem, kde bych měl být souzen. Jak jsi velmi dobře věděl, Židům jsem neudělal nic špatného. <sup>11</sup>Pokud jsem udělal něco špat-ného a dopustil se něčeho, co si zasluhuje smrt, neodmítám zemřít. Ale pokud žádné z jejich obvinění proti mně není pravdivé, pak mě jim nikdo nemůže vydat. Odvolávám se k césarovi!" <sup>12</sup>Festus poté, co se poradil se svou radou, odpověděl: "Odvolal ses k císa-ři, tak k císaři půjdeš!"

<sup>13</sup>Po několika dnech dorazil král Agrip-pa a jeho sestra Bernice do Cézareje a vzdali úctu Festovi. <sup>14</sup>Zůstali tam několik dní a Festus představil Pavlův případ králi se slovy: "Zůstal zde muž uvězněný Feli-xem. <sup>15</sup>Když jsem byl v Jeruzalémě, obvinili ho židovští nejvyšší kněží a starší a poža-dovali proti němu odsuzující rozsudek. <sup>16</sup>Odpověděl jsem jim, že není zvykem Ří-manů někoho vydávat, než se setká se svými žalobci tváří v tvář a má příležitost se proti obvinění bránit. <sup>17</sup>Když sem přišli jeho žalobci, nezdržoval jsem to, ale následující-ho dne jsem seděl na soudní stoličce a při-kázal, aby byl ten muž předveden přede mě. <sup>18</sup>Když jeho žalobci vstali, neobvinili ho ze zlých skutků, které jsem očekával. <sup>19</sup>Mí-sto toho s ním měli několik sporů ohledně jejich vlastního náboženství a ohledně mrt-vého muže jménem Ježíš, o kterém Pavel řekl, že je naživu. <sup>20</sup>Nevěděl jsem co dělat, jak tyto záležitosti vyšetřit, a tak jsem se ho zeptal, jestli je ochoten jít do Jeruzaléma, aby tam mohl stanout před soudem. <sup>21</sup>Ale Pavel se odvolal, aby byl jeho případ sou-zen před císařem, a tak jsem mu přikázal, aby byl držen ve vazbě, dokud ho nebudu moci poslat k césarovi." <sup>22</sup>Agrippa řekl Fes-tovi: "Rád bych toho muže slyšel sám." Fe-lix odpověděl: "Zítra ho uslyšíš."

<sup>23</sup>Dalšího dne, když Agrippa a Bernice dorazili s velkou pompou, vešli do hlediště s veliteli a vůdci města. Potom Festus přiká-zal, aby byl Pavel přiveden. <sup>24</sup>Festus řekl: "Králi Agrippa, a všichni, kteří jste s námi zde přítomni, vidíte tohoto muže, o kterého mě žádal celý dav Židů, jak v Jeruzalémě, tak zde, přitom křičeli, že by mu nemělo být

dovoleno déle žít. <sup>25</sup>Zjistil jsem však, že neudělal nic, co by si zasloužilo smrt, a protože se odvolal k Jeho Veličenstvu císaři, rozhodl jsem se ho tam poslat. <sup>26</sup>Ale nemám nic určitého, co bych o něm psal svému pánu. Proto jsem ho přivedl před vás všechny, zvláště před tebe, králi Agrippa, abych po přezkoumání mohl napsat něco definitivního. <sup>27</sup>Zdá se mi nerozumné poslat vězně, aniž bych upřesnil obvinění proti němu."

**26** <sup>1</sup>Agrippa řekl Pavlovi: "Můžeš mluvit sám za sebe." Potom Pavel vztáhl ruku a začal svou obhajobu: <sup>2</sup>"Pokud jde o všechna tato obvinění Židů, považuji sám za štěstí, králi Agrippa, že se dnes mohu hájit před tebou, <sup>3</sup>zejména proto, že jsi odborníkem na všechny židovské zvyky a otázky. Proto tě prosím, abys mě trpělivě vyslechl.

<sup>4</sup>Všichni Židé znají můj způsob života od mého mládí - počínaje v mé zemi a poté v Jeruzalémě. <sup>5</sup>Znali mě v minulosti, a budou-li ochotni svědčit, potvrdí, že jsem žil jako farizej, v nejpřísnější sektě našeho náboženství. <sup>6</sup>Nyní zde stojím před soudem pro naději na slib, který Bůh dal našim otcům, <sup>7</sup>ve který doufá našich dvanáct kmenů, když budou ve dne v noci upřímně sloužit Bohu. Z této naděje <sup>108</sup> jsem obviňován Židy, Tvoje Veličenstvo! <sup>8</sup>Proč si vy lidé myslíte, že je neuvěřitelné, že Bůh vzkřísí mrtvé?

<sup>9</sup>Sám jsem byl přesvědčen, že bych měl dělat co nejvíc proti jménu a autoritě Ježíše z Nazareta. <sup>10</sup>A dělal jsem to v Jeruzalémě. Nejenže jsem zavíral do vězení mnohé svaté poté, co jsem dostal pravomoc od velekněží, ale také, když byli odsouzeni k smrti, jsem proti nim dal svůj hlas. <sup>11</sup>Často jsem je trestal ve všech synagógách a snažil se udělat z nich rouhače. Protože jsem byl proti nim nesmírně rozzuřen, cestoval jsem, abych je pronásledoval, i do měst v cizině.

<sup>12</sup>A tak jsem cestoval do Damašku s pravomocí a pověřením od předních kněží. <sup>13</sup>V poledne, Tvoje Veličenstvo, podél cesty jsem uviděl světlo z nebe, jasnější než slunce, zářící všude kolem mě a kolem těch,

kterí cestovali se mnou. <sup>14</sup>Když jsme všichni padli na zem, slyšel jsem, jak ke mně mluví aramejsky: 'Saule, Saule, proč mě pronásleduješ? Ublížeš si tím, že kopeš proti bodcům.' <sup>15</sup>Zeptal jsem se: 'Kdo jsi, pane?' Pán řekl: 'Jsem Ježíš, kterého pronásleduješ. <sup>16</sup>Ale vstaň. Zjevil jsem se ti za tímto účelem: jmenovat tě služebníkem a svědkem, jak o tom, co jsi viděl, tak o tom, co ti odhalím. <sup>17</sup>Budu tě vysvobozovat od tvého vlastního lidu a od pohanů, ke kterým tě posílám, <sup>18</sup>abys otevřel jejich oči, aby se obrátili z temnoty ke světlu a od panství Satana k Bohu, aby obdrželi odpuštění hříchů a dědictví mezi těmi, kdo jsou posvěceni vírou ve mě.'

<sup>19</sup>Proto jsem, králi Agrippa, nebyl neposlušný tomuto nebeskému vidění, <sup>20</sup>ale vyhlášoval jsem nejprve lidem v Damašku, poté v Jeruzalémě a v celé Judeji, a také pohanům, aby činili pokání a obraceli se k Bohu a konali skutky v souladu s pokáním. <sup>21</sup>Z tohoto důvodu mě Židé chytili v chrámu a pokusili se mě zabít. <sup>22</sup>Ale Bůh mi pomáhal dodnes, a proto zde stojím, abych svědčil lidem každého postavení, a neříkám nic kromě toho, o čem mluvili proroci a Mojžíš, že se stane: <sup>23</sup>že Mesiáš bude trpět a díky svému vzkříšení z mrtvých bude první, kdo bude hlásat světlo našemu lidu i pohanům."

<sup>24</sup>Když to Pavel říkal na svou obhajobu, Festus ho hlasitě přerušil: "Pavle, ztratil jsi rozum! Tvé velké vzdělání tě přivádí k šílenství!" <sup>25</sup>Ale Pavel odpověděl: "Neztratil jsem rozum, vynikající Feste, ale prohlašuji pravdivá a rozumná slova. <sup>26</sup>Král o těchto věcech ví a já s ním mluvím otevřeně. Jsem přesvědčen, že žádná z těchto věcí neunikla jeho pozornosti, protože nic z toho nebylo provedeno potajmu. <sup>27</sup>Králi Agrippa, věříš prorokům? Víím, že ano." <sup>28</sup>Agrippa řekl Pavlovi: "Za krátkou dobu bys mě přesvědčil, abych se stal křesťanem!" <sup>29</sup>Pavel odpověděl: "Ať už to trvá krátkou nebo dlouhou dobu, modlím se k Bohu, aby ses nejen ty, ale i každý, kdo mě dnes slyší, stal takovým jakým jsem já - kromě těchto řetězů!"

<sup>30</sup>Král vstal, spolu s místodržícím a Bernice a ostatními, kteří seděli s nimi. <sup>31</sup>Když odcházeli, říkali si: "Tento muž nedělá nic,

<sup>108</sup> Naděje křesťanského evangelia o Království, že se Ježíš vrátí na Zemi (Mt 5:5; Zj 5:10), že bude panovat a vládnout s věřícími v obno-

vené společnosti (Dan 2:44; 7:14, 18, 22, 27; Mt. 19:28; Skutky 3:21).

co by bylo hodno smrti nebo vězení." <sup>32</sup>Agrippa řekl Festovi: "Tento muž by mohl být propuštěn, kdyby se neodvolával k cézarovi."

**27** <sup>1</sup>Když bylo rozhodnuto, že odplujeme do Itálie, doručili Pavla a některé další vězně setníkovi jménem Julius z císařské kohorty. <sup>2</sup>Nalodili jsme se na loď z Adramyttia, která se chystala plout k pobřeží provincie Asie, vypluli jsme. Byl s námi Aristarchos, Makedonec z Tesaloniky. <sup>3</sup>Následujícího dne jsme se zastavili u Sidonu. Julius jednal s Pavlem laskavě a dal mu svolení jít k jeho přátelům, kteří mu mohli zajistit jeho potřeby. <sup>4</sup>Vyrazili jsme odtud a plavili jsme se pod ochranu Kypru, protože vítr byl proti nám. <sup>5</sup>Když jsme vypluli přes moře u Cilicie a Pamfylie, přijeli jsme do Myry v Lýkii. <sup>6</sup>Tam setník našel alexandrijskou loď plující do Itálie a dal nás na palubu. <sup>7</sup>Po mnoha dnech pomalé plavby jsme s obtížemi dorazili nedaleko Knidu. Protože nám vítr nedovolil jet dál, plavili jsme se pod ochranou Kréty, nedaleko Salmonie. <sup>8</sup>S obtížemi jsme se plavili podél pobřeží a dostali jsme se na místo zvané Dobré Přístavy poblíž města Lasea.

<sup>9</sup>Poté, co uplynul značný čas, byla plavba nyní nebezpečná, protože půst<sup>109</sup> už skončil. Pavel je začal varovat, <sup>10</sup>"Muži, vidím, že tato cesta skončí katastrofou a těžkými ztrátami - nejen nákladu a lodi, ale i našich životů." <sup>11</sup>Ale setník byl více přesvědčen kapitánem a majitelem lodi než tím, co řekl Pavel. <sup>12</sup>Vzhledem k tomu, že přístav nebyl vhodný pro zimu, většina se rozhodla odtud vyplout a zjistit, zda se mohou dostat do Fénixu a strávit tam zimu. Jednalo se o přístav na Krétě, který byl obrácen na jihozápad a severozápad.

<sup>13</sup>Když od jihu začal foukat slabý vítr, protože si mysleli, že jejich plán bude fungovat, zvedli kotvu a plavili se podél pobřeží Kréty a zůstávali blízko pobřeží. <sup>14</sup>Ale zanedlouho se z pevniny snesl velmi prudký vítr zvaný "severovýchodní". <sup>15</sup>Lod' byla jím chycena, a protože nemohla čelit větru, vzdali jsme to a nechali jsme se hnát vpřed. <sup>16</sup>Když jsme podjížděli ochranu malým ostrovem jménem Klauda, dokázali jsme s vel-

kými obtížemi dostat lodní člun pod kontrolu. <sup>17</sup>Poté, co jej námořníci vyzvedli na palubu, použili k upevnění lodi podpírající lana. V obavě, že by najeli na mělčinu na pláži Syrtis, spustili mořskou kotvu a nechali loď unášet. <sup>18</sup>Následujícího dne, protože jsme byli tak silně vyčerpaní bouří, začali házet náklad přes palubu. <sup>19</sup>A třetího dne pomocí vlastních rukou hodili výstroj lodi přes palubu. <sup>20</sup>Po několik dní jsme nemohli vidět slunce ani hvězdy a bouře zuřila dál, dokud nakonec nezmizela veškerá naděje na záchranu.

<sup>21</sup>Protože mnozí z nich nechtěli jít, postavil se mezi ně Pavel a řekl: "Muži, měli jste mě poslouchat a neplout z Kréty. Pak byste této škodě a ztrátě unikli. <sup>22</sup>Ale nyní vám doporučuji zachovat si odvahu, protože nedojde ke ztrátám na životech, ale pouze lodi. <sup>23</sup>Včera v noci stál u mě anděl Boha, jemuž patřím a kterému sloužím, <sup>24</sup>a řekl: 'Neboj se, Pavle. Musíš stát před cézarem a Bůh ti milostivě dal životy všech těch, kteří se plaví s tebou.' <sup>25</sup>Udržujte tedy svou odvahu, muži, protože věřím Bohu. Bude to přesně tak, jak mi bylo řečeno. <sup>26</sup>Musíme však na nějakém ostrově narazit na mělčinu."

<sup>27</sup>Čtrnáctou noc, když jsme byli hnáni přes Jaderské moře, o půlnoci námořníci tušili, že země je blízko. <sup>28</sup>Když měřili hloubku olovnicí, naměřili hloubku dvaceti sáhů a o něco později znovu měřili a bylo jich patnáct. <sup>29</sup>V obavě, že bychom mohli narazit na mělčinu na skály, spustili ze zádi čtyři kotvy a přáli si, aby nastal den. <sup>30</sup>Námořníci se pokoušeli uniknout z lodi a spustili z lodi člun do moře, předstírajíce, že se chystají z člunu spustit kotvy. <sup>31</sup>Ale Pavel řekl setníkovi a vojákům: "Pokud tyto muži nezůstanou na lodi, vy sami nebudete zachráněni." <sup>32</sup>Vojáci tedy odřízli lana člunu a nechali jej unášet pryč.

<sup>33</sup>Těsně před rozbřeskem Pavel všechny vyzval, aby něco snědli, a řekl: "Dnes je čtrnáctý den, kdy jste byli neustále ve střehu a pokračovali bez jídla, <sup>34</sup>proto vás žádám, abyste něco snědli, protože je to nutné pro vaše přežití. Ani jeden z vás neztratí vlas ze své hlavy!" <sup>35</sup>Potom vzal chléb a vzdal díky Bohu před všemi, lámal ho a

<sup>109</sup> Židovský den smíření na podzim. Nastanou

nebezpečné zimní větry

začal jíst. <sup>36</sup>Všichni byli povzbuzeni a jedli také. <sup>37</sup>Na lodi bylo dvě stě sedmdesát šest osob. <sup>38</sup>Když se najedli dost, začali loď odlehčovat házením pšenice do moře.

<sup>39</sup>Když nastal den, nemohli zemi rozeznat, ale zahlédli zátoku s pláží, ve které se rozhodli, pokud možno, spustit loď na mělčinu. <sup>40</sup>Odhodili kotvy a nechali je v moři. Současně uvolnili lana, která držela kormidla, a zvednutím přední plachty proti větru zamířili na pláž. <sup>41</sup>Ale narazili do písečné lavice a najeli lodí na mělčinu. Před se zasekla a nedalo se s ní hýbat, zatímco se zád začala rozbíjet na kousky od vlnobití. <sup>42</sup>Vojáci plánovali vězně zabít, aby jim zabránili plavat pryč a uniknout. <sup>43</sup>Setník však chtěl Pavla zachránit a zabránil jejich plánu. Nařídil všem, kteří uměli plavat, aby nejprve skočili přes palubu a dostali se na pevninu, a <sup>44</sup>zbytek, aby následoval ostatní, někteří na prknech a jiní na kouscích z lodi. A tímto způsobem byli všichni bezpečně přivedeni na pevninu.

**28** <sup>1</sup>Když jsme se dostali do bezpečí, dozvěděli jsme se, že jsme na ostrově Malta. <sup>2</sup>Místní lidé nám prokázali neobvyklou laskavost. Rozdělní oheň a přivítali nás všechny, protože přišlo a byla zima. <sup>3</sup>Když Pavel sebral svazek klacků a přiložil je na oheň, vylezl z něj kvůli žáru jedovatý had a přisál se mu na ruku. <sup>4</sup>Když místní lidé viděli hada visícího na jeho ruce, řekli si navzájem: "Tento muž je nepochybně vrah, a přestože utekl z moře, spravedlnost mu nedovolila žít!" <sup>5</sup>Pavel však hada setřásl do ohně a nic mu neublížilo. <sup>6</sup>Očekávali, že oteče nebo náhle padne mrtvý. Ale poté, co dlouho čekali a neviděli, že se mu nic neobvyklého nestalo, si to rozmysleli a řekli, že je bůh.<sup>110</sup>

<sup>110</sup> Je to vtipné a ukazuje to ubohou pověru neznalých lidí. Zdá se, že Lukáš, který tak skvěle zaznamenává Pavlův život, ční nad touto nevědomostí. Pavel dokázal převzít kontrolu nad celou lodí a na základě toho, co mu Bůh řekl, je všechny utěšil a povzbudil. Taková je síla pravdy a biblické moudrosti.

<sup>111</sup> To nám připomíná okamžité uzdravení vysoké horečky Petrovy tchyně Ježíšem u Mat. 8: 14-15.

<sup>7</sup>Nedaleko byla pole patřící Publiovi, vůdčímu muži ostrova. Přivítal nás a po tři dny nás pozorně hostil. <sup>8</sup>Publiův otec byl nemocný, v posteli, měl horečku a úplavici. Pavel šel za ním, a poté se modlil, položil na něj ruce a uzdravil ho.<sup>111</sup> <sup>9</sup>Potom přicházeli ostatní nemocní na ostrově a byli uzdraveni. <sup>10</sup>Velmi si nás ctili, a když jsme vypluli, poskytli nám vše, co jsme potřebovali.

<sup>11</sup>Po třech měsících jsme vypluli na lodi z Alexandrie, která zimovala na ostrově a která měla jako svou galionovou figuru (t.j. na přídi) Blížence. <sup>12</sup>Přistáli jsme v Syrakusách a zůstali jsme tam tři dny. <sup>13</sup>Odtud jsme vypluli a dorazili do Rhegia. Následujícího dne začal foukat jižní vítr a další den jsme dorazili do Puteoli. <sup>14</sup>Tam jsme našli několik bratrů, kteří nás pozvali, abychom u nich zůstali týden. A tímto způsobem jsme se dostali do Říma. <sup>15</sup>Když se bratři a sestry z Říma doslechli o našem příchodu, přišli nám vstříc<sup>112</sup> až k Appiovu fóru a Třem hospodám. Když je Pavel viděl, poděkoval Bohu a byl povzbuzen.

<sup>16</sup>Když jsme vstoupili do Říma, bylo Pavlovi dovoleno bydlet sám s vojákem, který ho hlídal. <sup>17</sup>O tři dny později pozval Pavel přední Židy, aby ho navštívili. Když se shromáždili, řekl jim: "Bratři, ačkoli jsem neudělal nic proti našemu lidu nebo zvykům našich otců, byl jsem v Jeruzalémě předán Římanům jako vězeň. <sup>18</sup>Když mě vyslyšali, chtěli mě osvobodit, protože pro rozsudek smrti neexistoval základ proti mně. <sup>19</sup>Když však Židé vznesli námitky, byl jsem donucen odvolat se k cízarovi, ale ne proto, že bych měl nějaké obvinění proti svému vlastnímu národu. <sup>20</sup>Z toho důvodu jsem vás požádal, abych vás viděl a mluvil s vámi, protože právě pro naději Izraele<sup>113</sup> nosím tento řetěz." <sup>21</sup>Odpověděli mu: "Nedostali jsme o tobě žádné dopisy z Judeje,

<sup>112</sup> Vyšli ven, aby se setkali s významným návštěvníkem, a doprovodili ho k cíli. Jedná se o přesně stejný postup jako v 1 Tes. 4:16-18, kde budou křesťané chyceni (po Velkém soužení, ne před ním), aby se setkali s Ježíšem a doprovodili ho na zem. Další paralela se nachází v Mat. 25:1, 6.

<sup>113</sup> Křesťanské evangelium o Božím království, které bude založeno na Zemi při druhém příchodu Ježíše, na které se nyní křesťané musí se vši naléhavostí a horlivostí připravovat.

ani sem žádný z našich bratrů nepřišel, aby o tobě oznámil něco zlého nebo o tobě tak mluvil. <sup>22</sup>Rádi bychom však slyšeli, jaké jsou tvé názory, protože víme, že proti této sektě se mluví všude."

<sup>23</sup>Stanovili den, aby se s ním setkali; přišli v ještě větším počtu na místo, kde pobýval. Od rána do noci jim Pavel vysvětloval, svědčil o Božím království<sup>114</sup> a snažil se je přesvědčit o Ježíši jak z Mojžíšova zákona, tak z proroků. <sup>24</sup>Někteří byli přesvědčeni tím, co Pavel řekl, ale jiní odmítli uvěřit.<sup>115</sup> <sup>25</sup>Nedokázali se mezi sebou dohodnout a začali odcházet poté, co Pavel promluvil poslední slovo: "Svatý duch správně promluvil prostřednictvím proroka Izaiáše našim otcům: <sup>26</sup>Jdi k tomuto lidu a řekni:

"Neustále budete slyšet, ale nikdy nebudete rozumět, a budete dál hledět, ale nikdy neuvidíte." <sup>27</sup>Neboť mysl těchto lidí otupěla a sotva mohou slyšet ušima, a pevně zavřeli oči.<sup>116</sup> Jinak by viděli očima a slyšeli ušima a chápali svou mysl, a obrátili se, a uzdravil bych je."<sup>117</sup> <sup>28</sup>Tak ať vám je známo, že tato Boží spása<sup>118</sup> je nyní vyslána k pohanům a oni ji budou poslouchat."<sup>119</sup>

<sup>30</sup>Pavel tam zůstal celé dva roky ve svém vlastním pronajatém domě a vítal každého, kdo k němu přišel, <sup>31</sup>při čemž ohlašoval evangelium o Božím království a učil o pánu Ježíši Mesiášovi s naprostou otevřeností a bez omezení.<sup>120</sup>

<sup>114</sup> **Sedmý text o Království ve Skutcích.** Velkým vyvrcholením a závěrem Lukášovy podivuhodné zprávy je informovat nás, že Pavel následoval přesně stejné evangelium o Království jako Ježíš. To je úkol všech věřících až do konce věku (Mt 28:19-20).

<sup>115</sup> Srovnej Jana 3:36, kde ústřední otázkou křesťanské víry a spásy je odmítnutí poslouchat Ježíše a věřit v něj nebo ho přijímat tím, že ho posloucháme. Být přesvědčen je totéž jako věřit, a věřit a poslouchat jsou neoddělitelné. Bez poslušnosti nelze mít víru nebo důvěru. Iz. 53:11 nám připomíná, že Mesiáš, Boží služebník, činí lidi spravedlivými nejen svou spásnou smrtí a vzkříšením, ale také svým poznáním. Stejná důležitost je přikládána znalostem v Dan. 12:3, 10. "Lidé zahynou pro nedostatek poznání" (Oz 4:6; Iz 5:13: "Můj lid odchází do vyhnanství pro nedostatek vědomostí.").

<sup>116</sup> To rozhodně není kalvinismus! Odpovědnost za víru v evangelium o Království spočívá na naší lidské volbě. Nejsme roboti, ale máme před sebou výběr. Zavíráme-li oči, jsme zodpovědní za hrozné důsledky neposlušnosti vůči evangeliu (Mk 1:14-15).

<sup>117</sup> Je to přesně stejné spásné evangelium, jaké kázal Ježíš a rozvedené v podobenství o rozséváči. Pokání a odpuštění hříchu jsou podmíněny inteligentním přijetím evangelia o Božím království (Mt. 13:19; Mk. 4:11-12), ve Skutcích často zkráceně v podobě jako "slovo" a v podobenství o rozséváči u Mat. 13, Marek 4 a Lukáš 8. Lukáš 8:12 a Skutky 8:12, které si lze snadno zapamatovat, jsou úžasnými souhrnnými výroky evangelia a naší nezbytnou reakcí na toto evangelium o Království pro záchranu.

<sup>118</sup> Boží evangelium o Království (Mk 1:14-15; Lk 4:43; Mt 4:23).

<sup>119</sup> Prvotní rukopisy neobsahují v. 29: "Když řekl tato slova, Židé odešli ve velkém sporu mezi sebou."

<sup>120</sup> **Osmý text o Království ve Skutcích.** Pavel tak končí tam, kde Ježíš začal, vítáním lidí a kázáním Božího evangelia o Božím království. Ježíš přesně to udělal v Lukášovi 9:11: "Přijímal lid a mluvil s nimi o Božím království" (srov. Heb 2:3). 260 našich 15minutových rozhlasových programů o Božím království najdete na [restorationfellowship.org](http://restorationfellowship.org). Existuje tam také mnoho článků o Království a evangeliu.



# ŘÍMANŮM

**1** <sup>1</sup>Od Pavla, služebníka Mesiáše Ježíše, povolaneého za apoštola, vyčleněného pro evangelium od Boha,<sup>1</sup> <sup>2</sup> které předem slíbil prostřednictvím svých proroků v Písmu svatém.<sup>2</sup> <sup>3</sup> Evangelium je o Jeho Synu, který začal existovat jako fyzický potomek Davida,<sup>3</sup> <sup>4</sup> a byl označen za Božího Syna s mocí skrze jeho vzkříšení z mrtvých,<sup>4</sup> podle ducha svatosti, Ježíši Mesiáši, našem pánu.<sup>5</sup> <sup>5</sup> Skrze něj jsme obdrželi milost a apoštolství, abychom dosáhli poslušnosti víry<sup>6</sup> mezi všemi

pohany pro jeho jméno.<sup>7</sup> <sup>6</sup> Jste zařazeni mezi ty, kteří byli pozváni, aby patřili k Ježíši Mesiášovi. <sup>7</sup> Všem z vás v Římě milovaní Bohem a pozvaní, aby byli svatí: Milost a pokoj vám od Boha, našeho Otce, a od pána Ježíše Mesiáše.

<sup>8</sup> Nejprve děkuji svému Bohu skrze Ježíše Mesiáše za vás všechny, protože vaše víra je ohlašována po celém světě. <sup>9</sup> Bůh je mým svědkem, kterému svým duchem sloužím v evangeliu Jeho Syna,<sup>8</sup> jak na vás neustále

<sup>1</sup> "Boží evangelium" (zde evangelium od Boha) se v NZ objevuje 8krát: Mk. 1:14; Řím. 1:1; 15:16 (orámování knihy Římanům); 2 Kor. 11:7; 1 Tes 2:2, 8, 9; 1 Pet 4:17. Z Marka 1:14–15 víme, že "Boží evangelium" je evangelium o Božím království, jak je poprvé ohlašoval Ježíš. Kázání evangelia o Království bylo záměrem a pointou celého Ježíšova díla pro Boha (Lk 4:43 shrnuje Ježíšovu víru a musí také charakterizovat tu naši). Poslušnost Ježíšových slov je základním bodem křesťanské víry (Jan 12:44nn; 3:36; 2 Jan 7-9; 1 Tim 6:3; Heb 2:3; Skutky 10:36-37). Křesťanství nezačalo na kříži nebo na Letnice, ale kázáním Jana Křtitele, který představil Ježíše (Lk 16:16; Jan 1:17). Ježíš byl prostředníkem Nové smlouvy, nikoli Mojžíšova zákona (Heb 8:6; 9:15; 12:24; 1 Tim. 2:5).

<sup>2</sup> Hebrejští proroci neustále mluví o znovuzřízení, záchraně, pokoji a útěše v Jeruzalémě, a tedy o nadcházejícím Božím království na zemi. Toto je křesťanské evangelium o Království, jak bylo kázáno Ježíšem a všemi autory NZ. Iz. 52:7 a kontext je dobrým příkladem obsahu evangelia o Království, zjevené Boží vládě prostřednictvím Mesiáše

<sup>3</sup> Pavel neobvyklým slovem popsal původ Syna Božího a Davidova. Řekl, že Ježíš "přišel k existenci" (*genomenon*) ze semene Davida. Myslel tím ovšem zázrak, který Bůh vykonal v Marii, která byla ze semene Davidova. Tímto procesem byl Ježíš od svého narození současně Božím synem a Mariiným synem. Stal se Božím synem s mocí při jeho vzkříšení. Skutky 13:33 hovoří o tom, že byl zplozen, přiveden k existenci a byl vyvýšen jako David ve 13:22 (a Mesiáš ve 3:22; 7:37). 13:33 ukazuje na okamžik, kdy ho Bůh zplozil v Marii. Jeho vzkříšení naopak dokazuje odlišný SZ text ve Skutcích 13:34. KJV je zavádějící ve v. 33, stejně jako skoro všechny české překlady až na Pavlíkův

<sup>4</sup> Určitě se nestal nejprve Božím Synem při svém

vzkříšení, populární klam. Od svého početí (zplozen, Mt. 1:20) je jmenován Božím synem a v evangeliích si sám říká Boží Syn a často mluví o Bohu jako svém Otci. Všimněte si, že v tomto souhrnném prohlášení, které je rozhodující pro Pavlovo chápání Ježíše, začíná Boží Syn, přichází v existenci jako Davidův potomek (přesně jak říkají Mt. 1 a Lk. 1). Dále je prohlášen za Božího syna s *mocí* při jeho vzkříšení. Mnoho čtenářů přehlíží skutečnost, že v Pavlově definici je zde **Boží Syn** (v. 3), jehož původ je z linie Davida. Bůh se stal díky zázraku Otcem tohoto Syna v Marii. Pavel neví o žádném věčném Synu, ani o žádném věčném plození.

<sup>5</sup> "Náš pán" je založen na klíčové SZ věštbě, která definuje Mesiáše ve vztahu k Pánu Bohu. Mesiáš je *adoni*, náš pán, izraelský král. *Adoni* ve všech 195 případech nikdy není Pán Bůh. Lukáš pečlivě rozlišuje pána Mesiáše (Lk 2:11) od PÁNOVA (Jahvova) Mesiáše (Lk 2:26). Alžběta navštívila "matku mého pána" v Luk 1:43 a Marie Magdaléna nevěděla, kam položili "mého pána" (Jan 20:13). Ježíš je Mesiáš, Boží Syn (Lk 1:35), ne Pán Bůh, což by učinilo nemyslitelné – dva, kteří jsou BŮH, dva bohové!

<sup>6</sup> Kriticky důležitá a užitečná fráze ukazující, že víra bez poslušnosti Ježíši není skutečná víra. To "rámuje" knihu Římanům a objeví se na samém konci v 16:26. Je stálým tématem NZ.

<sup>7</sup> "Jméno" znamená vše, za čím Ježíš stojí, celou jeho agendu a kázání a učení evangelia o Království.

<sup>8</sup> Evangelium Božího Syna je evangelium o Království, které kázal jak Ježíš, tak Pavel (Mk 1:14-15; Lk 4:43; Heb 2:3; Skutky 19:8; 20:24-25; 28:23, 30, 31; Mt. 24:14). Obsahuje informace také o spásné smrti a o vzkříšení Ježíše. Abychom se vyhnuli nedorozuměním, je nutné parafrázovat evangelium o Synovi jako evangelium, které kázal, tak evangelium o něm. Viz Heb. 2:3, kde je Ježíš původním kazatelem spásného

pamatuji, <sup>10</sup>když ve svých modlitbách žádám, abych vás mohl z vůle Boží konečně navštívit. <sup>11</sup>Vždyť vás toužím vidět, abych vám mohl předat nějaký duchovní dar, abyste byli posíleni. <sup>12</sup>To znamená, že se můžeme vzájemně povzbuzovat vírou ostatních, jak vaší, tak mou. <sup>13</sup>Chci, abyste věděli, bratři a sestry, že jsem často plánoval vás navštívit, ale zatím mi bylo zabráněno. Chci mít mezi vámi také nějaké duchovní ovoce<sup>9</sup>, stejně jako mezi ostatními pohany. <sup>14</sup>Jsem zavázán Řekům a všem ostatním národům, vzdělaným i nevzdělaným. <sup>15</sup>Takže dychtím hlásat evangelium i vám, kteří žijete v Římě.

<sup>16</sup>Za evangelium se nestydím, protože obsahuje Boží moc<sup>10</sup>, která vede ke spáse pro každého, kdo mu věří, nejprve pro Židy a také pro pohany. <sup>17</sup>V tomto evangeliu je zjeven Boží způsob, jak být správný, vírou od začátku do konce. Jak je psáno: "Bezúhonný bude žít z víry."<sup>11</sup>

<sup>18</sup>Neboť se z nebe zjevuje spravedlivý Boží hněv proti každé formě bezbožnosti a nespravedlnosti lidí, kteří potlačují pravdu svou špatností, <sup>19</sup>protože to, co lze o Bohu vědět, je jim zřejmé, protože Bůh jim to dal najevo. <sup>20</sup>Neboť od stvoření světa jsou jasně vidět Jeho neviditelné vlastnosti, Jeho věčná moc a božská přirozenost, protože je lze vnímat na věcech, které byly stvořeny, a proto jsou bez omluvy. <sup>21</sup>Neboť i když Boha znali, neoslavovali ho jako Boha, ani mu neděkovali, ale jejich argumenty se proměnily v hloupost

a jejich prázdná mysl byla naplněna temnotou. Tvrdili, že jsou moudří, ale stali se blázny <sup>23a</sup>vyměnili slávu nesmrtelného Boha za obrazy, které vypadají jako smrtelní lidé, ptáci, zvířata a plazi.

<sup>24</sup>Jako odpověď je Bůh přenechal tužbám jejich srdce po nemravnosti, aby zneuctivali svá těla mezi sebou. <sup>25</sup>Vyměnili totiž Boží pravdu za lež a klaněli se a sloužili stvoření spíše než Stvořiteli, který je požehnán navždy! Amen.

<sup>26</sup>Proto je Bůh vydal odporným vášním. Jejich ženy změnilы přirozenou funkci na funkci, která je v rozporu s přirozeností. <sup>27</sup>Stejně tak muži, opouštějící přirozenou funkci s ženami, vzpláli tužbou po sobě navzájem. Muži se dopouštěli hanebných činů s jinými muži a v důsledku toho dostali sami za sebe spravedlivý trest za své pochybení.

<sup>28</sup>Tak jako odmítli mít Boha ve svém vědomí, Bůh je vydal zvrácené mysli, aby dělali věci, které se dělat nemají. <sup>29</sup>Jsou naplněni každou formou nespravedlnosti, ničemnosti, chamtivosti a zla. Jsou plni závisti, vražd, sporů, podvodu a nenávisti. Jsou to klevetníci, <sup>30</sup>pomlouvачi, nenávidějící Boha, drzí, arogantní a chlubití. Jsou vynálezci nových forem zla. Zneuctívají své rodiče. <sup>31</sup>Jsou bez poznání.<sup>12</sup> Porušují sliby, jsou nemilující a nemilosrdní. <sup>32</sup>Ačkoli dobře znají Boží rozsudek – že ti, kdo praktikují tyto věci, si zaslouží zemřít – nejenže je praktikují, ale plně schvalují<sup>13</sup> jiné, kteří praktikují stejné věci.

evangelia.

<sup>9</sup>To nám připomíná podobenství o rozsévači, kde se rodí ovoce na základě semene, což je "slovo o Království" (Mt 13:19). Pavel kázal stejné evangelium o Království jako Ježíš.

<sup>10</sup> Evangelium je tím, co dodává energii (viz 1 Tes 2:13). Je to tvůrčí činnost Boha, Boží hnací slovo. Funguje s energií semene, které předává život (Lk 8:11). Hodně současného kázání ovšem ignoruje Ježíše jako kazatele evangelia, redukuje víru na "evangelium o zvládání hříchu", vykuchává ji a připravuje ji o ústřední obsah, o Království. Oživení nastane, když se vrátíme k Ježíšovu kázání evangelia o Království, které je základem víry (Mk 1:14-15). Poslušnost vůči Ježíši začíná naší inteligentní reakcí na Ježíše u Marka 1:14–

15. Stejně důležité je naše moudrá shoda s vírou Ježíše, který definuje Boha jako jediného Pána BOHA (Mk 12:29). Ježíš nevěděl nic o trojediném Bohu.

<sup>11</sup> Víra v Boží zjevený plán nesmrtelnosti nacházející se v evangeliu o Království kázané nejprve Ježíšem (Heb 2:3) a poté všemi pisateli NZ.

<sup>12</sup> Poznání je nepostradatelným klíčem ke spáse. Iz. 53:11, jenž uvádí, že Mesiáš "skrze své poznání napraví lidi" Iz. 5:13, a Oz. 4:6 bědují nad skutečností, že lidé jsou ničeni pro nedostatek poznání

<sup>13</sup> Tleskat jiným, kteří se oddávají těmto různým formám zlého chování, znamená vinu spoluúčasti.

**2** Takže každý, kdo soudí, ať jsi kdokoli, jsi bez omluvy. Protože v těch věcech, ve kterých soudíš jiného, odsuzuješ sebe, protože praktikuješ stejné věci. **2** Víme, že Boží soud je založen na pravdě proti těm, kdo takové věci praktikují. **3** Představuješ si, ať jsi kdokoli, když soudíš ty, kdo takové věci praktikují, a přesto je děláš sám, že unikneš Božímu soudu? **4** Nebo projevuješ pohrdání pro bohatství Jeho laskavosti, tolerance a trpělivosti, když nechápeš, že Boží laskavost tě vede k pokání? **5** Ale kvůli své tvrdohlavosti a nekajícnému srdci si ukládáš hněv pro den hněvu, pro den zjevení spravedlivého Božího soudu. **14** **6** Odplatí každému podle jeho skutků: **7** Těm, kteří skrze vytrvalost v tom, co je správné, hledají slávu, čest a nesmrtelnost, obdrží Život nastávajícího věku. **15** **8** Ale ti, kteří jsou prospěcháři a neposlouchají pravdu, ale poslouchají nespravedlnost, obdrží hněv a

zlost. **16** **9** Tam bude utrpení a úzkost pro každého, kdo dělá zlo, nejprve pro Žida a také pro pohany, **10** ale sláva, čest a pokoj pro každého, kdo činí dobro, nejprve pro Žida a také pro pohana. **11** U Boha totiž není žádné strání.

**12** Neboť každý, kdo zhřešil **17** bez Zákona, také zahyne bez Zákona, zatímco ti, kdo hřeší podle Zákona, budou souzeni podle Zákona. **13** Nejsou to posluchači Zákona, kteří jsou před Bohem vhodní, ale činitelé Zákona budou prohlášeni za správné. **18** **14** Neboť když pohané **19**, kteří nemají Zákon, konají přirozeně **20** cosi jako Zákon, ti, kteří nemají Zákon, stávají se zákonem sami sobě. **15** Ukazují činnost Zákona zapsaného ve svých srdcích, jak jejich svědomí vydává svědectví a jejich myšlenky je buď obviňují, nebo omlouvají, **16** v den, kdy Bůh bude soudit tajemství lidstva prostřednictvím Mesiáše Ježíše, podle mé-

<sup>14</sup> Skutky 17:31 jsou definitivní text, který nám říká, že Bůh plánoval soudit svět pomocí svého zástupce a Syna Ježíše a že Bůh prokázal, že to chce udělat, vzkříšením svého Syna z mrtvých.

<sup>15</sup> Toto je biblická definice údělu křesťana. Bible nemá ani slovo o "jít do nebe, když zemřeš". "Nebe" se ve skutečnosti v Bibli nikdy nepoužívá jako cíl cesty pro umírající. (Dr. J.A.T. Robinson, *In the End God*, s. 104).

<sup>16</sup> Tuto základní pravdu evangelia často vyjadřoval Ježíš, zejména v Jan 3:36; 12:44 a následně.

<sup>17</sup> Tj. bez jakýchkoli vykupujících rysů těch pohanů, kteří od přírody dělají alespoň některé věci zákona. Mají tušení o Bohu a o Jeho požadavcích tím, že poznávají Boha ve stvoření. Dělají "to, co se sluší", a ne to, co je "proti přírodě".

<sup>18</sup> Ve světle celého jeho učení Pavel nemíní, že křesťanství je jen opakováním Mojžíšova zákona. V Galatském říká, že nikdo není zproštěn viny na základě zákona. Pavel ve skutečnosti odlišuje Mojžíšův zákon od Zákona Mesiáše (1 Kor 9:21; Gal 6:2), shrnutý jako láska. Zákon v duchu je základem křesťanství, což vylučuje dodržování izraelského kalendáře (Kol 2:16-17), potravinových zákonů (Řím 14:14, 20; Mk 7,19) a fyzické obřízky. Pavel varuje před fyzickým obřezáním, aby někdo nebyl povinen dodržovat celý zákon! (Gal 5:3). V Genesis 17 bylo třeba obřezat všechny Židy a pohany, kteří chtěli být ve smlouvě s Bohem. To ilustruje ostrý rozdíl mezi smlouvami. Pavel učí, že míchání zákona Mojžíšova co do litery s Mesiášovým zákonem v duchu je fatální.

"Pokud jsem stále kázal obřízku, proč jsem pronásledován?" (Gal. 5:11).

<sup>19</sup> To znamená: pohané, nikoli "pohané" jako celek, ale někteří pohané, jež Židé znali jako zbožné pohany.

<sup>20</sup> Přirozeně, vedeni svědomím. To pozitivně nejsou křesťané, o nichž by se nikdy neřeklo, že jednají "přirozeně". Jsou to lidé, kteří neměli žádný kontakt s Izraelem, ale žili v souladu s tím světlem, jaké měli. Toto je velmi významná součást Pavlova evangelia a týká se druhého vzkříšení, které není jen hromadným zničením zlých! (viz Zj 20:12-15). Pavel mluví o tom, že ničemní jednají "proti přírodě", když praktikují homosexualitu. Existují však někteří pohané, kteří mají vysoký etický standard, aniž by byli vystaveni pravé víře. "Bůh chce, aby všichni byli spaseni a poznali pravdu" (1 Tim. 2: 4), a nemyslel tím jen lidi, kteří náhodou žili po příchodu Ježíše! Z toho logicky vyplývá, že musí existovat způsob pro "spravedlivé pohany" jak být zachráněni. Spálit lidi za to, že Ježíše neznají a neposlouchají, když zjevně neměli příležitost Ježíše poznat, by představovalo Boha jako kruté monstrum, spíše jako děsivá populární doktrína "věčného mučení" pro ničemné. Ti, jejichž jména jsou zapsána v knize života při druhém vzkříšení, se jistě neomezují na ty, kteří se během tisíciletí obrátili. O nich by se nikdy neřeklo, že dělají dobré věci jen "od přírody". Ve skutečnosti v nich bude během tisícileté vlády působit Mesiášova tóra

ho evangelia.<sup>21</sup>

<sup>17</sup>Pokud nosíš jméno "Žid", spočíváš na Zákoně, chlubíš se Bohem, <sup>18</sup>znáš jeho vůli a schvaluješ to, co je podstatné, jsi poučen ze Zákona, <sup>19</sup>a pokud si jsi jistý, že ty sám jsi průvodcem nevidomých, světlem těm ve tmě, <sup>20</sup>instruktorem pošetilých, učitelem "dětí", protože v Zákoně máš ztělesnění poznání a pravdy - <sup>21</sup>ty, který učíš ostatní, neučíš sám sebe? Ty, kdo prohlašuješ, že lidé nesmějí krást, kradeš? <sup>22</sup>Ty, který říkáš, že lidé nesmějí cizoložit, pácháš cizoložství? Ty, kdo nenávidíš modly, olupuješ chrámy? <sup>23</sup>Ty, kdo se pyšníš Zákonem, zneuctíváš Boha tím, že neposloucháš Zákon? <sup>24</sup>Jak je psáno: "Boží jméno je kvůli vám mezi pohany proklínáno."

<sup>25</sup>Obřízka má hodnotu, pokud praktikuješ Zákon.<sup>22</sup> Ale pokud zákon porušuješ, tvá obřízka se stala neobřízkou. <sup>26</sup>Pokud tedy neobřezaný dodržuje požadavky Zákona, nebude jeho neobřízka považována za obřízku?<sup>23</sup> <sup>27</sup>Nebude fyzicky neobřezaný, bude-li dodržovat Zákon, soudit tebe, kdo, i když máš literu Zákona a obřízku, porušuješ zákon? <sup>28</sup>Neboť člověk není Židem, který je Židem navenek, a obřízka není vnější a tělesná, <sup>29</sup>ale někdo je Židem, který je Židem uvnitř, a obřezáno je srdce – to znamená v duchu, ne v liteře.<sup>24</sup> <sup>24</sup>Chvála této osoby není od lidí,

ale od Boha.

**3** <sup>1</sup>Jakou výhodu tedy má Žid? Nebo jaký je zisk z obřízky? <sup>2</sup>Velký, v mnoha ohledech! Nejprve, Židům byly svěřeny Boží věšty.<sup>25</sup> <sup>3</sup>Ale co když někteří z nich nevěřili? Vyvrátí jejich nedostatek víry Boží věrnost? <sup>4</sup>Rozhodně ne! Ať se Bůh prokáže pravdivým, i když se každý člověk prokáže jako lhář. Jak je psáno, "takže budeš nalezen jako přímý ve svých slovech a zvítězíš, když jsi kritizován".

<sup>5</sup>Pokud však naše nespravedlivost ukazuje Boží spravedlnost, co na to můžeme říct? Je Bůh, který uvaluje hněv, nespravedlivý? (Mluvím z lidské perspektivy.) <sup>6</sup>Rozhodně ne! Jak jinak by Bůh mohl soudit svět? <sup>7</sup>Jestliže Boží pravda prostřednictvím mé lži zvyšuje Jeho slávu, proč jsem stále souzen jako hříšník? <sup>8</sup>Proč ne, jak je o nás hanlivě hlášáno, že říkáme: "Konejme zlo, aby mohlo vzniknout dobro"? Ti, kdo to říkají, jsou právem odsouzeni.<sup>26</sup>

<sup>9</sup>Takže jsme my Židé lepší než oni? Ne, v žádném případě! Už jsme obvinili Židy i pohany, že jsou všichni pod hříchem. <sup>10</sup>Jak je psáno: "Není nikdo, kdo by byl spravedlivý, ani jeden. <sup>11</sup>Není nikdo, kdo by rozuměl; není nikdo, kdo hledá Boha. <sup>12</sup>Všichni se odvrátili;

<sup>21</sup> Skutky 17:30–31 je klasickým vyjádřením Božího záměru soudit svět prostřednictvím muže Mesiáše Ježíše. Důkazem toho, že se to stane, je historická skutečnost, že Bůh přivedl Ježíše zpět k životu po jeho ukřižování a Petr a další s ním "jedli poté, co vstal ze smrti" (Sk 10:41). Nevěřit tomuto svědkovi znamená trestuhodné selhání víry ve spolehlivé svědectví. Pavel řekl, že pokud neuvěříme ve vzkříšení, znamená to, že Bůh a apoštolové byli falešnými svědky, lháři (1 Kor 15: 15). Zachariáš byl po dobu 9 měsíců zasažen nemotou, když neuvěřil tomu, co anděl řekl (Lk 1:20)

<sup>22</sup> Pavlovu definici Zákona je třeba chápat ze všeho, co o tomto tématu píše. Je proti Tóře, co se týká litery, a pokusil se lidi posunout vpřed k duchovnímu pochopení Tóry – Tóry ducha a nikoli litery. Obřízka a další židovské způsoby života, sabat, svaté dny a zákony o jídle, jsou nahrazeny "Mesiášovým zákonem" odpovídajícím Nové smlouvě. Pavel zápasil, aby získal Židy, zvláště, aby viděli, že Nová smlouva není jen opakováním staré. Řím 7:6 oznamuje nový princip ducha

jako odlišný od litery.

<sup>23</sup> Jedním z velkých pavlovských témat Nové smlouvy je ukázat, že zákon Mesiáše je v duchu, a nikoli v liteře. Gen.17 nařizuje povinnou fyzickou obřízku stejně pro Židy i pohany. Pavel to obrací tím, že z obřízky dělá záležitost srdce, nikoli litery a těla. Pavel mluvil jako Ježíšův apoštolský emisar.

<sup>24</sup> Rozdíl mezi duchem Zákona a literou Zákona je základním klíčem k pochopení toho, jak se Pavel může jevit jako pro-zákon i anti-zákon. Stejný rozdíl se objevuje v 7:6. Sabat a celý kalendář v liteře jsou pouhým stínem Mesiáše, který přišel (Kol 2:16-17). Ve stejné souvislosti v Kol 2:11 byla obřízka v liteře nahrazena obřízkou v duchu, v srdci

<sup>25</sup> Písmo, jak je definováno Ježíšem v Lukášovi 24:44. V NZ Petr zachází s Pavlovými spisy jako s Písmem (2 Pet 3:16). Lukáš 10:7 se také nazývá Písmo v 1 Tim. 5:18.

<sup>26</sup> To znamená, že mají očividně hloupý argument!

společně se stali marnými. Není nikdo, kdo by činil dobro, ani jediný. <sup>13</sup>Jejich hrdla jsou otevřená hrobka; svými jazyky klamou; jed hadů je na jejich rtech. <sup>14</sup>Jejich ústa jsou plná proklínání a hořkosti; <sup>15</sup>jejich nohy jsou rychlé, aby prolévali krev. <sup>16</sup>Zkáza a utrpení jsou na jejich cestách, <sup>17</sup>a cestu pokoje nikdy nepoznali. <sup>18</sup>Před jejich očima není bázeň před Bohem."

<sup>19</sup>Nyní víme, že ať Zákon říká cokoli, mluví k těm, kdo jsou pod Zákonem, aby byla zavřena všechna ústa a aby se celý svět zodpovídal Bohu. <sup>20</sup>Skutky Zákona nebude nikdo napraven v Jeho očích, protože skrze Zákon přichází poznání hříchu.

<sup>21</sup>Ale nyní, mimo Zákon, byl odhalen Boží působ, jak být napravený, o čemž svědčí Zákon a Proroci. <sup>22</sup>Boží způsob, jak být napravený, je skrze víru Ježíše Mesiáše pro každého, kdo věří,<sup>27</sup> a není v tom žádný rozdíl. <sup>323</sup>Neboť všichni zhřešili a nedosahují slávy Boží. <sup>24</sup>Jsme zdarma napraveni Jeho milo-

stí<sup>28</sup> skrze vykoupení, které je v Mesiáši Ježíši.<sup>29</sup> <sup>25</sup>Bůh ho veřejně ukázal jako smírnou oběť skrze jeho krev<sup>30</sup> účinnou skrze víru. To mělo prokázat Jeho spravedlnost, protože ve své shovívavosti Bůh přehlédl předchozí hříchy. <sup>26</sup>A prokazuje svou spravedlnost v této době, aby byl spravedlivý a opravňoval ty, kdo mají Ježíšovu víru.<sup>31</sup>

<sup>27</sup>Kde je tedy chlubení? Není pro ně místo. Jakým zákonem? Skutky? Ne, ale zákonem víry. <sup>28</sup>Proto tvrdíme, že lidé jsou Bohem napraveni vírou,<sup>32</sup> a nikoli skutky Zákona. <sup>29</sup>Nebo je Bůh pouze Bohem Židů?<sup>33</sup> Není také Bohem pohanů?<sup>34</sup> Ano, i pohanů, <sup>30</sup>protože je jen jeden Bůh, který je pouze jednou osobou,<sup>35</sup> a učiní obřezaného napraveným vírou a neobřezaného napraveným vírou. <sup>31</sup>Negujeme tedy Zákon vírou? Rozhodně ne! Ne, ustanovujeme Zákon.

**4** <sup>1</sup>Co tedy řekneme, že Abraham,<sup>36</sup> náš biologický předek, objevil? <sup>2</sup>Jestliže byl

<sup>27</sup> Ježíš je vzorem křesťana a my máme věřit tomu, čemu věřil. "Ježíšova víra" tedy znamená vše, čemu Ježíš věřil a učil. Začněte u Marka 1:14–15 jako vstupního bodu do víry podobné Mesiášově. Pro správnou definici Boha začněte také Markem 12:28 a dále.

<sup>28</sup> Je vždy důležité pamatovat na to, že evangelium Boží milosti je synonymem evangelia o Království. Skutky 20:24–25 by mohly, pokud by se inteligentně věřilo, napravit celý systematicky mylný evangelikalismus.

<sup>29</sup> Po celou dobu je třeba mít na paměti Iz. 53:11, protože naše "být Bohem napraveni" se opírá o Mesiášovo **poznání**, a ne pouze o jeho smrt a vzkříšení. "Díky jeho poznání můj spravedlivý služebník lidi napravit [oprávnit]." Tak také v Dan. 12:3. Lidé jsou zničeni a dokonce vyhoštěni kvůli nedostatku poznání (Oz 4:6; Iz 5:13).

<sup>30</sup> Krev Mesiáše je klíčovým faktorem při oficiální ratifikaci Nové smlouvy, která je založena na Ježíšových slovech. Všechny smlouvy jsou zapečetěny krví. Podmínkami Nové smlouvy je zákon Mesiášův (1 Kor 9:20; Gal 6:2).

<sup>31</sup> NZ víra v Mesiáše neznamena jen víru v něj, ale víru v to, čemu věřil a co učil. Je to "víra Ježíše" i "víra v Ježíše" (viz Heb 5:9; 2 Jan 7-9; 1 Tim 6:3; Jan 3:36; Řím 3:22: "víra Ježíšova" srov. Řím 4:16: "víra Abrahamova").

<sup>32</sup> Základní princip "poslušné víry" rámuje knihu

Římanům (1:5; 16:26) a opakuje se po celém NZ. Všimněte si zejména Heb 5:9, který činí spásu závislou přímo na poslušnosti Ježíše. Ježíš to uvedl všude v evangeliích jasnými slovy a stručně v Janovi 3:36 a 12:44 a dále.

<sup>33</sup> Jak je definováno Ježíšem ve shodě s Židem v Markovi 12:29: "Pán, náš Bůh, je jeden Pán" - rozhodně ne dva nebo tři páni!

<sup>34</sup> Tragédií křesťanství je, že jeho definice Boha se liší od Ježíšovy vlastní definice Boha, která je uvedena jako nejdůležitější ze všech pravd v Markovi 12:29 a Janovi 17:3 atd.

<sup>35</sup> Bůh je jeden, *eis* v řečtině. V mužském rodu se jedná o ekvivalent "jedné osoby" v angličtině. Poznámka Dr. Jamese Dunna velmi odhaluje: "Bůh je jeden" je jistě zamýšleno jako evokace základního vyznání židovského monoteismu: 'Pán, náš Bůh, je jeden Pán' (Deut 6:4); Pavel se tím znovu zabývá v 1 Kor 8:6; srv. Mk 12:29 = Deut 6:4; Jakub 2:19: 'Bůh je jeden' (*Word Biblical Commentary, Romans 1-8*, s. 189). Dunn zjevně nevidí žádné potíže s tím, že tento příznáný židovský monoteismus není ten Církve. Jak je možné, že Církev opustila židovský, unitární, netrinitární monoteismus Izraele a Ježíše?

<sup>36</sup> Abraham je vzorem tohoto nového schématu poslušné víry v Mesiáše. Abraham je tedy oprávněně "otcem věřících" a pravá víra je ve 4:16 nazývána "vírou Abrahamovou".

Abraham napraven svými skutky, má se čím chlubit, ale ne před Bohem. <sup>37</sup>Co říká Písmo? "Abraham uvěřil Bohu<sup>37</sup> a bylo mu to připsáno jako napravení". <sup>4</sup>Tedy člověku, který pracuje, se jeho mzda nepřipisuje jako milost, ale jako jeho právo. <sup>5</sup>Člověku, který nepracuje, ale věří v Toho, který napravuje bezbožné, se však jeho víra připisuje jako napravující. <sup>6</sup>David také hovoří o požehnání pro osobu, v jejíž prospěch Bůh připisuje to, že je napravený nehledě na skutky: <sup>7</sup>"Blaze těm, jimž jsou odpuštěny nepravosti, jejichž hříchy jsou přikryty. <sup>8</sup>Blažený, kterého Pán v žádném případě neobviní z hříchu."

<sup>9</sup>Je tedy toto požehnání pro obřezané, nebo také pro neobřezané? Právě jsme řekli, že Abrahamovi byla připsána víra tak, že ho napravila.<sup>38</sup> <sup>10</sup>Kdy byla připsána? Když byl Abraham obřezán nebo neobřezán? Ne když byl obřezán, ale zatímco byl ještě neobřezaný! <sup>11</sup>Znamení obřízky dostal jako pečeť toho, že byl napraven vírou, kterou měl, když byl ještě neobřezaný. To proto, aby se stal

otcem všech těch, kteří věří, i když jsou neobřezaní<sup>39</sup>, a tak je jim připisováno, že jsou napravení. <sup>12</sup>Je také otcem obřezaných, kteří následují kroky víry, kterou měl náš otec Abraham, když byl ještě neobřezaný.

<sup>413</sup>Neboť slib Abrahamovi a jeho potomkům, že bude dědicem světa<sup>40</sup>, nebyl skrze Zákon, ale skrze to, že byl napraven vírou.<sup>41</sup> <sup>14</sup>Pokud totiž jsou ti, kdo patří Zákonu, dědici,<sup>42</sup> víra je neplatná a slib je zrušen. <sup>15</sup>Zákon totiž přináší hněv, protože tam, kde není zákon, není jeho porušení.

<sup>16</sup>Proto je slib podmíněn vírou,<sup>43</sup> aby se tak mohlo stát z milosti, a slib bude zaručen všem potomkům, nejen těm, kteří patří Zákonu, ale i těm, kteří následují víru Abraháma, který je duchovním otcem nás všech.<sup>44</sup> <sup>17</sup>Jak je psáno: "Učinil jsem tě otcem mnoha národů." Bylo to v přítomnosti Boha, kterému věřil, který dává život mrtvým a nazývá věci, které nejsou, jako by už byly.<sup>45</sup> <sup>18</sup>Abraham doufal v naději a věřil, a následkem toho se stal otcem mnoha národů, jak slíbil Bůh: "Tak

<sup>37</sup> Srv. začínáme náš křesťanský život tím, že se budeme řídit Ježíšovým příkazem, abychom "věřili evangeliu" o Království (Mk 1:14-15). Tam začíná víra – slovy Ježíše (Heb 2:3).

<sup>38</sup> Abraham poslušnou vírou odpověděl na Boží pozvání, aby opustil věci mu nejbližší a nejdražší – zemi a rodinu - a šel s vírou do země, kterou neviděl. To je přesně výzva Ježíše nám všem, když nás povolává, abychom věřili evangeliu Božího království a vzdali se všeho ve snaze o dosažení cíle Království, zdědit Zemi/zem (Mt 5:5; Zjev 5:10).

<sup>39</sup> To znamená, že není obřezán na těle.

<sup>40</sup> Jistě zde ani jinde neexistuje slib, že půjdeme jako duše bez těla do nebe, nebo dokonce vůbec o "nebi" jako odměně. Slíbeno je dědictví světa, přesně tak, jak Ježíš slíbil mírným, že "zdědí zemi" (Mt 5:5). To se stane, když se Ježíš vrátí, aby vládl na zemi (Zj 5:10).

<sup>41</sup> Počáteční Abrahamova poslušná víra je zaznamenána v Gen 12:1-4. To je vzor křesťanské víry v evangelium o Království, které kázal nejprve Ježíš (Mk 1:14-15).

<sup>42</sup> Dědici světa (v. 13), slib Království nebo Země, jak slíbil Ježíš (Mt 5:5; Zj 5:10). Srv. Ž. 2:8; Iz 9:7; 1 Kor 3:21-22.

<sup>43</sup> Počínaje Ježíšovým prvním souhrnným příkazem, že máme "činit pokání a věřit v Boží evan-

gelium o Království" (Mk 1:14-15).

<sup>44</sup> Znovu to ukazuje, že křesťanství nelze chápat a nevnímat si pochopení Abrahamovy víry a poslušnosti

<sup>45</sup> Tento text uvádí důležitý princip "minulého času v proroctví", kterým Bůh mluví o některých událostech jako o minulosti, i když jsou předpovědi budoucnosti. Tak "Nám se narodilo dítě; nám byl dán syn" (Iz. 9:6). Ovšem to znamená, že dítě/Syn bude dáno *Bohem*. Heb. 2:8 říká, že "všechny věci **byly dány** pod vládu člověka ... přesto ještě nevidíme všechny věci pod člověkem." Ježíš v Janovi 17:5 hovořil o tom, že na konci své služby obdrží slávu, kterou "měl" u Boha před založením světa. Ve stejné souvislosti byla stejná sláva "již dána" učedníkům, kteří se ještě nenarodili! (17:22, 24). Pavel může říci, že "máme" oslavené tělo (2 Kor 5:1), ale má na mysli, že nám je slíbeno Bohem pro budoucnost. Ježíš mluvil o tom, že "nemáme" (přítomný čas) žádnou odměnu u Boha, pokud se modlíme špatně (Mt 6:1). Jsou nám slíbeny odměny, jako tomu bylo v případě Ježíše. Říká se o nich, že jsou "u Boha", uloženy u Něho, aby byly uděleny v budoucnosti. Ježíš tedy jako svou odměnu požadoval slávu, kterou "měl u Boha", tj. slíbenou Bohem, existující ve slibu a vyhlídce (Jan 17:5).

budou nespočetní tví potomci!" <sup>19</sup>Jeho víra nikdy neoslábla, dokonce i když uvažoval o svém vlastním těle, které již bylo opotřebované (bylo mu asi sto let), a o mrtvosti Sářina lůna. <sup>20</sup>Přesto, spoléhaje na Boží slib, nezačkolisal pro nevěru, ale posílil se ve víře a vzdával slávu Bohu. <sup>21</sup>Byl plně přesvědčen, že to, co Bůh slíbil, je schopen udělat. <sup>22</sup>Tato víra mu byla připsána jako jej napravujícího. <sup>23</sup>Výrok "byla mu připsána", nebyl napsán pouze kvůli Abrahamovi, <sup>24</sup>ale také kvůli nám, kterým bude připsána, nám, kteří věříme Tomu, který vzkřísil Ježíše, našeho pána, z mrtvých. <sup>25</sup>Ježíš byl vydán za naše hříchy a byl vzkříšen, aby nám zajistil nápravu.

**5** <sup>1</sup>Tak tedy poté, co jsme byli napraveni vírou<sup>46</sup>, máme nyní mír s Bohem prostřednictvím našeho pána Ježíše Mesiáše. <sup>2</sup>Máme přístup vírou k této milosti, ve které nyní stojíme, a radujeme se z naděje slávy Boží<sup>47</sup> prostřednictvím Ježíše. <sup>3</sup>Nejen to, ale také se radujeme ze svých utrpení, protože víme, že utrpení způsobuje vytrvalost. <sup>4</sup>Vytrvalost zase vytváří osvědčený charakter a osvědčený charakter, naději. <sup>5</sup>A naděje nás nezklamme, protože Boží láska byla vylita do našich srdcí skrze svatého ducha, který nám byl dán.<sup>48</sup>

<sup>6</sup>Neboť zatímco jsme byli ještě bezmocní, ve správný čas zemřel Mesiáš<sup>49</sup> za bez-

božné. <sup>7</sup>Stěží by někdo zemřel za někoho jiného, ač snad by se někdo mohl odvážit zemřít za spravedlivého člověka. <sup>8</sup>Bůh však takto projevuje svou vlastní lásku k nám: zatímco jsme byli ještě hříšníci, Mesiáš za nás zemřel. <sup>9</sup>Mnohem více, když jsme nyní napraveni krví,<sup>50</sup> budeme skrze něj zachráněni před Božím hněvem. <sup>10</sup>Neboť zatímco jsme byli Jeho nepřáteli, byli jsme smířeni s Bohem smrtí Jeho Syna; mnohem více nyní, když jsme smířeni, budeme spaseni životem Jeho Syna. <sup>11</sup>Nejen to, ale také se radujeme v Bohu prostřednictvím našeho pána Ježíše Mesiáše, jehož prostřednictvím jsme nyní obdrželi tohoto smíření.

<sup>12</sup>Tak tedy, jak hřích vstoupil do světa skrze jednoho člověka a smrt skrze hřích, smrt přešla na všechny lidi, protože všichni zhřešili. <sup>13</sup>Neboť před Zákonem byl na světě hřích, ale hřích není přičítán, když není žádný zákon. <sup>14</sup>Ale smrt vládla od Adama až po Mojžíše, dokonce i nad těmi, jejichž hříchy nebyly jako Adamova neposlušnost. Adam je<sup>51</sup> stínem toho, kdo měl přijít.

<sup>15</sup>Dar zdarma však není jako hřích. Neboť pokud skrze hřích jediného člověka zemřelo mnoho lidí, mnohem více učinila milost Boží a dar milostí jediného člověka Ježíše Mesiáše se rozmnožuje pro mnohé. <sup>16</sup>Dar není jako hřích jediného člověka. Neboť rozsudek za jeden hřích vedl k zavržení, ale bezplatný

<sup>46</sup> To znamená poslušnou vírou, poslušností a vírou v Ježíše. Proto je klíčová Pavlova fráze v 1:5 a 16:26: "poslušnost víry". Heb 5:9 je třeba neustále konzultovat, protože to spojuje poslušnost se spásou.

<sup>47</sup> Království Boží, které se objeví při 7. trubce, když se Ježíš vrací (Zj 11:15-18; 5:9-10; Mt 5:5).

<sup>48</sup> 1 Kor 12:13 je klíčový verš, který ukazuje, že duch je přijat při křtu do těla Kristova. Nikdy nejde o "druhou úroveň", které dosáhnou pouze někteří věřící (představa, že mluvení v jazycích je hlavním znakem přijetí ducha, je falešná). Situace ve Skutcích 8:14-16 není NZ vzorem. V té pasáži mohli jim ducha přivést pouze apoštolové z Jeruzaléma. To je dnes nemožné.

<sup>49</sup> Myšlenka "umírajícího Boha" by se měla čtenářům NZ jevit jako nemožná a cizí! Ježíš jako Boží Syn zemřel (v. 10) a Ježíš Syn musel být smrtelný.

Bůh nemůže zemřít: je nesmrtelný (1. Timoteovi 6:16).

<sup>50</sup> Ježíšova smrt poskytuje nejen usmíření za naše hříchy, ale také zahajuje novou smlouvu ratifikovanou Mesiášovou krví a tato smlouva nám nabízí panství v příštím království (Lk 22:28-30).

<sup>51</sup> Doslova "Adam je typem toho, který přijde." V angličtině to znamená, že Adam byl přímou paralelou toho, který měl přijít. Stejným způsobem je v Kol 2:17 židovský kalendář stínem toho, co mělo přijít (a nyní přišlo). Smysl jako v Římanech je ten, že kalendář byl jen stínem Mesiáše, který nyní přišel. Stín kalendáře je nyní nahrazen. Adam a Ježíš jsou stejně lidské bytosti, což je nepravdivé, pokud měl Ježíš původ mimo lidskou rasu. Ježíš je "druhý člověk" (1. Kor. 15:47) a "poslední Adam" (15:45). Pavel nám chce sdělit, že Ježíš nepředcházel Adama, ale naopak (1. Kor. 15:45-47).

dar pro mnoho hříchů vedl k tomu, že jsme byli napraveni. <sup>17</sup>Protože v důsledku něčího hřichu kvůli němu panovala smrt, o co více budou ti, kdo přijímají hojnost milosti a dar napravení, panovat v Životě<sup>52</sup> skrze jediného, Ježíše Mesiáše!

<sup>18</sup>Proto, stejně jako skrze jeden hřích byli všichni odsouzeni, stejně tak prostřednictvím jednoho vhodného aktu mohou být všichni napraveni a vedeni k Životu. <sup>19</sup>Stejně jako skrze neposlušnost jednoho člověka byli mnozí učiněni hříšníky, stejně tak skrze poslušnost jednoho člověka<sup>53</sup> budou mnozí napraveni. <sup>20</sup>Zákon zasáhl, aby mohl vzrůstat hřích, ale tam, kde vzrůstal hřích, se milost ještě více umocnila. <sup>21</sup>Stejně jako vládl hřích znamenající pro nás smrt, vládne milost, která nás napravuje před Bohem a vede k životu budoucího věku skrze Ježíše Mesiáše, našeho Pána.<sup>54</sup>

**6** <sup>1</sup>Co tedy máme říci? Máme pokračovat v hřichu, aby mohla vzrůstat milost? <sup>2</sup>Rozhodně ne! Jak bychom my, kteří jsme zemřeli hřichu, mohli v něm dále žít? <sup>3</sup>Nechápete, že my všichni, kteří jsme byli pokřtěni<sup>55</sup> v Mesiáše Ježíše, jsme byli pokřtěni v jeho smrt? <sup>4</sup>Takže jsme s ním byli pohřbeni skrze křest ve smrt, takže tak jako Mesiáš byl vzkříšen z mrtvých skrze slávu Otce, můžeme také kráčet v novosti života. <sup>5</sup>Jestliže jsme se s ním sjednotili v podobě jeho smrti, pak určitě budeme také součástí jeho vzkříšení. <sup>6</sup>Víme, že naše staré já bylo s ním ukřižováno, aby tělo hřichu mohlo být zrušeno, a my už déle nebudeme v otroctví hřichu. <sup>7</sup>Neboť ten, kdo zemřel, byl osvobozen od hřichu.

<sup>8</sup>Pokud jsme zemřeli s Mesiášem, věříme,

že s ním budeme také žít. <sup>9</sup>Víme, že Mesiáš, který byl vzkříšen z mrtvých, už nikdy nezemře. Smrt nad ním již nemá žádnou moc. <sup>10</sup>Smrtí, kterou zemřel, jednou provždy zemřel hřichu, ale život, který žije, žije Bohu. <sup>11</sup>Tak také se považujte za mrtvé hřichu, ale živí pro Boha v Mesiáši Ježíši.

<sup>12</sup>Nedopust'te tedy, aby ve vašem smrtelném těle vládl hřích, abyste poslouchali jeho touhy, <sup>13a</sup> nepředávejte hřichu žádné části svého těla jako zlé nástroje. Místo toho se předávejte Bohu jako živí z mrtvých a části vašeho těla jako nástroje, které dělají to, co je správné Bohu. <sup>14</sup>Neboť hřích nemá mít nad vámi vládu, protože nejste pod zákonem, ale pod milostí.

<sup>15</sup>Znamená to tedy, že máme hřešit, protože nejsme pod zákonem, ale pod milostí? Rozhodně ne! <sup>16</sup>Nerozumíte tomu, že když se vydáváte za služebníky někoho a posloucháte ho, jste služebníci toho, koho posloucháte? Jste-li služebníky hřichu, vede to ke smrti; pokud jste služebníky poslušnosti, vede to k tomu, že jste v právu. <sup>17</sup>Ale díky Bohu, že i když jste bývali služebníky hřichu, pak jste se stali ze srdce poslušnými dle vzoru učení, kterým jste byli poučeni. <sup>18</sup>Když jste byli osvobozeni od hřichu, stali jste se služebníky správného jednání. <sup>19</sup>Mluvím lidsky kvůli slabosti vaší lidské přirozenosti. Stejně jako jste se vystavovali nečistotě a ničemnosti, což vede k další zlovolnosti, tak se nyní také prezentujte jako služebníci života a pravdy, vedoucí k tomu, abyste byli svatí.

<sup>20</sup>Když jste byli služebníky hřichu, byli jste zbaveni toho, abyste byli správní a činili správně. <sup>21</sup>Jaké ovoce jste měli v té době z věcí, za něž se teď stydíte? Výsledkem těch

<sup>52</sup> Toto je ústřední nauka evangelia, že budeme vládnout jako králové s Mesiášem v Království, které bude zřízeno na zemi, až se Ježíš vrátí (Dan 2:44; 7:14, 18, 22, 27; Mt 19:28; Lk. 19:17; 1. Kor. 6:2; 2. Tim. 2:12; Zjev. 2:26; 3:21; 5:10; 20:1–6). Srv. Šalamounova moudrost 3:8; 5:15–16.

<sup>53</sup> Paralela mezi Adamem a Ježíšem, oba lidské bytosti, je nevyhnutelná. Postbiblické srovnávání Ježíše s již existujícím Božstvím zkazilo jednoduchost božského programu, zatemnilo mono-teismus a lidského Mesiáše, druhého Adama

<sup>54</sup> Odráží, jak je třeba neustále zdůrazňovat, "můj pán" (*adoní*, 195krát nikdy titul Božstva) ze Ž. 110:1. Jedná se o zastřešující text nad celým NZ a definuje Ježíše jako lidského krále Mesiáše (Lk 2:11). Srv. 1 Tim. 2:5, což potvrzuje toto ve snadném vyznání víry, a Jan 17:3, kde je Mesiáš odlišný od Otce, který je "jediným pravým Bohem" (srov. Mk 12:29).

<sup>55</sup> Křest ve vodě je NZ veřejným důkazem námi zamýšleného závazku k víře v Mesiáše Ježíše a v evangelium, které kázal (Heb 2:3; Lk 4:43; 9:11)



věcí je smrt. <sup>22</sup>Ale nyní, protože jste byli osvobozeni od hříchu a stali se Božími služebníky, máte své ovoce, že jste svatí, a konečným výsledkem je Život v příštím věku. <sup>56</sup> <sup>23</sup>Neboť odměnou za hřích je smrt, ale Božím darem je Život v příštím věku v Mesiáši Ježíši, našem pánovi.

**7** <sup>1</sup>Nerozumíte, bratři a sestry (protože mluvím k lidem, kteří znají Zákon), že Zákon má pravomoc nad lidmi, jen dokud žijí? <sup>2</sup>Vdaná žena je vázána Zákonem ke svému manželovi, dokud žije, ale pokud manžel zemře, je osvobozena od Zákona, pokud jde o jejího manžela. <sup>3</sup>Pokud je tedy její manžel naživu a je spojena s jiným mužem, byla by oprávněně nazývána cizoložnicí. Pokud však její manžel zemře, je osvobozena od tohoto zákona a pokud se provdá za jiného muže, nemohla by se provinít cizoložstvím.

<sup>4</sup>Tak tedy, moji bratři a sestry, také jste zemřeli Zákonu skrze tělo Mesiáše, abyste mohli být spojeni s jiným, s tím, který byl vzkříšen z mrtvých, abychom plodili ovoce pro Boha. <sup>57</sup> <sup>5</sup>Neboť když jsme byli pod mocí lidské přirozenosti, hříšné vášně probuzené v nás Zákonem působily, abychom plodili ovoce k smrti. <sup>6</sup>Nyní jsme však byli osvobozeni od Zákona, protože jsme zemřeli tomu, co nás drželo v otroctví, abychom sloužili v novosti ducha, a ne ve stáří litery. <sup>58</sup>

<sup>7</sup>Co tedy řekneme? Je Zákon hřích? Rozhodně ne! Hřích bych jistě nepoznal vyjma skrze Zákon. O dychtění bych nevěděl, kdyby Zákon neřekl: "Nedychti." <sup>8</sup>Ale hřích, který našel příležitost prostřednictvím tohoto přikázání, ve mně vyvolal všechny druhy žádostí. Neboť nehledě na Zákon je hřích mrtvý.

<sup>56</sup> V budoucím Božím království na zemi, až přijde Ježíš – rozhodně ne v domnělém zážitku po smrti v "nebi". Život tohoto budoucího věku (nesprávně přeložený jako "věčný život", ale opravený na "život budoucího věku" v *Kingdom New Testament* N.T. Wrighta) je nyní prožíván předem prostřednictvím ducha, který je dán křesťanům, jako předzvěst a záloha pro budoucí království.

<sup>57</sup> Tento produktivní život by zahrnoval činění učedníků a tak přinášení duchovního ovoce kvůli nové duchovní rodině. Celé pojetí znovuzrození je souběžné se semeny v přírodě. Semeno je ba-

<sup>9</sup>Kdysi jsem žil mimo Zákon, ale když přišlo přikázání, hřích ožil a já jsem zemřel. <sup>10</sup>A zjistil jsem, že přikázání, které mělo vést k životu, vedlo ke smrti. <sup>11</sup>Neboť hřích, který využil příležitost skrze přikázání, mě podvedl a skrze ně mě zabil. <sup>12</sup>Zákon je tedy svatý a přikázání svaté, správné a dobré. <sup>13</sup>Pak se to, co je dobré, pro mě stalo smrtí? Rozhodně ne! Ale hřích, aby se mohl ukázat jako hřích, způsobil ve mně smrt tím, co je dobré, takže skrze přikázání by se hřích stal nesmírně hříšným.

<sup>14</sup>Víme totiž, že Zákon je duchovní; ale já jsem neduchovní, prodaný jako otrok hříchu. <sup>15</sup>Neboť nechápu, co dělám. Nedělám to, co chci, ale dělám to, co nenávidím. <sup>16</sup>Ale když dělám, co nechci, souhlasím s tím, že Zákon je dobrý. <sup>17</sup>Nyní to však již nečiním já, ale hřích, který žije ve mně. Vím totiž, že ve mně nežije nic dobrého, tedy v mé lidské přirozenosti. Mám vůli, ale ne sílu dělat to, co je dobré. <sup>18</sup>Dobro, které chci dělat, nedělám, ale zlo, které nechci dělat, je to, co praktikuji. <sup>20</sup>Ale když dělám to, co nechci, pak už to nejsem já, ale hřích žijící ve mně.

<sup>21</sup>Nacházím tedy zásadu, že když chci dělat to, co je dobré, zlo je ve mně přítomné. <sup>22</sup>Neboť ve svém nitru se těším z Božího zákona, <sup>23</sup>ale vidím ve svém nitru působit jiný zákon, který bojuje proti zákonu mé mysli a uvádí mě do zajetí pod zákon hříchu, který je ve mně. <sup>24</sup>Jaký jsem ubohý člověk! Kdo mě vysvobodí z tohoto těla smrti? Děkuji Bohu skrze Ježíše Mesiáše, našeho pána! <sup>25</sup>Takže tedy sám svou myslí sloužím Božímu zákonu, ale svou lidskou přirozeností zákonu hříchu.

líček energie, která produkuje nový život. Evangelium je semenem Božím (Lk 8:11), které musí přinášet ovoce. Lidskou hlavu si lze představit jako vajíčko, které musí být infiltrováno živým semenem (*sperma, sporos*) evangelia o Království (srov. 1 Pet 1:22–25; 1 Jana 3:5). Evangelium je tvořivé, energické Boží slovo v činnosti ve věřících (1 Tes 2:13).

<sup>58</sup> To je klíč k rozlišení mezi Tórou (Zákon) v liteře a Zákonem v duchu. Nová smlouva zduchovňuje literu Zákona, a proto zavádí hlavní změny, pokud jde o kalendář, obřizku a potravinové zákony

**8** <sup>1</sup>Tak tedy nyní<sup>59</sup> není odsouzení pro ty, kteří jsou v Mesiáši Ježíši, <sup>2</sup>protože zákon ducha života v Mesiáši Ježíši vás osvobodil od zákona hříchu a smrti. <sup>3</sup>Co Zákon nemohl učinit, protože byl slabý kvůli lidské přirozenosti, udělal Bůh. Tím, že pověřil<sup>60</sup> svého vlastního Syna v podobě hříšné lidské přirozenosti,<sup>61</sup> a ve vztahu k hříchu odsoudil hřích v lidské přirozenosti, <sup>4</sup>aby mohl být splněn požadavek Zákona<sup>62</sup> v nás, kteří kráčíme ne následováním lidské přirozenosti, ale následováním ducha. <sup>5</sup>Neboť ti, kteří žijí podle lidské přirozenosti, mají své myšlení formované lidskou přirozeností, ale ti, kteří žijí v souladu s duchem, mají své myšlení formované záležitostmi ducha. <sup>6</sup>Způsob myšlení lidské přirozenosti znamená smrt, ale myšlení ducha znamená život a pokoj. <sup>7</sup>Způsob myšlení lidské přirozenosti je vůči Bohu nepřátelský, protože se nepoddává Božímu zákonu a nemůže se mu poddat, <sup>8</sup>protože ti, kdo jsou v souladu s lidskou přirozeností, se Bohu nemohou líbit.

<sup>9</sup>Vy však nejste pod lidskou přirozeností, ale žijete v duchu, pokud ve vás tento Boží duch skutečně žije. Pokud však někdo nemá Mesiášova ducha, nepatří mu.<sup>63</sup> <sup>10</sup>Pokud je však Mesiáš ve vás, tělo je mrtvé kvůli hříchu, ale duch je váš život kvůli tomu, že jste napravení a činíte správně. <sup>11</sup>A pokud ve vás žije duch Toho, který vzkřísil Ježíše z mrt-

vých, Ten, který vzkřísil Mesiáše Ježíše z mrtvých, dá také život vašim smrtelným tělům skrze Svého ducha, který ve vás žije.

<sup>12</sup>Tak tedy, bratři a sestry, nemáme povinnost vůči lidské přirozenosti, abychom žili podle jejích měřítek. <sup>13</sup>Neboť pokud budete žít podle takového standardu, zemřete. Pokud však duchem usmrcujete působení své nižší přirozenosti, budete žít.<sup>64</sup> <sup>14</sup>Neboť všichni, kdo jsou vedeni Božím duchem, jsou Božími dětmi. <sup>15</sup>Neboť jste neobdrželi ducha otroctví, který by znovu vedl ke strachu, ale dostali jste ducha synovství, kterým křičíme: "Abba, drahý Otče!" <sup>16</sup>Duch sám svědčí s naším duchem, že jsme Boží děti. <sup>17</sup>A pokud děti, pak dědicové – Boží dědici a spoludědici s Mesiášem – jestliže s ním trpíme, abychom se s ním mohli podílet na slávě.<sup>65</sup>

<sup>18</sup>Jsem totiž přesvědčen, že utrpení této současné doby nestojí za srovnání s nadcházející slávou, která se na nás zjeví.<sup>66</sup> <sup>19</sup>Stvoření dychtivě čeká na veřejné zjevení Božích dětí. <sup>20</sup>Neboť stvoření bylo podrobeno marnosti, ne dobrovolně, ale kvůli tomu, který je podrobil, v naději, <sup>21</sup>že stvoření samo bude osvobozeno z otroctví rozkladu a bude sdílet svobodu slávy Božích dětí. <sup>22</sup>Neboť víme, že celé stvoření sténá a trpí porodními bolestmi společně až do této chvíle. <sup>23</sup>Nejen stvoření, ale i my sami, kteří máme první ovoce ducha, sténáme v sobě, když čekáme, až nám Bůh

<sup>59</sup> Pavel rozhodně neuvažoval o smutné situaci v k. 7 tak, aby byla neustálou zkušeností obráceného křesťana. Vítězství musí být prokázáno v našem současném životě, protože "jsme byli osvobozeni od zákona hříchu a smrti" (8:2).

<sup>60</sup> "Vyslání někoho je stanoveno v židovsko-křesťanském myšlení jako způsob vyjádření poslova nebo prorokova zmocnění, bez jakéhokoli odkazu na jeho místo původu (např. Ž 105:26; Jer 1:7; Mk 6:4; Lk . 4:26; 20:13)" (James Dunn, *Word Biblical Commentary, Romans*, s. 420).

<sup>61</sup> Ježíš sám se musel učit poslušnosti skrze věci, kterými trpěl (Heb 5:8). Bůh se očividně nemohl učit poslušnosti! Ježíš byl ve všech ohledech jako my až na to, že byl bezhříšný.

<sup>62</sup> Zákon v duchu, ne v liteře (7:6).

<sup>63</sup> To znamená, že nejsou křesťany v biblickém smyslu. To znamená, že svědkové Jehovovi se

vylučují z biblické definice křesťana, ledaže by tvrdili (zřídka), že jsou součástí speciální skupiny, kterou nazývají 144 000.

<sup>64</sup> Jak nyní tak nakonec vzkříšením nebo přežitím, až se Ježíš vrátí, budete navždy žít získáním nezničitelného života.

<sup>65</sup> 2 Tim. 2:12: "Budeme-li s ním trpět, budeme s ním také kralovat" (srov. Dan 7:14, 18, 22, 27; Mt 19:28). Dosáhnout záchrany v Království znamená získat tu čest spravovat svět spolu s Ježíšem ve vůbec první úspěšné světové vládě. Na to se celá Bible těší s dech beroucím vzrušením a očekáváním.

<sup>66</sup> Ne právě zjeveno "nám", ale zjeveno "na nás", protože budeme oslavováni v budoucím Království slávy na zemi. "Potom spravedliví budou zářit jako slunce v Království jejich Otce" (Mt 13:43, cit. Dan 12:3).

dá synovství,<sup>67</sup> vykoupení celého našeho já. 24Neboť jsme byli zachráněni v naději.<sup>68</sup> Přesto naděje, kterou lze vidět, vůbec není nadějí, protože kdo doufá v to, co již vidí? 25Ale pokud doufáme v to, co nevidíme, dychtivě na to čekáme a vytrváváme.

26Stejným způsobem nám duch pomáhá v naší slabosti. Nevíme, jak se máme modlit, ale duch sám se za nás přimlouvá sténáním, které nelze vyslovit.<sup>69</sup> 27A ten, kdo zkoumá naše srdce, zná úmysly ducha, neboť duch se přimlouvá za svaté podle Boží vůle.

28Víme, že Bůh ve všech záležitostech jedná pro dobro<sup>70</sup> těch, kteří milují Boha, kteří jsou povoláni podle jeho záměru. 29Pro ty, které Bůh předzvěděl,<sup>71</sup> předurčil také, aby byli přizpůsobeni obrazu Jeho Syna, takže Syn bude prvorozený mezi mnoha bratry a sestrami. 30A ty, které předurčil, také povolal; a ty, které povolal, také napravil; a ty, které napravil, také oslavil.<sup>72</sup>

<sup>67</sup> Křesťané jsou ovšem nyní zrozeni znovu, a jsou tedy nyní duchovními syny, když přijímají evangelium o Království (jako ve Skutcích 8:12), ale synovství je konečně dovršeno při příštím příchodu Ježíše, kdy je věřícím udělena nesmrtelnost. Předzvěst toho budoucího života si nyní můžete užívat v duchu jako zálohu nebo první splátku (2 Kor 1:22; 5:5).

<sup>68</sup> Záchrana je ve třech časech slovesa – minulém, pokračujícím v přítomnosti (jsme zachraňováni) a dokončeném v budoucnosti. Nauka "jednou spasen, navždy spasen" je NZ zcela cizí.

<sup>69</sup> To rozhodně není odkaz na "mluvení v jazycích", protože "jazyky" jsou slova a promluvy, nikoli sténání.

<sup>70</sup> Toto prohlášení rozhodně není slibem, že se křesťanům nemohou stát špatné věci. Zde poskytnuté ujištění však znamená, že Bůh a Ježíš pokračují v činnosti za jakýchkoli okolností, které věřící zažívají.

<sup>71</sup> To není kalvinismus dvojího předurčení. Ježíš poznamenal, že farizeové "vzdorovali vůli Boží" (Lk 7:30), a Pavel obvinil ty, kteří odmítli jeho kázání, že "se považují za nehodné života příštího věku" (Skutky 13:46). Křesťanova volba a vytrvalost až do konce jsou nutné pro konečnou spásu.

<sup>72</sup> Všimněte si, že budoucí sláva je vyjádřena v minulém čase, stejně jako v Janovi 17:5, kde sláva, kterou Ježíš "měl" u Boha, je slíbenou slávou budoucnosti. Stejná sláva již byla dána věřícím,

831Tak co bychom tedy měli říci o<sup>73</sup> těchto věcech? Pokud je pro nás Bůh<sup>74</sup>, kdo může být proti nám? 32Protože Bůh neušetřil svého vlastního Syna, ale vydal ho za nás všechny,<sup>75</sup> jak nám také, spolu s ním, bohatě nedá všechno? 33Kdo by mohl vznést obvinění proti Božím vyvoleným?<sup>76</sup> Je to Bůh, kdo nás napravuje,<sup>77</sup> 34kdo nás může odsoudit? Je to Mesiáš Ježíš, který zemřel – přesněji řečeno, který byl vzkříšen z mrtvých – který je nyní po pravici Boží,<sup>78</sup> a přimlouvá se za nás. 35Kdo nás oddělí od lásky Mesiášovy? Bude to útlak, úzkost, pronásledování, hladomor, nahota, nebezpečí nebo meč? 36Právě jak je psáno: "Kvůli tobě jsme zabíjeni celý den. Jsme považováni za ovce, které mají být zabity." 37Ne, v tom všem jsme více než přemožitelé skrze toho, který nás miloval. 38Jsem totiž přesvědčen, že ani smrt, ani život, ani andělé, ani démoni, ani přítomnost, ani budoucnost, ani moci, 39ani výška, ani hloubka,

kteří se ještě nenarodili, když jim to Ježíš slíbil v Janovi 17:22, 24. Mat. 6:1 hovoří o odměně již uložené u Boha. Máme ji, a přesto nám to bude ve skutečnosti dáno v budoucnu

<sup>73</sup> "O" zde je *pros* v řečtině, tedy "týkající se". Srv. slovo, které se týká Boha nebo o (*pros*) Bohu v Janovi 1:1.

<sup>74</sup> V Bibli je "Bůh" velmi často "(ten) Bůh", jediný Bůh Bible, Izraele a Ježíše a rozhodně ne trojjediný Bůh, který se v Bibli nikde neobjevuje jako Bůh. Jediným Bohem uznaným Ježíšem je "jediný Bůh" izraelského vyznání, které potvrdil Ježíš u Marka 12:29 a souhlasil s unitářským Židem.

<sup>75</sup> Jelikož Bůh nemůže zemřít (1. Timoteovi 6:16), je zcela zřejmé, že Ježíš, Boží Syn, nemůže být Bůh, čímž se stávají dvěma, kteří jsou Bůh.

<sup>76</sup> Všimněte si, že vyvolení jako v Mat. 22:14 a 24:31 nejsou v současné době neobracenými Židy, ale mezinárodní církev, svatí. Vyvolení, svatí, pravý Boží lid budou shromážděni, aby se setkali s Ježíšem po (post) čase Velkého soužení v budoucnosti.

<sup>77</sup> Toto, co nás napravuje, je proces, probíhající a dosahující konečnosti, když získáváme nesmrtelnost při vzkříšení a návratu Ježíše na tuto Zemi.

<sup>78</sup> *Adoni*, můj pán ze Žalmu 110:1, ne Pán. *Adoni* je titul toho, který není božstvem, vše 195krát. Nikdy to není odkaz na Boha, který je *Adonai*, nejvyšší Pán.

ani žádná jiná stvořená věc nás nebudou moci oddělit od lásky Boží v Mesiáši Ježíši, našem pánu.

**9** Říkám vám pravdu v Mesiáši. Nelžu! Mé svědomí svědčí se mnou ve svatém duchu, že mám ve svém srdci velký zármutek a neustálé utrpení. <sup>3</sup>Neboť bych si mohl přát, abych byl sám prokletý od Mesiáše v zájmu svých bratrů, svých fyzických příbuzných, Izraelitů. Jim patří synovství, sláva, smlouvy, předávání Zákona,<sup>79</sup> chrámová služba a přísliby. <sup>5</sup>Jim patří otcové a z nich je Mesiáš lidským původem.<sup>80</sup> Kéž je požehnán Bůh, který je nade vším, navždy. Amen.<sup>81</sup>

<sup>6</sup>Neznamená to, že by Boží slovo selhalo. Neboť ne všichni, kteří pocházejí z Izraele, jsou Izrael, <sup>7</sup>ani nejsou dětmi, protože jsou Abrahamovými potomky. Místo toho: "Od Izáka budou počítáni tvoji potomci." <sup>8</sup>To znamená, že to nejsou děti tělesného původu, které jsou Božími dětmi, ale děti slibu jsou počítáni jako potomci.<sup>82</sup> <sup>9</sup>Toto jsou slova slibu: "V určený čas přijdu a Sára bude mít syna." <sup>10</sup>Nejen to, ale Rebeka počala dvojčata od jednoho muže, od našeho praotce Izáka. <sup>11</sup>Ještě předtím, než se narodila dvojčata, předtím,

než udělala cokoli dobrého nebo špatného – aby Boží záměr při vyvolení mohl obstát, nikoli díky skutkům, ale díky Tomu, který povolává<sup>83</sup> - <sup>12</sup>Rebece bylo řečeno: "Starší bratr bude sloužit mladšímu." <sup>13</sup>Jak je psáno: "Jakoba jsem miloval, ale Ezaua jsem nenáviděl."

<sup>14</sup>Co tedy řekneme? Existuje u Boha nespravedlnost? Rozhodně ne! <sup>15</sup>Jak řekl Mojžíšovi: "Smiluji se nad tím, nad kým se smiluji, a slituji se nad tím, nad kým se slituji." <sup>16</sup>Nezáleží to tedy na lidské vůli nebo úsilí, ale na Bohu, který se slitovává. <sup>17</sup>Neboť Písmo říká faraónovi: "Právě z tohoto důvodu jsem způsobil, abys byl uveden na scénu lidí, abych skrze tebe ukázal svou moc a aby bylo po celé zemi ohlašováno mé jméno." <sup>18</sup>Bůh se tedy slituje nad tím, koho si zvolí, a zatvrzuje srdce těm, kterým chce.<sup>84</sup>

<sup>19</sup>Řekneš mi: "Proč tedy Bůh shledává vinu na nás? Kdo může odolat Jeho vůli?"<sup>85</sup> <sup>20</sup>Ale kdo jsi, lidská bytosti, abys takto mluvil k Bohu? Zeptá se utvářená věc toho, kdo ji utvářel: "Proč jsi mě udělal takhle?" <sup>21</sup>Nemá hrnčíř právo vyrábět ze stejné hroudy hlíny nádobu pro zvláštní použití a jinou pro běžné použití?<sup>86</sup> <sup>22</sup>Co když Bůh, i když je ochoten

<sup>79</sup> Tóra

<sup>80</sup> Viz 1:3-4, kde Boží Syn je synem Marie, Davida a Boha, jak ho definují Luk 1:35, Mat 1:18, 20. Lukáš 1:35 je naprosto dostačující definice titulu Boží Syn pro Ježíše. "Bůh Syn" je Písmu cizí a neobjevuje se ani jednou.

<sup>81</sup> Toto je chvalozpěv Bohu, jak ukazují paralely v 1:25; 11:36; 2 Kor 11:31.

<sup>82</sup> Pavel potvrdil totéž v Gal. 6:16, přičemž nazývá mezinárodní věřící "Božím Izraelem" (srov. Fil 3:3).

<sup>83</sup> To ovšem znamená naši spolupracující poslušnost Bohu tím, že věříme evangeliu a podřizujeme se mu. Farizeové "vzdorovali Boží vůli pro ně" (Lk 7:30), což ukazuje, že člověk má svobodnou vůli zvolit si nebo odmítnout dobro.

<sup>84</sup> Málokdy lze pozorovat, že i sám faraon zatvrdil své vlastní srdce (Ex 7:14; 8:32; 9:34; srov. 9:27, kde faraon přijímá odpovědnost).

<sup>85</sup> Toto tvrzení není v rozporu s Ježíšem, který řekl, že "farizeové sami o sobě vzdorovali Boží vůli". (Lk 7:30).

<sup>86</sup> Tento jeden verš v Římanům by nikdy neměl být chápán tak, že Bůh záměrně zatvrzuje srdce

lidí a poté je za to trestá! To by eliminovalo jakýkoli koncept svobodné vůle a volby. Bůh nám prikazuje "zvolit" a bylo by klamné, kdybychom si nemohli vybrat. Zatvrzování srdce je odmítnutím božské milosti. Mince mají vždy dvě strany, pokud jde o Boží jednání s námi. Bůh iniciuje evangelijní volání a my se musíme rozhodnout reagovat. Hebrejská mysl může pracovat s principem "dvě strany jedné mince". Například Jan 12:44: "Ten, kdo věří ve mě, ne ve mě věří ..." Víra je nakonec v Boha, ale vždy skrze Ježíše. Tak ke svobodné vůli: jednou stranou mince je, že nás Bůh přitahuje evangeliem. Druhou je to, že musíme reagovat (Mt. 23:37). Tato pasáž v Římanům neposkytuje žádnou podporu pro Kalvínovo dvojí předurčení. Lidské bytosti jsou odpovědné za rozhodnutí spolupracovat s Bohem. "Pracujte na své vlastní záchraně, protože Bůh je činný ve vás" (Fil 2:12-13). Oddělením "jedné strany mince" a přehlížením druhé strany mnoho čtenářů upadá do neporozumění. Bůh "si přeje, aby byli **všichni** lidé spaseni" (1. Tim. 2:4). Někteří však budou ztraceni. Bůh pracuje, ale musíme pracovat s ním a s Ježíšem. Oddělením jedné strany

projevit svůj hněv a dát najevo svou moc, s velkou trpělivostí snášel nádoby hněvu připravené ke zničení? <sup>23</sup>Učinil to proto, aby oznámil bohatství své slávy na nádobách milosrdenství, které předem připravil pro slávu – <sup>24</sup>na nás, které povolal, nejen ze Židů, ale také z pohanů. <sup>25</sup>Jak říká v Ozeášovi, "budu nazývat 'Můj lid' ty, kteří nebyli Mým lidem, a 'milovaní' ty, kteří nebyli milovaní. <sup>26</sup>Na tom samém místě, kde jim bylo řečeno: 'Nejste můj lid', tam budou nazýváni 'dětmi živého Boha'."

<sup>27</sup>Izaiáš volá ohledně Izraele: "I když je počet dětí Izraele jako mořský písek, bude zachráněn pozůstatek. <sup>28</sup>Neboť Pán rychle a rozhodně dokončí své dílo soudu na zemi."<sup>87</sup> <sup>29</sup>Jak předpověděl Izaiáš: "Kdyby nám Pán zástupů nezanechal potomky,<sup>88</sup> byli bychom jako Sodoma a byli bychom jako Gomora."

<sup>30</sup>Co tedy řekneme? Že pohané, kteří nesledovali způsob, jak být napraven, k tomu dospěli – k nápravě založené na víře. <sup>31</sup>Izrael však sledoval Zákon, jak být napraven, a nedosáhl ho. <sup>32</sup>Proč? Protože jej nesledovali vírou, ale, jako by to bylo možné, skutky. Narazili na kámen úrazu, <sup>33</sup>jak je napsáno: "Podívejte, kladu na Sion kámen úrazu, skálu pohoršení. Ten, kdo v něj věří, nebude zahanben."

mince a přehlížením druhé je možné stát se slepým vůči textům jako Lk. 7:30: "Farizeové vzdorovali a mařili Boží záměry pro sebe." (Srov. Mt. 23:37; Lk. 13:34). Ve Skutcích 13:46 se někteří "učinili nehodnými pro život budoucího věku". Byla to *jejich* volba, aby odmítli spásu, a ne Boží. Pavel učí, že člověk, který chce být svatou nádobou pro Boha, se musí očistit! (2. Tim. 2:21). Faraon zatvrdil své vlastní srdce (Ex 8:15, 32; 9:34) a Bůh na jeho tvrdohlavost reagoval. Odpovědnost je na "klouzavé stupnici", jak řekl Ježíš farizeům v Janovi 15:22, 24.

<sup>87</sup> Všimněte si zde záměrné citace Iz. 10:23 a 28:22 a zejména Dan. 9:27, což ukazuje, že Pavel chápe poslední 70. "týden" o 7 letech, který má skončit Druhým příchodem, ne dříve v roce 33 nebo 70 n. l. "Jeho konec" v Dan. 26b se nehodí pro Tita Flavia!

<sup>88</sup> Doslova "semeno", pozůstatek, mezinárodní církve v Nové smlouvě (Gal. 6:16; Fil. 3:3) jako ti, kteří přijali poselství evangelia o Království. To

**10** <sup>1</sup>Bratři a sestry, touhou mého srdce a modlitbou k Bohu za Izrael je, aby byli spaseni. <sup>2</sup>Neboť o nich potvrzuji tuto skutečnost: mají horlivost pro Boha, ale nezakládá se na poznání.<sup>89</sup> <sup>3</sup>Neboť nevědí o Božím způsobu, jak být napraven, a snaží se vytvořit si vlastní způsob, jak být napraven, nepoddávají se Božímu způsobu, jak být napraven. <sup>4</sup>Neboť Mesiáš je naplněním a koncem litery Zákona, pro každého, kdo věří v Boží způsob, jak nás napravit.

<sup>5</sup>Neboť Mojžíš píše o způsobu, jak být napraven na základě Zákona: "Ten, kdo tyto věci dělá, bude díky nim žít." <sup>6</sup>Ale způsob, jak být napraven, založený na víře, říká toto: "Neříkej ve svém srdci: 'Kdo vystoupí do nebe?' (tj. aby seslal Mesiáše)," <sup>7</sup>nebo "'Kdo sestoupí do propasti?' (tj. aby vyzvedl Mesiáše z mrtvých)." <sup>8</sup>Ale co říká? "To slovo<sup>90</sup> je blízko tebe, v tvých ústech a v tvém srdci." To je slovo víry, které hlásáme.<sup>91</sup> <sup>9</sup>Vyznáš-li svými ústy, že Ježíš je pán<sup>92</sup>, a ve svém srdci věříš, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, budeš spasen. <sup>10</sup>Neboť srdcem člověk věří, což vede k nápravě, a ústy člověk vyznává, což vede ke spáse. <sup>11</sup>Jak říká Písmo: "Kdo v něj věří, nebude zahanben." <sup>12</sup>Neboť neexistuje žádné rozlišení mezi Židem a Řekem, protože ten samý Pán je Pánem všech a je štědrý ke všem, kte-

ovšem zahrnuje lidi všech národů, včetně Židů, kteří přijali, že Ježíš je Mesiáš a věří Ježíšovu učení evangelia (Mk 1:14-15).

<sup>89</sup> Srv. "Můj lid je ničen pro nedostatek poznání" (Oz 4:6; viz Iz 5:13). To přidává sílu důležitému učení v Iz. 53:11 že Mesiáš "způsobí, že mnozí budou spravedliví díky jeho poznání" (srov. 1 Jan 5:20; Dan 12:3). Viz také Přísloví s velkým důrazem na poznání, 40krát.

<sup>90</sup> Evangelium o Království, jak ho kázali Ježíš a Pavel (Mk 1:14-15; Lk 4:43; Heb 2:3; Skutky 19:8; 20:24-25; 28:23, 30, 31).

<sup>91</sup> Jak je uvedeno ve Skutcích 19:8; 20:24-25; 28:23, 30, 31 - evangelium o Království jako u Marka 1:14-15 a ve Skutcích 8:12.

<sup>92</sup> A věřte jeho evangeliu o království. Člověk nemůže věřit v Ježíše a nevěřit jeho slovům a evangeliu. Marek 1:14–15 je Ježíšův první příkaz a základ pro naši víru v něj. Viz Jan 12:44 a násled, kde je Ježíšův maximální důraz na fatální nebezpečí nevěřit Ježíšovým slovům.

ří ho vzývají. <sup>13</sup>Neboť "každý, kdo vzývá jméno Pána<sup>93</sup>, bude spasen."

<sup>14</sup>Jak tedy lidé budou vzývat toho, komu neuvěřili? A jak mu uvěří, když neslyšeli evangelium, které kázal?<sup>94</sup> A jak ho uslyší, když jim ho nikdo nehlasá? <sup>15</sup>Jak mohou kázat, pokud nejsou vysláni? Jak je napsáno: "Jak krásné jsou nohy těch, kdo hlásají evangelium." <sup>16</sup>Ale ne všichni se podrobili evangelii. Jak říká Izaiáš: "Pane, kdo uvěřil naší zprávě?" <sup>17</sup>Takže víra je založena na naslouchání – naslouchání poselství evangelia kázaného Mesiášem.<sup>95</sup>

<sup>18</sup>Ptám se však, jestli neslyšeli? Ano, slyšeli. "Jejich hlas zněl po celé zemi, jejich slova až na konec světa." <sup>19</sup>Ptám se: Nerozuměl Izrael? Nejprve Mojžíš říká: "Vyprovokuji vás k žárlivosti na to, co ve skutečnosti není národ; Rozzlobím vás národem bez pochopení!" <sup>20</sup>Izaiáš odvážně říká: "Byl jsem nalezen těmi, kteří Mě nehledali; Odhalil jsem se těm, kteří se na Mě nevyptávali." <sup>21</sup>Ale o Izraeli Bůh říká: "Po celý den jsem napřahoval ruce k neposlušnému a zatvrzelému lidu."<sup>96</sup>

**11** <sup>1</sup>Ptám se tedy: Bůh snad svůj lid nezavrhl?<sup>97</sup> Rozhodně ne! Neboť i já jsem Izraelita, potomek Abrahama, z pokolení Benjaminova. <sup>2</sup>Bůh nezavrhl svůj lid, který předem určil. Nevíte, co říká Písmo o Eliášovi, jak prosí Boha proti Izraeli? <sup>3</sup>"Pane,

zabili tvé proroky a zbořili tvé oltáře. Jen já zůstal a oni se mě snaží zabít!" <sup>4</sup>Jak na něj ale Bůh reaguje? "Vyhradil jsem si pro sebe sedm tisíc mužů, kteří nesklonili koleno před Baalem." <sup>5</sup>Stejně tak i v této současné době existuje zbytek vybraný milostí. <sup>6</sup>A pokud z milosti, pak to již není ze skutků, nebo by milost již nebyla milostí.

<sup>7</sup>Co tedy řekneme? Co Izrael hledá, to neobdržel, ale obdrželi to vyvolení. Zbytek byl zatvrzen, <sup>8</sup>jak je psáno: "Bůh jim dal ducha otupělosti, oči, které nevidí, a uši, které neslyší, až do dnešního dne." <sup>9</sup>David říká: "Ať se jejich stůl stane léčkou a pastí, kamenem úrazu a odplatou. <sup>10</sup>Nechť jejich oči jsou zatemněné, aby neviděli, a ať vždy mají záda ohnutá."

<sup>11</sup>Ptám se tedy, zda klopýtli, že by mohli padnout? Rozhodně ne. Ale jejich hříchem přišla spása k pohanům, aby Izrael žárlil. <sup>12</sup>Pokud tedy jejich hřích znamená bohatství pro svět a jejich ztráta znamená bohatství pro pohany, o co více bude znamenat jejich začlenění? <sup>13</sup>Mluvím k vám, kteří jste pohané. Jelikož jsem apoštol k pohanům, velebím svou službu, <sup>14</sup>abych jakýmkoli způsobem mohl podnítit svůj vlastní lid k žárlivosti a zachránit některé z nich. <sup>15</sup>Pokud by jejich odmítnutí znamenalo smíření světa, co jiného by znamenalo jejich přijetí než oživení mrtvých?<sup>98</sup> <sup>16</sup>Je-li kus těsta, který se obětuje jako

<sup>93</sup> Zde citovaný Joel 2:32 odkazuje na Pána Boha. Je aplikován na Ježíše, pána Mesiáše, v NZ, protože Ježíš pracuje jako dokonalý zmocněnec jediného Boha a jako Syn dokonale zastupuje svého Otce.

<sup>94</sup> Všimněte si, že člověk musí pro záchranu poslouchat evangelium, které kázal Ježíš. Nejde o slyšení o Ježíši (NIV je zde zavádějící), ale člověk ho musí slyšet, tj. z kázání evangelia. Pavel zde přemýšlí o důležitém verši Království, protože cituje z Iz. 52:7, jenž se týká budoucího Království na zemi, jádra evangelia spolu se smrtí a vzkříšením Ježíše (Skutky 8:12).

<sup>95</sup> To je základem křesťanské spásy, jak přikázal Ježíš v Mk 1:14-15; srv. Heb. 2:3.

<sup>96</sup> Zde není žádný kalvinismus. Pavel klade vinu bezvýhradně na trestuhodné, tvrdohlavé odmítnutí Izraele poslouchat Boha. Ježíš se setkal se stejným odmítnutím ze strany mnoha Židů, zejména náboženského establishmentu. Viz Mt 23:

37 na Ježíšovo zoufalství nad jejich tvrdohlavostí. 2 Tes 2:10 ukazuje lidskou odpovědnost za to, že nevěří v pravdu, aby byli spaseni.

<sup>97</sup> Tématem zjevně není církve, ale nyní zaslepený Izrael. Pavel nazývá mezinárodní církev "Božím Izraelem" (Gal 6:16), odlišným od "Izraele těla" (1 Kor 10:18). Církev je také pravou duchovní obřezkou, tj. pravými Židy (Fil 3:3).

<sup>98</sup> Budoucí duchovní obrození Izraele je zmíněno v Ezech. 37 a toto je jedno z mnoha proroctví o uzdravení zbytku nyní zaslepeného přirozeného národního Izraele. Mezitím se mezinárodní církev stala pravým Božím Izraelem (Gal 6:16) a skutečnou obřezkou ducha (Fil 3:3). Pavel označuje neobrácený národní, přirozený Izrael jako "Izrael těla" (1. Kor 10:18) nebo "Izraelité" (Řím 9:4; 2 Kor 11:22). Kontrast s mezinárodními věřícími je patrný v Gal. 6:16, s Božím Izraelem, s pravým Božím lidem. Pavel stále vidí v budoucnosti národní kolektivní obrácení nyní zaslepené-

prvotiny, svatý, je svatá i celé těsto; je-li kořen svatý, jsou svaté i větve.

17Pokud však byly některé větve odlomeny a vy pohané, planá oliva, jste mezi ně byli naroubováni a sdíleli s nimi úrodný kořen olivovníku, 18pak se nechlubte nad ostatními větvemi. Ale pokud se chlubíte, pamatujte, že to nejste vy, kdo podporuje kořen, ale že ten kořen podporuje vás.<sup>99</sup> 19Řekneš: "Větve byly odlomeny, abych mohl být naroubován." 20To je pravda: byli vylomeni kvůli své nevěře a vy stojíte kvůli své víře. Nebudte arogantní, ale bojte se, 21protože pokud Bůh neušetřil přirozené větve, neušetří ani vás.<sup>100</sup> 22Zamyšlete se tedy nad Boží laskavostí a přísností: přísnost vůči těm, kdo padli, ale Boží laskavost vůči vám – pokud pokračujete v Jeho laskavosti. Jinak budete také odříznuti.<sup>101</sup> 23A nebudou-li Židé pokračovat ve své nevěře, budou naroubováni, protože Bůh je může znovu naroubovat. 24Neboť pokud jste byli vyříznuti z toho, co je od přírody planá oliva, a byli jste proti přírodě naroubováni do kultivovaného olivovníku, o kolik více budou ti, kteří jsou přirozenými větvemi, naroubováni do svého vlastního olivovníku?

25Nechci, abyste nevěděli, bratři a sestry, o této dříve skryté pravdě, abyste nebyli moudří ve svých vlastních očích: vůči Izraeli došlo k částečnému zatvrzení, dokud<sup>102</sup> nevstoupí plný počet pohanů. 26Takto bude za-

chráněn všechen Izrael.<sup>103</sup> Jak je psáno: "Přijde vysvoboditel ze Sionu a odvrátí bezbožnost od Jákoba. 27Toto je má smlouva s nimi, když odnímám jejich hříchy."

1128V současné době jsou pro vás nepřáteli spásného evangelia, ale stále jsou potenciálně vyvoleným lidem a milovaným kvůli otcům. 29Neboť Boží dary a povolání jsou neodvolatelné. 30Stejně jako jste v minulosti byli neposlušni vůči Bohu, ale nyní jste získali milost v důsledku jejich neposlušnosti; 31stejným způsobem jsou v současné době neposlušni, aby skrze milosrdenství, které vám bylo prokázáno, mohli také získat milost. 32Neboť Bůh učinil ze všech vězně neposlušností, aby se nad všemi mohl slitovat.

33Ó, hloubko bohatství Boží moudrosti a poznání! Jak nevyzpytatelné jsou Jeho soudy a jak nesledovatelné jsou Jeho cesty! 34Kdo poznal Pánovu mysl? Nebo kdo byl Jeho poradcem? 35Kdo nejprve dal Bohu, aby mu Bůh splatil? 36Všechno je od Něho, skrze Něho a pro Něho. Buď jemu sláva navždy! Amen.

**12** 1Tak vás vybízím, bratři a sestry, aby jste z Božího milosrdenství přinášeli celé své já<sup>104</sup> jako živou oběť, svatou a Bohu milou. Toto je vaše služba slovu.<sup>105</sup> 2Nebudte přizpůsobeni tomuto věku, ale buďte pře-

ho Izraele. To se stane pod tlakem a očisťujícími účinky budoucího Velkého soužení (viz Zach 13: 8-9; 14:2).

<sup>99</sup> Nesmí být zaměňováno se současnými systémy "mesiášských kořenů", které míchají Mojžíše a Ježíše.

<sup>100</sup> Dokazující, že Pavel zcela nesouhlasil s moderními teoriemi "jednou spasen, navždy spasen", a že Pavel nebyl žádný kalvinista. Spása závisí na naší ochotné spolupráci s Bohem (Fil 2:12-13).

<sup>101</sup> Tento a mnoho dalších veršů přináší smrtící ránu populárnímu, ale chybnému učení "jednou spasen, navždy spasen". Záchrana je podmíněna úspěšnou vytrvalostí až do konce. To je také varování, které dal Ježíš v podobenství o rozsevači, kde "někteří věří na chvíli" (Lk 8:13). Tyto verše znemožňují jakoukoli nauku o dvojím předurčení, naštěstí!

<sup>102</sup> "Dokud" je ovšem příslovce času a znamená

"a pak..."

<sup>103</sup> Neodkazuje na každého Žida jen proto, že je Žid, ale na kolektivní národní obrácení zbytku Židů. To se stane při budoucím Druhém příchodu Ježíše po budoucím Velkém soužení, které bude mít za následek zušlechťování těch, kteří jím procházejí. Kolektivní pozůstatek Židů nakonec řekne Mesiášovi: "Blahoslavený, kdo přichází ve jménu PÁNA" (Mt 23:39).

<sup>104</sup> "Tělo" v řečtině zde znamená celou osobu, jeho "já". V Heb 10:5-10 Ježíš uskutečnil Boží vůli obětováním sebe jako obětní osobou. Křesťané "byli posvěceni obětováním těla [osoby] Ježíše Mesiáše jednou provždy" (Heb 10:10). Stejně tak byl izraelský kalendář – každoroční svaté dny, nové měsíce a týdenní sabbat – který byl jen stínem, nahrazen Ježíšovou osobou (Kol 2:16-17). <sup>105</sup> Slovo" v NZ je zkratkou pro evangelium o Království, Ježíšovo vlastní evangelium (Heb 2:3; Lk 8:11-12; Mt 13:19).

měnění obnovou své mysli, abyste mohli dokázat, co je dobrá, příjemná a dokonalá Boží vůle.

<sup>3</sup>Díky milosti, která mi byla dána, říkám totiž každému z vás, abyste o sobě nesmysleli výše, než byste měli, ale abyste smýšleli rozumně, jak Bůh každému dal míru víry. <sup>4</sup>Neboť stejně jako existuje mnoho částí v jednom těle a všechny části nemají stejnou funkci, <sup>5</sup>tak i my, kteří jsme mnozí, jsme jedno tělo v Mesiáši a všichni patříme jeden druhému. <sup>6</sup>Každý máme různé dary podle milosti, která nám byla dána: Pokud proroktví, používejte tento dar úměrně vaší víře. <sup>7</sup>Pokud je to služba, pak služte; pokud je to učení, pak uče; <sup>8</sup>je-li to nabádání, pak nabádejte; pokud je to dávání, číňte to velkoryse; pokud je to vedení, pak ved'te svědomitě; pokud je to prokazování milosrdenství, číňte to s radostnou myslí.

<sup>9</sup>Láska ať je bez pokrytectví. Nenávid'te, co je zlé; lpěte na tom, co je dobré. <sup>10</sup>Bud'te oddaní jeden druhému v lásce, ctěte každý jiného více než sebe. <sup>11</sup>Nepostrádejte pracovitost; bud'te vroucí v duchu; služte Pánu. <sup>12</sup>Radujte se v naději; vytrvávejte ve zkouškách; bud'te vytrvalí v modlitbě. <sup>13</sup>Přispívejte na potřeby svatých; praktikujte pohostinnost.

<sup>14</sup>Žehnejte těm, kteří vás pronásledují; žehnejte jim a neproklínejte je. <sup>15</sup>Radujte se s těmi, kdo se radují; plačte s těmi, kteří pláčou. <sup>16</sup>Mějte stejné mínění ve vztahu k sobě navzájem. Nebud'te povýšení, ale stýkejte se s lidmi nízkého postavením. Nebud'te moudří ve svých vlastních očích. <sup>17</sup>Nikomu neodplácejte zlem za zlo. Vezměte v úvahu to, co je správné v očích všech lidí. <sup>18</sup>Je-li možno, když je to na vás, mějte pokoj se všemi lidmi. <sup>19</sup>Neusilujte o svou vlastní pomstu,<sup>106</sup> milování, ale nechte prostor pro Boží hněv,<sup>107</sup> protože je psáno: "Pomsta patří mně; já od-

platím," říká Pán. <sup>20</sup>Místo toho "pokud má tvůj nepřítel hlad, nakrm ho; pokud má žízeň, dej mu napít. Když to uděláš, nahromadíš žhavé uhlíky na jeho hlavu." <sup>21</sup>Nenechte se přemoci zlem, ale přemáhejte zlo dobrem.

**13** <sup>1</sup>Ať se každý člověk podrobuje vládním orgánům. Neboť neexistuje žádná autorita kromě od Boha a autority, které existují, byly ustanoveny Bohem. <sup>2</sup>Takže ti, kdo vzdorují autoritě, se staví proti tomu, co ustanovil Bůh, a podle toho budou souzeni. <sup>3</sup>Vládci totiž nejsou hrůzou pro dobré chování, ale pro zlé. Nechcete mít strach z autority? Dělejte, co je dobré, a budete mít její chválu, <sup>4</sup>protože vláda je služebníkem Boha pro vaše dobro. Pokud však děláte to, co je špatné, žijete ve strachu, protože meč nenosí nadarmo. Je to Boží služebník, mstitel, který přináší hněv na toho, kdo dělá špatně. <sup>5</sup>Proto musíte být podřízeni nejen kvůli jejich hněvu, ale také kvůli svému vlastnímu svědomí. <sup>6</sup>A proto musíte také platit daně, protože úřady jsou Božími služebníky poctivě se věnujícími vládnutí. <sup>7</sup>Dávejte každému to, co mu náleží: daně tomu, komu jsou daně splatné; příjem tomu, jemuž jsou příjmy splatné; respekt tomu, komu respekt patří; čest tomu, komu čest patří.

<sup>8</sup>Nikomu nebud'te nic dlužní, kromě toho, že se budete milovat navzájem, protože ten, kdo miluje svého bližního, naplnil Zákon. <sup>9</sup>Příkázání: "Nezcižoložte, nezabíjejte, nekrad'te, neprahněte" a všechna další příkázání jsou shrnuta v tomto: "Milujte svého bližního jako sebe samého." <sup>10</sup>Láska neubližuje bližnímu; láska je tedy naplněním Zákona.

<sup>11</sup>Dělejte to s vědomím, že už je čas, abyste se probudili ze spánku. Vždyť spása je nám nyní blíž, než když jsme začali být věřícími.<sup>108</sup> <sup>12</sup>Noc je téměř pryč a den je blízko. Od-

<sup>106</sup> Pavel vidí stát jako nástroj pomsty v kap. 13, ale nikdy si nepředstavoval, že by věřící tuto roli převzali. NZ věřící nejsou částí současného systému politického světa. Jsou usedlými cizinci a neměli by bojovat ve válkách tohoto světového systému. Satanova království se stávají Božím královstvím až při budoucí sedmé trubce, která signalizuje příchod Mesiáše, aby vládl se svatými (Zj 11:15-18). Ježíš se při svém prvním příchodu

du nepokoušel zasahovat do politiky.

<sup>107</sup> Bůh uvidí, že spravedlnosti bude nakonec účinně zadost a Ž. 149 ukazuje, že svatí se budou v budoucnu podílet na výkonu tohoto práva. Neměli by to však dělat nyní (srov. Lk 19:27; Zjev. 2:26-27; Dan 7:27).

<sup>108</sup> V populárním evangelikalismu se o spáse neustále mluví jako o něčem, co bylo v minulosti: "když jsem byl spasen." V NZ je rovnováha v



hodíme tedy díla temnoty a oblečme si výzbroj světla. <sup>13</sup>Chovejme se vhodně jako za denního světla, ne v divokých večírcích a opilosti, ne v sexuální nemravnosti a smyslnosti, ne ve svárech a žárlivosti. <sup>14</sup>Místo toho oblékněte pána Ježíše Mesiáše a nestarejte se o tělo a jeho žádosti.

**14** <sup>1</sup>Přijímejte toho, kdo je slabý ve víře, a nevedte spory o názory. <sup>2</sup>Jeden člověk má víru jíst všechno, ale slabý jí jen zeleninu. <sup>109</sup> <sup>3</sup>Ten, kdo jí všechno, nesmí pohlížet svrchu na toho, kdo ne, a ten, kdo nejí všechno, nesmí soudit toho, kdo jí všechno, protože Bůh ho přijal. <sup>4</sup>Kdo jsi, abys soudil služebníka někoho jiného? Stojí nebo padá před svým pánem. A on ho postaví, protože Pán je schopen ho postavit.

<sup>5</sup>Jeden člověk považuje jeden den za svatější než jiný, zatímco jiný považuje každý den za stejný. Každý člověk musí být plně přesvědčen ve své vlastní mysli. <sup>110</sup> <sup>6</sup>Ten, kdo zachovává den, jej zachovává pro pána. Ten, kdo jí všechno, jí pro pána, protože vzdává díky Bohu. Ten, kdo nejí všechno, to dělá pro pána a vzdává díky Bohu. <sup>7</sup>Nikdo z nás nežije pro sebe a nikdo pro sebe neumírá. <sup>8</sup>Jestliže žijeme, žijeme pro pána, nebo pokud umíráme, umíráme pro pána. Takže ať už žijeme nebo umíráme, jsme pánovi. <sup>9</sup>Z tohoto důvodu Mesiáš zemřel a znovu ožil – aby mohl být pánem mrtvých i živých.

prohlášeních o spáse ve prospěch ještě budoucí konečné spásy. NZ také říká, že "jsme zachraňováni" (1 Kor 1:18; 2 Kor 2:15).

<sup>109</sup> Pavel poskytl lidem čas, aby přehodnotili své myšlení. V případě obojího, konzumace masa i pití vína, byl po ruce důkaz, že Ježíš nebyl vegetarián ani se nezdržel mírného požívání alkoholu (srov. Dt 14:26)

<sup>110</sup> Pavel naléhá na slabé, aby se stali silnými, ale s nimi je třeba zacházet jemně, jak postupují v porozumění. Pavel nastavuje správný model tím, že ukazuje, že rozdíly v jídle (Lev 11) nejsou důležité pro silné a zralé (Řím 14:14, 20).

<sup>111</sup> Soudní scéna v Mat. 25:31 a násl. není rozsudkem nad křesťanskými věřícími. Je to rozsudek nad jednotlivci z národů. Normou v tomto rozsudku je, jak dobře tito lidé zacházeli s křesťanskými bratry a sestrami Ježíše.

<sup>10</sup>Proč ale někdo soudí svého bratra nebo sestru? A proč se jiný dívá spatra na svého bratra nebo sestru? Neboť všichni budeme stát před soudcovskou stolicí Boží. <sup>111</sup> <sup>11</sup>Neboť je psáno: "Jako že žiji," praví Pán, "ke Mně se každé koleno skloní a každý jazyk bude chválit Boha." <sup>12</sup>Tak každý z nás se budeme zodpovídat Bohu.

<sup>13</sup>Tak tedy se už navzájem nesudíme, ale raději stanovme toto: nikdy nekladme bratru nebo sestře překážku nebo kámen úrazu. <sup>14</sup>Vím a jsem přesvědčen v pánu Ježíši, že nic není samo o sobě nečisté. <sup>112</sup> Pokud však někdo považuje něco za nečisté, je to pro něj nečisté. <sup>15</sup>Jestliže však je tvůj bratr nebo sestra sklíčený kvůli tomu, co jíš, už nejednáš v lásce. Neničte svým jídlem toho, za kterého Mesiáš zemřel. <sup>16</sup>A nedovolte, aby se o tom, co považujete za dobré, mluvilo jako o zlém, <sup>17</sup>protože Boží království <sup>113</sup> není především o jídle a pití, ale o tom, jak žít správně, mít pokoj a radost ve svatém duchu. <sup>18</sup>Každý, kdo v těchto věcech slouží Mesiášovi, je Bohu příjemný a lidmi schválený. <sup>19</sup>Usilujme tedy o to, co vede k pokoji a vzájemnému budování. <sup>20</sup>Nepodvracejte Boží dílo kvůli jídlu. Všechny věci jsou čisté, ale je špatné jíst cokoli, co způsobí, aby někdo klopýtnul. <sup>21</sup>Je dobré nejíst maso, nepít víno a nedělat nic, co by způsobilo, že by tvůj bratr nebo sestra klopýtal. <sup>22</sup>Víru, kterou máte, zachovávejte jako své vlastní přesvědčení před Bohem.

<sup>112</sup> To je pozitivní důkaz, že Pavel v žádném smyslu nevynucuje zákony o jídle z Lev. 11. Mluví jako Žid a křesťan. Jak si později plně uvědomili (Markův komentář), Ježíš "očistil všechna jídla" (Mk 7:19). Pavlovo prohlášení zde zjevně upouští od potravinových zákonů dodržovaných podle Mojžíšova zákona. Pavel zde stanoví měřítko křesťanské dospělosti, do níž musíme všichni růst v jednotě. Pavel právem zcela změnil svůj tón a důrazně odmítl každého, kdo učil, že dodržování sabatu a židovského kalendáře nebo tělesné obřizky jsou v Nové smlouvě nařízeny (Kol 2:16-17; Gal 4 a 5; Ef 2:14-15).

<sup>113</sup> Zde se rozumí celá křesťanská víra, která je nyní přípravou na vstup do Království, které bude zřízeno, až se Ježíš vrátí, a na službu v něm. Křesťanský život nyní proto vyžaduje zásady Království.

Blažený je ten, kdo nemá důvod se obviňovat za to, co uznává za správné.<sup>23</sup> Kdo však pochybuje, je odsouzen, pokud jí,<sup>114</sup> protože to není z víry a cokoli není z víry, je hřích.

**15** <sup>1</sup>My, kteří jsme silní, bychom měli nést slabosti slabých, ne těšit sami sebe. <sup>2</sup>Každý z nás by měl potěšit svého bližního pro jeho dobro, aby ho budoval. <sup>3</sup>Ani Mesiáš netěšil sám sebe, ale jak je psáno: "Urážky těch, kteří uráželi Tebe, padly na mě." <sup>4</sup>Všechno, co bylo psáno v minulosti, bylo napsáno pro naše poučení, abychom skrze vytrvalost a povzbuzení z Písma měli naději. <sup>5</sup>Nyní vám Bůh vytrvalosti a povzbuzení může poskytnout, abyste měli navzájem stejnou mysl, následující Mesiáše Ježíše, <sup>6</sup>abyste jednou myslí a jedním hlasem oslavovali Boha a Otce našeho pána Ježíše Mesiáše.

<sup>7</sup>Přijímejte tedy jeden druhého, stejně jako Mesiáš přijal i nás, k Boží slávě. <sup>8</sup>Říkám vám, že Mesiáš se stal služebníkem Židů pro Boží pravdu, aby potvrdil sliby dané otcům, <sup>9</sup>a aby pohané oslavovali Boha za jeho milosrdenství. Jak je psáno: "Proto Tě chválím mezi pohaný a budu zpívat Tvému jménu." <sup>10</sup>Znovu se píše: "Radujte se, pohané, s jeho lidem!" <sup>11</sup>A "Chvalte Pána, všichni pohané! Ať Ho chválí všechny národy." <sup>12</sup>Izaiáš znovu říká: "Přijde výhonek z Jesse,<sup>115</sup> který povstane, aby vládl nad pohaný.<sup>116</sup> V něj budou pohané doufat." <sup>13</sup>Kéž vás Bůh naděje naplní veškerou radostí a pokojem ve víře, abyste překypovali nadějí v moci svatého ducha.

<sup>14</sup>Já sám jsem o vás, bratři a sestry, přesvědčen, že jste plní dobroty, naplnění vším poznáním a že jste také schopni se navzájem napomínat. <sup>15</sup>Ale o některých bodech jsem vám troufale psal, abych vám připomněl, že

kvůli milosti, která mi byla dána Bohem, <sup>16</sup>abych byl služebníkem Mesiáše Ježíše pohanům. Sloužím jako kněz Božího evangelia,<sup>117</sup> aby se moje obětování pohanů mohlo stát přijatelným, a bylo posvěceno svatým duchem. <sup>17</sup>Moje chloubka je tedy u Mesiáše Ježíše ve věcech týkajících se Boha. <sup>18</sup>Nebudu si troufat mluvit o ničem kromě toho, co skrze mne způsobil Mesiáš, což vedlo k poslušnosti pohanů ve slově i v díle, <sup>19</sup>v moci znamení a zázraků, v moci ducha. Tak od Jeruzaléma až po Ilýrii jsem plně ohlašoval Mesiášovo evangelium.<sup>118</sup> <sup>20</sup>A mým cílem bylo ohlašovat evangelium na místech, kde Mesiáš ještě nebyl uveden jménem, abych nestavěl na základech někoho jiného, <sup>21</sup>ale jak je psáno: "Ti, kdo o něm neměli žádné zprávy, uvidí, a ti, kteří to neslyšeli, pochopí."

<sup>22</sup>Proto mi bylo mnohokrát zabráněno, abych k vám přišel. <sup>23</sup>Ale nyní už není nic jiného, co by mě v těchto regionech zdržovalo, a protože jsem po mnoho let toužil přijít k vám, <sup>24</sup>když cestuji do Španělska, navštívím vás. Doufám, že vás uvidím na své cestě a že na mé cestě tam mi pomůžete poté, co jsem si nejprve na chvíli užil vaši společnost. <sup>25</sup>Nyní však jdu do Jeruzaléma sloužit svatým, <sup>26</sup>protože bylo příjemným potěšením Makedonie a Achaie přispět chudým mezi svatými v Jeruzalémě. <sup>27</sup>Ano, měli radost z toho, že to dělají, a jsou vůči nim dlužní. Neboť pokud se pohané podílejí na jejich duchovních věcech, dluží jim, aby jim sloužili v hmotných věcech. <sup>28</sup>Tak až to splním a poskytnu jim tento příspěvek, uvidím vás při mé cestě do Španělska. <sup>29</sup>Vím, že až k vám přijdu, přijdu v plnosti požehnání od Mesiáše.

<sup>30</sup>Naléhám na vás, bratři a sestry, s naším pánem Ježíšem Mesiášem a láskou ducha, abyste se ke mně vroucně připojili v modlitbě

<sup>114</sup> Ti, kteří jsou slabí ve víře (v. 1). Jsou pobízeni, aby následovali Pavla a stali se silnými.

<sup>115</sup> Slíbený Mesiáš (Iz 7:9, 11). Iz. 9:6 předpovídal zplození Syna Bohem: "Nám bylo zplozeno dítě [Bohem]; nám byl dán Syn." Toto jsou minulé časy ve významu proroctví, které se jistě stanou a které slíbil Bůh.

<sup>116</sup> Slib Božího království, že bude celosvětově slavnostně uvedeno, až se Ježíš vrátí (Mk 1:14-

15). Království je ústředním tématem evangelia, ovšem, spolu s obětí smrti a vzkříšením Ježíše.

<sup>117</sup> Boží evangelium nebo evangelium od Boha se v NZ objevuje 8krát: Mk. 1:14; Řím 1:1; 15:16 (rámování knihy Římanům); 2 Kor. 11:7; 1 Tes 2:2, 8, 9; 1 Pet 4:17.

<sup>118</sup> Evangelium o Království, jaké kázal Ježíš (Mk 1:1, 14, 15), a evangelium o něm. Pavel ovšem kázal stejné evangelium (Skutky 19:8; 20:24–25; 28:23, 31).

k Bohu za mne. <sup>31</sup>Modlete se, abych byl osvo-  
bozen od těch, kteří jsou v Judsku neposluš-  
ní, a aby se moje služba v Jeruzalémě uká-  
zala svatým přijatelná, <sup>32</sup>abych z vůle Boží k  
vám přišel v radosti a ve vaší společnosti na-  
šel odpočinek. <sup>33</sup>Bůh pokoje ať je s vámi vše-  
mi. Amen.

**16** <sup>1</sup>Svěřuji vám Fébé, naši sestru, která  
je služebnicí<sup>119</sup> církve v Kenchrejích.  
<sup>2</sup>Chci, abyste ji přijali v pánu způsobem hod-  
ným svatých a abyste jí pomáhali v čemkoli,  
co od vás potřebuje, protože byla pomocnicí  
mnohých i mou.

<sup>3</sup>Pozdravte Prisku a Aquilu, mé spolupra-  
covníky v Mesiáši Ježíši, <sup>4</sup>kterí pro mě risiko-  
vali krk. Děkuji nejen jim, ale také všem církv-  
vím pohanů. <sup>5</sup>A pozdravte církev v jejich do-  
mě. Pozdravte Epaeneta, mého drahého pří-  
tele, který je prvním obráceným k Mesiáši z  
provincie Asie. <sup>6</sup>Pozdravte Marii, která pro  
vás tvrdě pracovala. <sup>7</sup>Pozdravte Andronika a  
Junii, mé krajany a spoluvězně. Jsou význač-  
ní mezi apoštoly,<sup>120</sup> a byli přede mnou v Me-  
siáši. <sup>8</sup>Pozdravte Ampliata, mého drahého  
přítele v pánu. <sup>9</sup>Pozdravte Urbana, našeho  
spolupracovníka v Mesiáši, a Stachya, mého  
drahého přítele. <sup>10</sup>Pozdravte Apella, schvále-  
ného v Mesiáši. Pozdravte ty z Aristobulovy

domácnosti. <sup>11</sup>Pozdravte Herodiona, mého  
krajana, a ty z Narcisovy domácnosti, kteří  
jsou v pánovi. <sup>12</sup>Pozdravte Tryfoinu a Tryfo-  
su, dělnice v pánovi, a mou drahou přítelkyni  
Persidu, která se v pánovi tvrdě namáhala.  
<sup>13</sup>Pozdravte Rufa, vyvoleného v pánovi, a  
matku jeho i moji. <sup>14</sup>Pozdravte Asynkrita, Fle-  
gona, Hermea, Patrobase, Herma a věřící,  
kteří jsou s nimi. <sup>15</sup>Pozdravte Filologa a Julii,  
Nerea a jeho sestru, Olympa a všechny svaté  
s nimi. <sup>16</sup>Pozdravte se navzájem svatým po-  
libkem. Zdraví vás všechny Mesiášovy církv-  
ve.

<sup>17</sup>Nyní vás naléhavě žádám, bratři a ses-  
try, dávejte pozor na ty, kteří způsobují rozdě-  
lení a překážky v rozporu s učením, které  
jste se naučili. Odvráťte se od nich, <sup>18</sup>protože  
tito lidé neslouží našemu pánu Mesiášovi<sup>121</sup>,  
ale svým vlastním choutkám a svou hladkou  
a lichotivou řečí klamou srdce nic netušících  
lidí. <sup>19</sup>Vaše poslušnost se stala známou  
všem, tak se z vás raduji, ale chci, abyste byli  
moudří v tom, co je dobré, a nevinní v tom, co  
je zlé. <sup>20</sup>Bůh pokoje rychle rozdrtí Satana<sup>122</sup>  
pod vaše nohy. Milost našeho pána<sup>123</sup> Ježí-  
še s vámi.

<sup>21</sup>Timoteus, můj spolupracovník, posílá  
pozdravy, stejně jako Lucius, Jáson a Sosi-  
patros, moji krajané. <sup>22</sup>Já, Tertius, který ten-

<sup>119</sup> Nejpravděpodobněji byla finanční podporova-  
telkou, a tedy patronkou tamní církve. Pavel ne-  
vysvětloval ženy jako starší/pastory (1 Tim. 3:1).  
Ženy však v církevním prostředí hovořily, vzdělá-  
valy a povzbuzovaly (1 Kor 11:4-5).

<sup>120</sup> Junia je patrně jméno ženy a protože ženy se  
v církvi "modlily a prorokovaly" (1 Kor 14:5), Ju-  
nia možná cestovala a vyučovala

<sup>121</sup> Náš pán Mesiáš je ovšem Pavlova zkrácená  
podoba "našeho pána Ježíše Mesiáše". Fráze je  
přesně stejná jako u Lukáše ve 2:11, kde se  
v Betlémě narodil "pán Mesiáš". Nikdo si v době  
NZ nepředstavoval, že se narodil Bůh! Pán Me-  
siáš je druhým pánem Ž. 110:1, a pán (*adoni* v  
heb.) rozhodně není druhý BŮH. Je "člověk Me-  
siáš Ježíš" Pavlova stálého vyznání (1 Tim. 2:5).  
Také člověk Mesiáš, o kterém Pavel hovoří ve  
Fil. 2:5 a násl., kde nemluví o předlidské (tj. ne-  
lidské) osobě, ale o historickém pánu Mesiášovi,  
který uchopil postavení služebníka, jako vzor pro  
nás. Srv. Iz. 53:12: "vylil sebe", stejně jako Pavel  
ve Fil. 2:17.

<sup>122</sup> Satan je padlý anděl, který "upadl v odsouze-  
ní" (1 Tim. 3:6). Bůh povoluje tohoto morálně od-  
povědného anděla, který se ze své vlastní volby  
stal zlým. Představa Christadelfiánů, že "had" ne-  
byl morálně odpovědný, byl pouze had, zahrnuje  
hroznou obžalobu Boha, z Boha činí autora lži!  
Zakladatel christadelfiánství, John Thomas, řekl,  
že "had lhal, ale *neměl v úmyslu lhát*". Toto velmi  
chytře vede stopy té lži k Bohu, a dělá z Boha její-  
ho autora. Had, satan, byl však Bohem úmyslně  
potrestán za své přestoupení. Bůh by nevinné  
netrestal.

<sup>123</sup> "Náš pán" je mesiášský titul pro Ježíše založe-  
ný na Ž. 110:1, "můj pán", *adoni*. Je prostým fak-  
tem, že nikdo v hebrejské Bibli nenapsal "můj  
JHVH", nebo "naš JHVH". Nazvat Ježíše pánem  
znamená, že je Mesiáš, *adoni* z Ž. 110:1, a *adoni*  
ve všech svých 195 výskytech není nikdy odká-  
zem na Božstvo. Kritický rozdíl mezi Bohem a  
nikoli Bohem lze tedy zkontrolovat 645krát –  
Adonai 450 a *adoni* 195krát.

to dopis píšu, pozdravuji vás v Pánu. <sup>23</sup>Zdraví vás Gaius, můj hostitel a hostitel celé církve. Zdraví vás městský pokladník Erastus, stejně jako náš bratr Kvartus. <sup>124</sup>

<sup>25</sup>Tak tedy tomu, který vás může ustanovit podle mého evangelia <sup>125</sup> a ohlašování Ježíše Mesiáše, v souladu s odhalením tajemství,

teré bylo skryto od minulých věků, <sup>26</sup>ale nyní je zřejmé, a skrze spisy proroků v Písmu, po rozkazu věčného Boha bylo oznámeno všem národům, aby způsobilo poslušnost víry <sup>126</sup> - <sup>27</sup>jedinému moudrému Bohu, <sup>127</sup> skrze Ježíše Mesiáše, buď sláva navždy! Amen.

## 1. KORINTSKÝM

<sup>1</sup>Od Pavla, povoláného být apoštolem Mesiáše Ježíše skrze Boží vůli, a Sosthena, našeho bratra, <sup>2</sup>Boží církvi v Korintu, těm, kteří jsou posvěcováni v Mesiáši Ježíši, povolání být svatými, <sup>1</sup> se všemi těmi všude, kteří vyvolávají jméno našeho pána Ježíše Mesiáše, <sup>2</sup> jejich pána a našeho: <sup>3</sup>Milost a pokoj

vám od Boha, našeho Otce <sup>3</sup> a pána Ježíše Mesiáše. <sup>4</sup>

<sup>4</sup>Vždy za vás vzdávám díky mému Bohu kvůli Boží milosti, která vám byla dána v Mesiáši Ježíši. <sup>5</sup>Skrze něho jste byli obohaceni ve všem, v každém slově a ve všem poznání.

<sup>124</sup> První rukopisy neobsahují v. 24: "Milost našeho pána Ježíše Mesiáše buď s vámi všemi. Amen."

<sup>125</sup> Nebylo odhaleno žádné zvláštní evangelium pouze Pavlovi. Stejně evangelium bylo zjeveno všem apoštolům (Ef 3:5) a bylo ovšem původně kázáno Ježíšem (Heb 2:3; Mk. 1:1, 14, 15).

<sup>126</sup> Toto je klíčová fráze, kterou Pavel otevírá knihu v 1:5, a tak rámuje knihu Římanům. Víra bez poslušnosti není víra, shodně ovšem s Jakubem, že spása, být napraveným u Boha, není pouze vírou (Jakub 2:24). Poslušnost je třeba definovat podle Nové smlouvy, nikoli podle litery Tóry. Tyto znaky židovské identity, jako je obřízka na těle, sabat a další dodržování kalendáře (srov. Kol. 2:16–17, což je definitivní), a potravinových zákonů nemají pro Pavla žádnou závažnost. Správně definovaná poslušnost je základem spásy NZ, jak Heb. 5:9 říká, když opakuje Ježíšova slova v Janovi 3:36. Viz také 1 Tim. 6:3, 2. Jana 7-9. Všechny složité a zbytečné argumenty o víře a skutcích jsou vyřešeny, jakmile se bere jako klíčová "poslušnost víry".

<sup>127</sup> Toto je typické židovské a NZ křesťanské prohlášení unitárního netrojčinného monoteismu. Srv. Jakub 2:19: "Bůh je jedna osoba" (srov. Gal 3:20, "Bůh je jen jedna osoba", *Amplified Version*). Ježíš plně podpořil víru svého hebrejského dědictví v Markovi 12:29, když souhlasil s učitelem

Zákona (srov. Jan 17:3). Trinitářství je pobiblickým výtvozem řecky filozoficky smýšlejících pohanů a nikdy by se nemělo vkládat do Písma. Slovo Bůh (často "(ten) Bůh") odkazuje na Otce více než 1300krát. Žádný verš se slovem "BŮH" nikde v Bibli (asi 11 000krát: JHWH, *Adonai*, *Elohim*, *Theos*) neznamena trojjediného Boha. Evangelikálové se nechali zmást tradicí, díky které si představují, že je v Bibli. Zatímco si nárokují *sola scriptura*, bezděčně při čtení vložili svou tradici do Písma, ať popisuje trojjediného Boha, ač tomu tak není. Ježíš nebyl trinitář (Mk 12:29; Jan 17:3), tak proč jeho stoupenci jsou? Podstatou klamu je selhání v následování Ježíšova učení (1. Tim. 6:3; Heb. 5:9).

<sup>1</sup> To znamená "svatí", jak se obvykle podává. Základní význam samozřejmě má co dělat s být svatý

<sup>2</sup> Silně naznačuje modlitbu k Ježíši. Ačkoli modlitba je obecně k Otci skrze Ježíše, obrátit se na Ježíše nebo požadovat věci od něj není v NZ vyloučeno. Jan 14:14 (ne KJV) nás zve, abychom vznášeli žádosti k Ježíši, který slibuje, že odpoví.

<sup>3</sup> Toto je jeden z 1300 unitárních odkazů na Boha jako na Otce

<sup>4</sup> "pán Ježíš Mesiáš" je založeno na *adoni*, "můj pán" (ne Pán) ze Ž. 110:1 - klíčový verš v celém NZ. Prostota vyznání je nám předána Pavlem v 1. Tim. 2:5. Jediný Bůh je Otec a Ježíš je lidská bytost povýšená tak, aby seděla vedle Boha.

<sup>6</sup>Ve skutečnosti bylo mezi vámi potvrzeno svědectví o Mesiášovi, <sup>7</sup>aby vám při čekání na zjevení<sup>5</sup> našeho pána Ježíše Mesiáše nechyběl žádný duchovní dar. <sup>8</sup>Také vás udrží silné až do konce, takže budete bezúhonní v den našeho pána Ježíše Mesiáše. <sup>9</sup>Bůh je věrný, jím jste byli pozváni do společenství s Jeho Synem, Ježíšem Mesiášem, naším pánem.<sup>6</sup>

<sup>10</sup>Bratři a sestry, naléhám na vás pravomocí našeho pána Ježíše Mesiáše, abyste všichni souhlasili a nedocházelo mezi vámi k žádným rozporům, ale abyste rozvíjeli jednotnou mysl a záměr. <sup>11</sup>Moji bratři a sestry, někteří lidé od Chloe mi oznámili, že se mezi sebou hádáte. <sup>12</sup>Chci tím říci toto: Vznášíte různé nároky: "Já jsem Pavlův" nebo "Já jsem Apollův" nebo "Já jsem Petrův" nebo "Já jsem Mesiášův". <sup>13</sup>Je Mesiáš rozdělen? Byl pro vás ukřižován Pavel? Nebo jste byli pokřtěni ve jméno Pavla? <sup>14</sup>Jsem vděčný Bohu, že jsem nepokřtil nikoho z vás, kromě Krispa a Gaia,<sup>7</sup> <sup>15</sup>aby nikdo nemohl tvrdit, že jste byli pokřtěni do mého jména. <sup>16</sup>Pamatuji si, že jsem pokřtil také Štěpánovu domácnost – nepamatuji si, zda jsem pokřtil někoho jiného. <sup>17</sup>Neboť mě Mesiáš nepověřil konat křty,<sup>8</sup> ale kázat evangelium o Božím království, ne s elegantní lidskou moudrostí; jinak by byl Mesiášův kříž zbytečný.

<sup>18</sup>Zpráva o kříži je vskutku hloupost pro ty, kdo jsou ztraceni, ale pro ty z nás, kteří jsou zachraňováni<sup>9</sup>, je to Boží moc. <sup>19</sup>Jak je psáno: "Zničím moudrost moudrých a zruším učenost učených."<sup>10</sup> <sup>20</sup>Kde je moudrý

muž, učenec a diskutér tohoto věku? Copak Bůh neproměnil moudrost tohoto světa v hloupost? <sup>21</sup>Protože Bůh ve své moudrosti umožnil, aby svět ve své moudrosti neznal Boha, Bůh byl potěšen, aby zachránil ty, kteří věří v "hloupost" kázaného poselství. <sup>22</sup>Židé žádají zázračná znamení a Řekové hledají moudrost, <sup>23</sup>ale my hlásáme Mesiáše<sup>11</sup> zabitého na kříži, což je pro Židy kámen úrazu a pro pohany hloupost. <sup>24</sup>Avšak pro ty, kteří jsou povoláni Bohem, Židy i pohany, je Mesiáš Boží moc a Boží moudrost. <sup>25</sup>Neboť Boží bláznovství je moudřejší než lidská moudrost a Boží slabost je silnější než lidská síla.

<sup>126</sup>Bratři a sestry, uvažujte o své životní situaci, když jste byli povoláni. Nemnozí z vás byli moudří z lidského hlediska; nemnozí byli mocní; nemnozí byli urozeného původu. <sup>27</sup>Místo toho si Bůh vybral věci, které svět považuje za hloupé, aby zahanbil moudré; vybral věci, které svět považuje za slabé, aby zahanbil silné. <sup>28</sup>Bůh si vybral to, co svět považuje za nedůležité a opovrhované, co je považováno za nic, aby snížil na nic, co je považováno za něco, <sup>29</sup>aby se nikdo nemohl chlubit v Boží přítomnosti. <sup>30</sup>Právě kvůli Němu jste ve spojení s Mesiášem Ježíšem, který se nám stal moudrostí od Boha, a spravedlností, svatostí a vykoupením, <sup>31</sup>tak, jak je psáno: "Ať ten, kdo se chlubí, chlub se v Pánu."

**2** <sup>1</sup>Když jsem k vám přišel, bratři a sestry, nepřišel jsem s dokonalostí řeči ani s moudrostí, když jsem vám ohlašoval Boží

<sup>5</sup> Zjevení Ježíše při jeho budoucím příchodu, aby zřídil Království na zemi. Jinde *Parousia*, příchod Ježíše.

<sup>6</sup> "Můj pán", *adoni*, ze Ž. 110:1. *Adoni* nikdy není titulem Božstva. V hebrejské Bibli se vyskytuje 195krát.

<sup>7</sup> Tento verš by nikdy neměl být překroucen tak, že naznačuje, že Pavel podceňoval zásadní význam křesťanského křtu. Stejně jako činil Ježíš, i on používal své zmocněnce, aby prováděli křtění ve vodě (Jan 4:1–2).

<sup>8</sup> Čtenáři by si měli velmi dobře uvědomovat, že Pavel v žádném případě neznevažoval křesťanskou poslušnost vyjádřenou křtem ve vodě, což je Ježíšem výslovně přikázáno v Mat. 28:19, ve

velkém pověření, a praktikovalo se vždy v apoštolském křesťanství a samotným Ježíšem (Jan 4:1).

<sup>9</sup> Spása, záchrana, která je založena na poslušnosti Ježíši (Heb 5:9; Jan 12:44 a násl.), je proces, nikoli událost jednou provždy. To znamená, že "jsme byli spaseni, jsme zachraňováni a budeme spaseni". Většina odkazů v NZ se týká naší budoucí záchrany. "Spása," řekl Pavel, "je nám nyní blíže, než když jsme poprvé uvěřili" (Řím 13:11).

<sup>10</sup> Odkazování Iz. 29:14.

<sup>11</sup> Pavel zjevně, ne náhle v naprostém rozporu s Ježíšem a se sebou jinde, neomezuje evangeli-

## 1. KORINTSKÝM

svědectví. <sup>2</sup>Neboť jsem byl rozhodnut, že se mezi vámi nebudu zajímat o nic jiného než o Ježíše Mesiáše, a to ukřižovaného.<sup>12</sup> <sup>3</sup>Byl jsem u vás ve slabosti, ve strachu a ve velkém chvění. <sup>4</sup>Moje řeč a ohlašování evangelia nebyly přesvědčivými slovy lidské moudrosti, ale předvedením ducha a moci. <sup>5</sup>Tímto způsobem by vaše víra nezávisela na lidské moudrosti, ale na Boží moci.

<sup>6</sup>Mluvíme však o moudrosti mezi těmi z nás, kteří jsou plně dospělí, ale je to moudrost nikoli tohoto věku, ani vládců tohoto věku, kteří přicházejí vniveč. Mluvíme však o Boží moudrosti v odhaleném tajemství<sup>13</sup>, které bylo skryto a které Bůh před věky<sup>14</sup> předurčil pro naši slávu. <sup>8</sup>Žádný z vládců tohoto věku tomu nerozuměl. Kdyby rozuměli, nebyli by ukřižovali pána slávy.<sup>15</sup> <sup>9</sup>Ale jak je psáno: "Věci, které žádné oko nevidělo a žádné ucho neslyšelo, věci, které nevstoupili do lidské mysli; to vše Bůh připravil pro ty, kdo Ho milují."<sup>16</sup> <sup>10</sup>Ale nám je Bůh zjevil skrze ducha, protože duch zkoumá všechno, dokonce i hluboké věci Boží.

um pouze na zprávy o smrti Mesiáše! Výraz "Mesiáš" zahrnuje vše, čemu Ježíš učil, počínaje prvním Ježíšovým příkazem činit pokání a věřit evangeliu o Království (Marek 1:14–15).

<sup>12</sup> To ovšem neznamená, že z obsahu svého evangelia vynechal vzkříšení Ježíše nebo Boží království.

<sup>13</sup> Rozvíjející se program nesmrtelnosti, který Bůh plánoval pro lidské bytosti, tajemství Božího království kázal nejprve Ježíš (Heb 2:3; srov. Skutky 8:12; 19:8; 20:24–25; 28:23, 31).

<sup>14</sup> Srv. "Na počátku bylo slovo nebo moudrost" (Jan 1:1), Boží tvůrčí plán nesmrtelnosti pro svět. Srv. Překlad Williama Tyndalea a další, které předcházely KJV z roku 1611. Tyto verze překládaly *logos* jako "slovo", nikoli "Slovo".

<sup>15</sup> Je typickým příkladem šílenství zabít jediného, který má řešení všech problémů, člověka a který oznámil tajemství získání nesmrtelnosti! Ježíš při svém návratu na Zemi zreorganizuje svět podle zbožných zásad (Iz. 2:1–4), za pomoci svatých, kteří jsou nyní královskou rodinou, aristokracií budoucího světového systému, ve výcviku. Budou vládnout a panovat s Ježíšem na zemi (Zj 5:9–10; Dan 7:18, 22, 27 atd.).

<sup>16</sup> Věci budoucnosti včetně odměn pro věřící jsou připraveny Bohem a "u Něj", což znamená, že

<sup>11</sup>Kdo z lidí zná věci člověka, vyjma ducha člověka, který je v něm? Stejně tak nikdo nezná Boží věci, vyjma Božího ducha. <sup>12</sup>Ale my jsme neobdrželi ducha světa, ale ducha, který pochází od Boha, abychom mohli porozumět věcem, které jsou nám milostivě poskytnuty Bohem. <sup>13</sup>A my o těchto věcech nemluvíme slovy učenými lidskou moudrostí, nýbrž slovy učenými duchem, vysvětlujícím duchovní věci duchovními slovy.

<sup>14</sup>Tak tedy nepřesvědčený člověk nepřijímá věci Božího ducha, protože je to pro něj pošetilost, a nemůže jim porozumět, protože jsou duchovně rozeznávány. <sup>15</sup>Osoba, která je duchovní, rozeznává všechny věci<sup>17</sup>, <sup>17</sup>ale on sám není posuzován nikým. <sup>16</sup>Neboť "Kdo zná Pánovu mysl, aby Ho poučil?" Ale my máme Mesiášovu mysl<sup>18</sup>.

**3** <sup>1</sup>Bratři a sestry, nemohl jsem s vámi mluvit jako s duchovními lidmi, ale jako s tělesnými lidmi, jako s nemluvnaty v Mesiáši. <sup>2</sup>Krmil jsem vás mlékem, ne masem, protože jste na to ještě nebyli připraveni. <sup>3</sup>Vskutku,

jsou v současné době uloženy u BOHA. Ježíš žádal, aby byl odměněn slávou, která byla uložena v Božím slibu a kterou tak Ježíš "měl" před založením světa (Jan 17:5). Mat. 6:1 hovoří rovněž o odměně, kterou věřící "mají" uloženou u Boha v Jeho plánu.

<sup>17</sup> 1 Tes. 5:21.

<sup>18</sup> Hebrejský Iz. 40:13 zde citovaný má "duch" a LXX, z níž Pavel cituje, má "mysl". To ukazuje, že mysl a duch (a často "srdce") jsou víceméně synonyma. Duch nikdy není třetí osobou v NZ. Duch nikdy neposílá pozdravy a není nikdy uctíván. Pokud mají křesťané mysl Mesiáše, měli by působit jako on a chovat se jako on, zrcadlit jeho slova, myšlenky a učení založená na evangeliu o Království. Jakákoli teologie, která se věřícím snaží odstranit Ježíšova slova a jeho mysl, je nebezpečně klamná. Typickým příkladem je pokus odstranit věřícím eschatologická učení Ježíše v Mat. 24! Ježíš nemluvil jen s Židy! Byli to učedníci a skrze apoštoly k nám Ježíš mluví. U Mat 24 není žádné vytržení před soužením, ani v žádné pasáži NZ. Velkou chybou je oddělovat Ježíše od jeho slov (Jan 12:44 a násl.), Jak dokládá ohromující tvrzení C.S. Lewise, že Evangelium v evangeliích není (Úvod k J. B. Phillips, *Letters to Young Churches*, s. 9).

nejste připraveni ani nyní, protože jste stále tělesní. Jelikož mezi vámi existuje žárlivost a rozdělení, nejste ovlivněni tělem a nechováte se jako neobrácení? <sup>4</sup>Vždyť když jeden z vás říká: "Já jsem Pavlův", a jiný: „Já jsem Apolův", nejednáte pak podle těla a jako běžní lidé?

<sup>5</sup>Kdo je konec konců Apollo? A kdo je Pavel? Pouze služebníci, jejichž prostřednictvím jste se stali věřícími, jak Pán dal příležitost každému z nás. <sup>6</sup>Já jsem sázel, Apollo zaléval, ale růst způsobil Bůh. <sup>7</sup>Takže jak ten, kdo sází, není nic, tak ten, kdo zalévá, ale je to Bůh, který způsobuje růst. <sup>8</sup>Ten, kdo sází, a ten, kdo zalévá, jsou jedno,<sup>19</sup> ale každý obdrží svou vlastní odměnu za svou vlastní práci. <sup>9</sup>Jsme spolupracovníci patřící Bohu. Vy jste Božím polem, Jeho stavbou.

<sup>10</sup>Z milosti Boží, která mi byla dána, jsem jako moudrý mistr stavitel položil základ a na něm staví někdo jiný. Ale každý člověk musí být pečlivý, jak na něm staví. <sup>11</sup>Nikdo nemůže položit jiný základ než ten, který byl položen, tím je Ježíš Mesiáš. <sup>12</sup>Pokud někdo staví na tomto základu ze zlata, stříbra, drahých kamenů, dřeva, sena nebo slámy, <sup>13</sup>díla každého stavitele budou jasně vidět. Den to objasní, protože budou odhalena ohněm a oheň vyzkouší, jakou práci každý stavitel provedl. <sup>14</sup>Pokud něčí dílo, které postavil, zůstane, obdrží odměnu. <sup>15</sup>Pokud něčí dílo je spáleno, utrpí ztrátu, ale sám bude spasen jakoby prošel ohněm.<sup>20</sup>

<sup>16</sup>Nechápete, že jste Boží chrám<sup>21</sup> a že ve vás žije Boží duch? <sup>17</sup>Pokud někdo boří

Boží chrám, Bůh ho zničí, protože Boží chrám je svatý a tím jste vy.

<sup>18</sup>Ať nikdo neklame sám sebe. Pokud si někdo z vás myslí, že je v tomto věku moudrý, ať se stane "hloupým", aby mohl být moudrý! <sup>19</sup>Moudrost tohoto světového systému je pro Boha hloupost. Jak je psáno: "Chytá moudré v jejich mazanosti" <sup>20a</sup>"Pán zná uvažování moudrých; jsou marná."<sup>22</sup> <sup>21</sup>Ať se tedy nikdo nechlubí lidmi. Neboť všechno patří vám – <sup>22a</sup>už je to Pavel, Apollo nebo Petr, svět, život, smrt, přítomné věci nebo věci, které přijdou – vše patří vám, <sup>23a</sup>vy patříte Mesiášovi a Mesiáš patří Bohu.

**4** <sup>1</sup>Máte na nás myslet takto: jako Mesiášovi služebníci a správci Božích tajemství.<sup>23</sup> <sup>2</sup>A od správců se vyžaduje, aby byli shledáni věrnými. <sup>3</sup>Tak pro mě je velmi malá záležitost, že jsem posuzován vámi nebo lidským úsudkem. Vskutku ani neposuzuji sebe. <sup>4</sup>Neboť si nejsem vědom ničeho proti sobě, ale to mě nečiní napraveným. Ten, kdo mě posuzuje je pán.<sup>24</sup> <sup>5</sup>Nevynásejte tedy soud před časem – dokud nepřijde pán. Vyнесе na světlo věci skryté ve tmě a odhalí pohnutky srdcí. Pak každý člověk obdrží chválu od Boha.<sup>25</sup>

<sup>6</sup>Bratři a sestry, uplatnil jsem tyto věci na Apolla a na sebe pro váš užitek, abyste se naučili nemyslet nad to, co je napsáno, aby nikdo z vás nebyl domýšlivý a nenásledoval jednoho proti druhému. <sup>7</sup>Kdo tě udělal lepším, než je kdokoli jiný? Co máš, co ti nebylo dáno?<sup>26</sup> Pokud jste to dostali, proč se chlubit, jako byste to nedostali?

<sup>19</sup> Jsou jedno v mysli a účelu, stejný výraz, jaký použil Bůh a Ježíš v Janovi 10:30: "Já a Otec jsme jedno."

<sup>20</sup> Tématem zde je budování církví, nikoli spása jednotlivce. Věřící, který nevykazuje žádné ovoce a se svým talentem nic neudělal, je vyloučen ze spásy. V Mat. 25:14–30 je neproduktivní křesťan z království odmítnut, není spasen.

<sup>21</sup> Pavel představuje církev jako "chrám", nikoli "(ten) chrám". Když však popisuje zjevení antikrista v čase konce, říká, že bude sedět v "(tom) chrámu" (2 Tes 2:4). Tam odkaz není metafora, ale vychází z učení Dan. 11:31; 12:11; 9:24–27; 8:13–14.

<sup>22</sup> Připomíná nám to Iz. 29:13–21, kde tradice namířená proti Bibli vede k marným sporům (verše 13, 21).

<sup>23</sup> Rozvíjející se plán nesmrtelnosti zjevený v Mesiáši a poslušnost vůči němu (Heb 5:9; Jan 6:63). "Tajemství" viz též Dan. 2:28, 29, 47.

<sup>24</sup> Buď Bůh, nebo Ježíš, kteří pracují v dokonalé harmonii. V této souvislosti druhého příchodu se Pavel pravděpodobně zmiňuje o pánu Mesiášovi

<sup>25</sup> Připomínající Ježíšova slova: "Dobrá práce, dobrý a věrný služebníku" (Mt. 25:21, 23).

<sup>26</sup> Každý věřící by se měl zeptat: "Jaký talent mám, že mi ho Bůh nedal?" Kritickým problé-

## 1. KORINTSKÝM

8 Již jste nasyceni. Již jste zbohatli. Začali jste vládnout jako králové bez nás! Opravdu bych si přál, abyste skutečně vládli jako králové, tak bychom spolu s vámi také vládli jako králové!<sup>27</sup> 9 Myslím, že Bůh vystavil apoštoly jako poslední ze všech jako muže odsouzené k smrti. Byli jsme učiněni veřejnou podívanou pro svět, pro anděly i lidské bytosti. 10 Jsme blázni kvůli Mesiášovi, ale vy jste moudří v Mesiáši. Jsme slabí, ale vy jste silní. Přijímáte čest, ale nám se dostává zneuctění. 11 Až do této hodiny jsme hladoví a žízňiví, špatně oblečení a drsně s námi nakládají a bez domova. 12 Dřeme a pracujeme vlastními rukama. Když nás lidé proklínají, žehnáme jim. Když jsme pronásledováni, snášíme to. 13 Když jsme hanobeni, reagujeme laskavě. Dokonce i nyní jsme považováni za spodinu země, za odpadky světa.

14 Nepíšu vám tyto věci, abych vás zahabol, ale abych vás napomínal jako své milované děti. 15 I kdybyste měli v Mesiáši deset tisíc vychovatelů, nemáte mnoho otců, protože v Mesiáši Ježíši jsem se stal vaším otcem skrze evangelium.<sup>28</sup> 16 Proto vás prosím, abyste mě napodobovali. 17 Proto jsem k vám poslal Timotea, mé milované a věrné dítě v pánu. Připomene vám mé způsoby, které jsou v Mesiáši, stejně jako učím všude v každé církvi. 18 Někteří z vás začali být nadutí, jako kdybych k vám nepřišel. 19 Ale brzy k vám přijdu, bude-li pán chtít. Dozvím se ne slova těch, kteří jsou nadutí, ale jejich moc. 20 Neboť Boží království není věcí slov, ale moci. 21 Co chcete? Mám k vám přijít s holí nebo s láskou a duchem jemnosti?

**5** 1 Skutečně je oznámeno, že mezi vámi existuje sexuální nemravnost, dokonce horší než mezi pohany. Jeden z vás má manželku svého otce! 2 Stali jste se nadutí a netruchlili jste tak, aby ten, kdo spáchal tento skutek, mohl být z vašeho středu odstraněn.

3 Nejrozhodněji, ja nepřítomný v těle, ale přítomen v duchu, už jsem odsoudil, jako kdybych byl přítomen, toho, kdo to udělal. 4 Ve jménu našeho pána Ježíše s vámi, kteří jste shromážděni, a s mým duchem a s mocí našeho pána Ježíše, 5 máte tohoto muže vydat Satanovi<sup>29</sup> ke zničení jeho těla, aby mohl být jeho duch spasen v Pánově dnu.

6 Vaše chlubení není dobré. Nechápete, že trocha kvasu způsobí, že vykyne celá dávka těsta? 7 Zbavte se tohoto starého kvasu, abyste se mohli stát novou várkou, stejně jako jste ve skutečnosti nezkvašení. Mesiáš, náš beránek pesach, byl obětován. 8 Oslavujeme tedy svátek nepřetržitě,<sup>30</sup> nikoli se starým kvasem nebo kvasem zášti a ničemnosti, ale s nekvašeným chlebem ryzosti a pravdy.

9 V předchozím dopise jsem vám napsal, abyste se nestýkali se sexuálně nemravnými lidmi. 10 Určitě jsem nemyslel sexuálně nemravné lidi tohoto světa, ani lakomce a podvodníky či modláře, protože v takovém případě byste museli úplně opustit svět! 11 Mínil jsem tím, abyste se nestýkali se žádným takzvaným bratrem nebo sestrou, kteří jsou sexuálně nemravní, chamtiví, modláři, pomlouvající, opilci nebo podvodníci. S takovou osobou ani nejezte! 12 Neboť proč vás zajímá soudit ty, kdo jsou mimo církve? Neměli byste soudit ty, kteří jsou v církvi? 13 Jenom Bůh bude soudit ty, kteří jsou mimo církve. "Vyžeňte toho zlého muže z vašeho středu."

---

mem je rozvoj talentů, které Bůh dal kvůli křesťanské věci každému.

<sup>27</sup> Zjev 2:26; 3:21; 5:10; 20:1-6; 1 Kor. 6:2; Dan. 7:14, 18, 22, 27. Tento text je silným důkazem proti "amileniálnímu" nebo "postmileniálnímu" pohledu, proti iluzi, že věřící nyní vládou světu dříve, než se Ježíš vrátí. Pavlova celá myšlenka spočívá v tom, že budoucí Království, jehož první fází je tisíciletí (Zj 20:1-6), nemůže začít před budoucím návratem Ježíše na zemi při jeho parousii.

<sup>28</sup> Evangelium o Království je semeno, které způ-

sobuje znovuzrození (Lk 8:11; Mt 13:19; 1. Petra 1:23-25). Pavel je zprostředkovatelem jejich znovuzrození, když se stal jejich duchovním otcem, jako byl také Timoteovým.

<sup>29</sup> Cílem by bylo, aby ho následky Satanova útoku přivedly k pokání.

<sup>30</sup> Přítomný průběhový čas slovesa zde ukazuje, že Pavel je nenutí, aby dodržovali SZ kalendář. Svátek je v NZ zduchovněn spolu se sabatem (Kol 2:16-17). Jan poukazuje na svátky jako svátky "Židů". Pátek před sabatem označuje za "židovský den přípravy" (Jan 19:42).



**6** Jak se opovažuje někdo z vás, kdo má spor se svým bližním, obrátit se na soud před nespravedlivé, a ne před svaté! **2** Nerozumíte tomu, že svatí budou vládnout světu a spravovat jej?<sup>31</sup> Pokud budete vládnout světu, nejste schopni posoudit nejmenší záležitosti? **3** Nechápete, že budeme soudit<sup>32</sup> anděly? Oč spíše záležitosti toho současného života! **4** Pokud tedy máte spory týkající se tohoto života, jmenujete za své soudce lidi, kteří nemají postavení v církvi? **5** Říkám to proto, abych vás zahanbil. Není mezi vámi ani jeden moudrý muž, který by dokázal rozhodovat mezi spoluvěřícími? **6** Ale bratr žaluje bratra a před nevěřícími?

**7** Vlastně už je pro vás porážkou, že spolu vedete soudní spory. Proč si raději nenecháte ukřivdit? Proč se raději nenecháte ošidit? **8** Ne, ale vy sami jednáte špatně a podvádíte dokonce své spoluvěřící.

**9** Nerozumíte tomu, že nespravedliví nezdědí Boží království? Nenechte se oklamat. Ani sexuálně nemravní, ani modláři, ani cizoložníci, ani mužští prostituti, ani homosexuálové, **10** ani zloději, ani chamtiví, ani opilci, ani pomlouvачi, ani podvodníci nezdědí Boží království.<sup>33</sup> **11** Někteří z vás byli takovými lidmi,<sup>34</sup> ale byli jste obmyti, byli jste posvěceni, byli jste napraveni ve jménu pána Ježíše Mesiáše a v duchu našeho Boha.

**12** "Všechny věci jsou pro mě zákonné" - ale ne všechno je užitečné. "Všechny věci jsou pro mě zákonné" - ale nebudu ničím ov-

ládán. **13** "Jídlo je pro žaludek a žaludek je pro jídlo, ale Bůh skoncuje s oběma." Tělo není zamýšleno pro sexuální nemravnost ale pro pána, a pán pro tělo. **14** Bůh vzkřísil nejen pána, ale také svou mocí vzkřísí nás. **15** Nechápete, že vaše těla jsou údy Mesiáše? Měl bych vzít údy Mesiáše a udělat z nich údy prostitutky? Rozhodně ne! **16** Nechápete, že člověk, který se sám připojí k prostitutce, se s ní stane "jedním tělem"?<sup>35</sup> Neboť On říká: "Ti dva se stanou jedním tělem." **17** Ale ten, kdo se připojí k pánovi, je s ním v jednom duchu. **18** Vyvarujte se veškeré sexuální nemravnosti. Všechny ostatní hříchy, kterých se lidé dopouštějí, jsou mimo tělo, ale sexuálně nemravná osoba hřeší proti svému vlastnímu tělu. **19** Nechápete, že vaše tělo je chrámem<sup>36</sup> svatého ducha, který je ve vás, který máte od Boha? Nepatříte sobě, **20** protože jste byli koupeni za cenu. Oslavujte tedy Boha ve svém těle.

**7** Nyní, pokud jde o záležitosti, o kterých jste psali: "Je dobré, aby muž neměl sexuální vztahy se ženou." **2** Kvůli sexuální nemravnosti by však každý muž měl mít sexuální vztahy se svou vlastní manželkou a každá manželka se svým vlastním manželem. **3** Manžel by měl uspokojovat sexuální potřeby své manželky a manželka svého manžela. **4** Manželka nemá moc nad svým vlastním tělem, ale její manžel ano; stejně manžel nemá moc nad svým vlastním tělem, ale žena ano. **5** Nepřipravujte se o to navzájem, leda na čas

<sup>31</sup> To je úděl věrných věřících a vyučuje se po celém NZ a SZ, nejzjevněji v Dan. 2:44; 7:14, 18, 22, 27: "všechny národy budou podřízeny svatým." Tak také Mat. 19:28; Luk 22:28-30; Zjev 2:26; 3:21; 5:10; 20:1-6; 2 Tim. 2:12. Pro Pavla to byla základní pravda víry, kterou by měli plně pochopit – proto jeho překvapení nad jejich nevědomostí. V dnešním populárním myšlení to vše bylo nahrazeno velmi neurčitou odměnou pro duše bez těla v nebi. PÁNovo Království by mělo být vždy odkazováno na 2 Paral. 13:8. Má to být politické království a říše.

<sup>32</sup> Nebo možná vedení, vládnutí

<sup>33</sup> Populární řeči o "jití do nebe" se v Bibli nikde nenachází. Křesťanským údělem vždy je vstoupit do budoucího Božího království a zdědit je, až se

Ježíš vrátí, a v něm vládnout s ním. Pohanská představa odtělesné nesmrtelné duše byla zodpovědná za potlačení skutečného křesťanského pohledu na budoucnost. Jasnost pravé křesťanské naděje je odstraněna. V důsledku toho je oslabena láska a víra (Kol 1:4-5).

<sup>34</sup> Ukazuje, že i bývalí homosexuálové se mohou vzpamatovat z tohoto i z jakéhokoli jiného hříchu

<sup>35</sup> Přísné varování také před jakoukoli účastí na pornografii

<sup>36</sup> Když Pavel zavádí představu věřícího jako chrámu, odkazuje na "chrám". Když se zmiňuje o doslovné budově chrámu, říká jí "(ten) chrám Boží", ve kterém bude sedět muž hříchu, antikrist (2 Tes 2:1-12; Dan 9:26-27).

## 1. KORINTSKÝM

se souhlasem, abyste se mohli věnovat modlitbě, a znovu se sejděte, aby vás Satan nepokoušel kvůli vašemu nedostatku sebeovládání. <sup>6</sup>To říkám jako ústupek, ne jako rozkaz. <sup>7</sup>Přál bych si však, aby všichni byli jako já,<sup>37</sup> ale každý má svůj vlastní dar od Boha; jeden má tento dar, jeden má další.

<sup>8</sup>Ale to říkám těm, kteří nevstoupili do manželství nebo ovdověli: je pro ně dobré, když zůstanou takovými, jako jsem já. <sup>9</sup>Pokud však nemají sebeovládání, ať vstoupí do manželství, protože je lepší manželství než hořet vášní.

<sup>10</sup>Ženatým však příkazuji – ne já, ale pán<sup>38</sup> – aby manželka neopouštěla svého manžela. <sup>11</sup>Pokud však odejde, neměla by si vzít někoho jiného, ale spíše se smířit se svým manželem; a manžel by se neměl s manželkou rozvádět.

<sup>12</sup>Ale vám ostatním já – ne pán – říkám: má-li věřící muž nevěřící manželku a ona je ochotná s ním žít, nemá se s ní rozvádět. <sup>13</sup>A má-li žena nevěřícího manžela a je ochotný s ní žít, neměla by se s ním rozvést. <sup>14</sup>Neboť nevěřící manžel je posvěcen kvůli své manželce a nevěřící žena je posvěcena kvůli svému manželovi. Jinak by vaše děti byly nesvaté, ale takto jsou svaté. <sup>15</sup>Pokud však nevěřící odejde, dovolte, aby se to stalo. Bratr nebo sestra nejsou v takových případech vázání<sup>39</sup>, ale Bůh nás povolal žít v pokoji. <sup>16</sup>Jak víš, ženo, zda zachrániš svého manžela?

Nebo jak víš, manželi, zda zachrániš svou ženu?

<sup>17</sup>Jak pán každému určil, jak jej Bůh povolal, ať tak žije. To příkazuji ve všech církvích. <sup>18</sup>Byl někdo povolán již obřezaný? Nemá se stát neobřezaným. Byl někdo povolán, když byl neobřezaný? Nemá se nechat obřezat. <sup>19</sup>Obřízka neznamená nic a neobřízka nic neznamená,<sup>40</sup> ale důležité je dodržovat Boží přikázání.<sup>41</sup> <sup>20</sup>Ať každý zůstane ve stavu, v jakém byl povolán.

<sup>21</sup>Byl jsi povolán, když jsi byl otrokem? Nenechte se tím trápit, ale pokud máte příležitost stát se svobodnými, využijte ji. <sup>22</sup>Osoba povoláná k pánovi jako otrok je pánův svobodný člověk. Stejným způsobem je osoba, která je povolána svobodná, je Mesiášovým otrokem. <sup>23</sup>Byli jste koupeni za cenu; nestaňte se otroky nikoho. <sup>24</sup>Bratři a sestry, ať jste byli povoláni v jakémkoli stavu, zůstaňte v tomto stavu s Bohem.

<sup>725</sup>Tak pokud jde o panny, nemám žádný příkaz od pána, ale vydávám svůj názor jako ten, kdo je díky milosrdenství pána důvěryhodný. <sup>26</sup>Myslím si, že kvůli znepokojivým dobám, ve kterých žijeme, je dobré zůstat stejně jako jste. <sup>27</sup>Jsi již ženatý? Nesnaž se být svobodný. Jsi svobodný? Nesnaž se vstoupit do manželství. <sup>28</sup>Pokud však uzavřeš manželství, nezhřešil jsi. Pokud se panna vdá, nezahřešila. Ale v tomto životě budete mít potíže a já vás toho chci ušetřit. <sup>29</sup>Říkám toto, bratři a sestry: času je málo a od nynějška by ti, kdo

<sup>37</sup> Pavel rozhodně nikdy neobhajoval celibát pro všechny! Jeho tvrzení je nadsázka kvůli účinku jako v 14:5: "Přeji vám, abyste všichni mluvili jazyky (v jazycích)." Ale už dal jasně najevo, že ne každý má tento dar (12:30).

<sup>38</sup> Pavel cituje výslovné rozhodnutí pána Ježíše, zrcadlící Ježíšova vlastní slova u Marka 10:2–12 a v paralelách. Pro věřící neexistuje možnost rozvodu. (Ježíš učinil jedinou výjimku, a to nelitovaného a trvajícího cizoložství, Mt. 19:9.) Pokud se jeden z manželských partnerů z nějakého nešťastného důvodu oddělí, má zůstat svobodný, tj. nesezdaný za kohokoli jiného, s cílem dosáhnout smíření se svým manželem nebo manželkou. Je jasné, že oddělení se rozhodně neznamená rozvod. Je zcela nemožné, že měl Pavel na mysli nějaký římský zákon, který umožňoval

rozvod oddělením! Celá jeho myšlenka (tj. Ježíše, který v něm mluví) spočívá v tom, že oddělený věřící nemá vstoupit do manželství s někým jiným. Musí zůstat svobodný nebo být smířený (viz standardní komentář k tomuto bodu nebo článek "Ještě jeden pohled na problém rozvodu a nového manželství" [Taking Another Look-cz.pdf](http://TakingAnotherLook.cz.pdf) ([focusonthekingdom.org](http://focusonthekingdom.org)))

<sup>39</sup> Znamená zánik takového manželství, a tudíž právo znovu vstoupit do manželství

<sup>40</sup> To ukazuje výrazný a významný rozdíl mezi starou a novou smlouvou. V Gen.17 musel být každý muž – Izraelita i pohan – obřezán fyzicky, aby byl plně součástí Božího lidu. To se v rámci Nové smlouvy radikálně mění.

<sup>41</sup> Výrazné prohlášení základního učení NZ o "poslušnosti víry" (Jan 3:36; 12:44nn; Heb 5:9 atd.).

jsou v manželství, neměli být jako manželé, <sup>30a</sup> ti, kteří pláčou, jako by neplakali, a ti, kteří se radují, jako by se neradovali, a ti, kteří kupují, jako by nevlastnili majetek, <sup>31a</sup> ti, kteří svět využívají, jako by ho nevyužívali naplno, protože podoba tohoto současného světa<sup>42</sup> pomíjí.

<sup>32</sup> Chci, abyste byli osvobozeni od starostí. Kdo je svobodný, zajímá se o věci pána a o to, jak by se mohl líbit pánu. <sup>33</sup> Ale ženatý muž se zajímá o věci světa a o to, jak by mohl potěšit svou ženu. <sup>34</sup> Díky tomu je jeho oddanost rozdělena. Svobodná žena nebo dívka se zajímá o věci pána, aby byla svatá tělem i duchem. Vdaná žena se však zajímá o věci světa a o to, jak může potěšit svého manžela. <sup>35</sup> To říkám pro váš vlastní prospěch, ne proto, abych vás omezoval, ale abych podporoval to, co je vhodné, zaručující oddanost pánu bez rozptylování.

<sup>36</sup> Pokud si však někdo myslí, že se chová nevhodně vůči své panenské dceři, pokud je už pryč její mládí a pokud se to zdá nutné, nehřeší tím, že ji nechá provdat.<sup>43</sup> <sup>37</sup> Ale ten, kdo stojí pevně ve svém záměru, nemá naléhavost, ale moc nad svou vlastní vůlí, a je pevně rozhodnutý ve svém srdci udržet svou dceru neprovdanou, dělá dobře. <sup>38</sup> Tak muž,

který dává svou dceru do manželství, dělá dobře, a ten, kdo ji do manželství nedává, koná lépe.

<sup>39</sup> Žena je vázána ke svému manželovi, dokud on žije. Pokud však její manžel zemře, je volná, aby se vdala za kohokoli, po kom touží, pouze v pánu.<sup>44</sup> <sup>40</sup> Ale podle mého názoru by byla šťastnější, kdyby zůstala taková, jaká je, a myslím, že i já mám Božího ducha.

**8** <sup>1</sup> Nyní, pokud jde o jídlo obětované modlám, víme, že všichni máme poznání. Poznání nadýmá, ale láska buduje. <sup>2</sup> Pokud si někdo myslí, že něco ví, ještě neví nic tak, jak by měl. <sup>3</sup> Pokud však někdo miluje Boha, je Mu tato osoba známá.

<sup>4</sup> Tak tedy pokud jde o konzumaci jídla obětovaného modlám, víme, že modla není na světě nic a že kromě jediného Boha neexistuje žádný Bůh.<sup>45</sup> <sup>51</sup> Když existují někteří, kteří jsou nazýváni "bohové", ať už v nebi nebo na zemi – jako vskutku existuje mnoho "bohů" a mnoho "pánů" – <sup>6</sup> pro nás existuje pouze jeden Bůh, který je Otec,<sup>46</sup> od<sup>47</sup> něhož jsou všechny věci a my pro Něho; a jeden pán<sup>48</sup> Mesiáš Ježíš,<sup>49</sup>

<sup>42</sup> Zj 12:9 uvádí, že Satan nyní klame celý světový systém.

<sup>43</sup> Alternativně to může být o "snoubence", kterou si chce muž vzít. V takovém případě má smysl: "Pokud si někdo myslí, že se ke své snoubence nechová správně, jsou-li jeho vášně silné a musí to být, ať udělá, co si přeje: ať se ožení – není to hřích" (ESV).

<sup>44</sup> To znamená, že manželství by mělo být přísně s tím, kdo je stejné biblické, křesťanské víry

<sup>45</sup> Definován jako Otec 1300krát v NZ a výslovně tak v Ježíšově vyznání víry v Janovi 17:3 a Markovi 12:29. Přesně to tvrzení nám předal Žid, který souhlasil s Ježíšem o největším ze všech přikázání (Mk 12:29). Tento jediný Bůh je zde ve v. 6 definován jako Otec

<sup>46</sup> Slovo "Bůh", v NZ velmi často "(ten)Bůh" (Izraele), se vyskytuje asi 1300krát a znamená Otec, a ne Syn. Mal. 2:10 shrnuje biblickou definici Boha: "Nemáme všichni jednoho Otce? Nestvořil nás jeden Bůh?" Pozdější pojetí Boha jako Trojice je v Bibli zcela neznámé. Ježíš definoval Boha stejně jako všichni Židé na základě ústředního

vyznání víry Izraele v Dt. 6:4 (viz Mk. 12:29; Jan 17:3). "Pán, náš Bůh, je jeden Pán," ne dva nebo tři páni.

<sup>47</sup> Otec, který je Bůh, je zde stejně jako všude jinde považován za zdroj a původ stvoření. Kol 1:16 není výjimka, protože stvoření existovalo "kvůli Kristu" (*kauzální* použití řeckého slova *en* "v" Moulton, *A Grammar of NT*, sv. 3, s. 253).

<sup>48</sup> pán Mesiáš vůbec nikdy nemá být zaměňován s Pánem Bohem! Oba páni jsou pečlivě rozlišení ve věštbě v Ž. 110:1. JHVH je ovšem jediný Bůh a druhý pán ze Ž. 110:1 (v mnoha verzích falešně velké písmeno na začátku slova) je lidská bytost, *adoní*, "můj pán", Mesiáš. *Adoní* nikdy není titulem Božstva, ale vždy ne-Božstva. Ježíš je mnohokrát nazýván "**náš** pán Mesiáš" a každý ví, že "**náš** JHVH" je jazyková nemožnost, která se nikde neobjevuje. Lukáš 2:11 definuje pána Mesiáše, který se narodil, a samozřejmě si nikdo v Bibli nepředstavoval, že by se Bůh mohl narodit (nebo zemřít!). **pokračování viz str. 234**

<sup>49</sup> Jedním z nejkatastrofálnějších nedorozumění NZ je požadovat dnes s některými exegety, že

skrže<sup>50</sup> něhož jsou všechny věci, a my jsme skrže něj.

8Ale tímto poznáním nejsou obdařeni všichni. Někteří byli na modly tak zvyklí, že když jedí jídlo obětované modle, jejich svědomí, slabé, je pošpiněno. 9Ale jídlo nás nebude Bohu doporučovat! Pokud toto jídlo nejíme, nejsme na tom hůře, a pokud toto jídlo jíme, nejsme na tom lépe. 10Budte však opatrní; v žádném případě se tato vaše svoboda nesmí stát kamenem úrazu slabých. 11Pokud jiný věřící uvidí tebe, jenž máš poznání ohledně konzumace jídla, v modlářském chrámu, nebude jeho svědomí, pokud je slabé, povzbuzeno, aby jedl potravu obětovanou modlám? 12A díky tvému poznání je zničen ten, kdo je slabý, bratr nebo sestra, za které Mesiáš zemřel. 13Tímto způsobem zhřešíš proti jiným věřícím tím, že zraníš jejich slabší svědomí,

a zhřešíš proti Mesiášovi. 14Pokud tedy konzumace jídla obětovaného modlám způsobí, že můj spoluvěřící klopýtl, už takové maso nikdy nebudu jíst, takže nezpůsobím, aby kterýkoli věřící klopýtl.

9<sup>1</sup>Nejsem volný? Nejsem apoštol? Copak jsem neviděl Ježíše, našeho pána?<sup>51</sup> Nejste mým dílem v pánu? 2Pokud pro ostatní nejsem apoštol, přinejmenším jsem pro vás, protože jste potvrzením mého úřadu jako apoštola v pánu.

3Moje obrana proti těm, kteří mě vyšetřují, je tato: 4Nemáme právo jíst a pít? 5Nemáme právo brát s sebou věřící manželku, stejně jako ostatní apoštolové, bratři pána a Petr? 6Nebo jen Barnabáš a já nemáme právo nepracovat? 7Který voják kdy slouží na své vlastní náklady? Kdo sází vinici a nejí

Pavel "rozdělil šema" (vyznání víry Dt 6:4) mezi Boha a Syna, nazývá Ježíše JHVH a Otce BŮH! Toto je útok na biblický monoteismus (a na zdravý rozum!), jenž je vždy unitární monoteismus a ne trinitární. Hlavním klíčem k dobrému porozumění je, že existují dva "páni" na základě Ž. 110:1, z nichž ten druhý není JHVH! Titul "pán" pro Ježíše je odvozen ze Ž. 110:1, kde druhý pán (můj pán, *adoni*) poskytuje nezbytné informace, podle nichž má Ježíš nárok být "pán Mesiáš" (Lk 2:11; Kol 3:24: "sloužíte pánu Mesiášovi"). Ve Skutcích 2:34-36 Petr činí ze Ž. 110:1 klíč k definování vznešeného postavení Ježíše nyní po pravici jediného Boha: Ježíš je "ustanoven pánem a Mesiášem". Z jedinice ovšem nemůže být *učiněn* JHVH! Ž. 110:1 je zdaleka nejčastěji citovaný nebo zmiňovaný verš ze SZ v NZ. Jeho význam nemůže být přeceněn. Zde Pavel dokonale souhlasí s Ježíšovým unitárním monoteismem, který zdůraznil u Marka 12:29 a Jana 17:3. Ježíš i Pavel mají Šema jako pilíř a základ své teologie. Tato jednoduchá pravda byla od druhého století nadále rozmazaná a ztracená.

Navíc Ježíš (Mk. 14:62) a Štěpán (Skutky 7:56) dobře věděli, že ten, kdo je po Boží pravici, je Syn člověka, lidská bytost. To rozhodně nebyl "Bůh po Boží pravici", což ničí monoteismus! Když je věnována náležitá pozornost nade vše důležitému Žalmu 110:1, můžeme očekávat návrat k biblickému monoteismu, k Ježíšovu vyznání. Jednoduchost víry NZ spočívá v Pavlově souhrnném prohlášení, že pravdou potřebnou ke spáse je,

že "existuje jeden Bůh, a mezi Bohem a člověkem jeden prostředník, Mesiáš Ježíš, sám člověk" (1. Tim. 2:4-5). Pokud Ježíš není skutečná lidská bytost, ztratí se celý smysl Bible. Právě prostřednictvím "člověka" Bůh plánoval soudit svět (Skutky 17:31) a ten člověk je nyní znesmrtelněným mužem! To je také osud věřících – získat nesmrtelnost při vzkříšení. Umístit člověka Mesiáše (*adoni* Ž 110:1, lidská osoba) vedle Boha nijak nemění Šema, vyznání Ježíšovo a celého Písma. Pavel hovořil o "obracení se k jedinému Bohu a čekání na jeho Syna z nebe" (1 Tes 1:9-10). Bůh je stále Otec sám. Myšlenka "předdefinování" vyznání Bible v jednom verši v Pavlovi je jedním z nejabsurdnějších pokusů některých ospravedlnit post-biblický vývoj Trojice.

<sup>50</sup> Věci, které jsou „skrže“ Mesiáše, jsou věcí nového stvoření. Ježíš je také lidským vyjádřením Boží "moudrosti", dokonalým ztělesněním Boží věčné moudrosti a plánu. To "slovo", Boží sebevyjádření, nikoli Slovo, se stalo tělem, když začal existovat Mesiáš, Boží Syn (Jan 1:14; Lk 1:35; Mt 1:20; 1 Jan 5:18).

<sup>51</sup> Základní kvalifikace být apoštolem spolu s potvrzujícími zázračnými znameními apoštola (2. Kor. 12:12). Ježíš se nyní neobjevuje doslovně, protože Pavel byl v tomto smyslu posledním, kdo ho viděl (1 Kor. 15:8). Apoštolové nezasvětili své nástupce, a tak apoštolský úřad nyní neexistuje. Nároky některých, že jsou apoštoly, nejsou udržitelné.

její plody? Kdo se stará o stádo a nepije jeho mléko?

<sup>8</sup>Říkám tyto věci pouze na základě lidské autority? Neříká zákon totéž? <sup>9</sup>V Mojžíšově zákonu je napsáno: "Nesmíš dát volovi náhubek, když šlape obilí." Stará se Bůh o voly? <sup>10</sup>Nebo to říká kvůli nám? Ano, toto bylo napsáno kvůli nám, protože ten, kdo orá, by měl orat v naději, a ten, kdo mlátí, by měl mlátit v naději, že se bude podílet na úrodě. <sup>11</sup>Pokud jsme zaseli duchovní semeno do vás, nejsme oprávněni sklízet od vás hmotné věci? <sup>12</sup>Pokud nad vámi mají tuto pravomoc jiní, nemáme tím víc? Přesto jsme toto právo nevyužili, ale snášíme všechno, abychom nebránili Mesiášovu evangeliu. <sup>13</sup>Nerozumíte tomu, že ti, kdo vykonávají posvátnou službu, jedí z chrámu a ti, kteří slouží u oltáře, mají svůj podíl oběti na oltáři? <sup>14</sup>Stejným způsobem pán nařídil, aby se ti, kdo ohlašují evangelium, živili z evangelia.

<sup>15</sup>Ale nic z toho jsem nepoužil a nepíšu, že by tyto měly být konány v mém případě. Raději bych zemřel, než abych někomu dovolil, aby moji chloubu vyprázdnil. <sup>16</sup>Hlásám-li evangelium, nemám se čím chlubit, protože je to něco, co jsem povinen dělat.<sup>52</sup> Běda mi, pokud neohlašuji evangelium! <sup>17</sup>Pokud to dělám dobrovolně, dostanu odměnu. Ale i když nedobrovolně, je to stále moje odpovědnost. <sup>18</sup>Jaká je tedy moje odměna? Že když ohlašuji evangelium, mohu představovat evangelium bezplatně, takže nevyužívám svou pravomoc v evangeliu plně.

<sup>19</sup>I když jsem volný a otrokem nikoho, udělal jsem se otrokem všech, abych snad získal více lidí. <sup>20</sup>Židům jsem se stal Židem,

abych získal Židy. Těm, kteří jsou pod Zákonem, jsem se stal jako někdo pod Zákonem – i když já sám nejsem pod Zákonem – abych mohl získat ty pod Zákonem. Těm bez Zákonu jsem se stal jako člověk bez Zákona, aniž bych sám byl bez Zákona Božího, ale v Zákoně Mesiášově,<sup>53</sup> abych mohl získat ty, kteří jsou bez Zákona. <sup>22</sup>Vůči slabým jsem se stal slabým, abych mohl získat slabé. Stal jsem se vším vůči všem lidem, abych mohl v každém případě některé zachránit. <sup>23</sup>Dělám vše pro evangelium, abych se na něm mohl podílet.

<sup>24</sup>Nechápete, že v závodě běží každý, ale cenu obdrží pouze jeden? Běžte tak, abyste vyhráli. <sup>25</sup>Každý, kdo soutěží ve hrách, uplatňuje ve všem sebeovládání. Dělají to proto, aby obdrželi pomíjivou korunu, ale my nepomíjející. <sup>26</sup>Takže neběžím jako někdo, kdo běží bezcílně. Nebojuji jako boxer bijící do vzduchu. <sup>27</sup>Ukážnuji své tělo a podrobuji je, abych poté, co jsem kázal druhým, nebyl sám diskvalifikován.<sup>54</sup>

**10** <sup>1</sup>Tak tedy nechci, abyste nevěděli, bratři a sestry. Naši předkové byli všichni pod oblakem a všichni prošli mořem. <sup>2</sup>Symbolicky byli "pokřtěni do Mojžíše" v oblaku a v moři. <sup>3</sup>Všichni jedli stejné duchovní jídlo a pili stejný duchovní nápoj, protože pili z duchovní "typické" skály, která je následovala.

Ta skála byla předzvěstí Mesiáše.<sup>55</sup> <sup>5</sup>Ale s většinou z nich nebyl Bůh spokojen a byli srazeni na poušti.

<sup>6</sup>Nuže tyto věci se staly jako příklady a

<sup>52</sup> Stejně jako v Lukášovi 4:43 Ježíš vyjádřil své božské nutkání uskutečnit svůj božsky daný úkol oznamovat a hlásat evangelium o Království všude. Pavel kázal přesně stejné evangelium o Království (Skutky 19:8; 20:24–25; 28:23, 31).

<sup>53</sup> Tóra Mesiášova jako odlišná od Tóry Mojžíšovy. Pavel je osvobozen od Mojžíšovy Tóry, protože je pod Mesiášovou Tórou. Dokonce i někteří rabíni poznali, že bude existovat Tóra nadřazená Mojžíšově, která bude zavedena Mesiášem. Židovský komentář ke Kaz. 11:8 zní: "Tóra, kterou se člověk naučí na tomto světě, není nic ve srovnání s Mesiášovou Tórou." (Strack-Billerbeck,

*Kommentar zum Neuen Testament*, sv. 3, s. 577).

<sup>54</sup> Skutečnost, že Pavel choval tuto myšlenku jako možnost, je dalším jasným důkazem proti populární nauce "jednou spasen, navždy spasen" (srov. Řím. 11:22).

<sup>55</sup> Pavel nevěřil v doslovného Mesiáše žijícího ve SZ době! Jeho jazyk je zde jasný: skála a další události a body v historii Izraele byly předzvěstí NZ a Mesiáše. Neexistovala doslovná "putující skála". Křest není doslova v oblaku – ani v Rudém moři!

"typy"<sup>56</sup> pro nás, abychom netoužili po zlých věcech, jako toužili oni. <sup>7</sup>Nebudte modláři, jak někteří z nich byli, jak je psáno: "Lidé se posadili k jídlu a pití a vstali, aby si hráli." <sup>8</sup>Nejednejme nemravně, jako někteří z nich, za jediný den zemřelo 23 000 lidí. <sup>9</sup>Nezkoušejme Pána, protože někteří Ho zkoušeli a byli zabiti hady. <sup>10</sup>A nereptejte, jak to někteří dělali, a byli zabiti ničivým andělem. <sup>11</sup>Tyto věci se jim staly jako "typy" a příklady pro nás a byly zapsány jako instrukce pro nás, na které přišly konce věků. <sup>12</sup>Pokud si tedy myslíš, že stojíš, dávej pozor, abys nepadl. <sup>13</sup>Žádné pokušení vás nezaskočilo, kromě toho, co je běžné pro člověka. Bůh je věrný a nedovolí, abyste byli pokoušeni nad to, co jste schopni snést, ale s pokušením vám poskytne způsob úniku, abyste to dokázali vydržet.

<sup>14</sup>Tak tedy, moji milovaní, utíkejte od modlářství. <sup>15</sup>Mluvím jako k moudrým lidem, tak se rozhodněte sami. <sup>16</sup>Kalich požehnání, kterým žehnáme,<sup>57</sup> není to podíl na krvi Mesiáše? Chléb, který lámeme, není to podíl na těle Mesiáše? <sup>17</sup>Protože je jeden chléb, my, kteří jsme mnozí, jsme jedno tělo, neboť všichni sdílíme jeden chléb. <sup>18</sup>Přemýšlejte o Izraeli těla:<sup>58</sup> nemají ti, kdo jedí oběti, podíl na oltáři? <sup>19</sup>Co tedy říkám? Že věc obětovaná modlám je něco, nebo že modla je něco? <sup>20</sup>Ne, ale říkám, že to, co pohané obětují, obětují démonům<sup>59</sup>, a ne Bohu. Nechci, abyste měli společenství s démony! <sup>21</sup>Nemůžete pít kalich pána a kalich démonů; nemůžete jíst ze stolu pána a stolu démonů. <sup>22</sup>Pokoušíme se

vyprovokovat pána k žárlivosti? Jsme silnější než on?

<sup>23</sup>"Všechno je zákonné" - ale ne všechno je prospěšné! "Všechno je zákonné" - ale ne všechno buduje ostatní! <sup>24</sup>Nikdo by neměl hledat své dobro, ale dobro svého bližního. <sup>25</sup>Cokoli, co se prodává na trhu s masem, můžete jíst, aniž byste si kladli nějaké otázky kvůli svědomí, <sup>26</sup>protože "Země patří Pánovi a vše, co obsahuje, je Jeho." <sup>27</sup>Pokud vás nevěřící pozve k jídlu a vy se rozhodnete jít, pojezte vše, co je před vámi, aniž byste se kvůli svědomí ptali. <sup>28</sup>Pokud vám však někdo řekne: "Toto jídlo bylo obětováno modle," nejezte ho kvůli tomu, kdo vám to řekl, a kvůli svědomí. <sup>29</sup>Mám na mysli jeho svědomí, ne vaše vlastní. Proč má být moje osobní svoboda omezena svědomím někoho jiného? <sup>30</sup>Když jím s vděčností, proč mám být obviňován za něco, za co vzdávám díky?

<sup>31</sup>Ať tedy jíte, pijete nebo cokoli děláte, dělejte to pro slávu Boží. <sup>32</sup>Nekladte urážku jak Židům, tak pohanům, ani Boží církvi, <sup>33</sup>stejně jako se já snažím ve všem se líbit všem. Nehledám své vlastní dobro, ale dobro mnohých, aby mohli být spaseni.

**11** <sup>1</sup>Následujte můj příklad, stejně jako já následuji příklad Mesiáše. <sup>2</sup>Chválím vás, že na mě pamatujete ve všech věcech, a držíte se tradic, právě jak jsem vám je předal. <sup>3</sup>Chci, abyste věděli, že Mesiáš je hlavou každého muže, muž je hlavou ženy a Bůh je hlavou Mesiáše. <sup>4</sup>Muž, který se modlí nebo prorokuje<sup>60</sup> se zakrytou hlavou, zneuctí-

<sup>56</sup> Předznamenávající, těšící se na budoucí realitu v Mesiáši (srov. Kol 2:16-17).

<sup>57</sup> Tato pamětní oslava smrti pána a připomínka jeho budoucího Království se nekonala jen jednou ročně, ale při shromážděních církve. "Jak to často děláte" (11:26) ukazuje na neurčitou dobu, rozhodně ne jen ročně.

<sup>58</sup> To znamená přirozený, národní, nyní neobrácený Izrael. To ovšem ukazuje, že Pavel uznával "duchovní Izrael" církve, který nazval "Boží Izrael" v Gal. 6:16 a "pravá obřízka" (Žid) ve Fil. 3:3. Mezinárodní skupina věřících byla naroubována do pravého olivovníku.

<sup>59</sup> Démoni ovšem, moc za modlami, jsou velmi skuteční a synoptický záznam jako součást histo-

rických příběhů dokumentuje činnost nadpřirozených, zlých osobností s inteligencí, démonů. Démoni vykřikovali a démoni uznávali, že Ježíš je Mesiáš (viz Lk 4:41). Ježíš pokáral démony. V žádném případě by záznamy neměly být porušovány zaměňováním démonů s lidmi posedlými démony! Démon v Bibli nikdy neznamená lidskou osobu a rozhodně ne duševní nemoc! Jakub poznamenává, že "démoni věří v jediného Boha a třesou se" (Jakub 2:19). Pokud démoni neexistují, z tohoto kategorického prohlášení se stává nesmysl!

<sup>60</sup> Prorokování má obecný smysl povzbuzování a poučování (viz 14:3).

vá hlavu. <sup>5</sup>Žena, která se modlí nebo prorokuje s odkrytou hlavou, zneuctívá svou hlavu, protože se to rovná oholení hlavy. <sup>6</sup>Nemá-li žena hlavu zakrytou, nechť si ostříhá vlasy. Pokud je však ostudné, aby žena měla ostříhané nebo oholené vlasy, měla by si nechat zakrýt hlavu. <sup>7</sup>Muž by neměl mít zakrytou hlavu, protože je obrazem a slávou Boha, ale žena je slávou muže. <sup>8</sup>Muž není ze ženy, ale žena z muže; <sup>9</sup>a muž nebyl stvořen pro ženu, ale žena pro muže. <sup>10</sup>Žena by tedy měla mít na hlavě znamení autority kvůli andělům. <sup>61</sup> <sup>11</sup>Žena však není nezávislá na muži ani muž nezávislý na ženě, v pánovi. <sup>12</sup>Jako žena pocházela z muže, tak muž pocházel skrze ženu, ale všechno pochází od Boha. <sup>13</sup>Posuďte sami: je vhodné, aby se žena modlila k Bohu s odkrytou hlavou? <sup>14</sup>Neučí vás i sama příroda, že pokud má muž dlouhé vlasy, je to pro něj zneuctěním? <sup>15</sup>Má-li však žena dlouhé vlasy, je to pro ni sláva, protože její vlasy jsou jí dány jako příkrývka. <sup>16</sup>Pokud však o tom chce někdo polemizovat, nemáme žádnou jinou praxi, ani Boží církve.

<sup>17</sup>Když vám dávám pokyny, které následují, nechválím vás, protože když se sejdete, není to k lepšímu, ale k horšímu. <sup>18</sup>Nejprve ze všeho, když se scházíte jako církev, slyším, že mezi vámi existují rozdělení, a zčásti tomu věřím. <sup>19</sup>Neboť mezi vámi musí být rozdělení, aby ti, kteří jsou schválení, se mohli stát mezi vámi zřejmými. <sup>20</sup>Takže když se společně setkáte, není to ve skutečnosti pánova večeře to, co jíte, <sup>21</sup>protože, když je čas na jídlo, si každý vezme nejprve svou vlastní večeři, přičemž jeden je hladový a druhý opilý. <sup>22</sup>Co? Nemáte domy, abyste v nich jedli a pili? Projevujete opovržení nad Boží církví tím, že zahanbujete ty, kteří nemají nic? Co

bych vám měl říci? Měl bych vás chválit? V tomto vás rozhodně nechválím.

<sup>23</sup>Neboť jsem dostal od pána, co jsem vám předal: pán Ježíš v noci, <sup>62</sup> kdy byl zrazen, vzal chléb. <sup>24</sup>Když vzdal díky, lámal ho a řekl: "Tento chléb představuje mé tělo, které je za vás. Dělejte to v upomínku na mě." <sup>25</sup>Stejným způsobem vzal pohár po večeři těmito slovy: "Tento pohár je Nová smlouva schválená mou krví. Připomínejte si mě tak často, jak <sup>63</sup> ho budete pít." <sup>26</sup>Vždy, když budete jíst tento chléb a pít z tohoto kalicha, hlásáte smrt pána, dokud nepřijde.

<sup>27</sup>Tak tedy každý, kdo jí chléb nebo pije z pánova kalichu nedůstojným způsobem, bude vinen tělem a krví pána. <sup>28</sup>Ale každý ať se zkoumá a pak ať jí chléb a pije z kalicha. <sup>29</sup>Osoba, která jí a pije bez ohledu na tělo, jí a pije si rozsudek nad sebou. <sup>30</sup>To je důvod, proč mnozí z vás jsou slabí a nemocní a někteří usnuli ve smrti. <sup>31</sup>Pokud bychom se zkoumali správně, nebyli bychom souzeni. <sup>32</sup>Ale když jsme souzeni, jsme ukázněováni pánem, abychom nebyli odsouzeni spolu se světem.

<sup>33</sup>Moji bratři a sestry, když se scházíte, abyste jedli pánovu večeři, čekejte jeden na druhého. <sup>34</sup>Máte-li někdo hlad, ať se nají doma, aby vaše společné setkání nebylo pro odsouzení. Ostatní záležitosti dám do pořádku, až přijdu. <sup>64</sup>

**12** <sup>1</sup>Co se týče duchovních darů, bratři a sestry, nechci, abyste byli neznalí. <sup>2</sup>Víte, že když jste byli pohany, byli jste odváděni k těm němým modlám, ať už jste byli vedeni jakkoli. <sup>3</sup>Chci tedy, abyste pochopili, že nikdo, kdo mluví Božím duchem, neříká: "Je-

<sup>61</sup> Přesný smysl ve vztahu k andělům je v komentářích sporný.

<sup>62</sup> Ve čtvrtek večer před jeho pátečním ukřižováním, po kterém následovalo jeho vzkříšení třetího dne, v neděli (Lk 24:21; srov. 9:22; 13:32; 18:33). Ten pátek v roce ukřižování byl 15. den nisanu, pesach jedl Ježíš a národ, když 15. začal při západu slunce.

<sup>63</sup> Ukazující neurčitou frekvenci, rozhodně ne pouze jednou za rok, protože toto byla nová křesťanská oslava. Praxe svědků Jehovových, která

spočívá ve vyloučení obyčejných členů (jiných než takzvaných 144 000) z přijímání, je ve skutečnosti způsob (nikoli úmyslný) jejich exkomunikace! Je blouznivé založit celý systém "dvě třídy" v církvi na pasážích ve Zjevení 7:14. Ježíš a Pavel by proti tomu vehementně protestovali.

<sup>64</sup> Pánova večeře ovšem nebyla jednou za rok, ale při shromážděních církve. Pavel musel věnovat naléhavou pozornost nápravě zneužití pánovy večeře dopisem a chystal se do roku je navštívit.

žís je prokletý." A nikdo nemůže říci: "Ježíš je pán"<sup>65</sup>, vyjma svatým duchem.

<sup>4</sup>Tak tedy existují různé duchovní dary,<sup>66</sup> ale stejný duch. <sup>5</sup>Existují různé služby, ale stejný pán. <sup>6</sup>Existují různá působení, ale stejný Bůh, který koná všechno ve všech lidech. <sup>7</sup>Každému člověku je dán projev ducha ve prospěch všech. <sup>8</sup>Jednomu je dáno skrze ducha slovo moudrosti. Dalšímu<sup>67</sup> je dáno slovo poznání v souladu se stejným duchem. <sup>9</sup>Jinému je dána víra stejným duchem a dalšímu dary uzdravování jedním duchem. <sup>10</sup>Jinému je dána schopnost provádět zázraky; jinému proroctví; jinému rozlišování duchů; jinému schopnost mluvit různými druhy jazyků,<sup>68</sup> a jinému tlumočení jazyků. <sup>11</sup>Ale jeden a tentýž duch způsobuje všechny tyto, když rozdává každému člověku, jak si (on)<sup>69</sup> přeje.

<sup>12</sup>Jako lidské tělo je jedno, ale má mnohé části, a přestože existují mnohé části těla, stále jsou jedním tělem; tak je také Mesiáš. <sup>13</sup>Neboť v jednom duchu jsme byli všichni pokřtěni do jednoho těla,<sup>70</sup> ať už Židé nebo Řekové, otroci nebo svobodní; všichni jsme byli nuceni pít jednoho ducha.

<sup>14</sup>Neboť tělo není jedna část, ale mnohé. <sup>15</sup>Kdyby noha řekla: "Protože nejsem ruka, nejsem část těla", vůbec to z ní nedělá méně část těla. <sup>16</sup>Pokud by ucho mělo říci: "Protože nejsem oko, nejsem částí těla", vůbec to z něj nedělá méně část těla. <sup>17</sup>Kdyby celé

tělo bylo oko, kde by byl sluch? Kdyby celé tělo bylo ucho, kde by byl čich? <sup>18</sup>Ale Bůh nastavil každou část těla tak, jak si přál. <sup>19</sup>Kdyby byli všichni jednou částí, kde by bylo tělo? <sup>20</sup>Nyní však existuje mnoho částí, ale jedno tělo. <sup>21</sup>Oko nemůže říci ruce: "Nepotřebuji tě", nebo hlava nohám: "Nepotřebuji vás." <sup>22</sup>Naopak, některé z těch částí těla, které se zdají slabší, jsou skutečně nezbytné. <sup>23</sup>Těm částem těla, které považujeme za méně hodné cti, vzdáváme větší čest, a naše méně reprezentativní části se stávají mnohem více reprezentativními, <sup>24</sup>zatímco naše reprezentativní části takovou potřebu nemají. Bůh dokonale uspořádal tělo a vzdal velkou úctu jeho zjevně podřízeným částem. <sup>25</sup>To proto, aby v těle nedocházelo k žádnému rozdělení, ale části by měli mít navzájem stejnou péči. <sup>26</sup>Když trpí jeden člen, trpí s ním všechny ostatní členy těla, a když je jeden člen poctěn, radují se s ním všichni ostatní členové těla.

<sup>27</sup>Nyní jste tělo Mesiáše a každý je jeho součástí. <sup>28</sup>Bůh ustanovil v církvi: nejprve apoštoly,<sup>71</sup> druhé proroky, třetí učitele; pak ty, kteří konají zázraky; pak dary uzdravení, pomoci, vůdcovství a různých jazyků. <sup>29</sup>Jsou všichni apoštoly? Ne. Jsou všichni proroky? Ne. Jsou všichni učitelé? Ne. Konají všichni zázraky? Ne. <sup>30</sup>Mají všichni dary uzdravová-

<sup>65</sup> Vyznání není "Ježíš je Bůh", což by vytvořilo dva bohy. Ježíš je všude v NZ "pán Mesiáš" (Lk 2:11) na základě *adoni* (můj pán) ze Ž. 110:1. *Adoni*, "můj pán", ve všech 195 případech není nikdy titulem Božstva.

<sup>66</sup> Existují různé dary (*charismata*), služby a aktivity

<sup>67</sup> Pavel zdůrazňuje skutečnost, že ne každý člen má stejný dar! Je katastrofální nesprávné čtení říkat, že každý člen církve by měl být schopen ovládat všechny druhy darů, které jsou ovšem poskytovány na principu distribuce.

<sup>68</sup> Byly to srozumitelné jazyky, ale bylo třeba je překládat. O Letnicích slyšeli cizinci nadpřirozeně mluvit apoštoly jejich rodnými jazyky. To byl prokazatelný zázrak mluvení, ne zázrak slyšení! Apoštolové "začali mluvit jinými jazyky" (Skutky 2:4). Víra byla nyní běžná všestranně a babylonská věž (Babylon) byla zvrácena. "Řeči" by měly

být vždy překládány jako "jazyky" a nároky na "řeči" musí být ověřeny, aby se zjistilo, zda jsou skutečně pronášeny jazyky. Jinak existuje velmi reálné nebezpečí sebeklamu.

<sup>69</sup> Neexistuje žádná třetí osoba. Duch Boží nebo Ježíšův působí mezi věřícími.

<sup>70</sup> Nejedná se o "druhou úroveň" obrácení, ale o společné zasvěcení každého pravého věřícího do Církve. V NZ se nevyskytuje výraz "křest svatým duchem", ale ponoření do ducha je běžnou zkušeností všech NZ věřících. Je to základní známka toho, že se člověk stává věřícím. Vodní křest byl vyžadovaným veřejným znamením spojení s tělem Mesiáše.

<sup>71</sup> Apoštolové, na úrovni dvanácti, přestali, když zemřeli. Ježíš se znovu neobjevil poté, co se naposledy zjevil Pavlovi. Apoštolové museli vidět Ježíše doslovně a také mít zplnomocňující znamení apoštola (2 Kor 12:12).



ní? Ne. Mluví všichni v různých jazycích?<sup>72</sup> Ne. Vykládají všichni jazyky? Ne. <sup>31</sup>Ale měli byste upřímně toužit po nejlepších darech. A teď vám ukážu ten nejlepší způsob.

**13** <sup>1</sup>Pokud bych mohl mluvit jazyky lidí i andělů, ale neměl lásku, stal by se ze mě hlučný gong nebo řinčící činel. <sup>2</sup>Mám-li dar prorocství a rozumím všem tajemstvím a veškerému poznání a mám-li úplnou víru takovou, že bych mohl hýbat horami, ale neměl bych lásku, pak bych se rovnal nule. <sup>3</sup>Jestliže rozdám veškerý svůj majetek, abych nasycil chudé, a pokud dám své tělo, aby bylo spáleno, ale nemám lásku, pak nic nezískám.

<sup>4</sup>Láska je trpělivá a laskavá a není závislivá. Láska se nevychloubá a není arogantní. <sup>5</sup>Láska se nechová nevhodně ani si nehledá vlastní cestu. Láska se nedá snadno rozhněvat a neudrhuje záznam o křivdách. <sup>6</sup>Láska se neraduje z nespravedlnosti, ale raduje se z pravdy.<sup>73</sup> <sup>7</sup>Láska vše snáší, věří ve vše, ve vše doufá a všechno vydrží.

<sup>8</sup>Láska nikdy neselhává. Dary prorocství však budou odstraněny. Jazyky přestanou. Na poznání nebude brán zřetel. <sup>9</sup>Neboť poznáváme částečně a prorokujeme částečně, <sup>10</sup>ale až přijde to, co je úplné, pak s tím, co je neúplné, bude skoncováno. <sup>11</sup>Když jsem byl dítě, mluvil jsem jako dítě, myslel jsem

jako dítě a usuzoval jsem jako dítě. Teď, když jsem dospělý, jsem odložil dětské věci. <sup>12</sup>Neboť zatím vidíme matně v zrcadle, ale potom<sup>74</sup> uvidíme tvář v tvář. Teď poznávám částečně, ale pak to budu vědět úplně, právě jako jsem byl plně poznán. <sup>13</sup>Nyní však zůstává víra, naděje a láska – tyto tři. Největší z nich je láska.

**14** <sup>1</sup>Stále usilujte o lásku,<sup>75</sup> přesto vážně dychtíte po duchovních darech, zejména po schopnosti prorokovat.<sup>76</sup> <sup>2</sup>Neboť kdo mluví jiným jazykem, nemluví k lidem, ale k Bohu, protože mu nikdo nerozumí, ale v duchu promlouvá tajemství.<sup>77</sup> <sup>3</sup>Ale ten, kdo prorokuje, mluví k lidem pro jejich poučení, povzbuzení a útěchu. <sup>4</sup>Ten, kdo mluví jiným jazykem, vzdělává sebe, ale ten, kdo prorokuje, vzdělává církev. <sup>5</sup>Byl bych rád, kdybyste všichni mluvili v jazycích,<sup>78</sup> ale dávám přednost tomu, abyste prorokovali.<sup>79</sup> Ten, kdo prorokuje, je důležitější než ten, kdo mluví v jazycích, pokud netlumočí, aby mohla být budována církev.

<sup>6</sup>Bratři a sestry, kdybych k vám přišel a mluvil jinými jazyky, jaký užitek bych vám přinesl, kdybych s vámi nemluvil prostřednictvím zjevení nebo poznání,<sup>80</sup> nebo prorokováním nebo vyučováním? <sup>7</sup>Dokonce i neživé věci vydávají zvuky, jako je flétna nebo harfa,

<sup>72</sup> Mělo by být tedy zcela zřejmé, že představa všeobecného "modlitebního jazyka" je v přímém rozporu s Písmem. Věřící mají mít různé dary. Představa, že jeden dar může být uplatňován všemi věřícími, je v přímém rozporu s touto pasáží. Když Pavel mluví o "všech, co mluví v jazycích", má ovšem na mysli ty, kteří mají tento zvláštní dar.

<sup>73</sup> "Láska k pravdě, aby byl spasen," je jedním z nejvýznamnějších Pavlových učeních (2 Tes 2:10).

<sup>74</sup> Při budoucím vzkříšení to nastane, až se Ježíš vrátí, rozhodně ne dříve. V Písmu není žádný vědomý "přechodný" stav. Mrtví spí v "spánku smrti" (Ž 13:3). Probudí se k životu příštího věku, až se Ježíš vrátí (Dan 12:2; 1 Kor. 15:23; Zj 11:15–18; 20:1–6).

<sup>75</sup> Včetně důležité charakteristiky lásky, která velebí pravdu (13:6), pravý opak omylu (srov. 2 Tes 2:10).

<sup>76</sup> Snažte se prorokovat, což se v NZ neomezuje na předpovídání, ale je definováno, jak v. 3 vysvětluje, jako schopnost "mluvit k lidem pro poučení, povzbuzení a útěchu".

<sup>77</sup> Pavel nikdy neschvaluje představu, že dar jazyka zůstává trvale bez překládání nebo pro osobní potřebu. Vyzývá všechny, kteří mají tento dar, aby se "modlili tak, aby mohli tlumočit" (v. 13). Cílem je, aby všichni směli slyšet, co duch říká. Pavel také definuje "jazyky" jako znamení pro nevěřící. Jedná se o veřejný zázrak a rozhodně není omezen na modlitební pokojík. Ve Skutcích se mluví "jazyky" veřejně.

<sup>78</sup> To znamená ty, kteří mají ten konkrétní dar. Již vysvětlil, že tento dar není předán všem (12:30).

<sup>79</sup> Ve smyslu definovaném ve verši 3.

<sup>80</sup> Důležitost poznání je zdůrazněna méně citovaným veršem Iz. 53:11, který nás učí, že Mesiáš "napravuje lid skrze své poznání" (srov. Dan 12:3).

pokud v notách není žádný rozdíl, jak byste věděli, co se hraje? <sup>8</sup>Pokud trubka vydá nejasný zvuk, kdo by se připravoval k bitvě? <sup>9</sup>Takže i vy, pokud nebudete používat svůj jazyk, abyste mluvili srozumitelnými slovy, jak bude známo, co říkáte? Mluvili byste do vzduchu. <sup>10</sup>Na tomto světě existuje mnoho různých jazyků a žádný z nich není bez významu. <sup>11</sup>Pokud nerozumím jazyku, budu cizincem pro ty, kdo mluví, a oni budou cizinci pro mě. <sup>12</sup>Tak i vy, protože jste horliví mít duchovní dary, usilujte vynikat v těch, které budoují církev.

<sup>13</sup>Ať se tedy ten, kdo mluví v jiném jazyce, modlí, když by to mohl přeložit. <sup>81</sup> <sup>14</sup>Pokud se modlím jiným jazykem, můj duch se modlí, ale moje porozumění nepřináší ovoce. <sup>82</sup> <sup>15</sup>Jaký je tedy můj závěr? Budu se modlit duchem a také se budu modlit s porozuměním. Budu zpívat duchem a budu také zpívat s porozuměním. <sup>16</sup>Jinak, pokud žehnáte v duchu, jak mohou neobdarovaní lidé po vaší modlitbě díky říci "Amen", protože nevědí, co jste řekli? <sup>17</sup>Možná jste Bohu poděkovali dobře, ale tomu druhému nebylo pomoheno! <sup>18</sup>Děkuji Bohu, že mluvím v jazycích více než vy všichni. <sup>83</sup> <sup>19</sup>Ale v církvi bych raději řekl pět slov s porozuměním, abych mohl poučit ostatní, než deset tisíc slov v jiném jazyce.

<sup>20</sup>Bratři a sestry, nemyslete jako děti. Buďte stejně nevinní jako děti ve vztahu ke zlu, ale ve svém myšlení se staňte dospělými. <sup>21</sup>Jak je psáno v Zákoně: "Lidmi cizích jazyků a ústy cizinců budu k tomuto lidu mluvit, ale ani potom mě nebudou poslouchat, říká Pán." <sup>22</sup>Mluvit jazyky je tedy zázračné

znamení, nikoli pro věřící, ale pro nevěřící. <sup>84</sup> Prorocství však není pro nevěřící, ale pro věřící. <sup>23</sup>Je-li shromážděna celá církev a každý mluví jiným jazykem a přijdou nevěřící nebo neinformovaní lidé, neřeknou, že jste blázni? <sup>24</sup>Pokud však všichni prorokují a přijde nevěřící nebo neinformovaný, je všemi usvědčován a volán k odpovědnosti. <sup>25</sup>Tajemství jeho srdce jsou odhalena, a tak padne na tvář a bude uctívat Boha a prohlásí "Bůh je skutečně mezi vámi."

<sup>26</sup>Jaký je tedy můj závěr, bratři a sestry? Když se scházíte, každý z vás má píseň, učení, zjevení, jiný jazyk, tlumočení. Ať se vše koná tak, abychom se navzájem budovali. <sup>27</sup>Pokud někdo mluví v jiném jazyce, ať jsou to dva nebo nejvýše tři a jeden po druhém, <sup>85</sup> a někdo musí tlumočit. <sup>28</sup>Pokud není tlumočnick, měli by ti, kdo mluví jazyky, v církvi mlčet a mluvit k sobě a k Bohu.

<sup>29</sup>Nechť promluví dva nebo tři proroci, všichni ostatní nechť posoudí, co bylo řečeno. <sup>30</sup>Pokud je zjevení předloženo jinému řečníkovi, který sedí, měl by první řečník přestat mluvit. <sup>31</sup>Všichni můžete prorokovat, jeden po druhém, takže se všichni učí a všichni jsou povzbuzováni. <sup>32</sup>Duchové proroků se podřizují prorokům, <sup>33</sup>protože Bůh není Bohem zmatku, ale pokoje, jako ve všech církvích svatých.

<sup>34</sup>Nechť jsou ženy v církvích ticho, protože jim není dovoleno hovořit vyjma poddajnosti, jak to říká i Zákon. <sup>35</sup>Pokud se chtějí něco naučit, ať se zeptají doma svých manželů. Je nevhodné, aby žena mluvila v církvi. <sup>86</sup>

<sup>81</sup> Pavel není přítelem nesrozumitelnosti. Neuznává "jazyk", jenž přichází s veřejným oznámením, jež by nikdy nebylo přeloženo. Od osoby s darem jazyků se očekává, že bude schopna překládat nebo bude mít přístup k osobě s doprovodným darem překládání. Ten druhý postup se zdá být normou. Vtip je v tom, že "jazyky" se neprokázaly jako nefalšované, pokud zůstávají nepřeložené navždy. Jak někdo v takovém případě ví, zda je "dar" pravý nebo ne? Může to být jen forma sebeklamu

<sup>82</sup> To znamená, že z toho nemá nikdo jiný prospěch.

<sup>83</sup> Mylně se předpokládá, že Pavel míní mluvení jazyky v soukromé modlitbě!

<sup>84</sup> Tato podivuhodná definice "mluvy" (jazyků) by měla být důsledně aplikována na to, co se dnes nazývá "jazyky". Drtivá většina takzvaných mluvčích jazyků nikdy nevěděla, co říkají, a svůj jazyk nepřekládali nikomu.

<sup>85</sup> "Chór" "jazyků" je tedy zakázán.

<sup>86</sup> Pozoruhodným faktem je, že o pouhé 3 kapitoly dříve v 11:5 chce Pavel, aby se ženy modlily a prorokovaly. To naznačuje, že jeho prohlášení zde nelze chápat jako paušální zákaz mluvení žen v církvi. Z kontextu, který se zdá být možný, se ženy v církvi v Korintu vyptávaly a přely. To

<sup>36</sup>Začalo slovo Boží<sup>87</sup> u vás Korintští? Nebo jste jediní lidé, které dosáhlo?

<sup>1437</sup>Každý, kdo si myslí, že je prorok nebo spirituální, ať uzná, že věci, které vám píšu, jsou Pánovým příkazem. <sup>38</sup>Kdo to však neuznává, není uznávaný.

<sup>39</sup>Takže, bratři a sestry, vážně si přejte prorokovat a nezakazujte mluvení jazyky.

<sup>40</sup>Ale ať se vše děje náležitě a řádně.

**15** <sup>1</sup>Tak tedy vám oznamuji, bratři a sestry, evangelium, které jsem vám kázal, které jste také přijali a ve kterém také pevně stojíte. <sup>2</sup>Právě tímto evangeliem jste zachraňováni<sup>88</sup>, pokud se pevně držíte slova, které jsem vám kázal jako evangelium – pokud jste neuvěřili nadarmo.

<sup>3</sup>Doručil jsem vám, mezi věcmi prvního významu,<sup>89</sup> co jsem také obdržel: že Mesiáš zemřel za naše hříchy podle Písma; <sup>4</sup>že byl pohřben a že byl vzkříšen třetího dne,<sup>90</sup> podle Písma. <sup>5</sup>A zjevil se Petrovi, pak dvanácti.

by byla součástí nepořádku, který zmiňuje, a to může být problém, který zde Pavel oslovuje. Jiní navrhli, že 14:34–35 je praxí některých lidí v církvi v Korintu, a Pavel ji cituje předtím, než vyvrátí jejich argument. Pokyny v 11:5 by v žádném případě neměly být přehlíženy! Dary, z nichž mnohé zahrnují řeč na veřejnosti, byly dány mužům i ženám. Pavel však nenařídil, aby ženy byly vedoucími církve (1. Tim. 3:1–2).

<sup>87</sup> Evangelium o Království, spásné evangelium (srov. Skutky 8:12 pro rané vyznání víry a vodítka ke spáse).

<sup>88</sup> Spása v NZ je ve třech časech slovesa. Byli jsme spaseni, a od té doby musíme pokračovat, jsme zachraňováni, a co je nejdůležitější, budeme spaseni při Mesiášově návratu. Důkazem tohoto bodu je Pavlovo definující prohlášení, že "spása je nám nyní blíže, než když jsme poprvé uvěřili" (Řím 13:11). Spása je závod až do cíle a nikdo nezíská zlatou medaili, když zazní startovní výstřel!

<sup>89</sup> Pavel zmiňuje ústřední neoddiskutovatelné aspekty evangelia, ale výslovně říká, že "patří mezi prvky prvního významu" (*Thayer's Lexicon*: "mezi prvními věcmi, které jsem vám poskytl"), ne že jsou celým evangeliem. Boží království je základem a počátkem evangelia od Ježíše, který jej nejprve kázal (Mk 1:14–15; Heb 2:3; Skutky 10:34–37) a dále. Pavel vždy kázal evangelium o

<sup>6</sup>Poté se zjevil více než pěti stům bratrů a sester najednou, z nichž většina je ještě naživu, i když někteří usnuli ve smrti.<sup>91</sup> <sup>7</sup>Potom se zjevil Jakobovi a poté všem apoštolům. A jako poslednímu, jako dítěti narozenému v nevhodnou dobu, se zjevil i mně. <sup>9</sup>Jsem totiž nejmenší z apoštolů, který není hoden nazývat se apoštolem, protože jsem pronásledoval Boží církev. <sup>10</sup>Ale z milosti Boží jsem tím, čím jsem. Jeho milost, která mi byla dána, nebyla zbytečná, ale pracoval jsem více než všichni – ačkoli ne já, ale Boží milost se mnou. <sup>11</sup>Tak ať jsem to já nebo oni, tak hlásáme, a tak jste uvěřili.

<sup>12</sup>Tak tedy, je-li kázáno, že Mesiáš byl vzkříšen z mrtvých, jak to, že někteří z vás říkají, že neexistuje žádné vzkříšení z mrtvých?<sup>92</sup> <sup>13</sup>Neexistuje-li vzkříšení mrtvých, pak ani Mesiáš nebyl vzkříšen z mrtvých. <sup>14</sup>A pokud Mesiáš nebyl vzkříšen, pak je naše kázání nesmyslné a také vaše víra je marná. <sup>15</sup>Byli bychom vskutku falešnými Božími

Království (Skutky 19:8; 20:24–25; 28:23, 30, 31). Smrt a vzkříšení Ježíše tedy patří mezi klíčové prvky evangelia, ale nejsou celým evangeliem, protože Ježíš kázal Království jako evangelium dlouho předtím, než vůbec zmínil svou smrt, což poprvé učinil v Mat. 16:21. 1 Kor. 15:1–3 bylo neustále zneužíváno, aby zbavilo Ježíše jeho role kazatele evangelia a také katastrofálně postavilo Pavla proti Ježíšovi! Jedinou osudovou věcí je potlačit nebo odstranit slova/učení/evangelium kázané Ježíšem (1. Tim 6:3; 2. Jana 7–9). NZ neustále varuje před touto fatální léčkou. Nejnápadněji zavádějícím tvrzením je výrok C.S. Lewis: "Evangelium není v evangeliích" (*Introduction to Letters to Young Churches*, J. B. Phillips). Toto je diametrální opak pravdy. (jen Sýkora a NS mají "mezi prvními věcmi", ostatní české verze "především")

<sup>90</sup> Neděle je třetí den od pátku a Lukáš 24:21 tuto skutečnost nezpochybňuje. Viz Lukáš 13:32–33 o Ježíšově vlastním inkluzivním počítání: "dnes, zítra a třetí den" (srov. Oz 6:2).

<sup>91</sup> Pro spánek smrti viz Ž. 13:3; Kaz 9:5, 10; Jan 11:11, 14 a moje *The Amazing Aims and Claims of Jesus* (Úžasné Ježíšovy záměry a nároky, přeloženo do češtiny), dodatky 4 a 5.

<sup>92</sup> U některých věřících se ukazuje tragická nestálost. Nutnost Pavlovy apoštolské výzvy, aby se vrátili ke zdravému rozumu, je zřejmá.

svědky, protože bychom svědčili proti Bohu, že vzkřísil Mesiáše, kterého nevzkřísil, pokud mrtví nejsou křišeni! <sup>16</sup>Pokud mrtví nejsou křišeni, nebyl vzkříslen ani Mesiáš, <sup>17</sup>a pokud Mesiáš nebyl vzkříslen, pak je vaše víra zbytečná a stále jste ve svých hříších. <sup>18</sup>Pak zanikli i ti, kteří usnuli v smrti v Mesiáši.<sup>93</sup> <sup>19</sup>Pokud jsme v Mesiáše doufali pouze v tomto životě, měli bychom být litováni víc než kdokoli jiný!

**15**<sup>20</sup>Ale nyní byl Mesiáš vzkříslen z mrtvých, první ovoce těch, kteří usnuli ve smrti. <sup>21</sup>Protože smrt přišla od lidské bytosti, vzkříšení mrtvých přišlo také od lidské bytosti.<sup>94</sup> <sup>22</sup>Stejně jako v Adamovi všichni umírají, tak i v Mesiášovi budou všichni oživeni.<sup>95</sup> <sup>23</sup>Ale každý ve svém vlastním pořadí: Mesiáš první ovoce, pak ti, kteří patří Mesiášovi při jeho příchodu.<sup>96</sup> <sup>24</sup>Později přichází konec, když předá Království<sup>97</sup> Bohu, který je Otcem, když zrušil veškerou vládu, autoritu a moc. <sup>25</sup>Neboť Mesiáš je určeno vládnout<sup>98</sup>, dokud nepoloží všechny své nepřátele pod své nohy. <sup>26</sup>Posledním nepřítelem, který má být odstraněn, je smrt. <sup>27</sup>Neboť "pod jeho nohy dal"<sup>99</sup> do podřízenosti všechny věci." Samozřejmě,

když se říká, že "všechny věci" byly podřízeny, je zřejmé, že nezahrnují Toho, který mu všechny věci podřídil. <sup>28</sup>Když mu budou podřízeny všechny věci, bude i Syn sám podřízen Tomu, který mu vše podřídil, aby byl Bůh každému vším.

<sup>29</sup>Jinak co si počnou ti, kteří jsou křtěni za mrtvé? Pokud mrtví vůbec nejsou vzkříšeni, proč potom jsou lidé křtěni za mrtvé? <sup>30</sup>A proč jsme každou chvíli v nebezpečí? <sup>31</sup>Bratři a sestry, při chloubě, kterou mám ve vás v Mesiáši Ježíši, našem pánu, prohlašuji, že denně čelím smrti. <sup>32</sup>Pokud jsem bojoval s divou zvěří v Efezu z lidských pohnutek, co mi to prospívá? Pokud mrtví nebudou vzkříšeni, "Jezme a pijme, protože zítra zemřeme"! <sup>33</sup>Nenechte se oklamat: "Špatná společnost kazí dobré mravy." <sup>34</sup>Vystřízlivěte, jak se patří, a přestaňte hřešit. Neboť někteří nemají poznání Boha – říkám to k vaší hanbě.

<sup>35</sup>Někdo však řekne: "Jak jsou mrtví vzkříšeni? Jaké budou mít tělo?" <sup>36</sup>Ty blázne! To, co zaseješ, nevyklíčí k životu, dokud nezemře. <sup>37</sup>A když seješ, neseješ rostlinu, ve kterou vyroste, jen holé semeno, ať už pšenici nebo něco jiného. <sup>38</sup>Bůh mu dává tělo,

<sup>93</sup> Dokazuje, že Pavel nevěřil v přežití po smrti, ale že získat nesmrtelnost závisí výhradně na budoucím vzkříšení věřících (v. 23; Lk. 14:14 atd.).

<sup>94</sup> Ukazuje, že Ježíš je druhým Adamem, hlavou nového Božího stvoření, ale nikoli věčným Bohem Synem. Adam byl Boží syn (Lk 3:38) a Ježíš je Boží Syn, jak je definováno v Lukášovi 1:35. Ježíš je hlavou nové rasy lidských bytostí. Začal existovat ze ženy (Gal 4:4; Řím 1:3).

<sup>95</sup> To ovšem znamená, že než se vrátí k životu, než jsou oživeni, jsou mrtví a v bezvědomí – nežijí jako duchové bez těla. Tato představa je Písmu zcela cizí.

<sup>96</sup> To znamená při jeho Druhém příchodu, jeho Parousii. Jedná se o jednu událost, která není rozdělena na dvě události oddělené 7 lety. Sedmdesátý "týden" je podle Dan. 9:24-27 jistě budoucí, ale neexistuje žádné vytržení/vzkříšení PŘED soužením. Ježíš se nezmínil o žádném vytržení/vzkříšení PŘED soužením u Mat. 24, Marek 13, Lukáš 21, ani Pavel v Tesalonským. Budoucí vzkříšení všech věřících nastane při poslední trubce, sedmé trubce Zj 11:15-18. Pavel slíbil úlevu pro křesťany "při zjevení Ježíše z nebe v pla-

noucím ohni, když se bude mstít svým nepřítelům" (2 Tes 1:7-8). Žádný rukopis si tak snad nemohl představit "tajné vytržení/vzkříšení" o sedm let dřív! A Ježíš mluvící k nám, křesťanům, prostřednictvím apoštolů, varoval své následovníky, aby uprchli do hor, když má nastat počátek budoucího velkého soužení. Klíčovým znamením toho je "když uvidíte, jak Ohavnost zpustošení stojí tam, kde by ON neměl ..." (Mk 13:14). Příčestí *estekota* je mužské, aby označovalo osobu jako Ohavnost. V Danielovi je tento antikrist Král severu a v Izaiášovi Asyřan, který bude zničen jasně Ježíšova příchodu (viz 2. Tes. 2:8, citující. Iz. 11:4).

<sup>97</sup> Království je zde jeho první etapa, tisíciletí, jak je odhaleno v Zj 20:1-6. Ježíš bude vládnout těchto 1000 let a poté předá Království Bohu (v. 28). Zjevení 5:10 shrnuje program Království.

<sup>98</sup> To znamená, že Mesiáš bude vládnout v budoucím tisíciletém Království před druhým vzkříšením (Zj 20:1-6).

<sup>99</sup> Minulý čas proroctví v Ž. 8:6. Ještě nevidíme všechno podřízené Ježíši (Heb 2:8). Srov. Iz. 9:6: "nám se narodilo dítě; byl nám dán syn," vyjádřeno v minulém čase, ale proroctví budoucnosti.

jak se mu líbí, a každé semeno má odlišné tělo. <sup>39</sup>Veškeré tělo není stejné, ale lidé mají jeden druh těla, zvířata jiný, ptáci jiný a ryby jiný. <sup>40</sup>Existují také nebeská těla a pozemská těla a sláva nebeských těl se liší od slávy pozemských těl. <sup>41</sup>Slunce má jeden druh slávy, měsíc jiný a hvězdy jiný. Jedna hvězda se liší od jiné hvězdy slávou.

<sup>1542</sup>Tak je to se vzkříšením mrtvých. Tělo je zaseto pomíjivé; je vzkříšeno nezničitelné. <sup>43</sup>Je zaseto v potupě; je zvednuto ve slávě. Je zaseto ve slabosti; je vyvýšeno v moci. <sup>44</sup>Je zaseto přirozené tělo; je zvednuto duchovní tělo. Pokud existuje přirozené tělo, existuje také duchovní tělo. <sup>45</sup>Jak je psáno: "První člověk, Adam, se stal živou osobou"; poslední Adam se stal životodárným duchem. <sup>46</sup>Duchovní však nebylo nejprve, ale přirozené. Teprve po něm přišlo duchovní. <sup>100</sup> <sup>47</sup>První člověk je ze země, udělán z prachu. Druhý člověk je z nebe. <sup>101</sup> <sup>48</sup>Jaký je ten udělaný z prachu, jsou také ti udělaní z prachu. Jaký je nebeský, tak jsou i ti, kteří jsou nebeští. <sup>49</sup>Jako jsme nesli obraz toho, kdo je z prachu, budeme také nést obraz toho nebeského.

<sup>50</sup>Tak tedy vám to říkám, bratři a sestry: Maso a krev <sup>102</sup>nemohou zdědit Boží králov-

<sup>100</sup> To ovšem ukazuje, že první Adam přišel jako první a duchovní člověk jako další, v tomto pořadí. Představa předem existujícího nebo předlidského Ježíše by zde byla v přímém rozporu s Pavlem.

<sup>101</sup> Nyní nesmrtelný Ježíš přijde z nebe po svém návratu. "Od svého vzkříšení se Mesiáš stal pro lidskou víru 'nebeským člověkem'." (G.G. Findlay, *Expositor's Greek New Testament*).

<sup>102</sup> "Tělo a krev": jak jsme teď utvářeni.

<sup>103</sup> Dědictví Božího království je pro křesťany pořad něčím, co leží v budoucnosti. Ochutnat to můžeme nyní tím, že obdržíme ducha Království jako zálohu a záruku. Dědictví Království na zemi se však týká doby, kdy věřící budou vlastnit Království a budou v něm vládnout a panovat s Mesiášem (viz Dan 7:18, 22, 27, RSV). "Neboj se, malé stádo, protože vašeho Otce těší dát vám Království," řekl Ježíš (Lk 12:32).

<sup>104</sup> Současné populární fráze "odejít na věčnost", "poslat dál" nebo "projít" jsou velmi klamné. Zavádějí lidi, aby si mysleli, že smrt ve skutečnosti není skončením života, ale pouze přechodem v

ství;<sup>103</sup> pomíjivost nemůže zdědit nepomíjivost. <sup>51</sup>Poslouchejte, odhaluji vám tajemství! Ne všichni usneme ve smrti, <sup>104</sup>ale všichni budeme proměněni, <sup>52</sup>ve chvíli, v okamžiku, při poslední trubce. <sup>105</sup> Trubka bude znít a mrtví budou vzkříšeni neschopni vůbec znovu zemřít a my budeme proměněni. <sup>106</sup> <sup>53</sup>Neboť toto pomíjivé tělo musí obléknout nezničitelné a toto smrtelné musí být oblečeno nesmrtelností. <sup>54</sup>Až se toto pomíjivé tělo stane nezničitelným a toto smrtelné si oblékne nesmrtelnost, stane se rčení, které je napsáno: "Smrt je pohlcena vítězstvím. <sup>55</sup>Smrti, kde je tvé vítězství? Smrti, kde je tvůj osten?" <sup>56</sup>Osten smrti je hřích a moc hříchu je Zákon. <sup>57</sup>Ale díky Bohu, který nám dává vítězství skrze našeho pána Ježíše Mesiáše. <sup>58</sup>Moji milovaní bratři a sestry, buďte pevní, neochvějní, vždy oplývající pánovým dílem, s vědomím, že vaše práce pro pána není marná.

**16** <sup>1</sup>Pokud jde o sbírku pro svaté, jak jsem přikázal církvím v Galácii, děláte ji také: <sup>2</sup>První den každého týdne ať každý z vás odloží stranou a vloží do církevní pokladny nějaké peníze, jak jste byli požehnáni. Nechci, aby se konaly nějaké sbírky, když přijdu. <sup>107</sup> <sup>3</sup>Když dorazím, pošlu ty, které

jiné formě do jiného stavu. Toto je Dáblova původní lež: "určitě nezemřete" (Gn 3:4). Vzkříšení v Bibli znamená návrat ze stavu smrti (která není život!) do života, který bude nekonečný, tj. do nesmrtelnosti a nezničitelnosti. Toto je křesťanská naděje, na níž závisí víra a láska (Kol 1:4-5).

<sup>105</sup> Sedmá a poslední trubka Zj 11:15-18. Toto je vzkříšení věrných všech věků (Dan 12:2).

<sup>106</sup> To znamená, od smrtelného k nesmrtelnému, ohromující cíl celého Božího evangelia o plánu nesmrtelnosti Království (Jan 1:1; Mk 1:14-15).

<sup>107</sup> Skutečnost, že Pavel nechtěl, aby se sbírky konaly, když přijde, nám říká, že peníze se vybíraly každý první den v týdnu v církvi. "Lze dodat, že jelikož Pavel naléhá na tento postup (sbírka pro chudé), 'aby se neprováděly žádné sbírky, až přijdu' a jak je celá činnost popsána ve v. 1 jako sbírka (*logia*), tak je nejpřirozenější usoudit, že se nejednalo jen o odkládání daru stranou, ale také o ukládání do místního fondu každý týden. To posiluje názor, že v. 2 mimochodem svědčí o počátečních tendencích směrem k ustavení Pánova dne jako instituce, zvláště když je

## 1. KORINTSKÝM

schválíte, s dopisy, aby odnesli váš dar do Jeruzaléma. <sup>4</sup>Jestli je vhodné, abych šel i já, půjdou se mnou.

<sup>16</sup>Protože mám v úmyslu projít Makedonií, přijedu k vám až poté. <sup>6</sup>Můžu tu s vámi na chvíli zůstat, možná přes zimu, a pak mě můžete poslat mou cestou, ať půjdu kamkoli. <sup>7</sup>Nechci vás teď vidět jen tak mimochodem, ale doufám, že s vámi nějaký čas zůstanu, pokud to Pán dovolí. <sup>8</sup>Zůstanu však v Efezu až do Letnic, <sup>9</sup>protože se mi otevřely velké a účinné dveře a existují mnozí nepřátelé.

<sup>10</sup>Tak tedy, pokud přijde Timoteus, postavte se, aby se neměl čeho bát, když bude u vás, protože koná pánovo dílo jako já. <sup>11</sup>Nedovolte tedy, aby se k němu někdo choval opovržlivě. Pošlete ho v pokoji na cestu, aby mohl přijít ke mně, protože ho s bratry očekávám.

<sup>12</sup>Pokud jde o našeho bratra Apollona, důrazně jsem ho vyzval, aby za vámi přišel s ostatními bratry, ale on teď nechtěl jít. Přijde, až bude mít příležitost.

<sup>13</sup>Budte ve střehu. Stůjte pevní ve víře. Budte odvážní. Budte silní. <sup>14</sup>Ať se vše, co děláte, děje v lásce.

<sup>15</sup>Víte, že Štěpánova domácnost byla mezi prvními obrácenými v Acháji a věnovali se službě svatým. Vyzývám vás, bratři a sestry, <sup>16</sup>abyste se jim a všem, kteří pomáhají dílu s takovou oddaností, podřizovali. <sup>17</sup>Raduji se z příchodu Štěpána, Fortunata a Achaika, protože poskytli to, co z vaší strany chybělo. <sup>18</sup>Osvěžili mého i vašeho ducha, tak uznávejte takové lidi.

<sup>19</sup>Církev v Asii Minor posílají své pozdravy. Akvila a Priska posílají srdečné pozdravy v pánu spolu s církví, která se schází v jejich domě. <sup>20</sup>Všichni bratři a sestry pozdravují. Pozdravte se navzájem svatým polibkem.

<sup>21</sup>Tento pozdrav pochází ode mě, Pavla, svou vlastní rukou. <sup>22</sup>Pokud někdo nemiluje pána, ať je proklet. Maranatha – kéž náš pán<sup>108</sup> přijde!

<sup>23</sup>Milost pána Ježíše s vámi. <sup>24</sup>Moje láska buď s vámi všemi v Mesiáši Ježíši. Amen

pojat spolu se Skutky 20:7. Kdy by mohly být příspěvky lidí lépe shromážděny v rámci příprav na apoštola než na jejich shromážděních ve zvláštní den bohoslužby?" (*Dictionary of Apostolic Church*, sv. 1, s. 707). "Někteří vyložili slova *par eauto* (sám) tak, že znamenají doma." Ale proč se tedy zmínit o tom, že to děláme v neděli [vlastně každou nedělí], když to stejně dobře mohli dělat i jindy doma? Smyslem musí být spíše to, že křesťané měli přinést své oběti do církve v neděli, protože to byl den, kdy se shromáždili k uctívání (Skutky 20:7; Justin Mučedník tuto praxi zmiňuje ve své Apologii 1, 67,6)." (*New International Dictionary of New Testament Theology*, sv. 2, s. 329). "Každý první den v týdnu.' Toto je první důkaz, který ukazuje, že křesťané ten den obvykle dodržovali (zvyk od počátku, Jn 20:19, 26; Skutky 20:7). Pavel výslovně odsuzuje sbírání peněz, když dorazí (což by bylo nutné, pokud by je všichni měli uloženy doma). Je snad lepší si to představit jako ukládání v pokladně církve. Pavel neuvádí žádnou určitou částku, ani přesnou část něčího příjmu" (Leon Morris, *Tyndale Commentary*, s. 238).

<sup>108</sup> Titul "naš pán" je pozitivním důkazem toho, že Ježíš není JHVH! Jméno JHVH je osobní jméno Jednoho Boha a "můj JHVH" a "naš JHVH" jsou

nemožné fráze, které se nikde nenacházejí. Ježíš je však "můj pán, náš pán" (*adoni*) ze Ž. 110:1. To je mesiášský titul par excellence a Ž. 110:1 je zastřešující text prostupující celým NZ. Druhý pán v Ž. 110:1 je v hebrejštině *adoni* a ve všech 195 výskytech tohoto slova nikdy neodkazuje na Božstvo. Mluvit o dvou, kteří jsou JHVH, je otřesným porušením Písma! Útočí na první přikázání a centrálně důležité "šéma" ("Slyš, Izraeli") z Deut. 6:4, opakované Ježíšem u Marka 12:29 jako základ veškerého pravého náboženství.

**Poznámka p.č. 48** (pokračování): Dr. James Dunn nám říká dobře: "Pavel nemluví o Bohu jen jako o Bohu Krista, ale jako o 'Bohu našeho Pána Ježíše Krista.' Dokonce i jako Pán, Ježíš jako svého Pána uznává svého Otce jako svého Boha. Zde je zřejmé, že *kyrios* (pán) není tolik způsobem ztotožnění Ježíše s Bohem, nýbrž spíše způsobem, jak *odlišit* Ježíše od Boha." (*The Theology of Paul the Apostle*, s. 254). Srv. 1 Kor. 3:23, "Jste Kristovi a Kristus je Boha," a 11:3, "hlava Krista je Bůh." Ž. 110:1 učinil všechno tak jasné, ale dvěma pánům v tomto verši byla věnována malá nebo žádná pozornost, druhý z nich je ne-Božstvo. Mělo by být snadné vidět, že "Bůh mluví k Bohu" rozbíjí monoteismus.

## 2. KORINTSKÝM

**1** <sup>1</sup>Od Pavla, apoštola Mesiáše Ježíše z vůle Boží, a Timotea, našeho bratra, Boží církvi v Korintu a všem svatým žijícím v celé Acháji: <sup>2</sup>Milost a pokoj vám od Boha, našeho Otce, a pána Ježíše Mesiáše.<sup>1</sup>

<sup>3</sup>Požehnaný buď Bůh a Otec našeho pána Ježíše Mesiáše, Otec milosrdenství a Bůh veškeré útěchy. <sup>4</sup>Utěšuje nás ve všech našich zkouškách, abychom mohli utěšovat ty, kdo zažívají jakoukoli zkoušku, útechou, kterou nás samé utěšuje Bůh. <sup>5</sup>Jak se nám hojně dostává utrpení Mesiáše, stejně tak skrze Mesiáše oplývá i naše útěcha. <sup>6</sup>Jsme-li sužováni, je to pro vaši útěchu a spásu. Pokud jsme utěšováni, je to pro vaši útěchu, která ve vás vytváří trpělivou vytrvalost při stejných utrpeních, která také prožíváme. <sup>7</sup>Naše naděje ve vás je opodstatněná, protože víme, že, poněvadž se podílíte na našem utrpení, podílíte se také na naší útěše.

<sup>8</sup>Nechceme, abyste byli neinformovaní, bratři a sestry, o soužení, které jsme měli v Asii. Byli jsme extrémně sklíčení, nad naše síly, natolik, že jsme si zoufali i nad životem. <sup>9</sup>Cítili jsme, jako by nad námi byl vynesena rozsudek smrti, abychom nedůvěřovali v sebe, ale v Boha, který křísí mrtvé. <sup>10</sup>Zachránil nás před tak velkým rizikem smrti a zachránil nás Ten, v kterého jsme vložili naději. A ještě nás zachránil znovu, <sup>11</sup>když se připojíte a po-

můžete nám svými modlitbami, aby v náš prospěch mnoho lidí vzdávalo díky za laskavou přízeň, která nám byla dána prostřednictvím modliteb mnoha lidí.

<sup>12</sup>Naše jistota je tato: svědectví našeho svědomí, že v čistotě a upřímnosti od Boha, ne ve světské moudrosti, ale v Boží milosti, jsme se chovali ve světě, a zvláště vůči vám. <sup>13</sup>Píšeme vám jen to, co dokážete přechíst a pochopit.<sup>2</sup> A doufám, že pochopíte zcela, <sup>14</sup>jak jste nás pochopili zčásti, že jsme vaší pýchou, dokonce jako jste vy naši, v nadcházejícím dni našeho pána Ježíše.

<sup>15</sup>V této důvěře jsem byl rozhodnut nejprve přijít k vám, abyste mohli mít druhé požehnání, <sup>16</sup>když jsem vás chtěl navštívit cestou do Makedonie a poté se z Makedonie k vám vrátit, a abyste pomohli na mé cestě do Judeje. <sup>17</sup>Takže když jsem to stanovil, ukázal jsem vrtkavost? Myslíte si, že se rozhoduji podle těla? Myslíte si, že říkám současně ano a ne? <sup>18</sup>Ale jako je Bůh věrný, naše slovo pro vás není ano a ne. <sup>19</sup>Božího Syna, Mesiáše Ježíše, jsme mezi vámi kázali – já, Silván a Timoteus – a nebylo v něm ano a ne, ale ano! <sup>20</sup>Ať je Božích slibů jakkoli mnoho, v Mesiáši je odpověď vždy ano. Skrze něj je tedy naše "Amen" k Boží slávě naším prostřednictvím. <sup>21</sup>Nyní Ten, kdo nás s vámi upevňuje v Mesiáši a pomazal nás<sup>3</sup>,

<sup>1</sup> Ježíš je v Písmu definován jako "pán Mesiáš" (Lk 2:11; Řím 16:18; Kol 3:24), rozhodně ne Pán Bůh. Je to proto, že Pán Bůh je pouze jedna Osoba. Víra Izraele a Ježíše je jasná: "Pán, náš Bůh, je jeden Pán" (Mk 12:29, cituje Šéma z Dt 6:4). Ježíš je *adoni*, "můj pán" ze Ž. 110:1, což je hlavní klíčový text ze SZ v NZ. *Adoni* ve všech svých 195 případech nikdy není titulem Božstva. Nikdo v NZ době si nepředstavoval, že by Ježíš byl druhý Jahveh. Mesiášský titul "můj pán" (*adoni*) se stává "naším pánem Ježíšem Mesiášem" NZ. V 1 Kor. 8:4-6 Ježíš není Bůh, ale pán Ježíš Mesiáš. Představa, že Pavel rozdělil Šéma mezi Boha a Ježíše, je zcela neopodstatněná.

<sup>2</sup> Tato zásada platí obecně pro NZ a celou Bibli. Trinitářství je strašně a znepokojivě komplikovaný pokus vnutit hebrejským unitářským spisům Písma pozdější pobiblickou představu o trojjedi-

ném Bohu. Neexistuje způsob, jak udělat tři v jednoho. Bůh nikdy není v Písmu jedna "podstata" nebo jedno "Co", ale vždy jedna božská Osoba nebo Já, Otec pána Ježíše Mesiáše, Bůh Ježíše. Otřesné komplikace a složitosti, které připouštějí i ti, kteří se to pokoušejí vysvětlit, jsou nejsilnějším důkazem toho, že se ve velkém měřítku nepodařilo zachovat Bibli jako jediný zdroj víry. Tvzení, že "Ježíš je BŮH", porušuje, komplikuje a uvádí ve zmatek největší ze všech příkázání, že pouze jedno jediné božské Já je pravý Bůh. Neexistuje žádný jiný než On, a to je uvedeno téměř na každé stránce Písma, zatímco v Bibli není jediný odkaz na Boha, který by znamenal trojjediného BOHA. Ježíš nikdy nepovolil uctívání trojjediného Boha.

<sup>3</sup> Křesťané jako mesianisté přijali Mesiášova pomazávajícího ducha a jsou pověřeni zastupovat

## 2. KORINTSKÝM

je Bůh. <sup>22</sup>Také nás zapečetil a dal nám ducha do našich srdcí jako zálohu.

<sup>23</sup>Bůh je mým svědkem, že jsem nepřišel do Korintu znovu, abych vás ušetřil. <sup>24</sup>Neovládáme vaši víru, ale jsme s vámi spolupracovníky pro vaši radost, protože ve víře stojíte pevně.

**2** <sup>1</sup>Kvůli sobě jsem se rozhodl, že k vám nepřijdu znovu v zármutku. <sup>2</sup>Neboť pokud vám způsobím smutek, kdo mi pak udělá radost? Nebudou to ti, které jsem zarmoutil. <sup>3</sup>Napsal jsem vám právě tuto věc, abych, až přijdu, neměl zármutek od těch, kdo by mě měli udělat šťastným. Věřil jsem ve vás všechny, že moji radost budou sdílet všichni. <sup>4</sup>Neboť z velkého utrpení a úzkosti srdce jsem vám psal s mnoha slzami, abych vás nezarmoutil, ale abyste věděli, kolik lásky k vám mám.

<sup>5</sup>Pokud někdo způsobil zármutek, způsobil zármutek ne mně, ale do jisté míry i vám všem – abych to příliš nepřetížil. <sup>6</sup>Tento trest od většiny je pro tuto osobu dostatečný, <sup>7</sup>takže nyní byste mu měli odpustit a utěšit ho. Jinak by mohl být přemožen nadměrným zármutkem. <sup>8</sup>Nabádám vás tedy všechny, abyste znovu potvrdili svou lásku k němu. <sup>9</sup>Proto jsem psal, abych mohl vyzkoušet, zda jste ve všem poslušní. <sup>10</sup>Komukoli odpustíte vy, odpouštím já. Pokud jsem opravdu něco odpustil, udělal jsem to kvůli vám v přítomnosti Mesiáše. <sup>11</sup>Takto nás Satan nebude moci zneužít, protože nejsme neznalí jeho plánů.

<sup>12</sup>Tak tedy, když jsem přišel do Troady kvůli Mesiášovu evangeliu,<sup>4</sup> byly pro mne

otevřeny dveře příležitosti v pánovi. <sup>13</sup>Ale nezažil jsem úlevu svému duchu, protože jsem nenašel Tita, svého bratra. Nechal jsem je tedy a šel do Makedonie.

<sup>14</sup>Ale díky Bohu, který nás vždy vede v triumfálním pochodu v Mesiáši, a skrze nás zjevuje sladkou vůni jeho poznání na každém místě! <sup>15</sup>Jsme sladkou vůní Mesiáše k Bohu mezi těmi, kteří jsou zachraňováni<sup>5</sup>, i mezi těmi, kteří hynou. <sup>16</sup>Pro ty, kteří umírají, je to pach smrti, zatímco pro ostatní je to sladká vůně života. Kdo je však vhodný, aby zvládal tyto věci? <sup>17</sup>Nejsme jako mnozí, kdo prodávají Boží slovo-evangelium<sup>6</sup> pro zisk, ale mluvíme v Mesiáši před Bohem z čistých pohnutek, jako osoby poslané od Boha.

**3** <sup>1</sup>Začínáme se znovu chválit? Nebo potřebujeme, stejně jako někteří, doporučující dopisy k vám nebo od vás? <sup>2</sup>Jste náš dopis, zapsaný do našich srdcí, známý všem a všemi čtený. <sup>3</sup>Odhalujete, že jste Mesiášův dopis, o který se staráme my, napsaný ne inkoustem, ale duchem živého Boha; ne na kamenných deskách, ale na tabulkách lidských srdcí.

<sup>4</sup>Takovou důvěru máme skrze Mesiáše před Bohem. <sup>5</sup>Ne že jsme sami o sobě dostateční k tomu, abychom cokoli považovali za pocházející z nás samotných, ale naše způsobilost je od Boha. <sup>6</sup>Také nás učinil způsobilými jako služebníky nové smlouvy, nikoli litery, ale ducha, protože litera zabíjí, ale duch dává život.<sup>7</sup>

<sup>7</sup>Služba smrti zapsaná literami vytesanými do kamenů však přišla se slávou, takže

---

Mesiáše, zrcadlit jeho život a učení.

<sup>4</sup> Evangelium o Království, jak bylo nejprve kázáno Ježíšem a stále kázáno apoštoly (Heb 2:3; Mk 1:14-15; Lk 4: 43; 9:11; Skutky 28:23, 31).

<sup>5</sup> "Být zachraňován" ukazuje, na rozdíl od dnes populárního evangelizačního jazyka, že spása (záchrana) je proces. Velmi často slyšíme jazyk "byl jsem spasen" - ale téměř nikdy s Písmem, "jsem zachraňován a doufám, že budu zachráněn v budoucnu".

<sup>6</sup> Evangelium o Božím království, jak ho původně kázal Ježíš u Marka 1:14–15. V NZ je velmi často zkráceno jako "slovo" nebo "Boží slovo". Čtenáři by měli vždy myslet na evangelium o Království,

když čtou "slovo" nebo "Boží slovo". "(to) slovo" není jen synonymem pro Bibli jako celek, která je známá jako Písmo (2. Tim. 3:15–16). Mk. 4: 11–12 činí inteligentní porozumění evangeliu o Království (Mt 13:19, "(to) slovo") předpokladem a podmínkou pro pokání a odpuštění.

<sup>7</sup> Změna od Tóry staré smlouvy v literě k duchovní nové smlouvě v Mesiáši byla tak obrovskou revolucí v myšlení, že to vyžadovalo celé knihy, aby ji popsala. Římanům, Galatským a Hebreům se do značné míry zabývají tímto tématem, který dodnes stále způsobuje potíže kvůli křehkému porozumění čtenářů Bible a kvůli posedlosti pro



synové Izraele nemohli kvůli slávě ustavičně hledět do tváře Mojžíše, i když se tato sláva postupně vytrácela. <sup>8</sup>Pokud tomu tak bylo, nebude mít služba ducha ještě větší slávu? <sup>9</sup>Pokud je služba odsouzení slavná, je služba napravování lidí mnohem slavnější. <sup>10</sup>Neboť to, co kdysi mělo slávu<sup>8</sup>, nemá vůbec žádnou slávu ve srovnání se slávou, která ji překonává. <sup>11</sup>Pokud mělo to, co se vytrácelo, slávu, to, co pokračuje, má mnohem větší slávu.

<sup>12</sup>Tudíž, protože máme takovou naději, mluvíme velmi směle. <sup>13</sup>Nejsme jako Mojžíš, který si dával na tvář závoj, aby se izraelské děti nedívaly pozorně na konec toho, co se před očima ztrácelo. <sup>14</sup>Jejich mysl se zatvrdila a dokonce až do dnešního dne při čtení Staré smlouvy zůstává stejný závoj, protože pouze v Mesiáši je odstraněn. <sup>15</sup>Dodnes, když se čte Mojžíš, leží nad jejich myslí závoj. <sup>16</sup>Ale když se člověk obrátí k pánu,<sup>9</sup> závoj je odstraněn. <sup>17</sup>Tak tedy pán je duch,<sup>10</sup> a kde je duch pána, tam je svoboda. <sup>18</sup>Takže my všichni, s odhalenými tvářemi, když vidíme slávu pána jako v zrcadle, jsme přeměňováni do stejného obrazu, ze slávy do slávy. To pochází od pána, ducha.

**4** <sup>1</sup>Protože tedy máme tuto službu, vzhledem k tomu, že jsme obdrželi milosrdenství, neztrácíme odvahu. <sup>2</sup>Ale my jsme se zřekli skrytých věcí hanby, nechovali jsme se

úskočně, když jsme nezacházeli s Božím evangeliem-slovem<sup>11</sup> Istivě, ale zjevováním pravdy se doporučujeme svědomí každého člověka v Božích očích. <sup>3</sup>A je-li naše evangelium zahaleno, je zahaleno těm, kteří umírají. <sup>4</sup>V jejich případě bůh tohoto světa<sup>12</sup> oslepil mysl nevěřících, aby neviděli světlo evangelia slávy Mesiáše, který je Božím obrazem. <sup>5</sup>Nehlásáme sebe, ale Mesiáše Ježíše jako pána,<sup>13</sup> a sebe jako vaše služebníky pro Ježíše. <sup>6</sup>Neboť Bůh, který řekl: "Světlo zazáří z temnoty," je Ten, který zazářil v našich myslích, aby dal světlo poznání Boží slávy v Mesiášově tváři.

<sup>7</sup>Ale my máme tento poklad<sup>14</sup> v hliněných nádobách, takže nejvyšší síla bude od Boha a ne z nás samotných. <sup>8</sup>Jsme trápeni ze všech stran, ale ne rozdrčení. Jsme zmateni, ale ne zoufalí. <sup>9</sup>Jsme pronásledováni, ale ne opuštěni. Jsme sráženi, ale ne zničeni. <sup>10</sup>V našich tělech vždy nosíme Ježíšovo umírání, aby se Ježíšův život mohl zjevit také v našich tělech. <sup>11</sup>Neboť my, kteří žijeme, jsme neustále vydáváni na smrt kvůli Ježíši, abychom mohli odhalit život Ježíše v našich smrtelných tělech.<sup>15</sup> <sup>12</sup>Smrt tedy pracuje v nás, ale život ve vás.

<sup>13</sup>Když máme stejného ducha víry, podle toho, co je napsáno: "Uvěřil jsem, a proto jsem mluvil," věříme a proto mluvíme. <sup>14</sup>Víme, že Ten, kdo vzkřísil pána Ježíše, vzkřísí i nás,<sup>16</sup>

zbytečné nebo zavádějící tradice. Gal. 3:19–29 poskytují přesné vysvětlení

<sup>8</sup> V době Mojžíšově a pod Mojžíšovým zákonem.

<sup>9</sup> "Přijmout pána" nebo "přijmout Ježíše jako Spasitele" je marné a klamné bez přijetí jeho evangelia a učení. "Proč mi říkáte 'pane, pane' a neděláte to, co říkám?" (Lk. 6:46).

<sup>10</sup> Přítomnost Ježíše v duchu se rovná svatému duchu (také v. 18). Toto je Ježíšův duch (Skutky 16:7) a Ježíš je v 1. Jana 2:1 také srovnáván s *paraclete*, těшителем. VNZ není žádná třetí osoba. Dokonce ani v roce 325 n.l. neexistovala žádná oficiální definice ducha, a tedy ani plně zformovaná Trojice.

<sup>11</sup> Boží slovo je evangelium o Království, základ spásné víry, nejprve ohlašované Ježíšem (Heb 2:3; Mk 1:14-15; Skutky 8:4, 5, 12; Lk 4:43; 5:1).

<sup>12</sup> Satan, nadpřirozený nepřítel Boha, který klame

celý svět (Zj 12:9), a je tak bohem tohoto současného zlého světové-ho systému (Gal 1:4).

<sup>13</sup> Ježíš je "pán Mesiáš", který se narodil v Betlémě (Lk 2: 11), a rozhodně ne sám Bůh. Bůh se nikdy nemůže narodit ani zemřít. Je nesmrtelný (1. Tím 6:16).

<sup>14</sup> Ježíš odkazoval na poklad jako na perlu vysoké ceny (Mt 13:46), poznání božského Božího království a Božího plánu nesmrtelnosti. Iz. 53:11 je zřídka citován, ale obsahuje obrovskou pravdu, že Mesiáš napravuje lidi svým poznáním, stejně jako svou obětí smrtí.

<sup>15</sup> Naše smrtelné já, rozhodně ne smrtelné tělo na rozdíl od nesmrtelné duše, o které Bible nic neříká. Nesmrtelnost duše je pohanská představa, která zamořila víru v pobiblických dobách.

<sup>16</sup> Velkou ústřední křesťanskou nadějí je budoucí vzkříšení (1 Kor. 15:23), nikoli posmrtná naděje

## 2. KORINTSKÝM

s Ježíšem,<sup>17</sup> a představí nás s vámi. <sup>15</sup>Všechno je kvůli vám, aby milost, která se šíří k více a více lidem, mohla způsobit, aby se rozmnožovalo díkyvdání ke slávě Boží.

<sup>16</sup>Tak neklesáme na mysl. I když naše vnější já chátrá, naše vnitřní já se den ode dne obnovuje. <sup>17</sup>Tato lehká trápení trvají chvilku, ale vytvářejí pro nás nesrovnatelnou váhu slávy pro nadcházející věk. <sup>18</sup>Nehledíme na to, co je nyní vidět, ale na to, co není vidět, protože věci, které jsou vidět, jsou dočasné, ale věci, které vidět nejsou, patří budoucímu věku.

**5** <sup>1</sup>Víme, že pokud bude stržen pozemský "stan", který je naším domem, máme<sup>18</sup> budovu od Boha, dům nevyrobený lidskou rukou. Je to tělo vhodné pro nadcházející věk<sup>19</sup> a nyní je připravováno v nebi. <sup>2</sup>V tomto domě rozhodně sténáme a toužíme být oblečení do svého domu, který k nám přijde z nebe. Když jej v budoucnu oblékneme, nebudeme nalezení nazí. <sup>4</sup>Neboť zatímco jsme v tomto přítomném "stanu", sténáme, protože jsme obtíženi. Nejde o to, že bychom chtěli být neoděni, ale chceme být oblečení, aby to, co je smrtelné, bylo v oné budoucí době pohlceno životem. <sup>5</sup>Ten, kdo nás vytvořil právě pro tento účel, je Bůh, který nám dal ducha jako zálohu.

<sup>6</sup>Tak jsme vždy plní odvahy, protože víme, že zatímco jsme doma v tomto těle, jsme nepřítomní u pána. <sup>7</sup>Neboť chodíme vírou, ne viděním. <sup>8</sup>Jak říkám, jsme plní odvahy a raději bychom byli nepřítomní v tomto těle a pak byli doma u pána.<sup>20</sup> <sup>9</sup>Dali jsme si tedy za cíl, ať už doma nebo v nepřítomnosti, být mu příjemní. <sup>10</sup>Všichni se totiž musíme dostavit před soudcovskou stolicí Mesiáše,

aby každý člověk byl odměněn za to, co jsme udělali v tomto těle, ať už dobré nebo špatné.

<sup>11</sup>Známe-li tedy pánovu bázeň, snažíme se lidi přesvědčit, ale Bůh o nás ví. A doufám, že jsme známí i vašemu svědomí. <sup>12</sup>Opět vám nedoporučujeme sami sebe, ale dáváme vám příležitost se námi pyšnit, abyste mohli odpovědět těm, kteří se pyšní spíše vnějším vzhledem než srdcem. <sup>13</sup>Neboť jestliže jsme pomatení, je to kvůli Bohu; pokud máme zdravou mysl, je to pro vás. <sup>14</sup>Neboť láska Mesiáše nás pudí, protože víme, že jeden zemřel za všechny, a tak všichni zemřeli. <sup>15</sup>Zemřel za všechny, aby ti, kteří žijí, již neměli žít pro sebe, ale pro toho, kdo za ně zemřel a byl vzkříšen.

<sup>16</sup>Takže od nynějška nikoho neuznáváme podle vnějšího lidského hlediska. I když jsme Mesiáše znali z tak lidského hlediska, nyní ho již neznáme tímto způsobem. <sup>17</sup>Pokud je někdo v Mesiáši, je novým stvořením. Staré věci pominuly. Podívejte: přišly nové věci! <sup>18</sup>Všechny tyto věci pocházejí od Boha, který nás smířil se sebou skrze Mesiáše a dal nám službu usmíření; <sup>19a</sup>sice, že Bůh v Mesiáši usmířil svět se sebou, nepočítaje jejich hříchy proti nim, a svěřil nám evangelium-slovo smíření.

<sup>20</sup>Takže jsme velvyslanci zastupující Mesiáše, jako by se Bůh skrze nás odvolával. Prosíme vás jménem Mesiáše, smiřte se s Bohem. <sup>21</sup>Toho, kdo neznal žádný hřích, Bůh učinil hříchem v našem zastoupení, abychom se v něm mohli stát<sup>21</sup> Božím správným způsobem myšlení a jednání.

**6** <sup>1</sup>Společně vás vyzýváme, abyste nepřijímali Boží milost nadarmo. <sup>2</sup>Neboť On

na "nebe" jako odtělesněná duše!

<sup>17</sup> To znamená, když se Ježíš vrátí (1. Kor. 15:23; 1. Tes. 4:13-17; Dan 12:2).

<sup>18</sup> Stejně jako odměna daná Ježíši, byla sláva, kterou "měl u" Boha ve slibu a ve výhledu před založením světa (Jan 17:5).

<sup>19</sup> Budoucího Božího království na zemi při návratu Ježíše (Zj 5:10 atd.).

<sup>20</sup> To znamená při budoucím příchodu Ježíše - ne v okamžiku smrti, ale když se Ježíš vrátí a vzkřísí věrné mrtvé (1 Kor 15:23). Existuje jen

jeden způsob, jak být "u pána", a to vzkříšením při jeho příštím příchodu. Tato událost je krásně popsána v 1 Tes. 4:13-17: "Tímto způsobem [a žádným jiným] přijdeme, abychom byli u pána." Kromě budoucího vzkříšení, ke kterému dojde při Druhém příchodu, neexistuje žádné být "u pána". Tato událost bude následovat po budoucím Velkém soužení, ne mu předcházet.

<sup>21</sup> Spása je proces vrcholící v nesmrtelnosti, které má být dosaženo při prvním vzkříšení, když se Ježíš vrátí (1 Kor. 15:23; Zj 20:1-6).

## 2. KORINTSKÝM

říká: "V přijatelnou dobu jsem tě vyslechl; v den spásy jsem ti pomohl." Poslouchejte, nyní je "přijatelný čas"! Nyní je "den spásy"! <sup>3</sup>Nedali jsme důvod k urážce, aby naše služba nebyla kritizována. <sup>4</sup>Ale ve všem jsme se doporučovali jako Boží služebníci, ve velké vytrvalosti, v souženích, v útrapách, v úzkostech, <sup>5</sup>v bití, ve vězeních, v nepokojích, ve zkouškách, v bezesných nocích, v hladu, <sup>6</sup>čistotou, poznáním, trpělivostí, laskavostí, svatým duchem, opravdovou láskou, <sup>7</sup>slovem pravdy, Boží mocí, zbraněmi spravedlnosti v pravici i levici, <sup>8</sup>slávou a potupou, zprávami zlými a dobrými, považování za podvodníky a přesto ryzí; <sup>9</sup>jako neznámí a přesto dobře známí, jako umírající a ve skutečnosti žijící, jako trestaní, ale ne zabíjení; <sup>10</sup>jako sklíčení, ale vždycky se radující, jako chudí, ale zbohatlí, jako nemající nic a přesto vlastníci vše!

<sup>11</sup>Mluvili jsme s vámi svobodně, Korintšané; naše srdce je dokořán. <sup>12</sup>Naše náklonnost k vám není omezena, ale vy jste omezeni ve své náklonnosti k nám. <sup>13</sup>Nyní nám na oplátku otevřete svá srdce. Mluvím jako ke svým dětem.

<sup>14</sup>Nenechte se spoutat nevěřícími.<sup>22</sup> Jaké partnerství má správné se špatným? Jaké společenství má světlo s temnotou? <sup>15</sup>Nebo jakou dohodu má Mesiáš s Belialem? Co má věřící společné s nevěřícím? <sup>16</sup>Jaký souhlas má Boží chrám s modlami? Jsme totiž chrámem<sup>23</sup> živého Boha, jak Bůh řekl: "Budu v nich žít a chodit s nimi. Budu jejich Bohem a oni budou mým lidem. <sup>17</sup>Vyjděte z jejich středu a oddělte se," říká Pán. 'Nedotýkejte se ničeho nečistého a já vás uvítám. <sup>18</sup>A já vám

budu Otcem a budete mi syny a dcerami,' říká Pán Všemohoucí."<sup>24</sup>

**7** <sup>1</sup>Takže poté, co máme tyto přísliby, milovaní, očistěme se od veškeré poskvrny těla a ducha, když zdokonalujeme svatost v Boží bázni.

<sup>2</sup>Otevřete nám svá srdce. Nezacházeli jsme s nikým nespravedlivě; nikoho jsme neznížili; nikoho jsme nevyužili. <sup>3</sup>Neříkám to proto, abych vás odsoudil, neboť jsem již řekl, že jste v našich srdcích, abychom spolu zemřeli a spolu žili. <sup>4</sup>Moje důvěra ve vás je velká, stejně jako moje chlubení vámi. Jsem naplněný útechou. Překypuji radostí ve všem našem soužení. <sup>5</sup>I když jsme přišli do Makedonie, neměli jsme žádnou úlevu, ale byli jsme trápeni ze všech stran – spory zevně a obavami uvnitř. <sup>6</sup>Ale Bůh, který utěšuje skleslého, nás utěšil příchodem Tita, <sup>7</sup>a nejen jeho příchodem, ale také útechou, kterou dostal mezi vámi. Když nám řekl o vaší touze, vašem smutku a vaší horlivosti kvůli mně, radoval jsem se ještě víc. <sup>8</sup>I když jsem vám svým dopisem způsobil zármutek, nelituji toho – i když jsem toho litoval, protože vidím, že vás můj dopis zarmoutil, ale jen na chvíli. <sup>9</sup>Nyní se raduji ne z toho, že jste byli zarmoucení, ale proto, že jste váš zármutek vedl k pokání. Byli jste totiž zarmoucení podle Boží vůle, takže vám od nás nebylo nijak ublíženo. <sup>10</sup>Zbožný zármutek totiž plodí pokání bez výčitek, vedoucí ke spáse, ale zármutek světa plodí smrt. <sup>11</sup>Podívejte, jaké vážné znepokojení ve vás vyvolal tento zbožný zármutek – vaši obranu, rozhořčení, strach, touhu, horlivost a potrestání špatného! Ve všem jste se

<sup>22</sup> Křesťané jsou nabádáni, aby uzavírali manželství v rámci biblické novozákonní víry.

<sup>23</sup> Když Pavel představuje jednotlivého věřícího nebo církev jako "**(nějaký)** chrám" Boží, všimněte si absence určitého členu. Když naopak mluví o "**(tom)** Božím chrámu" ve 2. Tes. 2:4 měl by nejprve být chápán, že mluví o doslovné budově, stejně jako Ježíš v Zj 11:1-2. Nejranější premileniální církevní otcové věřili v obnovený chrám a antikrista, který se objeví krátce před Druhým příchodem.

<sup>24</sup> Ježíš není v Bibli nikdy nazýván "Všemohoucí". Hebrejský *El Šaddai*, řecky *pantokrator*, je

vždy titulem Boha a nikdy Ježíše. Zjev. 1:8 není výjimkou, kde "Všemohoucí" je Otec na rozdíl od Syna. Některé Bible s "červenými písmeny" vnučují textu v Zjev 1:8 představu, že Ježíš si říká Všemohoucí. V Iz. 9:6 Ježíš je nazýván "mocný bůh", což hebrejský lexikon správně definuje jako "božský hrdina, odrážející božskou majestátnost". Jiným vládcům v Bibli se říká "mocní bohové". Božský hrdina Iz. 9:6 byl přiveden k existenci, zplozen, a Bůh se nemůže narodit (nebo zemřít)! "Nám byl zplozen Syn [Bohem, božské pasivum]." To odpovídá početí, přijetí k existenci Syna (Lk 1:35; Mt 1:18, 20).

## 2. KORINTSKÝM

prokázali, že jste v této věci nevinní. <sup>12</sup>Když jsem vám tedy psal, nebylo to kvůli tomu, kdo se dopustil špatného, ani kvůli tomu, kdo utrpěl příkoří, ale proto, abych vám zjevil vaši vážnou starost o nás před Bohem.

<sup>13</sup>A tak jsme se potěšili. Navíc jsme se ještě více radovali, že jsme viděli Titovu radost, protože jeho duch byl vámi všemi osvěžen. <sup>14</sup>Pokud jsem se mu vámi vůbec chlubil, nezklamali jste mě. Nemluvili jsme s vámi nic jiného než pravdu a naše chlubení před Titem se ukázalo jako pravdivé. <sup>15</sup>Jeho náklonnost k vám ještě vzrůstá, protože si pamatuje, jak jste všichni poslouchali a jak jste ho přijali s bázní a chvěním. <sup>16</sup>Raduji se, že ve všem mám k vám důvěru.

**8** <sup>1</sup>Musím vám, bratři a sestry, vyprávět o Boží milosti, která byla dána v makedonských církvích. <sup>2</sup>Při mnoha zkouškách v utrpení přetékala hojnost jejich radosti a jejich hluboké chudoby v bohatství jejich štědrosti. <sup>3</sup>Svědčím totiž o tom, jak byli schopni, a dokonce více, než byli schopni, dávat sami od sebe, <sup>4</sup>když nás prosili s mnohým naléháním o privilegium podílet se na podpoře svatých. <sup>5</sup>To je více, než jsme čekali. Nejprve se odevzdali pánovi a nám skrze Boží vůli. <sup>6</sup>Proto jsme naléhali na Tita, aby, jak už dříve začal, dokončil ve vás také tuto milostivou službu.

<sup>7</sup>Jak vynikáte ve všem – ve víře, řeči, znalostech, upřímnosti a lásce, kterou jsme ve vás vzbuzovali – hleďte, abyste vynikali také v tomto milostivém daru. <sup>8</sup>Neříkám to jako rozkaz, ale skrze upřímnost druhých jako prokázání opravdovosti vaší lásky. <sup>9</sup>Neboť znáte milost našeho pána Ježíše Mesiáše.<sup>25</sup> Dokonce ač byl bohatý, zchudl kvůli vám,<sup>26</sup> abyste díky jeho chudobě mohli zbohatnout. <sup>10</sup>V této věci uvádím svůj názor: by-

lo by dobré pro vás, kteří jste jako první začali před rokem, nejen dávat, ale také toužit dávat. <sup>11</sup>Tak tedy dovršte svou touhu dokončit to podle svých schopností. <sup>12</sup>Je-li tam ochota, je přijatelné dávat podle toho, co máte, ne podle toho, co nemáte. <sup>13</sup>Nejde o to, že ostatní mohou být upokojeni a vy ztrápeni, ale o rovnost. <sup>14</sup>Vaše hojnost v současné době zajišťuje jejich potřebu, aby jejich hojnost mohla jednoho dne uspokojit vaši potřebu, aby mohla existovat rovnost. <sup>15</sup>Jak je psáno: "Kdo nasbíral hodně, nic mu nezůstalo a ten, kdo nashromáždil málo, nemá nedostatek."

<sup>16</sup>Díky Bohu, který dal stejnou opravdovou péči o vás do srdce Tita. <sup>17</sup>Přijal nejen naši žádost, ale protože byl tak dychtivý, šel za vámi z vlastní vůle. <sup>18</sup>Poslali jsme s ním bratra, kterého všechny církve chválí za jeho práci při kázání evangelia o Království. <sup>19</sup>Ten bratr byl také církvemi jmenován, aby s námi cestoval, abychom spravovali ten velkorysý dar ke slávě Pána a abychom prokázali svou horlivost pomáhat. <sup>20</sup>Učinili jsme to proto, aby nás nikdo neznevažoval, pokud jde o ten velkorysý dar, který spravujeme, <sup>21</sup>protože se zajímáme o to, co je čestné, nejen v očích Pána, ale také v očích lidí. <sup>22</sup>Poslali jsme s nimi našeho bratra, který se často v mnoha věcech prokázal jako pilný a který je nyní ještě pilnější kvůli velké důvěře, kterou ve vás má. <sup>23</sup>Máte-li o Titovi nějaké otázky, je mým partnerem a spolupracovníkem pro vás. Existuje-li nějaká otázka ohledně našich bratrů, jsou to apoštolové církvi a čest pro Mesiáše. <sup>24</sup>Ukažte jim tedy před církvemi otevřeně důkaz vaší lásky a naší hrdosti na vás.

**9** <sup>1</sup>Není nutné, abych vám psal o této oběti pro svaté, <sup>2</sup>protože znám vaši horlivost pomáhat, kterou chválím o těch v Makedonii.

<sup>25</sup> pán Mesiáš je tak definován v Luk. 2:11; Řím. 16:18; Kol. 3:24. Narodil se v Betlémě poté, co byl nadpřirozeně zplozen Otcem v lůně Marie (Lk 1:35). V Lukášovi 2:26 on je „PÁNův Mesiáš“.

<sup>26</sup> Tento popis Mesiáše je paralela s Fil. 2 kde lidský Ježíš, i když obdařený jedinečnou autoritou jako dokonalý obraz Boha, nevyužil svého postavení, ale jednal jako služebník lidské rasy. Neexi-

stuje žádná doktrína Vtělení domnělého druhého člena trojediného Boha. Lidský Ježíš byl plně vybaven božskou autoritou a výsadou. Přestože se Ježíš těšil tomuto úžasnému postavení Božího Syna, přijal roli služebníka. Překlad "být ve své pravé přirozenosti Bohem" NIV (Fil. 2:6) je zavádějící.

## 2. KORINTSKÝM

Říkám jim, že vy v Acháji jste připraveni od loňského roku a vaše horlivost roznítla většinu z nich. <sup>3</sup>Ale poslal jsem tyto bratry, aby se naše chlouba o vás nemohla ukázat prázdná a abyste byli připraveni, jak jsem řekl, že budete. <sup>4</sup>V opačném případě, pokud by se mnou nějací Makedonci měli jít a najít vás nepřipravené, byli bychom my (nemluvě o vás) uvedeni do rozpaků mým sebejistým chlubením! <sup>5</sup>Považoval jsem tedy za nutné požádat tyto bratry, aby vás předem navštívili, a s předstihem zařídili štědrý dar, který jste slíbili dříve, aby byl připraven jako velkorysý dar, který nebude předán s nechutí.

<sup>6</sup>Pamatujte na to: kdo seje střídmě, bude sklízet skromně; kdo velkoryse seje, velkoryse sklídí. <sup>7</sup>Ať každý dává, jak se rozhodl ve svém srdci, ne s nevolí nebo pod nátlakem, protože Bůh miluje radostného dárce. <sup>8</sup>Bůh je schopen učinit, aby k vám přetékala veškerá milost, takže vy, kteří máte ve všem vždy dost, můžete překypovat při každém dobrém díle. <sup>9</sup>Jak je psáno: "Rozptyloval, chudým dával, jeho bezúhonnost zůstává navěky."

<sup>10</sup>Tak tedy Ten, kdo poskytuje semeno rozsévači a chléb k jídlu, rozmnoží vaše semeno k setí a rozšíří sklizeň vaší bezúhonnosti. <sup>11</sup>Zbohatnete ve všem, takže můžete být vždy štědrí, a vaše štědrost skrze nás vytváří vzdávání díky Bohu. <sup>12</sup>Neboť tato služba, kterou dáváte, nejenže plně zásobuje potřeby svatých, ale překypuje ve velkém vzdávání díky Bohu. <sup>13</sup>Díky této nabídce budou oslavovat Boha za poslušnost vašeho vyznání Mesiášova<sup>27</sup> evangelia a za štědrost vašeho příspěvku jim i všem. <sup>14</sup>Budou se za vás modlit a toužit po vás kvůli nesmírné Boží milosti ve vás. <sup>15</sup>Díky Bohu za Jeho nepopsatelný dar!

**10** <sup>1</sup>Já sám, Pavel, zapřísahám vás pokorou a jemností Mesiáše, já, který jsem ve vaší přítomnosti mezi vámi plachý, ale v nepřítomnosti smělý. <sup>2</sup>Prosím vás, abych nemusel při své přítomnosti projevovat odvalu s takovou jistotou, s jakou se hodlám odvážit proti některým, kteří nás považují za

ty, kdo se chovají podle lidských měřítek. <sup>3</sup>I když žijeme jako lidské bytosti, nevedeme válku podle lidských měřítek. <sup>4</sup>Zbraně našeho válčení nejsou lidské zbraně, ale udělaný Bohem mocné, pro stržení pevností, sporů a <sup>5</sup>každé domýšlivosti, která se vyvyšuje proti poznání Boha. Bereme do zajetí každou myšlenku k poslušnosti Mesiáše. <sup>6</sup>Jsmé také připraveni potrestat veškerou neposlušnost pokaždé, když je vaše poslušnost úplná.

<sup>7</sup>Díváte se na vnější vzhled. Pokud si je někdo jistý, že patří Mesiášovi, ať se znovu zamyslí – stejně jako patří Mesiášovi on, tak patříme Mesiášovi i my! <sup>8</sup>I kdybych se poněkud otevřeně chlubil naší autoritou, kterou dal Pán pro vaše budování, a ne abych vás deptal, nebudu zahanben. <sup>9</sup>Nesnažím se vás vyděsit svými dopisy. <sup>10</sup>Lidé říkají: "Jeho dopisy jsou závažné a mocné, ale jeho osobní přítomnost je slabá a jako řečník neznámá nic." <sup>11</sup>Takoví lidé by měli zvážít, že jací jsme písemně prostřednictvím dopisů, když jsme nepřítomní, jsme také v akci, když jsme přítomni!

<sup>12</sup>Nejsme tak smělí, abychom se porovnávali s některými z těch, kteří chválí sami sebe. Poměřují se a porovnávají se sebou samými, aniž by to chápali. <sup>13</sup>Nebudeme se však chlubit nad patřičné meze, ale v mezích díla, pro které nás Bůh ustanovil, které dosahuje až k vám. <sup>14</sup>Nepřeceňovali jsme se, jako bychom nedosáhli tak daleko jako vy, protože jsme byli první, kdo s Mesiášovým evangeliem dosáhl tak daleko jako vy. <sup>15</sup>Nechlubíme se nad patřičné meze prací jiných. Ale doufáme, že jak vaše víra roste, naše práce se mezi vámi rozšíří v rámci našich stanovených mezí. <sup>16</sup>Potom můžeme ohlašovat evangelium i v oblastech mimo vás, aniž bychom se chlubili tím, co již bylo uděláno v oblasti jiných osob. <sup>17</sup>Ale "Kdo se chlubí, musí se chlubit v Pánu." <sup>18</sup>Schválena není osoba, která chválí sama sebe, ale osoba, kterou chválí Pán.

**11** <sup>1</sup>Chci, abyste si nechali ode mne líbit malou pošetilost, a vy mi to skutečně odpouštíte! <sup>2</sup>Žárlím na vás zbožnou žárlivo-

<sup>27</sup> Evangelium, jak kázal Ježíš (Mk 1:14-15), a o

něm.

## 2. KORINTSKÝM

stí, protože jsem vás slíbil do manželství s jedním manželem, abych vás mohl Mesiášovi<sup>28</sup> představit jako čistou pannu. <sup>3</sup>Znepokojuje mě, aby stejně jako had<sup>29</sup> svedl svou lstivostí Evu, i vaše mysl byla svedena od prostoty a čistoty, která je v Mesiáši. <sup>4</sup>Přijde-li totiž někdo a bude hlásat jiného Ježíše, kterého jsme nehlásali, nebo když dostanete jiného ducha než toho, kterého jste obdrželi, nebo jiné evangelium<sup>30</sup> než to, kterému jste uvěřili, krásně to snášíte! <sup>5</sup>Považuji se za člověka, který vůbec není horší než tito velmi vznešení apoštolové. <sup>6</sup>I když jsem neobratný v řeči, nejsem neobratný v poznání. Ve skutečnosti jsme vám to v každém ohledu dali najevo ve všech věcech.

<sup>7</sup>Nebo bylo špatné se pokořit, abyste mohli být vyvýšeni, protože jsem vám bezplatně kázal Boží evangelium<sup>31</sup>? <sup>8</sup>Oloupil jsem jiné církve tím, že jsem od nich vzal mzdu, abych mohl sloužit vám. <sup>9</sup>Když jsem byl s vámi a byl jsem v nouzi, nebyl jsem nikomu na obtíž, protože bratři, když přišli z Makedonie, plně uhradili mé potřeby. Ve všem jsem se držel toho, abych vám nebyl břemenem, a budu v tom pokračovat. <sup>10</sup>Jelikož Mesiášova pravda je ve mně, nikdo mě nezastaví před touto chloubou v celé Acháji! <sup>11</sup>Proč? Protože vás nemiluji? Bůh ví, že ano!

<sup>12</sup>Budu však pokračovat v tom, co jsem vždy dělal, abych odřízl každou příležitost těm, kteří touží se chlubit, že jsou nám rovni. <sup>13</sup>Tito lidé jsou ve skutečnosti falešní apoštolové, lstiví dělníci, když se přestrojují za apoštoly Mesiáše. <sup>14</sup>To je sotva překvapivé, protože i Satan se maskuje jako anděl světla. <sup>15</sup>Není tedy překvapením, že se jeho služebníci také maskují jako sluhové spravedlnosti. Ale jejich konec bude adekvátní jejich jednání.<sup>32</sup>

<sup>16</sup>Znovu řeknu, ať mě nikdo nepovažuje za pošetilého, ale pokud ano, ať mě přijímá jako pošetilého, abych se mohl trochu chlubit. <sup>17</sup>To, co říkám, neříkám, jak by pán chtěl, ale jako v pošetilsti, v této důvěře chlubit se. <sup>18</sup>Jelikož se mnozí chlubí svým lidským porozuměním, chlubit se budu i já. <sup>19</sup>Myslíte-li, že jste moudří, smiřte se s pošetilým radostně! <sup>20</sup>Neboť se smiřujete s každým, kdo vás dostává do otroctví, pohlcuje vás, využívá vás, vyvyšuje se nebo vás bije do tváře.

<sup>21</sup>Přiznávám ke své hanbě, že jsme byli slabí. Nechť je kdokoli jakýmkoli způsobem odvážný (mluvím ovšem hloupě), jsem odvážný stejně. <sup>22</sup>Jsou to Židé? Já také. Jsou to Izraelité? Stejně tak já. Jsou to potomci Abrahama? Já také jsem. <sup>23</sup>Jsou to služebníci Mesiáše? (Mluvím jako někdo mimo sebe!) Jsem jím víc: Více jsem se nadřel, ve vězeních častěji, s bitím nad počet, často v nebezpečí smrti. <sup>24</sup>Pětkrát jsem dostal od Židů čtyřicet ran bičem bez jedné. <sup>25</sup>Třikrát jsem byl zbit pruty; jednou jsem byl ukamenován; třikrát jsem ztroskotal. Strávil jsem noc a den v moři. <sup>26</sup>Byl jsem neustále na cestách, v nebezpečí na řekách, od lupičů, od svých krajanů, od pohanů, v nebezpečí ve městě, na poušti, na moři, mezi falešnými bratry. <sup>27</sup>Čelil jsem práci a bojům, často bez spánku, o hladu a žízní, často bez jídla, v chladu a bez dostatečného oblečení, jež by mě udrželo v teple. <sup>28</sup>Kromě všech těchto vnějších věcí na mě denně působí tlak, abych se zajímal o všechny církve. <sup>29</sup>Kdo je slabý, aniž bych byl slabý já? Kdo je veden do hříchu bez mého vážného zájmu?

<sup>11</sup><sup>30</sup>Musím-li se chlubit, budu se chlubit ve své slabosti. <sup>31</sup>Bůh a Otec pána Ježíše, ten, kdo je požehnaný na věky,<sup>33</sup> ví, že nelžu. <sup>32</sup>Když jsem byl v Damašku, nechal guvernér

<sup>28</sup> Ukazuje ovšem, že mezinárodní církev věrných věřících je nevěstou Mesiáše, která se připravuje na svatební obřad, až přijde Království (viz Ž 45).

<sup>29</sup> "jenž je Ďábel a Satan" (Zj 20:2; 12:9). Také ve 2 Kor. 6: 15 Belial, jiné jméno pro Satana.

<sup>30</sup> Skutečné evangelium bylo ovšem evangelium o Království, jediné NZ evangelium, které původně kázal Ježíš u Marka 1:14–15 (srov. Heb 2:3). Pavel kázal stejné evangelium ve Skutcích 19:8;

20:24–25; 28:23, 31; srv. Skutky 8:12.

<sup>31</sup> "Evangelium Boha" nebo "Boží evangelium" se v NZ vyskytuje 8krát (Mk 1:14; Řím 1:1; 15:16; 2 Kor 11:7; 1 Tes 2:2, 8, 9; 1. Petra 4:17) a je definováno jako evangelium o Království v Mk. 1:14–15.

<sup>32</sup> Každý věřící je souzen podle toho, co dělá (Zj 22:12).

<sup>33</sup> Viz Řím. 9:5 na stejnou definici Boha, Otce

krále Arety město hlídat, aby mě zatkli. <sup>33</sup>Z okna ve zdi mě spustili v koši a tak jsem unikl.

**12** <sup>1</sup>Chlubit se bezpochyby není prospěšné, ale nutné. Nyní přijdu k viděním a zjevením od Pána. <sup>2</sup>Znám muže v Mesiáši, který před čtrnácti lety – ať už v těle nebo mimo tělo – nevím, ale Bůh ví - byl uchvácen do třetího nebe. <sup>3</sup>Vím, že tento muž – ať už v těle, nebo mimo tělo, nevím, ale Bůh ví – <sup>4</sup>byl chycen pryč do ráje,<sup>34</sup> a vyslechl nevy-slovitelná slova, která lidská bytost nesmí vyslovit. <sup>5</sup>Takovým mužem se budu chlubit, ale sebou se chlubit nebudu, s výjimkou mých slabostí. <sup>6</sup>Toužím-li se chlubit, nebyl bych pošetilý, protože bych mluvil pravdu. Ale držím se zpátky, takže nikdo na mě nebude myslet víc než na to, co na mně vidí nebo ode mne slyší.

<sup>7</sup>Kvůli nesmírné velikosti těchto zjevení, abych se nevyvyšoval, mi byl dán "trn v těle", Satanův posel, aby mě mučil - abych se nevyvyšoval! <sup>8</sup>Třikrát jsem prosil pána, aby to ode mne odešlo. <sup>9</sup>Řekl mi: "Má milost ti stačí, protože má moc je dokonalá ve slabosti." Proto se rád chlubím svými slabostmi, aby ve mně mohla přebývat Mesiášova moc. <sup>10</sup>Jsem tedy velmi spokojen se slabostmi, urážkami, potížemi, pronásledováním a obtížemi kvůli Mesiáši, protože když jsem slabý, tehdy jsem silný.

<sup>11</sup>Stal jsem se pošetilým, ale vy jste mě k tomu přiměli! Měli jste mě chválit, protože v žádném případě nejsem nižší než ti vyšší apoštolové, i když nejsem nic. <sup>12</sup>Znamení pravého apoštola byla mezi vámi činěna se vši vytrvalostí, znameními, divy a zázraky. <sup>13</sup>Jakým způsobem jste byli nižší než ostatní církve, kromě toho, že jsem pro vás nebyl žádným břemenem? Odpusťte mi to špatné!

<sup>14</sup>Nyní je to potřetí, kdy se připravuji k vám přijít, a nebudu vám břemenem. Neusiluji o váš majetek, ale o vás! Koneckonců, děti nemusí spořit pro své rodiče, ale rodiče pro své děti. <sup>15</sup>Rád se budu vydávat a jsem

vydáván, pro vás. Pokud vás miluji více, jsem milován méně? <sup>16</sup>I kdyby to tak bylo, nebyl jsem pro vás břemenem. Ale byv Istivý, chytil jsem vás klamáním! <sup>17</sup>Nevyužíval jsem vás někým, koho jsem vám poslal, že? <sup>18</sup>Naléhal jsem na Tita, aby šel, a poslal jsem s ním dalšího bratra. Titus vás nijak nevyužíval, že? Nejednali jsme ve stejném duchu? Nechodili jsme stejnými kroky?

<sup>19</sup>Myslíte si, že se celou tu dobu snažíme před vámi obhajovat? Ne, před Božím zrakem jsme mluvili v Mesiáši, a vše je k tomu, aby vás vybudovalo, milovaní. <sup>20</sup>Obávám se totiž, že když přijdu, mohl bych vás nalézt takové, jaké bych nechtěl, a vy snad mě shledáte tak, jak byste nechtěli. Možná tu budou hádky, žárlivost, výbuchy hněvu, soupeření, pomluvy, klevety, arogance a nepořádek. <sup>21</sup>Bojím se, že až se znovu vrátím, můj Bůh mě před vámi snad pokoří a že budu truchlit nad mnoha z těch, kteří již dříve zhřešili a nečinili pokání ze své nečistoty, sexuální nemravnosti a neslušných činů, kterých se dopustili.

**13** <sup>1</sup>Jdu k vám potřetí. Svědectvím dvou nebo tří svědků bude zjištěna každá skutečnost. <sup>2</sup>Když jsem u vás byl podruhé, a nyní, ač nepřítomen, píšu předem těm, kteří předtím zhřešili, a všem ostatním, že když přijdu znovu, nikoho neušetřím, <sup>3</sup>protože hledáte důkaz, že skrze mě mluví Mesiáš. Není vůči vám slabý, ale mezi vámi mocně pracuje. <sup>4</sup>Byl ukřižován ve slabosti, ale žije díky Boží moci. Neboť i my jsme v něm slabí, ale budeme s ním žít díky moci Boží vůči vám.

<sup>5</sup>Zkoumejte sami sebe, zda jste ve víře; vyzkoušejte se. Nebo to o sobě nepoznáváte, že Ježíš Mesiáš je ve vás – ledaže byste v této zkoušce neuspěli? <sup>6</sup>Doufám ale, že si uvědomíte, že jsme v testu neselhalí! <sup>7</sup>Modlíme se k Bohu, abyste neudělali nic špatného – ne proto, abychom vypadali schválení, ale abyste dělali to, co je správné, i když se zdáme být neschválení. <sup>8</sup>Neboť proti pravdě

<sup>34</sup> To nebyl zážitek po smrti! Neříká nám vůbec nic o tom, co se stane po smrti. Pavel nezemřel. Bylo mu dáno vidění budoucího ráje (Zj 2:7). Ježíš slíbil lupiči, že s ním bude v budoucím ráji

Božího království na zemi: "Opravdu ti dnes říkám: budeš se mnou v ráji" (Lk 23:43). Slib byl lupiči dán "dnes", v pátek ukřižování, a postavení v ráji mělo být v budoucím Království (Zj 2:7).

## 2. KORINTSKÝM

nemůžeme nic dělat, jen pro pravdu. <sup>9</sup>Radujeme se, když jsme slabí, ale vy jste silní. Modlíme se také o to: abyste se stali plně způsobilými. <sup>10</sup>Proto tyto věci píšu v nepřítomnosti, abych, když přítomen, s vámi nezacházel přísně podle autority, kterou mi dal pán pro budování, ne pro zboření.

<sup>11</sup>Nakonec, bratři a sestry, radujte se! Dejte věci do pořádku. Utěšujte se. Buďte stejné mysli. Žijte v pokoji a Bůh lásky a pokoje bude s vámi. <sup>12</sup>Pozdravte se navzájem svatým polibkem. <sup>13</sup>Všichni svatí vás pozdravují. <sup>14</sup>Milost pána Ježíše Mesiáše, láska k Bohu a společenství svatého ducha<sup>35</sup> s vámi všemi.

## GALATSKÝM

**1** <sup>1</sup>Od Pavla, apoštola, který nebyl ustanoven lidmi ani žádnými lidskými činiteli, ale Ježíšem Mesiášem a Bohem, jenž je Otec,<sup>1</sup> který ho vzkřísil z mrtvých. <sup>2</sup>A ode všech bratří a sester, kteří jsou se mnou, církvím v Galácii: <sup>3</sup>Milost a pokoj vám od Boha, našeho

Otce, a od pána<sup>2</sup> Ježíše Mesiáše, <sup>4</sup>který vydal sám sebe<sup>3</sup> za naše hříchy, aby nás zachránil z tohoto současného zlého věku<sup>4</sup> podle vůle našeho Boha a Otce. <sup>5</sup>Jemu buď sláva pro všechny věky. Amen.

<sup>35</sup> Toto je jeden z několika "trojitých" výroků, které v žádném případě nemluví o trojjediném Bohu. "Náš pán Ježíš Mesiáš" nemůže být ekvivalentem JHVH ve Starém zákoně, protože "náš JHVH" je jazyková nemožnost a nikde se neobjevuje. Existuje pouze jeden Pán BŮH, JHVH, a navrhnout, že "Ježíš je Bůh" okamžitě předpokládá dva, kteří jsou Bohem, a tedy dva BOHY. To pak není biblický monoteismus, jak je definován samotným Ježíšem v Markovi 12:29, Janovi 17:3 a znovu a znovu. Duch nikdy není třetí osobou v NZ. Duch je duch BOHA nebo Ježíše (Skutky 16:7), operační, osobní přítomnost buď Boha, nebo Ježíše. Účinky jsou stejné. V Písmu svatý duch nikdy neposílá pozdravy a není nikdy uctíván. *Parakletes*, prostředník, utěšitel, rádce, kterého slíbil Ježíš v Janovi 14-16, je ztotožněn se samotným Ježíšem v 1. Jana 2:1. Ježíš tedy opustil Zemi, ale vrátil se v duchovní přítomnosti. Trojité prohlášení v Mat. 28:19-20 nemělo znamenat pevně stanovenou slovní formulí, ale popis toho, co se má stát při křtu. Apoštolové křtili jako zastupující Ježíše, tj. v jeho jménu a učili vše, co učil on.

<sup>1</sup> Toto snadné a základní unitární vyznání se objevuje na začátku Pavlových dopisů. 1300krát slovo "Bůh" v NZ znamená Otce a "Bůh" nikdy v Bibli neznamena trojjediného Boha.

<sup>2</sup> Abych čtenářům připomněl kritický rozdíl mezi pánem Mesiášem (Lk 2:11) a jediným Pánem Bohem biblického unitárního monoteismu, rozhodl jsem se psát "pán" (s malým písmenem "p"), abych neustále zdůrazňoval, že titul "pán" pro Ježíše je odvozen od nanejvýš důležitého definičního verše v Ž. 110:1, kde druhý pán je *adoni* v

hebrejštině, a ne Pán Bůh (*Adonai*). Zásadní rozdíl vstupuje do řečtiny LXX a do NZ Písma jako *kurios mou*, "můj pán". Toto je důležitý mesiášský titul pro královské (a další) nadřazené a pro Ježíše jako Mesiáše. *Adoni* (můj pán) není u všech svých 195 výskytů nikdy titulem Božstva. Když se JHVH nachází v jediném verši v kontrastu s *adoni* (můj pán), rozdíl je vždy jasně patrný také v řečtině, tj. *kurios* (JHVH) a *kurios mou* (můj pán, *adoni*). Důkazy lze zkoumat v celé hebrejské Bibli, kde *Adonai* (asi 450krát) je Pán Bůh (velmi příležitostně anděl, který jej zastupuje, Gen.18:3) a *adoni* je nadřazená lidská osoba, která není božstvem, příležitostně anděl.

<sup>3</sup> Nikdo si v Písmu nepředstavoval, že by Bůh mohl zemřít, protože je nesmrtelný (1. Tim 6:16). Skutečnost, že Boží Syn se vzdal života, zemřel (srov v.1, kde se vrátil ze smrti), dokazuje, že byl lidskou bytostí. Ve svém prvním odstavci Pavel nazval Otce Bohem třikrát (v NZ je 1300 výskytů slova Bůh, které znamená Otce). Toto je zjevný a pronikavý důkaz unitární monoteistické, nikoli trinitární definice Boha. Z 11 500 slov pro "Bůh" nemůže u žádného z nich být ukázáno, že znamená trojjediný Bůh. Ježíš potvrdil unitární monoteismus Písma v Mk. 12:29-34.

<sup>4</sup> Současný zlý systém ovládaný Satanem, který je "bohem tohoto věku" (2. Kor. 4:4), bude pokračovat až do budoucího příchodu Ježíše, aby byl nahrazen Božím královstvím na zemi. Současný zlý systém, současné "nebe a země" (Mt 24:35) pomine a při příštím Kristově příchodu bude nahrazen novým světovým řádem Božího království na zemi.



„Jsem ohromen a zděšen, jak rychle opouštíte toho, který vás povolal podle Mesiášovy milosti, k jinému evangeliu.“<sup>5</sup> „Ne že by ve skutečnosti existovalo další evangelium – ale někteří lidé vás zneklidňují a překrucují Mesiášovo evangelium. To opravdu vůbec není evangelium! Někteří lidé tam vás matou a snaží se převrátit to evangelium, jak ho kázal Mesiáš.“<sup>6</sup> „Ale kdybychom i my nebo dokonce anděl z nebe hlásali jiné evangelium než to, které jsme původně kázali, necht’ je proklet.“<sup>7</sup> „Jak jsme již řekli, nyní opakují: pokud vám někdo káže jiné evangelium než to, které jste původně přijali, ať je prokletý!“<sup>8</sup>

<sup>10</sup> Snažím se získat schválení od lidí nebo od Boha? Snažím se potěšit lidi? Kdybych se stále snažil potěšit lidi, nebyl bych služebníkem Mesiáše. <sup>11</sup> Chci, abyste věděli, bratři a sestry, že evangelium, které jsem kázal, není od lidí. <sup>12</sup> Nepřijal jsem je od lidí, ani jsem mu nebyl učen, ale přišlo skrze zjevení Ježíše Mesiáše.<sup>9</sup>

<sup>13</sup> Slyšeli jste o mém dřívějším životním stylu v judaismu, jak jsem fanaticky pronásledoval Boží církev a snažil se ji zničit. <sup>14</sup> Dělal jsem v judaismu pokroky nad mnohé mé současníky v židovském národu, protože jsem byl tak horlivý pro tradice mých předků. <sup>15</sup> Ale když Boha, který mě oddělil od lůna mé matky a povolal mě skrze svou milost, potěšilo, <sup>16</sup> že zjevil svého Syna mně a ve mně, abych mohl ohlašovat jeho evangelium<sup>10</sup> po-

hanům, neprodleně jsem se neradil s jakoukoli lidskou bytostí. <sup>17</sup> Ani jsem nešel do Jeruzaléma k těm, kteří byli přede mnou apoštoly, ale nejdříve jsem odešel do Arábie a poté jsem se vrátil do Damašku.

<sup>18</sup> Teprve po třech letech jsem šel do Jeruzaléma, abych se seznámil s Petrem, a zůstal jsem s ním patnáct dní. <sup>19</sup> Neviděl jsem žádné další apoštoly kromě Jakuba, pánova bratra. <sup>20</sup> Při Bohu jako mém svědkovi není to, co píšu, lež. <sup>21</sup> Potom jsem šel do oblastí Sýrie a Kilikie. <sup>22</sup> Ještě jsem nebyl osobně znám v judských církvích v Mesiáši. <sup>23</sup> Slyšeli jen, že osoba, která je pronásledovala, nyní hlásá víru, kterou se dříve pokoušel zničit. <sup>24</sup> A chválili Boha kvůli<sup>11</sup> mně.

**2** <sup>1</sup> Teprve po čtrnácti letech jsem se vrátil do Jeruzaléma s Barnabášem a vzal s sebou také Tita. <sup>2</sup> Šel jsem v reakci na zjevení a představil jsem evangelium, které hlásám mezi pohany.<sup>12</sup> Udělal jsem to v soukromí těm s pravomocí pro případ, abych tento závod neběžel nějak nadarmo. <sup>3</sup> Jak se ukázalo, nikdo netrval na tom, aby byl Titus, který byl se mnou, obřezán, i když byl Řek. <sup>4</sup> Tato otázka vyvstala jen proto, že někteří falešní bratři byli tajně přivedeni, aby špehovali naši svobodu v Mesiáši Ježíši a snažili se nás uvést do otroctví. <sup>5</sup> Ale my jsme se jim ani na okamžik nepoddali, aby pravda evangelia

<sup>5</sup> To znamená "evangelium" jiné než jediné evangelium o Království, jak je poprvé kázal Ježíš u Marka 1:14–15; srv. Heb. 2:3 a poté Pavel a další evangelisté (Skutky 8:12; 19:8; 20:24–25; 28:23, 30, 31).

<sup>6</sup> "Mesiášovo evangelium." To znamená nejen evangelium, které kázal Ježíš, ale také evangelium o něm, že zemřel a vstal. V naší době je nutné to vyjasnit pokaždé, když je zmíněno evangelium, protože v běžném myšlení ztratilo velkou část svého biblického obsahu jako evangelium o Království.

<sup>7</sup> "Necht’ je anatéma."

<sup>8</sup> Pokud by Pavel hlásal jiné evangelium než Ježíšem ohlášené královské evangelium, vystavil by se vlastnímu prokletí za falšování evangelia! Vždy sám kázal o Království jako evangelium (Skutky 19:8; 20:24–25; 28:23, 30, 31).

<sup>9</sup> Pavlovo vyznání víry v 1. Tim. 2:5 je jednoduché a jasné: "Je totiž jeden Bůh a jeden prostřed-

ník mezi Bohem a člověkem, člověk Mesiáš Ježíš." Pavlova pointa v Galatském spočívá v tom, že evangelium je poselství od Boha zprostředkované Jeho jedinečným zmocněncem a prostředníkem, Ježíšem Mesiášem. Pavlovo silné varování před maximální chybou je vyjádřeno v 1. Tim. 6:3. Ztráta Ježíšových slov/ učení znamená ztrátu křesťanské víry (srov. 2 Jan 7-9).

<sup>10</sup> Jediné evangelium o Božím království (Mk 1:14–15; Lk 4:43; Skutky 8:12; 19:8; 20:24–25; 28:23, 30, 31).

<sup>11</sup> Zde je vhodný kauzální smysl pro předložku *en*.

<sup>12</sup> Evangelium se nelišilo od evangelia o Božím království. Existuje pouze jedno evangelium a Skutky 28:23–31 ukazují, že Pavel převzal stejnou zprávu o spáse poté, co ji Židé odmítli, k pohanům. "Evangelium Boží milosti" je totožné s evangeliem o Království (Skutky 20:24–25; srov. Lk 9:11).

zůstala pevně u vás.<sup>13</sup> <sup>6</sup>Ale pověst těch, kteří se zdáli být autoritami, pro mě nic neznamenala, protože Bůh je nestranný a ti uznávaní mi nic nepřidali. <sup>7</sup>Naopak, poznali, že mi bylo svěřeno evangelium pro pohany, stejně Petrovi pro Židy.<sup>14</sup> <sup>8</sup>Ten, kdo působil skrze Petra jako apoštola pro Židy, působil také skrze mě pro pohany. <sup>9</sup>Když si uvědomili milost, která mi byla dána, pilíře autority, Jakub, Petr a Jan, podali Barnabášovi a mě pravici přátelství. <sup>10</sup>Měli jsme jít k pohanům a oni k Židům. Požádali nás pouze o to, abychom pamatovali na chudé, to samé, co jsem chtěl udělat.

<sup>11</sup>Když však Petr přišel do Antiochie, postavil jsem se mu tváří v tvář, protože se sám odsoudil: <sup>12</sup>dříve jedl pravidelně s pohany, dokud nepřišli někteří Jakubovi spolupracovníci. Potom se v obavě ze skupiny obřízky začal oddělovat od pohanů. <sup>13</sup>Ostatní židovští křesťané se k němu přidali v tomto pokrytectví, takže i Barnabáš byl zatažen do stejného pokrytectví. <sup>14</sup>Když jsem viděl, že se nechovají podle pravdy evangelia, řekl jsem Petrovi před ostatními: "Jsi Žid, který žije jako pohan. Jak tedy můžeš tlačit na pohany, aby žili jako Židé?"<sup>15</sup>

<sup>13</sup> "u vás" v řečtině je *pros umas*. Tato předložka *pros* se nachází v Janovi 1:2, která ukazuje, že "slovo" nebo v případě Boha "moudrost" může zůstat "u osoby", tj. v její mysli. Boží slovo nebo moudrost byla od počátku "u [*pros*] Boha" jako Jeho plán.

<sup>14</sup> Samozřejmě neexistují dvě různá evangelia, ale jedno evangelium pro všechny bez rozdílu a jedna křesťanská naděje.

<sup>15</sup> Tím, že žiješ židovským životním stylem, o kterém víš, že pod novou smlouvou není vyžadován.

<sup>16</sup> Části zákona, jako je dodržování soboty nebo dodržování svatého dne nebo dodržování zákonů o jídle, trvají na obřízce na těle u všech mužů, nošení modlitebních střapců atd. Pavel to označoval jako "obřízku" a "celý zákon" (5:3) které v Nové smlouvě nejsou vyžadovány. Záchrana je ovšem "poslušností víry" (Jan 3:36; 12:44 a dál; Řím 1:5; 16:26; Heb 5:9). Gal. 3:19-29 vysvětluje, že období Zákona v liteře skončilo příchodem Ježíše, tj. "když přišla víra" (3:24-25; Mk. 1:1, 14, 15; Lk. 16:16; Jan 1:17).

<sup>15</sup>My, Židé rodem, nejsme pohanští hříšníci, <sup>16</sup>a víme, že nikdo není přímo před Bohem napraven tím, že koná skutky podle Zákona<sup>16</sup>, ale skrze víru Mesiáše Ježíše.<sup>17</sup> Uvěřili jsme v Mesiáše Ježíše, abychom mohli být napraveni přímo vírou Mesiáše a ne skutky Zákona. Nikdo nemůže být napraven skutky Zákona. <sup>17</sup>Pokud se při snaze být v Mesiáši prohlášení za napravené ukáže, že jsme hříšníci, je tedy Mesiáš služebníkem hříchu? Rozhodně ne! <sup>18</sup>Když znovu stavím to, co jsem strhl, prokazuji se být hříšníkem. <sup>19</sup>Neboť skrze Zákon jsem zemřel Zákonu,<sup>18</sup> abych mohl žít pro Boha. <sup>20</sup>Byl jsem ukřižován s Mesiášem, takže už nežiji já, ale Mesiáš žije ve mně. Nyní žiji tento tělesný život vírou Božího Syna,<sup>19</sup> který mě miloval a vydal se za mě. <sup>21</sup>Neruším milost Boží,<sup>20</sup> protože pokud se napravení děje skrze Zákon, pak Mesiáš zemřel zbytečně.

**3** <sup>1</sup>Vy pošetili Galaťané, kdo vás podvedl? Před vašima očima bylo veřejně ukázáno, že byl ukřižován Ježíš Mesiáš.<sup>21</sup> Chci se od vás poučit jen o jedné věci: Obdrželi jste ducha ze skutků Zákona nebo z naslouchání

<sup>17</sup> To znamená stejnou víru, jakou měl Ježíš, víru, kterou učil, včetně Šéma u Marka 12:29, Jana 17:3. Víra bez poslušnosti není pravá víra. Ježíš tedy varoval v Mat. 7:21-27 a viz Heb. 5:9.

<sup>18</sup> Umřít pro Zákon by znamenalo nereagovat na ty jeho části, které Nová smlouva nevyžaduje, tj. ty části, které byly pouze stínem plného významu zákona vneseným na světlo v Nové smlouvě, jejímž služebníkem byl Pavel (2. Kor. 3:6).

<sup>19</sup> Řečtina má "víra Božího Syna". Abychom pochopili plný význam, musíme o tom uvažovat jako o stejné víře, jakou měl Ježíš, tj. věřit v to, čemu Ježíš věřil, a důvěřovat mu. Paralelní "víra Abrahama" samozřejmě znamená vzor důvěřující poslušnosti, který předvedl Abraham, který je naším duchovním otcem. Máme kopírovat víru, kterou měl Ježíš a kterou učil.

<sup>20</sup> "Evangelium Boží milosti" je přesně stejné jako "evangelium Božího království" (Skutky 20:24-25).

<sup>21</sup> Kříž zahájil a ratifikoval celý nový systém Nové smlouvy, čímž udělal "skutky zákona", která tvořila bariéru mezi Židem a cizincem, zbytečnými. Bariéra byla stržena v Kristu (Ef 2:14-15).

evangelium a uvěření v ně?<sup>22</sup> <sup>3</sup>Jste tak pošetilí že jste začali duchem a končíte tělem? <sup>4</sup>Trpěli jste tolik nadarmo – pokud to bylo nadarmo? <sup>5</sup>Ten, kdo vám poskytuje ducha a působí mezi vámi zázraky, činí to přes skutky zákona nebo přes slyšení a uvěření?

<sup>6</sup>"Abraham uvěřil Bohu, a to mu bylo přičteno jako, že je napraven."<sup>23</sup> <sup>7</sup>Vězte tedy toto: lidé, kteří věří Bohu, jsou Abrahamovy děti. <sup>8</sup>Jak je v Písmu předpovězeno, že Bůh napraví pohany vírou, proto bylo předem kázáno evangelium<sup>24</sup> Abrahamovi: "V tobě budou požehnány všechny národy." <sup>9</sup>Takže ti, kdo věří Bohu<sup>25</sup>, jsou požehnáni spolu s věřícím Abrahamem.

<sup>10</sup>Všichni, kdo se snaží konat skutky zákona, jsou pod kletbou, protože je psáno: "Zlořečený je každý, kdo nedodrжуje vše, co bylo přikázáno v knize Zákona." <sup>11</sup>Je jasné, že nikdo není před Bohem napraven Zákonem, protože "spravedlivý bude žít díky víře". <sup>12</sup>A Zákon není založen na víře; naopak: "Budete žít, pokud budete praktikovat vše, co vyžaduje zákon." <sup>13</sup>Mesiáš nás vykoupil z klet-

by Zákona tím, že se stal kletbou za nás. Jak je psáno: "Prokletý je každý, kdo visí na kříži\*" - <sup>14</sup>aby skrze Mesiáše Ježíše mohlo požehnání Abrahamovo<sup>26</sup> přijít k pohanům, aby chom mohli obdržet slib ducha, když uvěříme.

<sup>15</sup>Bratři a sestry, mluvím z lidské zkušenosti: ani lidská smlouva, jakmile ratifikována, není zrušena ani k ní přidáno. <sup>16</sup>Abrahamovi a jeho semenu byly dány sliby. Neříká "semena" v množném čísle, ale v jednotném "semeno", to je Mesiáš. <sup>17</sup>Chci říci toto: Zákon, který přišel o čtyři sta třicet let později, nečiní neplatnou předchozí Abrahamovu smlouvu, kterou Bůh ratifikoval, a neruší tak slib. <sup>18</sup>Protože je-li dědictví<sup>27</sup> založeno na zákoně, již není založeno na slibu. Ale Bůh je dal Abrahamovi prostřednictvím slibu.

<sup>19</sup>Jaký byl potom smysl zákona? Byl přidán, aby definoval hřích, zaveden skrze anděly působením prostředníka, ale jen do té doby, než přišlo semeno, kterému byl dán příslib.<sup>28</sup> <sup>20</sup>Prostředník není jen pro jednu

<sup>22</sup> Toto je jeden z nejvíce poučných veršů v celém NZ. Duch je obdržen na základě přijetí a poslušnosti poselství evangelia, což je zpráva o "slyšení". Toto je NZ zkratka pro evangelium o Božím království, které kázali Ježíš a Pavel (Mk 1:14-15; Skutky 19:8; 20:24-25; 28:23, 31; srov. Skutky 8:12, atd). Abraham je vzorem toho, kdo věřil Božím slibům, jednal podle nich a poslouchal je (Gal:3:6). Křesťanovi je tedy přikázáno poslouchat Ježíše v okamžiku, kdy přijímá první Ježíšův příkaz "čiňte pokání a věřte evangelium o Království" (Mk 1:14-15) a uvěří mu. Zásadu, že duch je přijímán prostřednictvím duchovních slov Boha nebo Jeho Syna, krásně ilustruje Zach. 7:12 a Ježíš v Janovi 6:63. Bůh posílal Svého ducha prostřednictvím slov proroků (Zach 7:12) a slova jsou vyjádřením ducha (Job 26:4; Přísl. 1:23). Duchové nebo myslí mluvčích mají být zkoumány podle slov, která pronášejí, aby se zjistilo, zda jsou pravdivá nebo falešná. (1 Jan 4:1-6). Boží slova jsou vložena do úst všech proroků a nakonec i slova posledního proroka, Božího Syna, Ježíše. Věřit tomu, co je pravda, a mít lásku k pravdě je základem spásy (2. Tes.2:10, 12, 13). Víra je ovšem také vyjádřena v poslušnosti příkazu být pokřtěn ve vodě (Skutky 8:12; Mt 28:19-20). Velkým pověřením je předávat všechny Ježíšo-

vy příkazy do konce věku (Mt 28:20). To je jediný způsob, jak je učiněn učedník.

<sup>23</sup> Je důležité si uvědomit, že víra bez poslušnosti vůbec není vírou. Proto jsme četli, že Pán řekl Izákovi, synovi Abrahamovu: "Rozmnožím tvé potomky, dokud jich nebude tolik jako hvězd na nebi, a dám tvým potomkům všechny tyto země a všechny národy země budou požehnány skrze tvé potomky, protože mě Abraham poslechl a dodržoval, co jsem mu uložil, moje přikázání, moje nařízení a můj zákon" (Gn 26:4-5).

<sup>24</sup> Toto podání jen Žilka nebo Český studijní překlad, poznámka t<sup>12</sup>.

<sup>25</sup> Toto prohlášení objasňuje skutečnost, že základem křesťanské víry je věřit slibu země/království, byl dán Abrahamovi a Ježíši, který jej kázal jako evangelium o Království (Mk 1:14-15).

\* řecky: kdo visí na dřevě

<sup>26</sup> Požehnáním Abrahama je vlastnictví (země), blahobyt a potomstvo (Gen 28:4, 13; 35:12; 50:24; Ex 6:4). Slib země Abrahamovi se v Nové smlouvě opakuje jako požehnání zdědit zemi a svět a Boží království (Mt 5:5; Zjev 5:10 atd.).

<sup>27</sup> To znamená, Království, základ křesťanské nádeje a evangelia, tak zcela cizí populární představě při smrti "jít do nebe" odtělesněný.

<sup>28</sup> Bůh je stvořitelem všech semen, ale Jeho nej-

stranu, ale Bůh je jen jedna Osoba.<sup>29</sup> <sup>21</sup>Znamená to, že Zákon je proti Božím slibům? Rozhodně ne! Kdyby totiž Zákon mohl dávat život, pak být napravený před Bohem by bylo založeno na Zákoně. <sup>22</sup>Ale Písmo podrobilo všechny hříchu, aby slib ohledně víry Ježíše Mesiáše<sup>30</sup> mohl být dán těm, kdo věří.

<sup>323</sup>Před příchodem víry jsme byli drženi ve vazbě pod Zákonem, drženi pod zámkem kvůli víře, která měla být zjevena. <sup>24</sup>Zákon byl naším vychovatelem a opatrovníkem, který nás vedl k Mesiášovi, abychom pak mohli být napraveni vírou. <sup>25</sup>Ale teď, když přišla víra, už nejsme pod opatrovníkem. <sup>26</sup>Neboť jste všichni Boží děti skrze víru v Mesiáše Ježíše.<sup>31</sup> <sup>27</sup>Vy všichni, kteří jste byli pokřtěni v Mesiáše, jste se oblékli do Mesiáše. <sup>28</sup>Již není Žid nebo Řek, otrok nebo svobodný, muž nebo žena; všichni jste jedno v Mesiáši Ježíši. <sup>29</sup>A patříte-li Mesiášovi, pak jste Abrahamovy děti a dědici slibu.<sup>32</sup>

**4** <sup>1</sup>Dovolte mi to vysvětlit. Pokud je dědic ještě dítě, neliší se od otroka, přestože je

vyšším stvořením byl Boží Syn, panensky zplozený, semeno samotného Stvořitele, hlava nového stvoření, druhý a poslední Adam. Celý smysl nového stvoření je ztracen, pokud Boží Syn nebyl původně člověkem. Přidat předchozí věčnou existenci Synovi z něj dělá v podstatě ne člověka, a tedy ne druhého Adama. Varování před Mesiášem, který není člověkem, je jasné v 1. Jana 4:1–6. Poslouchala však Církev?

<sup>29</sup> Pavel nikdy neslyšel o trojjediném Bohu, který jsou tři Osoby. Nebo pokud o takovém pojetí věděl, odmítl je. Ježíš nikdy nepovolil víru v trojjediného Boha.

<sup>30</sup> To vše vyjadřuje mít "víru Ježíše": musíme věřit tomu, čemu věřil, včetně Marka 12:29 a Jana 17:3! Skutky 5:32 říkají, že "Bůh dává svého ducha těm, kdo ho poslouchají." Ježíšova slova jsou životodárná slova (Jan 6:63). Jakýkoli "duch", který neodpovídá slovům Ježíše a apoštolů, je velmi podezřelý (1. Tim 6:3; 2. Jana 9).

<sup>31</sup> Mít stejnou víru jako měl Ježíš. Srovnej Iz 53:11, kde Ježíš zachraňuje svým poznáním, nejen svou smrtí. "Boží Syn nám přišel dát porozumění, abychom poznali Boha." (1 Jan 5:20).

<sup>32</sup> Pavel končí svůj argument triumfálním vrcholem. Skutečné Abrahamové semeno již nejsou z rodu přirozeného Izraele, ale jsou čerpáni ze

vlastníkem všeho. <sup>2</sup>Zůstává pod poručníky a správci do data stanoveného otcem. <sup>3</sup>Tak jsme také byli původně dětmi, drženi v otroctví podle základních principů světa. <sup>4</sup>Ale když nastal správný čas, Bůh vyslal svého Syna, který vstoupil v existenci<sup>33</sup> ze ženy a pod Zákonem, <sup>5</sup>aby mohl vykoupit ty, kteří jsou pod Zákonem, a udělil nám postavení synů a dcer. <sup>6</sup>Protože jste Jeho děti, Bůh poslal ducha svého Syna do našich srdcí, volajícího: "Abba!<sup>34</sup> Drahý Otče!" <sup>7</sup>Už nejsi otrok, ale syn, a protože jsi syn, jsi dědic skrze Boha.

<sup>8</sup>Než jste poznali Boha, byli jste zotročeni těmi, kteří přirozeně nejsou žádní bohové. <sup>9</sup>Ale teď, když znáte Boha, nebo spíše jste Bohem poznáni, jak se můžete vracet ke slabým a bezcenným základním principům? Chcete být znovu zotročeni těmito pravidly? <sup>10</sup>Dodržujete zvláštní dny, měsíce, roční období a roky.<sup>35</sup> <sup>11</sup>Bojím se o vás, že jsem se kvůli vám nějak lopotil nadarmo.

<sup>12</sup>Prosím vás, bratři a sestry: buďte jako já, protože jsem se stal jako vy. Nezpůsobili

všech národů a mají společnou víru v Boha Abrahamova a v evangelium o Království, které kázal Ježíš. Toto je nový Izrael ducha (Gal 6:16; Fil 3:3, na rozdíl od Izraele těla 1. Kor. 10:18). Sliby pro mezinárodní Církev jsou ty, které byly dány Abrahamovi, "požehnání Abrahama, že bude dědicem celého světa" (Řím 4:13; Gn 28:4).

<sup>33</sup> Pavel nepoužívá obvyklé slovo pro být zrozen nebo zplozen (*gennao*), ale slovo *ginomai*, "začít existenci". Toto je odkaz na panenské početí Ježíše v Marii. Srv. Řím. 1:3 a všimněte si paralely s Gen 2:7 (*egeneto*, začal existenci), kde začal existovat Adam. Ježíš je druhým Adamem, hlavou nové rasy lidských osob. Jeho existence začala v Marii, ne ve věčnosti, což by znemožnilo paralelu s Adamem. Ježíš začal existovat jako Davidovo semeno (Řím 1:3; 2. Tim. 2:8; Mk 10:47-52; 11:10). Viz Mt.1:18, 20; Lk. 1:35; Iz. 9:6 ("zplozeno [Bohem]"); Ž. 2:7; 1. Jana 5:18, ne KJV. Jan 1:13 je nejpravděpodobněji odkazem na panenské početí Ježíše (viz Jeruzalémská bible).

<sup>34</sup> Aramejšтина, Ježíšův rodný jazyk, pro otce.

<sup>35</sup> Celý kontext je o nežádoucím židovským vlivu. Ve stejné souvislosti Pavel říká, že hora Sinaj je zastaralá. Pohané byli sváděni k povinnosti dodržovat sabaty, svátky a zvláštní doby přede-

jste mi žádnou škodu. <sup>13</sup>Pamatujete si, že ve fyzické slabosti jsem vám poprvé kázal evangelium. <sup>14</sup>Nezacházeli jste se mnou opovrhli-vě, přestože můj tělesný stav byl pro vás zkouškou. Místo toho jste mě přijali jako Boží-ho anděla nebo jako samotného Mesiáše Ježíše. <sup>15</sup>Co se tedy stalo s tím citelem požeh-nání, který jste měli? Mohu se zaručit za to, že pokud možno, vytrhli byste si své oči a dali mi je. <sup>16</sup>Stal jsem se nyní vašim nepříte-lem, protože jsem vám řekl pravdu? <sup>17</sup>Tito lidé po vás dychtivě pátrají, ale nemají k to-mu dobré důvody. Naopak, chtějí vás odsta-vit, abyste dychtivě vyhledávali je. <sup>18</sup>Ale je dobré být vždy dychtivě hledán ze správných důvodů, a ne jen když jsem u vás přítomný. <sup>19</sup>Mé děti, znovu trpím porodními bolestmi, dokud ve vás nebude zformován Mesiáš. <sup>20</sup>Přál bych si, abych teď mohl být u vás a změnit svůj tón, protože jsem z vás vyve-денý z míry.

<sup>21</sup>Řekněte mi vy, kdo chcete být pod Zá-konem, neposloucháte, co říká Zákon? <sup>22</sup>Je psáno, že Abraham měl dva syny, jednoho od otrokyně a jednoho od svobodné ženy. <sup>23</sup>Syn od otrokyně se narodil z těla, zatímco syn od svobodné ženy se narodil díky slibu. <sup>24</sup>Tyto dvě ženy jsou alegorií dvou smluv. Hagar představuje smlouvu od hory Sinaj, která vede děti do otroctví. <sup>25</sup>Hagar je sym-bolem hory Sinaj v Arábii a odpovídá součas-nému Jeruzalému, protože je se svými dětmi v otroctví. <sup>26</sup>Druhá žena však představuje nebeský Jeruzalém – svobodný a matka nás všech.<sup>36</sup> <sup>27</sup>Neboť je psáno: "Raduj se, bez-dětná a neplodná! Propukni v křičení, ty, kte-rá jsi netrpěla porodními bolestmi – protože opuštěná žena má mnohem více dětí než žena s manželem."

psané v systému Staré smlouvy. Silné prohlá-šení o Pavlově pointě se nachází v *The Letters of Paul* od Ronalda Knoxe. K tomuto verši poz-namenává: "Odkazuje se na hebrejské sabaty a další zachovávání, která jsou zde představová-na jako otroctví, které není lehčí než to, které by-lo vnucováno pohanským uctíváním."

<sup>36</sup> Pavel má na mysli Ž. 87:5, který hovoří o naro-zení na Sionu. Znovuzrození je způsobeno vírou v Ježíšovo evangelium o Božím království (Mk 1:14-15).

<sup>28</sup>Bratři a sestry, jste dětmi slibu, jako Izák. <sup>29</sup>A jako tomu bylo tehdy, tak je to i nyní: ten, kdo se narodil z těla, pronásleduje toho, kdo se narodil z ducha.<sup>37</sup> <sup>30</sup>Co říká Písmo? "Vyžeň otrokyni a její syna, protože syn otrokyně nebude sdílet dědictví se sy-nem svobodné ženy." <sup>31</sup>Tak tedy, bratři a sestry, nejsme dětmi otrokyně, ale svobodné ženy.

**5** <sup>1</sup>Mesiáš nás osvobodil pro tento druh svobody; tak buďte pevní a nepodrobuj-te se opět jhu otroctví. <sup>2</sup>Poslouchejte mě, Pavla. Říkám vám, že když se necháte obře-zat, nebude vám Mesiáš k žádnému užitku. <sup>3</sup>Znovu zdůrazňuji, že každý člověk, který je obřezán, je povinen dodržovat celý zákon. <sup>4</sup>Pokoušíte-li se dosáhnout nápravy podle Zákona<sup>38</sup>, jste odříznuti od Mesiáše a vy-padli jste z milosti. <sup>5</sup>Neboť my skrze ducha vírou očekáváme naději spravedlnosti. <sup>6</sup>V Mesiáši Ježíši ani obřízka, ani neobřízka nic neznamena<sup>39</sup>, ale pouze víra působící skr-ze lásku.

<sup>7</sup>Běželi jste závod tak dobře! Kdo vám zabránil poslouchat pravdu? <sup>8</sup>Toto přemlou-vání nepochází od Toho, kdo vás volá. <sup>9</sup>Troš-ka droždí způsobí, že celá hromada těsta vykyne. <sup>10</sup>Věřím v pánu, že nepřijmete žádný jiný názor a že kdo vás trápí, ponese jeho rozsudek. <sup>11</sup>Pokud jde o mě, bratři a sestry, kdybych stále ještě kázal obřízku,<sup>40</sup> proč jsem stále pronásledován? Kdybych ji kázal, kámen úrazu kříže by byl zrušen. <sup>12</sup>Přál bych si, aby ti, kteří vás trápí, odřezali ihned tu svou!

<sup>13</sup>Byli jste povoláni ke svobodě, bratři a sestry, ale nepoužívejte ji jako omluvu pro tělo, ale s láskou si navzájem služte. <sup>14</sup>Neboť

<sup>37</sup> Pavel odkazuje stejně jako Ježíš na být "naro-zen z ducha" (srov. Jan 3:3, 5, 6).

<sup>38</sup> To znamená Mojžíšův zákon v liteře, odlišný od Zákona Mesiáše – Ježíšova učení, které musí být vždy základem křesťanské víry

<sup>39</sup> Zatímco v Gen17 byla fyzická obřízka zákla-dem pro členství ve smlouvě pro Židy i pohany. Kontrast je obrovský!

<sup>40</sup> S obřízkou na těle pokračuje "celý zákon" (v. 3).

celý zákon lze shrnout do jednoho prohlášení: "Miluj svého bližního jako sebe samého."<sup>15</sup> Pokud však útočíte a požíváte jeden druhého, dejte si pozor, abyste se navzájem nezničili.

<sup>16</sup>Říkám toto: kráčejte duchem a nevykonávejte touhy těla. <sup>17</sup>Neboť to, co si přeje tělo, je proti duchu, a touhy ducha jsou proti tělu. Ty si navzájem odporují, takže si nemůžete dělat, co se vám zlíbí. <sup>18</sup>Pokud jste však vedeni duchem, nejste pod Zákonem. Skutky těla jsou zřejmé: sexuální nemravnost, nečistota, smyslnost, modlářství, čarodějnictví, nenávisť, svár, žárlivost, hněv, spory, neshody, frakce, <sup>21</sup>závist, opilství, hýření a podobné věci. Varuji vás, stejně jako jsem vás varoval již dříve, že ti, kdo takové věci praktikují, nezdědí Boží království.<sup>41</sup> <sup>22</sup>Ale ovocem ducha je láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, <sup>23</sup>mírnost a sebeovládání. Proti těmto věcem neexistuje žádný zákon! <sup>24</sup>Ti, kdo patří Mesiáši Ježíši, ukřižovali vášně a touhy těla.

<sup>25</sup>Pokud žijeme duchem, měli bychom také duchem chodit. <sup>26</sup>Nebudme domýšliví, neprovokujme se a nezávidíme si navzájem.

**6** <sup>1</sup>Bratři a sestry, je-li někdo přemožen jakýmkoli hříchem, měli byste jej vy, kteří jste duchovní, obnovit s mírností, a přitom si dávat pozor na sebe, abyste také nebyli pokoušeni. <sup>2</sup>Noste břemena jedni druhých a naplníte Mesiášův zákon.<sup>42</sup> <sup>3</sup>Pokud si někdo

myslí o sobě víc, než ve skutečnosti je, podvádí sám sebe. <sup>4</sup>Ať každý zkoumá spíše své vlastní činy a je na sebe hrdý, než aby se chlubil ostatními. <sup>5</sup>Neboť každý má nést svůj vlastní náklad.

<sup>6</sup>Ti, kteří jsou učeni evangeliu-slovu<sup>43</sup>, by měli sdílet všechny dobré věci se svým učitelem. <sup>7</sup>Nenechte se oklamat; Boha nelze oklamat. Každý sklízí, co zasívá. <sup>8</sup>Ten, kdo rozsévá pro své vlastní tělo, bude sklízet od těla zetelelost, ale ten, kdo seje pro ducha<sup>44</sup>, bude z ducha sklízet život věku, který přijde.<sup>45</sup> <sup>9</sup>Nenechme se odradit od konání dobra, protože v pravý čas budeme sklízet, pokud se neunavíme. <sup>10</sup>Kdykoli tedy máme příležitost, měli bychom činit dobro všem, zejména těm z rodiny víry.

<sup>11</sup>Všimněte si velkých písmen, která píšu vlastní rukou. <sup>12</sup>Ti, kteří chtějí vyvolávat navenek dobrý dojem, na vás vyvíjejí nátlak, abyste byli obřezáni, aby nebyli pronásledováni za Mesiášův kříž. <sup>13</sup>Ani ti, kdo jsou obřezáni, skutečně nedodržují Zákon, ale přesto chtějí, abyste byli obřezáni, aby se mohli chlubit vaším tělem. <sup>14</sup>Kéž se nikdy nechlubím, kromě kříže našeho pána Ježíše Mesiáše, skrze kterého byl svět ukřižován pro mne a já pro svět. <sup>15</sup>Ani obřízka, ani neobřízka nic neznamená;<sup>46</sup> záleží na tom, že jsme novým stvořením. <sup>16</sup>Pokoj a milosrdenství nad těmi, kdo se řídí tímto pravidlem, tedy nad Božím Izraelem.<sup>47</sup>

<sup>41</sup> To znamená "být spasen". Všimněte si, že NZ křesťanský cíl nemá nic společného s odchodem do nebe při smrti, ale se zděděním země a Božího království, když se Ježíš vrátí při své Parousii (druhý příchod).

<sup>42</sup> Tóra Mesiášova silně kontrastovala s Tórou Mojžíšovou. V 1 Kor. 9:21 Pavel stejně nápadně rozlišuje mezi Mojžíšovým zákonem (Tóra) a Mesiášovým zákonem (Tóra). Nevidět tento rozdíl zůstává příčinou zbytečného rozdělení a sváru mezi těmi, kdo tvrdí, že následují Ježíše. Ježíš nepřišel zrušit Tóru, ale přivést ji k jejímu vyššímu duchovnímu významu (Mt 5:17).

<sup>43</sup> Evangelium o Království (srov. Skutky 8:12).

<sup>44</sup> Zásadní jasný rozdíl mezi těmito dvěma smlouvami vyjadřuje Řím. 7:6, duch vs. litera zákona.

<sup>45</sup> Stejně jako ve velkém, klasickém a definitivním verši o vzkříšení, Dan. 12:2. Tento verš nám říká, co dělají mrtví a kde to dělají. Mrtví aktuálně spí v prachu země, neaktivní a v bezvědomí. Vráti se do života až při budoucím návratu Ježíše, aby vzkřísil mrtvé (1. Kor. 15:23; 1. Tes. 4:13n; Lk. 14:14).

<sup>46</sup> To je přesně a záměrně v rozporu s božským příkazem v Gen 17, že žádný Žid nebo pohan nemůže být součástí smlouvy bez fyzické obřízky.

<sup>47</sup> Boží Izrael je v této souvislosti zjevně mezinárodním tělem věřících. Pavel ovšem ví také o budoucnosti nyní zaslepeného přirozeného národního Izraele, "izraelitů" (Řím 9-11), ale zde záměrně používá slovo "Izrael" ve smyslu Církve. Církev má být ovládána kánónem lásky. Pavel zde srovnává Izrael ducha s "Izraelem těla" v 1.

<sup>17</sup>Ať mě už nikdo netrápí, protože na mém těle nosím Ježíšova znamení.

<sup>18</sup>Milost našeho pána Ježíše Mesiáše buď s vaším duchem, bratři a sestry. Amen.

## EFEZSKÝM

**1** <sup>1</sup>Od Pavla, apoštola Mesiáše Ježíše z vůle Boží, svatým, věřícím v Mesiáše Ježíše, kteří jsou v Efezu: <sup>2</sup>Milost a pokoj vám od Boha, který je naším Otcem, a od pána Ježíše Mesiáše.

<sup>3</sup>Požehnaný buď Bůh a Otec našeho pána Ježíše Mesiáše. Je to On, kdo nám požehnal každým duchovním požehnáním v nebeských místech v Mesiáši. <sup>4</sup>Vyvolil si nás<sup>1</sup> v něm před založením světa, abychom byli před Ním svatí a bez poskvrny. Z lásky <sup>5</sup>nás předem vyvolil k synovství skrze Ježíše Mesiáše pro Sebe podle Svého dobrého zalíbení a vůle, <sup>6</sup>ke chvále slávy Své milosti, kterou nám dal zdarma v Milovaném. <sup>7</sup>V něm máme vykoupení skrze jeho krev,<sup>2</sup> odpuštění našich hříchů, podle bohatství jeho milosti, <sup>8</sup>kte-rou nás laskavě obdařil vši moudrostí a porozuměním. <sup>9</sup>Dal nám poznat zjevené tajemství Své vůle,<sup>3</sup> podle Svého zalíbení, které v něm zamýšlel, <sup>10</sup>vedoucí ke správě po vyplnění času, aby v Mesiáši vedl všechno v nebi i na zemi. <sup>11</sup>Stali jsme se také dědici, byvše předem označení podle Jeho záměru, v něm, jenž uskutečňuje všechny věci v souladu s Jeho vůlí, <sup>12</sup>abychom my, kteří jsme jako první doufali v Mesiáše, přinášeli chválu Jeho slávě. <sup>13</sup>Když jste v něm uslyšeli slovo pravdy, evangelium vaší spásy, uvěřili jste tomu a byli jste v něm zapečetěni svatým

duchem slibu,<sup>4</sup> což je záloha na naše budoucí dědictví, až do vykoupení Božího vlastního majetku k chvále Jeho slávy.

<sup>15</sup>Proto když jsem slyšel o vaší víře v pána Ježíše a o vaší lásce ke všem svatým, <sup>16</sup>vždycky za vás děkuji Bohu a vzpomínám na vás, když se modlím. <sup>17</sup>To je má modlitba: aby vám Bůh našeho pána Ježíše Mesiáše, Otec slávy, dal ducha moudrosti a zjevení ve vašem poznání. <sup>18</sup>Modlím se, aby vaše mysl byla osvětlena, abyste poznali naději<sup>5</sup>, k níž vás On povolal, bohatství slávy Jeho dědictví ve svatých <sup>19</sup>a převelikou velikost jeho moci pro všechny, kdo věříme, podle jeho mocné síly. <sup>20</sup>Tuto moc použil, aby z mrtvých vzkřísil Mesiáše a posadil ho po své pravici<sup>6</sup> v nebesích, <sup>21</sup>vysoko nad každého vládce, autoritu, moc, panství a každé jméno, které se jmenuje, nejen v tomto věku, ale i v budoucím. <sup>22</sup>Všechno mu podřídil pod nohy<sup>7</sup> a dal ho za hlavu nade vším církví, <sup>23</sup>kte-rá je jeho tělem, plností Toho, který naplňuje všechno ve všem.

**2** <sup>1</sup>Byli jste mrtví ve svých přestoupeních a hříších, <sup>2</sup>v nichž jste kdysi chodili po cestě tohoto současného světového systému,<sup>8</sup> podle knížete moci vzduchu, ducha, který nyní působí v synech neposlušnosti. <sup>3</sup>Mezi nimi jsme také my všichni kdysi žili v žádo-

Kor. 10:18. Ve Fil. 3:3 Pavel označuje mezinárodní věřící, Církev, za duchovní Židy nebo obřízku (srov. Řím 2:28-29).

<sup>1</sup> To znamená, že všichni věřící byli od počátku zahrnuti do božského plánu. To je ovšem jedna strana mince a neznamená to, že nemusíme spolupracovat s Božím projektem pro nás. Podobně byl Ježíš plánován od začátku a začal existovat před asi 2000 lety.

<sup>2</sup> To ovšem znamená skrze jeho obětní smrt na našem místě a v našem zájmu (Mk 10:45). Spása je také skrze poslušnost Ježíše (Heb 5:9).

<sup>3</sup> Rozvíjející se poznání plánu Božího Království, jak oznámen nejprve Ježíšem (Lk 4:43; Heb 2:3; Mk 1:1, 14, 15).

<sup>4</sup> Slib evangelia sahá zpět k slibu, který byl dán Abrahamovi, jemuž bylo předem kázáno evange-

lium (Gal 3:8). Prvním Ježíšovým příkazem bylo, abychom "činili pokání a věřili evangeliu o Království" (Mk 1:14-15).

<sup>5</sup> Naděje na návrat Mesiáše na tuto zemi a slib, že s ním bude na obnovené zemi vládnout všechny svatý lid (svatí) (Zj 5:10; Mt 5:5; Dan 7:27).

<sup>6</sup> Jak předpovídá Ž 110:1, klíčový text definující Mesiášovo postavení jako *adoní*, "můj pán", což ve všech 195 výskytech nikdy není titul Božství, ale lidského nadřazeného. Ježíš je člověk Mesiáš Ježíš po Boží pravici (1 Tim 2:5).

<sup>7</sup> To znamená, že Bůh slíbil, že tak učiní. V současné době ještě nevidíme, že by se Ježíši vše podřizovalo, a on čeká, až se toto konečné podřízení uskuteční (Heb 2:8).

<sup>8</sup> Současný zlý věk z Gal 1:4. Satan v současné době svádí celý svět (Zj 2:9)

stech svého těla, řídili jsme se žádostmi těla a myslí a byli jsme od přirozenosti dětmi hněvu,<sup>9</sup> jako všichni ostatní. 4Ale Bůh, který je bohatý ve svém milosrdenství, kvůli Svě velké lásce, kterou si nás zamiloval, si když jsme byli mrtví ve svých hříších, nás oživil spolu s Mesiášem. Milostí jste byli a jste zachraňováni. 6Spolu s ním nás vzkřísil a posadil do nebeských míst s Mesiášem Ježíšem.<sup>10</sup>

7To proto, aby v nadcházejících časech mohl ukázat nesmírné bohatství své milosti ve své laskavosti k nám v Mesiáši Ježíši. 8Milostí jste byli spaseni a jste zachraňováni skrze víru, a to ne z vás samých, je to Boží dar, 9nikoli z vašich skutků,<sup>11</sup> aby se nikdo nemohl chlubit. 10Jsme přece jeho dílo, stvoření v Mesiáši Ježíši pro dobré skutky, které Bůh předem připravil, abychom v nich mohli vést svůj život.

11Proto pamatujte, že kdysi jste vy, pohané podle těla, kteří jste nazýváni "neobřízka" těmi, kdo se nazývají "obřízka" (podle těla, provedená lidskýma rukama), 12tehdy jste byli odděleni od Mesiáše, cizinci mimo společenství Izraele a cizinci vůči smlouvám slibu, bez naděje a bez Boha ve světě.<sup>12</sup> 13Nyní však v Mesiáši Ježíši jste vy, kteří jste byli kdysi vzdáleni, byli přivedeni blíž skrze Mesiášovu krev. 14On sám je totiž náš pokoj, jenž z obou skupin učinil jednu a zbořil mezilehlou zeď rozdělení, 15když ve svém těle zrušil nepřátelství, jímž je zákon přikázání obsažený v nařízeních, aby v sobě vytvořil jednoho nového jedince z obou skupin a nastolil pokoj, 16aby obojí v jednom těle usmířil s Bo-

hem skrze kříž, když skrze něj zahubil nepřátelství. 17Přišel a zvěstoval pokoj<sup>13</sup> vám, kteří jste byli daleko, i těm, kteří byli blízko, 18aby skrze něj měly obě skupiny přístup k Otci v jednom duchu. 19Nyní už tedy nejste cizinci a příchozí, ale jste spoluobčané svatých a členové Boží domácnosti, 20když jste byli vybudováni na základech apoštolů a pro-oků, přičemž sám Mesiáš Ježíš je hlavním úhelným kamenem. 21V něm celá stavba, těsně propojená, roste v svatý chrám v pánu. 22V něm jste společně budováni v místo, kde žije Bůh v duchu.

**3** 1Proto já, Pavel, vězeň Mesiáše Ježíše kvůli vám pohanům - 2a vy jste přece slyšeli o způsobu správy té Boží milosti<sup>14</sup>, která mi byla dána pro vás, 3že mi bylo zjevením zpřístupněno tajemství<sup>15</sup>, jak jsem již stručně napsal. 4Až si to přečtete, pochopíte mé porozumění Mesiášovu tajemství. 5Tato zjevená pravda nebyla v jiných pokoleních oznámena, jako byla nyní v duchu zjevena Jeho svatým apoštolům<sup>16</sup> a prorokům: 6totiž že pohané jsou spoludědici a spoluúčastníci téhož těla a spoluúčastníci slibu<sup>17</sup> v Mesiáši Ježíši prostřednictvím evangelia. 7Toho evangelia jsem se stal služebníkem podle daru Boží milosti, která mi byla dána na základě síly Jeho moci. 8Mně, nejmenšímu ze všech svatých, byla dána tato milost, abych hlásal pohanům evangelium o nevystižitelném bohatství Mesiáše 9a abych všechny obeznámil s Božím plánem – nyní zjeveným tajemstvím, které bylo od počátku věků skry-

<sup>9</sup> Srov. Jan 3:36, kde Ježíš mluví o Božím hněvu, který spočívá na těch, kdo neposlouchají Syna.

<sup>10</sup> Křesťané jako součást Kristova těla jsou obrazně řečeno s ním v nebi, kde on sám je.

<sup>11</sup> Nicméně evangelium musí být přijato "dobrým a upřímným srdcem" (Lk 8:15). Musíme "usilovat o vstup" do Božího království (Lk 13:24), "pracovat na své vlastní spáse" (Flp 2:11-12) a "kdo vytrvá až do konce, bude spasen" (Mt 24,13).

<sup>12</sup> Pavel říká, že to byli *atheoi*, fakticky ateisté.

<sup>13</sup> Všimněte si, že Petr říká, že evangelium pokoje hlásal Ježíš (Sk 10:36).

<sup>14</sup> Je důležité vždy připomínat Skutky 20:24-25, kde se evangelium o Království ztotožňuje s ev-

angeliiem milosti. Existuje pouze jedno spásné evangelium pro všechny.

<sup>15</sup> Nejde o mystifikaci, které nikdo nerozumí, ale o tajemství, které je nyní zjeveno, o Božím plánu spásy pro všechny rasy stejně.

<sup>16</sup> Pavel netvrdí, že nějaké zvláštní evangelium bylo zjeveno pouze jemu, ale uvádí, že Boží evangelium bylo zjeveno všem apoštolům.

<sup>17</sup> Jde o slib daný Abrahamovi, že zdědí zemi/království Boží (Řím 4:13). Není to jen slib, že bude "v Království", ale že bude Královstvím a bude na Království dohlížet spolu s Ježíšem, až je přijde nastolit na zemi (Zj 5:10; 1 Kor 6:2; Dan 7:18, 22, 27; Mt 19:28).



to v Bohu, jenž stvořil všechny věci.<sup>18</sup> <sup>10</sup>To proto, aby se mnohostranná Boží moudrost nyní skrze církev dostala ve známost vlád-  
cům a vrchnostem v nebeské oblasti, <sup>11</sup>po-  
dle plánu věků, který uskutečnil v Mesiáši  
Ježíši, našem pánu. <sup>12</sup>V něm máme smělost  
a přístup v důvěře skrze jeho víru.<sup>19</sup> <sup>13</sup>Proto  
žádám, abyste se nenechali odradit mými  
útrapami kvůli vám, to je vaše sláva.

<sup>14</sup>Proto se skláním na kolenou před Ot-  
cem, <sup>15</sup>od Něhož pochází jméno každé rodiny  
na nebi i na zemi, <sup>16</sup>a prosím, aby vám podle  
bohatství Svě slávy udělil, abyste byli ve své  
vnitřní osobnosti posílněni mocí skrze Jeho  
ducha, <sup>17</sup>aby Mesiáš přebýval ve vašich srd-  
cích skrze víru, abyste byli zakořeněni a  
upevněni v lásce <sup>18</sup>a mohli spolu se všemi  
svatými obsáhnout, jaká je šířka a délka, výš-  
ka a hloubka, <sup>19</sup>a poznat Mesiášovu lásku,  
která přesahuje poznání, abyste byli napl-  
nění veškerou plností Boha.<sup>20</sup>

<sup>20</sup>Tomu pak, který může učinit mnohem  
více, než o cokoli prosíme nebo co si myslí-  
me, podle síly, která nás pohání, <sup>21</sup>Jemu buď  
sláva v církvi a v Mesiáši Ježíši po všechna  
pokolení na věky věků. Amen.

**4** <sup>1</sup>Proto vás já, Pánův vězeň, zapřísahám,  
abyste se chovali způsobem hodným  
povolání, jímž jste byli pověřeni, <sup>2</sup>se vši  
pokorou a tichostí, s trpělivostí, snášejíce se  
navzájem v lásce, <sup>3</sup>a ze všech sil se snažili  
zachovávat jednotu ducha ve svazku pokoje.  
<sup>4</sup>Existuje jedno tělo a jeden duch, jako jste

byli povoláni v jedné naději svého poslání,  
jeden pán,<sup>21</sup> jedna víra, jeden křest,<sup>22</sup> jeden  
Bůh a Otec všech, který je nade všemi, skrze  
všechny a ve všech.

<sup>7</sup>Ale každému z nás byla dána milost po-  
dle míry Mesiášova daru. <sup>8</sup>Proto je řečeno:  
"Když vystoupil na výšinu, odvedl do zajetí  
skupinu zajatců a rozdával lidem dary." <sup>9</sup>Co  
jiného tedy znamená "vystoupil" než to, že  
také sestoupil do nižších částí země? <sup>10</sup>Ten,  
který sestoupil, je ten, který také vystoupil  
vysoko nad všechna nebesa, aby naplnil  
všechno. <sup>11</sup>To on dal některé za apoštoly, jiné  
za proroky, jiné za evangelisty a jiné za pas-  
týře-učitele, <sup>12</sup>aby vybavil svaté k dílu služby,  
k budování Mesiášova těla, <sup>13</sup>dokud všichni  
nedospějeme k jednotě víry a poznání Boží-  
ho Syna, k dospělému člověku, k míře pos-  
tavy plnosti Mesiáše. <sup>14</sup>V důsledku toho už  
nemáme být dětmi zmítanými sem a tam  
vlnami a unášenými každým větrem učení,  
lidskými úskoky s jejich vychytralostí a lstivý-  
mi intrikami, <sup>15</sup>ale mluvíce pravdu v lásce,  
musíme ve všem dorůstat do toho, který je  
hlavou, Mesiáše, <sup>16</sup>od něhož celé tělo, sest-  
rojené a držené pohromadě tím, co každý  
kloub poskytuje, podle správného působení  
každé jednotlivé části, způsobuje, že tělo ro-  
ste a buduje se v lásce.

<sup>17</sup>Proto vám to říkám a svědčím v pánu,  
abyste se už nechovali jako pohané, v mar-  
nosti své mysli. <sup>18</sup>Jsou zatemněni ve svém  
rozumu, odcizeni Božímu životu pro nevědo-  
most v nich,<sup>23</sup> pro tvrdost svých srdcí. <sup>19</sup>Stali

<sup>18</sup> Jedno z asi 50 tvrzení o tom, že Otec je Stvo-  
řitelem, uvedených v knize Genesis. Iz. 44:24  
uvádí, že Bůh stvořil vše sám a nikdo s ním ne-  
byl. KJV vychází z poškozeného textu, který v  
tomto verši přidává "skrze Ježíše Krista", což  
vede čtenáře k domněnce, že Ježíš byl BŮH a  
stvořitel! Totéž KB, NKB,

<sup>19</sup> Stejnou víru, jakou měl Ježíš, nejen víru v něj,  
ale i napodobování jeho víry a učení. Každý, kdo  
popírá Ježíšovo učení, je protikřesťan (1 Tim 6:  
3; 2 Jan 7-9).

<sup>20</sup> Kol 2:9 v Ježíši "přebývá všechna plnost Bož-  
ství" je paralelní s myšlenkou vyjádřenou Pavlem  
zde, že křesťané mají být také naplněni plností  
Boha.

<sup>21</sup> pán Mesiáš (Lk 2:11; Ž 110:1: "můj pán", nikoli  
"Pán". Ježíš je pán Mesiáš, ne Bůh.

<sup>22</sup> Vodní křest pro přijetí ducha ustanovil a přiká-  
zal Ježíš. pro všechny věřící až do konce světa  
(Mt 28:19-20). Podstatné jméno "křest" se vždy  
odkazuje na vodní křest. 1 Kor 12:13 je výcho-  
zím bodem pro věřící, kteří jsou všichni pokřtěni  
v jedno tělo skrze jednoho ducha.

<sup>23</sup> Připomíná nám proroky, kteří si naříkali, že  
"můj lid je huben pro nedostatek poznání" (Oz 4:  
6), a vskutku "odchází do vyhnanství pro nedo-  
statek poznání" (Iz 5:13). Iz. 53:11 se káže zříd-  
ka, pokud vůbec, ale měl by: "Svým poznáním  
můj upřímný služebník přiměje mnohé, aby se  
napravili". Ježíš "přišel, aby nám dal porozumění,  
abychom poznali Boha" (1 J 5:20).

se bezcitnými a oddali se chtíči, aby s chtivostí provozovali všelijakou nečistotu. <sup>20</sup>Vy jste se však Mesiáše takto nenaučili, <sup>21</sup>pokud jste ho skutečně slyšeli a nechali se jím vyučovat, jak je pravda v Ježíši. <sup>22</sup>Co se týká vašeho dřívějšího způsobu života, měli byste odložit starého člověka, který je poskvrněn klamnými žádostmi, <sup>23a</sup> musíte se obnovit v duchu své mysli. <sup>24</sup>Musíte obléci nového člověka, který byl k Boží podobě<sup>24</sup> v upřímnosti a svatosti založené na pravdě.

<sup>25</sup>Proto odložte faleš a každý z vás mluvte se svým bližním pravdu, protože jsme údy jeden druhého. <sup>26</sup>Hněvejte se, ale nehřešte. Nenechte slunce zapadnout nad svým hněvem <sup>27a</sup> nedávejte Dáblu příležitost. <sup>28</sup>Ten, kdo kradl, ať už nekrade; ať raději pracuje a dělá vlastníma rukama něco dobrého, aby se měl o co rozdělit s těmi, kdo jsou v nouzi. <sup>29</sup>Ať z vašich úst nevychází zkažená řeč, ale jen to, co je dobré k budování druhých podle potřeby, aby to dalo milost těm, kdo slyší. <sup>30</sup>Nezarmucujte svatého Božího ducha, jímž jste byli zapečetěni pro den vykoupění. <sup>31</sup>Ať je od vás odstraněna každá hořkost, hněv, zlost, hádky a pomluvy i veškerá zloba. <sup>32</sup>Budte k sobě navzájem laskaví, laskavého srdce, odpouštějte si navzájem, jako odpustil Bůh v Mesiáši vám.

**5** <sup>1</sup>Proto buďte napodobiteli Boha jako draze milované děti. <sup>2</sup>Nechte se vést láskou, jako si nás zamiloval Mesiáš a vydal se za nás jako úlitba a oběť Bohu, jako příjemně vonící vůně.

<sup>3</sup>Ale o sexuální nemravnosti nebo jakékoliv nečistotě či chamtivosti by se mezi vámi nemělo ani zmiňovat, jak se sluší mezi svatými, <sup>4</sup>ani o vulgární mluvě, hloupých řečech nebo obhroublých žertováních, které se nehodí, ale spíše o vzdávání díků. <sup>5</sup>Tím si můžete být jisti: Žádný sexuálně nemravný, nečistý nebo chamtivý člověk, jenž je modlářem, nebude mít žádné dědictví v Králov-

ství Mesiáše a Boha.<sup>25</sup>

<sup>6</sup>Ať vás nikdo neoklame prázdnými slovy, neboť právě kvůli nim přijde na syny neposlušnosti<sup>26</sup> spravedlivý Boží hněv. <sup>7</sup>Nebudte tedy jejich společníky, <sup>8</sup>protože jste kdysi byli tmou, ale teď jste světlem v Pánu. Chovejte se jako děti světla, <sup>9</sup>protože ovoce světla spočívá ve vši dobrotě, spravedlnosti a pravdě, <sup>10</sup>což dokazuje to, co je Pánu milé. <sup>11</sup>Nepodílejte se na neplodných skutcích temnoty, ale odhalujte je a kárejte. <sup>12</sup>Je hanebné i jen mluvit o tom, co dělají potají. <sup>13</sup>Ale všechno, co je odhaleno světlem, se stává viditelným, protože všechno, co se stává viditelným, je světlo. <sup>14</sup>Proto se říká: "Probud' se, ty, kdo spíš, a vstaň z mrtvých a Mesiáš tě osvíti."

<sup>15</sup>Dávejte si tedy pozor, jak se chováte, ne jako nerozumní, ale jako moudří, <sup>16a</sup> využívejte dobře svůj čas, protože dny jsou zlé. <sup>17</sup>Nebudte tedy nerozumní, ale pochopte, co je Pánova vůle. <sup>18</sup>Neopíjejte se vínem,<sup>27</sup> které vede k pádu, ale jděte dál naplnění duchem. <sup>19</sup>Mluvte k sobě navzájem v žalmech, chvalozpěvech a duchovních písních, zpívejte a hrejte ve svých srdcích Pánu, <sup>20</sup>za všechno vždycky děkujte Bohu, jenž je Otec, ve jménu našeho pána Ježíše Mesiáše, <sup>21a</sup> podřizujte se jeden druhému v Mesiášově bázni.

<sup>22</sup>Ženy, podřizujte se svým mužům jako pánovi. <sup>23</sup>Muž je totiž hlavou manželky, jako je Mesiáš hlavou církve, protože on sám je zachráncem těla. <sup>24</sup>Jako má být církev podřízena Mesiáši, tak mají být manželky podřízeny svým mužům ve všem.

<sup>25</sup>Muži, milujte své ženy, jako Mesiáš miloval církev a vydal za ni sám sebe, <sup>26</sup>aby ji učinil svatou, když ji očistil obmytím vodou a slovem-evangeliem, <sup>27</sup>aby pro sebe představil církev v celé její slávě, bez poskvrny, vrásky nebo jakékoli vady, ale svatou a bezúhonnou. <sup>28</sup>Takto by měli manželé milovat své vlastní ženy jako svá vlastní těla. Kdo miluje svou vlastní ženu, miluje sám sebe. <sup>29</sup>Nikdo

<sup>24</sup> Obnovení pravého Božího obrazu v člověku, obrazu ztraceného v Adamovi.

<sup>25</sup> Tj. nebudou spaseni.

<sup>26</sup> Připomeňme si Ježíšova výmluvná slova z Janova evangelia 3:36.

<sup>27</sup> Víno, řecky *oinos*, je samozřejmě alkohol, nikoliv hroznová šťáva. Je povolen s mírou na oslavu. Pavel nemohl napsat: "Neopíjejte se hroznovou šťávou!"

nikdy neměl v nenávisti své tělo, ale živí je a pečuje o ně, jako to dělá Mesiáš pro církev, <sup>30</sup>protože jsme údy jeho těla. <sup>31</sup>"Proto člověk opouští svého otce i matku a připojuje se ke své ženě, a ti dva se stávají jedním tělem." <sup>32</sup>Toto tajemství je veliké, ale já mluvím o Mesiáši a o církvi. <sup>33</sup>Nicméně každý z vás musí milovat svou ženu jako sám sebe a žena musí respektovat svého muže.

**6** <sup>1</sup>Děti, poslouchejte své rodiče v Pánu, protože je to správné. <sup>2</sup>"Cti otce svého i matku svou", což je první přikázání se slibem: <sup>3</sup>"aby se ti dobře vedlo a abys dlouho žil na na zemi."<sup>28</sup>

<sup>4</sup>Otcové, nedrážděte své děti k hněvu, ale vychovávejte je v Pánově kázni a vyučování.

<sup>5</sup>Služebníci, buďte poslušni vůči svým lidským pánům. Čiňte to s bázní a chvěním, v upřímnosti srdce, jako vůči Mesiáši, <sup>6</sup>nejen když jste sledováni, abyste potěšili lidi, ale jako služebníci Mesiáše, kteří z celého srdce plní Boží vůli. <sup>7</sup>S dobrou vůlí konejte službu jako Pánu, a ne lidem, <sup>8</sup>s vědomím, že cokoli dobrého každý člověk udělá, se mu od Pána vrátí, ať už je otrok, nebo svobodný.

<sup>9</sup>Páni, chovejte se stejně ke svým služebníkům a přestaňte jim vyhrožovat, a vězte, že vy i oni máte stejného pána v nebi a že u něho neexistuje žádná protekce.

<sup>10</sup>A konečně buďte silní v Pánu a v síle jeho moci. <sup>11</sup>Oblečte si celou Boží výzbroj,

abyste byli schopni obstát proti Dábovým nástrahám. <sup>12</sup>V principu nebojujeme proti lidským silám,<sup>29</sup> ale proti autoritám, proti mocnostem, proti vesmírným vládcům<sup>30</sup> této temnoty a proti duchovním silám zla v nebeských místech. <sup>13</sup>Oblečte si tedy celou Boží výzbroj, abyste mohli obstát ve zlý den, a když to všechno uděláte, obstojíte. <sup>14</sup>Postavte se tedy tak, abyste si kolem beder připnuli pás pravdy, oblékli si pancíř spravedlnosti <sup>15</sup>a na nohy si oblékli výstroj evangelia pokoje. <sup>16</sup>Kromě toho se chopte štítu víry, jímž můžete uhasit všechny ohnivé šípy toho zlého. <sup>17</sup>A vezměte si přilbu spásy, a meč ducha, jímž je Boží slovo.<sup>31</sup>

<sup>18</sup>Při každé modlitbě a prosbě se vždy modlete v duchu a k tomu buďte bdělí ve vši vytrvalosti a prosbách za všechny svaté. <sup>19</sup>Modlete se za mě, aby mi byla dána slova, až začnu mluvit,<sup>32</sup> abych s jistotou oznamoval zjevené tajemství evangelia. <sup>20</sup>Pro toto evangelium jsem spoutaný vyslanec, proto se modlete, abych ho mohl směle hlásat, jak bych měl.

<sup>21</sup>Abyste znali mé poměry a věděli, jak se mi daří, Tychikus, milovaný bratr a věrný služebník v Pánu, vám vše oznámí. <sup>22</sup>Právě proto jsem ho k vám poslal, abyste o nás věděli a aby utěšil vaše srdce.

<sup>23</sup>Pokoj bratřím a sestrám a láska s vírou od Boha. Otce a pána Ježíše Mesiáše. <sup>24</sup>Milost všem, kdo milují našeho pána Ježíše Mesiáše s neutuchající láskou.

<sup>28</sup> A nakonec trvalý pobyt na zemi jako nesmrtelný člověk, až se Ježíš vrátí. To je křesťanská naděje v celém NZ. Viz Mt 5:5; Zj 5:10 a Ž 37: pět zmínek o "dědictví země" a "věčném životě na ní"

<sup>29</sup> Kristadelfiánství se velmi mylí, když vylučuje celý rozměr duchovního zla a považuje Dávla za zlo pocházející z lidské přirozenosti. Pavel zde tuto myšlenku popírá a z konečného boje činí boj s nadpřirozenými zlymi silami.

<sup>30</sup> Řecky se řekne *kosmokratores* - "kosmokra-

té". Jedná se o zlé démonické síly v čele s knížetem moci vzduchu, Dávlem.

<sup>31</sup> Evangelium o Božím království, jak je jako první ohlásil Ježíš (Mk 1:14-15; Sk 10:36). Neschopnost definovat evangelium je nepochybně největším selháním současného evangelikalismu.

<sup>32</sup> Lit. "při otevření mých úst", což je idiom pro poněkud formální projev, učitele nebo někoho, kdo má autoritu (viz Mt 5:2; 13:35; Sk 8:35; 10:34; Zj 13:5-6).

# FILIPSKÝM

**1** <sup>1</sup>Od Pavla a Timotea, služebníků Mesiáše Ježíše, všem svatým v Mesiáši Ježíši, kteří jsou ve Filipech, včetně starších<sup>1</sup> a diaconů: <sup>2</sup>Milost vám a pokoj od Boha, který je naším Otcem<sup>2</sup>, a od pána Ježíše Mesiáše.<sup>3</sup>

<sup>3</sup>Děkuji svému Bohu pokaždé, když si na vás vzpomenu, <sup>4a</sup> vždy se s radostí modlím za vás všechny, <sup>5</sup>kvůli vaší účasti na evangeliu o Království od prvního dne až dodnes. <sup>6</sup>Jsem si zcela jist, že ten, který ve vás začal dobré dílo, ho dovede do konce až do dne Mesiáše Ježíše.<sup>4</sup> <sup>7</sup>Je správné, že na vás všechny takto myslím, protože vás mám neustále na mysli. Všichni jste se mnou společníky v milosti, a to jak v mém uvěznění, tak při obraně a prosazování evangelia Království. <sup>8</sup>Bůh je mi vskutku svědkem, jak velice se mi stýská po vás všech s láskou Mesiáše Ježíše. <sup>9</sup>A modlím se, aby vaše láska stále rostla v poznání a v každém druhu rozlišování, <sup>10</sup>abyste nakonec dokázali určit, na čem záleží, a mohli být čistí a bezúhonní v Mesiášův den.<sup>5</sup> <sup>11</sup>Modlím se, abyste byli naplnění ovo-

cem bezúhonnosti<sup>6</sup>, které přichází skrze Ježíše Mesiáše, ke slávě a chvále jediného Boha, Otce.

<sup>12</sup>Chci, abyste věděli, bratři a sestry, že to, co se mi stalo, vlastně vedlo k rozšíření evangelia o Království.<sup>7</sup> <sup>13</sup>Evangelium se stalo známým všem členům císařské gardy i všem ostatním. Je všeobecně známo, že mé uvěznění je pro věc Mesiáše. <sup>14</sup>Většina bratří a sester spojených s pánem<sup>8</sup> získala díky mému uvěznění důvěru a projevila mnohem větší odvahu neohroženě hlásat poselství evangelia o Království. <sup>15</sup>Někteří jistě hlásají Mesiáše ze závisti a sváru, jiní však ze správných pohnutek. <sup>16</sup>Ti tak činí z lásky, protože vědí, že jsem ustanoven k obhajobě evangelia o Království; <sup>17</sup>jiní hlásají Mesiáše ze soupeření, s nesprávným postojem a snaží se mi způsobit potíže v mém uvěznění.

<sup>18</sup>Jaký je tedy výsledek? Právě to, že v každém případě, ať už z falešných, nebo pravých pohnutek, je hlásán Mesiáš.<sup>9</sup> A z toho se raduji. Ano, a budu se radovat i nadále,

<sup>1</sup> Starší, pastoři a biskupové jsou stejná postavení – různá jména pro stejný post. Stávající jediný pastor a skupina starších neodpovídá vzoru NZ.

<sup>2</sup> Jedna z více než 1300 zmínek v NZ o Bohu jako Otci. Tento unitární pohled na Boha potvrzuje Ježíš v Mk 12:29 a Mal. 2:10. V době NZ nikdy nebylo pochyb o tom, že Otec je "jediný, který je pravý Bůh" (J 17:3).

<sup>3</sup> "Můj pán", *adoni* ze Ž 110:1. V tomto případě je to "můj pán". *Adoni* (všech 195krát) není nikdy titulem pro Božství.

<sup>4</sup> Jeho budoucí, jediný, viditelný druhý příchod v moci a slávě. V NZ není žádné předchozí tajné vytržení/vzkříšení.

<sup>5</sup> Jediný, budoucí druhý příchod Ježíše, který přivede věrné mrtvé zpět k životu a zahájí nadcházející věk Božího království na zemi (1 Kor 15:23; Dan 12:2 atd.). V NZ není žádné vzkříšení/vytržení PŘED souzením. Ježíš se vrátí jednou, po velkém souzení (Mt 24:29).

<sup>6</sup> Být v souladu s Bohem, čehož je dosahováno poslušností vůči Ježíši, "poslušností víry". (Řím 1:5; 16:26; Jn 3:36; Heb 5:9). To ovšem zahrnuje i víru ve výkupnou Ježíšovu zástupnou smrt. Ježíšovy příkazy začínají Mk 1:14-15, víra v evangelium o Království, a jsou založeny na příkazu věřit, že "Pán Bůh náš je jeden Pán" (Mk 12:29, rozhodně netrojční vyznání víry). Křest vodou je

základní součástí přikázaného Velkého pověření (Mt 28:19-20), až do konce věku, kterým je Ježíšův druhý příchod, jímž bude slavno-stně zahájeno Království po celém světě.

<sup>7</sup> V NZ "slovo" nebo "evangelium" znamená evangelium o Božím království, jak je původně hlásal Ježíš (Heb 2:3; Mk 1:14-15; Lk 4:43; Mt 13:19: "slovo o království" = "slovo". Mk 4:14 = "slovo Boží", Lk 8:11) a vždy hlásané Pavlem (Sk 19:8; 20:24-25; 28:23, 31).

<sup>8</sup> pán Mesiáš

<sup>9</sup> Většině čtenářů je třeba připomenout, co znamená "kázat/ ohlašovat Mesiáše", a k tomu Sk 8:4, 5, 12 poskytuje úžasný klíč. "Kázání slova" = "hlásání Mesiáše" = "hlásání evangelia o Božím království a o věcech týkajících se jména a programu Ježíše Krista" (8:4, 5, 12). Toto je úplná definice všech odkazů na "kázání slova" nebo "hlásání Krista". V dobách NZ to bylo jasné, ale dnešní "traktáty" nabízející spásu skrze Krista se o evangeliu o Království nezmiňují. Tak se ukazuje, že výrok sdružení Billy Grahama je chybný, když tvrdí, že "Ježíš přišel vykonat třídní dílo". To je zjevně nepravdivé, protože Ježíš kázal evangelium o Království dlouhou dobu předtím, než se v Mt 16:21 poprvé zmínil o své smrti a vzkříšení.

<sup>19</sup>protože vím, že to povede k mému vysvobození skrze vaše modlitby a poskytnutí ducha Ježíše Mesiáše.<sup>10</sup> <sup>20</sup>Mé dychtivé očekávání a naděje spočívá v tom, že nebudu v žádném případě zahanben<sup>11</sup>, ale že i nyní, jako vždy, se vši smělostí bude Mesiáš vysoce poctěn mou osobní službou, ať už životem, či smrtí.

<sup>21</sup>Pro mě život je Mesiáš a smrt je zisk. <sup>22</sup>Kdybych žil dál v těle, znamenalo by to pro mě plodnou práci, a nevím, kterou z nich bych si měl vybrat. <sup>23</sup>Jsem pod tlakem obou možností. Mám touhu odejít a být u Mesiáše<sup>12</sup> - což je mnohem lepší -, <sup>24</sup>ale zůstat v těle je pro vás potřebnější. <sup>25</sup>Protože jsem o tom přesvědčen, vím, že zůstanu a budu s vámi všemi pro váš růst a radost ve víře, <sup>26</sup>aby kvůli mně vaše důvěra v Mesiáše Ježíše mohla vzrůst, až k vám opět přijdu.

<sup>27</sup>Důležitá je jen jedna věc: žijte způsobem hodným evangelia, jak je hlásal Mesiáš.<sup>13</sup> Ať už přijdu a uvidím vás, nebo budu nepřítomen, uslyším o vás, že stojíte pevně v jednom duchu, s jedním smýšlením, pracu-

jete jeden vedle druhého pro víru v evangelium Království, <sup>28</sup>a nenecháte se nijak zstrašit svými protivníky. To je dokladem jejich nadcházející záhuby, ale vaší záchrany – a to vše pochází od Boha. <sup>29</sup>Je vám totiž dáno ve jménu Mesiáše nejen v něj věřit, ale také pro něj trpět, <sup>30</sup>a podstoupit stejný zápas, jako jste viděli, že jsem podstoupil já, a nyní, slyšíte, podstupuji.

**2** <sup>1</sup>Je-li tedy v Mesiáši nějaké povzbuzení, je-li nějaká útěcha z lásky, je-li nějaké společenství v duchu, je-li nějaká náklonnost a milosrdenství, <sup>2</sup>zdoplňte mou radost tím, že všichni budou smýšlet stejným způsobem, mít stejnou lásku, sdílet stejné city, zaměřovat se na stejný cíl. <sup>3</sup>Nedělejte nic ze soupeření nebo domýšlivosti, ale v pokoře považujte druhé za důležitější než sebe. <sup>4</sup>Každý by měl pečovat nejen o své vlastní zájmy, ale i o zájmy druhých lidí. <sup>5</sup>Ujistěte se, že váš postoj je stejný, jaký projevoval člověk Mesiáš Ježíš,<sup>14</sup> <sup>6</sup>který, maje statut Boha<sup>15</sup> jako jeho jedinečný zástupce, nepovažoval

<sup>10</sup> Ježíšův duch je zmíněn jako činný ve Sk 16:7 a ovšem "pán je duch" (2 Kor 3:17). Ježíš slíbil, že se po odchodu od učedníků vrátí v duchu. Učinil tak jako "Utěšitel", který je čtyřikrát zmíněn v Janově evangeliu a popáté v 1 Jn 2:1, kde Utěшитelem je Ježíš Prostředník. Kristus se vrátil v duchu, a proto učedníky nenechal jako sirotky (Jn 14:18).

<sup>11</sup> Pavel měl vždy na mysli Ježíšovo varování, že "kdo se stydí za mne a za má slova" bude při budoucím Ježíšově příchodu diskvalifikován (Mk 8:38). Polovičatý přístup k Ježíšovu učení Ježíš tvrdě odsuzuje ve Zj 3:16 ("vyplivnu tě ze svých úst"). Viz také 1 Tim. 6:3; 2 Jan 7-9.

<sup>12</sup> Při vzkříšení – v příští vteřině mého vědomí po usnutí ve smrti, kdy zůstanu spát, dokud se Ježíš nevrátí. Člověk může být "u Ježíše" pouze prostřednictvím vzkříšení při druhém příchodu. "Takto [prostřednictvím vzkříšení] budeme u pána" (1 Tes 4:17). V okamžiku smrti neexistuje žádná vědomá existence, protože "mrtví vůbec nic nevědí" (Kaz 9:5, 10; srov. Jn 11:11, 14).

<sup>13</sup> Evangelium o Božím království (Mk 1:14-15; Sk 8:12 atd.). Víra v Ježíše se nikdy nesmí oddělovat od "Ježíšovy víry", víry, které byl vzorem a jejímž středobodem bylo jeho neúnavné kázání o Božím království (Lk 4:43; Mk 1:14-15 atd.).

<sup>14</sup> Když Pavel mluví o "Mesiáši Ježíši", má na mysli "člověka Mesiáše Ježíše" ve svém základním a jednoduchém vyznání víry v 1 Tim 2:5. Člověk, historický Mesiáš Ježíš, byl vskutku Božím obrazem, viditelným obrazem neviditelného Boha (Kol 1:15). Pavel neznal žádnou druhou osobu Trojice, která by byla živá před tím, než začala existovat v lůně své matky Marie (Lk 1:35). Marie je "matkou mého pána" (Lk 1:43; srov. *adoní*, můj pán, Ž 110:1), rozhodně ne "matka Boží". "Matka Boží" je rouhavý titul, který naznačuje, že matka je nějakým způsobem nadřazená BOHu! <sup>15</sup> "v Boží podobě". *Morfe* (podoba) je status lidského, historického Ježíše, který zrcadlil Boha, svého Otce. *Morfe* má co do činění s viditelným, vnějším vzhledem (srov. Ex 24:17; Num 12:8: "forma", LXX "sláva"). V tomto textu nese význam postavení a statutu jako v Tobiášovi 1:13 ("status"). Překlad NIV "být v samé podstatě Bohem" je nesprávný vůči řečtině a prostě vkládá do Pavla mnohem pozdější postbiblickou filosofickou definici "Boha Syna". Být v Boží podobě je ekvivalentní tomu být k Božímu obrazu, mít Boží postavení, zrcadlit Boží charakter a slávu. Srovnání s "podobou služebníka" (v. 7) nám umožňuje chápat zde "podobu" spíše jako postavení, pozici nebo hodnotu. V britské angličtině

své postavení jedinečného Božího zástupce za něco, co by mohl využít ve svůj prospěch.<sup>16</sup> 7Naopak, neustále se vyprazdňoval<sup>17</sup> tím, že přijímal postavení služebníka,<sup>18</sup> bral na sebe podobu obyčejných lidí.

28A ač vypadal jako obyčejný člověk, pokořil se tím, že se stal poslušným až k samotné smrti – dokonce až k smrti na kříži. 9Proto ho Bůh povýšil na nejvyšší místo a dal mu pravomoc, která převyšuje každou moc, 10aby se v Ježíšově jménu sklánělo v úctě každé koleno – těch, kdo jsou na nebi, na zemi i pod zemí. 11To proto, aby každý jazyk vyznával, že Ježíš Mesiáš je pánem ke slávě jedinečného Boha, který je Otec.

12Tak tedy, moji milí přátelé, tak jako jste vždy poslouchali, nejenom v mé přítomnosti, ale nyní ještě více v mé nepřítomnosti, spolupracujte na své vlastní spáse s bázní a chvěním. 13Je to totiž Bůh, kdo ve vás působí svou energií, zmocňuje vás jak k vůli, tak k jednání pro svůj dobrý záměr.<sup>19</sup>

se stává, že ve školské terminologii používáme "form" jako "hodnost": "první, druhá atd. forma". Mluvíme o tom, že člověk je v dobré "formě" nebo "tvaru". Ježíš jako bezhříšný Boží Syn byl nejbližším vyjádřením svého Otce, Boha. Nebyl však předem existující "Bůh Syn", což je titul, který se nikde v Bibli nevyskytuje a patří do teologie, vypracované až po biblických dobách. Dr. Colin Brown z Fullerova semináře poznamenal, že "Fil. 2 není o preexistenci a postexistenci, ale o protikladu mezi Kristem a Adamem ... Adam, původní obraz, se marně snažil být podobný Bohu" ("Ernst Lohmeyer's Kyrios Jesus Revisited"). Stejně tak Dr. James Dunn, *Christology in the Making*. F. F. Bruce se mi v roce 1981 v korespondenci vyjádřil, že si nemyslí, že by Pavel věřil v preexistujícího Syna.

<sup>16</sup> O tom, co tím Pavel myslí, se vedou rozsáhlé diskuse. Buď Ježíš nevyužil výhodu svého jedinečného postavení Božího Syna nebo toho nezneužil, nebo je možné, že se Ježíš nechopil postavení špatně jako Adam. Adamův omyl byl v Ježíši napraven.

<sup>17</sup> Portrét Mesiáše je čerpán z Iz. 53:12; služebník se vylévá ve službě druhým. Všimněte si také 52:14; 53:2: "podoba", "vzhled".

<sup>18</sup> Jeden komentátor k tomu poznamenává: "Předpokládejme, že *morfe* služebníka nám říká,

14Dělejte všechno bez reptání a bez hádek, 15abyste byli bezúhonní a čistí, Boží děti, které jsou bez vady v pokřivené a zvrácené společnosti, mezi nimiž záříte jako hvězdy ve světě. 16Pevně se držte poselství evangelia života.<sup>20</sup> Pak se budu moci v Mesiášův<sup>21</sup> budoucí den chlubit, že jsem neběžel závod nadarmo a nenamáhal se zbytečně. 17Ale i když jsem vyléván<sup>22</sup> jako opojná oběť při obětování a službě vaší víry, jsem rád a veselím se spolu s vámi všemi. 18Stejně tak se radujte i vy a sdílejte se mnou svou radost.

19Doufám v souladu s vůlí pána Ježíše k vám brzy poslat Timotea, abych i já byl povzbuzen, až o vás uslyším nějaké zprávy. 20Ve skutečnosti nemám nikoho jiného podobně smýšlejícího, komu by na vašich zájmech upřímně záleželo. 21Každý hledá své vlastní zájmy, ne zájmy Ježíše Mesiáše. 22Vy však znáte Timoteův osvědčený charakter, protože se mnou sloužil ve službě evangeliu Království jako syn, který pracuje se svým otcem.<sup>23</sup> 23Proto doufám, že ho pošlu, jakmi-

že Pavel má na mysli činnost nebo funkci služebníka, nikoli Ježíšovu vnitřní podstatu. To by znamenalo, jak známo, že *morfe theos* [podoba Boha] nám říká, že Pavel odkazuje na činnost nebo funkci Boha. V Jn 14:10 se píše: "To Otec, který přebývá ve mně, koná ty skutky". Podobně u Filipských: "To Bůh působí ve vás" (2:13). I oni jsou v *morfe theos*, ale nemají nasedat na koně a pokoušet se zmocnit se rovnosti s Bohem, ale mají spíše přijmout *morfe*, postavení služebníka, jako to udělal Ježíš a sloužit druhým jako Ježíš."

<sup>19</sup> Jeho velký program nesmrtelnosti skrze slovo evangelia o Království a skrze Mesiáše Ježíše.

<sup>20</sup> Tj. nesmrtelnost, která je zjevena v evangeliu (1 Tim 1:10) a bude přijata, až se Ježíš vrátí na zem, aby na obnovené zemi zřídil Boží království.

<sup>21</sup> Při jeho druhém příchodu.

<sup>22</sup> Pavel se vyléval, stejně jako se vyprazdňoval Ježíš. Odkaz je na Iz. 53,12: "vylil sám sebe", což je nesobecká oddanost trpícího služebníka. Pavel vnímal sám sebe jako trpícího služebníka ve stejné kategorii, kterým je především Mesiáš, Ježíš. Pavel aplikoval Izaiáše 42:6; 49:6 na sebe a na Barnabáše ve Sk 13:47.

<sup>23</sup> Právě tak jako Ježíš sloužil se svým Otcem ve službě evangeliu o Království (Lk. 4:43).

le uvidím, jak se mi bude dařit. <sup>24</sup>A jsem předsvědčen ve shodě s pánem, že i já sám přijdu rychle. <sup>25</sup>Považuji však za nutné poslat k vám Epafrodita – svého bratra, spolupracovníka a spolubojovníka a také vašeho posla a služebníka k mým potřebám – <sup>26</sup>neboť on už dlouho touží po vás všech a byl zarmoucen, protože jste se doslechli, že je nemocný. <sup>27</sup>Byl skutečně tak nemocný, že málem zemřel. Bůh se však nad ním slitoval, a nejen nad ním, ale i nade mnou, aby se na mě nevalil jeden zármutek za druhým. <sup>28</sup>Proto ho velmi ochotně posílám, abyste se mohli radovat, až ho zase uvidíte, a já abych měl méně starostí. <sup>29</sup>Proto ho ve shodě s pánem přivítejte se vši radostí a chovejte muže jemu podobné ve velké úctě, <sup>30</sup>protože se přiblížil k smrti pro Mesiášovo dílo a riskoval svůj život, aby doplnil to, co chybí ve vaší službě pro mne.

**3** <sup>1</sup>Nakonec se, bratři a sestry, radujte v Pánu. Psát vám o tom znovu mi nedělá potíže. Je to také pro vás ochrana.

<sup>2</sup>Dávejte si pozor na "psy", na zlé pracovníky, na ty, kdo mrzačí tělo. <sup>3</sup>Neboť ta pravá, duchovní obřízka<sup>24</sup> jsme my, ti, kdo slouží Božím duchem, kdo se chlubí Mesiášem Ježíšem a vůbec nespolehají na tělo<sup>25</sup> - <sup>4</sup>i když i já jsem kdysi na tělo spoléhal. Pokud si někdo jiný myslí, že má dobrý důvod k důvěře v tělo, já mám mnohem větší: <sup>5</sup>Byl jsem obře-

zán osmého dne; jsem z izraelského národa, z kmene Benjamínova, Hebrej narozený z Hebrejů; co se týče Zákona, farizej; <sup>6</sup>co se týče horlivosti, tvrdě pronásledující církev; co se týče bezúhonnosti, která vychází ze Zákona, bez úhony.

<sup>7</sup>Ale všechno, co mi dříve bylo ziskem, považuji nyní kvůli Mesiáši za ztrátu. <sup>8</sup>Ba co víc, všechno považuji za bezvýznamné vzhledem k vrcholné hodnotě poznání Mesiáše Ježíše, mého pána.<sup>26</sup> Kvůli němu jsem utrpěl ztrátu všech věcí a považuji je tak za velkou hnusotu, abych získal Mesiáše <sup>9</sup>a ocitl se tak v rámci jeho vůle, nemaje vlastní bezúhonnost založenou na Zákoně, ale tu, která je skrze víru Mesiáše<sup>27</sup> - bezúhonnost, která pochází od Boha a je založena na víře.<sup>28</sup> <sup>10</sup>Mým cílem je poznat ho a moc jeho vzkříšení a účast na jeho utrpení, připodobnit se jeho smrti, <sup>11</sup>v naději, že dosáhnu přednějšího vzkříšení<sup>29</sup> z mrtvých osob.

<sup>12</sup>Ne že bych již dosáhl cíle nebo byl již zcela zralý, ale snažím se ze všech sil, abych cíl pevně uchopil, protože i mě se chopil Mesiáš Ježíš. <sup>13</sup>Bratři a sestry, nepovažuji se za člověka, který dosáhl cíle. Jedno však dělám: zapomínám na to, co je za mnou, a natahuji se vpřed k tomu, co je přede mnou, <sup>14</sup>stále běžím k cíli, abych získal cenu, slíbenou Božím vysokým voláním v Mesiáši Ježíši.<sup>30</sup> <sup>15</sup>Proto by takto měli uvažovat i všichni, kdo

<sup>24</sup> Stejně jako v Gal 6:16 je galatská církev jako církev v Kristu a širší církev je Božím Izraelem. Pavel mluví o národním, přirozeném Izraeli jako o Izraelitech a "Izraeli podle těla" (1 Kor 10:18). Jeho použití výrazu "Izrael podle těla" ovšem předpokládá "Izrael ducha". Říká, že pohané se stali naroubovanými do společenství Izraele (Ef 2:12).

<sup>25</sup> To znamená fyzickou obřízku, která byla ve Staré smlouvě vyžadována od Židů i pohanů (Gn 17), ale byla nahrazena, stejně jako den sabatu a zákony o jídle, jejich duchovním ekvivalentem v Nové smlouvě, Mesiášovou Tórou (1 Kor 9:21; Gal 6:2). Duchovním ekvivalentem je odpočinek v Mesiáši a vyhýbání se všem formám nečistého života.

<sup>26</sup> Ž 110:1, *adoni*, vše 195krát titul ne-božství. Srov. 1 Tim 2:5.

<sup>27</sup> Víra vyjádřená Ježíšovou poslušností vůči své-

mu Otci, Bohu. To není jen víra v Ježíše, ale stejná víra, jakou měl Ježíš. Křesťané mají hlásat to, co Ježíš hlásal jako evangelium, evangelium o Božím království (Mk 1:14-15; Lk 4: 43).

<sup>28</sup> Poslušnost víry (Řím 1:5; 16:26; Heb 5:9), která je základem pravého křesťanství.

<sup>29</sup> *Exanastasis*: "výchozí vzkříšení", vzkříšení předvoje, první vzkříšení ze Zj 20:4. Viz také 1 Kor 15:24. Rotherham má "dřívější vzkříšení, které je z mrtvých".

<sup>30</sup> V 1 Tes. 4:13-17 Pavel popisuje uchvácení, aby se setkali se sestoupivším pánem Mesiášem ve vzduchu a doprovodili ho, jak plyne z mnoha textů, do jeho postavení na zemi jako Krále přicházejícího Božího království. Ježíš se vrací na zem, nikoli opět odchází! První vzkříšení přivede všechny věrné zpět k životu z nevědomého spánku smrti (Ž 13:3 atd.). Kristus je prvním plodem programu vzkříšení a "ti, kdo patří Kristu", budou

jsou zralí. A pokud o něčem smýšlíte jinak, Bůh vám to také zjeví. <sup>16</sup>V každém případě musíme žít v souladu s jakoukoli pravdou, kterou jsme obdrželi.

<sup>17</sup>Připojte se k napodobování mne, bratři a sestry, a pozorujte ty, kdo žijí podle příkladu, který máte v nás. <sup>18</sup>Často jsem vám totiž říkal a nyní to se vzlykotem opakuji, že mnozí žijí jako nepřátelé Mesiášova kříže. <sup>19</sup>Jejich konečným cílem je zkáza, jejich Bohem je jejich žaludek, jejich sláva je v jejich hanbě. Jsou zaměřeni na pozemské věci, <sup>20</sup>ale naše občanství je v nebi, odkud netrpělivě očekáváme návrat Spasitele, pána Ježíše Mesiáše. <sup>21</sup>On se chystá proměnit tělo našeho skromného stavu v podobu jeho těla slávy, a to mocí, která ho uschopňuje ke všemu.

**4** <sup>1</sup>Tak tedy, moji milovaní bratři a sestry, které toužím vidět, má radosti a koruno, takto stůjte pevně v pánu, drazí přátelé.

<sup>2</sup>Vyzývám Euodii a Syntychu, aby se sjednotily v pánu. <sup>3</sup>Ano, žádám i vás, spolčníky ve víře, abyste pomohli těmto ženám, které se zasazovaly o evangelium o Království po mém boku, spolu s Klementem a ostatními z mých spolupracovníků, jejichž jména jsou zapsána v knize života.

<sup>4</sup>Vždy se radujte v pánu. Znovu opakuji: radujte se! <sup>5</sup>Ať je všem známa vaše mírnost. Pán je blízko. <sup>6</sup>O nic se nestarejte, ale ve všem skrze modlitbu a prosby s díkyvzdáním předkládejte své žádosti Bohu. <sup>7</sup>A pokoj Boží, který převyšuje každé pomýšlení, bude střežit vaše srdce a vaši mysl v Mesiáši Ježíši.

<sup>8</sup>Konečně, bratři a sestry, cokoli je pravdivé, cokoli čestné, cokoli je spravedlivé, cokoli čisté, cokoli milé, cokoli chvályhodné – je-li v tom nějaká mravní dokonalost a je-li

v tom nějaká chvála – rozjímejte o těchto věcech. <sup>9</sup>Žijte podle toho, čemu jste se naučili a přijali a slyšeli a viděli ve mně, a Bůh pokope jistě bude s vámi

<sup>10</sup>Velice se raduji v pánu, že jste nyní konečně rozvážili svou péči o mne. Ve skutečnosti vám na mně záleželo, ale chyběla vám příležitost to dát najevo. <sup>11</sup>Neříkám to z potřeby, neboť jsem se naučil být spokojený za jakýchkoli okolností, v nichž se nacházím. <sup>12</sup>Umím žít jak s málem, tak i mít hodně. Za všemožných okolností jsem se naučil tajemství, jak být spokojený - ať už jsem sytý, nebo hladový, ať jsem v hojnosti, nebo v nouzi. <sup>13</sup>Všechno mohu skrze Mesiáše, který mě posiluje. <sup>14</sup>Přesto jste udělali dobře, když jste se se mnou podělili v mém strádání.

<sup>15</sup>A vy, Filipští, víte, že v raných dnech evangelia o Království, když jsem opouštěl Makedonii, žádná církev se se mnou nedělila o dary, kromě vás jediných. <sup>16</sup>Vždyť i do Tesaloniky jste několikrát poslali dary, abyste zaopatřili mé potřeby. <sup>17</sup>Ne že bych vyhledával dary, ale vyhledávám ovoce, které přibývá na váš účet. <sup>18</sup>Já jsem však dostal všechno v plné míře a mám hojnost. Jsem plně zaopatřen, když jsem od Epafrodita přijal to, co jste mi milostivě darovali – vonnou oběť, oběť příjemnou, Bohu milou. <sup>19</sup>A můj Bůh zaopatří všechny vaše potřeby podle svého bohatství ve slávě v Mesiáši Ježíši. <sup>20</sup>Našemu Bohu a Otci buď sláva na věky věků. Amen.

<sup>21</sup>Pozdravte každého svatého v Mesiáši Ježíši. Pozdravují vás i ti bratři, kteří jsou se mnou. <sup>22</sup>Pozdravují vás všichni svatí, zvláště ti z císařovy domácnosti.

<sup>23</sup>Milost Pána Ježíše Mesiáše ať je s vaším duchem.

---

vzkříšení k nesmrtelnosti při jeho budoucím příchodu, *Parousii* (1 Kor 15:23).



## KOLOSKÝM

**1** <sup>1</sup>Od Pavla, apoštola Mesiáše Ježíše podle Boží vůle, a Timotea, našeho bratra, <sup>2</sup>svatým a věrným bratřím a sestrám spojeným s Mesiášem, kteří žijí v Kolosech: milost vám a pokoj. od Boha, <sup>1</sup> který je náš Otec.

<sup>3</sup>Když se za vás modlíme, jsme vždy vděčni Bohu, Otci našeho pána Ježíše Mesiáše. <sup>4</sup>Vskutku jsme slyšeli o vaší víře v Mesiáše Ježíše a o lásce, kterou projevujete všem svatým. <sup>5</sup>Tuto lásku vyvolává naděje<sup>2</sup>, která je pro vás uchovávána v nebi<sup>3</sup>. O této naději jste již slyšeli v poselství pravdy, totiž v evangeliu o Království, <sup>6</sup> které k vám přišlo. To evangelium o Království přináší ovoce<sup>4</sup> a roste po celém světě, stejně jako přináší ovoce mezi vámi ode dne, kdy jste ho uslyšeli a poznali v něm Boží milost v pravdě.<sup>5</sup> <sup>7</sup>To vše jste se dozvěděli od Epafrodita, našeho velmi milovaného spoluslužebníka. Je

to věrný služebník Mesiáše ve vašem zájmu, <sup>8</sup>a vyprávěl nám o vaší lásce v duchu.

<sup>9</sup>Proto jsme se za vás od toho dne, kdy jsme to uslyšeli, nepřestali modlit. Prosíme, abyste byli naplněni poznáním Boží vůle ve vší moudrosti a duchovním porozumění, <sup>10</sup>abyste se chovali způsobem, který se plně líbí Bohu a přináší ovoce v každém dobrém skutku. Modlíme se za to, abyste byli <sup>11</sup>posilováni láskou podle jeho slavné moci, která vede k nezlomné vytrvalosti a trpělivosti, doprovázené radostí, <sup>12</sup>a vzdávali díky Otci, který vám umožnil mít podíl na budoucím dědictví svatých, Království světla.<sup>6</sup>

<sup>13</sup>Zachránil nás z panství temnoty a přenesl<sup>7</sup> nás do království svého Syna, Syna, kterého miluje a <sup>14</sup>v němž máme vykoupění, odpuštění hříchů.

<sup>15</sup>Pán Ježíš je viditelný obraz<sup>8</sup> neviditel-

### <sup>1</sup> Poznámka 1 viz str. 267

<sup>2</sup> Ohledně budoucího Království na zemi (Mt 5:5; Zj 5:10; Ž 37 atd.). Faktem je, že láska, kardinální ctnost křesťanů, je založena na pochopení naděje budoucího Království na zemi, slíbeného dědictví, tj. je na něm závislá. Jakýkoli zmatek ohledně budoucí naděje povede k oslabení lásky a zkreslení evangelia. Bude mít za následek ztrátu vitálního života skrze ducha.

<sup>3</sup> Je důležité, aby zde nedošlo k nedorozumění. Odměna je nyní slíbena a uložena v nebi a čeká, až ji Kristus udělí pravým věřícím, když se vrací na zem, aby s ním svatí mohli vládnout na budoucí obnovené zemi (Zj 2:26; 3:21; 5:10; 20:1-6; 1 Kor. 6:2; 2 Tim. 2:12; Dan. 7:18, 22, 27; Lk. 19:11 a dále). Všimněte si paralely s Janem 17:5, kde Ježíš žádá o slávu, kterou "měl u Boha", tj. připravenou a slíbenou od počátku v Božím velkém plánu a dle biblického idiomu můžete např. "mít" nyní věci, které jsou zaručeny pro budoucnost (viz také Mt 6:1). V Janovi 17:22, 24 „byla dána“ (tj. v příslibu) stejná sláva i věřícím, kteří se ještě ani nenarodili. V žádném případě nelze číst NZ s ohledem na cizí anglické myšle-kové formy. Ježíš a první církevní představitelé (s výjimkou Lukáše) byli Židé! A Ježíš nikdy neřekl, navzdory chybnému překladu v některých verzích, jako je NIV, že se vrací k Otci! Ve skutečnosti odcházel k Otci, u něhož je nyní, po Boží pravici. až do svého budoucího druhého příchodu (Sk 1:11; 3:21 atd.).

<sup>4</sup> Zřejmý odkaz na podobnost o rozsévání, kde ovoce přináší ti, kteří nejprve přijmou a pochozí evangelium o Království - "slovo o Království" (Mt 13:19). Veškeré správné hlásání evangelia se vrací k evangeliu, jak je hlásal Ježíš (Heb 2:3). Bez životodárného semene, jímž je slovo o Království (Lk 8:11; Mt 13:19), nemůže být žádné ovoce. Nemůže existovat pravé pokání a odpuštění bez porozumění slovu o Království (Mk 4:11-12). Dábel pracuje na zničení víry v jejích kořenech, kterými je evangelium o Království. Lk 8:11-12 jsou v tomto ohledu dramaticky významné. Dábel ví, že inteligentní a poslušné přijetí evangelia o Království vede k získání nesmrtelnosti. (2 Tim 1:10).

<sup>5</sup> Milost a pravda nejsou protikladné hodnoty. Jsou vzájemně propojeny. Neexistuje milost bez pravdy a pravda bez milosti. Milost v NZ nikdy neznamena oslabení významu pravdy (2 Tes 2:10). Ježíš "přišel, aby nám dal *porozumění*, abychom poznali Boha" (1 J 5:20), a právě skrze Mesiášovo *poznání*, že nás usmíruje s Bohem (Iz 53:11), stejně jako svou vykupitelskou, zástupnou smrtí.

<sup>6</sup> V budoucím věku. Moc ducha je třeba zakoušet nyní, je jako záloha na budoucí dědictví Království při Ježíšově návratu (2 Kor 1:22; 5:5; Ef 1:14)

<sup>7</sup> Poznámka 7 na str. 267

<sup>8</sup> Poznámka 8 na str. 267

ného Boha, prvorozený<sup>9</sup> celého stvoření, <sup>16</sup>protože v něm<sup>10</sup> bylo v záměru Bohem prapůvodně stvořeno<sup>11</sup> všechno na nebi i na zemi – viditelné i neviditelné, ať už trůny nebo panstva, vládci nebo autority – to všechno je nyní stvořeno<sup>12</sup> Bohem kvůli Ježíši a pro něj. <sup>17</sup>On je nadřazen všemu a v něm se všechno spojuje. <sup>18</sup>On je také hlavou těla, církve; on je počátek, protože je prvorozený z mrt-

vých,<sup>13</sup> aby byl povýšen a měl první místo ve všem.<sup>14</sup> <sup>19</sup>Bohu se totiž zalíbilo, aby v něm přebývala celá Jeho plnost<sup>15</sup> <sup>20a</sup> aby skrze něj smířil všechno se sebou uvedením pokoje skrze krev jeho kříže – ať už se jedná o osobnosti na zemi, nebo na nebi.

<sup>21</sup>Kdysi jste byli odcizení a nepřátelští ve své mysli kvůli svým zlým činům. <sup>22</sup>Nyní vás

# <sup>9</sup> Poznámka 9 na str. 267

<sup>10</sup> "V něm." To rozhodně není "jím". "en auto: neznámá 'jím'." (*Expositors Greek Testament*, Sv. 3, str. 504). Já zde *en* chápu jako kauzální, tj. kvůli němu, s ohledem na něj, s ním v záměru. "Musíme vykládat [*en*] 'kvůli' v Kol 1:16" (Turner, *A Grammar of NT Greek*, Sv. 3, s. 253). James Dunn překládá "s ním v záměru" (*Christology in the Making*, s. 190). Křesťané byli také "v" Kristu před počátkem světa (Ef 1:4). Jedná se o existenci v božském plánu, nikoliv o skutečné existenci (srov. 2 Tim 1:9; 1 Pet 1:2, 20). F. F. Bruce byl zastáncem tohoto Pavlova chápání, když mi v červnu 1981 napsal: "Ale zda nějaký novozákonní pisatel věřil v samostatnou vědomou existenci Syna jako druhé božské Osoby před jejím vtělením, není tak jasné. Celkově se domnívám, že čtvrtý evangelista věřil; o Pavlovi si nejsem zdaleka tak jistý."

<sup>11</sup> Aorist slova "stvořit". Pasivum je božské pasivum. "Všechno bylo stvořeno", tj. Bohem, jak je uvedeno v Písmu asi padesátkrát. Bůh byl naprosto sám při původním stvoření. Iz. 44:24 je v tomto ohledu rozhodujícím a definitivním veršem. Srov. Zj. 4:11. "Pasivum 'byly stvořeny' typicky židovským způsobem naznačuje činnost Boha Otce působícího v Synu. Tvrdit 'prostřednictvím' zde a na konci 16. verše by mohlo naznačovat, nikoliv že Kristus je Otcovým zástupcem, ale že byl sám zodpovědný za stvoření" (N. T. Wright, *The Epistles of Paul to the Colossians and to Philemon*, s. 71). Tvrdit, že Ježíš se podílel na prvotním stvoření jako aktivní činitel, ničí Matoušovo a Lukášovo svědectví ve vyprávění o narození. Ničí také unitářské vyznání víry Ježíše a NZ (Mk 12:29; Jn 17:3).

<sup>12</sup> Minulý čas pasivní (perfect passive tense) slovesa "stvořit" s pokračujícími důsledky. Změna slovesného času je nápadná a záměrná (viz Turner, *Grammatical Insights into the NT*, s. 125: "They have been and are being created." Česky: Byly a jsou tvořeny). Nové stvoření je skrze Ježíše a dřívější stvoření autorit bylo "kvůli" Ježíši,

"pro něj v úmyslu", rozhodně ne "prostřednictvím něho". Bůh Otec tvořil prostřednictvím sebe sama (Iz 44:24) a Bůh, nikoli Ježíš (který ještě neexistoval!), odpočíval sedmý den (Heb 4:4). Ježíš, Boží Syn, se aktivně podílí na novém stvoření a Ježíš je ten, kdo nyní posvěcuje své bratry a sestry (Heb 2:11). Ježíš věděl, že Bůh, nikoli on sám, "je na počátku stvořil jako muže a ženu" (Mk 10:6).

<sup>13</sup> První lidská bytost, která získala nesmrtelnost tím, že ji Otec vzkřísil ze smrti.

<sup>14</sup> Ježíš byl do této nadřazené pozice povýšen vzkříšením. Je tedy zřejmé, že není Bůh, protože Bůh nemůže být povýšen! Ježíš získal toto nadřazené postavení, když ho Bůh povýšil na svou pravici v souladu se Ž 110:1 (rovnající se oslavě člověka v Ž 8:4-6), což je klíčový teologický a christologický verš, kterým se řídí NZ. Druhý pán (*adoni*) není nikdy titulem Božství. Jedinec nemůže získat první pozici, pokud ji vždycky měl! Stejný myšlenkový zmatek odhaluje i "život po životě po smrti" biskupa Wrighta. Nemůžete se stát živými, pokud jste již živí. Stejně tak nemůžete "začít existovat" (Mt 1:18, 20; Lk 1:35; 1 Jn 5:18), pokud již existujete! Myšlenka doslovně předexistujícího Božího Syna vrhá celé Písmo do nesouladu. V NZ není žádný "Bůh Syn". To byl výmysl velmi zmatené filozofické teologie postbiblických "otců". Syn byl "předvídan" Bohem (1 Pet 1:20), a to je pojem velmi odlišný od pojmu "preexistence". Řecké slovo pro preexistenci, *prouparchein* (vyskytující se v NZ), se nikdy nepoužívá pro Ježíše. Celý smysl Bible se ztrácí, pokud Ježíš není plně člověkem. "Ortodoxie" o něm prohlašuje, že je "člověk, ale ne lidský". Písmo je příběhem smíření Boha a člověka a o tom, jak člověk může naplnit svůj úděl (Ž 8; 110). Bůh nepotřebuje být smířen s Bohem! A Ježíš, pokud jeho "já" je Bůh, je nevhodným vzorem pro nás jako lidské bytosti <sup>15</sup> Všimněte si, že stejná formulace o "Boží plnosti" se vztahuje i na věřící v Ef 3:19. Mít plnost Boha prostřednictvím Jeho ducha tedy znamená, že osoba je Bůh!

však smířil skrze smrt historické osoby<sup>16</sup> svého Syna, aby vás představil svaté, bezúhonné a bez poskvrny, <sup>23a</sup> to pod podmínkou, že zůstanete zakotveni a neochvějní ve víře a neodkloníte se od naděje evangelia, které jste slyšeli.<sup>17</sup> Toto evangelium o Království bylo zvěstováno v celém stvoření a já sám jsem se stal služebníkem tohoto evangelia o Království.

<sup>24</sup>Nyní se raduji ve svých utrpeních kvůli vám a doplňuji na svém těle<sup>18</sup> to, co chybí v Mesiášových útrapách pro jeho tělo, to jest pro církev. <sup>25</sup>Stal jsem se jeho služebníkem podle Božího řízení, které mi bylo dáno kvůli vám, abych plně zveřejnil Boží poselství evangelia<sup>19</sup>, <sup>26</sup>tajemství skryté po věky a po generace, které je nyní zjeveno všem Jeho svatým. <sup>27</sup>Bůh chtěl mezi pohany zveřejnit bohatství slávy tohoto tajemství, jímž je Mesiáš ve vás, naděje budoucí slávy.<sup>20</sup> <sup>28</sup>Hlásáme ho, varujeme, radíme a učíme všechny se vši moudrostí, abychom každého představili zralého v Mesiáši. <sup>29</sup>O to se snažím, když usiluji pomocí jeho energie<sup>21</sup>, která ve mně mocně a energicky působí.

<sup>16</sup> Všimněte si použití slova "tělo" ve významu lidské osoby, stejně jako v 2:1.

<sup>17</sup> Zjevné odmítnutí falešného oblíbeného učení "jednou spasen, navždy spasen". Křesťanství ve své původní podobě nás neustále vybízí, abychom pokračovali v procesu spásy. A "spása je nám nyní blíže [nikoliv dále za námi!], než když jsme poprvé uvěřili" (Řím 13:11). Někteří lidé "na chvíli uvěřili", jak řekl Ježíš, ale křesťanského života se vzdají, když jim do něj zasáhnou jiné věci (Lk 8:13).

<sup>18</sup> Můj současný lidský život.

<sup>19</sup> Evangelium je třeba vždy definovat jako "evangelium o Království a o jménu Ježíše Krista" (Sk 8:12; Lk 4:43; 8,12; Mt 13:19; Heb 2:3 atd.).

<sup>20</sup> Sláva a budoucí Boží království vyjadřují stejnou myšlenku. Jakub a Jan žádali o pozice autority v budoucím "království" nebo ve "slávě" (Mk 10:37; Mt 20:21).

<sup>21</sup> Heb 2:11: Ježíš je ten, kdo činí členy církve svatými, posvěcuje je.

<sup>22</sup> Tajemství Království, Boží plán rozvíjení Království, je hlavním obsahem evangelia a jako první ho zvěstoval Ježíš (Heb 2:3). Království existovalo v přípravné podobě již v dobách SZ (1

**2** <sup>1</sup>Chci totiž, abyste věděli, jak velký je můj boj o vás, o ty v Laodiceji a o všechny, kdo mě osobně neviděli. <sup>2</sup>Chci, aby jejich srdce byla povzbuzena a spojena v lásce, aby měli všechno bohatství, které pochází z přesvědčení, jež je výsledkem inteligentního porozumění, a aby vlastnili plné poznání tajemství Božího království<sup>22</sup> - shrnuto jako Mesiáš. <sup>3</sup>V něm jsou skryty všechny poklady moudrosti a poznání.<sup>23</sup> <sup>4</sup>Píši to proto, aby vás nikdo neoklamal přemlouvavými argumenty, <sup>5</sup>neboť ačkoli jsem osobně nepřítomen, přesto jsem v duchu zcela s vámi. Mám radost, když vidím váš dobrý stav a sílu vaší víry v Mesiáše.

<sup>6</sup>Proto, když jste přijali Mesiáše Ježíše, pána,<sup>24</sup> chovejte se v souladu s ním, <sup>7</sup>zakořenění a upevnění v něm a utvrzení ve víře, jak jste byli vyučeni, a překypujte vděčností.

<sup>8</sup>Dávejte si velký pozor, aby vás nikdo neuchvátil filozofií a prázdným klamem založeným na lidské tradici, založeným na elementárních silách<sup>25</sup> světa a není v souladu s Mesiášem. <sup>9</sup>V Mesiáši totiž tělesně přebývá celá plnost Božího charakteru a myslí, <sup>10a</sup> vy máte podíl na této plnosti v něm, jenž je hlavou nad

Paralip. 14:2; 18:14; 28:5; 2 Paralip. 13:8; 17:5; 20:30).

<sup>23</sup> Počátek této moudrosti se nachází v Ježíšově vyznání víry v Markovi 12:29, dlouho zanedbávané Ježíšově definici, v níž prohlašuje, kdo je jediný pravý Bůh. Pokání zahrnuje vzdát se falešných představ o Bohu a obejmout Ježíše přijetím Ježíšových slov, jeho evangelia a přesvědčení. Ježíš bez jeho slov je klamným Ježíšem (viz J 12:44 a násl.).

<sup>24</sup> Malé počáteční písmeno "pán" je použito záměrně, aby posílilo životně důležitý rozdíl mezi Pánem Bohem (Jahveh) a mesiášským pánem Ježíšem, *adoni*, "můj pán", ze Ž 110:1. Tento verš je zastřešujícím a řídícím veršem pro NZ pohled na vztah Boha a Ježíše. Je citován mnohem častěji než kterýkoli jiný verš z Hebrejské bible. Ježíš ho použil, aby zaskočil všechny své protivníky a ukončil všechny spory (Mk 12:35nn). Ježíš je "pán Mesiáš", který se narodil (Lk 2:11), a tedy Pánův (Jahvův) Mesiáš (Lk 2:26). Slepci pochopili význam slova "pán, syn Davidův" (Mt 20:30).

<sup>25</sup> Démonické síly a učení prosazované démony, lživými duchy.

každým vládcem a autoritou. <sup>11</sup>Ve shodě s Mesiášem jste také byli obřezáni nehmotnou, ne doslovnou obřízkou, obřízkou neudělanou rukama, totiž odložením masitého těla<sup>26</sup> v Mesiášově obřízce. <sup>12</sup>Byli jste pohřbeni s Mesiášem, když jste byli pokřtěni ve vodě, a byli jste s ním také vzkříšeni ze smrti, takříkajíc skrze víru ve stvořitelskou energii Boha, který vyzvedl Ježíše z mrtvých. <sup>13</sup>A když jste dříve byli mrtví ve svých hříších a v neobřezanosti svého těla, oživil vás spolu s Ježíšem, když vám odpustil všechny hříchy. <sup>14</sup>Bůh vymazal

dlužní úpis se všemi jeho pokyny a závazky,<sup>27</sup> který byl proti nám<sup>28</sup> a odporoval nám, a odstranil ho z cesty tím, že ho přibil na kříž. <sup>15</sup>Vládce a úřady odzbrojil a veřejně zneuctil; zvítězil nad nimi skrze Ježíše na kříži.

<sup>16</sup>Proto ať se nikdo, ať je to kdokoli,<sup>29</sup> nepokouší uplatňovat nad vámi autoritu<sup>30</sup>, pokud jde o jídlo a pití nebo o výroční svátky, měsíční novoluní<sup>31</sup> a týdenní sabat.<sup>32</sup> <sup>17</sup>Celý ten kalendář je pouhým stínem toho, co mělo přijít, ale jejich podstatou je naproti tomu Mesiáš.<sup>33</sup> <sup>18</sup>Ať vás nikdo nediskvalifikuje tím, že

<sup>26</sup> Neobnovená lidská přirozenost.

<sup>27</sup> Paralela v Ef 2:14-15 objasňuje, o co se jedná: Jsou to ta nařízení, která staví bariéru mezi Židy a pohany, "Tóra (zákon) přikázání vyjádřená v dogmatech." Ty byly "nepřátelstvím", které rozdělovalo Židy a pohany. Nyní již nejsou, nyní, když přišel Kristus a zahájil novou smlouvu. Kristus "zrušil" tyto prvky zákona (Ef 2:15). To se nijak nedotýká povinnosti všech věřících poslouchat Ježíše. "Poslušnost víry" shrnuje křesťanský pohled a rámuje knihu Římanům (1:5; 16:26; srov. Heb 5:9, který je rozhodující).

<sup>28</sup> Petr ve Sk 15:10 přiznává, že podrobné předpisy Tóry byly břemenem, které předkové nebyli schopni unést.

<sup>29</sup> To znamená, že vzhledem ke zrušení těchto starozákonních, dočasných povinností.

<sup>30</sup> To znamená, že vás kritizují a snaží se vás usměrňovat příkazy, které vás vracejí zpět k stínu, místo aby vás udržovali v souladu s Mesiášem, který přišel a nahradil stínový kalendář.

<sup>31</sup> Pavel píše "svatý den" a "novoluní", ale zřejmě zahrnuje i různé výroční dny, svátky a pravidelná měsíční novoluní.

<sup>32</sup> Čtenář by se v žádném případě neměl nechat zmást tím, že Pavel zde vylučuje týdenní sabat. Sabat se často objevuje v množném čísle, kde je významem jednotné číslo týdenního sabatu (dokonce i v desateru přikázání, viz Ex 20:10, LXX). Překlady zde správně píší "sabatní den" nebo "sabat", čímž je míněn týdenní sabat. Pokud jsou svaté dny, novoluní a sabat uvedeny společně, je vždy myšlen týdenní sabat. Týdenní sabat nemá v Nové smlouvě o nic větší postavení než "novoluní" nebo "svaté dny". Všechny jsou stejně stínem, který nahradil Kristus, který přišel. Povinné zachovávaní sabatu tak vtahuje věřícího zpět pod Starou smlouvu. Rozdíl mezi Mojžíšovým zákonem v liteře a novozákonním Mesiášovým zákonem v duchu viz Lk 16:16 a Jn 1:17.

<sup>33</sup> Podstatou či skutečností, jejímž stínem byl kalendář, je zcela jasně Kristovo tělo. Stejně srovnání stínu a těla se objevuje v Heb 8:5 a 10:1: tělo či osoba Krista zaujímá místo stínu zákona. V Heb 10:5-10 přišlo tělo, tj. osoba Krista, takže návrat ke stínu zákona je vážnou chybou, která popírá výhody vzkříšeného, nadpřirozeného Mesiáše a jeho přítomnost u nás v pravdě evangelia. Pavel je rezolutně proti směšování litery a ducha (Řím 7:6). Ježíš je ten, který přišel. Všimněte si, že Adam "je předobrazem toho, který má přijít" (Řím 5:14), ale to neznamená, že Adam nebo Kristus nepřišli! SZ kalendář není závazným stínem věcí, které mají teprve přijít a které jsou dosud vyžadovány jako poslušnost. To by zničilo celý kontext zde. Mesiáš přišel. On je tělo, skutečnost, jejíž náčrt či obrys představuje Zákon. Náš nový život je v něm, ne ve stínu dodržování kalendáře. Dodržování sabatu a svatých dnů je irelevantní a vlastně škodlivé, pokud je v Nové smlouvě v Mesiáši vynucováno jako povinné. Stín je sám o sobě stínem Krista, který přišel, a kalendář nemá nyní, když Kristus přišel a provedl nedoslovnou obřízku, žádnou hodnotu (v. 11). Obřízka zahrnuje "celý zákon" (Gal 5:2-3) - patří k němu -, tj. předpisy, které oddělují Židy od pohanů. Pavel to označil jako "skutky Tóry". Křesťané od příchodu Krista nyní slaví nepřetržitý odpočinek v Kristu. Mají slavit svátek nepřetržitě (1 Kor 5:8). Duch Zákona nahrazuje literu Zákona a trvat na liteře způsobuje, že věřící jednoduše zpětně upadají k Mojžíšovi. Pavel proti tomuto osudnému směšování Mojžíše a Ježíše tvrdě pracoval. Ježíš přece přišel, aby naplnil, tj. naplnil úplným významem, Tóru. Mk 7:19 je pozoruhodným svědectvím o Ježíšově zrušení zákonů o jídle, které se s ještě větší jasností opakuje v Řím 14:14, 20, kde jde o čisté a nečisté pokrmy (tj. Lv 11). Poselstvím je, že křesťané mají žít v jasném Kristově světle, ne se

by trval na asketických praktikách<sup>34</sup> a uctívání andělů, získal přístup k takzvanému vidění a bezdůvodně nafukoval svou neobrácenou mysl. <sup>19</sup>Takový člověk se nedrží Hlavy, od níž se celé tělo, podpírané a držené pohromadě vazy a šlachami, rozvíjí růstem, který pochází od jediného Boha.

<sup>20</sup>Jestliže jste spolu s Mesiášem zemřeli živlům tohoto světa, proč chcete nyní žít tak, jako byste byli stále součástí tohoto světa? Proč se podřizujete předpisům: <sup>21</sup>Nedotýkej se, neochutnávej? <sup>22</sup>Všechna ta nařízení se vztahují k tomu, co je zničeno opotřebováním, a obsahují lidské příkazy a doktríny. <sup>23</sup>Ačkoli mají věhlas moudrosti tím, že podporují asketické praktiky, pokoru a přísné zacházení s tělem, nemají žádnou hodnotu při zvládání tělesné rozmařilosti.<sup>35</sup>

**3** <sup>1</sup>Jestliže jste tedy byli vzkříšeni s Mesiášem, hledejte to, co je nahoře, kde Mesiáš sedí po Boží pravici.<sup>36</sup> <sup>2</sup>Zaměřte svou mysl na to, co je nahoře, ne na to, co je na zemi. <sup>3</sup>Vždyť jste zemřeli a váš život je nyní skryt s Mesiášem v Bohu. <sup>4</sup>Až se Mesiáš, který je vaším životem, zjeví při svém druhém příchodu, pak se s ním ve slávě zjevíte i vy.<sup>37</sup>

<sup>5</sup>Proto odsudte k smrti vše, co je ve vás

světské: sexuální nemravnost, nečistota, žádostivost, zlou touhu a chamtivost, což je modlářství. <sup>6</sup>Kvůli tomu hrozí neposlušným Boží spravedlivý hněv,<sup>38</sup> <sup>7a</sup> vy jste v tom kdysi chodili, když jste tak žili. <sup>8</sup>Nyní však musíte ze svých úst odstranit také všechno následující: hněv, zlobu, zlomyslnost, pomluvy a oplzlé řeči. <sup>9</sup>Nelžete si navzájem, protože jste odložili starého člověka a jeho praktiky, <sup>10a</sup> oblékli jste si nového člověka, který se obnovuje v poznání podle obrazu jeho Stvořitele. <sup>11</sup>Zde není rozdílu mezi Řekem a Židem, obřezaným a neobřezaným, barbarem, Skytem, otrokem a svobodným, ale Mesiáš je vším a ve všech.

<sup>12</sup>Jako Boží vyvolení, svatí a milovaní, si tedy oblékněte z celého srdce soucit, laskavost, pokoru, mírnost a trpělivost, <sup>13</sup>přijímejte se navzájem a odpouštějte si, má-li někdo na druhého nějakou stížnost; jako Pán odpustil vám, tak si i vy odpouštějte navzájem. <sup>14</sup>Především si však oblékněte lásku, která je dokonalým poutem jednoty. <sup>15</sup>A ve vašich srdcích ať vládne Mesiášův pokoj, k němuž jste také byli povoláni v jedno tělo. Neustále buďte vděční. <sup>16</sup>Ať mezi vámi bohatě přebývá evangelium o Království, Mesiášovo spásné evangelium, když se navzájem učíte a napomínáte se ve vší moudrostí a s vděč-

vracet zpět do dočasného stínu Staré smlouvy, která je nyní překonaná. Všimněte si také, že ve 2 Kor 3 už nejde o sinajskou událost. A v Gal 4 se Pavel vyjadřuje tak důrazně, jak jen může, když říká, že touha vrátit se k *liteře* deseti příkázání je otroctví a Hagar!

<sup>34</sup> Zákaz veškerého alkoholu není učením Bible. Ježíš učinil mimořádný zázrak, když proměnil 120 galonů vody ve víno. Baptisté a další, kteří nechtěli být předstiženi, provedli podobný zázrak tím, že toto víno proměnili v hroznovou šťávu! Bylo to hnutí "střídmosti", které odmítalo veškeré užívání alkoholu a bylo vlastně "prohibičním" hnutím. Pavel neřekl: "Neopíjejte se hroznovou šťávou!" (Ef 5:18). To slovo je *oinos*, což je alkohol, nikoliv hroznová šťáva. Užívání alkoholu na oslavu (Dt 14:26) Bible nezakazuje, ale nadměrné užívání, opilství, je, jak je samozřejmé, vždy odsuzováno. Ježíš uznával použití vína při Pánově večeři a nikdo by to nezpochybňoval. Církve by v žádném případě neměly obhajovat poli-

tiku, která činí jejich členy spravedlivějšími než Ježíš a oslabuje jejich svědectví světu, který se snažíme obrátit! Takové nepochopení způsobuje, že členové církve vypadají hloupě i před lidmi zvenčí, a zahrnuje podivné farizejské tendence. Biblický model je vždy ten správný.

<sup>35</sup> Příkladem takového učení je povinné vegetariánství. Nebo úplná abstinence od alkoholu, která přesahuje normy stanovené Bohem a Ježíšem.

<sup>36</sup> Ž 110:1: "můj pán", *adoni*. *Adoni* není nikdy titul Božství, ale lidského nadřazeného, příležitostně anděla.

<sup>37</sup> tj. sláva budoucího Království na zemi. Křesťané budou oslaveni tím, že při vzkříšení budou vybaveni duchovními těly (1 Kor 15:23, 44). Naše současná přirozená těla budou nahrazena "duchem oživenými" těly.

<sup>38</sup> Přesně tuto myšlenku vyjádřil Ježíš v Jn 3:36 a Heb 5:9 nás informuje o tom, že není žádná spása bez poslušnosti Ježíši.

ností v srdci zpíváte Bohu žalmy, chvalozpěvy a duchovní písně. <sup>17</sup>A cokoli děláte slovem nebo skutkem, všechno dělejte ve jménu pána Ježíše<sup>39</sup> a skrze něho vzdávejte díky jedinému Bohu, což je Otec<sup>40</sup>.

<sup>18</sup>Ženy, buďte podřízeny svým mužům, jak se sluší v Pánu.<sup>41</sup> <sup>19</sup>Muži, milujte své ženy a nikdy proti nim nezahořkněte. <sup>20</sup>Děti, ve všem poslouchajte své rodiče, neboť to se líbí Pánu. <sup>21</sup>Otcové, nedrážděte své děti a neprovokujte je, aby neztratily odvahu.

<sup>22</sup>Služebníci, poslouchajte ve všem své lidské pány, nepracujte jen pod jejich dozorem, abyste se zalíbili lidem, ale pracujte z celého srdce a s hlubokou úctou k Pánu. <sup>23</sup>Ať děláte cokoli, dělejte to s nadšením, jako byste to dělali pro pána Ježíše, a ne pro lidi, <sup>24</sup>s vědomím, že od pána dostanete odměnu v podobě dědictví Království<sup>42</sup> - sloužíte přece pánu Mesiáši.<sup>43</sup> <sup>25</sup>Neboť tomu, kdo činí zlo, bude odplaceno za zlo, které učinil, a není žádné stranění.

**4** <sup>1</sup>Páni, dávejte svým služebníkům, co je spravedlivé a poctivé, neboť víte, že i vy máte pána v nebi.

<sup>2</sup> Věnujte se modlitbě, buďte v ní bdělí s díkůvzdáním. <sup>3</sup>Zároveň se modlete i za nás, aby nám Bůh otevřel dveře k hlásání posel-

ství evangelia, k mluvení o Mesiášově tajemství<sup>44</sup> - pro které jsem nyní ve vězení -, <sup>4</sup>tak abych je mohl jasně vysvětlit, jak se po mně žádá.

<sup>5</sup>Vůči vnějším lidem se chovejte moudře a plně využívejte svůj čas. <sup>6</sup>Vaše řeč by měla být vždy laskavá, okořeněná solí, abyste věděli, jak každému člověku odpovédět.

<sup>7</sup>Tychikus, milý bratr, věrný služebník a spolupracovník pro Pána, vám předá všechny zprávy o mně. <sup>8</sup>Poslal jsem ho k vám proto, abyste věděli, jak se nám daří, a aby vás povzbudil. <sup>9</sup>Je s ním Onezimos, věrný a velmi milovaný bratr, který je jedním z vás. Budou vám vyprávět o všem, co se tu děje. <sup>10</sup>Pozdravuje vás Aristarchos, můj spoluvězeň, a také Marek, Barnabášův bratranec, o němž jste dostali instrukce (pokud k vám přijde, přivítejte ho). <sup>11</sup>Pozdravuje vás i Ježíš, který se jmenuje Justus. To jsou jediní z obřízky, Židé, kteří jsou mými spolupracovníky pro evangelium o Božím království, a byli mi velkou útěchou. <sup>12</sup>Pozdravuje vás Epafras, který je jedním z vás, služebník Mesiáše Ježíše. Stále se za vás přimlouvá ve svých modlitbách, abyste obstáli ve zralém stavu a byli si plně jisti vším, co si Bůh přeje. <sup>13</sup>Mohu vám o něm totiž dosvědčit, že pro vás, pro ty v Laodiceji a pro ty v Hierapoli, usilovně pra-

<sup>39</sup> z jeho pověření a jako zástupci jeho a jeho učení.

<sup>40</sup> Jediný Bůh je Otec ne méně než 1300krát v NZ a Bůh není nikde v Bibli definován jako Otec, Syn a Duch svatý – to znamená, že žádný text nikdy nemluví o "jednom Bohu, který se skládá z Otce, Syna a Ducha svatého". Všimněte si, že věroučná prohlášení většiny církví jsou v tomto případě pro Ježíše a Bibli cizí. Ježíš odmítl veškeré uctívání, kromě toho, které směřuje k jedinému Bohu Izraele, Bohu Ježíšovu.

<sup>41</sup> Některé výskyty slova "Pán" mohou odkazovat buď na Pána Boha, Otce, nebo na Ježíše, pána Mesiáše. Bůh a Ježíš samozřejmě působí v dokonalé harmonii (Jn 10:30).

<sup>42</sup> Odvolávejte se vždy na Ježíšova slova v Mt 19:28-29 a Pavlova v 1 Kor 6:2: "Nechápete, že svatí budou vládnout světu?" Lk 19:11 a násl. je ideálním podobenstvím pro stanovení NZ smyslu Království jako především mesiášského Království, které bude inaugurováno při druhém Ježíšově příchodu (Zj 11:15-18; Mk 15:43; Lk 21:

31). To ovšem vychází ze slibů a proroctví Dan. 7:18, 22, 27 a všech proroctví SZ (Sk 3:21). Pavel je varoval, že *nyní* nevládnou jako králové (1 Kor 4:8).

<sup>43</sup> pán Mesiáš, který se narodil v Betlémě (Lk 2:11). Jedná se o druhého pána (*adoni*, "můj pán") ze Ž 110:1, který je citován a na nějž se odkazuje daleko více než na kterýkoli jiný verš z hebrejské Bible. Tento verš poskytuje zastřešující, hvězdné svědectví o zásadním rozdílu mezi jediným Pánem Bohem, Otcem (Ježíš není ani jednou nazván Pán Bůh) a člověkem Mesiášem Ježíšem (1 Tim 2:5). *Adoni* ("můj pán") se ve SZ vyskytuje 195krát a nikdy neznamená Pán Bůh. Syn je nejen "pán Mesiáš" (Lk 2:11), ale také PÁNův (Jahvův) Mesiáš (Lk 2:26).

<sup>44</sup> To ovšem není mystifikace! Jedná se o rozvíjející se Boží a Mesiášův program nesmrtelnosti v Království shrnutý jako evangelium o Božím království, které zvěstoval Ježíš (Mk 1:14-15; Lk 4:43; Sk 19:8; 20:24-25; 28:23, 31 atd.).

cuje. <sup>14</sup>Pozdravuje vás Lukáš,<sup>45</sup> milovaný lékař, a Démas. <sup>15</sup>Vyřídte mé pozdravy bratřím

<sup>45</sup> Lukáš napsal více NZ než kterýkoli jiný pisatel (pokud předpokládáme, že Pavel nenapsal list Hebreům) a měl jedinečnou výsadu a zodpovědnost zaznamenat Kristův život a dějiny církve po nanebevzetí. Lukáš se snažil ukázat, že spásné evangelium o Božím království hlásal Ježíš a že přesně totéž evangelium o Božím království hlásal Pavel a další autoři NZ po Ježíšově odchodu do nebe (Lk 4:43; Sk 8:12; 14:22; 19:8; **20:24-25**; 28:23, 31).

**Poznámka 1:** Jediný Bůh (o *theos*: transliterace odráží moderní řeckou výslovnost), jediný pravý Bůh, Bůh Abrahamův, Izákův, Jákobův a Ježíšův. "Jediný, který má nesmrtelnost a kterého nikdo nevidí ani nikdy neviděl" (1 Tim 6:16). Bůh SZ rozhodně není trojjediným Bohem pozdějších církevních koncilů. "Bůh" (často "(ten) Bůh") znamená v NZ více než 1300krát Otce, jako ozvěna souhrnného vyjádření hebrejské Bible v Mal. 2:10, kde je jediný Bůh Stvořitel definován jako jediný Otec. Tisíce osobních zájmen v jednotném čísle definují Boha jako jediné božské Já/Osobu (srov. "Já jsem JHVH" a "Já JHVH" asi 215krát, plus tisíce dalších osobních zájmen v jednotném čísle definujících Boha). Toto pojetí je docela nekomplikované. Židé se ho vášnivě drží po celou dobu svých dějin a je jádrem židovské víry i dnes. Židé jsou právem rozhořčeni, že do jejich svatého Pisma byl zavlečen trojjediný Bůh. Unitární pohled na Boha byl zastáván Ježíšem, a proto je pro jeho následovníky závazný (Mk 12:29; Jn 17:3; 5:44). Jednoduchý koncept jednoho Boha, Otce, se stal beznadějně zmateným, když se pozdější "církevní otcové" snažili vysvětlit Boha z hlediska řeckých filozofických pojmů, které Ježíš a SZ neznali. Žalm 110:1 poskytuje klíč ke vztahu mezi jediným Bohem, Jahvem, a "mým pánem" (*adoni*). *Adoni* je vždy ne-božský titul, a to v každém ze 195 případů, kdy se ve SZ objevuje. Klamné velké počáteční písmeno u druhého pána v Ž 110:1 uvádí mnoho čtenářů v omyl. Mnozí komentátoři dokonce nesprávně uvádějí druhého pána jako "Pána" a uvádějí veřejnost v omyl tím, že druhým pánem je *Adonaj*, což není pravda! Ježíš je pán Mesiáš (Lk 2:11), nikoliv Pán Bůh, což by znamenalo dva, kteří jsou Bohem, a tedy dva Bohy. Přibližně v každém šestém verši ve SZ (17% veršů) se setkáte se slovem BŮH nebo jeho ekvivalentem. To je velmi často v řečtině "(ten) Bůh", tj. Jediný Bůh Izraele, nikoliv nějaký Bůh podle našeho výmy-

a sestřám v Laodiceji a Nymfě a církvi, která se schází v jejím domě. <sup>16</sup>Až bude tento list

slu. Biskup N. T. Wright říká, že výrazem "(ten) Bůh" (nikoliv jen "Bůh") autoři NZ poskytovali "**v podstatě židovské monoteistické pojetí Boha**" (*Jesus and the People of God*, 1992, s. xiv-xv). Tuto pravdu výslovně uvádí Ježíš v Mk 12:29: "Pán, náš Bůh, je jeden Pán." (Mk 12:29). To není trinitární vyznání víry a zakladatel naší víry byl unitář. Ježíš nikdy nepovolil uctívání trojjediného Boha. V Bibli není žádný verš, kde by "Bůh" znamenal trojjediného Boha. V Bibli, když lidé říkali "BŮH" (JHVH, *Elohim*, *Adonai*, *theos*, asi 11 000 krát), žádný z těchto výroků o BOHU neznamená trojjediného Boha. Pro inteligentní oddaný život a vztah k Bohu v duchu a pravdě je to první pravda, které je třeba se učit. Nesmí být hledajícím Boha a Ježíše odepřena.

**Poznámka 7:** Boží království ještě nezačalo na celém světě. K tomu dojde v budoucnu při 7. polnici (Zj 11:15-18). Křesťané však v rámci přípravy na toto Království byli vyňati ze zla současných světových systémů tím, že byli radikálně odděleni a odlišni. V tomto smyslu je mezinárodní tělo věřících, Boží Izrael (Gal 6:16; Fil 3:13), církev, Božím královstvím, královskou rodinou, která se připravuje na nadcházející celosvětovou Boží a Ježíšovu říši, až se Ježíš vrátí při svém velkolepém, viditelném návratu. Do tohoto budoucího příchodu Ježíše v moci a slávě musí být křesťané připraveni snášet utrpení. To bude utištěno a ukončeno, až věřící obdrží "osvobození a úlevu" při budoucím Ježíšově příchodu po velkém soužení (Mt 24:29nn; 2 Te 2:4-9). Věřící by v žádném případě neměli podlehnout kolosální lži, že Ježíšovo učení, včetně ovšem Matouše 24, Marka 13 a Lukáše 21, není určeno pro ně! Viz také 1 Tim. 6:3; 2 Jan 7-9.

**Poznámka 8:** Ježíš jako Boží obraz je ovšem druhým Adamem, nikoli Bohem (což by znamenalo dva Bohy, což není monoteismus) nebo stvořeným andělem. Předmětem diskuse je zde Mesiáš nadpřirozeně zplozený v Marii (Mt 1:18, 20; Lk 1:35). On je naplněním Boží moudrosti, plánovaný od počátku. Ježíš je zde jako vždy, člověk Mesiáš jako v 1 Tim 2:5.

**Poznámka 9:** Izrael byl také Božím prvorozeným (Ex 4:22). Jde o význam přednosti. Ježíš je nyní pod Bohem hlavou všeho stvoření a také tím předním z mrtvých, neboť je prvním člověkem, který byl vzkříšen ze smrti k nesmrtelnosti. Pouze Bůh má nesmrtelnost ze své podstaty (1 Tim 6:16). Ježíš, Boží Syn, byl obdařen nesmrtelno-

přečten mezi vámi, postarejte se, aby byl přečten také v laodicejské církvi, a dbejte, abyste přečetli také list z Laodiceje. <sup>17</sup>Řekněte Archippovi: "Dávej pozor na službu, kterou jsi

dostal od pána, abys ji vykonával plně tak, jak bys měl."

<sup>18</sup>Tento pozdrav je napsán mou vlastní rukou – Pavlovou. Pamatujte na mé věznění. Milost budiž s vámi.

## 1. TESALONICKÝM

**1** Od Pavla, Silvána a Timotea sboru Tesalonických v Bohu Otci a panu Ježíši Mesiáši: Milost vám a pokoj.

<sup>2</sup>Stále za vás všechny děkujeme Bohu a zmiňujeme se o vás ve svých modlitbách. <sup>3</sup>Stále si připomínáme vaše dílo víry, práci lásky a vytrvalost v naději<sup>1</sup> našeho pána Ježíše Mesiáše před tváří našeho Boha, našeho Otce, <sup>4</sup>uvědomující se, bratři a sestry milovaní Bohem, že si vás On vyvolil. <sup>5</sup>Vždyť naše evangelium k vám přišlo nejen slovem, ale i mocí a duchem svatým a s pevným přesvědčením, jak si uvědomujete, jakými lidmi jsme byli mezi vámi ve prospěch vás. <sup>6</sup>Stali jste se našimi a pánovými napodobiteli, když jste přijali slovo-evangelium mezi mnohým utrpením a s radostí svatého ducha. <sup>7</sup>Díky tomu jste se stali vzorem všem věřícím v Makedonii a Achaji. <sup>8</sup>Od vás totiž zaznělo evangelium-slovo pána nejen v Makedonii a Achaji, ale také všude, kde se rozšířila vaše víra v Boha, takže nemusíme nic říkat. <sup>9</sup>Lidé si totiž vyprávějí, jak jste nás přijali a jak jste se od model obrátili k Bohu, abyste sloužili živému a pravému Bohu<sup>2</sup> <sup>10</sup>a očekávali z nebes jeho Syna, kterého vzkřísil z mrtvých, Ježíše, jenž nás zachraňuje před přicházejícím hněvem.

**2** <sup>1</sup>Vždyť sami víte, bratři a sestry, že naše návštěva u vás nebyla zbytečná. <sup>2</sup>Ale přestože jsme předtím ve Filipech trpěli a byli týráni, jak je vám známo, měli jsme ve svém Bohu smělost hlásat vám Boží evangelium<sup>3</sup> navzdory velkému odporu. <sup>3</sup>Naše výzva totiž nevychází z omylu nebo nečistoty nebo z klamu, <sup>4</sup>ale tak, jak jsme byli Bohem schváleni, aby nám bylo svěřeno evangelium, tak je i hlásáme, ne abychom se zalíbili lidem, ale Bohu, který zkoumá naše srdce. <sup>5</sup>Nikdy jsme totiž nepřišli s lichotivými slovy, jak víte, ani jsme nejednali chamtivě – jak nám dosvědčuje Bůh – <sup>6</sup>ani jsme nehledali slávu u lidí, ani u vás, ani u jiných, ačkoli jsme se mohli domáhat své autority Mesiášových apoštolů. <sup>7</sup>Místo toho jsme k vám přišli v jemnosti, jako kojící matka pečuje o své vlastní děti. <sup>8</sup>S takovou náklonností k vám jsme se s vámi dělili s potěšením nejen o Boží evangelium, ale i o sebe samé, protože jste se nám stali tak milými.

<sup>9</sup>Neboť pamatujete, bratři a sestry, na naši námahu a práci. Pracovali jsme ve dne v noci, abychom nikomu z vás nebyli na obtíž, a hlásali jsme vám Boží evangelium. <sup>10</sup>Vy jste svědky, stejně jako Bůh, jak svatě, pozitivě a bezúhonně jsme si počínali vůči vám, kteří věříte. <sup>11</sup>Víte, jak jsme každého z vás

stí, když byl vzkříšen v neděli po svém pátečním ukřižování (Lk 24:21 atd). Všechny věci budou nakonec podřízeny jedinému Bohu, Otci (1 Kor 15:28).

<sup>1</sup> Naděje směřuje k druhému příchodu a naděje je pevným základem, na němž má být postavena láska a víra (Kol 1:4-5). Evangelium o příchodu Království definuje křesťanskou naději.

<sup>2</sup> Pavel prokazuje stejný přísný unitární mono-teismus jako Ježíš v Jan 17:3, kde Otec je "jedi-

ný pravý Bůh" a Mesiáš je jeho zástupcem, kterého pověřil.

<sup>3</sup> "Boží evangelium", jediné pravé evangelium (také v. 8-9), se v textu vyskytuje osmkrát. Mk 1:14; Řím 1:1; 15:16 (rámuji knihu Římanům); 2 Kor 11:7; 1 Tes. 2:2, 8, 9; 1 Pet 4:17. To ukazuje na naprostou jednotu NZ založenou na jediném evangeliu o Království, jak je hlásal Ježíš (Mk 1:14-15; Lk 4:43; 8:11). Pavel také hlásal Boží království jako evangelium vždy (Sk 19:8; 20:24-25; 28:23, 30, 31).



napomínali, povzbuzovali a prosili jako otec své děti, <sup>12</sup>abyste se chovali způsobem hodným Boha, který vás povolává do svého Království a slávy<sup>4</sup>

<sup>13</sup>Také neustále děkujeme Bohu, že když jste přijali Boží slovo,<sup>5</sup> které jste od nás slyšeli, nepřijali jste je jako slovo lidské, ale jako to, čím skutečně je, jako slovo Boží, které přenáší svou energii na vás, kteří mu věříte.<sup>6</sup> <sup>14</sup>Vy jste se totiž, bratři a sestry, stali napodobiteli Božích církví v Mesiáši Ježíši v Judsku, protože jste od svých krajanů trpěli totéž, co oni od Židů, <sup>15</sup>kterí zabili pána Ježíše i proroky a pronásledovali nás. Nelíbí se Bohu a stavějí se proti všem lidem, <sup>16</sup>brání nám mluvit k pohanům, aby mohli být spaseni. Tak vždy naplňují míru svých hříchů, ale hněv se již začal na ně snášet.<sup>7</sup>

<sup>17</sup>My však, bratři a sestry, když jsme se od vás na krátkou dobu vzdálili – osobně, ale ne v duchu –, toužili jsme ještě více vidět vaše tváře. <sup>18</sup>Chtěli jsme k vám přijít – já, Pavel, jsem se o to několikrát pokusil –, ale Satan nám v tom zabránil. <sup>19</sup>Vždyť kdo je naší nadějí, radostí nebo korunou jásotu? Nejste to snad vy, v přítomnosti našeho Pána Ježíše při jeho příchodu?<sup>8</sup> <sup>20</sup>Vždyť vy jste naše sláva a naše radost.

**3** <sup>1</sup>Když jsme to už nemohli vydržet, usoudili jsme, že bude dobré zůstat v Aténách. <sup>2</sup>Vyslali jsme Timotea, našeho bratra a spolupracovníka pro Boha v Mesiášově evangeliu, aby vás posílil a povzbudil ve víře, <sup>3</sup>aby nikoho neznepokojovaly nynější útrapy. Vždyť víte, že jsme k tomu určeni. <sup>4</sup>Jistě, když jsme byli s vámi, stále jsme vám předem říkali, že budeme trpět soužením, a jak víte, to se také stalo. <sup>5</sup>Proto, když už jsem to nemohl snášet,

<sup>4</sup> Cílem a nadějí křesťanského života a víry je vládnout a kralovat v budoucím Božím království, které zavede Ježíš při svém příchodu (Dan 7:18, 22, 27; Mt 19:28; 1 Kor 6:2; Zj 5:9-10; 20:1-6; Lk 19:17).

<sup>5</sup> Evangelium o Království (Mk 1:14-15).

<sup>6</sup> Evangelium o Království je samotnou tvořivou Boží energií, a proto jakékoli ochuzení nebo omezení evangelia oslabuje celý křesťanský podnik. "Vyprané" evangelium nepřináší žádné ovoce. Evangelium o Království předává semeno nesmrtelnosti, díky němuž jsou křesťané znovu zrozeni

jsem vyslal [Timotea], abych se přesvědčil o vaší víře, v obavě, že vás Pokušitel nějak zlákal a naše práce by byla marná.

<sup>6</sup>Nyní se však Timoteus vrátil z návštěvy u vás a přinesl nám dobrou zprávu o vaší víře a lásce a o tom, že na nás máte stále dobré vzpomínky a toužíte nás vidět, stejně jako my toužíme vidět vás. <sup>7</sup>A tak jsme, bratři a sestry, ve všem našem soužení a trápení byli potěšeni vaší vírou. <sup>8</sup>Nyní žijeme, pokud pevně stojíte v Pánu. <sup>9</sup>Jak můžeme Bohu dostatečně poděkovat za všechnu radost, kterou se kvůli vám radujeme před naším Bohem? <sup>10</sup>Nocí i dnem se vroucně modlíme, abychom viděli vaše tváře a doplnili, co chybí ve vaší víře.

<sup>11</sup>Nyní ať náš Bůh a Otec a Ježíš, náš pán, nasměruje naši cestu k vám. <sup>12</sup>Kéž vám pán dá vzrůst a rozhojní vás v lásce k sobě navzájem a ke všem, tak jako my k vám, <sup>13</sup>aby upevnil vaše srdce bezúhonná ve svatosti před naším Bohem a Otcem při příchodu<sup>9</sup> našeho pána Ježíše se všemi jeho svatými.

**4** <sup>1</sup>Nakonec vás tedy, bratři a sestry, prosíme a napomínáme v pánu Ježíši, abyste tak, jak jste od nás dostali návod, jak se chovat a líbit Bohu – tak, jak se chováte –, ještě více vynikali. <sup>2</sup>Příkazy, které jsme vám dali skrze pána Ježíše, znáte. <sup>3</sup>To je Boží vůle: abyste se stali svatými, abyste se zdržovali sexuální nemravnosti, <sup>4</sup>aby každý z vás věděl, jak ovládat své tělo ve svatosti a cti, <sup>5</sup>ne v naruživosti chtíce jako pohané, kteří neznají Boha. <sup>6</sup>Nikdo ať v těchto věcech nezneužívá svého bratra ani mu neublíží, protože Pán je mstitelem ve všech těchto věcech, jak jsme vám už dříve řekli a vážně vás varovali.

(Jn 3:3; 1 Pet 1:23).

<sup>7</sup> Přesně to řekl Ježíš v Jn 3:36. V Jn 12:48 je nepřijetí Ježíšových slov, nejen jeho smrti a vzkříšení, totéž jako odmítnutí Ježíše.

<sup>8</sup> "Při jeho parousii", druhém příchodu.

<sup>9</sup> Pavlova naděje a naděje novozákonních křesťanů je vždy zaměřena na budoucí viditelnou parousii, Ježíšův druhý příchod. Nikdy nepočítal s tím, že by byl s Kristem nezávisle na této ohromné události (4:17). To se tolik liší od současného, populárního pohledu na křesťanskou budoucnost.

## 1. TESALONICKÝM

7Bůh nás totiž nepovolal k nečistotě, ale ke svatosti. 8Takže každý, kdo to odmítá, neodmítá člověka, ale Boha, který vám dává svého svatého ducha.

9O bratrské lásce vám nemusí nikdo psát, protože vy sami jste Bohem naučení milovat jeden druhého. 10A tuto lásku prokazujete všem bratřím a sestrám v celé Makedonii. Vyzýváme vás však, bratři a sestry, abyste se ještě více zdokonalovali, 11abyste se vynasnažili vést klidný život a věnovat se svým vlastním záležitostem a pracovat vlastníma rukama, jak jsme vám přikázali. 12Tak se budete chovat slušně k nezúčastněným lidem a nebudete v nouzi.

13Nechceme, abyste nevěděli, bratři a sestry, o těch, kdo zesnuli,<sup>10</sup> abyste se nemoutili jako ostatní, kteří nemají naději. 14Protože věříme, že Ježíš zemřel a vstal z mrtvých, stejně tak Bůh přivede s Ježíšem a doprovodí ho<sup>11</sup> ti, kdo v Ježíši zesnuli. 15Říkáme vám to pánovým slovem: My živí, kteří zůstáváme až do příchodu pána, nepředejdemo ty, kdo zesnuli. 16Neboť sám pán sestoupí z nebe s velitelským výkřikem, doprovázeným hlasem archanděla a Boží polnicí, a mrtví v Mesiáši vstanou první. 17Potom my, kteří jsme naživu a zůstáváme, budeme spolu

s nimi uchvázeni<sup>12</sup> v oblacích, abychom se setkali s Pánem v ovzduší.<sup>13</sup> Tak budeme s pánem navždy. 18Utěšujte se tedy navzájem těmito slovy.

**5** 1O časech a obdobích, bratři a sestry, vám není třeba nic psát. 2Dobře víte, že Pánův den přijde jako zloděj v noci. 3Když lidé říkají "pokoj a bezpečí", přijde na ně náhlá zkáza jako porodní bolesti na těhotnou ženu a neuniknou. 4Vy však, bratři a sestry, nejste v temnotě, aby vás den zastihl jako zloděj, 5protože jste všichni děti světla a děti dne.<sup>14</sup> Nepatříme noci ani temnotě, 6tak nespíme jako ostatní, ale bdíme a budme střízliví! 7Neboť ti, kdo spí, spí v noci, a ti, kdo se opíjejí, to dělají v noci. 8Protože však patříme ke dni, budme střízliví, oblékněme si pancíř víry a lásky a přilbu naděje na spásu. 9Bůh nás totiž neurčil pro svůj hněv, ale pro získání spásy skrze našeho pána Ježíše Mesiáše. 10On za nás zemřel, takže ať už bdíme, nebo spíme ve smrti,<sup>15</sup> budeme žít spolu s ním. 11Tak se navzájem povzbuzujte a buďte se, jako to děláte vy.

12Prosíme vás, bratři a sestry, abyste uznávali ty, kdo mezi vámi pracují a vedou vás v pánu a napomínají vás. 13Važte si jich

<sup>10</sup> Smrt je v Ž 13:3 nazývána "spánkem smrti". Je to stav naprostého bezvědomí, který skončí teprve tehdy, až budou mrtví "probuzeni" ze spánku smrti při budoucím vzkříšení, až se Ježíš vrátí. Dan. 12:2 a Jan 11:11, 14 jsou jednoduché a rozhodující verše na toto důležité téma.

<sup>11</sup> Jak se to stane, je vysvětleno v následující větě. Mrtví v Kristu budou pozvednuti ze smrti a věřící, kteří přežijí, aniž by zemřeli, až do Ježíšova návratu, budou v jedné skupině uchvázeni, aby se setkali s Ježíšem, až sestoupí, aby všichni mohli doprovodit královskou osobnost na zemi, na kterou se vrátí, aby vládl v Jeruzalémě. "Být přiveden s Ježíšem předpokládá, že součástí tohoto procesu bude i povstání z mrtvých, v. 16" (*Expositor's Bible Commentary*, s. 276).

<sup>12</sup> Řecké sloveso *harpazo* zde znamená uchopit, chytit. Bylo zneužito k propagaci takzvaného "vytržení" před soužením, iluzorní události 7 let před druhým příchodem Ježíše v moci. Existuje pouze jeden Druhý příchod, nikoliv dva. V NZ se nevyskytuje podstatné jméno "vytržení". Uchváčení je zde součástí komplexu událostí, které nastá-

nou při jediném viditelném Ježíšově návratu, aby na zemi zřídil své království. Ježíš se vrátí na zem, aby na ní vládl (Zj 5:10; Dan 7:27). Neodejde znovu. Jeho příchod není „jen na skok“. Má "jednosměrnou" jízdenku na zem. Sedmá polnice ze Zj 11:15-18 je samozřejmě stejná událost jako poslední polnice z 1 Kor 15:52.

<sup>13</sup> Jedná se ovšem o zachycení křesťanů, aby se setkali s královskou osobností, která je na cestě zpět na zem. "Proto se pán setká se svou církví. Nebude muset čekat, až se postaví na zem, ale ti, kdo jsou připraveni a 'očekávají svého pána, až se vrátí' (Lk 22:35-40), uslyší jeho volání polnice a 'vyjdou, aby se setkali se ženichem' (Mt 25:1, 6)" (*Cambridge Bible for Schools and Colleges*, s. 106).

<sup>14</sup> osvícení spásnou pravdou evangelia. Spása není možná bez "nadšení pro pravdu, aby člověk mohl být spasen" (2 Tes 2:10).

<sup>15</sup> To je důkaz o stavu mrtvých až do okamžiku vzkříšení. Jsou v bezvědomí ve spánku, nikoli již odměnění nebo potrestáni, což by celé schéma a program NZ uvedlo do zmatku.

## 1. TESALONICKÝM

a ctěte je v lásce kvůli jejich práci. Buďte mezi sebou pokojní. <sup>14</sup>Žádáme vás, bratři a sestry, abyste napomínali neukázněné, povzbuzovali sklíčené, podporovali slabé a byli trpěliví ke všem. <sup>15</sup>Hleďte, aby nikdo nikomu neoplácel zlým za zlé, ale vždy hledejte to, co je dobré pro druhého i pro všechny. <sup>16</sup>Vždy se radujte. <sup>17</sup>Bez ustání se modlete. <sup>18</sup>Za všechno děkujte, protože taková je Boží vůle v Mesiáši Ježíši pro vás. <sup>19</sup>Neuhašujte ducha, <sup>20</sup>nepřehlížejte prorocství, <sup>21</sup>ale všechno zkoumejte a pevně se držte toho, co je dobré. <sup>22</sup>Vyhýbejte se každé formě zla.

<sup>23</sup>Sám Bůh pokoje ať vás učiní zcela svatými a ať je váš duch, duše i tělo<sup>16</sup> zachováno bez poskvrny při příchodu našeho pána Ježíše Mesiáše. <sup>24</sup>Ten, který vás povolává, je věrný a učiní to.

<sup>25</sup>Bratři a sestry, modlete se za nás.

<sup>26</sup>Pozdravte všechny věřící svatým políbením. <sup>27</sup>Slavnostně vám v pánu přikazují, abyste tento list dali přečíst všem bratřím a sestrám. <sup>28</sup>Milost našeho pána Ježíše Mesiáše budiž s vámi.

## 2. TESALONICKÝM

**1** <sup>1</sup>Od Pavla, Silvána a Timotea sboru Tesalonických v Bohu, našem Otci, a pánu Ježíši Mesiáši. <sup>2</sup>Milost vám a pokoj od Boha Otce a pána Ježíše Mesiáše.

<sup>3</sup>Měli bychom za vás, bratři a sestry, stále děkovat Bohu, jak se sluší, protože vaše víra se rozrůstá a láska každého z vás k sobě navzájem roste. <sup>4</sup>Proto o vás v Božích církvích s hrdostí mluvíme pro vaši vytrvalost a víru ve všech pronásledováních a souženích, která snášíte. <sup>5</sup>To je důkazem spravedlivého Božího soudu, abyste byli uznáni za hodné Božího království, pro které nyní trpíte. <sup>6</sup>Je spravedlivé, aby Bůh odplatil trápením těm, kdo vás trápí. <sup>7</sup>Spolu s námi vám, kteří trpíte, poskytne úlevu, až se pán Ježíš zjeví z nebe

se svými mocnými anděly v planoucím ohni,<sup>1</sup> a vykoná trest<sup>2</sup> na těch, kdo neznají Boha a neposlušají evangelium našeho pána Ježíše. <sup>9</sup>Ti podstoupí trest zkázy nadcházejícího věku, budou zavrženi z přítomnosti pána a slávy jeho moci, <sup>10</sup>až v onen den přijde, aby byl oslaven ve svých svatých<sup>3</sup> a aby mu vzdali obdiv všichni ti, kdo uvěřili, a vy jste uvěřili našemu svědectví o evangeliu. <sup>11</sup>S ohledem na to se za vás stále modlíme, aby vás náš Bůh shledal hodnými vašeho povolání a mocí naplnil každou vaši touhu po dobru a každý skutek víry, <sup>12</sup>aby jméno našeho pána Ježíše bylo oslaveno ve vás a vy v něm podle milosti našeho Boha a pána Ježíše Mesiáše.

<sup>16</sup> Tento jeden verš nemá sloužit jako "vědecká" analýza. "Duše" obvykle označuje celou osobnost, "duch" spíše mysl a intelekt. "Tělo" se často také vztahuje k celé osobě (Řím 12:1). Mezi duší a duchem není žádný podstatný rozdíl (Lk 1:46-47). Každé slovo má řadu významů. "Duše" nikdy neznamena nesmrtelnou duši, což je pohanická představa (viz na [focusonthe kingdom.org](http://focusonthe kingdom.org) naše brožura *What Happens When We Die?*, též česky *Co se děje, když zemřeme*).

<sup>1</sup> Je zřejmé, že Pavel věřil v jediný budoucí příchod (*parousii*, příchod) Ježíše. Není zde ani náznak "tajného" příchodu o 7 let dříve. V Pavlově pojetí je časovým bodem, do kterého musí křesťané snášet utrpení, veřejný příchod Ježíše v

moci a slávě, aby potrestal své nepřátele. To naprosto vylučuje dvojí druhý příchod. Pavlovy církve by očekávaly, že utrpení bude jejich údělem až do slavného příchodu Ježíše, který potrestá své nepřátele a odmění věrné.

<sup>2</sup> Jedná se o dobře známý (v obou zákonech) hrůzný Pánův den (Sof 1:14-18 atd.), v němž vylije svůj spravedlivý hněv na zlý svět, který se nepodřídil Ježíšovu učení. Lk 21:22 o této době hovoří jako o "dnech pomsty, v nichž se vše naplní".

<sup>3</sup> Svatí budou oslavenými vládci a správci v Království spolu s Ježíšem (Lk 19:17; Zj 2:26-27; Dan 7:18, 22, 27: všechny národy "je budou poslouchat", RSV).

**2** <sup>1</sup>V souvislosti s příchodem našeho pána Ježíše Mesiáše a naším shromážděním k němu vás, bratři a sestry, prosíme: <sup>2</sup>Nenechte se rychle vyvést z míry ani znepokojit žádným "duchovním" vyjádřením, žádným poselstvím nebo dopisem, který by předstíral, že pochází od nás, a který by naznačoval, že Pánův den je bezprostředně blízko nebo že už nadešel.<sup>4</sup> <sup>3</sup>Nenechte se nikým a ničím oklamat, protože než ten den přijde, musí nejprve nastat velká vzpoura a musí se objevit bezzákonný člověk, ten, který je určen

k záhubě. <sup>4</sup>Ten se vyvyšuje nad všechno, co se nazývá Bůh, a nad všechno, co si lid drží v úctě. Nakonec se dokonce sám usadí<sup>5</sup> v Božím chrámu<sup>6</sup> a bude o sobě tvrdit, že je Bůh<sup>7</sup>. <sup>5</sup>Nevzpomínáte si, že jsem vám o tom všem říkával, když jsem byl ještě s vámi?<sup>8</sup> <sup>6</sup>Víte tedy, že v současnosti existuje moc, která ho zadržuje, aby nebyl odhalen před svým určeným časem. <sup>7</sup>Mezitím už působí tajná energie nezákonnosti; ten, kdo ji nyní zadržuje, však v tom bude pokračovat, dokud nebude odstraněn z cesty. <sup>8</sup>Tehdy se

<sup>4</sup> Je chyba tvrdit, že slíbený den buď nastal, nebo nastane, aniž by mu předcházely nějaké události. Oblíbená teorie vytržení "před soužením" je zde Pavlovými slovy odsouzena. Existuje pouze jeden budoucí Ježíšův druhý příchod.

<sup>5</sup> "Vniká do chrámu a usedá v něm... On osobně usedá na trůn v chrámu... Chrám, který Kristus očistil a v němž se modlili první křesťané, a stejně tak i sám Pavel, tento dům modlitby pro všechny lidi byl předmětem zájmu každé křesťanské církve" (Lange, *Commentary*, 2 Thessalonians, s. 128).

<sup>6</sup> "Nejpřirozeněji je chápán jako skutečná budova a zásadní informace o budoucnosti v Jeruzalémě. Poznámka F. F. Bruce: "obraz zde představuje hmotnou svatyni". A *TDNT* ke Zj 11:1: "V tom případě máme zcela zřejmě uvažovat v termínech pozemského chrámu v Jeruzalémě" (sv. 4, s. 887). Chrám lze očekávat v Izraeli, protože tam bude stát ohavnost zpustošení (Mt 24:15; Mk 13:14) a Dan 9:27; 11:31 a 12:11 hovoří o přerušení obětního systému. Zj 11:1-2 podobně odkazuje na závěrečné tříapůlleté období soužení spojené s pošlapáváním (viz Zach 12:3, LXX), které Ježíš cituje také v Lk 21:24. Zj 11:2 je odkazem na Dan. 8:11-13, kde je svatyně stržena. Srov. Iz 63:18; Ž 79:1 o posledním období násilí před příchodem Království. Když Pavel poprvé představuje církev nebo jednotlivé věřící jako "chrám", nepoužívá určitý člen. Církev je "chrám Boží".

<sup>7</sup> Pavel zde naráží na Dan. 11:36, kde je popsán poslední zlý král severu. Ježíš mluvil o ohavnosti zpustošení, která stojí tam, kde by neměla (Mk 13:14), tj. usazuje se na svatém místě (Mt 24:15). Dan. 12:11, důležitý klíč k definici Ohavnosti zpustošení, nás informuje, že od zjevení Ohavnosti zpustošení uplyne asi tři a půl roku až do konce vidění, které je ve znamení vzkříšení mrtvých, kteří v současné době spí v prachu země a pro-

budí se, aby obdrželi své dědictví v Království a "život věku" (Dan 12,2). Tento Život nadcházejícího věku se v NZ objevuje asi 49krát, jde o život, který má být získán vzkříšením (nebo proměnou ještě za života, pokud člověk v době Ježíšova návratu ještě žije).

<sup>8</sup> Pavel strávil založením církve v Tesalonice snad jen několik týdnů, ale jeho učení o "čase konce" a důležitém sledu událostí, které povedou k Ježíšovu návratu, pro něj bylo nesmírně důležité a často se o něm diskutovalo. Zásadní význam těchto informací, které se podobají Ježíšově slavné Olivetské řeči v Mt 24, Mk 13 a Lk 21, musí věřící správně pochopit a předávat je dalším generacím, dokud nedojde k vrcholné události druhého příchodu. Opakované falešné a neúspěšné určování data nejenže rozprodalo miliony knih, ale má tendenci uvrhnout celé téma do nevalné pověsti. Je zcela jasné, že Ježíš se v budoucnu vrátí pouze jednou. Takzvané vytržení "PŘED soužením" je vymyšlené a nikde se v NZ nevyskytuje. Zvláště nápadná je jeho naprostá absence v pečlivém sledu událostí, který Ježíš uvádí v Mt 24 (a paralelách). Nezapomeňte, že mylná teorie předpokládá jak vytržení, tak vzkříšení mrtvých svatých před začátkem Velkého soužení. O této obrovské události, tedy o vytržení a vzkříšení před soužením, se Ježíš nikdy nezmiňuje. Jediný příchod, který uznává, se odehraje po Velkém soužení (Mt 24:29-31). Když někteří říkají, že Ježíš v Mt 24 mluvil k Židům, naznačují tím, že žádná Ježíšova slova nejsou určena nám! Všichni víme, že Ježíšovi učedníci byli Židé, ale měli bychom vědět, že Ježíšova slova jsou určena všem věřícím až do konce světa (srov. Jn 12:44nn; 2 Jn 7-9 pro důrazné varování). Jestliže Mt 24 není adresován nám, pak není pro nás určeno ani kázání na hoře, které bylo rovněž proneseno Ježíšovým židovským učedníkům?

zjeví ten bezzákonný, ten, kterého pán Ježíš zničí dechem svých úst a vyhladí leskem svého příchodu.<sup>9</sup> Ten bezzákonný uspořádá svůj vlastní "příchod", přičemž mu bude pomáhat satanova moc. Bude doprovázen nejrozumnějšími schopnostmi, zázraky a úžasnými, ale klamnými projevy Satanovy moci.<sup>10</sup> Jeho podvody zcela ošálí ty, kdo jsou na cestě do záhuby, jako trest za to, že odmítli pěstovat vášeň pro pravdu, která by jim zajišťovala spásu.<sup>11</sup> Kvůli tomu na ně Bůh vypustí energii klamu, aby uvěřili tomu, co je falešné.<sup>12</sup> V důsledku toho dopadne rozsudek na ty, kdo se rozhodli nevěřit pravdě, ale zalíbila se jim špatnost.

<sup>13</sup>Ale za vás, bratry a sestry milované páne, máme Bohu stále děkovat, protože vás Bůh od počátku vyvolil, abyste byli spaseni tím, že se stanete svatými skrze ducha a vírou v pravdu.<sup>14</sup> K tomu vás povolal skrze naše evangelium, abyste se mohli podílet na budoucí slávě<sup>11</sup> našeho pána Ježíše Mesiáše.<sup>15</sup> Proto, bratři a sestry, stůjte pevně a držte se zvyklostí, kterým jsme vás vyučovali, ať už ústním poselstvím, nebo naším dopisem.

<sup>16</sup>Nyní ať sám náš pán Ježíš Mesiáš a Bůh, náš Otec,<sup>12</sup> který si nás zamiloval a dal nám útěchu s ohledem na nadcházející věk a dobrou naději skrze milost, povzbuzuje posiluje vaše srdce v každém dobrém díle a slově.

**3** <sup>1</sup>A konečně, bratři a sestry, modlete se za nás, aby se Pánovo evangelium-slovo rychle šířilo a bylo oslaveno, jako se to stalo u vás, za abychom byli vysvobozeni od zvrácených a zlých lidí, protože ne každý má víru.<sup>3</sup> Věrný je však Pán, který vás bude posilovat a chránit před tím Zlým.<sup>4</sup> Máme ohledně vás důvěru v Pána, že děláte a budete dělat, co vám přikazujeme.<sup>5</sup> Kéž Pán usměrní vaše srdce k lásce k Bohu a k vytrvalosti Mesiáše.

<sup>6</sup>Přikazujeme vám, bratři a sestry, ve jménu našeho pána Ježíše Mesiáše, abyste se vyhýbali všem bratrům a sestrám, kteří žijí neukázněným životem, a ne podle tradice, kterou jste se od nás naučili.<sup>7</sup> Víte, že byste nás měli napodobovat, protože my jsme se mezi vámi nechovali neukázněně,<sup>8</sup> ani jsme nikomu nejedli jídlo bez placení. Místo toho jsme s prací a námahou pracovali dnem i nocí, abychom nikomu z vás nebyli na obtíž.<sup>9</sup> Ne proto, že bychom na to neměli právo, ale proto, abychom obětovali sami sebe jako příklad, který byste měli napodobovat.<sup>10</sup> Ještě když jsme byli s vámi, dávali jsme vám tento příkaz: Kdo nechce pracovat, ať nejí.<sup>11</sup> Slyšeli jsme totiž, že někteří z vás žijí neukázněným životem, nepracují, ale pletou se do cizích záležitostí.<sup>12</sup> Těmto lidem přikazujeme a napomínáme je v pánu Ježíši Mesiáši, aby pokojně pracovali a vydělávali si na vlastní

<sup>9</sup> Pavel nám v souvislosti s proroctvím předává zásadní pochopení. Cituje z Iz 11:4 a kontext všech Pavlových citátů je třeba podrobně studovat. Má se objevit asyrský nepřítel Boha a Božího lidu, včetně izraelského národa. Je nazván "Asyřan", což poukazuje na jeho původ na Blízkém východě, nikoli v Evropě! (Evropa není předmětem biblického proroctví.) Mesiáš v Mich. 5:5-6 je tím, kdo při svém příchodu vysvobodí Izrael od vpádu Asyřana. Tento pojem může zahrnovat zeměpisné oblasti, jako je starověká Asýrie, Babylon, Persie (viz Ezd 6:22, kde je perský král nazýván asyrským králem) a Sýrie. Zach 5 mluví o budoucím obchodním podniku v oblasti Nimrodovy země (viz Gn 10:9-11). Zach 12:3 v LXX hovoří o strašlivém vpádu do Izraele, o pošlapání Jeruzaléma a o tom, že se mu národy budou pošklebovat (další ref. je v Zach 13:8-9; 14:1-2).

Lk 21:24 cituje Ježíš ze Zach 12:3 v LXX a Ježíš se na tento verš znovu odvolává ve Zj 11:2-3. Až přijde Mesiáš, zachrání Izrael před asyrským antikristem (králem severu z Dan 11). Asyřan bude zničen v jezeře ohně a síry (Iz 30:33).

<sup>10</sup> Nenahraditelnou vlastností potřebnou ke spáse je "láska k pravdě" o všem, co Ježíš a apoštolové učili jako víru. Nemilovat tuto pravdu se rovná bezbožnosti (v. 12). To je více než etika; zahrnuje to víru ve veškeré Ježíšovo učení.

<sup>11</sup> "Sláva" je synonymem pro budoucí Království, které má být zjeveno při druhém Ježíšově příchodu.

<sup>12</sup> Jedná se o jednu ze 1300 zmínek o Bohu jako Otci v NZ. To je masivní důkaz unitárního, netrojičného chápání monoteismu, které sdílejí všichni bibličtí autoři.

## 1. TIMOTEOVI

obživu. <sup>13</sup>Vy však, bratři a sestry, neustávejte v konání toho, co je správné.

<sup>14</sup>Jestliže někdo neposlouchá naše poselství v tomto dopise, všímejte si ho a nestýkejte se s ním, aby se zastyděl. <sup>15</sup>Nepovažujte ho však za nepřítele, ale stále ho napomínejte jako bratra.

<sup>16</sup>Kéž vám sám Pán pokoje dá pokoj ve všech dobách a na všech cestách. Pán ať je s vámi všemi.

<sup>17</sup>Já, Pavel, píši tento pozdrav vlastní rukou, což je mým znamením v každém dopise. <sup>18</sup>Milost našeho pána Ježíše Mesiáše ať je s vámi všemi.

## 1. TIMOTEOVI

**1** <sup>1</sup>Od Pavla, apoštola Mesiáše Ježíše z příkazu Boha, našeho Spasitele, a Mesiáše Ježíše, naší naděje, <sup>2</sup>Timoteovi, mému opravdovému dítěti ve víře: Milost, milosrdenství a pokoj od Boha Otce a Mesiáše Ježíše, našeho pána.<sup>1</sup>

<sup>3</sup>Jak jsem tě naléhavě žádal, když jsem odcházel do Makedonie, zůstaň v Efezu, abys některým lidem přikázal, aby neučili falešné nauky, <sup>4</sup>ani aby nepřejímali mýty a nekonečné rodokmeny. Ti jen prosazují prázdné spekulace, a ne Boží plán nesmrtelnosti, který působí skrze víru. <sup>5</sup>Předmětem našeho učení je však láska, kterou plodí čisté srdce, dobré svědomí a opravdová víra. <sup>6</sup>Někteří se od nich odvrátili a zabředli do nesmyslných diskusí. <sup>7</sup>Chtějí být učiteli Zákona, ale nerozumějí ani tomu, co říkají, ani předmětu, na kterém sebestě trvají.

<sup>8</sup>Nuže, víme, že Zákon je dobrý, pokud ho člověk uplatňuje oprávněně. <sup>9</sup>Uvědomujeme si, že Zákon není určen pro bezúhonného člověka, ale pro bezzákonné a vzpurné lidi, pro bezbožníky a hříšníky, pro nesvaté a neuctivé, pro ty, kdo zabíjejí své otce nebo

matky, pro vrahy, <sup>10</sup>pro sexuálně nemravné, homosexuály, únosce, lháře, křivopřísežníky a cokoli dalšího, co odporuje učení o zdravém životě. <sup>11</sup>Toto učení je založeno na evangeliu slávy blaženého Boha, které mi bylo svěřeno.

<sup>12</sup>Děkuji Mesiáši Ježíši, našemu pánu,<sup>2</sup> který mě zmocnil, protože mě považoval za věrného a pověřil mě službou – <sup>13</sup>ačkoli jsem byl dříve rouhačem, pronásledovatelem a násilníkem. Přesto se mi dostalo milosrdenství, protože jsem jednal z nevědomosti a nevíry, <sup>14</sup>a milost našeho pána mě zaplavila spolu s vírou a láskou, které jsou v Mesiáši Ježíši.<sup>3</sup> <sup>15</sup>Tento výrok je důvěryhodný a zaslouží si, aby byl plně přijat: "Mesiáš Ježíš přišel na svět, aby zachránil hříšníky" - a já jsem ten nejhorší z nich! <sup>16</sup>Ale právě proto jsem obdržel milost, aby na mně jako na nejhorším z hříšníků Mesiáš Ježíš ukázal svou nesmírnou trpělivost jako příklad pro ty, kdo v něho uvěří pro život nadcházejícího věku.<sup>4</sup> <sup>17</sup>Králi věků, nesmrtelnému a neviditelnému, tomu jedinému, jenž je Bůh,<sup>5</sup> budiž čest a sláva na věky věků! Amen.

<sup>1</sup> Pavlova unitární víra se opakuje na samém začátku jeho listů. Bůh je Otec (jako asi 1300krát v NZ) a Ježíš je můj/náš pán ze Ž 110:1, kde *adoni* (195krát ve SZ) není nikdy titulem Božství. Ježíš je pán Mesiáš (Lk 2:11), nikoliv Pán Bůh – což by znamenalo dva bohy!

<sup>2</sup> Pavel se jistě někdy modlil k Ježíši, přičemž důkuvzdání je jednou z forem modlitby. To bylo Ježíšem povoleno v Jn 14:14 (ne v KJV).

<sup>3</sup> Víra, kterou Pavel popisuje, je stejná víra, jaká byla u Ježíše. Nejenže věříme v Ježíše; musíme mít stejnou víru jako on, což znamená poslušnost vůči němu a jeho slovům/evangelium o Království. Viz varování v 1. Tim. 6:3; 2 Jan 7-9.

<sup>4</sup> Nadcházející věk je budoucí věk Božího království, které bude slavnostně otevřeno po celém světě, až se Ježíš vrátí a usedne na Davidův trůn v Jeruzalémě. Nahradí "nynější zlý věk" (Gal 1:4), který je pod vládou Satana, jenž je "bohem tohoto světového systému" (2 Kor 4:4).

<sup>5</sup> Typický unitární, netrinitární výrok o tom, kdo je jediný Bůh. Přesně odráží židovské dědictví Pavla a všech autorů NZ. Mal. 2:10 shrnuje toto jednoduché vyznání víry: "Což nemáme všichni jednoho Otce? Nestvořil nás jeden Bůh?" Bůh a Otec jsou ekvivalenty, což platí o 1300 výskytech v NZ. V Dan. 3:17 LXX se mladíci odvolávali na "našeho jediného PÁNA" a Ježíš v Mk 12:29 po-

<sup>18</sup>Timoteji, mé dítě, předávám ti toto poučení v souladu s proroctvími, která o tobě byla dříve vyřčena, abys skrze tato proroctví sváděl dobrý boj. <sup>19</sup>Aby se ti to dařilo, musíš si uchovávat víru a dobré svědomí. Někteří je odvrhli a utrpěli ztroskotání víry. <sup>20</sup>Mezi nimi jsou i Hymenaios a Alexandr, které jsem vydal Satanovi, aby byli ukáznění a nerouhali se.

**2** <sup>1</sup>Především tedy naléhavě žádám, aby se za všechny konaly prosby, modlitby, přímlyvy a díkůvzdání, <sup>2</sup>za krále a všechny, kdo mají pravomoc, abychom mohli vést klidný a pokojný život ve vši zbožnosti a důstojnosti. <sup>3</sup>Tyto modlitby jsou dobré a příjemné Bohu, našemu Spasiteli, <sup>4</sup>neboť On si přeje, aby všichni lidé byli spaseni a došli k poznání pravdy<sup>6</sup> - <sup>5</sup>totiž, že existuje jeden Bůh a jeden prostředník mezi tímto jedním Bohem a lidstvem, Mesiáš Ježíš, který sám je člověk. <sup>6</sup>On dal sám sebe jako výkupné za všechny, jako svědectví v určený čas. <sup>7</sup>K tomu jsem byl ustanoven hlasatelem a apoštolem - říkám pravdu, nelžu - a učitelem pohanů k víře a k pravdě. <sup>8</sup>Chci tedy, aby se muži na každém místě modlili a zvedali přitom svaté ruce bez hněvu a hádek.

<sup>9</sup>Také ženy by se měly oblékat vhodně, skromně a slušně. Jejich krásou by neměly být složité účesy, zlato, perly nebo drahé šaty, <sup>10</sup>ale dobré skutky, jak se sluší na ženy, které tvrdí, že jsou Božími ctitelkami. <sup>11</sup>Žena by se měla učit tiše<sup>7</sup> s plnou podřízeností.

tvrdil unitární vyznání Izraele v naprosté shodě s židovským učencem prvního století.

<sup>6</sup> Poznání pravdy má za svůj rámec unitární výrok, který následuje a v němž je definice jediného Boha a Ježíše křišťálově jasná, podle vzoru stanoveného zastřešujícím textem Ž 110:1, jímž se řídí NZ.

<sup>7</sup> Tento text nesmí být v rozporu s dřívějším pokynem v 1 Kor 11:5, že ženy se mohou "modlit a prorokovat" (tj. povzbuzovat a vzdělávat), pokud to dělají vhodným způsobem.

<sup>8</sup> Biskupové, pastoři a starší mají v NZ stejnou funkci. Jedná se o různé způsoby označení představených a učitelů církve.

<sup>9</sup> Pavel nezatěžoval ženy odpovědností za vedení církevních skupin. Vedoucí úlohu omezuje na

<sup>12</sup>Ženě však nedovoluji, aby vyučovala muže nebo nad ním vládla; místo toho má být tichá. <sup>13</sup>Nejdříve byl totiž stvořen Adam a pak Eva. <sup>14</sup>A Adam nebyl oklamán, ale žena, protože byla zcela oklamána, upadla do hříchu. <sup>15</sup>Ona však bude zachráněna plozením dětí, pokud setrvá ve víře, lásce a svatosti se sebeovládáním.

**3** <sup>1</sup>Toto úsloví je důvěryhodné: "Pokud někdo usiluje o postavení staršího<sup>8</sup>, touží po vznešeném díle." <sup>2</sup>Starší tedy musí být bezúhonný, manžel<sup>9</sup> jedné ženy, zdrženlivý, rozvážný, úctyhodný, pohostinný, schopný učitel, <sup>3</sup>ne opilec, ne násilník, ale jemný, pokojný, bez lásky k penězům. <sup>4</sup>Svou domácnost by měl vést dovedně, své děti by měl mít pod kontrolou ve vši důstojnosti. <sup>5</sup>Pokud však někdo neumí vést svou vlastní domácnost, jak se bude starat o Boží církev? <sup>6</sup>Nesmí být nově obrácený, jinak by se mohl stát arogantním a upadnout do stejného odsouzení jako padl Dábel.<sup>10</sup> <sup>7</sup>Musí mít také dobrou pověst u lidí zvenčí, aby neupadl v nevážnost a do Dáblovy pasti.

<sup>8</sup>Stejně tak diakoni mají být čestní, ne pokrytci, nemají nadměrně pít,<sup>11</sup> nemají být chamtiví, <sup>9</sup>mají se s čistým svědomím držet zjevených pravd víry. <sup>10</sup>Také oni musí být nejprve vyzkoušeni, a pokud se osvědčí jako bezúhonní, ať slouží jako diakoni. <sup>11</sup>Také jejich manželky musí být počestné, ne pomlouvачné, střídme a ve všem věrné. <sup>12</sup>Diakoni musí být manželi jedné ženy a musí doved-

osoby, které jsou manželi jedné ženy. To ovšem znamená, pokud jsou manželé, což by běžně platilo. Pavel uznával, že muž žijící v celibátu je pro službu naprosto způsobilý, a Pavel sám zřejmě ženatý nebyl.

<sup>10</sup> Ukazuje, že Dábel uplatnil svobodnou vůli a vzbouřil se proti Bohu. Byl odsouzen za svou vzpouru (Gn 3:14-15; Řím 16:20; Zj 20:2-3).

<sup>11</sup> Přbytek alkoholu je v Písmu odsuzován, ale ne alkohol (víno a silné nápoje) jako takový. Mezi opilstvím a vhodným užíváním alkoholu při oslavách a Pánově večeři je obrovský rozdíl. Ježíš proměnil 120 litrů vody ve víno pro účely oslavy na svatbě. Takzvané "hnutí střídmosti" bylo ve skutečnosti hnutím prohibičním, které šlo nad rámec Písma.

ně vést své děti i svou vlastní domácnost. <sup>13</sup>Ti, kdo dobře slouží jako diakoni, si totiž získávají dobré postavení a velkou důvěru ve víře, která je v Mesiáši Ježíši.

<sup>14</sup>Píši ti tyto pokyny a doufám, že k tobě brzy přijdu. <sup>15</sup>Pokud se však zdržím, budeš vědět, jak se máš chovat v Boží domácnosti, kterou je církev živého Boha, opora a základ pravdy. <sup>16</sup>A zcela jistě je zjevení zbožnosti veliké: ten, který<sup>12</sup> se objevil jako člověk, byl ospravedlněn v duchu, viděn anděly, zvěstován mezi pohany, uvěřeno v něj ve světě, vzat do slávy.

**4** <sup>1</sup>Duch však výslovně říká, že v pozdějších dobách někteří odpadnou od víry a budou se zabývat lživými duchy a naukami, jež šíří démoni,<sup>13</sup> za to skrze pokrytectví lhářů, jejichž svědomí je spáleno. <sup>3</sup>Tito lidé zakazují manželství a požadují zdrženlivost od pokrmů, které Bůh stvořil, aby je s díky přijímali ti, kdo věří a znají pravdu. <sup>4</sup>Všechno, co Bůh stvořil, je totiž dobré a nic by nemělo být zavržováno<sup>14</sup>, pokud je přijímáno s díkyvzdáním, <sup>5</sup>protože je to posvěceno Božím slovem a modlitbou.

<sup>6</sup>Když na to budeš bratry a sestry upozorňovat, budeš dobrým služebníkem Mesiáše Ježíše, živěným slovy víry a zdravého učení, které jsi následoval. <sup>7</sup>Ale odmítej mít cokoli společného s bezbožnými a pošetilými mýty. Spíše se cvič ve zbožnosti, <sup>8</sup>protože tělesný trénink má sice nějaký užitek, ale zbožnost je prospěšná v každém ohledu, protože ský-tá slib pro nynější život i pro život nadcházející. <sup>9</sup>Tento výrok je důvěryhodný a zaslouží si, aby byl plně přijímán. <sup>10</sup>Ve skutečnosti se o to snažíme a usilujeme, protože jsme svou nadějí vložili v živého Boha, který je Spasitelem všech lidí, zvláště věřících.

<sup>11</sup>Přikazuj a vyučuj tyto věci. <sup>12</sup>Nedovol, aby se na tebe někdo díval svrchu kvůli tvému mládí, ale dávej věřícím příklad svou řečí, chováním, láskou, vírou a čistotou. <sup>13</sup>Než přijdu, tak věnuj pozornost veřejnému čtení Písma, napomínání a vyučování. <sup>14</sup>A nezanedbávej svůj duchovní dar, který ti byl dán spolu s prorockými slovy, když na tebe starší vložili ruce. <sup>15</sup>Na těchto věcech usilovně pracuj, věnuj se jim, aby tvůj pokrok byl každému viditelný. <sup>16</sup>Buď svědomitý ve svém životě i ve svém učení. Vytrvávej při těchto věcech, protože, budeš-li tak činit, zachrániš sebe i ty, kdo tě poslouchají.

**5** <sup>1</sup>Se starším mužem nemluv přísně, ale vybízej ho jako otce. S mladšími muži mluv jako s bratry, <sup>2</sup>se staršími ženami jako s matkami a s mladšími ženami jako se sestrami, a to s naprostou čistotou.

<sup>3</sup>Cti a podporuj vdovy, které jsou skutečně v nouzi. <sup>4</sup>Má-li však vdova děti nebo vnoučata, měli by se naučit plnit povinnosti nejprve vůči vlastní rodině a splácet rodičům, protože to je Bohu milé. <sup>5</sup>Vdova, která je skutečně v nouzi a zůstala úplně sama, vkládá svou naději na Boha a dnem i nocí setrvává v prosbách a modlitbách. <sup>6</sup>Ale vdova, která žije pro své potěšení, je mrtvá ještě během svého života. <sup>7</sup>Tyto věci stále nařizuj, aby nikdo nemohl být obviňován. <sup>8</sup>Jestliže však někdo nezaopatřuje své příbuzné, zvláště svou rodinu, zapřel víru a je horší než nevěřící.

<sup>9</sup>Žádná vdova by neměla být zařazena na seznam podporovaných, pokud jí není alespoň šedesát let a nebyla ženou jednoho muže.<sup>15</sup> <sup>10</sup>Musí být pověstná dobrými skutky – to znamená, že dobře vychovala své děti, projevovala pohostinnost, umývala nohy<sup>16</sup>

<sup>12</sup> KJV zde vychází z poškozeného rukopisu a čte "Bůh se zjevil...". V řečtině je "ten, který se zjevil...", což odkazuje na Ježíše jako Božího Syna, jak je definován v Lukášovi 1:35.

<sup>13</sup> Tj. učení pocházející z mysli démonů, nadpřirozených osobností.

<sup>14</sup> Ježíš zduchovněl zákony o jídle, "očistil všechny pokrmy", jak ukazuje Markova poznámka v Mk 7:19: "Takto mluvil Ježíš, když očišťoval

všechny pokrmy". Podobně Pavel, mluvící jako Žid a křesťan, považoval zákony o jídle z Lev 11 za překonané (viz Řím 14:14, 20; 1 Kor 9:20-21). Jejich opětovné zavedení by znamenalo postavit bariéru mezi Židy a pohany, která byla v Kristu odstraněna (Ef 2:14; Kol 2:16-17; Gal 4:10).

<sup>15</sup> Tj. byla řádně provdána.

<sup>16</sup> Odkaz na skutky služby prokázané křesťanům.



svatým, pomáhala těm, kteří byli v nouzi – věnovala se každému dobrému dílu. <sup>11</sup>Mladší vdovy však do seznamu nezařazuj, protože pokud je od Mesiáše odvede smyslná touha, chtějí se vdát <sup>12</sup>a dočkají se odsouzení za porušení původního slibu.<sup>17</sup> <sup>13</sup>Zároveň se také mohou naučit být líné a chodit od domu k domu. Nejenže jsou líné, ale jsou také pomlouvačné a dotěrné a říkají věci, které by říkat neměly. <sup>14</sup>Proto chci, aby se mladší ženy vdávaly, vychovávaly děti, vedly své domácnosti a nedaly protivníkovi příležitost nás obviňovat. <sup>15</sup>Některé totiž už zbloudily, aby následovaly Satana. <sup>16</sup>Má-li některá věřící žena v rodině vdovy, ať jim pomáhá a církev ať není zatěžována, aby mohla pomáhat vdovám, které to skutečně potřebují.

<sup>17</sup>Starší, kteří dobře vedou, by měli být považováni za hodné dvojnásobné cti a finanční náhrady, zvláště ti, kteří usilovně kážou a učí. <sup>18</sup>Vždyť Písmo říká: "Nedávej volovi náhubek, když mlátí obilí," a "Dělník si zaslouží svou mzdu." <sup>19</sup>Nepřijímej obvinění proti staršímu, pokud není podloženo dvěma nebo třemi svědky. <sup>20</sup>Veřejně kárej ty starší, kteří setrvávají v hříchu, aby se báli i ostatní. <sup>21</sup>Slavnostně tě zavazují v přítomnosti Boha a Mesiáše Ježíše a vyvolených andělů, abys tyto příkazy plnil bez předsudků a jakéhokoli zvýhodňování. <sup>22</sup>Nebud' příliš ukvapený, abys někoho ustanovil a podílel se tak na hříších druhých. Uchovávej se v čistotě.

<sup>23</sup>Přestaň pít jen vodu, ale pij trochu vína kvůli svému žaludku a častým nemocem.

<sup>24</sup>Hříchy některých lidí jsou zjevné, předbíhají je a vedou k soudu. Hříchy jiných jdou za nimi. <sup>25</sup>Stejně tak jsou zjevné dobré skutky a ty, které zjevné nejsou, nemohou zůstat skryty.

**6** <sup>1</sup>Všichni, kdo jsou pod jhem jako služebníci, mají považovat své pány za hodné veškeré úcty, aby se nepomlouvalo Boží jmé-

no a Jeho učení. <sup>2</sup>A ti, kdo mají pány, kteří jsou věřící, by jim neměli prokazovat méně úcty, protože jsou to bratři, ale měli by jim sloužit ještě svědomitěji, protože ti, kdo mají prospěch z jejich služby, jsou věřící a chovají se k nim s láskou. To vše vyučuj a k tomu povzbuzuj.

<sup>3</sup>Jestliže někdo vyučuje jiné nauky a ne-souhlasí s uzdravujícími slovy, totiž s učení, které dal náš pán Ježíš Mesiáš,<sup>18</sup> a tedy s učení, které prosazuje zbožnost, <sup>4</sup>je domýšlivý, ničemu nerozumí, ale má nezdravý zájem na sporech a hádkách o slova. To vede k závisti, nesvárům, pomlouvám, zlým podezřením <sup>5</sup>a neustálým neshodám mezi lidmi, jejichž mysl je zkažená, kteří jsou zbaveni pravdy a kteří si představují, že zbožnost je prostředkem k finančnímu zisku. <sup>6</sup>Avšak zbožnost spolu se spokojeností je velký zisk. <sup>7</sup>Nic jsme si totiž na svět nepřinesli, takže si nic nemůžeme odnést. <sup>8</sup>Máme-li však jídlo a přístřeší, máme s tím být spokojeni. <sup>9</sup>Ti, kdo chtějí zbohatnout, však upadají do pokušení, do léčky a do mnoha pošetilých a škodlivých tužeb, které vrhají lidi do záhuby a zkázy. <sup>10</sup>Láska k penězům je totiž kořenem všeho zla a touhou po nich se někteří odchýlili od víry a probodli se mnoha bolestmi.

<sup>11</sup>Ty však, člověče Boží, od těchto věcí utíkej, místo toho usiluj o spravedlnost, zbožnost, víru, lásku, vytrvalost a laskavost. <sup>12</sup>Vybojuj dobrý boj pro víru. Chop se života nadcházejícího věku, k němuž jsi byl pozván a k němuž ses před mnoha svědky veřejně a dobře přihlásil. <sup>13</sup>V přítomnosti Boha, který dává život všemu, a Mesiáše Ježíše, který vykonal své dobré vyznání před Pontským Pilátem, ti ukládám, <sup>14</sup>abys bez viny a bez úhony plnil tento příkaz až do příchodu našeho Pána Ježíše Mesiáše, <sup>15</sup>kterého Bůh přivede v pravý čas. On je požehnaný a jediný vládce, Král králů a Pán pánů. <sup>16</sup>On jediný má nesmrtelnost<sup>19</sup> a žije v nedosažitelném

<sup>17</sup> Možné významy jsou původní křesťanská víra nebo slib, že se nevdá.

<sup>18</sup> Všechno v NZ, samotná spása, závisí na našem přilnutí k Ježíši tím, že věříme a praktikujeme jeho učení (J 7:16), shrnuté jako evangelium o Království (Mk 1:14-15; Mt 13:19). Hlav-

ním cílem Dávla je zabránit lidem věřit slovům evangelia o Království (Lk 8:11-12; Mk 4:11-12).

<sup>19</sup> Otec je v NZ 1300krát nazýván jediným Bohem. On jediný má nesmrtelnost ze své podstaty. Bůh se nemůže narodit ani zemřít. Bůh udělil nesmrtelnost Ježíši a slibuje nesmrtelnost

světla a žádný člověk ho neviděl ani nemůže vidět. Jemu budiž čest a vláda na věky! Amen.

<sup>17</sup>Těm, kdo jsou v tomto věku bohatí, prikazuji, aby nebyli domýšliví a nespolehali na nejistotu hmotného bohatství, ale aby svou naději upínali k Bohu, který nás bohatě zásobuje vším, z čeho se můžeme těšit. <sup>18</sup>Poučuj je, aby konali dobro, byli bohatí dobrými skutky a štedří a dělili se s

ostatními. <sup>19</sup>Tak pro sebe budou ukládat poklad jako pevný základ pro nadcházející věk, a tak se chopí života, který je skutečně životem.

<sup>20</sup>Timoteji, střež, co ti bylo svěřeno, vyhýbej se rouhavým řečem a rozporům onoho systému "poznání", jak je lživě nazýván. <sup>21</sup>Jeho hlásáním se někteří lidé odchýlili od víry. Milost budiž s tebou.

## 2. TIMOTEOVI

**1** <sup>1</sup>Od Pavla, apoštola Mesiáše Ježíše z Boží vůle, abych předával slib života v Mesiáši Ježíši, <sup>2</sup>Timoteovi, mému milovanému duchovnímu synu: Milost, milosrdenství a pokoj od Boha, který je Otec<sup>1</sup> a od Mesiáše Ježíše, našeho pána<sup>2</sup>.

<sup>3</sup>Děkuji Bohu, jemuž sloužím s čistým svědomím jako moji předkové, když na tebe neustále vzpomínám ve svých modlitbách dnem i nocí. <sup>4</sup>Připomínám si tvé slzy a toužím tě spatřit, abych byl naplněn radostí. <sup>5</sup>Také vzpomínám na opravdovou víru, která žila nejprve ve tvé babičce Lois, potom ve tvé matce Eunice, a jsem přesvědčen, že je i v tobě. <sup>6</sup>Proto ti připomínám, abys uchovával plamen Božího daru, který je v tobě skrze vkládání mých rukou. <sup>7</sup>Bůh nám totiž nedal ducha bázlivosti, ale ducha moci, lásky a zdravé mysli.

<sup>8</sup>Tak se nikdy nestyd' za evangelium-svědectví našeho Pána ani za mne, jeho vězně. Místo toho se mnou sdílej utrpení

pro evangelium, a to Boží mocí. <sup>9</sup>On je ten, Kdo nás spasil tím, že nás pozval svatým povoláním, nikoliv na základě našich skutků, ale na základě svého záměru a milosti,<sup>3</sup> která nám byla dána v Mesiáši Ježíši před věky věků,<sup>4</sup> <sup>10</sup>ale nyní byla odhalena při zjevení našeho spasitele Mesiáše Ježíše. Ten zrušil smrt a prostřednictvím evangelia vynesl na světlo život a nesmrtelnost.<sup>5</sup> <sup>11</sup>Bůh mě ustanovil za hlasatele, apoštola a učitele tohoto evangelia. <sup>12</sup>A proto nyní trpím těmito věcmi. Ale nestydím se, protože znám toho, komu jsem uvěřil, a jsem přesvědčen, že on je schopen střežit to, co mi bylo svěřeno, až do onoho Dne. <sup>13</sup>Proto se pevně drž toho vzoru uzdravujících slov, která jsi ode mne slyšel, ve víře a lásce, které jsou v Mesiáši Ježíši.<sup>6</sup> <sup>14</sup>Střež dobrý poklad, který ti byl svěřen, skrze svatého ducha, který v nás žije.

<sup>15</sup>Víš, že mě všichni v provincii Asie opustili, včetně Fygela a Hermogena. <sup>16</sup>Kéž

věrným ve vzkříšení, které nastane při Ježíšově návratu (1 Kor 15:23)

<sup>1</sup> Řecký doslova zní "Bůh Otec" nebo Otec Bůh. Slovo "Bůh" se ve NZ 1300krát vztahuje k Otci, který je "jediný, kdo je pravý Bůh" (Jn 17:3). Ježíš je jednou nazván "bůh" v Heb 1:8 (Ž 45:6) a Tomáš v Jn 20:28 konečně poznává, že při pohledu na Mesiáše člověk vidí Boha, který je dokonale vyjádřen ve Svém jedinečném Synu (Jn 14:9).

<sup>2</sup> Ježíš je pán Mesiáš (Lk 2:11), rozhodně ne Pán Bůh, což by vytvářelo dva Bohy, a tím by došlo k porušení prvního přikázání. Titul "náš pán" je odvozen z ústředního a určujícího verše Ž. 110:1, kde je Mesiáš "můj pán", *adoni*, což ve všech 195 výskytech nikdy neznamená Bůh. *Adoni*, můj pán, nám poskytuje výraz "náš pán Ježíš Mesiáš", opakovaně používaný pro Ježíše. Slepci rozpoznali mesiášský titul "pán", když se Ježíše dovolávali "pane, synu Davidův" (Mt 20:30; srov. 15:22). Bylo pozorováno, že

titul "pán" se vztahuje na Boha, jiné nadřazené, a dokonce i na zahradníka (Jn 20:15).

<sup>3</sup> Evangelium o Boží milosti je ve Sk 20:24-25 definováno jako evangelium o Království. Velkým Božím plánem a záměrem je udělit nesmrtelnost lidem, kteří poslouchají Ježíše (Heb 5:9).

<sup>4</sup> Heb 1:2 říká, že Bůh udělal "věky" s ohledem na Mesiáše, a dokonce ještě předtím, než tyto věky začaly, byl božský plán koncipován.

<sup>5</sup> Jediné evangelium o Království, jak je jako první hlásal Ježíš (Mk 1:14-15; Lk 4:43; Heb 2:3) a všichni autoři NZ (Pavel ve Sk 19:8; 20:24-25; 28:23, 30, 31; srov. 8:12).

<sup>6</sup> Stejná víra a hlásání evangelia o Království podle vzoru samotného Ježíše (Lk 4:43; Mk 1:14-15). Víra v Ježíše nesmí být nikdy oddělena od víry v Ježíšova slova a od poslušnosti vůči nim, počínaje Mk 1 a nezapomínaje na Ježíšovu základní definici Boha v Mk 12:29.

Pán udělí milost Oneziforově domácnosti, protože mě často občerstvoval a nestyděl se za mé okovy. <sup>17</sup>Když byl v Římě, usilovně mě hledal a našel. <sup>18</sup>Kéž mu pán dá, aby v onen Den našel milosrdenství od Pána. Dobře víš, jakými všemi způsoby sloužil v Efezu.

**2** <sup>1</sup>Tak i ty, mé dítě, buď silný skrze milost, která se nachází v Mesiáši Ježíši. <sup>2</sup>Co jsi ode mne uslyšel v přítomnosti mnoha svědků, předávej věrným mužům, kteří budou schopni učit i jiné. <sup>3</sup>Přijmi svůj podíl na utrpení jako dobrý voják Mesiáše Ježíše. <sup>4</sup>Nikdo, kdo slouží jako voják, se nezapléta do každodenních záležitostí. Jeho cílem je zalíbit se svému veliteli. <sup>5</sup>A pokud někdo soutěží jako sportovec, nezíská žádnou medaili, pokud nesoutěží podle pravidel. <sup>6</sup>Tvrdě pracující zemědělec si zaslouží, aby jako první dostal svůj díl úrody. <sup>7</sup>Přemýšlej o tom, co říkám, a pán ti dá ti naprosté pochopení.

<sup>8</sup>Pamatuj na Ježíše Mesiáše, vzkříšeného z mrtvých, biologického potomka Davidova podle mého evangelia. <sup>9</sup>Pro toto evangelium trpím, až se stávám zločincem v řetězech, ale Boží slovo<sup>7</sup> není spoutáno! <sup>10</sup>Proto všechno snáším kvůli vyvoleným, aby i oni získali spásu v Mesiáši Ježíši a slávu nadcházejícího věku. <sup>11</sup>Tento výrok je věrohodný: Když jsme s ním zemřeli, budeme s ním i žít. <sup>12</sup>Pokud vytrváme, budeme s ním také panovat jako králové.<sup>8</sup> Jestliže se ho zřekneme, zřekne se i on nás. <sup>13</sup>Jsmeli-li nevěrní, on sám zůstává věrný, protože nemůže zapřít sám sebe.

<sup>14</sup>Proto lidem tyto věci připomínej a důrazně je před Bohem nabádej, aby se nehádali o slova, což není nijak prospěšné a vede to ke zkáze posluchačů. <sup>15</sup>Snaž se vydávat sebe sama za schváleného před Bohem, za pracovníka, který se nemusí stydět, a rozumně vykládajícího evangelium - slovo pravdy. <sup>16</sup>Vyhýbej se však rouhavým řečem, protože vedou k ještě větší bezbožnosti ty, kdo se jich dopouštějí. <sup>17</sup>Jejich po-

selství se bude šířit jako gangréna. Mezi ně patří Hymeneus a Filétos, <sup>18</sup>kteří se odchyli od pravdy tím, že tvrdí, že vzkříšení už nastalo, a podrývají víru některých lidí. <sup>19</sup>Přesto zůstává pevný Boží základ, zpečetěný tímto nápisem: "Pán zná ty, kdo mu patří," a "každý, kdo vyznává Pánovo jméno, se musí odvrátit od zlého".

<sup>20</sup>Nuže, ve velkém domě, jsou nejen zlaté a stříbrné nádoby, ale i ty ze dřeva a z hlíny, některé ke zvláštnímu použití a jiné k obyčejnému. <sup>21</sup>Pokud se tedy někdo očistí,<sup>9</sup> stane se zvláštním nástrojem, odděleným, užitečným pánovi, připraveným ke každému dobrému dílu. <sup>22</sup>Utíkej od zlých žádostí mládí a usiluj o poctivost, víru, lásku a pokoj ve společnosti těch, kdo vyzývají pána z čistého srdce. <sup>23</sup>Ale zavrhuji hloupé a neinformované spory, protože víš, že plodí jen konflikty. <sup>24</sup>Pánův služebník se nesmí zaplétat do sporů, ale musí být ke všem laskavý, schopný učit a trpělivý, <sup>25</sup>s mírností napravovat odpůrce. Snad jim Bůh dopřeje pokání vedoucí k poznání pravdy, <sup>26</sup>a oni možná přijdou k rozumu a uniknou Ďáblově pasti poté, co se jím nechali zajmout, aby plnili jeho vůli.

**3** <sup>1</sup>Ale uvědom si toto: V posledních dnech nastanou hrozné časy. <sup>2</sup>Lidé budou milovat sami sebe, milovat peníze, budou vychloubační, domýšliví, rouhači, neposlušní rodičů, nevděční, bezbožní, <sup>3</sup>ne-milosrdní, svárliví, pomlouvající, bez sebeovládání, suroví, bez lásky k tomu, co je dobré, <sup>4</sup>proradní, lehkomyšní, domýšliví, spíše milující rozkoš než milující Boha. <sup>5</sup>Budou sice zastávat vnější formu náboženství, ale budou popírat jeho moc. Takových lidí se tedy vystříhej. <sup>6</sup>Někteří z nich se totiž vkrádají do domácností a zmocňují se slabých žen obtížených hříchy a ovládaných nejružnějšími vášněmi. <sup>7</sup>Takové ženy se stále učí, ale nikdy nejsou schopny dospět k poznání pravdy.<sup>10</sup> <sup>8</sup>Stejně jako se Jannes a Jambres postavili proti Mojžíšovi, tito lidé se staví proti pravdě. Jejich mysl je naruše-

<sup>7</sup> Zkrácený výraz pro evangelium o Království, nikoliv synonymum pro Bibli. Viz Mt 13:19; Mk 4; Lk 8; 4:43; 5:1 a často ve Skutcích.

<sup>8</sup> Zj 5:9-10; Dan 7:18, 22, 27 (RSV); Mt 19:28; Zj 20:1-6.

<sup>9</sup> To rozhodně není kalvinismus! Pavel nabádá věřící, aby převzali odpovědnost za to, že jsou čistou nádobou.

<sup>10</sup> Definováno v 1 Tim 2:4-5 jako správné chápání pravého Boha ve vztahu k člověku Mesiáši Ježíši.

ná a oni jsou k víře nezpůsobilí. <sup>9</sup>Nedosáhnou dalšího pokroku, protože jejich pošetilost bude každému zřejmá, stejně jako tomu bylo u Jannese a Jambrese.

<sup>10</sup>Ty jsi však sledoval mé učení, chování, záměr, víru, trpělivost, lásku a mou vytrvalost, <sup>11</sup>spolu s pronásledováním a utrpením, které jsem zakoušel v Antiochii, Ikoniu a Lystře. Jaká pronásledování jsem snášel, a pán mě ze všech vysvobodil! <sup>12</sup>Všichni, kdo touží žít zbožně v Mesiáši Ježíši, jsou totiž nuceni trpět pronásledováním. <sup>13</sup>Ale zlí lidé a šarlatáni budou stále horší a horší, budou klamat a nechají se klamat.<sup>11</sup> <sup>14</sup>Ty však setrvávej v tom, čemu ses naučil a o čem ses přesvědčil. Znáš přece toho, od koho ses to naučil, <sup>15</sup>a od dětství znáš svatá Písma,<sup>12</sup> která ti dokážou poskytnout moudrost vedoucí ke spáse skrze víru, která je v Mesiáši Ježíši. <sup>16</sup>Všechno Písmo je inspirováno Bohem a je užitečné k vyučování, k odhalování omylů, k nápravě a k výchově v bezúhonnosti, <sup>17</sup>aby se Boží člověk stal mistrem svého oboru, vybaveným ke každému dobrému dílu.

**4** <sup>1</sup>Před Bohem a Mesiášem Ježíšem, který bude soudit živé i mrtvé, slavnostně dosvědčuji jeho příchod i jeho Království.<sup>13</sup> <sup>2</sup>Zvěstuj to slovo evangelia. Vytrvej v tom, ať už je to vhodné, nebo ne. Opravuj, napomínej a vybízej s veškerou trpělivostí a učením. <sup>3</sup>Blíží se totiž doba, kdy lidé nebudou snášet zdravé učení. Místo toho si budou podle svých vlastních tužeb shromažďovat učitele, aby uspokojili jejich svrbící uši. <sup>4</sup>Odvrátí se od naslouchání pravdě a zabloudí k mýtům. <sup>5</sup>Ty si však zachovej vůči všemu čistou hlavu, snášej těžkosti,

konej dílo evangelisty, vykonávej svou službu.

<sup>6</sup>Já už jsem totiž vyléván jako opojná oběť a čas mého odchodu<sup>14</sup> se blíží. <sup>7</sup>Bojoval jsem dobrý boj, závod jsem dokončil, víru jsem si uchoval. <sup>8</sup>V budoucnu je pro mě vyhrazena koruna bezúhonnosti, kterou mi v onen Den udělí pán, ten spravedlivý soudce – a nejen mně, ale i všem, kdo si zamilovali jeho příchod.

<sup>9</sup>Vynasnaž se, abys ke mně brzy přišel. <sup>10</sup>Demas mě totiž opustil kvůli své lásce k nynějšímu věku.<sup>15</sup> Odešel do Tesaloniky. Krescenc odešel do Galacie a Titus do Dalmácie. <sup>11</sup>Jen Lukáš je se mnou. Vyzvedni Marka a vezmi ho s sebou, protože je mi užitečný ve službě. <sup>12</sup>Tychika jsem poslal do Efezu. <sup>13</sup>Když přijdeš, vezmi s sebou plášť, který jsem nechal v Troadě u Karpa, a také svitky a zvláště pergameny. <sup>14</sup>Alexandr mědirytec mi způsobil mnoho příkoří. Pán mu odplatí podle jeho skutků. <sup>15</sup>Sám si na něj dávej pozor, protože se ostře vzeprél našim slovům.

<sup>16</sup>Při mé první obhajobě mě nikdo nepodpořil. Všichni mě opustili. Kéž jim to není přičteno k tíži. <sup>17</sup>Ale pán stál při mně a dal mi sílu, aby se skrze mě dovršilo hlásání evangelia, aby ho slyšeli všichni pohané. A tak jsem byl zachráněn ze lví tlamy. <sup>18</sup>Pán mě zachrání před každým zlým činem a zachrání mě tím, že mě přivede do svého nebeského Království.<sup>16</sup> <sup>16</sup>Jemu budiž sláva po všechny nadcházející věky! Amen.

<sup>19</sup>Pozdravuj Prisku a Akvilu a Oneziforovu domácnost. <sup>20</sup>Erastus zůstal v Korintu a Trofima jsem nechal nemocného v Miletu. <sup>21</sup>Vynasnaž se, abys přišel ještě před zimou. Eubulus posílá pozdravy, stejně

<sup>11</sup> Všimněte si, že je špatné nechat se oklamat!

<sup>12</sup> Toto je bibli vlastní slovo pro "Bibli". Pavel nenazývá celou Bibli "Boží slovo", jak se to dnes běžně dělá. "Boží slovo" je v NZ téměř vždy "šifrou" pro evangelium o Království, křesťanské evangelium (Mt 13:19; Lk 8:12; Sk 8:4, 5, 12). Ztráta výrazu "Boží slovo" ve významu evangelia o Božím království je dnes nejkatastrofálnějším potlačením životně důležitých informací. Někteří dokonce píší celé knihy o účelu církve, aniž by se obtěžovali poznamenat, že Ježíšovým účelem výslovně bylo hlásat evangelium o Království (Lk 4:43).

<sup>13</sup> Jde o konečné a definitivní vyhlášení slavno-

stním svědectvím evangelia o Království, které Ježíš a Pavel vždy hlásali jako zachraňující evangelium. Je nazýváno Boží evangelium (Mk 1:14-15; Lk 4:43; Sk 19:8; 20:24-25; 28:23, 31; srov. Sk 8:12).

<sup>14</sup> Odchod z tohoto života, ve smrti.

<sup>15</sup> Současný zlý věk je věkem trvajícím až do Ježíšova druhého příchodu, kdy zavede svou revoluční světovládu, Boží království na obnovené zemi.

<sup>16</sup> Jako v celé Bibli, i zde se jedná o Království, které má původ v nebi a objeví se na obnovené zemi, až se Ježíš vrátí. Nic v Písmu neučí, že "nebe" je cílem umírajících.

jako Pudens, Linus, Klaudie a všichni bratři a sestry.

22Ať je Pán s tvým duchem. Milost buď s vámi.

## TITOVÍ

**1** <sup>1</sup>Od Pavla, Božího služebníka a apoštola Ježíše Mesiáše, pro víru Božích vyvolených a pro poznání pravdy, která vede ke zbožnosti, <sup>2</sup>v naději na život nadcházejícího věku, který Bůh, jenž nemůže lhát, přislíbil před počátkem věků.<sup>1</sup> <sup>3</sup>Nyní v pravý čas odhalil své slovo-evangelium v zvěstování, které mi bylo svěřeno z příkazu Boha, našeho Spasitele. <sup>4</sup>Titovi, mému pravému dítěti v naší společné víře: Milost a pokoj od Boha Otce a Mesiáše Ježíše, našeho Spasitele.

<sup>5</sup>Důvodem, proč jsem tě zanechal na Krétě, bylo dát do pořádku, co zůstalo nedokončeno, a podle mého příkazu ustanovit v každém městě starší: <sup>6</sup>Starší musí být bezúhonný, muž jedné ženy, s věrnými dětmi, které nejsou obviněny z divokého chování nebo vzpoury. <sup>7</sup>Jako Boží správce musí být starší bezúhonný, ne arogantní, ne vznětlivý, ne opilec, ne násilník, ne chamtivý po penězích, <sup>8</sup>ale pohostinný, milující, co je dobré, uvážlivý, poctivý, svatý a zdrženlivý. <sup>9</sup>Musí se držet věrného slova evangelia, jak bylo vyučováno, aby byl schopen, jak povzbuzovat druhé tímto zdravým učením, tak i potírat ty, kdo mu odporují.

<sup>10</sup>Je totiž mnoho vzpurných lidí, plných řečníků a svůdců, zvláště těch, kteří pocházejí z judaismu.<sup>2</sup> <sup>11</sup>Je nutné je umlčet, protože znepokojují celé domácnosti tím, že pro nepoctivý zisk učí, čemu by učit neměli. <sup>12</sup>Jeden z jejich vlastních, prorok, řekl: "Krétané jsou vždycky lháři, zlá zvěř, líní žrouť." <sup>13</sup>Toto svědectví je pravdivé. Proto je musíš ostře kárat, aby byli pevní ve víře <sup>14</sup>a nevěnovali pozornost židovským

mýtům a příkazům lidí, kteří odmítají pravdu. <sup>15</sup>Čistým je všechno čisté, ale těm, kdo jsou zkažení a nevěřící, není čisté nic; ve skutečnosti jsou zkažené jejich mysl i svědomí. <sup>16</sup>Tvrdí, že znají Boha, ale svými skutky ho popírají. Jsou odporní, neposlušní a nezpůsobí pro jakékoli dobré dílo.

**2** <sup>1</sup>Musíš však mluvit to, co je v souladu se zdravým učením. <sup>2</sup>Starší muži mají být zdrženliví, důstojní, rozumní a pevní ve víře, lásce a vytrvalosti.

<sup>3</sup>Stejně tak starší ženy<sup>3</sup> mají být úctyhodné v chování, ne pomlouvačné, ne závislé na velkém množství vína, ale učící tomu, co je dobré. <sup>4</sup>Tímto způsobem mohou vychovávat mladší ženy k lásce k svým mužům, k lásce k dětem, <sup>5</sup>aby byly rozvážné, čisté, pracovité v domácnosti, laskavé a podřízené svým mužům, aby nebylo hanobeno Boží slovo-evangelium.

<sup>6</sup>Stejně tak povzbuzuj mladší muže, aby se ovládali. <sup>7</sup>Ve všem sám ukazuj příklad dobrých skutků. Ve svém vyučování projevuj čistotu, důstojnost <sup>8</sup>a předávej rozumné poselství, které nemůže být kritizováno, aby se odpůrci zastyděli, protože o nás nemají co špatného říci.

<sup>9</sup>Služebníci se mají ve všem podřizovat svým pánům a snažit se jim zalíbit, neodmlouvat, <sup>10</sup>nekrást, ale projevovat veškerou dobrou vůli, aby učení Boha, našeho Spasitele, bylo v každém ohledu přitažlivé.

<sup>11</sup>Neboť Boží milost se zjevila se spásou pro všechny lidi, <sup>12</sup>učí nás, abychom zavrhlí bezbožnost a světské touhy a žili v nynějším věku<sup>4</sup> spořádaným, bezúhonným a zbožným životem, zatímco s napětím

<sup>1</sup> Toto je ekvivalent "slova", které bylo na počátku u Boha (Jn 1:1). O "slově", které může být "u" někoho, viz Jer 27:18.

<sup>2</sup> Mylně prosazující tělesnou obřízku a návrat k Mojžíšovu zákonu. Viz důrazné varování před návratem k liteře zákona v listu Galatským, tj. k těm zákonům, které oddělovaly Židy od pohanů.

<sup>3</sup> Není to "ženy starší", ale starší ženy.

<sup>4</sup> "Nynější zlý věk" z Gal 1:4. "Satan v současnosti svádí celý svět" (Zj 12:9). V nadcházejícím tisíciletí tato činnost zcela ustane (Zj 20:3).

To znemožňuje doktrínu amilenialismu a postmilenialismu! Je třeba zopakovat protest Henry Alforda: "Jestliže v pasáži, kde se hovoří o dvou vzkříšeních, kdy určité 'duše' ožily při prvním vzkříšení a zbytek mrtvých 'ožil' až na konci určitého období po prvním vzkříšení – jestliže v takové pasáži lze první vzkříšení chápat jako 'duchovní' vzkříšení s Kristem, zatímco druhé znamená doslovné vzkříšení z hrobu – pak je konec veškerého významu jazyka a Písmo je vymazáno jako jednoznačné svědectví o čemkoli" (*Greek Testament*, sv. 4, str. 726).

očekáváme požehnanou naději – příchod slávy našeho velikého Boha a našeho Spasitele, Ježíše Mesiáše. <sup>14</sup>Sám sebe vydal za nás, aby nás vykoupil z každé nezákonnosti a očistil si vlastní lid, který horlivě koná, co je dobré. <sup>15</sup>Tyto věci vyučuj, kvůli nim napomínej a napravuj s plnou autoritou. Nedovol, aby se na tebe někdo díval svrchu.

**3** <sup>1</sup>Upozorňuj je, aby se podřizovali vládcům a autoritám, aby poslouchali, aby byli připraveni ke každému dobrému dílu, zaby nikoho nepomlouvali, aby byli pokojní, jemní a vždy ohleduplní ke všem lidem. <sup>3</sup>Neboť i my jsme byli kdysi pošetilí, neposlušní, oklamání, v zajetí různých vášní a žádostí, žili jsme ve zlobě a závisti, byli jsme nenávistní a nenáviděli jsme se navzájem. <sup>4</sup>Když se však ukázala laskavost Boha, našeho Spasitele, a jeho láska k lidem, <sup>5</sup>spasil nás ne na základě čestných skutků, které jsme konali, ale ze svého milosrdenství, skrze obmytí znovuzrozením a obnovou svatého ducha. <sup>6</sup>Tohoto ducha na nás hojně vylil skrze Ježíše Mesiáše, našeho

Spasitele, <sup>7</sup>takže byvše napraveni jeho milostí, stáváme se dědici s nadějí na život budoucího věku. <sup>8</sup>Tato řeč je důvěryhodná. Chci, abys na těchto věcech trval, aby ti, kdo uvěřili Bohu<sup>5</sup>, byli obezřetní a věnovali se dobrým skutkům. Tyto věci jsou dobré a prospěšné pro každého. <sup>9</sup>Vyvaruj se však pošetilých sporů, rodokmenů, hádek a sporů o Zákon, protože jsou neužitečné a bezcenné. <sup>10</sup>Po prvním a druhém varování odmítni svárlivého člověka, <sup>11</sup>věda, že takový člověk je zvrácený a hřeší a sám sebou je odsouzen.

<sup>12</sup>Když k tobě pošlu Artemona nebo Tychika, snaž se, aby za mnou přišli do Nikopole, protože jsem se rozhodl strávit zimu tam. <sup>13</sup>Snaž se udělat vše, co můžeš, abys pomohl právníkovi Zénovi a Apollónovi na jejich cestě, aby měli vše, co potřebují. <sup>14</sup>Ať se naši lidé naučí věnovat se dobré práci<sup>6</sup>, aby si zajistili naléhavou potřebu, aby nebyli bez užitku.

<sup>15</sup>Všichni, kdo jsou se mnou, posílají pozdravy. A pozdravuj ty, kdo nás milují ve víře. Milosrdenství budiž s vámi všemi.

## FILEMONOVÍ

<sup>1</sup>Od Pavla, vězně Mesiáše Ježíše, a našeho bratra Timotea Filemonovi, našemu milému příteli a spolupracovníkovi, <sup>2</sup>naší milé sestře Apii, našemu spolubojovníkovi Archippovi a církvi, která se schází ve tvém domě: <sup>3</sup>Milost vám a pokoj od Boha, našeho Otce, a od pána Ježíše Mesiáše.

<sup>4</sup>Vždycky děkuji svému Bohu a zmiňuji se o tobě ve svých modlitbách, <sup>5</sup>protože slyším o tvé víře v pána Ježíše a o tvé lásce ke všem svatým. <sup>6</sup>Modlím se, aby se tvá účast na víře stala účinnou skrze poznání všeho dobrého, co je v tobě kvůli Mesiáši. <sup>7</sup>Vždyť z tvé lásky mám velkou radost a povzbuzení, protože srdce svatých byla tvým prostřednictvím, bratře, občerstvena. <sup>8</sup>Takže, ačkoli mám velkou důvěru v Mesiáše, abych ti přikazoval dělat to, co je správné,

<sup>9</sup>pouze na základě lásky se na tebe obrácím – já, Pavel, starší muž a nyní vězeň pro Mesiáše Ježíše. <sup>10</sup>Obracím se na tebe kvůli svému dítěti Onezimovi, kterého jsem zpłodil ve víře během svého věznění. <sup>11</sup>Kdysi ti byl k ničemu, ale teď je užitečný tobě i mně. <sup>12</sup>Posílám ho – který je mým vlastním srdcem – zpět k tobě. <sup>13</sup>Chtěl jsem si ho nechat u sebe, aby mi v době mého věznění pro evangelium sloužil místo tebe. <sup>14</sup>Ale nechtěl jsem nic dělat bez tvého souhlasu, aby se tvůj laskavý čin nezdál vynucený, ale z tvé vlastní svobodné vůle. <sup>15</sup>Snad proto byl od tebe na krátkou dobu odloučen, abys ho mohl získat zpět navždy, <sup>16</sup>už ne jako služebníka, ale jako víc než služební-

<sup>5</sup> "Věřit Bohu" začíná v Novém zákoně vírou v poselství evangelia o Království, které hlásal Ježíš. Jedinečný Boží Syn (Lk 1:35) a zmocněnec Ježíš nám všem dal svůj první příkaz slovy: "Čiňte pokání a věřte evangeliu o Království" (Mk 1:14-15; srov. Sk 8:12; 19:8; 28:23, 30, 31)

Evangelium mělo svůj počátek v kázání Jana Křtitele a Ježíše (Lk 16:16; Jn 1:17). Základní pravdu o tom, že Ježíš hlásal spásné evangelium, viz Heb 2:3.

<sup>6</sup> Pravděpodobně se tím myslí vydělávání si na poctivé živobytí tvrdou prací.

ka – jako milého bratra. Takový je zvláště pro mne, ale ještě více pro tebe nyní, jak v lidskosti, tak v pánu.

<sup>17</sup>Pokládáš-li mě tedy za spolubratra, přijmi ho stejně jako mě. <sup>18</sup>Jestliže ti nějak ublížil nebo ti něco dluží, připiš to na vrub mně. <sup>19</sup>Já, Pavel, to píšu vlastní rukou: Já ti to vrátím – nemluvě o tom, že mi dlužíš ty sama sebe! <sup>20</sup>Bratře, kéž mám z tebe v pánu užitek. Osvěž mé srdce v Mesiáši.

<sup>21</sup>Protože jsem si jist tvou poslušností, píšu ti s vědomím, že půjdeš i nad rámec toho, o co tě žádám.

<sup>22</sup>Také mi zatím připrav místo k pobytu, protože doufám, že díky tvým modlitbám budu znovu navrácen k tobě.

<sup>23</sup>Epafras, můj spoluvězeň v Mesiáši Ježíši, ti posílá pozdravy, <sup>24</sup>také Marek, Aristarchos, Démas a Lukáš, moji spolupracovníci. <sup>25</sup>Milost pána Ježíše Mesiáše budiž s tvým duchem.

## HEBREŮM

**1** <sup>1</sup>Bůh,<sup>1</sup> poté, co v minulosti mluvil k otcům skrze proroky v mnoha dobách a mnoha způsoby, zna konci těchto dnů promluvil k nám v Synu,<sup>2</sup> kterého ustanovil dědicem všeho a skrze něhož také učinil věky. <sup>3</sup>Jeho Syn je odleskem jeho slávy, přesným obrazem<sup>3</sup> jeho osoby, a všechno udržuje slovem své moci. Poté, co nás očistil od hříchů, usedl po pravici Majestátu na výsostech<sup>4</sup> a stal se tak lepším než andělé<sup>5</sup>,

neboť vznešenější jméno<sup>6</sup>, které zdědil, je nadřazeno jejich jménu.

<sup>5</sup>Kterému z andělů totiž Bůh kdy<sup>7</sup> řekl: "Ty jsi můj syn, dnes jsem se stal tvým otcem"?<sup>8</sup> a znovu: "Já mu budu Otcem a on mi bude Synem?" <sup>6</sup>A znovu, když přivádí na svět prvorozeného<sup>9</sup>, říká: "Ať se mu pokloní všichni Boží andělé!"<sup>10</sup>

<sup>7</sup>O andělech říká: "Své anděly činí větry a své služebníky plamenem ohně."

<sup>1</sup> Řecký "*ten* Bůh" (jako velmi často s určitým členem), jediný Bůh známý NZ společenství, Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův a Bůh Ježíše, Syna. Význam členu "*ten* Bůh" spočívá v tom, aby bylo zajištěno, že si nelze představit jiného než Boha Izraele.

<sup>2</sup> Je zde záměrně zřetelný kontrast mezi tím, jak Bůh mluvil v době SZ, a tím, jak později poprvé promluvil v tom, který byl jedinečně jeho Synem. Z toho samozřejmě vyplývá, že v době SZ žádný Syn neexistoval. Syn je velká nová osobnost, která vzniká božským zplozením v Marii (Lk 1:35; Mt 1:18: *genesis* Syna; 1:20: "to, co je v ní zplozeno, uvedeno v život").

<sup>3</sup> Přesné vyjádření nějaké osoby nebo věci, výrazná podoba, přesná reprodukce v každém ohledu. Srov. "Viděli jsme jeho slávu jako jedinečně zrozeného Syna" (Jn 1:14). Obrazem Boha je člověk, nikoli Bůh! O člověku se také říká, že je obrazem a slávou Boží (1 Kor 11:7). Obraz znamená viditelnost, a tak je Ježíš viditelným obrazem neviditelného Boha. Boha nikdo nikdy neviděl (Jn 1:18), což by bylo nepravdivé, kdyby Syn byl skutečně Bůh a zjevoval se a mluvil jako anděl v dobách SZ!

<sup>4</sup> Plní se klíčový rozhodující, vysvětlující text v Ž 110:1, kde druhý pán, hebrejsky *adoni*, není *Adonaj*! *Adoni* je ve všech 195 výskytech titul nikdy ne božství. V biblických dobách si nikdo nemyslel, že existuje více než jeden Bůh! Jediný Bůh je ve NZ Písmu 1300krát nazván Otcem. Ježíš jako *adoni*, můj pán, ze Ž 110:1 je vedle Jediného Boha, ale rozhodně ne dru-

hým Bohem. Ježíš je člověk Mesiáš (1 Tim 2:5) a druhý Adam.

<sup>5</sup> Je tedy zřejmé, že Boží Syn nikdy nebyl andělem! A tak rozhodně nebyl archanděl Michael. Michael je "jeden z předních andělů" (Dan 10:13). Ježíš je jedinečný. Heb 1 je trvalým argumentem proti falešné představě, že Ježíš byl nebo je andělem. Celý smysl druhého Adama spočívá v tom, že je to lidská bytost, nyní nesmrtelná.

<sup>6</sup> "Jméno" ve SZ označuje vše, čím člověk je a co představuje, v tomto případě autoritu a agendu atd. "Jméno" neznamena, jak se jméno vyslovuje hebrejsky. Řecký NZ vůbec neřeší otázku Božího jména v hebrejštině, ač by mohl, protože zaznamenává aramejské slovo, které Ježíš použil, "Abba".

<sup>7</sup> Je úžasným zázrakem nepochopení tvrdit jako svědkové Jehovovi, že Ježíš byl a je Michael, archanděl, což znamená vysoce postavený anděl!

<sup>8</sup> "Zplodil tě." Zplodit znamená způsobit, aby vznikl. Z toho vyplývá, že Ježíš neexistoval vždy a nemůže být Bohem (čímž by vznikli dva bohové!). Byl ovšem zplozen v Mariině lůně, jak výslovně popisují Mt 1:18, 20 a Lk 1:35. Proroctví z Dt 18:15-18 potvrzené ve Sk 3:22 a 7:37 by bylo zcela zavádějící, kdyby slíbeným Mesiášem měl být buď anděl, nebo sám BŮH jako druhý člen Trojice.

<sup>9</sup> Viz strana 295

<sup>10</sup> Viz strana 295

1<sup>8</sup>O Synovi však říká: "Tvůj trůn, ó bože,<sup>11</sup> je na věky věků. Žezlo přimosti je žezlem tvého království. 9Ty jsi miloval upřímnost a nenáviděl jsi nepravost, proto tě Bůh, tvůj Bůh,<sup>12</sup> pomazal olejem radosti nad tvé druhy". 10A ještě: "Ty, pane,<sup>13</sup> jsi na počátku položil základy země a nebesa jsou dílem tvých rukou.<sup>14</sup> 11Ony zaniknou,<sup>15</sup> ty však trváš. Všechny zestárnou jako šaty. 12Ty je svinuješ jako roucho a ony se mění jako šaty, ale ty jsi stále stejný. Tvá léta nikdy neskončí."

13Ale kterému z andělů Bůh kdy<sup>16</sup> řekl: "Sedni si po mé pravici, dokud ti nepoložím tvé nepřátele za podnož tvým nohám?" 14Nejsou snad všichni duchové ve službě,

vyslání sloužit těm, kdo mají zdědit spásu?

2<sup>1</sup>Měli bychom tedy dávat větší pozor na to, co jsme slyšeli, abychom se od toho neodklonili. 2Jestliže se totiž slovo promluvené skrze anděly<sup>17</sup> ukázalo jako pevné a každé porušení a čin neposlušnosti dostal svůj spravedlivý trest, 3jak unikneme, když zanedbáme tak velkou spásu? Tato spása měla svůj počátek, když bylo řečeno skrze pána, a bylo nám potvrzeno těmi, kdo ho slyšeli. 4Bůh jejich svědectví potvrdil znameními a divy, různými zázraky a dary svatého ducha, které rozdával podle své vůle.

5Neboť budoucí světový řád,<sup>18</sup> o němž mluvíme, nepodřídil andělům. 6Někdo však

<sup>11</sup> Slovo "bůh" je zde jedním z pouhých dvou (jistých) použití slova *theos* (Bůh) pro Ježíše. Citát je ze Ž 45:6, kde překlad NAB správně překládá jako "bůh" (nikoliv Bůh) a vysvětluje, že král "zastupuje Boha vůči lidu".

<sup>12</sup> Někdo, kdo má Boha, nemůže být Bohem! Být Božím synem znamená, že nejsi Bůh! V biblických dobách si nikdo nemyslel, že by se Bůh mohl narodit! (Lk 2:11), natož že by Bůh mohl zemřít. Boží Syn zemřel (Řím 5:10).

<sup>13</sup> Tuto pasáž je třeba velmi pečlivě prostudovat, protože cituje LXX (řeckou Septuagintu), a nikoli verzi, kterou najdeme ve standardních překladech SZ z hebrejštiny. V LXX, nikoli v hebrejském textu, Bůh oslovuje někoho jiného a nazývá ho "pánem". Jedná se zřejmě o pána Mesiáše, který má na starosti nové stvoření. V citovaném žalmu, Ž 102, jde o příchod nového světového řádu, Božího království na zemi, kdy budou národy sjednocené a v míru, v nové společnosti (generaci) budoucnosti. Úplné vysvětlení Heb 1:10 naleznete v mé knize *Jesus Was Not a Trinitarian*, příloha 3. Zde stačí říci, že LXX zavedla slova "On [Bůh] odpověděl" prosebníkovi. Rozdíl vznikl tak, že hebrejské homonymum (slovo psané stejně, ale s jiným významem) *anah*, odpovědět nebo trápit, bylo LXX považováno za "odpovědět", nikoliv "trápit nebo oslabit". To zcela změnilo smysl textu a náš pisatel Hebreům četl LXX, a nikoli hebrejský text. Nic z toho není problematické, ale pro ty, kdo neznají původní biblické jazyky, je to trochu technická záležitost. LXX se zde stala Písmem, jak je napsáno v NZ knize Hebreům.

<sup>14</sup> Je třeba si pečlivě uvědomit, že celá diskuse se netýká stvoření podle Genesis, ale nového stvoření "budoucí společnosti/obydlené země", o němž je řeč (jak říká autor v 2:5). V Ž 102 v LXX se Bůh obrací k jinému, který je "pánem" - zřejmě k pánu Mesiáši, kterého Bůh používá

k budování nového stvoření. Tímto činitelem nového stvoření je Ježíš a jeho role je krásně popsána v Izajáši 51:16, kde Bůh vkládá svá slova do úst svého vyvoleného zástupce, Mesiáše, za účelem stvoření nového nebe a země, nové společnosti na zemi. Ta se očekává při budoucím druhém Ježíšově příchodu (2 Pt 3:12-13) a spojuje nás s "novými nebesy a zemí" z Iz 65:17, kde bude na celém světě panovat mír a prosperita a přeživší lidská populace bude žít velmi dlouho. Zemřít ve věku 100 let bude považováno za předčasně ukončený život (65:20)

<sup>15</sup> Na konci tohoto věku dojde k otřesu nebe a země a na konci tisíciletí k další změně. Nové nebe a nová země se objeví při parusii a další obnova po skončení tisíciletí. Během tohoto tisíciletí budou svatí vládnout s Mesiášem v tomto obnoveném světě (2:5; Mt 19:28; Zj 2:26-27; 1 Kor 6:2).

<sup>16</sup> Znovu opakuje důležitou skutečnost, že Ježíš nemohl být anděl! Tento bod rámuje celou kapitolu. Svědkové Jehovovi tuto důležitou biblickou pravdu ignorovali. Vytvořili také úžasnou teorii dvou tříd, která (pokud si SJ nemyslí, že patří do zvláštní třídy 144 000) vede k tomu, že průměrný SJ vyznává, že *není* znovuzrozený, není svatý a není součástí Mesiášova těla - tj. není křesťan, nemá ducha. Úžasným výkonem nepochopení je tatáž skupina "druhé třídy" u vašich dveří, aby vás učila víře NZ!

<sup>17</sup> Ve SZ době, kdy Boží Syn ještě neexistoval.

<sup>18</sup> Toto byla diskuse o oslaveném druhém Adamovi, kterému Bůh svěřil vládu nad obydlenou zemí v budoucnosti, v budoucím království. Ježíš byl povýšen do svého současného nadřazeného postavení pod vládou jediného Boha. Do této pozice nemůžete být povýšeni, pokud jste již Bohem!



kdesi dosvědčil: "Co je člověk, že si ho všímáš? Nebo syn člověka, že se o něj staráš? 7Učinil jsi ho na malou chvíli nižším než anděly. Korunoval jsi ho slávou a ctí, 8a všechno jsi mu podřídil pod nohy." Tím, že mu podřídil všechno, totiž neponechal nic, co by mu nebylo podřízeno. V současné době však ještě nevidíme, že by mu bylo všechno podřízeno.

9Vidíme však toho, který byl na chvíli učiněn nižším než andělé, Ježíše, pro své utrpení smrti korunovaného slávou a ctí, aby z Boží milosti zakusil smrt za všechny. 10Neboť tomu, pro něhož a skrze něhož je všechno, se slušelo, aby při přivádění mnoha dětí do slávy<sup>19</sup> učinil průkopníka jejich spásy dokonalým skrze utrpení. 11Neboť jak ten, kdo ustanovuje svaté, tak ti, kdo jsou ustanovováni za svaté, pocházejí z jedné Osoby. Proto se nestydí nazývat je bratry: 12"Budu zvěstovat tvé jméno<sup>20</sup> svým bratřím. Mezi shromážděním budu zpívat tvou chválu". 13Znovu: "Vložím v něho svou důvěru." Znovu: "Hle, tady jsem s dětmi<sup>21</sup>, které mi Bůh dal."

214Protože tedy děti mají podíl na těle a krvi, i on sám měl podíl na tomtéž, aby skrze smrt přivedl k zániku toho, kdo měl moc smrti, totiž Dávla, 15a osvobodil všechny, kdo byli celý život otroky strachu ze smrti. 16Jeho starost totiž zcela jistě není o anděly, ale o Abrahamovy potomky. 17Proto byl povinen stát se ve všem podobným

svým bratřím, aby se mohl stát milosrdným a věrným veleknězem ve věcech, které se dotýkají Boha, a vykonat smířčí obřady za hříchy lidu. 18Protože sám trpěl, když byl pokoušen,<sup>22</sup> může pomáhat těm, kdo jsou pokoušeni.

**3** 1Proto, svatí bratři a sestry, účastníci nebeského povolání,<sup>23</sup> uvažujte o apoštolu a veleknězi<sup>24</sup> našeho vyznání: Ježíše, z který byl věrný tomu, kdo ho ustanovil, jako Mojžíš v celém Jeho domě. 3On byl uznán hodným větší slávy než Mojžíš, tak jako stavitel domu má větší čest než dům. 4Každý dům totiž někdo staví, ale stavitel všeho je Bůh. 5Mojžíš byl věrný v celém Jeho domě jako služebník, jako svědek toho, co mělo být řečeno později, 6ale Mesiáš je věrný jako syn nad Božím domem. A my jsme Jeho dům, jestliže se pevně držíme své důvěry a naděje, kterou se chlubíme, až do konce.<sup>25</sup>

7Proto, jak říká svatý duch: "Dnes, uslyšíte-li jeho hlas, 8nezatvrzujte svá srdce, jako když se vzpouzeli v době zkoušky na poušti, 9kde Mě vaši otcové zkoušeli a pokoušeli a viděli Mé činy po čtyřicet let. 10Proto jsem se na to pokolení rozhněval a řekl jsem: 'Jejich srdce stále bloudí a neznali Mé cesty. 11Jako jsem přísahal ve svém hněvu: 'Nevstoupí do mého odpočinku'."

12Dejte si pozor, bratři a sestry, aby v nikom z vás nebylo zlé srdce nevíry, které

<sup>19</sup> Tentýž úděl vládnout v budoucím Království je slíben Ježíši a jeho pravým následovníkům.

<sup>20</sup> "Jméno" je všechno, co Bůh představuje, jeho charakter, jeho vlastnosti, jeho úžasný program nesmrtnosti, který se uskutečňuje v Mesiáši.

<sup>21</sup> Ježíšovými dětmi budou ti, kdo byli stvořeni, zplozeni Ježíšovým kázáním evangelia. Evangelium o Království je semenem obnovy (Lk 8: 11-12). Je nepostradatelným základem spásy. Dábel o tomto semeni spásy a nesmrtnosti ví a vynakládá maximální energii, aby zabránil evangelium o Království usadit se v mysli potenciálního konvertity. Pavel se stejným způsobem stal otcem Timotea, když použil evangelium Království jako prostředek znovuzrození. Alternativně by "dětmi" mohly být odkazem na Otcovy syny a dcery.

<sup>22</sup> Mělo by být zřejmé, že BŮH nemůže být pokoušen! Tvrzení, že Ježíš je Bůh a že byl pokoušen, je neslučitelné. "Bůh nemůže být po-

koušen" (Jakub 1:13). Bůh také nemůže zemřít (1 Tim 6:16). Ježíš, Boží Syn, zemřel. Závěr, že Ježíš není BŮH, je zřejmý.

<sup>23</sup> Toto povolání je nebeské v tom smyslu, že pochází od Boha a je nadpřirozeným povoláním. Je to povolání vládnout na obnovené zemi s Ježíšem, až přijde (Zj 5:9-10; 2:26; 3:21; 20: 1-6). Pavel měl ve Sk 26:19 nebeské vidění, ale to neznamená, že byl v nebi!

<sup>24</sup> Velekněz a apoštol zřejmě není sám Bůh. Boží Syn byl unitární Žid (Mk 12:29), který si nikdy nepředstavoval, že by byl absolutním Božstvím, a vytvářel tak dva Bohy. Ježíš byl jistě jedinečným zmocněncem jediného Boha a jeho původ v matčině lůně byl nadpřirozený (Lk 1:35; Mt 1:20: "zplozen v ní"). Otec a Syn působí v dokonalé harmonii (Jn 10:30) a stejná jednota je dána Bohu i věřícím (J 17:11, 22).

<sup>25</sup> V přímém rozporu s oblíbeným učením "jednou spasen, navždy spasen" (viz Řím 11:22; Lk 8:13 atd.).

se vzpouzí proti živému Bohu. <sup>13</sup>Ale povzbuzujte se navzájem den co den, dokud se říká "dnes", aby nikdo z vás nebyl zatvrzen svodem k hříchu. <sup>14</sup>Stali jsme se Mesiášovými společníky, když se až do konce pevně držíme své počáteční jistoty,<sup>26</sup> <sup>15</sup>jak se říká: "Dnes, uslyšíte-li jeho hlas, nezatvrzujte svá srdce, jako když se vzbouřili proti Mně". <sup>16</sup>Neboť kdo to byl, kdo se vzbouřil, když uslyšel? Nebyli to snad všichni ti, kdo vyšli z Egypta pod vedením Mojžíše? <sup>17</sup>A na koho se hněval čtyřicet let? Nebylo to na ty, kdo zhřešili a jejichž těla padla na poušti? <sup>18</sup>A komu přísahal, že nevstoupí do Jeho odpočinku, kromě těch, kdo neposlouchali?<sup>27</sup> <sup>19</sup>Vidíme tedy, že nemohli vstoupit kvůli nevíře.

**4** <sup>1</sup>Mějme tedy bázeň, že dokud zůstává příslib vstupu do jeho odpočinku otevřený, může se stát, že ho někdo z vás nedosáhne. <sup>2</sup>Vždyť i nám bylo zvěstováno evangelium, stejně jako jim, ale evangelium, které slyšeli, jim neprospělo, protože mu neuvěřili. <sup>3</sup>Nám, kteří jsme uvěřili, je však souzeno vejít do onoho odpočinku, jak řekl: "Jak jsem přísahal ve svém hněvu, do Mého odpočinku nevejdou," ačkoli Jeho díla byla dokončena od založení světa. <sup>4</sup>Neboť někde o sedmém dni řekl: "Bůh sedmého dne odpočinul od všech svých děl"<sup>28</sup> <sup>5</sup>a abychom zopakovali dříve citovaná slova: "Nevstoupí do Mého odpočinutí." <sup>6</sup>Zbývá

tedy, aby do něj někteří vstoupili, avšak ti, kterým bylo evangelium zvěstováno předtím, do něj kvůli neposlušnosti nevstoupili.<sup>29</sup> <sup>7</sup>Znovu tedy stanoví určitý den: "Dnes", když po dlouhé době promluvil skrze Davida, jak bylo citováno dříve: "Dnes, uslyšíte-li jeho hlas, nezatvrzujte svá srdce."

<sup>8</sup>Kdyby jim totiž Jozue dal odpočinout, nemluvil by potom o jiném dni. <sup>9</sup>Pro Boží lid tedy zůstává budoucí sabatní odpočinek<sup>30</sup>. <sup>10</sup>Neboť ten, kdo vstupuje do Jeho odpočinku, si také sám odpočal od svých skutků, jako Bůh od svých. <sup>11</sup>Pracujme tedy usilovně<sup>31</sup> na tom, abychom do tohoto odpočinku vstoupili, aby nikdo nepadl tím, že by následoval stejný příklad neposlušnosti. <sup>12</sup>Neboť Boží slovo je živé a působivé a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč, proniká až k rozdělení duše a ducha, kostí kloubů a morku a dokáže rozpoznat myšlenky a úmysly srdce.<sup>32</sup> <sup>13</sup>A před zrakem Božím není skryto žádné stvoření, ale všechno je nahé a vystavené očím Toho, jemuž musíme vydat počet.

<sup>14</sup>Protože tedy máme velkého velekněze, který prošel nebesy, Ježíše, Božího Syna, držme se pevně svého vyznání. <sup>15</sup>Nemáme totiž velekněze, který by nemohl soucítit s našimi slabostmi, ale toho, který byl ve všem pokoušen jako my,<sup>33</sup> a přece bez hříchu. <sup>16</sup>Přistupujme tedy s odvahou k trůnu milosti, abychom přijali milosrdenství a našli milost, která nám pomůže v nouzi.

<sup>26</sup> Stejně jako ve v. 6 je i zde populární učení "jednou spasen navždy spasen" zjevně falešné. Viz mé "The 'Ifs' of Christianity" na

[www.restorationfellowship.org](http://www.restorationfellowship.org).

<sup>27</sup> Klíčem k NZ spáse je poslušnost Bohu a Ježíši. Odtud pochází Pavlova dobrá poznámka, která rámuje list Římanům (1:5; 16:26): "poslušnost víry" a Ježíšovo černobílé varování v Jn 3:36 a 12:44 a násl. Poslušnost se týká Ježíšových slov v rámci Nové smlouvy a každý, kdo se od těchto slov odchýlí, je hrozbou pro spásu (viz 1 Tim 6:3; 2 Jn 7-9; Heb 5:9). Víra v Ježíše je falešná, pokud není založena na poslušnosti Ježíšovým slovům a učení a také slovům Ježíše v Pavlovi. Mat 7:21-27 je v tomto ohledu přísným varováním. Oblíbená představa, že "Ježíš přišel vykonat třídní dílo" (Billy Graham) nebo že "evangelium není v evangeliích" (C. S. Lewis), je nebezpečně zavádějící. Odvádí nás od podstatných spásných slov a učení Ježíše (Jn 12:44nn).

<sup>28</sup> Bylo by zcela v rozporu s tímto veršem tvrdit, že Ježíš, Syn, byl činný při stvoření v Genesis!

<sup>29</sup> Ještě jeden z mnoha jasných textů, které činí poslušnost Bohu a Ježíši absolutním měřítkem pravé víry (srov. 5:9).

<sup>30</sup> To jistě není odkaz na dodržování týdenního sabatu, protože celý SZ kalendář je nyní "stínem", nahrazeným podstatou, kterou je osoba vzkříšeného Mesiáše (10:1-10; Gal 4:10; Ef 2:14; Kol 2:16-17). Pavel staví stínový kalendář do negativního kontrastu (*to de soma*) s tělem, které je Kristovo.

<sup>31</sup> Srovnej Ježíšova slova: "usilovně se snažte, abyste vešli [do Božího království] těsnou branou" (Lk 13:24).

<sup>32</sup> V Nové smlouvě je to Ježíš, kdo může zkoumat mysl a srdce (Zj 2:23).

<sup>33</sup> Rozhodující text proti takzvanému Ježíšovu božství. Bůh nemůže být pokoušen (Jk 1:13), ale Ježíš byl. Ježíš zůstal bez hříchu.

**5** <sup>1</sup>Každý velekněz je totiž vybrán z lidí<sup>34</sup> a je ustanoven, aby zastupoval lidi ve věcech týkajících se Boha, aby přinášel dary i oběti za hříchy. <sup>2</sup>Velekněz může jednat mírně s těmi, kdo jsou nevědomí a chybujiící, protože sám také podléhá slabosti. <sup>3</sup>Proto musí přinášet oběti za hříchy jak za lid, tak za sebe. <sup>4</sup>Tuto výsadu si nikdo nebere sám pro sebe, ale je povolán Bohem, stejně jako byl povolán Áron.

<sup>5</sup>Tak se ani Mesiáš nevyvyšoval, aby se stal veleknězem, ale Bůh mu řekl: "Ty jsi můj Syn, já jsem se dnes stal tvým Otcem." <sup>6</sup>Bůh také na jiném místě říká: "Ty jsi kněz navěky podle řádu Melchisedechova."

<sup>7</sup>V době svého pozemského života obětoval modlitby<sup>35</sup> a prosby s hlasitým křikem a slzami tomu, kdo ho mohl zachránit před smrtí, a byl vyslyšen pro svou zbožnou bázeň. <sup>8</sup>Ačkoli byl Synem,<sup>36</sup> naučil se poslušnosti z toho, co vytrpěl. <sup>9</sup>Když byl zdokonalen, stal se pro všechny, kdo ho poslouchají<sup>37</sup>, zdrojem záchrany pro budoucí věk,<sup>38</sup> když byl Bohem určen za velekněze Melchisedechova řádu.

<sup>11</sup>O tom máme mnoho co říci a je těžké to vysvětlit, protože jste otupěli v naslouchání. <sup>12</sup>Ačkoli byste v této době už měli být

učiteli, opět potřebujete někoho, kdo by vás učil prvním zásadám Božího zjevení. Vrátili jste se k tomu, že potřebujete mléko, a ne pevnou stravu. <sup>13</sup>Každý, kdo žije z mléka, nemá zkušenost se slovem spravedlnosti, protože je nemluvně. <sup>14</sup>Pevná strava je však určena těm, kdo jsou plně vyspělí a kteří díky praxi vycvičili své smysly, aby rozeznávali dobré a zlé.

**6** <sup>1</sup>Zanechme tedy základů učení o Mesiášovi a usilujme o dospělost - nestavme znovu základy pokání z mrtvých skutků, víry v Boha, vyučení o křtu a vkládání rukou, o vzkříšení mrtvých a o soudu nadcházejícího věku. <sup>3</sup>To uděláme, pokud to Bůh dovolí. <sup>4</sup>Neboť pokud jde o ty, kdo byli jednou osvíceni a okusili nebeský dar a byli učiněni účastníky svatého ducha, <sup>5</sup>a okusili dobré slovo Boží a síly nadcházejícího věku, <sup>6</sup>a pak odpadli, není možné je znovu obnovit k pokání, neboť Božího Syna sami pro sebe znovu a znovu křijí a vydávají ho otevřené hanbě. <sup>7</sup>Vždyť půda, která pije déšť, jenž na ni často padá, a plodí užitečné rostliny pro ty, kdo zahradničí, dostává od Boha požehnání; <sup>8</sup>vydává-li však trní a bodláčí, je neužitečná a schyluje se k zat-

<sup>34</sup> Velekněz je už z definice vybírán z lidských bytostí. Z toho je zřejmá nepravdivost tvrzení, že Ježíš byl zároveň Bůh i velekněz! Kněz je už z definice prostředníkem mezi Bohem a člověkem a sám je člověk. 1 Tim 2:5 je výrok vyznání víry, který tuto myšlenku upevňuje s naprostou jasností a bez alarmujících složitostí pozdější koncilní teologie. Tyto koncily vytvořily nepřehledné bludiště "hypostazí" a "esencí" a množství nesrozumitelných definic a rozlišení, které ukazují, jak velká část "ortodoxie" je Bibli cizí.

<sup>35</sup> Je zřejmé, že Božství se k Božství nemodlí. Nepomůže, když se budeme snažit rozdělit Ježíše na dvě poloviny a nechat ho dělat některé věci jako člověka a jiné jako Boha! Ježíš byl jedno já, jedna osobnost, člověk Mesiáš. Nebyl dvěma já, která by působila ve dvou různých sférách. Už z definice nemůže být stoprocentní plus stoprocentní, což by z něj udělalo dvě osoby. Jeden z komentátorů zatížených nemožným bojem, kdy musí vytvořit Ježíše se "dvěma přirozenostmi", připouští, že "Božství nemá potřebu proseb. Skutečnost, že se Ježíš modlil sám za sebe, dokazuje jeho skutečné lidství" (Montefiore). Pokud se však Ježíš modlil sám za sebe a bylo to jeho lidství, je jasné, že komentátor musí připustit, že Ježíš měl ještě

jedno já, které nebylo "jeho lidstvím", ale jiným božským já. Výsledný Ježíš je zřejmě dvojí já. Učení o "dvou přirozenostech" je Bibli naprosto cizí a navíc je nemožně matoucí.

<sup>36</sup> Někteří trinitáři tvrdí, že "Boží Syn" znamená věčného Syna, Božství. Tento a mnohé další texty takovou myšlenku znemožňují. Boží Syn se narodil, Boží Syn zemřel a Boží Syn se naučil poslušnosti. Syn se také modlil k Bohu. To vše ukazuje, že Boží Syn byl lidský Mesiáš zplozený v Marii (Mt 1:18, 20; Lk 1:35). Představa "věčného Syna" nebo "věčně plozeného" Syna je smyšlenka vnucená do NZ bez jakékoli biblické oprávněnosti. Objevuje se až ve 3. století ve spisech filozoficky smýšlejícího Origena. Iz 9:6 dokazuje, že dítě/Syn zplozený Bohem a daný Bohem není Bůh sám. Bůh nemůže být zplozen. Boží Syn byl zplozen, a právě proto má právo být nazýván Synem Božím (Lk 1:35).

<sup>37</sup> Poslušnost Ježíši je vždy podmínkou spásy. Víra bez poslušnosti je falešná víra a nemůže zachránit. Jan 3:36 a 12:44 a dále a 1 Tim. 6:3 a 2 Jan 7-9 opakují totéž. Pavel moudře nazval pravou víru "poslušností víry" (Řím 1:5; 16:26, rámujiící celou knihu Římanům).

<sup>38</sup> budoucího Božího království na zemi.

racení, a nakonec má být spálena.

<sup>9</sup>Milovaní, jsme však přesvědčeni o lepších věcech pro vás, o věcech týkajících se spásy, i když mluvíme takto. <sup>10</sup>Bůh totiž není nespravedlivý, aby zapomněl na vaše dílo a na lásku, kterou jste prokazovali Jeho jménu, když jste sloužili a stále sloužíte svatým. <sup>11</sup>Toužíme, aby každý z vás projevoval stejnou píli pro naplnění své naděje až do konce, <sup>12</sup>abyste nebyli liknaví, ale napodobovali ty, kdo skrze víru a vytrvalost dědí sliby.

<sup>13</sup>Když totiž Bůh dal slib Abrahamovi, protože nemohl přísahat při nikom větším, přísahal sám při sobě <sup>14</sup>těmito slovy: "Jistě ti požehnám a jistě tě rozmnožím." <sup>15</sup>A tak když vytrval, obdržel slib.<sup>39</sup> <sup>16</sup>Lidé totiž přísahají při někom větším, než jsou oni sami, a u nich je přísaha stvrzením, které ukončuje všechny spory. <sup>17</sup>Stejně tak Bůh, rozhodnutý jasněji ukázat dědicům slibu, že jeho záměr je nezměnitelný, vystoupil s přísahou, <sup>18</sup>aby dvěma nezměnitelnými věcmi, protože je nemožné, aby Bůh lhal,<sup>40</sup> nás, kteří jsme našli útočiště, pevně povzbudil k tomu, abychom se chopili naděje, která je nám předkládána. <sup>19</sup>Tuto naději máme jako kotvu pro duši, naději jistou a pevnou, která vchází do nitra opony, <sup>20</sup>kam vstoupil Ježíš jako náš průkopník, když se stal veleknězem řádu Melchisedechova navěky.

**7** <sup>1</sup>Tento Melchisedech, král Salemu, kněz Nejvyššího Boha, se setkal s Abrahamem, který se vracel z porážky králů, a požehnal ho. <sup>2</sup>Abraham mu věnoval desátý díl kořisti. Podle významu svého jména byl nejprve "králem spravedlnosti"<sup>41</sup> a pak

také "králem Salemu", což znamená "králem pokoje". <sup>3</sup>Bez otce, bez matky, bez záznamenaného rodokmenu, počátku dnů nebo konce života<sup>42</sup> se stal podobným Božímu Synu<sup>43</sup> a zůstává knězem nepřetržitě.

<sup>4</sup>Považte, jak byl tento muž veliký, vždyť i patriarcha Abraham mu dal desetinu nejlepší kořisti. <sup>5</sup>Ti z Léviho synů, kteří přijímají kněžský úřad, mají v Zákoně příkaz vybírat desátky od lidu, tedy od svých bratrů, ačkoli i oni jsou potomky Abrahamovými. <sup>6</sup>Melchisedech, jehož rodokmen se nedá vysledovat od synů Léviho, však vybíral desátek od Abrahama a žehnal tomu, kdo vlastnil přísliby. <sup>7</sup>Ale nesporně platí, že menší je žehnán větším. <sup>8</sup>V jednom případě jsou desátky přijímány smrtelníky, ale v tomto případě tím, o němž je dosvědčeno, že žije dál. <sup>9</sup>A tak řečeno, skrze Abraháma platil desátky i Lévi, který dostává desátky, <sup>10</sup>protože Lévi byl ještě v těle svého předka Abraháma, když se s ním Melchisedech setkal.

<sup>11</sup>Jestliže tedy dokonalost byla skrze levitské kněžství (neboť na jeho základě lid přijal Zákon), jaká by byla další potřeba, aby vznikl ještě jeden kněz v řádu Melchisedechově, a ne v řádu Áronově? <sup>12</sup>Když se totiž mění kněžství, musí se změnit i Zákon.<sup>44</sup> <sup>13</sup>Ten, o němž je řeč, totiž patří k jinému kmeni a nikdo z toho kmene nikdy nezastával službu u oltáře. <sup>14</sup>Je jasné, že náš pán byl potomkem Judy, a Mojžíš o kněžích z tohoto kmene nic neřekl. <sup>15</sup>To se stává ještě jasnějším, když vyvstane jiný kněz, který se podobá Melchisedechovi, <sup>16</sup>kteřý se stává knězem nikoli na základě zákona o fyzickém původu, ale mocí nezničitelného živo-

<sup>39</sup> Nejde ovšem o konečný příslib života nadcházejícího věku v budoucím Království, který závisí na Abrahamově vzkříšení, ale o historické sliby, které se již splnily, zejména o narození syna, když byli Abraham a Sára staří. Izrael ovšem vstoupil do země za Jozua, ale v budoucnu dojde ke konečnému, budoucímu vstupu do země/Království pro všechny svaté, a to s Ježíšem při jeho příchodu.

<sup>40</sup> Není možné, aby Bůh lhal nebo zemřel. Ježíš, Boží Syn, zemřel (Řím 5:10), a proto nemůže být Bohem!

<sup>41</sup> Ukazuje na budoucí Království, světový řád, v němž poprvé v dějinách lidstva zavládne sociální spravedlnost. Křesťanské poslání spočí-

vá v tom, abychom se již nyní připravovali na pomoc Ježíši v tomto nadcházejícím novém světovém řádu.

<sup>42</sup> Je velmi velkým nepochopením textu domnívat se, že Melchisedech byl nestvořenou osobou bez rodičů! Židé o Sáře říkali, že neměla rodiče, což znamená, že jejich jména nebyla zaznamenána.

<sup>43</sup> Jako "typ" nebo vzor.

<sup>44</sup> Ukazuje zásadní rozdíl mezi novou a starou smlouvou. List Galatským je vášnivým varováním před návratem k praktikám Starého zákona, včetně dodržování kalendáře, které nás odvádějí od duchovní svobody dostupné v Kristu. Směšování obou smluv je pro náš duchovní život nebezpečné.

ta, <sup>17</sup>neboť je dosvědčeno: "Ty jsi knězem navěky v Melchisedechově řádu."

<sup>18</sup>Na jedné straně je dřívější přikázání odloženo pro svou slabost a nepotřebnost, <sup>19</sup>protože zákon nic nedokončil. Na druhé straně přichází lepší naděje a skrze tuto naději se přibližujeme k Bohu. <sup>20</sup>Protože se nestal knězem bez vykonání přísahy - <sup>21</sup>ostatní se stali kněžími bez přísahy, ale on se stal knězem s přísahou od Toho, který mu řekl: "Pán přísahal a nezmění své rozhodnutí: 'Ty jsi kněz navěky'" - <sup>22</sup>proto se Ježíš stal zárukou lepší smlouvy.

<sup>23</sup>Mnozí se tak stávali kněžími, protože jim v pokračování bránila smrt. <sup>24</sup>Ježíš však, protože žije navěky, zastává své kněžství trvale. <sup>25</sup>Může tedy zcela zachránit ty, kdo skrze něj přistupují k Bohu, protože stále žije, aby se za ně přimlouval.<sup>45</sup>

<sup>26</sup>Takový velekněz se nám totiž hodil: svatý, bez viny, neposkvrněný, oddělený od hříšníků a vyvýšený nad nebesa. <sup>27</sup>Nepotřebuje jako ti velekněží denně přinášet oběti nejprve za své hříchy a pak za hříchy lidu, protože to učinil jednou provždy, když obětoval sám sebe. <sup>28</sup>Zákon totiž jmenuje za velekněze lidi, kteří podléhají slabosti, ale slovo přísahy, které přišlo po Zákoně, ustanovuje Syna, který se stal dokonalým navěky.

**8** <sup>1</sup>Tak tedy hlavní smysl toho, co bylo řečeno, je tento: Máme takového velekněze, který zaujal místo po pravici<sup>46</sup> trůnu Majestátu<sup>47</sup> na nebesích, <sup>2</sup>a služebníka ve

svatyni a v tom pravém stánku, který zřídil Pán, ne člověk. <sup>3</sup>Každý velekněz je totiž ustanoven, aby přinášel dary i oběti, a tak je nutné, aby i tento velekněz měl co obětovat. <sup>4</sup>Kdyby byl na zemi, nebyl by vůbec knězem, protože tu jsou kněží, kteří přinášejí oběti podle Zákona. <sup>5</sup>Ti konají svou službu v napodobenině a stínu nebeských věcí, tak jako byl Mojžíš Bohem upozorněn, když se chystal zhotovit stánek: "Hleď, abys všechno udělal podle vzoru, který ti byl ukázán na hoře." <sup>6</sup>Nyní však Ježíš obdržel vyšší službu, neboť je také prostředníkem lepší smlouvy než ta předaná jako Zákon,<sup>48</sup> na základě lepších slibů.

<sup>7</sup>Kdyby totiž první smlouva byla bez chyby, nebylo by třeba druhé. <sup>8</sup>Ale když na nich našel chybu, řekl: "Hle, přicházejí dny, říká Pán, kdy uzavřu s domem Izraele a s domem Judy novou smlouvu; <sup>9</sup>nebude jako smlouva, kterou jsem uzavřel s jejich otci v den, kdy jsem je vzal za ruku, abych je vyvedl z egyptské země, protože oni v mé smlouvě nezůstali a já jsem na ně nebral ohled, říká Pán. <sup>10</sup>Toto je totiž smlouva, kterou uzavřu s domem Izraele po oněch dnech, říká Pán: Vložím jim do mysli své zákony a napíšu jim je do srdce. Budu jejich Bohem a oni budou mým lidem. <sup>11</sup>A nikdo nebude učit svého spoluobčana ani svého bratra, aby říkal: 'Poznejte Pána', protože mě budou znát všichni, od nejmenšího až po největšího. <sup>12</sup>Já totiž budu milosrdný vůči jejich zlým skutkům a na jejich hříchy už nevzpomenu."

<sup>45</sup> Trvat na každoročním slavení Dne smíření nebo svatých dnů svědčí o nepochopení nejvyššího významu jednou provždy a trvale platných účinků nové smlouvy, která byla zahájena obětí, zástupnou smrtí Ježíše, Božího Syna. Kol 2:16-17 staví Mojžíšův kalendář do negativního protikladu k jeho podstatě – Kristu, který jej nahrazuje. Viz naše brožura *The Law, the Sabbath and New Covenant Christianity (Zákon, sobota a křesťanství Nové smlouvy)* na [focusonthe kingdom.org](http://focusonthe kingdom.org).

<sup>46</sup> *Adoni*, můj pán (nikoliv Pán) ze Ž 110:1, což je zlatý text z hebrejské Bible, který je v NZ citován častěji než kterýkoliv jiný verš. *Adoni* ve všech svých 195 výskytech znamená nadřazeného, který není božstvem, tj. člověka, příležitostně anděla, ale nikdy Boha. Představa, že BŮH mluví s BOHEM, je v hlubokém rozporu s biblickým unitárním monoteismem. V Ž 45:6

je Mesiáš osloven jako "bůh", kde se *elohim* používá v mesiášském smyslu. Mojžíš byl také nazýván "bohem" (*elohim*) jako představitel jediného pravého Pána Boha (Ex 7:1). Ježíš není nikdy nazýván "Pán Bůh" ani "Všemohoucí" - hebrejsky *El Šaddai* a řecky *pantokrator*.

<sup>47</sup> Boha, Otcova trůnu (Zj 3:21). Ježíš bude v miléniu sedět na svém vlastním trůnu v Jeruzalémě.

<sup>48</sup> "en-Torahed" o lepších slibech. To ukazuje, že Mesiášova novozákonní Tóra (Gal 6:2; 1 Kor 9:21) nahrazuje starou Tóru v liteře. Novou smlouvu zavedl a ratifikoval Ježíš (Lk 22:28-30) a Pavel byl "služebníkem nové smlouvy" (2 Kor 3:6). Při parousii bude uzavřena se Židy, kteří v té době přijmou Mesiáše (Řím 11:26). Mezitím je každý Žid nebo pohan naléhavě vyzván, aby věřil v Mesiáše Ježíše a poslouchal ho.

<sup>13</sup>Když řekl: "Nová smlouva", učinil tu první zastaralou. A co zastarává a stárne, je blízko zániku.

**9** <sup>1</sup>První smlouva měla pravidla pro božskou službu a pozemskou svatyni. <sup>2</sup>Připraven byl svatostánek. Ve vnější části, která se nazývá svatá, byl svícen, stůl a posvátný chléb. <sup>3</sup>Za druhou oponou byl příbytek, který se nazývá Svatá svatých, <sup>4</sup>který měl zlatý kadidlový oltář a truhlu smlouvy obloženou ze všech stran zlatem. V arše byla zlatá nádoba s manou, Áronova hůl s poupaty a kamenné desky smlouvy. <sup>5</sup>Nad archou byli cherubíni slávy, kteří zastíňovali celou slitovnici. O těchto věcech však nyní nemůžeme mluvit dopodrobna.

<sup>6</sup>Když byly tyto věci takto připraveny, kněží neustále chodí do vnějšího stanu a vykonávají bohoslužby, <sup>7</sup>do toho druhého však chodí velekněz sám jednou za rok, a to ne bez krve, kterou obětuje za sebe a za hříchy lidu spáchané v nevědomosti. <sup>8</sup>Svatý duch ukazuje, že cesta do svatyně ještě nebyla zjevena, zatímco vnější stánek ještě stojí. <sup>9</sup>To je symbol té doby, kdy se přinášely dary a oběti, které nemohly učinit věřícího dokonalým ve svědomí, <sup>10</sup>byly to jen pokrmy a nápoje a různá omývání, tělesná pravidla, uložená až do doby nápravy.

<sup>11</sup>Ale nyní se Mesiáš objevil jako velekněz nadcházejících dobrých věcí. Vstoupil skrze větší a dokonalejší stánek, neudělaný rukama, to znamená ne z tohoto nynějšího stvoření, <sup>12</sup>a jednou provždy vstoupil do svatyně, ne skrze krev kozlů a telat, ale skrze svou vlastní krev, a tak zajistil vykoupení vztahující se k nadcházejícímu věku. <sup>13</sup>Jestliže totiž krev kozlů a býčků a popel jalovice kropící ty, kdo byli poskvrnění, slouží k posvěcení čistoty těla, <sup>14</sup>o kolik více očistí od mrtvých skutků naše svědomí, aby sloužilo živému Bohu, krev Mesiáše, který skrze ducha nastávajícího věku obě-

toval sám sebe bez poskvrny Bohu?

<sup>15</sup>Proto je prostředníkem nové smlouvy, aby ti, kdo byli povoláni, mohli přijmout slib dědictví nadcházejícího věku, neboť se uskutečnila smrt pro vykoupení provinění spáchaných za první smlouvy. <sup>16</sup>Kde je totiž závěť,<sup>49</sup> tam musí být prokázána smrt toho, kdo ji učinil. <sup>17</sup>Závěť je totiž platná až po smrti a nikdy neplatí, dokud žije ten, kdo ji učinil. <sup>18</sup>Tak i první smlouva byla uzavřena krví. <sup>19</sup>Když Mojžíš podle Zákona přednesl všemu lidu všechna přikázání, vzal krev telat a kozlů, vodu, šarlatovou vlnu a yzop a pokropil jimi jak samotnou knihu, tak všechny lid <sup>20</sup>a řekl: "Toto je krev smlouvy, kterou vám Bůh přikázal." <sup>21</sup>Stejným způsobem pokropil krví i stánek a všechno služebné náčiní. <sup>22</sup>Podle Zákona se krví očišťuje téměř všechno a bez prolití krve není odpuštění.

<sup>23</sup>Bylo tedy nutné, aby se těmito oběťmi očistily obrysy nebeských věcí, ale nebeské věci<sup>50</sup> samy vyžadovaly lepší oběti než tyto. <sup>24</sup>Neboť Mesiáš nevstoupil do svatyně zhotovené rukama, která je kopií té pravé, ale do samotného nebe, aby se nyní za nás objevil před Boží tváří. <sup>25</sup>A nemusel se sám často obětovat, jako když velekněz rok co rok vstupuje do svatyně s krví, která není jeho vlastní, <sup>26</sup>neboť pak by musel od založení světa často trpět. Nyní se však jednou, při dovršení věků, zjevil, aby svou vlastní obětí odstranil hřích.<sup>51</sup> <sup>27</sup>Stejně jako je lidem určeno jednou zemřít a potom přijde soud, <sup>28</sup>tak i Mesiáš, který byl jednou obětován, aby nesl hříchy mnohých, se zjeví podruhé, ne aby nesl hřích, ale aby přinesl spásu těm, kdo na něj dychtivě čekají.

**10** <sup>1</sup>Neboť Zákon, který je jen stínem<sup>52</sup> nastávajících dobrých věcí, ale ne samotnou skutečností,<sup>53</sup> nemůže nikdy stejnými oběťmi, které se přinášejí rok co rok, zdokonalit ty, kdo přistupují. <sup>2</sup>Jinak by se

<sup>49</sup> Autor zde používá druhý význam téhož slova "smlouva", tj. spíše "závěť" než smlouva.

<sup>50</sup> Vztahuje se k budoucím věcem, k budoucímu Božímu království, které bude slavnostně zahájeno po celém světě, až se Ježíš vrátí.

<sup>51</sup> Tj. jako obětní tvor nebo tělo. Bůh určil Mesiáši tuto roli, jak předpověděl v žalmech. Mnoho žalmů předpovídá Mesiášovu činnost

<sup>52</sup> Nákras, hrubý náčrt.

<sup>53</sup> Stejně jako v Kol 2:16-17 je Mesiáš, který přišel, skutečností, jejíž stínem je kalendář "svatých dnů, novoluní a týdenních sabatů". V Řím 5:14 je "Adam typem" toho, který má přijít. Smyslem je ovšem to, že Adam byl typem toho, který měl přijít. Stejně tak byl kalendář stínem Mesiáše, jehož tělo je skutečností tohoto stínu. Ta to osoba je tělem Mesiáše, který obětoval sám sebe (9:26).

snad přestaly přinášet, protože by uctívající, jednou očistěni, už neměli vědomí hříchu? <sup>3</sup>Ale právě těmi oběťmi se rok co rok připomínají hříchy. <sup>4</sup>Je totiž nemožné, aby krev býků a kozlů snímala hříchy. <sup>5</sup>Proto když přichází do světa,<sup>54</sup> říká: "Nechtěl jsi oběť a obětní dar, ale připravil jsi mi tělo."<sup>55</sup> <sup>6</sup>Nikdy jsi neměl zalíbení v zápalných obětech a v obětech za hřích. <sup>7</sup>Potom jsem řekl: 'Hle, přišel jsem'<sup>56</sup> (ve svitku knihy je o mně psáno), abych vykonal tvou vůli, Bože."

<sup>8</sup>Když předtím řekl: "Oběti a obětní dary, zápalné oběti a oběti za hřích jsi nežádal a neměl jsi v nich zalíbení" - které jsou obětovány podle Zákona - <sup>9</sup>pak řekl: "Hle, já jsem přišel, abych vykonal tvou vůli." Odstaňuje první, aby ustanovil druhé. <sup>10</sup>Jeho vůlí jsme se stali svatými skrze oběť těla Ježíše Mesiáše jednou provždy.

<sup>11</sup>Každý kněz se postaví den za dnem a slouží a přináší stále tytéž oběti, které nikdy nemohou smazat hříchy. <sup>12</sup>On však, když nabídl jednu oběť za hříchy provždy, usedl po Boží pravici, <sup>13</sup>kde nyní čeká, dokud se jeho nepřátelé nestanou podnoží jeho nohou.<sup>57</sup> <sup>14</sup>Jedinou obětí totiž navždy zdokonalil ty, kdo jsou činěni svatými. <sup>15</sup>Svatý duch nám také dosvědčuje, že poté, co řekl: <sup>16</sup>"Toto je smlouva, kterou s nimi uzavřu po oněch dnech, praví Pán: Vložím jim své zákony do srdce a napíšu jim je do mysli," a pak říká: <sup>17</sup>"Na jejich hříchy a nepravosti už nebudu vzpomínat." <sup>18</sup>Kde je jejich odpuštění, tam už není žádná oběť za hřích.

<sup>54</sup> "Přijít do světa" znamená narodit se. Každý člověk přichází na svět. Také Ježíš přišel na svět, ale biologickým zázrakem skutečným v Marii (Lk 1:35; Mt 1:18, 20). Bůh zplodil svého Syna, přivedl ho na svět

<sup>55</sup> Smysl je obětovaná osoba, nikoliv jen tělo jako schránka, do níž vstoupil člověk! V 9:26 se mluví o oběti samotného Mesiáše, o celé osobě. Řím 12:1 stejným způsobem hovoří o křesťanech jako o "tělech", tj. celých osobách. Výstižnou definici Mojžíšova zákona naleznete v Gal 3:19-29.

<sup>56</sup> "Já" je zde obětované tělo či osoba Mesiáše, předpovězená v Božím plánu v Ž 40. Osoba/tělo Mesiáše nahrazuje stín obětí a kalendáře Tóry (viz Kol 2:16-17; Gal 4:10; Ef 2:14).

<sup>57</sup> Další odkaz na klíčový Ž 110:1, který definuje mesiášský program a rozlišuje mezi jediným

<sup>19</sup>Proto, bratři a sestry, když máme odvahu vstoupit do svatyně skrze Ježíšovu krev, <sup>20</sup>novou a živou cestou, kterou pro nás otevřel skrze oponu, to jest své tělo, <sup>21</sup>a když máme velekněze nad Božím domem, <sup>22</sup>přistupujme s upřímným srdcem v plné jistotě víry, protože byla naše srdce pokropena čistotou od zlého svědomí a naše těla omyta čistou vodou. <sup>23</sup>Držme se naděje, kterou vyznáváme, bez zaváhání, protože ten, který to slíbil, je věrný. <sup>24</sup>A uvažujme, jak se navzájem povzbuzovat k lásce a dobrým skutkům, <sup>25</sup>neopouštějme svá shromáždění, jak mají někteří ve zvyku, ale povzbuzujme se navzájem, a to tím spíše, čím více vidíte, že se blíží ten den<sup>58</sup>.

<sup>26</sup>Pokud totiž úmyslně pokračujeme v páchání hříchů i poté, co jsme poznali pravdu, nezůstává už oběť za hříchy, <sup>27</sup>ale hrozivé očekávání soudu a zuřivosti ohně, který zničí Boží nepřátele.<sup>59</sup> <sup>28</sup>Každý, kdo nedbal Mojžíšova zákona, byl na základě svědectví dvou nebo tří svědků bez milosti usmrcen. <sup>29</sup>Oč větší trest, myslíte, si zaslouží člověk, který pošlapal Božího Syna, znesvětil krev smlouvy, jíž byl posvěcen, a znevážil ducha milosti? <sup>30</sup>Známe přece toho, který řekl: "Mně patří pomsta, já odplatím," a ještě jednou: "Pán bude soudit svůj lid". <sup>31</sup>Je strašné upadnout do rukou živého Boha.

<sup>10</sup><sup>32</sup>Připomeňte si však dřívější dny, kdy jste poté, co jste byli osvíceni, snášeli velký boj s utrpením, <sup>33</sup>zčásti tím, že jste byli veřejně vystaveni zneužívání a útrapám, a zčásti tím, že jste se podíleli na utr-

JHVH, Bohem Bible, a ne-božským Mesiášem, který je *adoni* (můj pán). Přesně to je Pavlovo vyznání víry v 1 Tim 2:5. Všimněte si, že Ježíš ještě čeká, až se mu jeho nepřátelé podřídí. Ježíš ještě nesedí na svém davidovském trůnu na Sionu. Tento trůn je mu přislíben v Lk 1:32 a v Ž 2:6. Josef z Arimatie po Ježíšově vzkříšení ještě čeká na příchod Božího království (Mk 15:43).

<sup>58</sup> den budoucího příchodu Mesiáše, který na zemi zahájí Boží království, a to po celém světě.

<sup>59</sup> Biblický oheň pekla je stravující zkáza, ohnivě jezero, které ničí lidské osoby. Není to rouhačské, věčné, vědomé mučení bezbožných, jak se lidově učí. O "věčném ohni", tj. ohni nadcházejícího věku, viz Juda 7.

pení těch, s nimiž se takto zacházelo. <sup>34</sup>Sdíleli jste totiž utrpení těch, kdo byli ve vězení, a radostně jste přijímali zabavení svého majetku s vědomím, že pro sebe máte lepší a trvalý majetek. <sup>35</sup>Neodhazujte tedy svou důvěru, protože za ni čeká velká odměna. <sup>36</sup>Potřebujete totiž vytrvalost, abyste, až splníte Boží vůli, obdrželi slíbené. <sup>37</sup>"Za velmi krátkou chvíli přijde ten, který přichází, a nebude otálet." <sup>60</sup> <sup>38</sup>Můj spravedlivý však bude žít na základě víry. Pokud se bude krčit, má duše v něm nemá zalíbení." <sup>39</sup>Nejsme však těmi, kdo ustupují do záhuby, ale těmi, kdo mají víru vedoucí k získání života.

**11** <sup>1</sup>Víra je totiž jistota o tom, v co doufáme, přesvědčení o tom, co nevidíme. <sup>2</sup>Vírou získávali dávní lidé schválení.

<sup>3</sup>Vírou chápeme, že věky byly uspořádány Božím slovem, <sup>61</sup> takže to, co je viditelné, bylo vytvořeno z věcí neviditelných. <sup>4</sup>Vírou přinesl Ábel Bohu větší oběť než Kain a Bůh ukázal, že je spravedlivý, když přijal jeho dary; a skrze víru, i když je mrtvý, stále mluví. <sup>5</sup>Vírou byl Enoch vzat nahoru, aby neviděl smrt, <sup>62</sup> a nebyl nalezen, protože ho Bůh vzal nahoru. Než byl vzat nahoru, byl chválen jako Bohu milý. <sup>6</sup>Bez víry není mož-

né líbit se Bohu, protože ten, kdo přichází k Bohu, musí věřit, že existuje a že odměňuje ty, kdo ho hledají. <sup>63</sup> <sup>7</sup>Vírou Noe, když byl varován ohledně věcí, které ještě neviděl, se zbožnou bázni připravil archu pro záchranu své rodiny, skrze niž odsoudil svět, a stal se dědicem práva na bytí, které přichází vírou.

<sup>8</sup>Vírou Abraham, když byl povolán, poslechl <sup>64</sup> a vydal se na místo, které měl obdržet jako dědictví. Vyšel, aniž by věděl, kam jde. <sup>9</sup>Vírou žil jako cizinec <sup>65</sup> v zemi slibu, <sup>66</sup> jako v cizí zemi, žil ve stanech s Izákem a Jákobem, spoludědici téhož slibu. <sup>10</sup>Těšil se totiž na město <sup>67</sup> s pevnými základy, jehož architektem a stavitelem je Bůh. <sup>11</sup>Vírou dostala schopnost otěhotnět i sama Sára, a to i po skončení plodného věku, neboť považovala za věrného Toho, který to slíbil.

<sup>12</sup>Tak se z jednoho člověka narodilo tolik potomků jako hvězd na nebi a nespočetně jako zrněk pisku na mořském břehu.

<sup>13</sup>Ti všichni zemřeli <sup>68</sup> ve víře, aniž by obdrželi přislíbené, ale viděli je a vítali z dálky a vyznávali, že jsou v zemi cizinci a příchozími. <sup>69</sup> <sup>14</sup>Ti, kdo takto mluví, totiž dávají najevo, že usilují o vlastní zemi. <sup>15</sup>Kdyby mysleli na tu zemi, kterou opustili, měli

<sup>60</sup> Tato slova, napsaná v době před Kristem Aggeem (2:6; srov. Iz 26:20; Ab 2:3), ukazují, že druhý příchod je vždy "brzy", i když chronologicky může být vzdálený. Proroci žili prostřednictvím inspirace a vidění ve vrcholné době těsně před Ježíšovým návratem ve slávě, tedy na prahu nadcházejícího Království, kdy svět přejde pod novou správu. Království tohoto současného systému budou nahrazena Božím královstvím (Zj 11:15). Příchod JHVH u proroků je ve SZ zjevován jako budoucí příchod Ježíše. Ježíš, Boží Syn, je dokonalým zmocněncem jediného Boha a jsou mu svěřeny činnosti JHVH, které má vykonávat, aniž by ve skutečnosti byl JHVH, což by znamenalo dva JHVH!

<sup>61</sup> Stvořitelské slovo (nikoli Slovo) Boží, které bylo na počátku u Boha a skrze které všechno vstoupilo v existenci (Jn 1:1-3, komentováno a objasněno v 1 Jn 1:1-3: "věčný život", který byl přislíben a který byl "u Otce", v jeho plánu a záměru jako jeho moudrost).

<sup>62</sup> Muselo jít o přesun na bezpečné místo, protože všichni zde uvedení nakonec zemřeli (v. 13)

<sup>63</sup> To s sebou nese, vzhledem k obrovskému zmatku, který předvádějí všechny různé deno-

minace, vytrvalé hledání pravdy potřebné k pravému uctívání jediného pravého Boha (Jn 4:24; 2 Te 2:10; Jud 3).

<sup>64</sup> To je přesně "poslušnost víry", o níž se učí v celém NZ (Řím 1:5; 16:26; Heb 5:9; Jn 3:36).

<sup>65</sup> Pobývajícím cizincem.

<sup>66</sup> To znamená země slibu daného Abrahamovi, základ křesťanského evangelia (Ga 3:8). Slíbená země je tedy na této planetě Zemi, která bude obnovena a očištěna Mesiášem při jeho příchodu.

<sup>67</sup> "Město, které má nastat", až se Ježíš vrátí (13:14), na obnovené zemi.

<sup>68</sup> Tento verš je mimořádně důležitý, protože dokazuje nepravdivost oblíbené představy, že mrtví jsou v současné době naživu v nebi nebo se trápí v pekle či dokonce v očištcí. Tento verš má moc rozvrátit celou strukturu většiny náboženství nekriticky zděděných jako tradice.

<sup>69</sup> Pobývajícím cizinci, lidé se "zelenou kartou", jejichž občanství nebylo v žádném ze současných národních států. Tyto současné národy a království se stanou Božím královstvím až při sedmé polnici ze Zj 11:15-18.



by příležitost se vrátit. <sup>16</sup>Ale oni touží po lepší zemi, totiž po nebeské.<sup>70</sup> Bůh se tedy nestydí nazývat se jejich Bohem, protože jim připravil město.<sup>71</sup>

<sup>17</sup>Vírou Abraham, když byl zkoušen, obětoval Izáka. Byl připraven obětovat svého jediného syna, toho, který mu byl slíben. <sup>18</sup>Bůh řekl: "Skrze Izáka přijdou tvoji potomci." <sup>19</sup>Rozuměl tedy, že Bůh může vzkřísit i z mrtvých. Jako vzor skutečně přijal Izáka zpět z mrtvých. <sup>20</sup>Vírou Izák požehnal Jákobovi a Ezauovi ohledně budoucnosti. <sup>21</sup>Vírou požehnal Jákob, když umíral, každému z Josefových synů a klaněl se, opřen o svou hůl. <sup>22</sup>Vírou se Josef na sklonku svého života zmínil o exodu synů Izraele a dal pokyny ohledně svých kostí.

<sup>23</sup>Když se narodil Mojžíš, jeho rodiče ho s vírou tři měsíce skrývali, protože viděli, že je to krásné dítě, a nebáli se královského rozkazu. <sup>24</sup>Vírou Mojžíš, když dospěl, odmítl být nazýván synem faraonovy dcery, <sup>25</sup>volil si raději sdílet špatné zacházení s Božím lidem, než aby si užíval prchavých rozkoší hříchu. <sup>26</sup>Považoval Mesiášovo potupení za větší bohatství než egyptské poklady, protože se těšil na odměnu.<sup>72</sup> <sup>27</sup>Vírou opustil Egypt a nebál se králova hněvu, neboť vytrval, jako by viděl toho, který je neviditelný. <sup>28</sup>Vírou dodržoval pesach a pokropení krví, aby se jich nedotkl zhoubce prvorozených. <sup>29</sup>Vírou prošli Rudým mořem jako po suchu, a když to Egyptané zkusili, byli pohlčeni.

<sup>30</sup>Vírou padly hradby Jericha poté, co kolem nich lid sedm dní pochodoval. <sup>31</sup>Díky

víře nezemřela prostitutka Rachab s těmi, kdo byli neposlušní, poté co v pokoji přivítala zvědy.

<sup>32</sup>Co mám ještě říci? Čas by mi nestačil, kdybych vyprávěl o Gedeonovi, Barákovi, Samsonovi, Jeftovi, Davidovi, Samuelovi a prorocích. <sup>33</sup>Vírou dobývali království, vykonávali spravedlnost, získávali příslibené, zavírali tlamy lvům, <sup>34</sup>utišovali moc ohně, unikali ostří meče, ze slabosti se stávali silnými, sílili ve válce a nutili cizí vojska k útěku. <sup>35</sup>Ženy přijímaly zpět své mrtvé vzkříšením a jiní byli mučeni a nepřijímali propuštění, aby dosáhli lepšího vzkříšení. <sup>36</sup>Jiní byli zesměšňováni a bičováni, řetězy spoutáváni a vězněni. <sup>37</sup>Byli kamenováni, rozřezáváni, pokoušeni, zabíjeni mečem. Chodili v ovčích a kozlích kůžích, byli zbičováni, strádali, špatně se s nimi zacházelo – <sup>38</sup>svět jich nebyl hoden -, bloudili po pouštích, horách, jeskyních a dírách v zemi

<sup>39</sup>Všichni tito, kteří si získali uznání pro svou víru, nedostali příslibené<sup>73</sup>, <sup>40</sup>protože Bůh pro nás opatřil něco lepšího, aby bez nás nebyli zdokonaleni<sup>74</sup>.

**12** <sup>1</sup>Protože jsme obklopeni tak velkým oblakem svědků, odhodme i my každou přítěž a hřích, do kterého se tak snadno zapleteme, a vytrvale běžme závod, který je před námi, zupírajíce zrak na Ježíše, průkopníka a zdokonalovatele víry.<sup>75</sup> Pro radost, která mu byla předložena<sup>76</sup>, podstoupil kříž, nedbaje na jeho potupu, a usedl po pravici Božího trůnu.<sup>77</sup> <sup>3</sup>Přemýšlejte o tom, kdo snášel takové nepřátele-

<sup>70</sup> Nejde ovšem o zemi v nebi, ale o nebeské království, které má původ v nebi a přijde v budoucnu s Ježíšem z nebe, o slíbené Boží království na zemi obsažené v křesťanském evangeliu (Mt 5:5; Zj 5:9-10). Mesiáš se vrací na zem; my nejdeme k němu, ledaže bychom se s ním setkali ve vzduchu, abychom ho doprovodili na místo určení v Jeruzalémě, kde usedne na Davidův trůn.

<sup>71</sup> "Nadcházející město" z 13:14 - ne někde jinde, kam odejdeme ze země!

<sup>72</sup> To znamená, že se zaměřil na Království a nesmrtelnost.

<sup>73</sup> Všichni zemřeli jako ve v. 13 a zůstávají mrtví, v bezvědomí, až do sedmé polnice, která bude znamenat vzkříšení mrtvých při Mesiášově návratu (1 Kor 15:23; Lk 14:14). Jasně potvrzení viz Kaz 9:5, 10; Dan 12:2 a naši brožuru

*What Happens When We Die? (Co se stane, až zemřeme?)* na [focusonthekingdom.org](http://focusonthekingdom.org).

<sup>74</sup> Všichni získáme nesmrtelnost ve stejný okamžik, při budoucím vzkříšení, až se Ježíš vrátí (1 Kor 15:23).

<sup>75</sup> Ježíš je "od A do Z", první a poslední (Zj 1:17) Božího programu spásy.

<sup>76</sup> To ukazuje, jak životně důležité je vymezit křesťanskou naději (na níž stojí víra a láska, Kol 1:4-5). Nadějí je pomáhat Ježíši při řízení přicházející společnosti Božího království. Dábel dosáhl obrovského vítězství, když křesťanskou naději zredukoval na vágní a prázdné sliby o "nebi, až zemřeš".

<sup>77</sup> Při svém vyvýšení zaujal postavení *adoni*, můj pán (Ž 110:1), což je hebrejský titul, který se nikdy nevztahuje na Božství. Vykládat tento

ství hříšníků proti sobě, abyste se neunavili a nevzdali.

**12** Ve svém boji proti hříchu jste ještě nevzdorovali až do prolítí krve <sup>5a</sup> zapomeněli jste na napomenutí, které vám bylo adresováno jako dětem: "Synu můj, neber na lehkou váhu Pánovo ukázňování a nevzdávej se, když jsi od Něho napravován, <sup>6</sup> protože ty, které Pán miluje, vychovává, a treští každého syna, kterého přijímá." <sup>7</sup> Díky ukázňování můžete vydržet. Bůh s vámi jedná jako s dětmi, vždyť které dítě je takové, že ho otec nekárá? <sup>8</sup> Jestliže však nezakoušíte kázeň, na níž se podílejí všechny děti, pak jste nemanželské a nejste pravé děti. <sup>9</sup> Vždyť i my jsme měli pozemské otce, kteří nás kárali, a vážili jsme si jich. Neměli bychom se tedy mnohem více podřídit Otci duchů a obdržet život?<sup>78</sup> <sup>10</sup> Oni nás totiž ukázňovali jen krátce, jak se jim zdálo dobré, ale on nás ukázňuje k našemu prospěchu, abychom měli podíl na jeho svatosti. <sup>11</sup> Všechno ukázňování se v té chvíli nezdá radostné, nýbrž smutné, avšak později přináší těm, kdo jsou jím cvičeni, pokojné ovoce spravedlnosti.

<sup>12</sup> Proto posilujte své slabé ruce a svá ochablá kolena <sup>13a</sup> svým nohám napřimte stezky, aby to, co je chromé, nebylo vyřazeno z provozu, nýbrž uzdraveno.

<sup>14</sup> Usilujte o pokoj se všemi lidmi a o svatost, protože bez ní nikdo neuvidí Pána. <sup>15</sup> Dbejte, aby nikdo nepřišel nazmar v Boží milosti, aby nevyrostl kořen hořkosti a nezpůsobil trápení a mnozí se kvůli němu poskvrnili. <sup>16</sup> Ať nikdo není nemravný nebo bezbožný jako Ezau, který prodal své prvorozenství za jediný pokrm. <sup>17</sup> Víte přece, že když později chtěl zdědit požehnání, byl odmítnut, protože nenašel příležitost k pokání, ačkoli o požehnání usiloval se slzami.

<sup>18</sup> Neboť jste nepřišli k něčemu, čeho se lze dotknout, k planoucímu ohni, temnotě, šeru a vichřici, <sup>19</sup> k hromovému troubení a k hlasu, který pronáší taková slova, že ti, kdo je slyšeli, žadonili, aby je už neslyšeli. <sup>20</sup> Neboť nemohli snést, co jim bylo nařízeno: "Kdyby se hory dotklo byt' jen zvíře, musí být ukamenováno." <sup>21</sup> Ten pohled byl tak

děsivý, že Mojžíš řekl: "Jsem vyděšen a chvěji se." <sup>22</sup> Vy jste však přišli k hoře Sionu, k městu živého Boha, k nebeskému Jeruzalému, k zástupům andělů, <sup>23</sup> k církvi a shromáždění prvorozených, kteří jsou zapsáni v nebi, k Bohu, Soudci všech, a k duchům spravedlivých, kteří se stali dokonalými, <sup>24a</sup> k Ježíši, prostředníku nové smlouvy, a ke kropící krvi, která mluví o něčem lepším než Ábelova krev.

<sup>25</sup> Hledte, abyste neodmítli toho, který mluví. Neboť jestliže oni neunikli, když odmítli toho, který je varoval na zemi, o čem ně unikneme my, když odmítneme toho, který varuje z nebe. <sup>26</sup> Jeho hlas tehdy otřásl zemí, ale nyní slíbil: "Ještě jednou otřesu nejen zemí, ale i nebesy." <sup>27</sup> Tato slova "ještě jednou" naznačují odstranění toho, čím lze otřást, stvořených věcí, aby zůstaly ty, kterými otřást nelze. <sup>28</sup> Protože je nám tedy určeno obdržet Království,<sup>79</sup> kterým nelze otřást, prokazujeme Bohu vděčnost a prokazujeme mu službu, která je mu milá, s úctou a bázní, <sup>29</sup> protože náš Bůh je stravující oheň.

**13** <sup>1</sup> Necht' pokračuje bratrská láska. <sup>2</sup> Nezanedbávejte pohostinnost vůči cizincům, protože tak někteří pohostili anděly, aniž by o tom věděli. <sup>3</sup> Pamatujte na ty, kdo jsou ve vězení, jako byste byli ve vězení s nimi, a na ty, s nimiž se špatně zachází, jako byste trpěli s nimi. <sup>4</sup> Manželství ať je mezi všemi v úctě a manželské lože ať je neposkvrněné, neboť Bůh bude soudit smilníky a cizoložníky. <sup>5</sup> Buďte oproštěni od lásky k penězům, spokojte se s tím, co máte, protože On řekl: "Nikdy tě neopustím a nenechám tě na holičkách." <sup>6</sup> Tak můžeme s jistotou říci: "Pán je můj pomocník a nebudu se bát. Co mi mohou udělat lidé?"

<sup>7</sup> Pamatujte na své vůdce, kteří k vám mluvili Boží slovo-evangelium; uvažujte o výsledcích jejich života a napodobujte jejich víru. <sup>8</sup> Ježíš Mesiáš je stejný včera, dnes i navěky. <sup>9</sup> Nedejte se strhnout odlišnými a podivnými naukami, neboť je dobré, aby se srdce posilovalo milostí, a ne pojídáním obřadních pokrmů, které těm, kdo tak činili,

verš tak, že Bůh mluví k Bohu, znásilňuje biblický monoteismus.

<sup>78</sup> Život nadcházejícího věku, to znamená nesmrtelnost.

<sup>79</sup> Jak je popsáno v Dan. 7:14, 18, 22, 27 a v mnoha dalších pasážích jako jádro křesťanského evangelia o Království, jak je hlásal Ježíš, Pavel a všichni autoři NZ.

neprospívaly. <sup>10</sup>Máme oltář, z něhož ti, kdo slouží stánku, nemají právo jíst. <sup>11</sup>Těla těch zvířat, jejichž krev velekněz přináší do svatyně jako oběť za hříchy, se totiž spalují mimo tábor. <sup>12</sup>Proto i Ježíš, aby svou krví posvětil lid, trpěl mimo brány. <sup>13</sup>Vyjděme tedy k němu ven za tábor a snášejíme urážky, které vytrpěl. <sup>14</sup>Neboť zde nemáme trvalé město, ale hledáme nadcházející město<sup>80</sup>.

<sup>15</sup>Jeho prostřednictvím tedy neustále přinášejíme Bohu oběť chvály, to jest ovoce našich rtů, které vzdává díky Jeho jménu.

<sup>16</sup>A nezanedbávejte konat dobro a dělit se, neboť v takových obětech má Bůh zalíbení.

<sup>17</sup>Poslouchejte své vůdce a podřizujte se jim, protože oni nad vámi bdí a budou skládat účty. Ať to dělají s radostí, a ne se zármutkem, protože to by se vám nevyplatilo.

<sup>18</sup>Modlete se za nás, neboť jsme si jisti,

že máme dobré svědomí a chceme se ve všem chovat čestně. <sup>19</sup>Naléhavě vás žádám, abyste se modlili, abych vám byl co nejdříve navrácen.

<sup>20</sup>Ať vás Bůh pokoje, který vzkřísil z mrtvých velkého pastýře ovcí skrze krev smlouvy nadcházejícího věku, našeho pána Ježíše, <sup>21</sup>vybaví vším dobrým, abyste plnili jeho vůli a působí v nás to, co se Mu z jeho pohledu líbí, skrze Ježíše Mesiáše, jemuž budiž sláva na věky věků. Amen.

<sup>22</sup>Nyní vás, bratři a sestry, vybízím, abyste snášeli mé slovo napomenutí, protože jsem vám psal krátce. <sup>23</sup>Vězte, že náš bratr Timoteus byl propuštěn na svobodu a s ním, pokud brzy přijde, se s vámi uvidím. <sup>24</sup>Pozdravte všechny své představené a všechny svaté. Ti z Itálie posílají své pozdravy. <sup>25</sup>Milost buď s vámi všemi.

<sup>80</sup> Nastávající město je Jeruzalém Božího království, které vznikne, až se Ježíš vrátí, aby slavnostně zahájil své tisícileté království na obnovené zemi. V tomto budoucím království budou s Ježíšem vládnout a kralovat svatí všech věků.

**Poznámka 9:** Být "přiveden na svět" poukazuje na počátek existence Syna. Tento verš neodkazuje na pozdější vzkříšení prvorozeného z mrtvých, ale v naplnění Ž 2:7 na počátek Ježíšova života při početí.

**Poznámka 10:** Všechny tři citáty jsou vybrány tak, aby vyjadřovaly totéž. Odkazují na počátek existence, zplození Syna, tj. v Mariině lůně. Toto zplození Syna je popsáno v Lk 1:35: "ten, který má být zplozen"; Mt 1:1, 18, 20: "to, co se v ní zrodilo". První citát, Ž 2:7, říká o Synovi: "Ty jsi můj Syn. Dnes jsem se stal tvým Otcem [=zplodil jsem tě]." V tomto případě se jedná o "Otce". Tento výrok se opakuje v Ž 110:3 v LXX verzi SZ a v mnoha hebrejských rukopisech. Se vši pravděpodobností tam byl hebrejský masoretský text zmatený a poškozený chybným ukazováním samohlásek. To znamená, že v originále bylo pravděpodobně "yeliditicha" ("zplodil jsem tě", jak se správně nachází v LXX a některých heb. rukopisech Ž 110:3), a nikoli "yaldutecha" (poněkud nesmyslné "tvé mládí"). "To bylo pravděpodobně v originále, ale kvůli poškození hebrejského textu, *ne snad neúmyslnému*, neměla tato slova v judaismu žádný vliv" (TDNT, sv. 1, s. 668, zvýraz-

nění moje). Druhý citát je z 2 Sam. 7:14 a 1 Paral. 17:13, kde odpadá zmínka o Šalomounovi ve 2 Sam. 7 a předpovídá, že 1000 let předtím, než byl Ježíš, Syn, zplozen, uveden v život v Marii, se Bůh stane Otcem rodového potomka Davida. Řím 1:3 tuto informaci dokonale opakuje a popisuje, že Boží Syn přišel na svět jako Davidův potomek. Je zároveň Božím Synem i Davidovým synem. To je také přesné naplnění slov "dítě nám [Izraeli] bude zplozeno [tj. Bohem, božské pasivum]" (Iz 9:6). Dítě, které má být zplozeno, je v tomto textu popsáno synonymně jako "Syn, který bude dán [Bohem]". Proto "Bůh miloval svět tak, že dal svého jednorozného Syna" (Jn 3:16). V 1 Jan 5:18 je Syn popsán jako "ten, který byl zplozen", tj. přiveden k existenci v určitém časovém okamžiku. Představa "věčného [bezčasového] rození" (nesmyslný "počátek bez počátku") Syna udělala ze všech těchto textů zmatek. Proměnila skutečného Ježíše z Bible v nadčasovou postavu "Boha Syna" bez dějinného počátku. Tato falešná představa nakonec zvrátila přísný monoteismus Bible, který Ježíš potvrdil v Mk 12:29 jako "nejdůležitější" pravdu ze všech, definující "jediného pravého Boha", tedy Otce (viz Jn 17:3, kde je uvedeno Ježíšovo unitární monoteistické vyznání, které je velkým klíčem k životu v nadcházejícím věku, k Životu [budoucího] věku Dan. 12:2, který je v NZ zmíněn asi čtyřicetkrát). Pro potvrzení viz TDNT, kde se uvádí, že "je správně uvedeno, že Ž 2:7, 2 Sam. 7:14 a 'prvorozený' ze Ž 89:27 stojí v přesné exegetické souvislosti." (sv. 6, s. 880).

## JAKUB

**1** <sup>1</sup>Od Jakuba, služebníka Boha a pána Ježíše Mesiáše,<sup>1</sup> dvanácti kmenům v rozptýlení,<sup>2</sup> roztroušeným v různých částech země, ať už je to kdokoli na světě:<sup>3</sup> zdravím vás.

<sup>2</sup>Považujte to za radost, bratři a sestry, když čelíte různým zkouškám, <sup>3</sup>vědouce, že zkouška vaší víry plodí vytrvalost. <sup>4</sup>A vytrvalost vás přece dovede k tomu, abyste byli zralí, úplní a nic vám nechybělo.

<sup>5</sup>Pokud se někomu z vás nedostává moudrosti, ať prosí Boha, který dává všem zadarmo a nezištně, a bude mu dána. <sup>6</sup>Ale měl by žádat s vírou a bez váhání, protože pochybovači jsou jako mořské vlny, hnané a zmítané větrem. <sup>7</sup>Takový člověk by neměl očekávat, že od Pána něco dostane, <sup>8</sup>je totiž dvojího smýšlení a nestálý ve všem, co dělá.

<sup>9</sup>Bratr nebo sestra ve skrovných poměrech ať se raduje ze svého vysokého postavení. <sup>10</sup>A bohatý ať raději oslavuje své ponížení, protože uvadne jako polní kvítí. <sup>11</sup>Když sluneční žár spálí polní květiny, uschnou a jejich krása zahyne. Stejně tak život boháče uvádá uprostřed jeho snažení.

<sup>12</sup>Blaze tomu, kdo snáší zkoušky, protože, až bude schválen, obdrží korunu života, kterou Bůh slíbil těm, kdo ho milují.<sup>4</sup> <sup>13</sup>Nikdo, kdo čelí pokušení, by neměl říkat: "Jsem pokoušen Bohem," protože Bůh nemůže být pokoušen zlem ani sám nikoho nepokouší. <sup>14</sup>Každý je však pokoušen vábením a nástrahami svých vlastních tužeb. <sup>15</sup>Naše touhy počnou a porodí hřích, který roste a porodí smrt. <sup>16</sup>Nedejte se oklamat, moji milovaní bratři a sestry. <sup>17</sup>Každý dobrý a dokonalý dar je shůry, sestupuje od Otce světla,<sup>5</sup> který je bez proměnlivosti a bez proměnlivého stínu. <sup>18</sup>On nás zplodil skrze evangelium-slovo pravdy,<sup>6</sup> podle své vlastní vůle, abychom byli prvotinami jeho nového stvoření.

<sup>19</sup>Takže, moji milovaní bratři a sestry, pochopte toto: Každý ať je rychlý v naslouchání, pomalý v mluvení a pomalý v hněvu, <sup>20</sup>protože Boží spravedlnost nepůsobí skrze lidskou zlobu. <sup>21</sup>Odložte tedy všechnu špínu a špatnost a s pokorou dovolte, aby vás zachránilo slovo evangelia, které je do vás zasazeno. <sup>22</sup>Bud'te však vykonavateli toho slova, a ne jen posluchači, kteří klamou sami sebe. <sup>23</sup>Ti, kdo toto slovo slyší,

jsou královskou rodinou nadcházejícího Království; ta se školí, aby dohlížela na nadcházející věk Království na zemi a spravovala jej (viz Zj 2:26; 3:21; 5:10; 20:1-6; Dan 7:18, 22, 27). V Království budou přežívající smrtelné národy, které budou tvořit poddané tohoto budoucího Království. Zach 14 a Iz 65:17 a násl. jsou jedny z mnoha pasáží popisujících novou společnost budoucího Království. Svět bude pod novou správou

<sup>5</sup> Zcela židovský idiom "sestupující z nebe" jednoduše znamená, že něco je darem od Boha. V Jn 6:51 Ježíš mluví o svém *těle*, které sestoupilo z nebe. Někteří to automaticky čtou jako učení, že Ježíš žil v nebi předtím, než se objevil v Marii. Jakmile se však zjistí, že "sestoupení z nebe" znamená, že něco je Božím darem, pak se ve slovním spojení "přišlo z nebe" nebo "sestoupilo z nebe" nenabízí vůbec žádný důkaz pro preexistenci (viz také 3:15-17).

<sup>6</sup> Znovuzrození, jak je popisují všichni autoři NZ, je iniciováno vírou v semenné poselství Ježíšova evangelia o Království, jak to ukázal v podobenství o rozséváči (Mt 13:19; Lk 8:11-12; srov. 1 Pt 1:23-25). Evangelium o Království, jak je podle Heb 2:3 hlásal jako první Ježíš, je podstatným základem veškeré pravé křesťanské víry (srov. Sk 8:12).

<sup>1</sup> Pán Mesiáš se narodil v Betlémě (Lk 2:11). Bůh se nemůže narodit. Pán Mesiáš je tak pojmenován na základě veledůležitého Žalmu 110:1, kde je druhý pán *adoni*, "můj pán", titul, který se ve všech svých 195 výskytech nikdy nevztahuje na BOHA, jenž je *Adonaj*, Pán Bůh. "Můj pán" ze Ž 110:1 se stává "naším pánem Ježíšem Mesiášem" v NZ. Bůh Otec je Bohem Abrahamovým, Izákovým a Jákobovým, Bohem Davidovým a Bohem Ježíšovým. Jediný Bůh je "Bůh a Otec našeho pána Ježíše Mesiáše". Ježíš je Syn Boží, jak je definován a popsán v Lukášovi 1:35. Představa, kterou zastávají někteří, že Syn je Otec (letniční jedinnost nebo modalismus), selhává, protože Otec a Syn spolu hovoří (všimněte si zejména Ž 110:1).

<sup>2</sup> Pavel ovšem stejně jako Petr považoval celou církev za duchovní "Boží Izrael" (Gal 6:16; Flp 3:3), aniž by ztrácel ze zřetele budoucí, prozatím zaslepený, národní Izrael těla (1 Kor 10:18; viz Řím 9-11). Pavel je nazývá "Izraelity" (Řím 9:4; 11:1; 2 Kor 11:22).

<sup>3</sup> Diaspora, rozptýlení potomci Izraele.

<sup>4</sup> To je křesťanská odměna, jako všude v NZ. Tímto darem je život nadcházejícího věku v budoucím Království na zemi a vláda s Ježíšem v tomto nadcházejícím království. Praví věřící

aniž by je konali, se podobají člověku, který se podívá na svou tvář v zrcadle <sup>24</sup>a odejde a hned zapomene, jak vypadal. <sup>25</sup>Ale ten, kdo zkoumá dokonalý zákon svobody a dál ho plní – kdo se nestane zapomnětlivým posluchačem, ale tím, kdo podle něj žije – takový člověk bude šťastný v tom, co dělá.<sup>7</sup>

<sup>26</sup>Pokud se někdo z vás považuje za zbožného, ale neovládá svůj jazyk, má podvodné srdce a jeho náboženství je bezcenné. <sup>27</sup>Čisté a neposkvrněné náboženství před Bohem a Otcem je toto: starat se o sirotky a vdovy v jejich utrpení a zachovávat se bez poskvrny od světského systému.

**2** <sup>1</sup>Moji bratři a sestry, nespojujte víru našeho pána slávy, Ježíše Mesiáše,<sup>8</sup> s jakýmkoli upřednostňováním. <sup>2</sup>Předpokládejme, že do vašeho shromáždění přijde dobře oblečený muž nosící krásné šperky a pak přijde muž oblečený ošuměle. <sup>3</sup>Jestliže tomu v krásném oděvu věnujete zvláštní pozornost a říkáte mu: "Zaujmi čestné místo," ale tomu chudému říkáte: "Postav se támhle nebo si sedni na zem," <sup>4</sup>nečiníte mezi sebou rozdíly a nestáváte se soudci ze zlých pohnutek? <sup>5</sup>Poslouchejte, moji milovaní bratři a sestry: Nevyvolil Bůh chudé tohoto světa, aby byli bohatí ve víře a dědici Království<sup>9</sup>, které slíbil těm, kdo ho milují? <sup>6</sup>Vy však chudé znevažujete. Nejsou to snad bohatí, kdo vás utiskují a vládčí po soudech? <sup>7</sup>Nejsou to právě oni, kteří poskvrňují čestné jméno, jímž jste byli nazváni?

<sup>8</sup>Dobře však uděláte, když budete plnit

královský zákon Písma: "Miluj svého bližního jako sebe sama." <sup>9</sup>Hřešíte však, když projevujete upřednostňování, a zákon vás usvědčuje jako hříšníky. <sup>10</sup>I když někdo zachovává celý zákon, ale v jednom bodě selže, provinil se proti celému. <sup>11</sup>Neboť ten, který řekl: "Nezcižolíš", řekl také: "Nezavraždíš". Pokud tedy nesesmilníš, ale zavraždíš, stále jsi přestupníkem zákona. <sup>12</sup>Tak mluvte a jednejte jako ti, kteří mají být souzeni podle zákona svobody. <sup>13</sup>Soud bude bez milosrdenství pro toho, kdo neprojevils milosrdenství. Milosrdenství vítězí nad soudem.

<sup>14</sup>K čemu je to dobré, bratři a sestry, když tvrdíte, že máte víru, ale dobré skutky nekonáte? Může vás tento způsob víry zachránit? <sup>15</sup>Jestliže je bratr nebo sestra bez oděvu a chybí jim každodenní jídlo, <sup>16</sup>a vy jim jen říkáte: "Jdi v pokoji, zahřej se a nasyť," ale neuspokojíte jejich tělesné potřeby, k čemu je to dobré? <sup>17</sup>Stejně tak víra, nemá-li skutky, je sama o sobě mrtvá.

<sup>18</sup>Někdo by však mohl říci: "Ty máš víru, ale já mám skutky." <sup>18</sup>Ale já mám víru, ale skutky nemám. Ukaž mi svou víru bez skutků a já ti ukážu svou víru svými skutky. <sup>19</sup>Věříš, že Bůh je jedna Osoba;<sup>10</sup> to je dobré. I démoni tomu věří a třesou se. <sup>20</sup>Ale copak nevidíš, ty pošetilče, že víra bez skutků je k ničemu? <sup>21</sup>Zdaž se náš otec Abraham před Bohem neobhájil svými skutky, když obětoval na oltáři svého syna Izáka? <sup>22</sup>Tak vidíš, že víra byla činná v jeho skutcích<sup>11</sup> a skutky se jeho víra dovršila. <sup>23</sup>Splni-

<sup>7</sup> Je to přesně poučení celého Písma, které je skvěle shrnuto v Ž 1:3: "Všechno, co dělá, se mu daří." (Ž 1:3).

<sup>8</sup> Víra Mesiáše není jen víra v něj, ale stejná víra, jakou měl on. Křesťané mají mít Ježíšovu víru, to znamená víru ve vše, čemu učil a čeho byl vzorem, a poslušnost vůči tomu.

<sup>9</sup> Biblický příslib vždy zní, že křesťané zdědí Království na zemi. Oblíbené řeči o "odchodu do nebe", o "nebi po smrti" nebo o "koláčích v nebi, až zemřete" neustále klamou a zakrývají biblickou pravdu o důležité součásti spásného evangelia. Křesťanský věřící je nyní vyzván, aby se cvičil pro nadcházející Království a pro vládu nad světem s Ježíšem, až se vrátí (viz Zj 2:26; 3:21; 5:10; 20:1-6; Dan. 7:18, 22, 27; 1 Kor. 6:2; 2 Tim. 2:12; Mt. 19:28; Lk.19:17)). To je jádro Nové smlouvy (viz Lk 22: 28-30, kde v řečtině čteme: "Stejně jako můj Otec **uzavřel**

**smlouvu** se mnou o Království, **smluvně se zavazují** dát vám Království a vy budete sedět na trůnech a spravovat izraelské kmeny.").

<sup>10</sup> Jakub mluví jménem celého NZ křesťanství, včetně Ježíše v Mk 12:29. Novozákonní církve nevěřila v Trojici, nýbrž v BOHA v jedné Osobě, v Otce, který je v NZ takto pojmenován jako Bůh 1300krát. Otec je jako Bůh jmenován přibližně v každém šestém verši v NZ. To je obrovský důkaz pro unitární monoteismus. Ježíš potvrdil unitární monoteistické Šema (Slyš, Izraeli) z Markova evangelia 12, což byla přísaha věrnosti všech Židů včetně Ježíše, jehož víra a přesvědčení jsou naším vzorem. Naše definice Boha musí být definicí Boha, kterou učil Ježíš. 1 Tim. 6:3 a 2 Jan 7-9 důrazně varují před nedodržováním Ježíšova učení.

<sup>11</sup> Krásně shrnuto jako "poslušnost víry" (Řím 1: 5; 16:26; srov. Heb 5:9; Jn 3:36), která by měla

lo se Písmo: "Abraham uvěřil Bohu, a to mu bylo přičteno jako oprávnění" a byl nazván Božím přítelem. <sup>24</sup>Vidíte tedy, že člověk je napravován skutky, a ne pouhou vírou. <sup>25</sup>Stejně tak nebyla napravena svými skutky i prostitutka Rachab, když přijala posly a vyslala je jinou cestou? <sup>26</sup>Jako je totiž mrtvé tělo bez ducha, tak je mrtvá víra bez skutků.

**3** <sup>1</sup>Nemnozí z vás by se měli stát učiteli, moji bratři a sestry, vědouce, že my učitelé obdržíme přísnější soud. <sup>2</sup>Všichni totiž v mnohém klopýtáme. Pokud někdo neklopýtá v tom, co říká, je to dokonalý člověk, který dokáže ovládat i celé své tělo. <sup>3</sup>Když vložíme koni do huby udidlo, jsme schopni vést celé zvíře. <sup>4</sup>Velké lodě jsou poháněny silným větrem, ale jsou řízeny velmi malým kormidlem tam, kam si lodivod přeje. <sup>5</sup>Stejně tak jazyk, ačkoli je malou částí těla, se chlubí velkými věcmi. Pomyslete na to, jak malý oheň dokáže zapálit velký les. <sup>6</sup>A jazyk je jako oheň a svět zla mezi částmi našeho těla. Znečišťuje celé naše tělo, rozpaluje běh našeho života a je zapalován gehennou.

<sup>7</sup>Každé stvoření, zvíře nebo ptáka, plaza nebo rybu, lidé dokázali zkrotit, <sup>8</sup>ale jazyk nikdo zkrotit nedokáže. Je to neovladatelné, jedovaté zlo. <sup>9</sup>Jazykem žehnáme Pánu a Otci, a pak proklínáme svého bližního, který je stvořen k Božímu obrazu. <sup>10</sup>Z týchž úst vychází jak žehnání, tak proklínání. Tak by to nemělo být, bratři a sestry. <sup>11</sup>Vyvěrá snad z téhož pramene sladká i hořká voda? <sup>12</sup>Může fíkovník plodit olivy, moji bratři a sestry, nebo vinná réva fíky? Může se slaná voda stát vodou sladkou?

<sup>13</sup>Je mezi vámi někdo moudrý a chápavý? Ať ukáže své dobré skutky svým dobrým chováním v pokoře a moudrosti. <sup>14</sup>Máte-li však v srdci hořkou závist a sobectví,

nechlubte se a nelžete proti pravdě. <sup>15</sup>To není moudrost, která sestupuje shůry, ale je pozemská, neduchovní a démonská. <sup>16</sup>Kde je žárlivost a sobectví, tam je rozvrat a každý druh zla. <sup>17</sup>Moudrost, která přichází shůry, je však nejprve čistá, pak milující pokoj, mírná, ochotná spolupracovat, plná milosrdenství a dobrého ovoce, bez protekce a pokrytectví. <sup>18</sup>Ovoce upřímnosti sázejí v pokoji ti, kdo se snaží o pokoj.<sup>12</sup>

**4** <sup>1</sup>Co je zdrojem bojů a sporů mezi vámi? Nejsou to vášně, které ve vás válčí? <sup>2</sup>Toužíte, ale nemáte. Vraždíte a závidíte, ale nemůžete získat, a tak bojujete a hašteříte se. Nemáte, protože nežádáte. <sup>3</sup>Když žádáte, nedostáváte, protože žádáte špatně, abyste mohli utrácet za své rozkoše. <sup>4</sup>Vy cizoložnice, copak nevíte, že přátelství se světem znamená nepřátelství vůči Bohu? Kdo se tedy rozhodne být přítelem světa, stává se nepřítelem Boha. <sup>5</sup>Myslíte si, že Písmo bezdůvodně říká: "Bůh žárlivě touží po duchu, který je v nás"? <sup>6</sup>On však dává větší milost. Proto se říká: "Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost." <sup>7</sup>Podřizujte se tedy Bohu. Vzepřete se Ďáblu<sup>13</sup> a on se od vás dá na útěk. <sup>8</sup>Přimknete se k Bohu, a on se přimkne k vám. Očistěte si ruce, vy hříšníci, a očistěte svá srdce, vy dvojí mysli. <sup>9</sup>Budte nešťastní, truchlete a plačte. Ať se váš smích promění v žalost a vaše radost ve zděšení. <sup>10</sup>Pokořte před Pánem a On vás povýší.

<sup>11</sup>Nemluvte proti sobě navzájem zle, bratři a sestry. Kdo mluví proti bratrovi nebo sestře nebo je soudí, mluví proti zákonu a soudí ho. Jestliže soudíš zákon, nejsi vykonavatelem zákona, ale jeho soudcem. <sup>12</sup>Je jen jeden zákonodárce a soudce, ten, který může zachránit i zničit. Kdo jsi tedy ty, abys soudil svého bližního?

<sup>13</sup>A teď pojdte vy, kteří říkáte: "Dnes

zaujímat významné místo ve všech křesťanských diskusích

<sup>12</sup>Ve Skutcích 10:34-37 je evangelium o Království hlásané Ježíšem (Lk 4:43) nazýváno "evangelium pokoje hlásané skrze Ježíše".

<sup>13</sup>Ďábel je ovšem padlý anděl z Písma (1 Tim 3:6). Upadl do odsouzení. Nebyl stvořen jako zlý. Satan rozhodně nikdy není synonymem pro lidský sklon k hříchu. Ďábel "přistoupil" k Ježíši v Mt 4:3, tj. přiblížil se k němu zvenčí, a pokuše-

ní tak bylo vůči němu vnější. Bylo by těžkým útokem na Písmo tvrdit, že Ježíš, vnitřně, vytvořil překroucené verze Písma. Had v Genesis, který je identifikován jako Ďábel a Satan (Zj 12:9; 20:2), byl zcela zodpovědný za své lži. Systém kristadelfiánů, který Hadovi/Ďáblu nepřipisuje žádnou morální odpovědnost, čímž naznačuje, že zdrojem lži byl Bůh, by měl být odhalen jako nešťastné překrucování Písma.

nebo zítra půjdeme do toho a toho města a zůstaneme tam rok, budeme podnikat a vydělávat." <sup>14</sup>Ale vy nevíte ani o zítřku, natož o zbytku svého života. Jste mlhou, která se na chvíli objeví a pak zmizí. <sup>15</sup>Měli byste místo toho říkat: "Bude-li Pán chtít, budeme žít a dělat to či ono." <sup>16</sup>Ale jak to tak vypadá, vychloubáte se ve své zpupnosti, a každé takové vychloubání je zlé. <sup>17</sup>Každý, kdo ví, co je správné dělat, a nedělá to, je vinen hříchem.

**5** <sup>1</sup>Pojďte nyní, vy bohatí, plačte a naříkejte nad bídami, které na vás přicházejí. <sup>2</sup>Vaše bohatství shnilo a vaše šaty sežrali moli. <sup>3</sup>Vaše zlato a stříbro zrezivělo a jejich rez bude svědčit proti vám a stráví vaše tělo jako oheň. Je to v posledních dnech, kdy jste se rozhodli hromadit poklady. <sup>4</sup>Poslouchejte! Mzda, kterou jste zadržovali dělníkům, kteří kosili vaše pole, volá proti vám a nářky těch, kdo sklízeli, došly k uším Pána zástupů. <sup>5</sup>Žili jste v pozemském přepychu a požitkářství. Vykrmili jste si srdce pro den porážky. <sup>6</sup>Odsuzovali jste a vraždili bezúhonného člověka; ten se vám nepostavil na odpor.

<sup>7</sup>Tak tedy, bratři a sestry, buďte trpělivi až do pánova příchodu. <sup>14</sup>Pohledte, jak rolník trpělivě čeká na drahocenné plody půdy přinášené ranními a pozdními dešti. <sup>8</sup>Tak i vy buďte trpělivi a posilujte svá srdce, protože pánuv příchod se blíží. <sup>9</sup>Bratři a sestry,

nestěžujte si jeden na druhého, abyste nebyli souzeni. Hle, soudce stojí ve dveřích! <sup>10</sup>Bratři a sestry, máte proroky, kteří mluvili ve jménu Pána, jako příklad trpělivého snášení zla. <sup>11</sup>Pohledte, jak považujeme za šťastné ty, kdo trpělivě vytrvali. Slyšeli jste o Jobově trpělivosti a viděli jste výsledek Pánova soucitu a milosrdenství.

<sup>12</sup>Především, moji bratři a sestry, nepřisáhejte ani při nebi, ani při zemi, ani žádnou jinou přísahou. Ale ať je vaše "ano" ano a vaše "ne" ne, abyste nepropadli soudu.

<sup>13</sup>Je mezi vámi někdo, kdo trpí? Měl by se modlit. Je někdo z vás šťastný? Měl by zpívat chvály. <sup>14</sup>Je mezi vámi někdo nemocný? Měl by zavolat starší církve, aby se nad ním modlili a pomazali ho olejem ve jménu Pána. <sup>15</sup>Modlitba víry obnoví nemocného a Pán ho pozvedne. Pokud se dopustil hříchů, budou mu odpuštěny. <sup>16</sup>Vyznávejte si tedy navzájem své hříchy a modlete se jeden za druhého, abyste byli uzdraveni. Energická modlitba upřímných je velmi mocná. <sup>17</sup>Elijáš byl člověk jako my, ale když se vroucně modlil, aby nepršelo, nepršelo tři a půl roku. <sup>18</sup>Potom se znovu modlil, zapršelo a země vydala své plody.

<sup>19</sup>Moji bratři a sestry, kdyby někdo z vás zbloudil od pravdy a někdo ho odvrátil, <sup>20</sup>vězte, že ten, kdo odvrátí hříšníka od jeho bludné cesty, zachrání ho od smrti a přikryje množstvím hříchů.

## 1. PETRŮV

**1** <sup>1</sup>Od Petra, apoštola Ježíše Mesiáše, duchovním cizincům přebývajícím v rozptýlení v provinciích Pontus, Galacie, Kappadokie, Asie a Bithynie, kteří jsou povoláni <sup>2</sup>podle předzvědění Boha Otce, učení svatými v duchu, za účelem poslušno-

sti Ježíši Mesiáši<sup>1</sup> a pokropení jeho krví: Milost a pokoj ať se vám rozmnoží.

<sup>3</sup>Požehnán buď Bůh a Otec našeho pána Ježíše Mesiáše,<sup>2</sup> který ve Svém velikém milosrdenství způsobil, že jsme se skrze vzkříšení Ježíše Mesiáše z mrtvých

<sup>14</sup> Jediná budoucí viditelná parousia Ježíše, kdy přijde vládnout světu z Jeruzaléma. Nebude žádné předchozí, neviditelné "tajné vytržení".

<sup>1</sup> To je ústřední a zásadní základ biblické víry. "Poslušnost víry" je Pavlova fráze, která rámuje knihu Římanům (Řím 1:5; 16:26). Viz také Jan 3:36; 12:44 a dále; Heb 5:9. Bez poslušnosti není pravé víry. První Ježíšův příkaz se nachází v Mk 1:14-15.

<sup>2</sup> Je zřejmé, že někdo, kdo má Boha, nemůže

být rovnocenným Bohem! Ježíš má Boha za svého Otce a výslovný důvod tohoto vztahu je nám definitivně vyložen v úvodních kapitolách NZ. Lukáš uvádí, že anděl oznamuje, že "právě z tohoto důvodu" (zázrak v Marii) Ježíš je Boží Syn. Kdyby byla tato jednoduchá definice respektována, dalo by se předejít staletím svárů, po nichž následovala utkvělá trinitární tradice, která je v rozporu s Lk 1:35 a Mt 1:18, 20 (Syn "zplozený v ní").

znovu narodili<sup>3</sup> do živé naděje. <sup>4</sup>Tou nadějí je nepomíjitelné a neposkvrněné dědictví<sup>4</sup>, které nikdy neuvadne a které je pro vás<sup>5</sup> nyní uloženo v nebi, <sup>5</sup>pro vás, kteří jste nyní Boží mocí skrze víru střeženi pro spásu připravenou tak, aby byla odhalena v poslední době. <sup>6</sup>Tato naděje vám přináší radost, i když teď ještě nějaký čas, bude-li to nutné, musíte snášet různé zkoušky. <sup>7</sup>Smyslem těch zkoušek je vyzkoušení vaší víry,<sup>6</sup> která je vzácnější než zlato, které podléhá zkáze, i když je přechištěno ohněm. Cílem je, aby vaše víra vedla ke chvále, slávě a cti při zjevení<sup>7</sup> Ježíše Mesiáše. <sup>8</sup>Neviděli jste ho, ale milujete ho. Ačkoli ho nyní nevidíte, přesto v něj věříte a velice se radujete nevýslovnou radostí, která je plná slávy – tím, že <sup>9</sup>získáváte konečný cíl své víry, spásu sebe samých.

<sup>10</sup>Po této spáse proroci, kteří prorokovali milost, jež k vám přijde, pilně pátrali a zkoumali ji. <sup>11</sup>Snažili se poznat, na jakou osobu nebo dobu mesiášský duch<sup>8</sup> v nich poukazoval, když předpovídal Mesiášovo utrpení a slávu, která přijde poté. <sup>12</sup>Těm bylo zjeveno, že těmi věcmi, které vám nyní byly oznámeny skrze ty, kdo vám zvěštovali evangelium skrze svatého ducha seslaného z nebe, nesloužili sami sobě, ale vám – jsou to věci, do kterých touží nahlédnout andělé.

<sup>13</sup>Připravte tedy svou mysl k činu, buďte ukázněni a plně vkládejte svou naději do milosti, která vám bude přinesena při zjevení<sup>9</sup> Ježíše Mesiáše. <sup>14</sup>Jako poslušné děti se neřídte svými dřívějšími žádostmi, které jste měli, když jste byli v nevědomosti, <sup>15</sup>ale jako ten Svatý, který vás povolal, sami se staňte svatými ve všem svém chování, <sup>16</sup>neboť je psáno: "Buďte svatí, neboť já jsem svatý."

<sup>17</sup>Pokud vzýváte jako Otce toho, který nestranně soudí dílo každého člověka, věnujte svůj čas tomu, abyste žili jako "přebývající cizinci"<sup>10</sup> v uctivé bázní. <sup>18</sup>Víte, že jste byli vykoupeni z marného způsobu života, předaného vám od vašich předků, ne pomíjivými věcmi, jako je stříbro nebo zlato, <sup>19</sup>ale drahocennou krví, jakou je krev neposkvrněného a čistého beránka, krví Mesiáše. <sup>20</sup>On byl předzvěděn<sup>11</sup> před založením světa, ale zjeven byl v těchto posledních časech kvůli vám. <sup>21</sup>Prostřednictvím něho jste věřící v Boha, který ho vzkřísil z mrtvých a dal mu slávu, takže vaše víra a naděje jsou v Bohu.

<sup>22</sup>Když vidíte, že jste se očistili skrze poslušnost pravdě<sup>12</sup> pro opravdovou bratrskou lásku, tak se navzájem vroucně milujte z čistého srdce. <sup>23</sup>Znovu jste se narodili<sup>13</sup> ne z pomíjivého semene, ale z nepomíjivého – z Božího slova,<sup>14</sup> které je živé a trvalé.

<sup>3</sup> To je znovuzrození, kterému Ježíš učí v Jan 3:3, 5. Ke znovuzrození dochází v NZ, když lidé reagují na Ježíšem hlášané evangelium o Království – semeno/slovo Království (Mt 13:19; Lk 8:11) zaseté do mysli. Evangelium ovšem zahrnuje pochopení Ježíšovy zástupné smrti a jeho vzkříšení.

<sup>4</sup> budoucího Božího království na zemi při Ježíšově návratu. O "mesiáších" (křesťanech) se nikde neříká, že by již zdědili Království. Království zdědí a budou v něm vládnout, až se Ježíš vrátí (Dan 7:14, 18, 22, 27; Zj 5:10; 2:26; 3:21; 20:1-6; Mt 19:28; 1 Kor 6:2).

<sup>5</sup> Jako slíbená budoucí odměna, která se projeví, až se Ježíš vrátí. Stejně tak se Ježíš modlil, aby mu byla jako odměna udělena sláva, kterou "měl", tj. v příslibu před začátkem světa (Jn 17:5). Stejná sláva byla dána (minulý čas slibu) učedníkům, kteří se ještě nenarodili, když Ježíš pronesl tato slova v Jn 17 (17:22, 24; Mt 6:1: "odměna u vašeho Otce").

<sup>6</sup> Křesťané jsou připravováni pro královské úřady v nadcházejícím Království.

<sup>7</sup> Druhý příchod, *parousia*.

<sup>8</sup> Mesiášský duch je duchem všeho, co souvisí s Božím mesiášským programem v jeho Synu. Patriarchové byli také "mesiáši" (Ž 105:15) a sdíleli stejné pomazání ducha.

<sup>9</sup> Druhý příchod.

<sup>10</sup> Duchovní cizinci, lidé se "zelenou kartou", držení stranou od politiky současného systému

<sup>11</sup> Stejně jako všichni praví věřící jsou v Božím plánu předzvěděni (v. 2), nikoliv doslova předem existující! Předzvěděni je něco zcela jiného, odporuje "preexistenci" a je s ní neslučitelné. Podobně byl předzvěděn i Jeremiáš (Jer 1:5).

<sup>12</sup> Rovná se poslušnost Ježíši Kristu (v. 2) a evangeliu, které přikázal jako základ pravé víry (Mk 1:14-15).

<sup>13</sup> K znovuzrození a obrácení musí ovšem dojít hned. Nesmrtelnost má být plně získána při Ježíšově návratu (Lk 14:14).

<sup>14</sup> Slovo/evangelium o Království (Mt 13:19), jak je hlásal Ježíš, je základním semenem znovuzrození, které obsahuje semeno nesmrtelnosti (Lk 8:11). Podstatným spásným obsahem evangelia je Boží království, jak je jako evangelium hlásal Ježíš (Heb 2:3), Pavel a všichni



<sup>24</sup>Neboť "celé lidstvo je jako tráva a všech-  
na jeho sláva jako polní kvítí. Tráva usychá  
a květy opadávají, <sup>25</sup>ale Pánovo slovo trvá  
navěky." A toto je slovo, které vám bylo  
zvěstováno jako evangelium.

**2** <sup>1</sup>Proto když se zbavíte veškeré špatno-  
sti, klamu, pokrytectví, závisti a všech  
pomluv, <sup>2</sup>jako novorozenci<sup>15</sup> prahněte po  
nefalšovaném mléku evangelia,<sup>16</sup> abyste  
jím mohli dorůst ke spáse, <sup>3</sup>jestliže jste  
vskutku zakusili pánovu laskavost.

<sup>4</sup>Když přicházíte k němu, jako k živému  
kameni lidmi zavrženému, ale Bohem vyvo-  
lenému a Jemu drahému, <sup>5</sup>tak i vy jako živé  
kameny jste budováni jako duchovní dům,  
abyste byli svatým kněžstvem,<sup>17</sup> abyste při-  
nášeli duchovní oběti, které jsou Bohu příja-  
telné, skrze Ježíše Mesiáše. <sup>6</sup>Je totiž psá-  
no v Písmu: "Hle, na Siónu pokládám vyvo-  
lený kámen, drahocenný kámen úhelný;  
ten, kdo v něj věří, jistě nebude zahanben."  
<sup>7</sup>To je nejvyšší pocta pro vás, kteří věříte,  
ale pro ty, kdo nevěří, "kámen, který stavi-  
telé zavrhli, se stal kamenem úhelným" <sup>8</sup>a  
"kamenem, o který klopýtají, a skálou, kte-  
rá je pohoršuje". Klopýtají totiž tím, že nepo-  
slouchají<sup>18</sup> slovo<sup>19</sup>, k němuž byli povoláni.

<sup>9</sup>Vy jste však vyvolený rod, královské  
kněžstvo, svatý národ, Boží vlastnictví,<sup>20</sup>  
abyste hlásali znamenitost toho, který vás  
povolal ze tmy do svého podivuhodného  
světla. <sup>10</sup>Kdysi jste nebyli lidem, ale nyní

jste lidem Božím. Nedostávalo se vám milo-  
srdenství, ale nyní jste milosrdenství přijali.

<sup>11</sup>Drazí přátelé, vyzývám vás jako cizinc-  
ce a duchovní přistěhovalce, abyste se  
zdrželi choutek lidské přirozenosti, které  
proti vám bojují. <sup>12</sup>Chovejte se mezi nevěří-  
cími čestně, takže ačkoli vás nyní hanobí  
jako zlosyny, v nadcházející den navštívení  
mohou vidět vaše dobré skutky a oslavovat  
Boha.

<sup>13</sup>Podřizujte se kvůli Pánu každé lidské  
instituci,<sup>21</sup> ať už králi jako nejvyšší autoritě,  
<sup>14</sup>nebo vládcům poslaných Bohem, aby tre-  
stali zločince a chválili ty, kdo jednají správně.  
<sup>15</sup>To je totiž Boží vůle, abyste správným  
jednáním umlčovali nevědomost pošetilých  
lidí. <sup>16</sup>Žijte jako svobodní lidé a nevyužívejte  
své svobody k zakrývání zla, ale jako  
Boží služebníci. <sup>17</sup>Ctěte všechny lidi, milujte  
rodinu věřících, bojte se Boha, ctěte krále.

<sup>18</sup>Služebníci, podřizujte se svým pánům  
se vší úctou; nejen těm dobrým a jemným,  
ale i těm drsným. <sup>19</sup>Je totiž chvályhodné,  
když někdo snáší těžkosti a nespravedlivě  
trpí kvůli svědomí vůči Bohu. <sup>20</sup>Neboť jaká  
je to zásluha, když hřešíte a je s vámi tvrdě  
zacházeno, a vy to trpělivě snášíte? Když  
však konáte, co je správné, a trpíte a trpěli-  
vě to snášíte, nachází to přízeň u Boha.

<sup>21</sup>Vždyť jste k tomu byli povoláni, proto-  
že i Mesiáš trpěl za vás a zanechal vám  
příklad, abyste šli v jeho stopách. <sup>22</sup>"Nikdy  
nezhřešil, v jeho ústech se nikdy nenašla

autoři NZ. To samozřejmě zahrnuje skutečnost  
Ježíšovy smrti a vzkříšení, ale neomezuje se  
na ně (viz Sk 8:12, kde je brilantní zkratka de-  
finice spásného evangelia).

<sup>15</sup> Bylo by do očí bijící nepravdou tvrdit, že křes-  
ťané mohou být nyní pouze ve "zplozeném", tj.  
embryonálním stádiu. Nyní jsme znovuzrozeni  
(1:3, 23; Jak 1:18) a jsme novorozenci, kteří  
potřebují duchovní mléko.

<sup>16</sup> "Mléko slova", přičemž "slovo" je zkratka pro  
evangelium o Království (Lk 4:43; 5:1 atd.).

<sup>17</sup> Tak přijímající královskou kněžskou úlohu,  
která je Izraeli prisouzena v Ex 19:6. Meziná-  
rodní Církev se stává novým Božím Izraelem  
(Gal 6:16; srov. 1 Kor 10:18: "tělesný Izrael";  
Fil 3:3: pravá obřizka) V proroctví je také bu-  
doucnost pro národní kolektivní obrácení nyní  
zaslepeného, přirozeného, národního Izraele,  
všech 12 kmenů. To zaručí vizi z Mt 19:28; Iz  
19:25.

<sup>18</sup> Jan 3:36 uvádí dva protipóly – víru nebo ne-  
poslušnost. Není opravdové víry bez poslušno-  
sti a není poslušnosti, která by nebyla založena  
na víře v Mesiáše a v jeho evangelium o Králov-  
ství, které je předmětem prvního a stěžejního  
Ježíšova příkazu (Mk 1:14-15).

<sup>19</sup> To je poselství evangelia, jak je Ježíš přiká-  
zal jako první prvek evangelia, pro víru, v Mk  
1:14-15

<sup>20</sup> Jde o SZ popisy statutu a pozice Izraele, ny-  
ní se vztahující na mezinárodní věřící v Nové  
smlouvě jako na Boží Izrael (Ga 6:16) a pravou  
obřizku (Flp 3:3).

<sup>21</sup> Důležité je řecké slovo *ktisis*. Je to doslova  
stvoření, ale znamená instituci nebo vládu. Dů-  
ležitá představa, že Ježíš je hlavou veškeré  
autority v novém stvoření, novém řádu věcí, vy-  
stupuje do popředí v Kol 1:16: "Všechno bylo  
stvořeno [Bohem, božské pasivum] s Ježíšem  
na mysli a všechny věci nyní stojí stvořené  
skrze vzkříšeného Krista." (Kol 1:16).

žádná lest." <sup>23</sup>Když byl pomlouván, pomluvy neopětoval. Když trpěl, nevyhrožoval, ale svěřoval se Tomu, který soudí spravedlivě. <sup>24</sup>Sám vynesl naše hříchy ve svém těle na kříž, <sup>22</sup> abychom zemřeli hříchu a žili v bezúhonnosti. Jeho zraněními jste byli uzdraveni. <sup>25</sup>Bloudili jste totiž jako ovce, ale teď jste se obrátili k pastýři a správci sebe samých.

**3** <sup>1</sup>Stejným způsobem se, ženy, podřizujte svým mužům, aby i ti, kteří neposlouchají evangelium, byli beze slova získáni chováním svých žen, <sup>2</sup>když pozorují vaše čisté a uctivé chování. <sup>3</sup>Nechť vaše krása není jen navenek – ve složitých účesech a nošení zlatých šperků nebo oblékání do krásných šatů – <sup>4</sup>ale ve vnitřní osobnosti srdce, v trvalé kráse jemného a pokojného ducha, který má v Božích očích nejvyšší hodnotu. <sup>5</sup>Tak se totiž zdobily svaté ženy minulosti, které doufaly v Boha, tím, že se podřizovaly svým mužům, <sup>6</sup>jako Sára poslouchala Abrahama a nazývala ho pánem. Jejimi duchovními dětmi se станete, když děláte, co je správné, a nebojíte se.

<sup>7</sup>Tak i vy, muži, žijte se svými ženami s pochopením pro ni jako slabší nádoby a prokazujte jí úctu jako spoludědičce milosti života, aby vašim modlitbám nic nebránilo.

<sup>8</sup>V souhrnu je třeba, abyste všichni byli svorní, soucitní, cituplní, laskaví a pokorní v duchu. <sup>9</sup>Neodplácejte zlým za zlé ani urážkou za urážku, ale raději žehnejte druhým, protože jste byli povoláni, abyste zdě-

dili požehnání. <sup>10</sup>Neboť "ten, kdo chce milovat život a vidět dobré dny, musí chránit svůj jazyk před zlem a své rty před tím, aby mluvily klam. <sup>11</sup>Musí se odvrátit od zla a konat dobro, musí hledat pokoj a usilovat o něj. <sup>12</sup>Neboť Pánovy oči jsou obráceny k upřímným a jeho uši jsou otevřeny jejich modlitbám, ale Pánova tvář je proti těm, kdo páchají zlo."

<sup>13</sup>Kdo vám tedy ublíží, když budete horliví v tom, co je dobré? <sup>14</sup>Pokud však trpíte za to, že konáte, co je správné, jste šťastní. "Nebojte se jich a netrapte se." <sup>15</sup>Uložte si však do svých srdcí pána Mesiáše a buďte vždy připraveni dát odpověď každému, kdo se vás zeptá na naději, kterou máte. Dělejte to s mírností a úctou, <sup>16</sup>zachovávejte si čisté svědomí, aby lidé, kteří pomlouvají vaše dobré chování v Mesiáši, byli zahanbeni, až budou mluvit proti vám. <sup>17</sup>Je totiž lepší, když trpíte za to, že děláte, co je správné, je-li to Boží vůle, než za to, že děláte, co je špatné. <sup>18</sup>Neboť i Mesiáš jednou provždy trpěl za hříchy, spravedlivý za nespravedlivé, aby vás přivedl k Bohu. Byl vydán na smrt jako smrtelný tvor, <sup>23</sup> ale vzkříšením v duchu byl znovu oživen. <sup>24</sup> <sup>19</sup>V tomto vzkříšeném stavu odešel a zvěstoval duchům <sup>25</sup> ve vězení, <sup>20</sup>kteří byli kdysi neposlušní, v době, kdy Bůh trpělivě čekal za Noemových dnů, když se stavěla archa. V arše se jich několik, to jest osm lidských osob, zachránilo skrze vodu. <sup>21</sup>To je – symbol vodního křtu, který vás nyní zachraňuje <sup>26</sup> - ne odstranění špíny z těla, ale zaji-

<sup>22</sup> To je zástupná Kristova smrt za nás (Mk 10: 45). Zemřel za nás a místo nás (viz Iz 53:10-12).

<sup>23</sup> Není zde ani jinde v NZ ani stopy po Ježíšově "dvoji přirozenosti". Mesiáš, člověk, byl smrtelný a byl usmrcen. Otřesné komplikace pozdější teologie, podle níž zemřel "člověk Ježíš", ale nikoli Ježíš jako Božství, Písmo nezná. Spadají do překrucování víry, zaváděná od 2. století pod zvráceným vlivem helénistické filozofie. Další informace viz Martin Werner, *The Formation of Christian Dogma*.

<sup>24</sup> V novém duchovním stavu, jako vzkříšený, s duchovním tělem. Ježíš v době, kdy byl mrtvý, nic nedělal. Teprve poté, co byl "oživen", což v jiných pasážích znamená vzkříšen ze smrti (1 Sam 2:6; 2 Král 5:7; 1 Kor 15:22), oznámil své vítězství nad smrtí padlým duchům, tj. andělům, kteří byli neposlušní v Noemových dnech, kdy

se v arše zachránilo osm lidí. Ježíš tedy ve svém vzkříšeném stavu, poté co byl tři dny mrtvý, od pátku do neděle, učinil toto oznámení svého triumfu andělům, kteří zhřešili v době Noemově (Gn 6:1-5).

<sup>25</sup> "Duchové", použité zcela bez výhrad a vztahující se na kolektivní skupinu osobností, vždy znamená demony nebo anděly, nikdy ne lidské bytosti. Lidé mají ducha, ale nejsou kolektivně "duchové". Heb 12:9, 23 zmiňuje "duchy" lidských bytostí. 1 Jn 4:1 popisuje duchovní projevy lidských bytostí a 1 Kor 12:10 podobně odkazuje na duchy lidských bytostí.

<sup>26</sup> Vodní křest je podstatnou součástí NZ poslušnosti vůči Ježíši. Ježíš byl pokřtěn a křtil jiné (Jn 3:26; 4:1) a apoštolové vždy křtili nově obrácené. Ježíš přikázal vodní křest až do konce věku (Mt 28:19-20). Snažit se o výmluvy ohledně opakovaného příkazu NZ, abychom

štění dobrého svědomí před Bohem – skrze vzkříšení Ježíše Mesiáše, <sup>22</sup> který je nyní po Boží pravici.<sup>27</sup> On odešel do nebe poté, co mu byli podřízeni andělé, vrchnosti a mocnosti.

**4** <sup>1</sup>Protože tedy Mesiáš trpěl ve svém těle, vyzbrojte se stejným postojem, protože ten, kdo trpěl ve svém těle, skoncoval s hříchem, zabyste po zbytek času v tomto životě neusilovali o lidské touhy, ale o Boží vůli. <sup>3</sup>Již jste totiž tak dost svého minulého času strávili tím, co si přejí nevěřící, prostopášnostmi, choutkami, opilstvím, hýřením, pitkami a ohavným modlářstvím. <sup>4</sup>Jsou šokováni, že se už s nimi nevrháte do stejné záplavy zla, a pomlouvají vás. <sup>5</sup>Budou muset skládat účty tomu, kdo stojí připraven soudit živé i mrtvé. <sup>6</sup>Proto bylo evangelium zvěstováno těm, kdo jsou nyní mrtví, aby, ačkoli byli odsouzeni v těle podle lidských měřítek, žili pro Boha v duchu.

<sup>7</sup>Blíží se konec všech věcí. Proto mějte pro modlitbu jasnou mysl a sebeovládání. <sup>8</sup>Nejdůležitější je, abyste byli vroucní ve své vzájemné lásce, protože láska přikrývá množství hříchů. <sup>9</sup>Budte k sobě navzájem pohostinní bez reptání. <sup>10</sup>Jak každý dostal nějaký dar, používejte ho k vzájemné službě jako dobří správci Boží milosti v jejích různých podobách. <sup>11</sup>Kdokoli mluví, ať jsou to slova Boží. Kdo slouží, tak jen se silou, kterou dodává Bůh, aby byl ve všem oslaven Bůh skrze Ježíše Mesiáše. Sláva a vláda patří Jemu na věky věků. Amen.

se jako inteligentní věřící nechali pokřtít ve vodě, znamená ucházet se o katastrofu. Poslušnost Ježíši a jeho učení je základní podmínkou záchrany (Jn 3:36; 12:44nn; Heb 5:9; 1 Tim 6:3). Ježíš káral farizeje, kteří "odmítali Boží zámer pro ně samotné" tím, že se odmítali nechat pokřtít Janem (Lk 7:30).

<sup>27</sup> *Adoni*, můj pán, ze Ž 110,1. *Adoni* nikdy není odkazem na Božství.

<sup>28</sup> Při svém druhém příchodu, parousii, vzkřísí věřící všech věků a uchvátí přeživší věřící (1 Tes 4:13-17). Je to budoucí viditelná událost, jednorázový příchod. Neexistuje nic takového jako tajné vytržení před velkým soužením. Ježíš se vrátí jednou a jeho sláva se zjeví v plné nádheře.

<sup>29</sup> Poslušnost Božímu evangeliu je předmětem Ježíšova prvního a základního příkazu, že máme "činit pokání a věřit evangeliu o Království",

<sup>12</sup>Drazí přátelé, nebudte šokováni z té zkoušky ohněm, která na vás přišla, aby vás vyzkoušela, jako by se vám přihodilo něco podivného. <sup>13</sup>Radujte se však v té míře, v jaké se podílíte na Mesiášově utrpení, abyste se při zjevení jeho slávy<sup>28</sup> mohli také radovat s největší radostí. <sup>14</sup>Jste-li uráženi pro jméno a program Mesiáše, jste šťastní, protože na vás spočívá duch slávy a Boží. <sup>15</sup>Ať však nikdo z vás netrpí jako vrah, zloděj, zločinec nebo dotěrný šťoura v cizích záležitostech. <sup>16</sup>Pokud však trpíte za to, že jste křesťané, nestyďte se, ale oslavujte Boha tím, že tuto identitu nosíte. <sup>17</sup>Nadešel totiž čas, aby soud začal od Boží domácnosti. A jestliže začne u nás, co se stane s těmi, kdo odmítají poslouchat Boží evangelium?<sup>29</sup> <sup>18</sup>"Jestliže se s obtížemi zachraňují bezúhonní, co se stane s bezbožnými a hříšníky?" <sup>19</sup>Tak ať se ti, kdo trpí podle Boží vůle, svěřují věrnému Stvořiteli, neboť dělají, co je správné.

**5** <sup>1</sup>Naléhavě žádám starší mezi vámi jako váš spolustarší a svědek Mesiášova utrpení a jako ten, kdo bude mít podíl také na slávě<sup>30</sup>, která bude zjevena: <sup>2</sup>Paste<sup>31</sup> Boží stádo ve vaší společnosti a dohlížejte na ně ne z donucení, ale dobrovolně pod vedením Božím, ne pro nepoctivý zisk, ale ochotně, <sup>3</sup>a nepanujte nad těmi, kdo jsou vám svěření, ale buďte příkladem stádu. <sup>4</sup>Když se pak zjeví hlavní Pastýř, obdržíte korunu slávy<sup>32</sup>, která nikdy neuvadne. <sup>5</sup>Podobně i vy, mladší, buďte podřízeni starším.

Božímu evangeliu (Mk 1:1, 14-15). "evangelium Boha" nebo Boží evangelium se v NZ objevuje 8krát: Mk 1:14; Řím 1:1; 15:16 (rámování knihy Římanům); 2 Kor 11:7; 1 Tes 2:2, 8, 9; 1 Pt 4:17.

<sup>30</sup> budoucího Božího království, které bude na zemi nastoleno při Ježíšově návratu (parousii).

<sup>31</sup> Tj. pastýř Božího lidu. Starší, pastýři, biskupové a dozorcí mají v NZ stejnou hodnost. To se změnilo v pobiblické době.

<sup>32</sup> Křesťanská odměna v celém Písmu spočívá ve společné správě budoucího království s Ježíšem. Dan. 7:14, 18, 22, 27 (RSV) to jasně vymezuje a toto téma se v NZ často opakuje. Myšlenka zmizet v nebi je Bibli cizí. "'Nebe' se ve skutečnosti v Bibli nikdy nepoužívá pro cílové místo umírajících" (Dr. J. A. T. Robinson, *In the End God*, str. 105).

## 1. PETRŮV

A vy všichni se navzájem oblékejte do pokory, protože "Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost".

<sup>6</sup>Pokořte se tedy pod mocnou Boží rukou, aby vás v pravý čas povýšil, <sup>7</sup>uvrhněte na Něj všechny své starosti, protože On se o vás stará. <sup>8</sup>Budte bdělí a ostražití. Váš protivník, <sup>9</sup>Ďábel, obchází jako řvoucí lev a hledá, koho by sežral.<sup>33</sup> <sup>9</sup>Odporujte mu, pevní ve své víře, s vědomím, že vaši bratři a sestry na celém světě prožívají stejná utrpení. <sup>10</sup>Poté, co jste chvíli trpěli, Bůh veškeré milosti, který vás skrze Mesiáše poz-

val do Své slávy budoucího věku, vás sám zdokonalí, utvrdí, posílí a upevní. <sup>11</sup>Jemu patří vláda na věky věků. Amen.

<sup>12</sup>Prostřednictvím Silvána, kterého považuji za věrného bratra, jsem vám krátce napsal, abych vás povzbudil a dosvědčil, že toto je pravá Boží milost.

Stůjte v ní pevně. <sup>13</sup>Pozdravuje vás ta, která je v Babylóně,<sup>34</sup> vyvolená spolu s vámi, stejně jako Marek, můj syn.<sup>35</sup> <sup>14</sup>Pozdravujte se navzájem polibkem lásky. Pokoj vám všem, kteří jste v Mesiáši.

## 2. PETRŮV

**1** <sup>1</sup>Od Šimona Petra, služebníka a apoštola Ježíše Mesiáše, těm, kdo přijali víru stejně cennou jako je ta naše, skrze spravedlnost našeho Boha a našeho Spasitele Ježíše Mesiáše: <sup>2</sup>Milost a pokoj ať se vám rozmnoží v poznání Boha a Ježíše, našeho pána,<sup>1</sup> <sup>3</sup>protože Jeho božská moc nám udělila vše potřebné k životu a zbožnosti skrze poznání Toho, který nás povolal ke Své slávě a znamenitosti. <sup>4</sup>Tím nám poskytl Své drahocenné a nesmírně velké přísliby, takže se skrze ně můžete stát účastníky božské přirozenosti, vy, kteří jste unikli světské zkaženosti, jež vzniká z žádostivosti. <sup>5</sup>Proto se velmi namáhejte, abyste ke své víře přidali mravní znamenitost, k mravní znamenitosti přidali poznání, <sup>6</sup>k poznání

sebeovládání, k sebeovládání vytrvalost, k vytrvalosti zbožnost, <sup>7</sup>ke zbožnosti bratrskou náklonnost a k bratrské náklonnosti lásku. <sup>8</sup>Pokud totiž tyto vlastnosti máte a neustále jich přibývá, zajistí, že nebudete neúčinní ani neplodní v pravém poznání našeho pána Ježíše Mesiáše. <sup>9</sup>Člověk, kterému tyto vlastnosti chybí, je však slepý, krátkozraký, protože zapomněl na očistění od svých dřívějších hříchů. <sup>10</sup>Proto se, bratři a sestry, ještě pilněji snažte potvrdit své povolání a vyvolení.<sup>2</sup> Pokud totiž budete tyto věci uplatňovat, nikdy neklopýtnete <sup>11</sup>a tak vám vstup do Království nadcházejícího věku<sup>3</sup> našeho pána a spasitele Ježíše Mesiáše bude bohatě zajištěn.

<sup>33</sup> Ďábel je zde totéž co Satan (jeho hebrejský titul) a je to ovšem nadpřirozená zlá osobnost, která "propadla odsouzení" (1 Tim 3:6). "Ďábel" není v Bibli nikdy synonymem pro vnitřní hříšné sklony člověka. Démoni ve vyprávěních o Ježíšově službě jsou nadpřirozené zlé osobnosti (rozhodně ne duchové mrtvých lidských bytostí!) a jsou pečlivě odlišeni od demonizovaných lidských bytostí, které utlačují. V Lk 4:41 démoni křičí a poznávají Ježíše jako Mesiáše. Zjevně se nejedná o "duševní choroby" nebo narušené lidské bytosti, které, jak všichni víme, nevědí, že Ježíš je Mesiáš!

<sup>34</sup> Odkaz na církve žijící pravděpodobně v geografickém Babylonu.

<sup>35</sup> To znamená duchovní syn. Také Pavel považoval své obrácené za "zplozené" jím jako jejich učitelem (1 Tim 1:18).

<sup>1</sup> "Náš pán" nás přivádí zpět k veledůležitému verši Ž 110:1 (hojně citovanému ve NZ), kde je Mesiáš "můj pán" (*adoni*). "Náš pán" nemůže být odkazem na JHVH, protože "náš JHVH" nebo "můj JHVH" je jazykově nemožné, protože JHVH je vlastní jméno. Je třeba odhalit nepravdu, že protože se Ježíš nazývá "pánem", musí být JHVH (čímž vznikají dva bohové!). *Adoni*, "můj pán", v každém ze svých 195 výskytů odkazuje na ne-božství.

<sup>2</sup> Oblíbené učení "jednou spasen navždy spasen" není v souladu s Petrovým chápáním obrácení a spásy.

<sup>3</sup> Království, které začne při budoucím Ježíšově příchodu (Lk 21:31), období budoucích dějin, které Ježíš nazývá novým zrozením světa (Mt 19:28; srov. Iz 65:17; 66:22; 2 Pt 3:13).

<sup>12</sup>Proto nebudu zanedbávat vám tyto věci připomínat, i když je znáte a jste dobře upevnění v pravdě, kterou nyní máte. <sup>13</sup>Myslím, že je správné, dokud jsem v tomto stanu, abych podněcoval vaši mysl tím, že vám to připomínám, <sup>14</sup>vědom si toho, že se blíží odložení mého stanu, jak mi dal najevo náš pán Ježíš Mesiáš. <sup>15</sup>A budu se usilovně snažit zajistit, abyste si kdykoli po mém odchodu<sup>4</sup> mohli tyto věci vždy připomenout.<sup>5</sup>

<sup>16</sup>Neboť když jsme vás informovali o moci a příchodu<sup>6</sup> našeho pána Ježíše Mesiáše, neřídili jsme se chytře vymyšlenými mýty, ale byli jsme očitými svědky jeho majestátu. <sup>17</sup>Přijal totiž čest a slávu od Boha Otce, když k němu z Majestátní slávy zazněl hlas těmito slovy: "Toto je můj milovaný Syn, v němž mám zalíbení."<sup>7</sup> <sup>18</sup>Tento hlas z nebe jsme slyšeli my sami, když jsme byli s ním na svaté hoře.<sup>8</sup>

<sup>19</sup>Tak se nám důrazně potvrdilo slovo proroctví a uděláte dobře, když mu budete ve svých srdcích věnovat pečlivou pozornost jako lampě svítící na temném místě, dokud nenastane Den<sup>9</sup> a nevyjde jitřenka.<sup>10</sup> <sup>20</sup>Především vězte toto: žádné proroctví Písma nepochází z prorokovy vlastní představitivosti, <sup>21</sup>protože žádné proroctví nikdy nevzešlo z lidské vůle; nýbrž lidé mluvili unášeni svatým duchem od Boha.

**2** <sup>1</sup>Ale mezi lidmi se objevili také falešní proroci, stejně jako se mezi vámi objeví falešní učitelé. Ti budou pokoutně zavádět

zhoubná kacířská učení, a to až do té míry, že budou popírat Mistra, který je vykoupil. V důsledku toho na sebe přivedou rychlou záhubu. <sup>2</sup>Mnozí budou následovat jejich nepřístojný životní styl a kvůli těmto falešným učitelům bude cesta pravdy hanobena. <sup>3</sup>Ve své chamtivosti vás budou zneužívat vynalézavými<sup>11</sup> slovy. Jejich odsouzení ohlášené už dávno, nebude ležet ladem a jejich záhuba nezaspí.

<sup>4</sup>Neboť jestliže Bůh neušetřil anděly,<sup>12</sup> kteří zhřešili, ale uvrhl je do Tartaru, zavřel je do jam temnoty, aby tam byli drženi až do soudu; <sup>5a</sup> jestliže neušetřil dávný svět, ale ochránil Noema, kazatele bezúhonnosti, spolu se sedmi dalšími, když na bezbožný svět seslal potopu; <sup>6a</sup> jestliže města Sodomu a Gomoru obrátil v popel, když je odsoudil ke zkáze, a dal je tak za příklad těm, kdo později budou žít tímto bezbožným způsobem; <sup>7a</sup> jestliže zachránil bezúhonného Lota, který se trápil nad zhýralým životním stylem bezbožných - <sup>8</sup>neboť ten bezúhonný muž žijící mezi nimi se den za dnem trápil kvůli jejich bezbožnému počínání, které viděl a slyšel - <sup>9</sup>jestli je tomu tak, pak Pán ví, jak zachránit zbožné ze zkoušek a uchovat nespravedlivé pro potrestání v den soudu, <sup>10</sup>zejména ty, kdo se poddávají zkaženým tělesným žádostem a pohrdají autoritou. Jsou drzí a arogantní a nebojí se mluvit zle o andělských bytostech. <sup>11</sup>Ale ani andělé, kteří jsou silnější a mocnější, se neodvažují vznést proti nim před Pánem žalující rozsudek.

<sup>4</sup> Jeho smrt, která není odchodem do jiného světa jako odtělesněný duch, ale do *hádu*, světa všech mrtvých, kde bude spát spánkem smrti (Ž 13:3; Kaz 9:5, 10) až do svého probuzení při budoucím vzkříšení (Dan 12:2, 13; Zj 20:4-6, první vzkříšení).

<sup>5</sup> Toto je silným vodítkem, že Petr shromažďoval spisy, které patří do kánonu autoritativního Písma NZ. Ten byl doplněn knihou Zjevení, která byla napsána později, kolem roku 96 n. l. Ježíš potvrdil kánon hebrejské Bible (v NZ často citováno z řecké, verze LXX) jako "Zákon, Proroci a Žalmy [Spisy]" (Lk 24:44). Je nepravdivé tvrdit, že se na kánonu Písma dohodli římsí katolíci. Pravomoc učinit to byla apoštolská. Zjevení přirozeně uzavírá novozákonní Písmo, které bylo inspirováno řecky, stejně jako celé Písmo NZ.

<sup>6</sup> Druhý příchod. Slovo *parousia* je zde odborným výrazem pro budoucí příchod Ježíše ve slávě, kterým zahájí své království na zemi. V

NZ se vyskytuje čtyřicetkrát.

<sup>7</sup> Je to potvrzení, že Ježíš je skutečně jedinečný Boží Syn. Synem se nestal nejdříve při svém křtu, natož při svém vzkříšení nebo nanebevstoupení. Jako Syn byl zplozen nadpřirozeně a Lk 1:35 přesně definuje základ toho, že Ježíš je Synem Božím. Ježíš byl dále "prohlášen za Božího Syna s mocí" při vzkříšení (Řím 1:4).

<sup>8</sup> Touto událostí bylo ovšem proměnění, o němž se píše v Mt 17, Mk 9 a Lk 9. Petr zde upřesňuje, že šlo o vidění druhého příchodu. Matouš to nazývá viděním (*oroma*) (Mt 17:9).

<sup>9</sup> druhého příchodu, *parousia*.

<sup>10</sup> Za překlad tohoto verše jsem vděčný Robertu Shankovi (*Until*, s. 307). Srov. Ef 3:17.

<sup>11</sup> Řecké slovo je *plastos*, z něhož získáváme slovo "plastik". Jsou to umělá, a tedy klamavá slova. Mnozí návštěvníci bohoslužeb jsou obětí masivního "skupinového myšlení".

<sup>12</sup> Je zcela mylné zpochybňovat všechny překlady a zdravý rozum tím, že se zde snažíme

## 2. PETRŮV

<sup>12</sup>Ale tito lidé, jako nerozumná zvířata, zrozená jako pudová stvoření, aby byla zabita a zabita, urážejí ty, které nechápou, a jako zvířata budou zahubeni, <sup>13</sup>když utrpí újmu jako odměnu za to, že ubližují. Považují za potěšení hýřit za bílého dne, jsou to skvrny a kazy, libují si ve svém klamu, zatímco hodují spolu s vámi. <sup>14</sup>Jejich oči jsou plné cizoložství a nikdy nepřestávají hřešit, svádějí nestálé lidi. Vycvičili svá srdce v chamtivosti, tito prokletí synáčekové. <sup>15</sup>Opustili správnou cestu, sešli na scestí a následovali cestu Baláma, syna Beorova, který miloval mzdu za špatné jednání. <sup>16</sup>Byl však pokárán za svůj vlastní hřích. Němý osel promluvil lidským hlasem a zadržel prorokovo šílenství.

<sup>17</sup>Tito lidé jsou prameny bez vody a mlhy hnané bouří, pro něž byla vyhrazena nejhlubší tma. <sup>18</sup>Neboť tím, že mluví vznešená, ale prázdná slova, lákají tělesnými žádostmi a zhýralostí lidí, kteří sotva uniknou těm, kdo žijí v omylu. <sup>19</sup>Slibují jim svobodu, ale sami jsou otroky nemravnosti, neboť člověk je zotročen tím, co ho přemáhá. <sup>20</sup>Jestliže totiž poté, co unikli z poskvrny světa poznáním našeho pána a spasitele Ježíše Mesiáše, se do ní znovu zaplétají a jsou přemoženi, pak je pro ně jejich poslední stav horší než ten první. <sup>21</sup>Neboť by pro ně bylo lepší, kdyby nepoznali cestu bezúhonnosti než aby se, když ji poznali, od-

vrátili od svatého přikázání, které jim bylo předáno. <sup>22</sup>Ti ilustrují toto pravdivé přísloví: "Pes se vrací ke svým zvratkům" a "Svině se po umytí vrací k válení v bahně".

**3** <sup>1</sup>Drazí přátelé, toto je již druhý dopis, který jsem vám napsal, a v obou vám upřímně připomínám: <sup>2</sup>Pamatujte na slova předpovězená svatými proroky i na přikázání pána a spasitele skrze vaše apoštoly.

<sup>3</sup>Především vězte, že v posledních dnech přijdou nestoudní posměvači, sledující své vlastní zlé choutky a říkající: "Kde je ten jeho slíbený příchod?" <sup>13</sup> Vždyť od té doby, co naši předkové usnuli ve smrti, všechno pokračuje tak, jak to bylo od počátku stvoření." <sup>5</sup>Ale právě to záměrně přehlíží: že Božím slovem nebesa existovala už dávno a země byla zformována z vody a vodou. <sup>6</sup>A tím, že byl zaplaven vodou, byl zničen svět existující v té době. <sup>7</sup>Jeho slovem však byla nynější nebesa a země uchována pro oheň, zachována pro den soudu a zkázy bezbožných.<sup>14</sup>

<sup>8</sup>Ale nepřehlížejte jednu věc, milí přátelé, že u Pána je jeden den jako tisíc let a tisíc let jako jeden den. <sup>15</sup> Pán není pomalý ohledně svého slibu, jak někteří pokládají za pomalost, ale má s vámi trpělivost, protože nechce, aby někdo zahynul, ale aby všichni došli k pokání.

---

vyhnout slovu "andělé". Ve NZ řečtině *aggelos* znamená v 98 % případů ne-lidi a velmi ojedinelá výjimka, která má znamenat lidského posla, je uvedena zcela jasně. Zde se zjevně jedná o anděly. Narážka je samozřejmě na mimořádnou špatnost popsanou v Gn 6, na soužití zlých andělů s některými lidskými ženami, z něhož vznikli obři.

<sup>13</sup> To je "druhý příchod", *parousia*.

<sup>14</sup> Petr uvádí, že první uspořádání světa pro Adama (*kosmos*, svět jako stvořený pro člověka) v Gn 1 bylo při potopě nahrazeno jiným uspořádáním, "nebesy a zemí". V budoucnu budou "nová [obnovená] nebesa a země" při Ježíšově návratu (Iz 65:17; 66:22; 51:16). "Nebe a země" neznamena, jak se lidově říká, celý rozsáhlý vesmír, ale spíše uspořádaný svět, jak jej vidí člověk a v němž člověk žije, spíše pojem "společnost", "divadlo" stvořené pro člověka. Gn 1 popisuje uspořádaný svět oblohy a země neboli země, jak jej zažil Adam.

Petr zde ztotožňuje "nebe a zemi" se společností neboli "světem, který tehdy byl". Tuto minulou společnost staví do kontrastu se společností po potopě, která existuje i nyní. Petr nám podává zásadní komentář ke knize Gn 1. Genesis pojednává o stvořeném světě, který byl stvořen pro člověka. Ptáci létají na obloze (na nebi) a slunce je umístěno na obloze (na nebi). Celý systém byl vybudován s vodou nahoře i dole. Později byl zaplaven a změněn vodou (Gn 7:11). Je nesprávné, aby se nevinný text v Gn 1 zabýval otázkami vzniku konečného vesmíru, v němž přebývá Bůh. Slunce je miliony kilometrů daleko, to víme, ale v jednoduché biblické kosmogonii je na nebeské klenbě, kde (doslova "na povrchu", Gn 1:20) létají i ptáci! V Mt 24:34-35 je tato současná soustava (*genea*) definována jako "nebe a země", čímž je míněn současný světový systém, nikoli celý vesmír.

<sup>15</sup> Dává to základ pro myšlenku, že Bůh připouští období 7000 let, přičemž tisíciletí je posledních 1000 let.

## 2. PETRŮV

<sup>10</sup>Pánův den však přijde jako zloděj. Nebesa pominou<sup>16</sup> s velkým rachotem, nebeská tělesa se rozplynou v prudkém žáru a země i každé dílo na ní vykonané budou obnaženy.<sup>17</sup>

<sup>11</sup>Protože se tedy všechny tyto věci takto rozplynou, jakými lidmi byste měli být ve svatém způsobu života a zbožnosti, <sup>12</sup>vyhlížejíce a urychlující příchod Božího dne? Ten den způsobí, že se rozpustí hořící nebesa a nebeská tělesa se rozplynou prudkým žárem. <sup>13</sup>Podle jeho slibu však očekáváme nová nebesa a novou zemi, kde bude přebývat bezúhonnost.<sup>18</sup> Také se dočkáme nového nebe a nové země, kde bude přebývat poctivost.

<sup>14</sup>Proto, milí přátelé, vzhledem k tomu,

že tyto věci očekáváte, snažte se, abyste byli před Ním nalezeni v pokoji, bez poskvrny a bez úhony. <sup>15</sup>Považujte trpělivost našeho pána za záchranu, jak vám to napsal i náš milý bratr Pavel podle moudrosti, která mu byla dána. <sup>16</sup>Ve všech svých listech mluví o těchto věcech. V těch listech jsou i některé věci těžko pochopitelné, které nevědomí a nestálí lidé překrucují ke své vlastní zkáze, jak to činí i s ostatními texty Písma.<sup>19</sup> <sup>17</sup>Vy si tedy, moji milí přátelé, protože jste byli předem varováni, dávejte pozor, abyste se nenechali zmást omyly bezbožných lidí a neodpadli od své vlastní stálosti. <sup>18</sup>Ale vzrůstejte v milosti a poznání našeho pána a spasitele Ježíše Mesiáše. Jemu buď čest jak nyní, tak v budoucím věky dlouhém dni.<sup>20</sup> Amen.

---

<sup>16</sup> To by neznamenal zničení celého vesmíru. Země bude obnovena a je slíbeným dědictvím pro věrné. "Nebesa a země" Petr nemyslí vesmír, ale naši zemi a oblohu, atmosféru. Podle Petra byla ta předpotopní "nebesa a země" potopena (v. 5-6). To dokládá Petrův význam slova "nebesa a země" (také přesně jako v Gn 1, kterému se obvykle špatně rozumí). "Tehdejší svět" skončil potopou, a to prostřednictvím vody. Současná "nebesa a země", tj. společnost, budou nahrazeny novým stvořením při Ježíšově návratu (viz Mt 19:28; Iz 65:17nn; 66:22). Pro Petra jsou tedy dějiny vnímány ve třech odlišných blocích

<sup>17</sup> Planeta Země nebude zničena. Kdyby tomu tak bylo, nemohl by se naplnit slib daný věřícím všech věků. Abrahamovi byla přislíbena jako dědictví země a Ježíš ujistil mírné, že zdědí zemi (Mt 5:5; Ž 37). Dojde k velkému vylidnění světa, kde "zůstane jen málo lidí" (Iz 24:6). Smrtelná populace, která přežije, zajistí obnovenou společnost budoucnosti (Heb 2:5). Představa, že po Ježíšově návratu nezůstanou na zemi žádné lidské bytosti, je naprosto falešná

a činí nesmyslným obrovské množství proroctví o nadcházejícím věku Království.

<sup>18</sup> Obnovená společnost budoucnosti se bude vyznačovat mezinárodním odzbrojením: Národy se shromáždí v Jeruzalémě, aby se naučily, jak žít poctivě, a své meče přetaví v radlice, své tanky v traktory (viz Iz 2:1-4). Iz 65:17-25 nám poskytuje rozsáhlý popis obnovy, která začne při druhém Ježíšově příchodu. Tam budou smrtelníkům vládnout tehdy už nesmrtelní svatí (Zj 2:26-27 atd.). Viz také Iz 19:19-25 a mnohé pasáže v prorocích, které popisují budoucí Království na obnovené zemi.

<sup>19</sup> Je důležité poznamenat, že Pavlovy spisy jsou zde považovány za Písmo svaté. Ježíš vymezil hranice kánonu SZ v Lk 24:44: Zákon, Proroci a Žalmy (Žalmy jsou hlavní knihou třetí části hebrejského Písma, tj. spisů).

<sup>20</sup> Pravděpodobně jde o odkaz na tisíciletí jako první etapu budoucího Božího království. Petr již dříve hovořil o dni, který se v Božím plánu rovná tisíci let. Řečtina hovoří o "dni, který je jako věk", o "dni dlouhém jako věk".

# 1. JANŮV

**1** <sup>1</sup>Co bylo od počátku, co jsme slyšeli, co jsme viděli na vlastní oči, na co jsme se dívali a čeho jsme se dotýkali vlastníma rukama, pokud jde o slovo života - za ten život byl zjeven, a my jsme viděli a svědčíme a zvěstujeme vám život nadcházejícího věku, který byl u Otce,<sup>1</sup> a který nám byl zjeven. <sup>3</sup>Co jsme viděli a slyšeli, to zvěstujeme i vám, abyste s námi měli společenství. A naše společenství je s Otcem a s jeho Synem Ježíšem Mesiášem. <sup>4</sup>Takže vám to píšeme, aby naše radost mohla být úplná.

<sup>5</sup>Toto je poselství, které jsme od Něho slyšeli a které vám zvěstujeme: Bůh je světlo a není v Něm žádná tma. <sup>6</sup>Když říkáme, že s ním máme společenství, ale dál chodíme ve tmě, lžeme a neuplatňujeme pravdu. <sup>7</sup>Jestliže však chodíme ve světle, jako je

On ve světle, máme společenství mezi sebou a krev Ježíše, Jeho Syna,<sup>2</sup> nás očisťuje od každého hříchu. <sup>8</sup>Říkáme-li však, že nemáme žádný hřích, klameme sami sebe a pravda v nás není. <sup>9</sup>Jestliže však vyznáváme své hříchy, On je věrný a spravedlivý, odpouštějící nám hříchy a očisťující nás od každé nepravosti. <sup>10</sup>Jestliže říkáme, že jsme nezhřešili, děláme z Něho lháře a jeho evangelium – slovo v nás není.

**2** <sup>1</sup>Dítka moje, píši vám tyto věci, abyste nehřešili. A pokud někdo zhřeší, máme přímlovce<sup>3</sup> u Otce – Ježíše Mesiáše, spravedlivého. <sup>2</sup>On sám je smírnou obětí<sup>4</sup> za naše hříchy, a nejen za naše, ale za hříchy celého světa.<sup>5</sup>

<sup>3</sup>Tak víme, že jsme ho poznali: když za-

<sup>1</sup> To poskytuje přesně ten potřebný Janův komentář k jeho vlastnímu evangeliu v Jn 1:1. Byl to příslib života v nadcházejícím věku, nesmrtelnost, a tak i plán nesmrtelnosti, který byl "u Boha" (*pros ton theon* a zde *pros ton patera*, "u Otce", což definuje Boha jako Otce, jak je tomu 1300krát v NZ). *Pros* znamená "u" v Jan 1:1, ale ne "u", které by znamenalo dvě osoby vedle sebe. Jan ve svém evangeliu používá *meta* a *para* pro jednu osobu u druhé. Gal 2:5 je příkladem evangelijní pravdy "u [*pros*] vás". Význam slova *pros* je tam "ve vašem smýšlení", "v myslí". V Heb 2:17 (NJB) je Ježíš veleknězem "pro jejich vztah k [*pros*] Bohu". Jan 1:1 neříká, že "slovo" byl Syn. Neexistuje žádná ospravedlnění pro psaní "Slovo" místo správně "slovo". "Je běžným, ale patentovaně chybným čtením úvodu Janova evangelia, když se čte jako 'Na počátku byl Syn a Syn byl u Boha a Syn byl Bůh'" (Colin Brown, *Ex Auditu*, sv. 7, s. 89). Všechny anglické překlady před vydáním KJV v roce 1611 četly "všechno bylo stvořeno skrze ně" (Jn 1:3) a mnohé nepsaly "slovo" s velkým písmenem

<sup>2</sup> Krev Ježíše, Syna, samozřejmě dokazuje, že Boží Syn byl smrtelný, a tedy ne Jediný Bůh, který jediný má nesmrtelnost, a proto nemůže zemřít (1 Tim 6:16).

<sup>3</sup> V řečtině se toto slovo nazývá *parakletos* a objevuje se pouze v Janových spisech. V Janově evangeliu čtyřikrát označuje Ježíšovu operativní přítomnost a moc, kterou slíbil, že bude s učedníky po svém nanebevzetí na Otcovu pravici. Zde je *parakletos* ztotožněn přesně se vzkříšeným Ježíšem. NET Bible říká: "Zde ... je to Ježíš, nikoli Duch, kdo je popisován jako *parakletos*. Čtenář by však měl být na tuto zamě-

nitelnost terminologie připraven již Janem 14:16, kde Ježíš učedníkům řekl, že požádá Otce, aby jim poslal 'jiného' *parakléta* (*allos*, 'jiný stejného druhu'). To naznačuje, že *Ježíš sám byl parakléta* během své pozemské služby pro učedníky. To však neodpovídá na všechny otázky ohledně významu tohoto slova, protože zde není řeč o Ježíšově roli přímlovce během jeho pozemské služby, ale o jeho roli přímlovce v nebi před Otcem. Kontext naznačuje přímlovu ve smyslu právního zastání, neboť je kladen důraz na Ježíšovu spravedlnost. Představa Ježíšovy přímlovky za věřící se objevuje i jinde v NZ, zejména v Řím 8:34 a Heb 7:25. Něco podobného se děje i zde a je nejlepším vysvětlením 1 Jn 2:1. Anglický překlad jako 'advocate' nebo 'intercessor' to vyjadřuje." Není třeba představovat dva různé *parakletos*, ani není třeba mluvit o třetí osobě v Písmu. Boží duch a v NZ také "duch Ježíšův" nebo "duch Kristův" (Sk 16:7; Fil 1:19; Řím 8:9; 1 Pt 1:11) je činná, osobní přítomnost Boha nebo Ježíše působícího různými způsoby. Rozhodně to není jen neosobní "síla". Ve 2 Kor 3:17 Pavel říká, že "pán je duch a kde je tento duch pána, tam je svoboda". Svatý duch není v Písmu nikdy uctíván ani se k němu nikdo nemodlí a nikdy neposílá pozdravy. "Duch Eliášův" (Lk 1:17) není jiná osoba než Eliáš a logicky ani duch Boží nebo Ježíšův není odlišná osoba

<sup>4</sup> Jan říká, že Mesiáš zemřel, což dokazuje, že nemůže být Bůh, který nemůže zemřít (1 Tim 6:16).

<sup>5</sup> Tento text činí "omezené vykoupení" kalvinismu falešným. Stejně tak 1 Tim 2:4: "Bůh chce, aby **všichni** lidé byli zachráněni". Ježíšova smrt se týká každého člověka, ale každý musí



chovááme jeho přikázání.<sup>6</sup> 4Člověk, který říká: "Poznal jsem ho", ale jeho přikázání nezachovává, je lhář a pravda v něm není.<sup>7</sup> 5V tom, kdo poslouchá jeho slovo,<sup>8</sup> se však Boží láska zcela jistě zdokonalila. Podle toho poznáme, že jsme v Něm. 6Člověk, který říká, že zůstává v Bohu, by se měl chovat stejně jako Ježíš.

27Milovaní, nepíšu vám nové přikázání, ale staré přikázání, které máte od počátku. To staré přikázání je evangelium-slovo, které jste už slyšeli. 8Naopak je to nové přikázání, které vám píšu, které je pravé v něm i ve vás, protože tma pomíjí a pravé světlo už svítí. 9Člověk, který říká, že je ve světle, ale nenávidí svého bratra nebo sestru, je stále ve tmě. 10Člověk, který miluje svého bratra nebo sestru, žije ve světle a není v něm nic, co by ho přimělo klopýtnout. 11Ale člověk, který svého bratra nebo sestru nenávidí,<sup>9</sup> je ve tmě, chodí v temno-

tě a neví, kam jde, protože tma mu oslepila oči.

12Píši vám, dítko, protože vaše hříchy byly odpuštěny skrze jméno Ježíšovo<sup>10</sup>. 13Píši vám, otcové, protože znáte Toho, který je od počátku. Píšu vám, mladí lidé, protože jste zvítězili nad tím Zlým. Píšu vám, děti, protože znáte Otce. 14Psal jsem vám, otcové, protože znáte Toho, který je od počátku. Napsal jsem vám, mladí lidé, protože jste silní a Boží slovo<sup>11</sup> ve vás přebývá a přemohli jste toho Zlého.

15Nemilujte svět ani věci ve světě. Miluje-li někdo svět, není v něm Otcova láska, 16protože všechno, co je ve světě – žádost těla, žádost očí a pýcha na hmotný majetek –, není od Otce, ale od světa. 17Svět se svými žádostmi pomíjí, ale člověk, který plní Boží vůli, bude žít v nadcházejícím věku.

18Děti, je poslední hodina. Tak jako jste slyšeli, že přijde Antikrist<sup>12</sup>, tak i nyní po-

činit pokání a poslouchat Ježíše a jeho evangelium o Království a zachraňující smrti, včetně veškerého zachraňujícího poznání, kterému Ježíš učil (Iz 53:11; 1 Jn 5:20 atd.). Lk 8:11-12 činí z víry v evangelium o Království (Mt 13:19) nezbytnou podmínku skutečného pokání a odpuštění od Boha (viz také Mk 4:11-12).

<sup>6</sup> Další pěkné vyjádření o pronikavém důrazu NZ na "poslušnost víry" pro záchranu (Řím 1:5; 16:26; Heb 5:9; 1 Pt 1:2; Jn 12:44 a dále). Víra bez poslušnosti je víra ztroskotaná (viz vážné varování v Mt 7:21nn). Musíme se rozhodnout poslouchat Boha a Ježíše (Jn 7:17; Zj 22:12). Za to, co jsme vykonali, tedy za poslušnost víry, máme být odměněni (Heb 5:9; Jn 3:36).

<sup>7</sup> Je to další z mnoha silných tvrzení NZ, že víra bez poslušnosti je marná a nezachrání. Odtud pochází důležitá vazba "poslušnost víry", která tvoří rámec listu Římanům (1:5; 16:26). Heb 5:9 výslovně říká, že spása je určena těm, kdo poslouchají Ježíše. Ježíš to často říká v evangeliích, zejména v Jan 3:36, kde jsou víra a neposlušnost protiklady. Všimněte si také Ježíšova závěrečného zvolání k nám všem v Jan 12:44 a násl. Křest ve vodě jako výslovná, nutná poslušnost je důležitým Ježíšovým příkazem až do konce věku (Mt 28:19-20; Sk 10:47-48).

<sup>8</sup> "Slovo" není mlhavě Bible jako celek, ale konkrétně poselství evangelia o Království, které hlásal nejprve Ježíš a pak všichni apoštolové (Heb 2:3; Lk 4:43; 8:11; Mk 1:14-15 atd.)

<sup>9</sup> To klade obrovský důraz na mezinárodní války a občanské války, v nichž se křesťané stavěli proti jiným křesťanům a zabíjeli je. Zřej-

mým řešením je, že věřící by měli zůstat politicky neutrální jako "cizinci s trvalým pobytem". K této diskusi viz náš článek "Towards the Cessation of Church Suicide (Zastavit sebevraždu církve)" na naší webové stránce

[restorationfellowship.org](http://restorationfellowship.org)

<sup>10</sup> "Jménem" se rozumí vše, co Ježíš představuje, počínaje jeho evangeliem o Království, které je hlavním obsahem spásného evangelia, stejně jako jeho smrt a vzkříšení a předmět víry nařízený Ježíšovým prvním příkazem v Markovi 1:14-15: "Čiňte pokání a věřte evangeliu o Království."

<sup>11</sup> Evangelium, jak je hlásal Ježíš

<sup>12</sup> Antikrist je zde označení jediného individua, paralelní s ohavností zpustošení, "stojící tam, kde by **on** neměl stát" (Mk 13:14), posledního krále severu z Dan. 11, který přijde ke "svému konci" (Dan 9:26; 11:45) ve svaté zemi. To by měl být Člověk hříchu z 2 Tes 2, poslední jednotlivá šelma ze Zjevení a Asyřan z Iz 10 a Mich 5:6. Jan nepopírá, že se objeví jediný Antikrist, ale dodává, že duch Antikrista projevující se v mnoha antikristech již působí, aby klamal a sváděl věřící k omylu. Základní klam spočívá v popírání toho, že Ježíš byl plně historickou a plně lidskou osobou, člověkem. "Někdo by se mohl domnívat, že 'mnoho antikristů' znamená, že neexistuje žádný osobní, individuální antikrist. To však Jan nemyslel... Na množství antikristů – těch, kteří popírají, že Ježíš je Mesiáš, a staví se jednoznačně proti Kristu – pohlíží jako na důkaz vzniku jednoho vrcholného Kristo-

vstalo mnoho antikristů. Podle toho víme, že je poslední hodina. <sup>19</sup>Vyšli z nás, ale nepatřili k nám, protože kdyby k nám patřili, zůstali by s námi. Jejich odchodem se ukázalo, že všichni nepatří k nám. <sup>20</sup>Vy však máte pomazání od Svatého a všichni máte poznání. <sup>21</sup>Nepsal jsem vám proto, že neznáte pravdu, ale protože ji znáte a žádná lež není pravda. <sup>22</sup>Kdo jiný je lhář než ten, kdo popírá, že Ježíš je Mesiáš?<sup>13</sup> Ten je antikrist,<sup>14</sup> člověk, který popírá Otce i Syna. <sup>15</sup>Ten, kdo popírá Ježíše, je lhář. <sup>23</sup>Kdo popírá Syna<sup>15</sup>, nemá Otce; kdo vyznává Syna, má i Otce.<sup>16</sup> <sup>24</sup>A co se vás týká, ať ve vás zůstane to, co jste slyšeli od počátku. Zůstane-li ve vás to, co jste slyšeli od počátku, zůstanete v Synu i v Otci. <sup>25</sup>Toto je příslib, který nám on sám slíbil: život nadcházejícího věku.

<sup>26</sup>Tyto věci jsem vám napsal ohledně těch, kdo se vás pokoušejí oklamat. <sup>27</sup>Co se týká vás, pomazání, které jste od něho přijali, ve vás přebývá a nepotřebujete, aby vás někdo učil. Ale jak vás jeho pomazání učí o všech věcech, je pravdivé a není to

lež. Jak vás naučilo, tak v něm žijete.

<sup>28</sup>Nyní, dítě, zůstaňte v něm, abychom, až se zjeví,<sup>17</sup> mohli mít důvěru a nemuseli se před ním při jeho příchodu stydět. <sup>29</sup>Jestliže víte, že je spravedlivý, víte také, že každý, kdo činí, co je správné, se z něho narodil<sup>18</sup>.

**3** <sup>1</sup>Hle, jak velkou lásku nám Otec dal, abychom byli nazýváni Božími dětmi<sup>19</sup> - a jimi jsme. Proto nás svět nepoznává, protože nepoznal Jeho. <sup>2</sup>Milovaní, nyní jsme Božími dětmi<sup>20</sup> a ještě se neukázalo, čím budeme. Víme však, že až se zjeví,<sup>21</sup> budeme mu podobní, protože ho uvidíme takového, jaký je. <sup>3</sup>Každý, kdo na něj upíná tuto naději, se očišťuje, stejně jako je čistý on.

<sup>4</sup>Každý, kdo se dopouští hříchu, se dopouští i nezákonnosti. Hřích je bezzákonnost. <sup>5</sup>Víte, že se zjevil, aby odstranil hříchy; v něm není hříchu. Každý, kdo v něm přebývá, nepokračuje v hříchu; kdo pokračuje v hříchu, nepochopil<sup>22</sup> ho a nepoznal ho. <sup>7</sup>Dítě, nenechte se nikým oklamat. Kdo činí, co je správné, je spravedlivý, jako je

va nepřítel" (A. Berkeley Mickelsen, *Interpreting the Bible*, s. 373).

<sup>13</sup> Toto je kvintesencí lakmusového papírku pravé víry v celém NZ. Pravé vyznání není "Ježíš je Bůh", ale "Ježíš je Mesiáš" = Boží Syn (Lk 1:35). Na tomto vyznání Ježíš slíbil, že vybuduje svou jedinou Církev (Mt 16:16). Je možné pronést ústy slova "Ježíš je Mesiáš", ale nepochopením významu slova Mesiáš lze ve skutečnosti popřít Ježíšovo mesiášství. V "teologii" někteří jednou rukou dávají a druhou nedůsledně berou. Výsledkem jsou matoucí, protichůdné a falešné definice "Krista" a "Božího Syna" a falešné definice Boha (v rozporu s Mk 12:29; Ž 110:1; Jn 17:3).

<sup>14</sup> Antikrist je jednak budoucí konečný zlý jedinec, ohavnost zpustošení, který, jak řekl Ježíš, bude stát na svatém místě (Mt 24:15) nebo "stát tam, kde by on neměl" (Mk 13:14; řecké mužské přídělné slovo říká, že jde o jednotlivou osobu), jednak jeden z jeho mnoha předchůdců. Tito poslední předchůdci zastávají falešný názor na Kristovu osobu, ačkoli jejich existence v žádném případě nepopírá skutečnost jediného nejvyššího výskytu, který má teprve přijít. <sup>15</sup> Tj. popírá, že Syn je Mesiáš, jak bylo právě řečeno.

<sup>16</sup> Je zřejmé, že správné chápání Otce jako jediného Boha (Jn 17:3) a Syna jako Mesiáše jdou ruku v ruce. Omyl ohledně identity jedno-

ho vede k nesprávnému chápání druhého. Lk 1:35 přesně definuje Božího Syna a Mk 12:29 definuje jediného Boha, Otce, stejně jako 1 Kor 8:4-6. Ježíš je pán Mesiáš (Lk 2:11; Ž 110:1), nikoliv Pán Bůh, což by vedlo ke dvěma PÁNŮM BOHŮM a polyteismu. Jednoduché rozlišení dvou pánů v Ž 110:1 je neustále přehlíženo.

<sup>17</sup> Při svém budoucím jediném druhém příchodu. V Bibli neexistuje žádné vytržení/vzkříšení před velkým soužením.

<sup>18</sup> To znamená znovuzrození podle Ježíšových pokynů ve 3. kapitole Janova evangelia. Znovuzrození se děje na základě poselství o semeni evangelia o Království, jako v podoběnství o rozsévání, které nám podává Ježíšovu teologii spásy (Mt 13:19; Lk 8:11-12; Mk 4:11-12).

<sup>19</sup> Ne adopcí, ale znovuzrozením jako synů a dcer; to nastoluje "genetický" vztah s Otcem, který nás "zplodil", dal nám novou existenci skrze semeno, jímž je evangelium Království (Mt 13:19; Lk 8:11).

<sup>20</sup> Jistě ne pouze ve stadiu plodu, ale zrození z Boha: "Když jsme se znovu narodili ... toužíme po mléce slova" (1 Pt 1:23; 2:2). Jakub říká: "On nás zrodil" (Jak 1:18).

<sup>21</sup> Při Ježíšově druhém příchodu, *parousii*

<sup>22</sup> Doslova "ho neviděli". Smysl je "vidět myslí", nikoli doslovně

spravedlivý on. <sup>8</sup>Ten, kdo praktikuje hřích, je z Dávla, jako Dábel hřešil od počátku. Z toho důvodu byl zjeven Boží Syn: aby zničil Dáblovy skutky. <sup>9</sup>Každý, kdo byl zplozen Bohem, nepokračuje v hříchu, protože v něm zůstává Jeho semě<sup>23</sup>, a tak nemůže pokračovat v hříchu, protože byl zplozen Bohem. <sup>10</sup>Tím jsou jasně odhaleny děti Boží a děti Dáblovy: každý, kdo nečiní, co je správné, není z Boha, ani ti, kdo nemilují své bratry a sestry.

<sup>11</sup>Toto je poselství, které jste slyšeli od počátku: měli bychom se navzájem milovat, <sup>12</sup>na rozdíl od Kaina, který byl z toho Zlého a zavraždil svého bratra. A proč ho zavraždil? Protože on dělal to, co je špatné, a jeho bratr dělal to, co je správné.

<sup>13</sup>Nebudte překvapeni, bratři a sestry, když vás svět nenávidí. <sup>14</sup>Víme, že jsme přešli ze smrti do života, protože milujeme své bratry a sestry. Kdo nemiluje, zůstává ve smrti.

<sup>15</sup>Kdo nenávidí svého bratra nebo sestru, je vrah,<sup>24</sup> a vy víte, že žádný vrah v sobě nemá život nadcházejícího věku. <sup>16</sup>Podle toho poznáváme lásku: on za nás položil svůj život a my bychom měli za bratry a sestry pokládat své životy. <sup>17</sup>Kdo však má světské statky a vidí svého bratra nebo sestru v nouzi, a přitom vytěsňuje jakýkoli soucit s ním, jak může v takovém člověku přebý-

vat Boží láska? <sup>18</sup>Milé děti, nemilujme jen slovy, ale skutky a pravdou. <sup>19</sup>Podle toho poznáme, že jsme z pravdy, a před Ním uklidníme své svědomí, <sup>20</sup>že kdyby nás naše svědomí odsuzovalo, Bůh je větší než naše svědomí a ví všechno. <sup>21</sup>Milovaní, jestliže nás naše svědomí neodsuzuje, máme před Bohem odvahu <sup>22</sup>a cokoli žádáme, dostáváme od Něho, protože zachováváme Jeho příkazy a děláme to, co se Mu líbí.

<sup>323</sup>Toto je jeho příkaz: abychom věřili ve jméno<sup>25</sup> Jeho Syna Ježíše Mesiáše a milovali se navzájem, jak přikázal. <sup>24</sup>Člověk, který zachovává Jeho příkazy, přebývá v Ném a On zase v něm. Podle toho poznáváme, že On v nás přebývá: podle ducha, kterého nám dal.

**4** <sup>1</sup>Milovaní, nevěřte každému duchu, ale zkoušejte duchy, zda jsou od Boha, protože do světa vyšlo mnoho falešných proroků. <sup>2</sup>Podle toho poznáte Božího ducha: každý duch, který vyznává Ježíše Mesiáše jako toho, který přichází<sup>26</sup> jako plně lidská bytost<sup>27</sup>, je od Boha, <sup>3</sup>zatímco každý duch, který nevyznává takto určeného Ježíše, není od Boha. Je to duch Antikrista, o němž jste slyšeli, že přichází, a nyní je již na světě. <sup>4</sup>Vy jste z Boha, dítko, a přemohli jste je, protože Ten, který je ve vás, je větší než ten, který je ve světě. <sup>5</sup>Oni jsou ze světa,

<sup>23</sup> Zásadně důležitý odkaz na evangelium o Království jako základní semeno působící znovuzrození. Lk 8:11 (srv. Mt 13:11) uvádí Ježíše, jak podává tuto definici semene. Petr mluví o evangeliu jako o semeni v 1 Pt 2:23-25 a vztahuje je stejně jako Ježíš ke znovuzrození. Křesťané se stávají součástí rodiny určené k nesmrtelnosti, pro niž je nyní duch zálohou zaručující budoucí slávu a nesmrtelnost.

<sup>24</sup> Brutální a bez lítosti spáchaná vražda unitářského učence Michaela Serveta v roce 1553 náboženským reformátorem Janem Kalvínem by měla přimět k zamyšlení všechny, kdo se ke Kalvínovi hlásí.

<sup>25</sup> "Jméno" Božího Syna označuje celý jeho charakter, učení a program evangelia.

<sup>26</sup> "Přicházející" neznamena pocházející z předchozího života někde jinde! Znamená uvedení do života od narození z matky, v případě Ježíše jedinečně panenským zplozením (Lk 1:35; Mt 1:18, 20: "zplozen v ní"; srov. 2 Sam 7:14; Ž 2:7; Iz 9:6: "dítě bude zplozeno [Bohem]").

<sup>27</sup> Dr. Geoffrey Lampe z Cambridge právem

obvinil "ortodoxii", že nedokázala přijmout plně lidského Ježíše. Stěžoval si, že předem existující Ježíš nemůže být skutečnou lidskou osobou: "Kristologické pojetí preexistujícího božského Syna ... redukuje skutečnou, sociálně a kulturně podmíněnou Ježíšovu osobnost na metafyzickou abstrakci 'lidská přirozenost'. Právě tuto univerzální lidskost Syn přijal a učinil ji svou vlastní ... Podle této kristologie 'věčný Syn' [podle ortodoxie] přijímá nadčasovou lidskou přirozenost nebo ji činí nadčasovou tím, že ji činí svou vlastní; je to lidská přirozenost, která nevďčí za nic podstatného geografickým okolnostem; neodpovídá ničemu ve skutečném konkrétním světě; Ježíš Kristus koneckonců ve skutečnosti 'nepřišel v těle'" (*God as Spirit*, s. 144). Dr. Lampe píše také o nebezpečném ohrožení monoteismu, jakmile byl Ježíš prohlášen za Boha. Tím by totiž vznikli dva Bohové. Luther tento verš špatně přeložil, a tím změnil Janův význam, když jej přeložil jako "do těla". To bylo ve všech moderních německých verzích opraveno.

tak mluví jako ze světa a svět jim naslouchá. <sup>6</sup>My jsme z Boha; člověk, který zná Boha, nám naslouchá, zatímco člověk, který není z Boha, nám nenaslouchá. Tak poznáme ducha pravdy<sup>28</sup> a ducha klamu.

<sup>7</sup>Milovaní, milujme se navzájem, protože láska je od Boha. Každý, kdo miluje, je zplozen Bohem a zná Boha. <sup>8</sup>Člověk, který nemiluje, nezná Boha, protože Bůh je láska. <sup>9</sup>Tím byla v nás zjevena Boží láska: Bůh poslal na svět svého jedinečného Syna<sup>29</sup>, takže jeho prostřednictvím můžeme žít. <sup>10</sup>V tom je láska: Ne že bychom my milovali Boha, ale že on miloval nás a poslal svého Syna jako usmiřující oběť<sup>30</sup> za naše hříchy. <sup>11</sup>Milovaní, protože nás Bůh takto miloval, měli bychom se i my milovat navzájem. <sup>12</sup>Nikdo nikdy Boha neviděl. Milujeme-li se navzájem, Bůh žije v nás a jeho láska je v nás dovršena. <sup>13</sup>Podle toho poznáváme, že žijeme v Něm a On v nás: dal nám podíl ze Svého ducha. <sup>14</sup>A my jsme viděli a svědčíme, že Otec poslal Syna, aby byl Spasitelem světa.

<sup>15</sup>V tom, kdo vyznává, že Ježíš je Boží Syn,<sup>31</sup> Bůh přebývá, a on v Bohu. <sup>16</sup>Poznali jsme a uvěřili jsme v lásku, kterou má Bůh k nám. Bůh je láska a člověk, který žije v lásce, žije v Bohu a Bůh žije v něm. <sup>17</sup>Díky tomu se u nás láska zdokonaluje, abychom měli důvěru v den soudu, protože jaký je On, takoví jsme my na tomto světě. <sup>18</sup>V lásce není strach, ale dokonalá láska zahání strach, protože strach má co dělat s trestem. Člověk, který se bojí, nebyl zdokonalen v lásce. <sup>19</sup>My milujeme, protože On nej-

dříve miloval nás. <sup>20</sup>Když někdo říká: "Miluji Boha," ale nenávidí svého bratra nebo sestru, je lhář. Jestliže nemiluje svého bratra nebo sestru, které viděl, jak může milovat Boha, kterého neviděl? <sup>21</sup>A od něho máme toto přikázání: Kdo miluje Boha, má milovat i svého bratra a sestru.

**5** <sup>1</sup>Každý, kdo věří, že Ježíš je Mesiáš, jenž byl zplozen Bohem, a kdo miluje Otce, který přivedl k životu svého Syna<sup>32</sup>, miluje i jeho dítě. <sup>2</sup>Podle toho poznáme, že milujeme Boží děti: když milujeme Boha a posloucháme jeho příkazy. <sup>3</sup>Milovat Boha znamená poslouchat jeho příkazy a jeho příkazy nejsou tíživé, <sup>4</sup>protože každý, kdo byl zplozen Bohem, přemáhá svět. To je ta síla, která přemohla svět – naše víra.

<sup>5</sup>Kdo je ten, kdo přemáhá svět? Je to ten, kdo věří, že Ježíš je Boží Syn.<sup>33</sup> <sup>6</sup>On je ten, který přišel skrze vodu a krev, Ježíš Mesiáš, ne pouze skrze vodu, ale skrze vodu a krev. Je to duch, který svědčí, protože duch je pravda. <sup>7</sup>Jsou totiž tři, které svědčí: <sup>8</sup>Duch, voda a krev, a ty tři se spolu shodnou.<sup>34</sup> <sup>9</sup>Přijímáme-li svědectví lidí, Boží svědectví je větší, protože to je Boží svědectví, které vydal o svém Synu. <sup>10</sup>Ten, kdo věří v Božího Syna, má to svědectví v sobě; ten, kdo Bohu nevěří, z něho udělal lháře, protože neuvěřil svědectví, které Bůh vydal o svém Synu. <sup>11</sup>Svědectví je toto: Bůh nám dal život nadcházejícího věku a ten život je v Jeho Synu. <sup>12</sup>Ten, kdo má Syna, má tento život; kdo nemá Božího Syna, ten tento život nemá.

<sup>28</sup> Janova oblíbená definice svatého ducha zní "duch pravdy". Duch musí být vymezen a vždy je spojen s pravdou. Proto Pavel mluvil o potřebě "vášně pro pravdu, abychom byli spaseni" (2 Tes 2:10). Jan řekl, že duch je pravda (5:6; srov. Jn 6:63).

<sup>29</sup> Být poslán do světa nemá nic společného s doslovným příchodem z jiné sféry. Jan Křtitel byl "poslán od Boha" (Jn 1:6), ale neexistoval "předem". Ježíš nám poslal učedníky ve stejném smyslu, v jakém ho poslal Bůh! (Jn 17:18).

<sup>30</sup> Jelikož Syn zemřel, nemůže být už z definice Bohem, který nemůže zemřít.

<sup>31</sup> Předpokládáme, že "Boží Syn" je chápán v původním biblickém, mesiášském smyslu, nikoli v nebiblickém "Bůh Syn".

<sup>32</sup> Doslovně řečeno, Otec je "ploditel", ten, který přivedl Svého Syna k existenci (5:18; Lk 1:

35; Mt 1:18). Syn měl výslovně původ v čase. Začal existovat.

<sup>33</sup> Boží Syn byl zplozen, přiveden k existenci, nikoli "věčně plozený" Syn, což nemá žádný srozumitelný význam. To připouští i trinitář Dr. McCleod: "Není zdaleka jasné, jaký obsah, pokud vůbec nějaký, můžeme té představě [věčného plození] přisoudit. Je to odhaleno, ale odhaleno jako tajemství... Spisy církevních otců jsou plné přiznání, že v této věci nemohou nic vědět" (*The Person of Christ*, s. 131).

<sup>34</sup> Řecké rukopisy byly mnohem později poškozeny chybnou vsuvkou o Otci, slovu a duchu v 1 Jn 5:7. Tato vsuvka byla všemi moderními překlady náležitě odmítnuta jako podvrh, ačkoli se objevila ve verzi krále Jakuba z roku 1611. Nyní je všeobecně považována za falešnou.

<sup>13</sup>Tyto věci jsem napsal vám, kteří věříte ve jméno<sup>35</sup> Božího Syna, abyste věděli, že máte život nadcházejícího věku. <sup>14</sup>To je ta důvěra, kterou máme před Ním: že kdykoli o něco prosíme podle Jeho vůle, vyslyší nás. <sup>15</sup>A víme-li, že naslouchá všemu, o co prosíme, víme, že máme žádané, o které jsme Ho prosili.

<sup>16</sup>Když někdo vidí, že jeho bratr nebo sestra se dopouští hříchu, který nevede ke smrti, má prosit a Bůh dá život tomu, kdo se dopouští hříchu, který nevede ke smrti. Existuje hřích, který má za následek smrt. Neříkám, že by za něj měl prosit. <sup>17</sup>Všech-

na nespravedlnost je hřích a existuje hřích, který nevede ke smrti.

<sup>18</sup>Víme, že každý, kdo je zplozen Bohem, nepokračuje v hříchu. Boží Syn, ten, který byl zplozen a uveden v život,<sup>36</sup> ho chrání a ten Zlý se ho nedotýká. <sup>19</sup>Víme, že pocházíme od Boha a celý svět leží v moci toho Zlého<sup>37</sup>. <sup>20</sup>A my víme, že přišel Boží Syn a dal nám rozumové chápání,<sup>38</sup> abychom poznali Toho, který je pravý. Jsme v Tom, kdo je pravdivý, v jeho Synu Ježíši Mesiáši. Ten je pravý Bůh a je<sup>39</sup> životem nadcházejícího věku.<sup>40</sup> <sup>21</sup>Děti, chraňte se před modlami.

<sup>35</sup> To znamená Ježíšův program a učení, všechno, kým je, a všechno, za čím stojí.

<sup>36</sup> Ten zplozený (Bohem). *Gennetheis* poukazuje na časový okamžik, kdy Syn vstoupil do existence. To popírá trinitární teologie, která mluví o Bohu Synu, který je s Otcem soupodstatný a věčný. Srov. Iz 9:6, kde se mluví o předpovězeném Synu, který má být zplozen, se stejným slovesem v aoristu, které poukazuje na časový okamžik. V Bibli neexistuje žádný "věčně plozený Syn".

<sup>37</sup> Satan je bohem tohoto věku (2 Kor 4:4) a je o něm řečeno, že v současnosti svádí celý svět (Zj 12:9). Tato obrovská moc klamat ve velkém měřítku bude trvat až do doby, kdy bude Dábel odstraněn a uvězněn na začátku budoucího tisíciletí, kdy již nebude moci klamat (Zj 20: 3). Nelze současně klamat celý svět a zároveň ho již neklamat! Tato skutečnost dokazuje, že amilenialismus neodpovídá textu NZ, zejména Zj 20:1-6. Svatí nyní nevládnou světu (1 Kor 4:8).

<sup>38</sup> *Dianoia* popisuje moc rozumu. Srov. Iz. 53: 11, kde nás Ježíš napravuje svým poznáním (srov. Dan 12:3).

<sup>39</sup> To znamená, že tato pravá víra v jediného

pravého Boha vede k životu nadcházejícího věku v Království (srov. Dan 12:2).

<sup>40</sup> Toto je přesné opakování Ježíšových slov z Jan 17:3. "To je ten pravý BŮH" zde stejně jako v Jan 17:3 odkazuje na Otce, který je "jediný pravý Bůh". Slovo "tento" u Jana je někdy třeba chápat v kontextu, nikoli podle bezprostředně předcházejícího podmětu. Viz například 1 Jan 2:22 a 2 Jan 7, kde, kdybychom vzali nejbližšího předchůdce, Kristus by byl antikrist! Je logický nesmysl říkat, že "jediný pravý BŮH" je pouze Otec (Jn 17:3), a pak tvrdit, že Ježíš je také tímto "jediným pravým Bohem". "Jediný" vylučuje všechny ostatní z toho, aby byl "jediným pravým Bohem"! Jediný Bůh je takto pojmenován, tj. jako Otec, v NZ Písmu 1300krát a Bible pro Něj tisíckrát používá osobní zájmena v jednotném čísle. Na tom je založen nejdůležitější příkaz ze všech (Mk 12: 29 = Dt 6:4). Jan 17:3 je jednoznačná unitářská formulace, které se Augustin mohl vyhnout pouze zfalšováním textu, změnou pořadí slov a změnou smyslu: "Správné pořadí slov je: 'Aby poznali Tebe a Ježíše Krista, kterého jsi poslal, jako jediného pravého Boha'" (*Traktát o Janově evangeliu*, 105).

## 2. JANŮV

<sup>1</sup>Od staršího k vyvolené paní a jejím dětem, které miluji v pravdě, a nejen já, ale všichni, kdo znají pravdu, <sup>2</sup>kvůli pravdě, která v nás žije a bude s námi navěky. <sup>3</sup>Milost, milosrdenství a pokoj budou s námi od Boha Otce a od Ježíše Mesiáše, Otcova Syna, v pravdě a lásce.

<sup>4</sup>Velmi jsem se zaradoval, protože jsem našel některé z tvých dětí, jak chodí v pravdě, jak nám přikázal Otec. <sup>5</sup>Nyní tě, milá paní, prosím, ne jako bych ti psal nový příkaz, ale ten, který máme od počátku: abychom se navzájem milovali. <sup>6</sup>A to je láska: abychom chodili v poslušnosti jeho přikázání.<sup>1</sup> To je přikázání, jak jste slyšeli od počátku, kterým se máte řídit.

<sup>7</sup>Do světa totiž vyšlo mnoho svůdců, kteří nepřijímají, že Ježíš Mesiáš přišel jako plně lidská bytost. To je svůdce a antikrist. <sup>8</sup>Dejte si pozor, abyste nepřišli o to, o co jsme usilovali, ale dostali plnou odměnu. <sup>9</sup>Každý, kdo ve jménu "pokroku" nezůstává v Mesiášově učení, nemá Boha. Ten, kdo zůstává v jeho učení, má Otce i Syna. <sup>10</sup>Pokud k vám někdo přichází a nepřináší toto učení, nepřijímejte ho ve svém domě ani ho nevítejte jako spoluvěřícího, <sup>11</sup>protože ten, kdo tak činí, se podílí na jeho špatném díle.

<sup>12</sup>Mám vám ještě mnoho co napsat, ale nechci to dělat papírem a inkoustem. Doufám, že k vám přijdu a promluví s vámi tváří v tvář, aby naše radost byla úplná.

<sup>13</sup>Pozdravují tě děti tvé vyvolené sestry.

## 3. JANŮV

<sup>1</sup>Od staršího milovanému Gaiovi, kterého miluji v pravdě: <sup>2</sup>Milý příteli, modlím se, aby se ti dařilo dobře a byl jsi zcela zdrav, tak jako prospívá tvá duše. <sup>3</sup>Byl jsem potěšen, když bratři přišli a svědčili o tvé oddanosti pravdě, o tom, jak stále chodíš v pravdě. <sup>4</sup>Nemám větší radost, než když slyším, že mé děti chodí v pravdě.

<sup>5</sup>Drahý příteli, prokazuješ věrnost ve všem, co děláš pro bratry a sestry, zvláště pro příchozí. <sup>6</sup>O tvé lásce mluvili v církvi. Uděláš dobře, když je pošleš na cestu způsobem hodným Boha, <sup>7</sup>protože putují pro Jeho jméno<sup>2</sup> a od pohanů nic nepřijali. <sup>8</sup>Takové lidi bychom tedy měli podporovat, abychom se stali spolupracovníky v pravdě.

<sup>9</sup>Napsal jsem církvi, ale Diotrefes, který miluje být na předním místě, nechtěl přijmout, co říkáme. <sup>10</sup>Přijdu-li, upozorním ho na to, co dělá, když nás falešně obviňuje zlými slovy. Jako by to nestačilo, nejenže sám bratry a sestry nepřijímá, ale těm, kdo je chtějí přijmout, to zakazuje a vyhazuje je z církve.

<sup>11</sup>Milý příteli, nenapodobuj to, co je zlé, ale to, co je dobré. Člověk, který koná dobro, je z Boha; člověk, který koná zlo, Boha neviděl.<sup>3</sup> <sup>12</sup>Demetrius má dobré vysvědčení od všech i od samotné pravdy. I my o něm svědčíme a ty víš, že naše svědectví je pravdivé.

<sup>13</sup>Měl jsem mnoho věcí, o kterých bych ti napsal, ale nechce se mi to dělat perem a inkoustem. <sup>14</sup>Doufám, že se brzy uvidíme a promluvíme si tváří v tvář.

<sup>15</sup>Pokoj tobě! Pozdravují tě zdejší přátelé. Pozdrav tamní přátele jmenovitě.

<sup>1</sup> Ideál syna v židovském prostředí prvního století spočívá v tom, že syn miluje a poslouchá svého otce, že se učí otcovu řemeslu nebo obchodu a za třetí, že dokonale vyjadřuje a reprezentuje svého otce. Ježíš to všechno dělal skvěle, aniž by zhřešil.

<sup>2</sup> "Jméno" znamená vše, za čím Bůh stojí, jeho evangelium, jeho charakter a učení.

<sup>3</sup> "Neviděli Boha" zde znamená, že Boha nepochopili, mentální "vidění".

# JUDŮV

<sup>1</sup>Od Judy, služebníka Ježíše Mesiáše a bratra Jakubova,<sup>1</sup> těm, kdo jsou povoláni, milí Bohu Otci a uchráněni v Ježíši Mesiáši. <sup>2</sup>Kéž se vám rozmnoží milosrdenství, pokoj a láska.

<sup>3</sup>Milovaní, ačkoli jsem byl velmi dychtivý napsat vám o naší společné spáse, nyní jsem nucen vám napsat a vyzvat vás, abyste usilovně bojovali<sup>2</sup> v obraně víry<sup>3</sup>, která byla jednou provždy předána svatým<sup>4</sup>. <sup>4</sup>Vždyť se mezi vás tajně vplížili někteří lidé, o nichž bylo již dávno psáno kvůli tomuto odsouzení, bezbožní lidé, kteří milost našeho Boha proměňují v oprávnění k nemravnosti a popírají našeho jediného Mistra a našeho pána Ježíše Mesiáše.

<sup>5</sup>Chci vám připomenout, ačkoli jste již byli plně informováni, že Pán poté, co zachránil lid z egyptské země, později zahubil ty, kdo nevěřili. <sup>6</sup>Víte také, že anděly, kteří se nedrželi svého náležitého vlastnictví, ale opustili své místo, držel ve věčných poutech pod úplnou tmou až do soudu velkého dne. <sup>7</sup>Také Sodoma a Gomora a okolní města se podobně jako tito andělé<sup>5</sup> oddali smilstvu a šli za cizím tělem a jsou ukázáni jako

příklad těch, kteří utrpí trest ohně nadcházejícího věku.<sup>6</sup>

<sup>8</sup>Stejným způsobem tito lidé ve svém snění poskvřují tělo, odmítají autoritu a pomlouvají andělské bytosti. <sup>9</sup>Ale archanděl Michael, když se přel s Ďáblem o Mojžíšovo tělo, se neodvážil vynést proti němu pomlouvačný soud, nýbrž řekl: "Budiž ti pokárání od Pána!"<sup>7</sup> <sup>10</sup>Tito však pomlouvají to, čemu nerozumí, a to, co poznávají pudově, jim jako nerozumným zvířatům přináší zkázu. <sup>11</sup>Běda jim! Vydali se po Kainově cestě. V chamtivosti se bezhlavě vrhli do Balámo-va bludu. Tak jistě zahynou jako při vzpouře Chóreho. <sup>12</sup>Tito lidé jsou jako skryté skalní útesy na vašich hostinách lásky, když s vámi bez úcty hodují, starají se jen sami o sebe a živí jen sebe. Jsou jako mraky bez deště, které jsou unášeny větry; podzimní stromy bez plodů – dvojnásob mrtvé, vyvrácené z kořenů. <sup>13</sup>Jsou to divoké mořské vlny, vyvrhující vlastní hanbu jako pěnu; bludné hvězdy, jimž byla navždy určena naprostá tma.

<sup>14</sup>O těchto lidech prorokoval Henoch, sedmý v pořadí od Adama: "Pohleděte! Pán

<sup>1</sup> Jakub a Juda byli Ježíšovi nevlastní bratři, děti narozené Marii a Josefovi. Představy o tom, že Marie byla věčná panna a že byla bez hříchu (učení o jejím "neposkvrněném početí"), jsou ve srovnání s Biblí naprosto falešné. Stejně jako představa, že Marie nyní žije v nebi. Všichni mrtví jsou ve skutečnosti mrtví a čekají na budoucí vzkříšení při Ježíšově návratu (1 Kor 15: 23; Heb 11:13, 39; Kaz 9:5, 10; Dan 12:2). Marie je těmi teologickými systémy, které říkají, že je nyní živá, představována jako bohyně a prostřednice. To je velmi pohanské pojetí a křesťané by mu neměli věřit.

<sup>2</sup> Srov. "Snažte se vejít těsnými dveřmi" (Lk 13: 24).

<sup>3</sup> "Víra" označuje obsah učení, který přijímají všichni praví věřící. "Učení" je ekvivalentem všech forem učení.

<sup>4</sup> Pokud neexistuje nic takového jako původní křesťanství uchovávané v apoštolském kánonu NZ, je tento příkaz zbytečný a původní křesťanství by nebylo možné vůbec definovat. Kánon NZ je nutný, má-li existovat "víra". Ježíš uvedl Zákon, proroky a žalmy (spisy) jako hranici SZ Písma (Lk 24:44) a je zcela logické, že Bůh vydává kánon pro své konečné zjevení v Ježíši. Kniha Zjevení jako Ježíšovo proroctví kánon uzavírá a končí přísným varováním před přidáváním nebo ubíráním z posvátného pís-

ma. Pavlovy spisy jsou výslovně nazývány "Písmo" (2 Pt 3:16). Lk 10:7 je nazýván Písmo v 1 Tim. 5:18.

<sup>5</sup> V Gn 6:1 a násl. se odkazuje na otřesnou událost soužití andělů s lidmi. Synové Boží (*bnay elohim*) jsou andělé, jak říká také 2 Pt 2:4. Hebrejské *bnay elohim*, synové Boží, vždy znamená anděly (Job 1:6; 2:1; 38:7; Ž 29:1; 89: 6). V Dan. 3:25, 28 je "syn bohů" anděl (srov. Heb 1: 10 s Ž 97:7). "Duchové", bez výhrad, se jako třída osobností vždy vztahují pouze na anděly (Heb 1:14) nebo demony (1 Pt 3:19), nei na lidi.

<sup>6</sup> Tento verš je velmi poučný, pokud jde o povahu budoucího trestu, jímž není nekonečné mučení, jak učí některé systémy. Oheň, který zničil Sodomu a Gomoru, nehoří stále! Přesto to byl "věčný oheň". "Věčný" zde stejně jako jinde znamená "vztahující se k nadcházejícímu věku" (*aionios*, jako "věčný" život = život nadcházejícího věku na základě Dan. 12:2). Povaha tohoto ohně je jinde definována jako ničivá a stravující (srov. Ž 37:20; Abd 16; Mal 4:3). Jeho účinky jsou nezvratné a oheň je neuhasitelný v tom smyslu, že mu nic nezabrání, aby přinesl své zcela stravující účinky.

<sup>7</sup> Příběh o Ďáblu a Mojžíšovi se nachází v mimobiblické knize Nanebevzetí Mojžíše. Srov. Zach 3:2, kde Jozue kárá Satana, nadpřirozeného zlého anděla.

přichází s mnoha tisíci svých svatých, <sup>15</sup>aby vykonal soud nad všemi a usvědčil každého člověka ze všech jeho naprosto bezbožných činů, jichž se dopustil bezbožným způsobem, a ze všech ostrých slov, která proti němu pronesli bezbožní hříšníci." <sup>16</sup>Tito lidé jsou reptalové a vyhledávači chyb, kteří se řídí svými vlastními žádostmi. Vedou arogantní řeči, pochlebují lidem pro svůj vlastní prospěch.

<sup>17</sup>Vy však, milovaní, pamatujte na předpovědi, které dříve vyslovili apoštolové našeho pána<sup>8</sup> Ježíše Mesiáše. <sup>18</sup>Řekli vám: "V posledních dnech se objeví posměvači, kteří budou následovat své vlastní bezbožné choutky." <sup>19</sup>Tito lidé jsou rozkolníci, světsky smýšlející a bez ducha. <sup>20</sup>Vy však, milovaní, tím, že se budete ve své nejsvě-

tější víře, tím, že se modlíte v duchu svatém, <sup>21</sup>udržujte se v lásce k Bohu a napjatě očekávejte milosrdenství našeho pána Ježíše Mesiáše, které přináší život nadcházejícího věku. <sup>22</sup>Mějte milosrdenství s těmi, kdo pochybují, <sup>23</sup>jiné zachraňujte tím, že je vyrvete z ohně, a nad jinými se smilujte, ale s bázní,<sup>9</sup> přičemž máte v nenávisti i oděv poskvrněný tělem.

<sup>24</sup>Tomu, kdo vás může uchránit před klopýtnutím a způsobit, abyste s velkou radostí a bez úhony obstáli před jeho slávou, <sup>25</sup>jedinému, který je Bůh<sup>10</sup>, náš Spasitel, skrze Ježíše Mesiáše, našeho pána, budiž sláva, vznešenost, moc a autorita před všemi věky, nyní i po všechny budoucí věky! Amen.

<sup>8</sup> Výrazy "můj pán" a "naš pán" nemohou odkazovat na Pána BOHA, Jahve, protože "můj JHVH" a "naš JHVH" jsou v hebrejštině nemožné výrazy a nikdy se nevyskytují.

<sup>9</sup> Být opatrný a nebýt "nakažen" hříchy druhých

<sup>10</sup> Přesně stejná slova, jaká použil Ježíš, když v Jn 17:3; 5:44 popsal Otce jako "jediného [*monos*], který je pravý Bůh [*theos*]". Jedná se o unitární (netrinitární) monoteistickou tezi a vy-

znání víry, které úzce souvisí se životem nadcházejícího věku, nesmrtelností v budoucím Království, až se Ježíš vrátí, aby vládl na obnovené zemi (Zj 5:10; Iz 65:17nn atd.). Bible se napříč celým svým obsahem hlásí k přísnému monoteismu, který je tisíckrát popsán osobními zájmeny v jednotném čísle (14 tvarů) pro Jediného Boha.



# ZJEVENÍ

**1** Toto je zjevení od Ježíše Mesiáše.<sup>1</sup> Bůh<sup>2</sup> mu je dal, aby jeho služebníků ukázal, co se má brzy stát.<sup>3</sup> Objasnil to tím, že poslal svého anděla ke svému služebníku Janovi, který pak vydal svědectví o všem, co viděl ohledně Božího slova,<sup>4</sup> svědectví, které přišlo od Ježíše Mesiáše. Blaze tomu, kdo čte slova tohoto proroctví, a blaze těm, kdo slyší a poslouchají, co je psáno, protože čas se přiblížil.

Od Jana sedmi církvím v provincii Asii:<sup>5</sup> Milost vám a pokoj od Toho, který je, který byl a který má přijít,<sup>6</sup> od sedmi Duchů před jeho trůnem a od Ježíše Mesiáše, věrného svědka, prvorozeného z mrtvých<sup>7</sup>

a vládce nad králi země. Tomu, který nás miluje a svou krví nás vysvobodil od našich hříchů, a přídělil nám Království jako kněží jeho Boha a Otce<sup>8</sup> - jemu buď sláva a moc na věky věků. Amen. Hle, přichází s oblaky a uvidí ho každé oko,<sup>9</sup> i ti, kdo ho probodli. Všechna pokolení země budou kvůli němu naříkat. To se jistě stane. Amen.

8 "Já jsem Alfa a Omega," praví Pán Bůh,<sup>10</sup> "který je, který byl a který má přijít, Všemohoucí".

9 Já, Jan, váš bratr a váš společník v pronásledování, Království a vytrvalosti, které jsou v Ježíši, jsem byl na ostrově zvaném Patmos kvůli Božímu slovu<sup>11</sup> a Ježíšo-

<sup>1</sup> Zjevení je od něho i o něm, tj. vše, co Ježíš učil jako evangelium – svědectví – evangelium o Království, Boží evangelium (Mk 1:14-15).

<sup>2</sup> Jako ve 1300 případech slovo "Bůh", často "ten Bůh", znamená Ježíšův Otec. Při žádné příležitosti "Bůh" v Bibli neznámá trojjediného BOHA, což je představa zcela cizí Ježíšovu židovskému dědictví a prostředí (viz jeho vyznání víry Mk 12:29, citující a potvrzující unitární vyznání víry z Dt 6:4). Žádné z tisíců slov pro "Boha" v Písmu nikdy neznámá trojjediného Boha.

<sup>3</sup> Kniha Zjevení je Ježíšovým učením (1 Tim 6:3), a proto je životně důležitá pro všechny věřící, kteří tvrdí, že následují Ježíše. Kniha je z velké části mozaikou proroctví, narážek či citátů z hebrejské Bible. Podrobněji také rozvádí Ježíšovo učení o době konce v Matoušovi 24, Markovi 13 a Lukášovi 21. Závěrečný "týden" (zejména jeho druhá polovina) z Dan. 9:24-27 je podrobně vyložen a toto závěrečné období 7 let těsně před příchodem Ježíše má pro věřící zásadní význam. Přibližně před 2000 lety Pavel důrazně žádal, aby jeho obrácení pochopili podrobnosti o posledních časech tohoto věku a o vládě Antikrista, Člověka hříchu, stojícího v chrámu (2 Tes 2:4). V knize je více než 400 narážek na SZ proroky a 88 narážek na Daniela, což je nezbytný základ pro pochopení Zjevení. Ježíš proto zdůrazňuje potřebu porozumět Danielovi ("ať čtenář pochopí", Mt 24:15).

<sup>4</sup> "Boží slovo" není pouhým synonymem pro Bibli (Bible sama se nazývá "Písmo"). V NZ je "slovo" nebo "slovo Boží" "interním" "kódovým slovem" pro zachraňující evangelium o Království, jak je poprvé hlásal Ježíš (Heb 2:3; Mk 1:14-15) a jak je neustále hlásalo společenství NZ pod svým apoštolským vedením. Evangelium začíná evangeliem, jak je hlásal Ježíš (viz

Mk 1:1; Lk 4:43; 5:1; Sk 8:3, 4, 12 a mnoho dalších příkladů "slova" = evangelia, zejména Mt 13:19; Lk 8:11-12).

<sup>5</sup> To, co dnes známe jako Malou Asii nebo Tu-recko

<sup>6</sup> Jde o řecký ekvivalent Božího jména *Jahveh*, vycházející ze slovesa "být" v Ex 3:14. Všimněte si, že Ježíš nikdy není Všemohoucí, *Pantokrator*, *El Šaddai*, Všemohoucí je vždy Otec.

<sup>7</sup> Zmínka o smrti ukazuje, že označená osoba nemůže být Bůh! Bůh je nesmrtelný (1 Tim 6:16); Mesiáš Ježíš, Boží Syn, zemřel (Řím 5:10). Nesmrtelná osoba nemůže zemřít!

<sup>8</sup> Bůh je v NZ často nazýván Bohem Ježíšovým. Jak jsme již mnohokrát zmínili, slovo "Bůh" ve Starém ani Novém zákoně nikdy neznámá trojjediného Boha. Představa Boha ve třech osobách je Bibli naprosto cizí a je mnohem pozdějším a postupným vývojem, který představuje odklon od Písma. To je mnoha učencům, exegetům a historikům dobře známo.

<sup>9</sup> Představa neviditelného druhého příchodu je pro Nový zákon zcela falešná. Rok 1914 (ani žádné jiné navrhované datum, které je již minulostí) rozhodně neznamenal zahájení Božího království ani Ježíšův příchod. Ježíš se vrátí po budoucím velkém soužení (Mt 24:29-30) a bude to jediná, viditelná událost s osudovými důsledky pro budoucnost světa. Satan pak bude spoután, aby již nemohl svádět národy (Zj 20:2-3).

<sup>10</sup> To je ovšem odkaz na Otce, nikoli na Ježíše, který je zmíněn samostatně ve v. 5. Ježíš není nikde nazýván "Pán Bůh" a nikdy není nazýván Všemohoucí, *pantokrator* v řečtině nebo *El Šaddai* v hebrejštině.

<sup>11</sup> Jediné zachraňující evangelium o Božím království, které jako první hlásal Ježíš (Heb 2:3).

vu svědectví. <sup>10</sup>V Pánův den<sup>12</sup> jsem byl v duchu, když jsem za sebou uslyšel silný hlas jako polnice, <sup>11</sup>který říkal: "Napiš na svitek, co vidíš, a pošli to sedmi církvím: do Efezu, Smyrny, Pergamu, Tyatir, Sard, Filadelfie a Laodiceje."

<sup>12</sup>Obrátil jsem se, abych viděl, kdo ke mně mluví, a spatřil jsem sedm zlatých svíc-nů <sup>13</sup>a mezi těmi svícny byl někdo podobný Synu člověka.<sup>13</sup> Měl na sobě plášť sahající až k nohám a přes hrud' zlatou šerpu. <sup>14</sup>Jeho hlava a vlasy byly bílé jako vlna, bílé jako sníh, a jeho oči byly jako plamen ohně. <sup>15</sup>Jeho nohy byly jako vyleštěný bronz čiště-ný v peci a jeho hlas byl jako hukot mnoha vod. <sup>16</sup>V pravé ruce měl sedm hvězd a z úst mu vycházel ostrý dvojsečný meč. Jeho tvář zářila jako slunce v plné síle.<sup>14</sup>

<sup>17</sup>Když jsem ho spatřil, padl jsem mu knohám jako mrtvý. Položil na mě svou pravi-ci a řekl: "Neboj se. Já jsem první i po-slední,<sup>15</sup> <sup>18</sup>ten, který žije. Byl jsem mrtvý, ale hle – teď jsem živý na věky věků. Mám klíče od smrti a 'hrobu'.<sup>16</sup> <sup>19</sup>Tak si napiš, co jsi viděl, co je a co se stane potom.<sup>17</sup> <sup>20</sup>Od-halené tajemství sedmi hvězd, které jsi vi-děl v mé pravici, a sedmi zlatých svíc-nů je toto: Sedm hvězd jsou andělé sedmi církví a sedm svíc-nů je sedm církví.

**2** <sup>1</sup>Andělovi církve v Efezu napiš toto: Ten, který pevně drží sedm hvězd ve své pravici, ten, který chodí mezi sedmi zla-

tými svícny, říká: <sup>2</sup>Uznávám tvé skutky, tvou námahu a vytrvalost a to, že nestrpíš zlo. Zkoušel jsi ty, kdo se nazývají apoštoly, ale nejsou jimi, a zjistil jsi, že jsou falešní. <sup>3</sup>Vím, že jsi vytrval a snášel kvůli mému jménu<sup>18</sup> a neunavil se. <sup>4</sup>Ale mám proti tobě toto: opustil jsi svou první lásku. <sup>5</sup>Proto si vzpo-meň na stav, z něhož jsi odpadl, čiň pokání a konej skutky, které jsi konal na začátku. Jinak k tobě přijdu a odstraním tvůj svícen z jeho místa – nebudeš-li činit pokání. <sup>6</sup>Toto však máš ve svůj prospěch: nenávidíš prak-tiky nikolaitů, které nenávidím i já. <sup>7</sup>Každý, kdo má uši, ať poslouchá, co duch říká církvím. Tomu, kdo zvítězí, dám výsadu jíst ze stromu života, který je v Božím ráji.<sup>19</sup>

<sup>8</sup>Andělovi církve ve Smyrně napiš toto: První a poslední, ten, který byl mrtvý, ale ožil, říká: <sup>9</sup>Uznávám tvé utrpení a chudobu (ale jsi bohatý). Znam také pomluvy těch, kdo říkají, že jsou Židé, a přitom jimi nejsou, ale jsou synagogou Satanovou. <sup>10</sup>Neboj se toho utrpení, které tě čeká. Dábel se chystá některé z vás uvrhnout do vězení, abyste byli zkoušeni, a budete mít potíže deset dní. Prokaž věrnost až do smrti a já ti dám korunu života. <sup>11</sup>Každý, kdo má uši, ať poslouchá, co duch říká církvím. Tomu, kdo zvítězí, druhá smrt neublíží.

<sup>12</sup>Andělovi církve v Pergamu napiš toto: Ten, který má ostrý dvojsečný meč, říká: <sup>13</sup>Vím, že bydlíš tam, kde je Satanův trůn. Přesto se pevně držíš mého jména, mé ví-

<sup>12</sup> Není to běžný výraz "Pánův den", budoucí Je-žíšův příchod, ale technický výraz "dominikál den", pravděpodobně odkaz na neděli jako den označující nové stvoření. "Dominikál den" nicméně může odkazovat i na budoucí den Božího zásahu při Ježíšově parousii.

<sup>13</sup> Syn člověka je postava zjevená v Dan. 7 a to bylo Ježíšovo oblíbené sebeoznačení. Zname-ná "lidská bytost" a připomíná nám 1 Tim 2:5, věroučné prohlášení, které ukazuje, že je jeden Bůh, Otec, a jeden člověk Mesiáš jako náš pro-středník. Přesně takovou pravdu nám dává pro-rocký výrok v Ž 110:1, kde Jahve mluví k "mé-mu pánu", nikoli k "mému Pánu". *Adoni*, můj pán, je titul ne-božství (ve všech 195 přípa-dech), v tomto případě dokonalý titul pro svrchovaně vznešenou lidskou, mesiášskou postavu, Ježíše.

<sup>14</sup> Připomíná nám podobu budoucí slávy vzkří-šených svatých, jak ji Ježíš popisuje v Mt 13:43

a cituje Dan. 12:3.

<sup>15</sup> Ježíš je první a poslední v kategorii určené kontextem. Rozhodně není BŮH, což by zna-menalo dva BOHY! Je první a poslední, kdo zemřel. Bůh nemůže zemřít (1 Tim 6:16). Ježíš tedy nemůže být BŮH. Je prvním a posled-ním, začátkem a koncem procesu spásy, a je zástupcem jediného Boha, svého Otce. Ježíš definoval Otce jako "jediného, který je pravý BŮH" (Jn 17:3).

<sup>16</sup> Hádes, svět všech mrtvých, kteří v součas-nosti spí, nejsou při vědomí, až do budoucího vzkříšení (Kaz 9:5, 10).

<sup>17</sup> Návaznost na Dan. 2:45.

<sup>18</sup> To znamená všechno, co zastávám, celý můj charakter, práce a kázání evangelia o Království.

<sup>19</sup> Budoucí Boží království na zemi při druhém příchodu (5:10; Mt 5:5).

ry<sup>20</sup> ses nezřekl ani za dnů Antipy, mého věrného svědka, který byl zabit mezi vámi, kde přebývá Satan. <sup>14</sup>Mám však proti tobě několik věcí, protože tam máte některé, kteří se drží učení Baláma, který učil Baláka, aby před syny Izraele házel kámen úrazu, aby jedli pokrmý obětované modlám a dopouštěli se smilstva. <sup>15</sup>Stejně tak tam máš i některé, kteří se drží učení nikolaitů. <sup>16</sup>Proto čiň pokání, jinak k vám rychle přijdu a povedu proti těm lidem válku mečem svých úst. <sup>17</sup>Každý, kdo má uši, ať poslouchá, co duch říká církvím. Tomu, kdo zvítězí, dám trochu skryté many a bílý kámen s novým jménem napsaným na něm, kterému nikdo nerozumí, jen ten, kdo ho přijímá.

<sup>18</sup>Andělovi církve v Tyatirách napiš toto: Boží Syn,<sup>21</sup> který má oči jako plamen ohně a nohy jako vyleštěný bronz, říká: <sup>19</sup>Znám tvé skutky – tvou lásku, víru, službu a vytrvalost. Vím také, že tvé poslední skutky jsou větší než ty první. <sup>20</sup>Ale mám proti tobě toto: toleruješ tu ženu Jezábel, která si říká prorokyně. Svým učením svádí mé služebníky, aby se dopouštěli smilstva a jedli pokrmý obětované modlám. <sup>21</sup>Dal jsem jí čas, aby činila pokání, ale ona odmítá činit pokání ze své nemravnosti. <sup>22</sup>Hle, chystám se ji uvrhnout na lože těžké nemoci a ty, kdo s ní cizoloží, do velkého utrpení, pokud nebudou činit pokání z jejích praktik. <sup>23</sup>A její stoupence zabiji morem a všechny církve poznají, že já jsem ten, kdo zkoumá mysl a srdce. Každému z vás odplatím podle vašich skutků. <sup>24</sup>Vám ostatním v Tyatirách, kteří se tohoto učení nedržíte, kteří jste se nenaučili 'hlubokým věcem' Satanovým, jak je nazývají, však říkám: Neukládám na vás žádné další břemeno. <sup>25</sup>Ale pevně se držte toho, co máte, dokud nepřijdu. <sup>26</sup>Tomu, kdo zvítězí a setrvá v mých skutcích až do kon-

ce, dám moc nad národy.<sup>22</sup> <sup>27</sup>On jim bude vládnout železnou holí a roztříští je jako hliněné hrnce, jako jsem já dostal právo vládnout od svého Otce, <sup>28</sup>a dám mu jitřní hvězdu. <sup>29</sup>Každý, kdo má uši, ať poslouchá, co duch říká církvím.

**3** <sup>1</sup>Andělu církve v Sardech napiš toto: Ten, který má sedm Božích duchů a sedm hvězd, říká: Znám tvé skutky, že máš zdání, že jsi živý, ale jsi mrtvý. <sup>2</sup>Probud' se a posiluj to, co zbývá, co se chystá zemřít, protože jsem tvé skutky neshledal v očích svého Boha úplnými. <sup>3</sup>Proto pamatuj na to, co jsi přijal a slyšel, poslouchej to a čiň pokání. Pokud se neprobudíš, přijdu jako zloděj a ty v žádném případě nebudeš vědět, kdy k tobě přijdu. <sup>4</sup>Ale v Sardech máš několik lidí, kteří si neposkvřili svůj oděv, a ti se mnou budou chodit oblečení v bílém, protože jsou toho hodni. <sup>5</sup>Ten, kdo zvítězí, bude oblečen stejně jako oni v bílém a já jeho jméno v žádném případě nevymažu z knihy života,<sup>23</sup> ale oznámím jeho jméno před svým Otcem a Jeho anděly. <sup>6</sup>Každý, kdo má uši, ať poslouchá, co duch říká církvím.

<sup>7</sup>Andělovi církve ve Filadelfii napiš toto: Ten, který je svatý a pravý, který má Davídův klíč, který otevírá a nikdo nemůže zavřít a který zavírá a nikdo nemůže otevřít, říká: <sup>8</sup>Zám tvé skutky. Hle, postavil jsem před tebe otevřené dveře, které nikdo nemůže zavřít, protože máš malou sílu, posloucháš mé slovo a nezapíráš mé jméno. <sup>9</sup>Hle, přiměji některé ze Satanovy synagogy, kteří říkají, že jsou Židé, a nejsou, ale lžou – přiměji je, aby se přišli poklonit k tvým nohám a poznali, že jsem si tě zamiloval. <sup>10</sup>Protože jsi zachoval mé slovo o vytrvalosti, uchráním tě před časem zkoušky,

<sup>20</sup> "Moje víra" znamená nejen víru v Ježíše, ale stejnou víru, kterou Ježíš prokazoval, včetně veškerého svého učení shrnutého jako evangelium o Božím království, křesťanské evangelium (Mk 1:14-15; Lk 4:43; Sk 19:8; 20:24-25; 28:23, 31).

<sup>21</sup> Boží Syn je definován především v Lukášovi 1:35 jako zázračně zrozený, zplozený Boží Syn. Ježíš byl jedinečným způsobem zplozen v Marii (Mt 1:18, 20) a nazván Božím Synem právě díky (*dio kai*) nadpřirozenému zázraku, který v Marii působila operativní přítomnost a

moc Boha, Jeho ducha. Lk 1:35 poskytuje nepostradatelnou definici Božího Syna. Žalm 2:7 je SZ základem pro tuto věc, spolu s 2 Sam. 7:14.

<sup>22</sup> Je to mesiášský příslib ze Žalmu 2 udělený Ježíši a jeho následovníkům (viz Dan 7:14, 18, 22, 27; 1 Kor 6:2; Mt 19:28; 2 Tim 2:12; Zj 12:5; 19:15; 5:9-10). Tento verš je krásným a stručným shrnutím NZ křesťanské víry.

<sup>23</sup> Dokazuje, že nic takového jako "jednou spasen navždy spasen" neexistuje. Spásu lze ztratit (Řím 11:22; Lk 8:13; Heb 6:4-8; 10:26 a dále.

který má přijít na celý svět,<sup>24</sup> aby vyzkoušel ty, kdo žijí na zemi. <sup>11</sup>Přicházím rychle. Pevně se drž toho, co máš, aby ti nikdo nevzal tvou korunu.<sup>25</sup> <sup>12</sup>Z toho, kdo zvítězí, udělám sloup v chrámu mého Boha a nikdy ho neopustí. Napíšu na něj jméno svého Boha a jméno města svého Boha – nového Jeruzaléma, který sestoupí z nebe od mého Boha – a své nové jméno.<sup>26</sup> <sup>13</sup>Každý, kdo má uši, ať poslouchá, co duch říká církvim.

<sup>14</sup>Andělovi církve v Laodiceji napiš toto: Amen, věrný a pravý svědek evangelia,<sup>27</sup> vládce Božího stvoření, říká: <sup>15</sup>Znám tvé skutky, že nejsi ani studený, ani horký. Kéž bys byl studený nebo horký!<sup>28</sup> <sup>16</sup>Protože jsi vlažný, ani horký, ani studený, vyvrhnu tě ze svých úst. <sup>17</sup>Protože říkáš: 'Jsem bohatý, nabyt jsem velkého majetku a nic nepotřebuji,' ale nepoznáváš, že jsi ubohý, bídný, chudý, slepý a nahý, <sup>18</sup>radím ti, aby sis ode mne koupil zlato přečištěné ohněm, abys zbohatl. Kup si ode mne bílý oděv, aby ses oblékl, aby nebyla odhalena tvá hanebná nahota, a kup si a vetři si mast na oči, abys viděl. <sup>19</sup>Všechny, které miluji, napravuji a ukázňuji. Buď tedy horlivý a čiň pokání. <sup>20</sup>Poslouvej! Stojím u dveří a klepu. Jestliže někdo uslyší můj hlas a otevře dveře, přijdu do jeho domu, abych s ním jedl, a on se mnou.<sup>29</sup> <sup>21</sup>Tomu, kdo zvítězí, dám výsadu usednout se mnou na můj trůn, jako jsem

já zvítězil a usedl se svým Otcem na Jeho trůn. <sup>22</sup>Každý, kdo má uši, ať poslouchá, co duch říká církvim."

**4** <sup>1</sup>Potom jsem se podíval a uviděl jsem v nebi otevřené dveře. První hlas, který jsem slyšel, byl jako polnice a říkal: "Pojď sem nahoru<sup>30</sup> a já ti ukážu, co se musí stát potom." <sup>2</sup>Hned jsem byl v duchu a viděl jsem trůn v nebi a někoho, kdo seděl na trůnu. <sup>3</sup>Vypadal jako kámen jaspis a sardius a kolem trůnu byla duha, která vypadala jako smaragd. <sup>4</sup>Okolo trůnu bylo čtyřadvacet trůnů a na těch trůnech sedělo čtyřadvacet starších, oblečených v bílém rouchu a se zlatými korunami na hlavách.

<sup>5</sup>Z trůnu vycházely blesky a hromové dunění. Před trůnem hořelo sedm planoucích lamp, což je sedm Božích duchů, <sup>6</sup>a před trůnem bylo něco jako skleněné moře, jako křišťál. Uprostřed a kolem trůnu byli čtyři živé bytosti pokryté očima, vpředu i vzadu. <sup>7</sup>První bytost vypadala jako lev, druhá jako tele, třetí měla tvář jako člověk a čtvrtá vypadala jako letící orel. <sup>8</sup>Každá z těch čtyř živých bytostí měla šest křídel a byla pokryta očima kolem dokola i uvnitř. Dnem ani nocí neodpočívají a říkají: "Svatý, svatý, svatý je Pán Bůh,<sup>31</sup> Všemohoucí, který byl, který je a který má přijít."<sup>32</sup>

<sup>24</sup> To rozhodně není pomyslným vytržením před soužením. Ježíš se vrátí pouze jednou, a to po velkém soužení. Bezpečí před dobou krajního soužení bude spočívat v úniku z něj na zemi.

<sup>25</sup> Pravomoc vládnout světu s Ježíšem, až se vrátí na zem.

<sup>26</sup> Ježíš v tomto verši čtyřikrát mluví o Bohu jako o "mém Bohu", což samozřejmě ukazuje, že on sám není Bůh. Podle Ježíšova vyznání víry je jen jeden Pán Bůh (Mk 12:29, citováno z Dt 6:4). Ježíš je člověk Mesiáš, který nyní sedí po pravici jediného Boha (Ž 110:1; Mk 14:62; Sk 7:55-56). Viz také mesiášský titul "pán Mesiáš" (Lk 2:11) a "pán, syn Davidův" (Mt 15:22; 20:31). NZ představuje Ježíše jako slíbeného Mesiáše, potomka Davida, který byl nadpřirozeně uveden do života Boží stvořitelkou mocí (Lk 1:35). Trojice byla pobiblickým vývojem pod škodlivým vlivem řecké filozofie. Tento vývoj způsobil, že víra Ježíše, zakladatele křesťanství, byla zavržena. Marek 12:29 je základem veškeré dobré teologie a praxe.

<sup>27</sup> Ježíš byl původním hlasatelem spásného evangelia (Mk 1:14-15; Lk 4:43; Heb 2:3 atd.). To dokazuje naprostou nepravdivost nešťastných slov C. S. Lewise: "Evangelium není v evangeliích".

<sup>28</sup> Horká i studená voda jsou terapeuticky prospěšné, ale vlažná voda nikoli.

<sup>29</sup> Tento text je zneužíván, když je nabízen potenciálním konvertitům jako výzva, "aby pozvali Ježíše do svého srdce". Takový jazyk je cizí zcela konkrétnímu jazyku NZ, že obrácení mají "činit pokání a věřit evangeliu o Božím království" (Sk 8:12; Mk 1:14-15).

<sup>30</sup> Někteří lidé prosazovali fantaskní představu, že to znamená vytržení Církve před velkým soužením, ale tento text o takové události vůbec nic neříká. Existuje pouze jedna budoucí, viditelná Parousia (příchod) Ježíše.

<sup>31</sup> *El Šaddaj* ve SZ, Všemohoucí. Ježíš není nikdy nazýván "Pán Bůh" nebo "Všemohoucí".

<sup>32</sup> Tím je v řečtině dán význam božského jména JHVH, odvozeného od slovesa "být". Bůh je samojediný, nezávislý na jiné příčině. Skutečnou

9Když živí tvorové vzdávají slávu, čest a díky Tomu, který sedí na trůnu a který žije na věky věků, 10čtyřadvacet starších padá na kolena před Tím, který sedí na trůnu, a klaní se Tomu, který žije na věky věků. Nabízejí před Jeho trůnem své koruny a říkají: 11"Hoden jsi, náš Pane a Bože, přijmout slávu, čest a moc, protože jsi stvořil všechny věci a Tvou vůli existovaly a byly stvořeny."<sup>33</sup>

**5** 1Potom jsem spatřil svitek v pravici Toho, který seděl na trůnu, na obou stranách popsaný a zapečetěný sedmi pečetěmi. 2Viděl jsem mocného anděla, jak hlasitě provolává: "Kdo je hoden otevřít svitek a rozlomit jeho pečeť?" 3Ale nikdo na nebi, na zemi ani pod zemí nebyl schopen svitek otevřít a nahlédnout do něj. 4Tehdy jsem hořce zaplakal, protože se nenašel nikdo, kdo by byl hoden svitek otevřít nebo do něj nahlédnout. 5Jeden ze starších mi řekl: "Přestaň plakat. Podívej, lev z kmene Juda, potomek Davidův, zvítězil, takže je schopen otevřít svitek i jeho sedm pečetí."

6Potom jsem uviděl stát uprostřed trůnního prostranství mezi čtyřmi živými bytostmi a staršími Beránka vypadajícího jako zabítý. Měl sedm rohů a sedm očí. Sedm očí představuje sedm Božích duchů vyslaných na celou zemi. 7Přišel a vzal svitek z pravice toho, který seděl na trůnu. 8Když svitek vzal, čtyři živé bytosti a čtyřadvacet starších padlo před Beránkem na zem. Každý z nich měl harfu a zlaté misky plné kadidla, které představují modlitby svatých. 9Zpívali novou píseň s těmito slovy: "Jsi hoden vzít svitek a otevřít jeho pečeť, protože jsi byl zabít a svou krví jsi vykoupil pro Boha lidi ze všech kmenů, jazyků, národů a zemí. 10Ustavils je jako Království a kněze našemu Bohu a oni budou kralovat jako králové na zemi."<sup>34</sup>

11Potom jsem se podíval a uslyšel jsem hlasy mnoha andělů kolem trůnu, živých by-

tostí a starších. Byly jich tisíce a tisíce 12a hlasitě spolu zpívali: "Hoden je Beránek, který byl zabít, aby přijal moc a bohatství, moudrost a sílu, čest, slávu a chválu!"

13Potom jsem slyšel zpívat všechno stvoření v nebi, na zemi, pod zemí, v moři i všechno, co je v nich. "Tomu sedícímu na trůnu a Beránkovi budiž chvála, čest, sláva a vladařská moc na věky věků!" 14Čtyři živé bytosti odpověděly: "Amen!" A starší padli na zem a klaněli se.

**6** 1Hleděl jsem, jak Beránek otevřel první ze sedmi pečetí, a slyšel jsem, jak jedna ze čtyř živých bytostí řekla hlasem jako hrom: "Pojď!" 2Tak jsem se podíval a přijel bílý kůň. Jeho jezdec držel luk, dostal korunu a jako dobyvatel vyjel, aby dobýval.

3Když Beránek otevřel druhou pečeť, uslyšel jsem druhou živou bytost, jak říká: "Pojď!" 4Vyjel tedy jiný kůň, ohnivě rudý. Jeho jezdec dostal povolení odstranit ze země mír, aby se lidé navzájem vraždili, a byl mu dán velký meč.

5Když Beránek otevřel třetí pečeť, slyšel jsem třetí živou bytost říkat: "Pojď!" Podíval jsem se tedy a vtom přijel černý kůň. Jeho jezdec měl v ruce váhy. 6Slyšel jsem něco jako hlas, který vycházel ze čtyř živých bytostí: "Čtvrťka pšenice za denní mzdu, tři čtvrtky ječmene také za denní mzdu. Ale oleji ani vínu neškod'."

7Když Beránek otevřel čtvrtou pečeť, slyšel jsem, jak čtvrtá živá bytost řekla: "Pojď!" 8Tak jsem se podíval a přišel bílý kůň. Jeho jezdec se jmenoval Smrt a Hádes jel těsně za ním. Dostali moc nad čtvrtinou země, aby zabíjeli lidi mečem, hladem, nemocemi a divokou zvěří země.

9Když Beránek otevřel pátou pečeť, uviděl jsem pod oltářem osoby, které byly zavražděny kvůli Božímu slovu-evangeliumu<sup>35</sup> a kvůli svému věrnému svědectví. 10Křičeli: "Jak dlouho, ó svatý a pravý Mistře, potrvá, než začneš soudit ty, kdo žijí na zemi, a po-

---

hebrejskou podobu Božího osobního jména v novozákonních písmech nenajdeme. Podle LXX se objevuje jako Pán, tedy Pán Bůh.

<sup>33</sup> Možná naznačuje existenci v Božím plánu a myslí předtím, než skutečně vznikly.

<sup>34</sup> Tyto stěžejní verše krásně shrnují křesťanskou víru. Tato slova byla nejprve použita na izraelský národ (Ex 19:6) a nyní se vztahují,

stejně jako další texty o Izraeli ze SZ, na mezinárodní "Boží Izrael" Nové smlouvy (Gal 6:16; Fil 3:3; oproti tomu "Izrael těla" z 1 Kor 10:18).

<sup>35</sup> Evangelium o Království, jak je vždy hlásal Ježíš, Pavel a všichni novozákonní věřící. Heb 2:3 poukazuje na Ježíše jako na prvního hlasatele spásy.

mstíš naši krev?" <sup>11</sup>Každému z nich bylo dáno bílé roucho a bylo jim řečeno, aby ještě chvíli odpočívali,<sup>36</sup> dokud se nedoplní počet jejich spoluslužebníků i jejich bratrů a sester, kteří budou zabiti jako oni.

<sup>12</sup>Viděl jsem, jak Beránek otevřel šestou pečeť, a nastalo silné zemětřesení. Slunce zčernalo jako vlasový žíněný pytel a měsíc v úplňku zrudl jako krev. <sup>13</sup>Hvězdy na nebi padaly k zemi jako fíkovník, který shazuje nezralé fíky, když jím otřese silný vítr. <sup>14</sup>Obloha se rozdělila jako svitek, který se svinuje, a každé pohoří a každý ostrov se pohnuly ze svého místa. <sup>15</sup>Králové země, významní lidé, vojevůdci, bohatí, mocní a všichni, otroci i svobodní, se ukryli v jeskyních a mezi skalami v horách. <sup>16</sup>Říkali horám a skalám: "Padněte na nás a skryjte nás před tváří Toho, který sedí na trůnu, a před spravedlivým hněvem Beránkovým, <sup>17</sup>protože přišel velký den jejich spravedlivého hněvu, a kdo by ho mohl přežít?"

**7** <sup>1</sup>Potom jsem viděl čtyři anděly, jak stojí na čtyřech úhlech země a zadržují čtyři zemské větry, aby žádný vítr nevál na zemi, na moře ani na žádný strom. <sup>2</sup>Potom jsem viděl, jak od východu povstal jiný anděl, který měl pečeť živého Boha. Zakřičel na čtyři anděly, kteří dostali povolení škodit zemi a moři: <sup>3</sup>"Neškodte zemi, moři ani stromům, dokud nedáme pečeť na čela služebníků našeho Boha."

<sup>4</sup>Slyšel jsem počet těch, kteří byli zapečetěni: Počet zapečetěných ze všech kmenů synů Izraele: 144 tisíc: <sup>5</sup>Z kmene Juda jich bylo zapečetěno dvanáct tisíc, z kmene Ruben dvanáct tisíc, z kmene Gád dvanáct tisíc, <sup>6</sup>z kmene Ašer dvanáct tisíc, z kmene Neftalím dvanáct tisíc, z kmene Manases dvanáct tisíc. <sup>7</sup>z kmene Simeon dvanáct tisíc, z kmene Léví dvanáct tisíc, z kmene Isachar dvanáct tisíc, <sup>8</sup>z kmene Zabulon dvanáct tisíc, z kmene Josef dvanáct

tisíc, z kmene Benjamín dvanáct tisíc, bylo zapečetěno.

<sup>9</sup>Potom jsem se podíval a viděl jsem obrovský zástup, který nikdo nedokázal spočítat, lidi z každého národa, kmene, lidu a jazyka. Stáli před trůnem a před Beránkem, oblečení v bílých rouchách, s palmovými ratoolestmi v rukou. <sup>10</sup>Křičeli: "Spása patří našemu Bohu, který sedí na trůnu, a Beránkovi!" <sup>11</sup>Všichni andělé stáli v kruhu kolem trůnu, kolem starších a čtyř živých bytostí, padali před trůnem na tvář a uctívali Boha. <sup>12</sup>Říkali: "Amen! Chvála a sláva, moudrost a díkyvzdání, čest, moc a síla našemu Bohu na věky věků. Amen!"

<sup>13</sup>Jeden ze starších se mě zeptal: "Kdo jsou ti lidé v bílých rouchách a odkud přišli?" <sup>14</sup>Odpověděl jsem: "Můj pane, ty znáš odpověď." Pak mi řekl: "To jsou ti, kteří vyšli z velkého soužení."<sup>37</sup> Svá roucha si vyprali a vybělili v Beránkově krvi. <sup>15</sup>Proto jsou před Božím trůnem a dnem i nocí ho uctívají v Jeho chrámu a ten, který sedí na trůnu, je ochraňuje. <sup>16</sup>Už nikdy nebudou mít hlad ani žízeň, nebude na ně pražit slunce ani je spalovat žádný žár, <sup>17</sup>protože Beránek uprostřed trůnního prostoru je bude pást a povede je k pramenům životodárné vody. A Bůh jim setře každou slzu z očí."

**8** <sup>1</sup>Když Beránek otevřel sedmou pečeť, nastalo v nebi asi na půl hodiny ticho. <sup>2</sup>Potom jsem viděl sedm andělů, kteří stáli před Bohem, a bylo jim dáno sedm polnic<sup>38</sup>.

<sup>3</sup>Přišel ještě jeden anděl a stál u oltáře a držel zlatou kadidelnici. Dostal velké množství kadidla, aby je přidal k modlitbám všech svatých na zlatém oltáři, který je před trůnem. <sup>4</sup>Dým z kadidla spolu s modlitbami svatých stoupal před Boha z andělovy ruky. <sup>5</sup>Potom anděl vzal kadidelnici, naplnil ji ohněm z oltáře a hodil ji na zemi. Následovaly rány hromu, dunění, blýskání a zemětřesení.

"Velký zástup" (v. 9) by pak byli pohané ze všech ostatních národů.

<sup>38</sup> Série polnic vrcholí velkou, závěrečnou událostí tohoto věku, viditelným druhým příchodem Ježíše a vzkříšením věrných mrtvých všech věků. Tato událost je podrobně popsána v 11:15-18 (srov. 1 Kor 15:23; 1 Tes 4:13-17; Lk 14:14; Dan 12:3).

<sup>36</sup> Mají odpočívat ve "spánku smrti" (Ž 13:3) a pak budou z tohoto bezvědomí probuzeni, aby vstali při vzkříšení při Ježíšově návratu (Dan 12:2; 1 Kor 15:23; 1 Tes 4:13-18 atd.). Jsou viděni jako odění, a proto je zde, stejně jako v celém Písmu, myšlenka odtělesněné duše cizí. <sup>37</sup> Nejsnáze lze chápat skupinu uvedenou jako skupinu z izraelských kmenů jako obraz Izraele, který pod tlakem soužení přichází k víře.

<sup>6</sup>Sedm andělů, kteří drželi sedm polnic, se připravilo, aby na ně zatroubili.

<sup>7</sup>První anděl zatroubil na polnici. Následovalo krupobití a oheň smíšený s krví, které byly svrženy na zemi. Třetina země byla spálena, třetina stromů byla spálena a všechna zelená tráva byla spálena.

<sup>8</sup>Druhý anděl zatroubil na polnici. Něco jako obrovská hora hořící ohněm bylo vrženo do moře. Třetina moře se proměnila v krev, <sup>9</sup>třetina tvorů žijících v moři zahynula a třetina lodí byla zcela zničena.

<sup>10</sup>Třetí anděl zatroubil na polnici. Z nebe spadla obrovská hvězda, planoucí jako pochodně. Dopadla na třetinu řek a na prameny vody. <sup>11</sup>Jméno té hvězdy je "pelyněk". Třetina vody se změnila v hořký pelyněk a mnoho lidí zemřelo na následky pití vody, protože se stala jedovatou.

<sup>12</sup>Čtvrtý anděl zatroubil na polnici. Byla zasažena třetina slunce, třetina měsíce a třetina hvězd, takže třetina z nich se zatměla. A tak po třetinu dne a po třetinu noci nebylo světla.

<sup>13</sup>Tehdy jsem se podíval a uslyšel jsem, jak nad námi letí orel a hlasitě volá: "Běda, běda, běda těm, kdo žijí na zemi, kvůli zbývajícím polnicím, na něž se chystají zatroubit tři andělé!"

**9** <sup>1</sup>Pátý anděl zatroubil na polnici. Viděl jsem hvězdu z nebe, která spadla na zemi. Byl mu dán klíč od jámy propasti. <sup>2</sup>Otevřel propast a vyšel z ní kouř jako kouř z obrovské pece. Slunce a vzduch se od toho dýmu zatměly. <sup>3</sup>Z dýmu vyšly na zemi kobyly a byla jim dána moc jako štírům. <sup>4</sup>Bylo jim řečeno, aby neškodily zemské trávě ani žádné zelené rostlině ani žádnému stromu, ale jen lidem, kteří neměli na čele Boží pečeť. <sup>5</sup>Nedostali svolení někoho zabít, ale pět měsíců ho mučit. To mučení bylo

jako muka od škorpióna, když bodne člověka. <sup>6</sup>Po tu dobu budou lidé hledat smrt, ale nebudou ji moci najít; budou chtít zemřít, ale smrt jim unikne.

<sup>7</sup>Kobyly vypadaly jako koně připravení k boji. Na hlavách měly něco jako zlaté koruny a jejich tváře vypadaly jako lidské. <sup>8</sup>Jejich vlasy byly jako vlasy žen a jejich zuby byly jako lví zuby. <sup>9</sup>Měli náprsní pancíře vypadající jako železné a hluk, který vydávala jejich křídla, zněl jako mnoho koní a vozů ženoucích se do boje. <sup>10</sup>Mají ocasy a žihadla jako štíři a v jejich ocase je schopnost zraňovat lidi po dobu pěti měsíců. <sup>11</sup>Mají nad sebou za krále anděla propasti,<sup>39</sup> jehož jméno je hebrejsky Abaddon a řecky Apollyon.

<sup>12</sup>První pohroma už je minulostí, ale po těchto věcech ještě přicházejí dvě další.<sup>40</sup>

<sup>13</sup>Šestý anděl zatroubil na polnici. Slyšel jsem jednotlivý hlas vycházející z rohů zlatého oltáře, který je před Bohem <sup>14</sup>a říkající šestému andělu, který měl polnici: "Osvobod čtyři anděly, kteří jsou spoutáni u velké řeky Eufrat!" <sup>15</sup>Čtyři andělé, kteří byli připraveni na onu hodinu, den, měsíc a rok, byli osvobozeni, aby zabili třetinu lidstva. <sup>16</sup>Počet vojáků na koních byl 200 milionů; slyšel jsem jejich počet. <sup>17</sup>Takto vypadali ve vidění koně a jejich jezdci: Náprsní pancíře jezdců byly ohnivě rudé, tmavě modré a sírově žluté. Hlavy koní vypadaly jako lví hlavy a z úst jim vycházel oheň, dým a síra. <sup>18</sup>Těmito třemi ranami – ohněm, dýmem a sírou, které vycházely z jejich úst – byla zabita třetina lidstva. <sup>19</sup>Moc koní je v jejich tlamách a v jejich ocasech, protože jejich ocasy jsou jako hadi s hlavami, které působí zranění.

<sup>20</sup>Zbytek lidstva, který nebyl těmito ranami zabít, nečinil pokání z díla svých rukou. Nepřestali uctívat demony<sup>41</sup> a modly

<sup>39</sup> Démonická postava. Někteří démoni jsou v současnosti volní a pod vládou knížete moci vzduchu (Ef 2:2), subluárního prostoru; jiní jsou v současnosti spoutáni v Tartaru (2 Pt 2:4)

<sup>40</sup> Srovnej Dan. 2:45: "po těchto věcech".

<sup>41</sup> Démoni jsou nadpřirozené zlé osobnosti zodpovědné za mnoho lidského utrpení. Jsou také autory "učení démonů", "svádějících duchů". Jejich knížetem je Satan neboli Dábel, kterému je jako tomu, kdo nyní "svádí svět" (Zj 12:9), dopřána rozsáhlá moc. Tato moc zcela zanikne,

až bude dábel uvězněn a spoután na dobu tisíciletí (Zj 20: 2). Důkazem toho, že milénium je v budoucnosti, je to, že Dábel nemůže současně "svádět celý svět" a "již svět nesvádět" (Zj 20:2). Amilenialismus je velmi velkým podvodem, protože svádí věřící k domněnce, že Dábel je v současnosti spoután! A příchod ducha o Letnicích "za několik dní" rozhodně nebyl příchodem Království, který by měl nastat v neznámém čase (Sk 1:6-7).

ze zlata, stříbra, bronzu, kamene a dřeva, které nevidí, neslyší a nechodí. <sup>21</sup>A nečinili pokání ze svých vražd, magických umění, smilstva ani z krádeží, které páchali.

**10** <sup>1</sup>Potom jsem spatřil jiného mocného anděla, sestupujícího z nebe, zahaleného v oblaku, s duhou nad hlavou. Jeho tvář byla jako slunce a jeho nohy byly jako ohnivé sloupy. <sup>2</sup>V ruce držel malý svitek, který byl otevřený. Pravou nohu položil na moře a levou na souš. <sup>3</sup>Křičel jako řvoucí lev, a když vykřikl, zaznělo sedm hromů. <sup>4</sup>Když sedm hromů promluvílo, chystal jsem se to zapsat, ale uslyšel jsem hlas z nebe: "Zapečeť to, co sedm hromů řeklo, a nezapisuj to." <sup>5</sup>Potom anděl, kterého jsem viděl stát na moři a na zemi, pozvedl pravici k nebi <sup>6</sup>a přísahal při Tom, který žije po věky věků a který stvořil nebe a všechno v něm, zemi a všechno na ní, moře a všechno v něm, <sup>42</sup> "Už nebude žádné prodlení!" <sup>43</sup> <sup>7</sup>Ale ve dnech, kdy se sedmý anděl chystá zatroubit na polnici, tehdy bude dokonáno

tajemství Božího plánu - evangelium, které oznámil svým služebníkům prorokům."

<sup>8</sup>Vtom ke mně znovu promluvil hlas, který jsem slyšel z nebe: "Jdi a vezmi otevřený svitek z ruky anděla stojícího na moři a na zemi." <sup>9</sup>Tak jsem šel k andělovi a požádal ho, aby mi ten malý svitek dal. Řekl mi: "Vezmi ho a sněz ho. Zhořkne ti v žaludku, ale v ústech ti bude sladký jako med." A tak jsem ho vzal do úst. <sup>10</sup>Vzal jsem tedy malý svitek z andělovy ruky a snědl jsem ho. V ústech mi chutnal sladce jako med, ale když jsem ho snědl, zhořkl mi žaludek. <sup>11</sup>Potom mi bylo řečeno: "Musíš znovu prorokovat o mnoha lidech, národech, jazycích a králích."

**11** <sup>1</sup>Potom mi byla dána měřicí tyč jako prut a bylo mi řečeno: "Vstaň a změř Boží chrám<sup>44</sup> a oltář i ty, kdo tam uctívají. <sup>2</sup>Neměř vnější nádvoří chrámu. Odvrhni ho,<sup>45</sup> protože bylo dáno<sup>46</sup> pohanským národům. Budou pošlapávat svaté město po dobu dvaachtyřiceti měsíců.<sup>47</sup> <sup>3</sup>A dám svým

<sup>42</sup> Jeden z asi 50 jasných výroků, že Otec je Stvořitelem nebes a země a že byl při tomto stvoření sám (Iz 44:24).

<sup>43</sup> Chybný překlad krále Jakuba, který zde říká: "už by neměl existovat čas", pomohl zatemnit biblickou budoucnost a znemožnil čtenářům pochopit, že bude následovat řada časových epoch, počínaje epochou 1000 let mesiášské vlády na zemi (20:1-6).

<sup>44</sup> "V době soužení bude existovat znovu postavený chrám (Dan 9:27; 12:11; Mt 24:15; 2 Tes 2:4)" (*MacArthur Study Bible*, NASU, str. 1976) "Z toho jistě vyplývá, že v této době bude v Jeruzalémě postaven nějaký chrám" (*New Testament and Wycliffe Bible Commentary*, 1971, s. 1072).

<sup>45</sup> Toto je nárazka na Dan. 8:11-14, kde je svatyně (8:11) "svržena/odvržena". Popis těchto posledních dnů tohoto věku naleznete v Joelovi 2:15-3:15. Na to vše Ježíš naráží v Mt 24, Mk 13 a Lk 21, kde se objevuje Ohavnost a v Lk 21:24 obklíčení Jeruzaléma nepřátelskými národy. Nárazka na Dan. 8 ukazuje, že tato kapitola se nenaplnila v době před naším letopočtem. O pokojném Božím království, které bude následovat po strastiplných časech, se dočtete v Žalmech 72, 89, 102, 93-99. Dan. 8:17, 19 popisuje prorockví této kapitoly jako patřící do "doby konce".

<sup>46</sup> Pravděpodobně božské pasivum, které znamená, že Bůh to dopustil nebo nařídil, aby se to stalo.

<sup>47</sup> Ježíš zde uvádí chronologický klíč ke Zjevení. 42 měsíců neboli 3½ roku je druhou polovinou posledního období 7 let obsaženého v prorockví 70 "týdnů let" z Dan. 9:24-27. Stejně závěrečné období se nachází v Dan. 7:25; 12:7; Zj 12:6, 14; 13:5. Velká část Zjevení popisuje toto období. Významná je myšlenka konečného pošlapání svatého města, která se nachází v Zach 12:3 v LXX a kterou Ježíš cituje v Lk 21:24, v Olivetské řeči: "V onen den se stane, že učiním Jeruzalém kamenem pošlapaným všemi národy. Každý, kdo po něm bude šlapat, ho úplně zesměšní. A shromáždí se proti němu všechny národy země" (Zach 12:3, LXX). To se odráží i v Ježíšových slovech v Lukášovi 21:20-24: "Až uvidíte Jeruzalém obklíčený vojskem, pak poznejte, že se blíží jeho zpusťování ... neboť toto jsou dny pomsty, takže se naplní všechno, co je psáno... Na zemi nastane veliké soužení a hněv tohoto lidu, padne ostrím meče a bude odveden do zajetí ke všem národům a Jeruzalém bude pošlapáván, dokud se nenaplní časy pohanů" (srov. Zach 13:8-14:2). Konečnému pošlapávání Jeruzaléma uleví až příchod Ježíše, který svůj lid zachrání. Ježíš zde naráží na stejné období konečného utrpení a předpovídá pošlapávání Jeruzaléma nepřátel-



dvěma svědkům moc prorokovat po dobu 1 260 dní<sup>48</sup> oblečených do pytlovin. 4Ti jsou dvě olivy a dva svícny, které stojí před Pánem země. 5Kdyby jim někdo chtěl ublížit, z jejich úst vyjde oheň a zcela spálí své nepřátele. Chce-li jim někdo ublížit, musí být takto zabit. 6Tito dva svědkové mají pravomoc zavřít oblohu, aby po dobu jejich prorokování nepršelo. Mají také moc proměnit vody v krev a zasáhnout zemi všemi druhy pohrom, jak často budou chtít.

7Když dokončí své evangelium-svědectví, zvíře,<sup>49</sup> které vystupuje z propasti, s nimi bude bojovat, porazí je a zabije. 8Jejich mrtvá těla budou ležet na ulici velkého města, které se symbolicky nazývá Sodoma a Egypt, kde byl ukřižován i jejich pán. 9Po tři a půl dne budou ti z národů, kmenů, jazyků a zemí hledět na jejich mrtvá těla a nedovolí, aby byla uložena do hrobu. 10A ti, kdo bydlí na zemi, se nad nimi budou radovat a oslavovat a budou si navzájem dávat dary, protože tito dva proroci trápili ty, kdo bydlí na zemi.

1111Ale po třech a půl dnech do nich vstoupil dech života od Boha a oni se postavili na nohy.<sup>50</sup> Na ty, kdo je pozorovali, padl obrovský strach. 12Ti dva svědkové uslyšeli silný hlas z nebe, který jim říkal: "Pojďte nahoru!" Vystoupili tedy v oblaku do nebe, zatímco jejich nepřátelé je pozorovali. 13V téže době nastalo obrovské ze-

mětřesení a desetina města se zřítíla. Při zemětřesení zahynulo sedm tisíc lidí a ostatní se vyděsili a vzdali slávu Bohu nebes.

14Druhá bída už pominula, třetí bída se rychle blíží.

15Potom sedmý anděl zatroubil na polnici a v nebi se ozvaly silné hlasy: "Království světa se nyní stalo Královstvím našeho Pána<sup>51</sup> a Jeho Mesiáše a on bude kralovat na věky věků." 16Čtyřicet starších sedících na svých trůnech před Bohem padlo na tvář a uctívali Boha, 17říkajíce: "Vzdáváme Ti díky, Panovníku Bože, Všemohoucí, který jsi a který jsi byl, protože ses chopil své velké moci a začal jsi kralovat."<sup>52</sup> 18Národy se rozhněvaly, ale přišel Tvůj spravedlivý hněv a nadešel čas pro mrtvé, aby byli souzeni. Přišel čas dát tvým služebníkům, prorokům, jejich odměnu<sup>53</sup>, stejně jako svatým a těm, kdo se bojí Tvého jména, malým i velkým. A nadešel čas zničit ty, kdo ničí zemi."

19Tehdy byl otevřen Boží chrám v nebi a v jeho chrámu byla vidět archa Jeho smlouvy. Ozvaly se blesky, dunění, hromobití, zemětřesení a obrovské krupobití.

**12** 1Tehdy se na nebi ukázalo veliké znamení: žena oděná sluncem, s měsícem pod nohama a na hlavě korunu z dvanácti hvězd. 2Byla těhotná a křičela v porodních bolestech, když měla porodit.

skými pohany (srov. Ž 79:1; Iz 63:18; Ž 2:2, 19; 17:22).

<sup>48</sup> Tento časový úsek vychází z druhé poloviny posledního sedmiletého období ("heptád") z Dan. 9:27 (viz Dan 7:25; 12:7, 11). Toto období je několikrát zmíněno ve Zjevení (11:2-3; 12:6, 14; 13:5). Rozhodně nebylo naplněno v době NZ. Jasně se vztahuje k několika posledním rokům tohoto současného zlého věku (Gal 1:4) a Pavel v Řím 9:28 cituje charakteristickou frázi "konečný a rozhodující konec". Tato fráze vychází z Dan. 9:27 a Iz 10:22-23 a 28:22. Konečný a rozhodující konec nastane při Ježíšově návratu.

<sup>49</sup> Poslední protikřesťanská postava, král severu z Dan. 11 a Asyřan z Izajáše, démonicky inspirovaný nástroj Dávla, stejně jako byl Jidáš. Pavel o něm mluvil jako o člověku hříchu stojícím v Božím chrámu (2 Tes 2:3-4) a Jan říká: "Slyšeli jste, že přichází Antikrist" (1 Jn 2:18). Dodal, že duch Antikrista, prosazovaný mnoha falešnými učiteli, již působí, aby klamal. Roz-

hodně však nevyloučil pověstného jediného Antikrista posledních časů. Ježíš ho nazval "ohavností zpuštění, která stojí tam, kde on nemá" (viz Mk 13:14).

<sup>50</sup> Možná dočasná obnova k životu před zraky jejich nepřátel. Oba proroci samozřejmě získají nesmrtelnost při prvním vzkříšení při Ježíšově návratu (1 Kor 15:23).

<sup>51</sup> Začátek Božího království jako celosvětové vlády nastane až při budoucí sedmé polnici. Je to proto, že očekávané Království bude mít Ježíše jako svého Krále, který bude vládnout z Jeruzaléma, a vzkříšení svatí všech věků zaujmou v tomto Království spolu s Mesiášem své královské postavení.

<sup>52</sup> Tento verš je klíčový pro celý Boží plán. Království ve svém primárním smyslu začne až při druhém příchodu Mesiáše ve slávě.

<sup>53</sup> Získají nesmrtelnost spolu s věrnými všech věků. To je velkým záměrem Božího slova či plánu udělit věřícím nezníčitelný život, zakoušený nyní v duchu jako záloha.

3Potom se na nebi ukázalo jiné znamení: obrovský rudý drak se sedmi hlavami a deseti rohy a na jeho hlavách sedm korun. 4Dračí ocas smetl třetinu nebeských hvězd a svrhl je na zem. Drak se pak postavil před ženu, která měla porodit, aby, až porodí, pohltil její dítě.<sup>54</sup> 5Žena porodila syna, chlapce, kterému je určeno vládnout všem národům železnou holí.<sup>55</sup> Její dítě bylo uchváčeno k Bohu a k Jeho trůnu.<sup>56</sup> 6Žena utekla do pustiny, kde má od Boha připravené místo, aby tam o ni bylo postaráno po dobu 1 260 dní.<sup>57</sup>

7Tehdy se v nebi rozpoutala válka: Michael a jeho andělé bojovali s drakem a drak a jeho andělé se bili proti nim. 8Drak a jeho andělé však nebyli dost silní, takže pro ně v nebi už nebylo místo. 9Tak byl obrovský drak - ten původní had, zvaný Ďábel a Satan, ten svůdce celého světa<sup>58</sup> - svržen na zem a jeho andělé byli svrženi s ním.<sup>59</sup> 10Tehdy jsem uslyšel v nebi mocný hlas: "Nyní přišly spása, moc, království našeho Boha a vládnoucí pravomoc Jeho Mesiáše,<sup>60</sup> protože žalobce našich bratří a sester, ten, který je dnem i nocí obviňuje před naším Bohem, byl svržen. 11Ale oni ho přemáhali pomocí Beránkovy krve a slovem své-

ho svědectví. Nemilovali svůj život, ani když čelili smrti. 12Radujte se tedy, vy nebesa i všichni, kdo v nich přebýváte! Ale běda zemi a moři, protože ďábel k vám sestoupil ve velkém hněvu, protože ví, že má jen krátký čas!"

13Když drak zjistil, že byl svržen na zem, pronásledoval ženu, která porodila chlapce. 14Ženě však byla dána dvě křídla obrovského orla, aby mohla odletět na poušť na své místo, kde o ni bude postaráno na čas, časy a půl času,<sup>61</sup> daleko od přítomnosti hada. 15Tehdy had vychrlil ze svých úst vodu jako řeku za ženu a snažil se ji smést potopou. 16Země však ženě pomohla tím, že otevřela svá ústa a pohltila řeku, kterou drak vychrlil ze své tlamy. 17Drak se na ženu rozzuřil a odešel válčit s ostatními jejími dětmi,<sup>62</sup> s těmi, kdo zachovávají Boží přikázání a drží se Ježíšova evangelia-svědectví.

**13** 1Drak stál na písku u moře. Pak jsem uviděl zvíře vystupující z moře, které mělo deset rohů a sedm hlav. Na jeho rozích bylo deset korun a na hlavách rouhavé jméno. 2Zvíře, které jsem viděl, bylo podobné levhartovi, jeho nohy byly jako

<sup>54</sup> Toto je přesná paralela s Lk 8:11-12, kde je evangelium o Království (Mt 13:19) zasazeno jako semeno do lidského chápání (srov. Iz 53:11). Pak "přichází Ďábel a vytrhne slovo [o Království], které bylo zaseto do srdce, **aby mu nemohl uvěřit a být spasen**" (srov. Sk 8:12, kde je víra v evangelium o Království základní podmínkou inteligentní víry před křtem ve vodě). Semeno-slovo o Království (Lk 8:11) je neoddiskutovatelnou základní pravdou novozákonního evangelia spásy. Satan brání tomuto životodárnému evangeliu o Království a snaží se ho odstranit, aby se nemohly (znovu) zrodit nové Boží děti.

<sup>55</sup> Zřejmě odkaz na Žalm 2, kde je předpovězeno budoucí Mesiášovo vítězství.

<sup>56</sup> Odkaz na Ježíšovo nanebevzetí po jeho vzkříšení.

<sup>57</sup> Druhá polovina posledního období sedmi let z Dan. 9:24-27, období intenzivního velkého soužení (Mt 24:21; Mk 13:19; Lk 21:22, vše na základě Dan 12:1). Žena představuje "ideální Izrael", pravý Boží lid, z něhož vzešel Mesiáš.

<sup>58</sup> V miléniu však již nebude moci svádět národy (20:3). To dokazuje, že milénium nyní neprobíhá! Amilenialismus je v rozporu s Písmem

<sup>59</sup> Odkaz se týká posledního úsilí Ďábla a jeho padlých andělů. Leží v budoucnosti a shoduje se s dobou velkého soužení. Viz v. 12, "krátký čas".

<sup>60</sup> Tento výraz používá Lukáš 2:26, aby definoval, kdo je Ježíš, "Pánův Mesiáš". Ježíš je ovšem "Pánův Mesiáš" (Lk 2:11), který se narodil jako slíbené Davidovo potomstvo v Betlémě.

<sup>61</sup> Tentýž časový úsek, vycházející z druhé poloviny posledního "týdne" let Dan. 9:24-27. Jeví se jako 1260 dní nebo 42 měsíců. Je rozšířen o dalších 30 dní v Dan. 12:11 a končí vzkříšením mrtvých (Dan 12:2), které je vyvrcholením Danielova posledního vidění. Mezi ranými klasickými předmileniálními církevními otci bylo velmi rozšířeno, a to z vynikajících důvodů, že Antikristova vláda bude trvat 3½ roku, a to na základě Dan. 7:25; 8:14, 9:27; 12:7, 11-12

<sup>62</sup> Někteří z věrných jsou považováni za hodné toho, aby unikli času intenzivního soužení; ostatní zůstávají pronásledováni Ďablem. "Protože jste zachovali slovo o mé vytrvalosti [mé evangelium], zachovám vás před hodinou zkoušky, která má přijít na celý svět, aby vyzkoušela ty, kdo žijí na zemi" (3:10). Viz také "čas Jákobova soužení" v Jer 30 a 31.

medvědí a jeho tlama byla jako tlama lva. Drak dal zvířeti svou moc, svůj trůn a velkou moc vládnout. <sup>3</sup>Jedna z hlav toho zvířete vypadala, jako by byla zabita, ale smrtelná rána byla zacelena. Celý svět žasl a šel za zvířetem. <sup>4</sup>Uctívali draka, protože dal zvířeti svou moc, a klaněli se i zvířeti a říkali: "Kdo je jako to zvíře? Kdo je schopen proti němu vést válku?" <sup>5</sup>Zvířeti byla dána ústa, která mluvila zpupná slova a rouhala se, a byla mu dána vládnoucí moc na dvačtyřicet měsíců.<sup>63</sup> <sup>6</sup>Tak otevřelo ústa k rouhání proti Bohu, aby se rouhalo jeho jménu a jeho místu přebývání, to jest těm, kdo žijí v nebi.

<sup>7</sup>Bylo mu dovoleno vést válku se svatými a přemáhat je. Byla mu dána vládnoucí pravomoc nad každým kmenem, lidem, jazykem a národem. <sup>8</sup>Všichni, kdo přebývají na zemi, se mu budou klanět, každý, jehož jméno není zapsáno v knize života patřící Beránkovi, který byl zabit od založení světa.<sup>64</sup> <sup>9</sup>Kdo má uši, slyš! <sup>10</sup>Když má někdo jít do zajetí, do zajetí půjde. Má-li být někdo zabit mečem, mečem musí být zabit. To vyžaduje vytrvalost a víru svatých.

<sup>11</sup>Tehdy jsem spatřil další zvíře vystupující ze země. Mělo dva rohy jako beránek, ale mluvilo jako drak. <sup>12</sup>Veškerou vládnoucí pravomoc prvního zvířete vykonává jeho jménem. Nutí zemi a ty, kdo na ní bydlí, aby uctívali první zvíře, to, jehož smrtelná rána se zahojila. <sup>13</sup>Provádí velká znamení, dokonce působí, že před lidmi sestupuje z nebe na zem oheň. <sup>14</sup>Svádí ty, kdo žijí na zemi, znameními, která mu bylo dovoleno konat jménem zvířete. Řeklo těm, kdo žijí na zemi, aby udělali podobiznu zvířete, které bylo zraněno mečem a přesto přežilo.

<sup>15</sup>Bylo mu dovoleno dát podobizně zvířete<sup>65</sup> dech, aby mohla mluvit a mohla způsobit, že všichni, kdo nechtějí uctívat podobiznu zvířete, budou zabiti. <sup>16</sup>Také způsobí, že všichni, malí i velcí, bohatí i chudí, svobodní i otroci, dostanou znamení na pravou ruku nebo na čelo. <sup>17</sup>A nikdo nebude moci kupovat ani prodávat, nebude-li mít to znamení, které je jménem zvířete nebo číslem jeho jména. <sup>18</sup>To vyžaduje moudrost. Ten, kdo má vhléd, ať vypočítá číslo zvířete, protože je to číslo člověka a jeho číslo je 666.

**14** <sup>1</sup>Tehdy jsem pohlédl a tam stál Beránek na hoře Sion a s ním 144 000 těch, kteří měli jeho jméno<sup>66</sup> a jméno jeho Otce napsané na čele. <sup>2</sup>Slyšel jsem zvuk z nebe, podobný hukotu mnoha vod a zvuku velkého hromu. Zvuk, který jsem slyšel, byl jako zvuk harfistů, kteří hrají na své harfy, a zpívají novou píseň před trůnem a před čtyřmi živými bytostmi a staršími. Tu píseň se nemohl naučit nikdo jiný než 144 000 lidí, kteří byli vykoupeni ze země. <sup>4</sup>To jsou ti, kdo se neposkrvnili ženami, neboť jsou panenští. To jsou ti, kteří následují Beránka, ať jde kamkoli. Byli koupeni z lidstva jako prvotiny pro Boha a Beránka. <sup>5</sup>V jejich ústech nebyla nalezena žádná lež, neboť jsou bezúhonní.

<sup>6</sup>Potom jsem uviděl jiného anděla, jak letí vzduchem a má evangelium o nadcházejícím věku,<sup>67</sup> aby ho zvěstoval těm, kdo žijí na zemi – každému národu, kmeni, jazyku a lidu. <sup>7</sup>Hlasitě řekl: "Bojte se Boha a vzdejte Mu slávu, protože přišla hodina Jeho soudu. Uctívejte Toho, který stvořil nebe i zemi, moře i prameny vody!"

<sup>63</sup> Závěrečná polovina sedmdesáté "sedmičky" Danielova proroctví o 70 týdnech v Dan. 9:24-27. Zjevení je do značné míry "rozbalením" tohoto posledního sedmiletého období na konci věku.

<sup>64</sup> Typický příklad mnoha biblických výroků, v nichž se o věcech budoucích říká, že se již staly, protože jsou pevně stanoveny v neměnném Božím plánu. Dalším dobrým příkladem je Jan 17:5, kde sláva, kterou Ježíš "měl" před začátkem světa, byla slávou ve výhledu a slibu. Stejná sláva byla slíbena v Jn 17:22, 24 věřícím, kteří se ještě ani nenarodili, když se Ježíš modlil svou poslední modlitbu. Skvělá moderní pa-

rafráze *Listen to Me* od Johna Woodbridge správně překládá Jan 17:22: "Dám jim slávu, kterou jsi mi dal," a vystihuje tak správný smysl minulého času. Křesťané "mají" u Boha odměnu, která jim bude udělena při vzkříšení (Mt 6:1).

<sup>65</sup> Připomíná "ohavnost zpustošení stojící tam, kde by on neměl", na "svatém místě" (Mk 13:14; Mt 24:15).

<sup>66</sup> Stojí za charakterem a programem Mesiáše, Beránka. Ježíš je "lev z kmene Juda" (5:5).

<sup>67</sup> Křesťanské evangelium o Království (Mk 1:14-15; Lk 4:43; Sk 8:12; 19:8; 20:24-25; 28:23, 31).

8Druhý anděl následoval prvního a řekl: "Padl, padl velký Babylon! Všechny národy napájel vínem své nemravné vášně."<sup>68</sup>

9Třetí anděl následoval druhé dva a hlasitě řekl: "Jestliže někdo uctívá zvíře a jeho podobiznu a přijme znamení na čelo nebo na ruku, 10takový člověk bude také pít víno Božího hněvu, které je neředěné namícháno do kalicha Jeho hněvu, a bude mučen ohněm a sírou v přítomnosti svatých andělů a v přítomnosti Beránka. 11Dým z jejich muk stoupá po všechny věky věků.<sup>69</sup> Nemají odpočinek ve dne ani v noci ti, kdo uctívají zvíře a jeho obraz, a každý, kdo přijímá znamení jeho jména." 12To vyžaduje vytrvalost svatých, těch, kdo zachovávají Boží příkázání a Ježíšovu víru."<sup>70</sup>

13Tehdy jsem uslyšel hlas z nebe: "Piš: Blažení mrtví, kteří od nynějška umírají v Pánu." "Ano," řekl duch, "takže si mohou odpočinout od své námahy, protože jejich skutky je budou následovat."

14Potom jsem se podíval a uviděl jsem bílý oblak a na oblaku seděl někdo podobný synu člověka. Na hlavě měl zlatou korunu a v ruce ostrý srp. 15Potom vyšel z chrámu jiný anděl a volal na toho, který seděl na oblaku: "Použij svůj srp a sklizej, neboť nadešel čas žně, neboť úroda země je zralá!"<sup>71</sup> 16Ten sedící na oblaku máchl srpem nad zemí a země byla sklizena.

17Potom vyšel z chrámu v nebi jiný anděl a také on měl ostrý srp. 18Další anděl přišel od oltáře, ten, který má moc nad ohněm, a hlasitě zavolal na anděla, který měl ostrý srp: "Použij svůj ostrý srp a posbírej hrozny z vinné révy na zemi, protože její hrozny už jsou zralé!" 19A tak anděl máchl srpem k zemi, sebral hrozny z vinné révy

země a hodil je do velkého lisu Božího hněvu. 20Ten lis byl pošlapán za městem a z lisu vytryskla krev až do výše koňských udel na vzdálenost 200 mil.

**15** 1Viděl jsem na nebi další velké a podivuhodné znamení: sedm andělů, kteří mají sedm posledních ran. Jsou poslední, protože jimi skončil Boží hněv.

2Potom jsem spatřil něco jako skleněné moře smíšené s ohněm a ty, kteří zvítězili nad zvířetem, jeho podobiznou a číslem jeho jména. Stáli na tom skleněném moři a drželi Boží harfy. 3Zpívali píseň Mojžíše, Božího služebníka, a píseň Beránkovu: "Veliké a podivuhodné jsou tvé skutky, Pane Bože, Všemohoucí!"<sup>72</sup> Spravedlivé a pravdivé jsou tvé cesty, Králi nad národy. 4Kdo by se Tě nebál, Pane, a nechválil Tvé jméno? Vždyť jenom Ty jsi svatý.<sup>73</sup> Všechny národy přijdou a budou Tě uctívat, protože byly zjeveny Tvé spravedlivé činy."

5Poté jsem se podíval a chrám, stánek svědectví, v nebi byl otevřen. 6Sedm andělů, kteří měli sedm pohrom, vyšlo z chrámu, oblečení v čistém, zářivém plátně a na prsou měli široké zlaté pásy. 7Jedna ze čtyř živých bytostí pak dala sedmi andělům sedm zlatých misek plných hněvu Boha, který žije na věky věků. 8Chrám se naplnil oblakem dýmu z Boží slávy a z Jeho moci. Nikdo tedy nemohl vstoupit do chrámu, dokud sedm ran sedmi andělů nebylo dokončeno.

**16** 1Tehdy jsem uslyšel silný hlas z chrámu, který říkal sedmi andělům: "Jděte a vylijte na zemi sedm misek Božího hněvu."

<sup>68</sup> Podle Písma může být nemravnost jak duchovní, tak doslovná. Falešné náboženství je duchovní smilstvo.

<sup>69</sup> Obrázek je z Iz. 34:8-10, kde Edóm utrpí zkázu v den Pánovy pomsty a "jeho dým bude stoupat na věky věků. Z pokolení na pokolení bude zpustošen. Nikdo jím neprojde na věky věků". Obraz vypovídá o trvalém zpustošení té země, nikoli o trvalém mučení lidí.

<sup>70</sup> "Ježíšova víra" znamená "stejná víra, jakou měl Ježíš". Křesťanská víra znamená poslouchat Ježíšovo učení, a tak projevovat nejen víru v Ježíše, ale stejnou víru a přesvědčení,

jaké předváděl Ježíš. To zahrnuje i Ježíšovo vyznání víry v Mk 12:29; Jn 17:3.

<sup>71</sup> "Žně jsou koncem věku," řekl Ježíš v Mt 13:39 (ne koncem světa, dějin nebo času!).

<sup>72</sup> Titul používaný výhradně pro jediného Boha, Otce, a nikdy ne pro Ježíše, který je v Iz 9:6 "božským hrdinou", rozhodně ne *El Šaddaj*, *pantokrator*, Všemohoucí. Ježíš v Jan 17:3 prohlásil, že Otec je "jediný, který je pravý Bůh". To je nezpochybnitelný unitární výrok. V NZ se 1300krát říká, že Bůh je Otec. Srov. Mal. 2:10, který vystihuje biblickou definici Boha

<sup>73</sup> Jeden z množství unitárních popisů Boha Bible, Boha Izraele a Boha Ježíše.

<sup>2</sup>První anděl tedy šel a vylil svou misku na zem, a na lidech, kteří měli znamení zvířete a uctívali jeho podobiznu, se objevily ošklivé, bolestivé boláky.

<sup>3</sup>Druhý anděl pak vylil svou misku do moře, a to se proměnilo v krev jako krev mrtvého člověka a každý živý tvor v moři zemřel.

<sup>4</sup>Třetí anděl pak vylil svou misku do řek a vodních pramenů a ty se proměnily v krev.  
<sup>5</sup>Slyšel jsem anděla vod, jak říká: "Ty jsi spravedlivý, Ten, který je a který byl,"<sup>74</sup> ó Svatý, protože jsi tyto věci rozsoudil! <sup>6</sup>Vždyť prolévali krev svatých a proroků, proto jsi jim dal pít krev. To vše si zasluhují." <sup>7</sup>Slyšel jsem, jak oltář odpověděl: "Ano, Pane Bože, Všemohoucí, pravdivé a spravedlivé jsou tvé soudy."

<sup>8</sup>Potom čtvrtý anděl vylil svou misku na slunce a slunci bylo dovoleno pálit lidi žárem. <sup>9</sup>Lidé byli sežehnuti spalujícím žárem, ale rouhali se jménu Boha, který má nad těmito ranami moc, nečinili pokání a nevzdali Mu slávu.

<sup>10</sup>Potom pátý anděl vylil svou misku na trůn toho zvířete a jeho království se zatemnilo. Lidé si kvůli bolesti hryzali jazyk. <sup>11</sup>Rouhali se nebeskému Bohu kvůli svým bolestem a bolákům, ale přesto nečinili pokání za své skutky.

<sup>12</sup>Potom šestý anděl vylil svou misku na velkou řeku Eufrat.<sup>75</sup> Její vody vyschly, aby byla připravena cesta pro krále z východu.

<sup>13</sup>Tehdy jsem viděl, jak z úst draka, z úst zvířete a z úst falešného proroka vycházejí tři nečistí duchové, kteří vypadali jako

žáby. <sup>14</sup>Jsou to totiž duchové démonů, konající zázračná znamení,<sup>76</sup> a vycházejí ke králům celé země, aby je shromáždili k boji velkého dne Boha, Všemohoucího. <sup>15</sup>("Hle, přijdu jako zloděj. Blaze tomu, kdo zůstane bdělý a ponechá si svůj oděv, aby nechodil nahý a lidé neviděli jeho hanbu.") <sup>16</sup>Duchové shromáždili krále a jejich vojska na místo, které se hebrejsky nazývá Armagedon.<sup>77</sup>

<sup>17</sup>Potom sedmý anděl vylil svou misku do vzduchu a z chrámu se ozval mocný hlas od trůnu: "Stalo se!" <sup>18</sup>Objevily se blýskání, dunění a rachot hromu a nastalo mohutné zemětřesení. K žádnému podobnému zemětřesení nedošlo od té doby, co jsou na zemi lidé, tak silné to zemětřesení bylo. <sup>19</sup>Velké město se rozdělilo na tři části a města národů se zhroutila. Tak byl Veliký Babylon<sup>78</sup> vzpomenut v Božích očích a byl mu dán kalich vína Jeho prudkého hněvu. <sup>20</sup>Každý ostrov uprchl a hory nemohly být nalezeny. <sup>21</sup>Na lidi se z nebe sesypaly obrovské kroupy, z nichž každá vážila asi sto liber. Rouhali se Bohu kvůli krupobití, neboť tato pohroma byla tak strašná.

**17** <sup>1</sup>Potom přišel jeden ze sedmi andělů, kteří měli sedm misek, a promluvil ke mně. "Pojd", řekl. "Ukážu ti soud nad velkou nevěstkou, která sedí na mnoha vodách, <sup>2</sup>s níž se králové země dopouštěli smilstva a s těmi, kdo žijí na zemi, se opájela vínem svého smilstva." <sup>3</sup>Tak mě v duchu odnesl do pustiny. Tam jsem uviděl ženu sedící na šarlatově zbarveném zvířeti,<sup>79</sup>

postavili vojskům Antikrista (srov. "Až svatí nastoupí k pochodu...").

<sup>78</sup> Oživený Babylón by se mohl ukázat jako centrum protikřesťanské moci (viz Zach 5, Mich 5 a četné zmínky o Asyřanech na konci světa, ze země Nimroda v Izajáši), z nichž je patrné, že Bábél bude mít na konci své existence vliv. Viz také můj článek "The Assyrian in Messianic Prophecy" na [www.restorationfellowship.org](http://www.restorationfellowship.org), také česky "Asyřan v mesiášském proroctví"

<sup>79</sup> Žena, prostitutka kvůli svému falešnému náboženství, představuje poslední formu církevního zla. Zvíře je konečným politickým vládcem, s nímž prostitutka spolupracuje, až ji nakonec zvíře zničí. Tento duch falešného náboženství a spojenectví mezi církví a státem byl po staletí charakteristický pro tradiční křesťanství. Království tohoto světového systému nemůže před-

<sup>74</sup> Význam slova JHVH, Bůh Izraele, na základě Exodu 3:14.

<sup>75</sup> Naznačuje, že Babylon je sídlem říše zvířete. Srov. Asyřan z Izajáše a Micheáše 5.

<sup>76</sup> Často se naivně předpokládá, že každý zázrak nebo znamení pochází od BOHA. Hlavním lákadlem zvířete a falešného proroka, jeho přísluhovače, je jejich moc konat zázraky. Ježíš před tím varoval v Mt 7:21 a dále. Pravda a láska k pravdě jsou jediným kritériem pro rozpoznání "ducha pravdy", což úzce souvisí s Ježíšovým slovy (Jn 6:63). Srov. Zach 7:12, který je velmi cenným svědectvím. Iz. 53:11 nás poučuje, že Mesiášovo poznání dává lidem za pravdu, nejen jeho smrt a vzkříšení.

<sup>77</sup> Hora Megiddo v severní části Izraele. Jiní se domnívají, že je to u Sinaje, kde se shromáždí svatí před pochodem do Jeruzaléma, aby se

teré bylo plné rouhavých jmen a mělo sedm hlav a deset rohů. <sup>4</sup>Žena byla oděna do purpurového a šarlatového roucha a ozdobena zlatem, drahými kameny a perlami. V ruce měla zlatý pohár plný ohavností a nečistých věcí svého smilstva. <sup>5</sup>Na jejím čele bylo napsáno jméno, tajemství: "Babylón Veliký, matka nevěstek<sup>80</sup> a ohavností země." <sup>6</sup>Viděl jsem, že ta žena byla opilá krví svatých a krví Ježíšových svědků.<sup>81</sup> Když jsem ji spatřil, velmi jsem se podívil. <sup>7</sup>Anděl mi řekl: "Proč se divíš? Vysvětlím ti tajemství té ženy a zvířete, které ji nese a která má sedm hlav a deset rohů."

<sup>8</sup>Zvíře, které jsi viděl, bylo, a není, a má vyjít z propasti a jít do záhuby. Ti, kdo žijí na zemi a jejichž jména nebyla zapsána v knize života od stvoření světa, se budou divit, až uvidí, že zvíře bylo a není a přijde.<sup>82</sup> <sup>9</sup>To vyžaduje rozum, který má moudrost. Sedm hlav je sedm hor, na nichž sedí žena, <sup>10</sup>a je to také sedm králů. Pět jich padlo, jeden je a druhý ještě nepřišel, a až přijde, musí zůstat na krátkou dobu. <sup>11</sup>Zvíře, které bylo, a není, je samo osmým králem, a přece je jedním z těch sedmi a jde do záhuby. <sup>12</sup>Deset rohů, které jsi viděl, je deset králů,<sup>83</sup> kteří ještě nepřijali království, ale dostanou moc vládnout jako králové se zvířetem po dobu jedné hodiny. <sup>13</sup>Ti králové jsou jedné mysli a svou moc a autoritu předávají zvířeti. <sup>14</sup>Budou bojovat proti Beránkovi, ale Beránek je přemůže, protože je pánem pánů a králem králů, a ti, kdo jsou s ním, jsou povolání, vybraní a věrní."

<sup>15</sup>Potom mi anděl řekl: "Vody, které jsi viděl, kde sedí nevěstka, jsou lidé, zástupy,

národy a jazyky. <sup>16</sup>Těch deset rohů, které jsi viděl, ony a to zvíře budou nenávidět nevěstku a učiní ji opuštěnou a nahou. Zkonsumují její tělo a spálí ji ohněm. <sup>17</sup>Bůh jim totiž vložil do mysli, aby dělali to, co On má na mysli, aby byli jedné mysli<sup>84</sup> a aby své království dali zvířeti, dokud se nenaplní Boží slova. <sup>18</sup>A ta žena, kterou jsi viděl, je to velké město, které vládne králům země."

**18** <sup>1</sup>Potom jsem uviděl jiného anděla sestupujícího z nebe. Měl velkou pravomoc a země byla ozářena jeho slávou. <sup>2</sup>Zakřičel mocným hlasem: "Padl, padl velký Babylon! Stal se sídlem démonů,<sup>85</sup> rejdištěm každého nečistého ducha a útočištěm každého nečistého a nenáviděného ptáka. <sup>3</sup>Všechny národy se totiž napily vína jeho nemravné vášně, králové země se s ním dopouštěli smilstva a kupci země zbohatli z moci jeho smyslnosti."<sup>86</sup>

<sup>4</sup>Poté jsem uslyšel jiný hlas z nebe: "Vyjděte z něho, Můj lide, abyste se nepodíleli na jeho hříších a neobdrželi jeho pohromy, <sup>5</sup>protože jeho hříchy se navršily až k nebi a Bůh si vzpomněl na jeho hříchy. <sup>6</sup>Odplaťte mu, stejně jako platil jiným, a za všechno, co udělal, mu odplaťte dvojnásobně. V poháru, který namíchal, mu namíchej dvojnásobek. <sup>7</sup>V té míře, v jaké se oslavoval a žil smyslně, dopřej mu stejnou míru trápení a smutku, protože si říkal: 'Vládnu jako královna a nejsem vdova, nikdy nebudu truchlit!' <sup>8</sup>Proto přijdou jeho pohromy v jediný den: nemoci, truchlení a hlad, a bude spálen ohněm, protože Pán Bůh, který jej soudí, je mocný. <sup>9</sup>Tehdy nad ním budou plakat

stavovat pravou víru, dokud Ježíš nezasáhne, jak popisuje "kotevní" text v 11:15-18.

<sup>80</sup> Existují silné důkazy o původním čtení "mužští prostituti" (viz *Word Biblical Commentary*, sv. 52C, str. 909).

<sup>81</sup> Je to především Ježíšovo věrné kázání evangelia o Království. Jeho smrt a vzkříšení jsou ovšem podstatné prvky křesťanského evangelia, ale nikdy ne na úkor evangelia o Království, které Ježíš hlásal (Lk 4:43; Heb 2:3; 2 Jn 7-9; 1 Tim 6:3; Jan 3:36; 5:24; srov. Iz. 53:11; Dan 12:3).

<sup>82</sup> Je to odkaz na pseudoparousii nebo příchod? Sloveso souvisí s podstatným jménem *parousia*.

<sup>83</sup> Velmi pravděpodobně se jedná o deset národů uvedených v Žalmu 83 v čele s Asýrií, kte-

rá zaujímá významné místo v Izajášově a Micheášově vizi o konci času. Jsou současné a společně bojují proti Ježíši při jeho příchodu.

<sup>84</sup> Srov. Ž 83:5: "jedna mysl a jedna smlouva".

<sup>85</sup> "Démoni" jsou synonymem pro "nečisté duchy".

<sup>86</sup> Naznačuje poslední, velmi mocné obchodní centrum v Babylonu. Jeremiáš 50 a 51 jsou ve Zj 18 hojně citovány a zdá se, že poukazují na vzestup a konečný zánik takového systému. Babylon v době před naším letopočtem nebyl nikdy zničen způsobem, který předpovídala SZ prorocství. Lidé žijí v Babylonu dodnes. To vše naznačuje oživení Babylonu jako obchodního centra (Zach 5). Antikrist má různé tituly: Král severu, Zvíře, Asýřan. Asýrie může zahrnovat různé oblasti včetně Persie (Íránu) (Ezd 6:22).

a naříkat králové země, kteří se dopouštěli nemravných činů a žili s ním smyslně, až uvidí kouř ohně, který ji spálí. <sup>10</sup>Budou stát opodál, protože se budou děsit jeho mučivého konce.<sup>87</sup> Budou říkat: 'Běda, běda, ó velké město, Babylóne, mocné město! Vždyť v jedinou hodinu přišel tvůj rozsudek!'

<sup>11</sup>Tehdy nad ním budou plakat a truchlit obchodníci země,<sup>88</sup> protože jejich náklad už nikdo nekupuje: <sup>12</sup>zboží ze zlata, stříbra, drahokamů, perel, jemného plátna, purpuru, hedvábí, šarlatu, všeho druhu věcí z citronového dřeva, všeho druhu věcí ze slonoviny, všeho druhu věcí z drahého dřeva, bronzu, železa a mramoru, <sup>13</sup>skořice, koření, voňavek, myrhy, kadidla, vína, olivového oleje, jemné mouky, pšenice, dobytka a ovcí, koní a vozů, otroků a lidí. <sup>14</sup>Ovoce, po němž jste toužili, pominulo, všechny tvé přepychové a nádherné věci od tebe odešly a už je nikdy nenajdeš! <sup>15</sup>Kupci, kteří ty věci prodávali, kteří na něm zbohatli, budou stát opodál, protože se bojí jeho trýznivého konce! Budou plakat a naříkat a <sup>16</sup>říkat: 'Běda, běda, to velké město, to, které bylo oděno v jemné lněné, purpurové a šarlatové šaty a ozdobeno zlatem, drahými kameny a perlami! <sup>17</sup>Neboť v jediné hodině bylo zničeno tak velké bohatství.' A každý kapitán lodi, cestující i námořník a všichni, kdo si vydělávají na živobytí na moři, stáli opodál. <sup>18</sup>Když viděli kouř ohně, který je spaloval, křičeli: 'Co je podobné tomu velkému městu?' <sup>19</sup>Vyhazovali si prach na hlavu a s pláčem a žalem volali: 'Běda, běda, velké město, v němž všichni, kdo měli své lodě na moři, zbohatli z jeho bohatství! Vždyť v jediné hodině bylo zničeno!' <sup>20</sup>Radujte se nad ním, nebesa, vy svatí, apoštolové a proroci, protože Bůh nad ním kvůli vám vynesl rozsudek."

<sup>87</sup> Takový je zřejmě smysl slova "muka", které se používá pro náhlé konečné, trýznivé zničení Babylonu a také pro Dávla ve 20:10. Babylonská muka se odehrají v jeden den, kdy bude náhle a definitivně zničen

<sup>88</sup> Naznačuje obrovský a zlovolný obchodní podnik na konci věku, před příchodem Ježíše.

<sup>89</sup> Odkaz ke splnění dlouhého proroctví o Babylonu v Jer 50, 51.

<sup>90</sup> Tentýž výraz se objevuje v Dan. 2:45.

<sup>21</sup>Tehdy mocný anděl zvedl kámen podobný obrovskému mlýnskému kameni, hodil ho do moře a řekl: "Takto násilně bude svržen Babylón, to velké město, a už nebude nalezen!"<sup>89</sup> <sup>22</sup>Zvuk harfeníků, hudců, flétnistů a trubačů už v tobě nikdy nebude slyšet. Žádný řemeslník jakéhokoli oboru se v tobě už nenajde. Zvuk mlýna už v tobě nebude slyšet. <sup>23</sup>Světlo lampy už v tobě nebude svítit. Hlasy ženicha a nevěsty už v tobě nebude slyšet. Vždyť tvoji obchodníci byli významnými lidmi země, protože tvým čarováním byly klamány všechny národy. <sup>24</sup>V něm byla nalezena krev proroků a svatých i všech, kdo byli zabití na zemi."

**19** <sup>1</sup>Po těch věcech<sup>90</sup> jsem uslyšel něco, co znělo jako mocný hlas velkého zástupu v nebi, který říkal: "Alelujah! Spása, sláva a moc patří našemu Bohu, protože jeho soudy jsou pravé a spravedlivé. On totiž odsoudil tu velkou nevěstku, která zkazila zemi svou nemravností, a pomstil krev svých služebníků z její ruky." <sup>3</sup>Podruhé zvolali: "Alelujah! Její dým stoupá na věky věků." <sup>4</sup>Čtyřicet starších a čtyři živé bytosti padli na zem a uctívali Boha, který sedí na trůnu, a říkaly: "Amen! Alelujah!"

<sup>5</sup>Potom se ozval hlas od trůnu: "Vzdejte chválu našemu Bohu, všichni jeho služebníci, vy, kteří se ho obáváte, malí i velcí." <sup>6</sup>Tehdy jsem uslyšel něco, co znělo jako hlas velkého zástupu, jako hukot mnoha vod a jako hlasité burácení hromu. Křičeli: "Alelujah! Vždyť Pán, náš Bůh, Všemohoucí, začal kralovat!"<sup>91</sup>

<sup>7</sup>Radujme se a jásejme a vzdejme mu slávu, neboť nadešla Beránkova svatba a

<sup>91</sup> To je okamžik, o který se mají věřící modlit: "Přijď Království tvé." Království Boží, těžiště spásného evangelia, je především a hlavně nová světová vláda, kterou bude Ježíš se svatými všech věků na zemi řídit při svém druhém příchodu (*Parousie*). Život tohoto Království můžeme v duchu zakoušet již v současnosti, pokud činíme pokání a věříme v Boha, Mesiáše a jejich evangelium o Království. Duch je nám dán jako ochutnávka a záloha budoucí nesmrtelnosti.

jeho nevěsta se připravila.<sup>92</sup> <sup>8</sup>Bylo jí dovoleno se obléci do světlého, čistého a jemného prádla, neboť jemné prádlo představuje spravedlivé skutky svatých."

<sup>9</sup>Potom mi anděl řekl: "Napiš: Blaze těm, kdo jsou pozváni na Beránkovu svatební hostinu!" Řekl mi: "To jsou pravdivá Boží slova." <sup>10</sup>Tak jsem mu padl k nohám, abych se mu poklonil, ale on mi řekl: "Nedělej to! Jsem spolumužník tebe a tvých bratrů a sester, kteří se drží Ježíšova evangelia-svědectví. Uctívejte Boha, neboť Ježíšovo evangelium-svědectví je duch proroctví."<sup>93</sup>

**19**<sup>11</sup>Tehdy jsem uviděl nebesa otevřená a objevil se tam bílý kůň. Ten, který na něm jede, se jmenuje Věrný a Pravdivý a ve spravedlnosti soudí a válčí. <sup>12</sup>Jeho oči jsou jako plamen ohně a na hlavě má mnoho korun. Má napsané jméno, které nezná nikdo jiný než on sám. <sup>13</sup>Je oblečen do roucha zmáčeného krví a jeho jméno je "Slovo Boží".<sup>94</sup> <sup>14</sup>Vojska, která jsou v nebi, oděná do bílého, čistého, jemného plátna, jela za ním na bílých koních. <sup>15</sup>Z jeho úst vychází ostrý meč, aby jím mohl porážet<sup>95</sup> národy. Bude jim vládnout železným prutem.<sup>96</sup> Šla-

pe v lisu vína prudkého hněvu Boha, Všemohoucího. <sup>16</sup>Na svém oděvu a na svém stehně má napsáno jméno: "Král králů a pán pánů".

<sup>17</sup>Tehdy jsem spatřil anděla, jak stojí ve slunci a volá na všechny ptáky létající vysoko na obloze: "Pojďte! Shromážděte se na velkou Boží hostinu, <sup>18</sup>abyste jedli těla králů, těla vojevůdců, těla mocných lidí, těla koní a těch, kdo na nich jezdí, a těla všech lidí, svobodných i otroků, malých i velkých." <sup>19</sup>Tehdy jsem uviděl zvíře a zemské krále a jejich vojska shromážděná k boji proti tomu, kdo jede na koni, a proti jeho vojsku.

<sup>20</sup>A zvíře bylo zajato a s ním i falešný prorok, který jeho jménem konal znamení, jimiž klamal ty, kdo přijali znamení zvířete, a ty, kdo uctívali jeho podobiznu. Ti dva byli zaživa vhozeni do ohnivého jezera hořícího sírou. <sup>21</sup>Ostatní byli zabiti mečem vycházejícím z úst toho, který jel na koni, a všichni ptáci se nasytili jejich masem.

**20** <sup>1</sup>Potom jsem spatřil anděla sestupujícího z nebe, který držel v ruce klíč od propasti a obrovský řetěz. <sup>2</sup>Uchopil draka – prvotního Hada,<sup>97</sup> což je Ďábel a Satan

<sup>92</sup> Srov. 2 Kor 11:1-3, kde Pavla trápí, že podobně jako při oklamání Evy v zahradě Satanem by mohla být panenská církev svedena falešnými, podvrženými verzemi evangelia a Ježíše. Tím by se opakovala katastrofa z Edenu.

<sup>93</sup> Samotné evangelium o Království je velkolepým proroctvím o Božím záměru nastolit mír na zemi po celém světě, až se Mesiáš vrátí, aby vládl z Jeruzaléma (viz Dan 2:44; 7:14, 18, 22, 27 atd.). Víra v evangelium, jak ho hlásal Ježíš, nám přináší pravého Božího a Ježíšova ducha.

<sup>94</sup> Ježíš jako Boží Syn je tím, čím se stalo Boží slovo/moudrost. Slovo je NZ synonymem pro evangelium o Království. Ježíš je hlasatelem tohoto evangelia, a proto je Božím slovem. Je jedinečným vyjádřením svého Otce, Boha. V žádném případě není on sám ve skutečnosti Bohem (což by znamenalo, že jsou dva Bohové). Ježíš však plně vyjadřuje a vyjadřoval Boha, svého Otce, takže "viděli-li jste Syna, viděli jste Otce" (Jn 14:9). Ježíš zrcadlí slovo a charakter svého Otce jako dokonalý, bezhříšný Syn, který vždy plnil Otcovu vůli. Tomáš nakonec dospěl k tomuto plnému pochopení, když Ježíše pozdravil jako "můj Pán [Mesiáš] a můj Bůh" (Jn 20:28), Tj. nyní vidím, co jsem dříve

nechápal, že když jsem viděl Syna, viděl jsem Otce, Boha v Kristu.

<sup>95</sup> Včetně nadpřirozeného zničení Antikrista, kterého Pavel definuje jako Asyřana, když cituje Iz 11:4 ve 2 Tes. 2:8.

<sup>96</sup> Cituje veledůležitý mesiášský Žalm 2, který rovněž definuje Syna jako toho, kdo byl zplozen nikoli ve věčnosti, ale v čase, "dnes", což se naplňuje v Lk 1:35; Mt 1:18, 20; 1 Jn 5:18; Iz 9:6, kde je přislíbený Syn zplozen (Bohem).

<sup>97</sup> "Had" je názorné "kódové slovo" pro satana/dávla, který pokoušel první lidský pár. Rozhodně se nejednalo o žádné "nezodpovědné" zvíře, jak mylně učí christadelfiánství. Původní vražedná lež pocházela od tohoto "hada" (srov podobné kódové označení "ta liška" Herodes, Lk 13:32) a ten byl za tuto lež plně odpovědný a byl za ni Bohem potrestán. Satan tak upadl do odsouzení (1 Tim 3:6). Kdyby had nebyl zodpovědný, bylo by podsouváno strašné rouhání, že autorem lži je Bůh! John Thomas napsal, že had "nebyl schopen morálního záměru. Nezamýšlel klamat, ale klamal; byl tedy podvodníkem. Nezamýšlel lhát; ale lhal; a proto byl lhářem a otcem lži... Stal se duchovním otcem všech úmyslných lhářů, podvodníků, nevěřících a zabijáků lidí, kteří jsou stylizováni jako 'hadí sémě'" (*Elpis Israel*, s. 90).



– a spoutal ho na tisíc let. <sup>3</sup>Anděl ho pak uvrhl do propasti a zavřel ji, a zapečetil ji, aby už nemohl svádět národy,<sup>98</sup> dokud neskončí tisíc let. Poté musí být na krátkou dobu propuštěn.

<sup>4</sup>Potom jsem uviděl trůny a na nich seděli ti, kterým byla dána pravomoc vládnout. Viděl jsem ty osoby, které byly sťaty pro Ježíšovo svědectví a pro Boží evangelium-slovo.<sup>99</sup> Viděl jsem také ty, kteří neuctívali zvíře ani jeho podobiznu a nepřijali znamení na čelo ani na ruku. Ožili a začali vládnout jako králové s Mesiášem po tisíc let.<sup>100</sup> <sup>5</sup>Ostatní mrtví ožili až po uplynutí tisíce let. To je první vzkříšení.<sup>101</sup> <sup>6</sup>Blažený a svatý je ten, kdo má účast na prvním vzkříšení. Nad nimi nemá druhá smrt žádnou moc, ale bu-

dou knězi Boha a Mesiáše a budou s ním kralovat tisíc let.<sup>102</sup>

<sup>7</sup>Když uplyne tisíc let, Satan bude propuštěn ze svého vězení a vyjde svádět národy na čtyřech rozích země, Goga a Magoga, aby je shromáždil k boji. Jejich počet je jako zrnko mořského písku. <sup>8</sup>Vystoupili na širé pláně země a obklíčili tábor svatých<sup>103</sup> a milované město. Z nebe však sestoupil oheň a zcela je sežehl. <sup>10</sup>A Ďábel, který je sváděl, byl uvržen do jezera ohně a síry, kam byli předtím uvrženi zvíře a falešný prorok.<sup>104</sup> Budou trpět mučivou zkázou trvající dnem i nocí na věky věků.<sup>105</sup>

<sup>11</sup>Potom jsem uviděl velký bílý trůn a Toho, který na něm seděl a před jehož přítomností utekla země i nebe a nenašlo se

<sup>98</sup> 12:9: Ďábel svádí celý svět. Zde je jeho klamavá činnost úplně ukončena. To jasně ukazuje, že tisíciletí je budoucí časové období, které začne, až se Ježíš vrátí. Je to první etapa budoucího Božího království na zemi.

<sup>99</sup> To v žádném případě neučí, že prvního vzkříšení se mohou zúčastnit pouze mučedníci. Taková myšlenka by odporovala celému NZ. Jan nebyl umučen a byl by vyloučen! Jan vyčleňuje určité význačné osoby mezi všemi těmi, kteří jsou určeni k tomu, aby vládli s Mesiášem, což je cílem křesťanského života.

<sup>100</sup> Je výrazným nesmyslem snažit se číst toto "oživení" jinak než jako skutečné vzkříšení ze smrti do života. Ti popsaní, kteří ožívají a začínají (ingresivní aorist) vládnout s Mesiášem po dobu 1000 let, jsou ti, kteří byli sťati! To není obrácení ani "duchovní" vzkříšení! "Oživení" ve v. 4 i 5 je doslovné vzkříšení z doslovné smrti. Je zde přesná gramatická paralela s Janem 11:44: "ten, který zemřel, vyšel" (srov. stejné slovo pro popis Ježíšova vzkříšení ve 2:8: "ožil"). Všechny přísliby v NZ o vládnutí jako odměně svatých jsou v budoucnosti. Svatí výslovně nevládnou nyní. Představovat si něco jiného je Pavlem v 1 Kor 4:8 důrazně zavrženo.

<sup>101</sup> Toto vzkříšení zahrnuje nepochybně vzkříšení lidí popravených stětím, tj. doslovné, fyzické vzkříšení. Zbytek mrtvých má být vzkříšen až na konci 1000 let. Udivující nesmysl, který z této pasáže udělal Augustin, se týkal pokusu umístit první vzkříšení do prvního století našeho letopočtu. Tehdy prý již vládla církev a obrácení znamenalo první "vzkříšení". *Peake's Bible Dictionary* o Augustinově fatálním chybném zacházení se slovy Zj 20 musí být všude zveřejněno: "Od Augustinovy doby se však objevuje snaha alegorizovat výroky Zjevení a aplikovat

je na dějiny církve. Spoutání Satana odkazuje na spoutání silného silnějším, které předpověděl Kristus. Tisíc let se nemá vykládat doslovně, ale představuje celé dějiny církve od vtělení až po závěrečný konflikt [udivující teorie známá jako amilenialismus]. Panování svatých je proctvím o nadvládě církve nad světem. První vzkříšení je metaforické a jednoduše odkazuje na duchovní vzkříšení věřícího v Krista. Exegeze tohoto druhu je však nečestná blamáž... Vkládat takový výklad do slovního spojení 'první vzkříšení' je prostě hrou s pojmy. Pokud se snažíme zamluvit zřejmý význam těchto slov, pak, jak říká Alford, 'končí veškerý význam jazyka a Písmo je vymazáno jako konkrétní svědectví o čemkoli.' *Peake's Bible Dictionary* dále odmítá celé učení o miléniu jako židovský a cizí koncept, který byl křesťanství vnucen! Tolik k Ježíšovu učení! Ježíšovo důrazné varování ve 22:18, 19 je třeba brát s maximální vážností. <sup>102</sup> Naplňování programu Království, jak je popsáno v Dan 2:44; 7:14, 18, 22, 27; 1 Kor 6:2; 2 Tm 2:12; Zj 5:9-10; 2:26; 3:21 a všimněte si zejména úžasného Ježíšova proroctví v Mt 19:28. Srov. podobenství o šlechtici v Lk 19:11 a násl.

<sup>103</sup> Ukazuje, spasení věřící jsou na zemi, protože ji zdědili, jak Ježíš slíbil (Mt 5:5; Ž 37:9, 11, 18, 22, 29).

<sup>104</sup> Při Ježíšově příchodu: 19:20, jeho *parousia*

<sup>105</sup> Slovo "muka" zde chápu jako náhlou, zničující zkázu, která je nevratná. 18:7-8: Babylon mučen, ale to je popsáno jako zničení "v jeden den" a jako pohlcení ohněm. Svatí andělé mají nesmrtelnost (Lk 20:36), ale zlým, hřešícím andělům (2 Pt 2:4; Jud 6) může být život odebrán, kdykoli se Bůh rozhodne. Srov. zničení, z něhož není úniku, v Ž 92:7; Job 20:7.

pro ně místo.<sup>106</sup> <sup>12</sup>A viděl jsem mrtvé, velké i malé, jak stojí před trůnem. Pak byly otevřeny knihy a byla otevřena další kniha, což je kniha života. A tak byli mrtví souzeni podle toho, co bylo zapsáno v knihách, podle svých skutků.<sup>107</sup> <sup>13</sup>Moře vydalo své mrtvé, smrt a Hádes vydaly své mrtvé a každý byl souzen podle svých skutků. <sup>14</sup>Smrt a Hádes pak byly uvrženy do ohnivého jezera. Ohnivé jezero je druhá smrt. <sup>15</sup>Jestliže někdo nebyl nalezen v knize života, byl uvržen do ohnivého jezera.<sup>108</sup>

**21** <sup>1</sup>Tehdy jsem spatřil nové nebe a novou zemi,<sup>109</sup> neboť první nebe a první země zmizely a moře už nebylo. <sup>2</sup>Viděl jsem svaté město, nový Jeruzalém, sestupující z nebe od Boha, připravené jako nevěsta oblečená pro svého manžela. <sup>3</sup>Slyšel jsem silný hlas od trůnu: "Hle! Boží příbytek je nyní mezi lidmi. Bude s nimi přebývat a oni budou jeho lidem a sám Bůh bude s nimi. <sup>4</sup>On jim setře každou slzu z očí. Nebude už existovat smrt, nárek, pláč ani bolest, protože ty první věci pominuly."<sup>110</sup>

<sup>106</sup> Předpokládá se nový systém.

<sup>107</sup> Spása je všude ve NZ založena na "poslušnosti víry" (Řím 1:5; 16:26; Heb 5:9; Jn 3:36 atd.).

<sup>108</sup> Z druhé smrti, která je konečným zánikem, vyhlazením, neexistuje žádné omilostnění, uzdravení ani vzkříšení. Při druhém vzkříšení nejsou všichni zničeni. Z toho vyplývá první příležitost k záchraně pro osoby, které vstanou z mrtvých při druhém vzkříšení. Řím 2:14-16 hovoří o "pohanech, kteří neměli Zákon, kteří konají některé věci Zákona podle přirozenosti" neboli instinktu, působí pod zábranami svého svědomí. Protože Bůh chce, aby "všichni lidé byli spaseni a došli k poznání pravdy" (1 Tim 2:4), vyplývá z toho, že ti, kteří žili před Kristovou dobou a neměli možnost poslouchat Ježíše, ji budou mít někdy v budoucnu. V Jn 15:22, 24; 16:9 Ježíš naznačil, že soud probíhá na "klouzavé stupnici" a odpovědnost je založena na tom, co bylo možné přiměřeně poznat. Konečné zjevení skrze Ježíše, které máme nyní k dispozici, a díky moderní technologii a dostupnosti Bible v dosud neslýchaném měřítku zvyšuje odpovědnost celého lidstva za to, aby dbalo Ježíšových slov.

<sup>109</sup> To je další obnovení, protože po potopě se objevilo nové nebe a nová země (2 Pt 3:6-7) a

<sup>5</sup>A ten, který sedí na trůnu, řekl: "Hle, všechno dělám nové." Pak řekl: "Zapiš to, protože tato slova jsou věrná a pravdivá." <sup>6</sup>Řekl mi také: "Stalo se! Já jsem Alfa i Omega, počátek i konec. Každému, kdo žízní, dám zdarma z pramene vody života. <sup>7</sup>Ten, kdo zvítězí, zdědí tyto věci a já budu jeho Bohem a on bude Mým synem. <sup>8</sup>Ale zbabělí, nevěřící, ohavní, vrazi, smilníci, čarodějové, modloslužebníci a všichni lháři, jejich díl bude v jezeře, které hoří ohněm a sírou, což je druhá smrt."

<sup>9</sup>Potom přistoupil jeden ze sedmi andělů, kteří měli sedm misek plných sedmi posledních ran, a řekl mi: "Pojď, ukážu ti nevěstu, Beránkovu ženu." <sup>10</sup>Tak mě v duchu odnesl na velikou a vysokou horu a ukázal mi svaté město, Jeruzalém, sestupující z nebe od Boha. <sup>11</sup>Město mělo Boží slávu. Jeho záře byla jako drahokam, jako křišťálově čistý kámen jaspis. <sup>12</sup>Mělo obrovskou, vysokou zeď s dvanácti branami, u bran dvanáct andělů a na branách byla napsána jména dvanácti izraelských kmenů. <sup>13</sup>Na východě byly tři brány, na severu tři brány, na jihu tři brány a na západě tři brány.

nastane při druhém Ježíšově příchodu, aby nastolil tisícileté království (2 Pt 3:10-13). Ve scéně tisíciletí v Iz 65:17 a násl. je popsán nový systém, nová společnost na zemi, "nové nebe a země", nikoli nový vesmír. V té době bude na zemi panovat mír (Iz 65:25), ale někteří jsou stále zlí a budou považováni za prokleté, pokud zemřou ve věku sta let (Iz 65:20). Iz 51:16 a Ž 102 (LXX) ukazují, že Bůh ustanovil Ježíše za vykonavatele nového systému, v němž Mesias "upevní nebesa a založí zemi a řekne Sionu: 'Ty jsi můj lid'", což jistě neplatí o dnešní situaci.

<sup>110</sup> Toto je vhodné použití slovesa "pominout". Jeho oblíbené použití pro označení "umírání" je podle biblických měřítek zavádějící, protože když lidé dospějí ke konci svého života, umírají nebo spí spánkem smrti neboli "spí se svými otci". Vzkříšení při Ježíšově návratu, aby vládl ve svém Království, je jediným možným biblickým výstupem ze smrti. Představa přežívající nesmrtelné duše je pro jasné chápání Písma zhoubná, protože pokud je člověk nesmrtelný, pak jeho část musí žít dál. Pokud je člověk nesmrtelný, pak je celý smysl Bible vykořeněn, protože Bible je epickým příběhem o tom, jak smrtelný člověk, včetně Ježíše, Syna člověka, může dosáhnout nesmrtelnosti vzkříšením ze smrti.

<sup>14</sup>Městská zeď měla dvanáct základů a na nich bylo dvanáct jmen dvanácti Beránkových apoštolů.

<sup>15</sup>Anděl, který se mnou mluvil, měl zlatou měřicí tyč, aby změřil město, jeho brány a jeho hradby. <sup>16</sup>Město je čtvercové; jeho délka je stejná jako jeho šířka. Tou tyčí změřil město: 1400 mil. Jeho délka, šířka i výška jsou stejné. <sup>17</sup>Změřil také jeho hradby: Podle lidských měr, které jsou také andělské, měřil 144 loktů neboli asi 200 stop. <sup>18</sup>Hradby byly z jaspisu a město z ryzího zlata, jako čiré sklo. <sup>19</sup>Základy městské zdi byly zdobeny všemi druhy drahých kamenů. Prvním základem byl jaspis, druhým safír, třetím chalcedon, čtvrtým smaragd, <sup>20</sup>pátým sardonyx, šestým karneol, sedmým chryzolit, osmým beryl, devátým topaz, desátým chryzopras, jedenáctým hyacint a dvanáctým ametyst. <sup>21</sup>Dvanáct bran bylo dvanáct perel. Každá z bran byla vyrobená z jedné perly. Hlavní ulice města byla z ryzího zlata, jako průhledné sklo.

<sup>22</sup>Ve městě jsem neviděl žádný chrám, protože Pán Bůh – Všemohoucí – a Beránek jsou jeho chrámem. <sup>23</sup>Město nepotřebuje, aby na něj svítilo slunce nebo měsíc, protože ho osvětluje Boží sláva a jeho lampou je Beránek. <sup>24</sup>Národy<sup>111</sup> budou chodit v jeho světle a králové země do něj vnesou svou slávu. <sup>25</sup>Jeho brány se ve dne nikdy nezavrou a nebude v něm noc. <sup>26</sup>Vnesou do ní slávu a bohatství národů, <sup>27</sup>ale nevstoupí do ní nic nečistého, ani nikdo, kdo provokuje ohavné věci nebo lže, ale jen ti, kdo jsou zapsáni v Beránkově knize života.

**22** <sup>1</sup>Potom mi anděl ukázal řeku vody života, průzračnou jako křišťál, vy-

cházející od trůnu Božího a Beránkova, za tekoucí uprostřed hlavní ulice města. Na každé straně řeky rostl strom života, který přinášel dvanáct úrod ovoce a každý měsíc vydával své plody. Listy toho stromu sloužily k uzdravení národů.<sup>112</sup> <sup>3</sup>Nebude už žádné kletby. Ve městě bude trůn Boží a Beránkův a Jeho služebníci Mu budou sloužit. <sup>4</sup>Uvidí Jeho tvář a Jeho jméno bude na jejich čelech. <sup>5</sup>Nebude žádná noc a nebudou potřebovat světlo lampy ani sluneční světlo, protože Pán Bůh je bude ozařovat. Budou vládnout jako králové na věky věků.<sup>113</sup>

<sup>6</sup>Potom mi anděl řekl: "Tato slova jsou věrná a pravdivá. Pán, Bůh duchů proroků, poslal svého anděla, aby ukázal svým služebníkům věci, které se musí brzy stát."

<sup>7</sup>Hle, brzy přijdu. Blažený je ten, kdo zachovává slova proroctví této knihy.

<sup>8</sup>Já, Jan, jsem ten, kdo tyto věci slyšel a viděl. Když jsem to slyšel a viděl, padl jsem a klaněl se před nohama anděla, který mi tyto věci ukázal. <sup>9</sup>Ale on mi řekl: "Nedělej to! Jsem spoluslužebník s tebou a s tvými bratry proroky a s těmi, kdo poslouchají slova této knihy. Uctívej Boha."

<sup>10</sup>Potom mi řekl: "Nezapečetuj slova proroctví v této knize, protože čas je blízko. <sup>11</sup>Ten, kdo páchá zlo, ať ještě páchá zlo. Ten, kdo je mravně špinavý, ať je špinavý i nadále. Ten, kdo je poctivý, ať stále jedná správně. Ten, kdo je svatý, ať je stále svatý."<sup>114</sup>

<sup>12</sup>Hle, brzy přijdu a má odměna je se mnou, abych každému zaplatil podle toho, co vykonal. <sup>13</sup>Já jsem Alfa i Omega,<sup>115</sup> první i poslední, počátek i konec.

<sup>14</sup>Blažení jsou ti, kdo si myjí roucho, aby mohli mít právo na strom života a mohli

<sup>111</sup> Některé rukopisy zde hovoří o "národech jež jsou zachraňováni". Proces obnovy je pokračující.

<sup>112</sup> Je zřejmé, že dokonce i v tomto období ještě probíhá proces uzdravování a obnovy. Kniha Zjevení uzavírá oponu a proces obnovy ještě probíhá. Uzdravující listy nejsou potřeba pro ty, kteří byli učiněni nesmrtelnými. Někteří jsou ještě v procesu získávání nesmrtelnosti. V tomto časovém období ještě existují národy, stejně jako tomu bylo v dřívějším tisíciletém období (viz Iz 19:23-25 o Izraeli, Egyptě a Asýrii jako obrácených národech).

<sup>113</sup> Příslib vlády s Ježíšem v 5:9-10; 2:26; 3:21;

Dan 9:27 pokračuje na věky věků jako trvalé ustanovení do královského úřadu, což je jádrem Nové smlouvy: královská hodnost je králi Mesiáši Ježíši smluvně propůjčena a ta je sdílena s jeho následovníky (viz Lk 22:28-30, kde "propůjčení" je "smlouva").

<sup>114</sup> Není zde žádný fatalismus. Tento smysl se odráží v Dan. 12:10: "Bezbožní budou jednat bezbožně a nikdo z bezbožných to nepochopí". Příležitost k pokání a pravé víře je vždy otevřená.

<sup>115</sup> Ježíš je Alfa a Omega (=první a poslední), který zemřel (1:17-18). Bůh nemůže zemřít. Titul sdílený s Bohem nedělá z Ježíše Boha

vejít branami do města. <sup>15</sup>Vyloučení jsou psi, čarodějové, smilníci, vrazi, modloslužebníci a každý, kdo miluje a provozuje lež.

<sup>16</sup>"Já, Ježíš, jsem poslal svého anděla, aby ti tyto věci dosvědčil pro církve. Já jsem výhonek<sup>116</sup> a potomek Davidův, jasná jitřní hvězda."

<sup>17</sup>Duch a nevěsta říkají: "Přijď!" A ten, kdo slyší, ať říká: "Přijď!" Ať přijde ten, kdo žízní. Ať ten, kdo po ní touží<sup>117</sup>, vezme vodu života zdarma.

<sup>18</sup>Svědčím každému, kdo slyší slova proroctví v této knize: Pokud k nim někdo něco přidá, Bůh mu přidá pohromy popsané v této knize.<sup>118</sup> <sup>19</sup>A pokud někdo ubere<sup>119</sup> ze slov této knihy proroctví, Bůh tomu člověku vezme podíl na stromu života a na svatém městě, které jsou popsány v této knize.

<sup>20</sup>Ten, kdo o těchto věcech vydává svědectví, říká: "Ano, přijdu brzy." Amen! Přijď, pane Ježíši.

<sup>21</sup>Milost pána Ježíše budiž se všemi. Amen.

<sup>116</sup> Hebrejská představa "kořene" Davida může být v češtině zavádějící. Slova kořen a výhonek se používají ve stejném významu a poukazují na Davida, Mesiášova předka. Iz 53:2 mluví o výhonku a kořenu vyrůstajícím ze země (viz standardní komentáře).

<sup>117</sup> NZ končí jasně protikalvinským textem! Každý člověk, který touží nebo chce přijít, ať přijde. Volba je na nás. Nejsme roboti, ale jsme zodpovědní za svůj vztah k Bohu. Lidská volba je

zřejmá z Jana 7:17: "Bude-li někdo chtít konat jeho vůli, pozná, zda je to učení od Boha, nebo zda mluvím sám od sebe."

<sup>118</sup> Ježíš v Lk 24:44 mluvil o kánonu hebrejského Písma a o Písmu řekl, že "nemůže být zrušeno" (Jn 10:35).

<sup>119</sup> Je možné odebrat slova tím, že se jejich význam překroutí tak, že se proroctví znehodnotí a změní. Hodnota a energizující síla Písma je pak zlikvidována.